رسائل في العقيدة

AKÂİD RİSÂLELERİ

ALLAME
SÜLEYMAN B. NÂSIR EL-ULVÂN
سليمان بن ناصر العلوان

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

رسائل في العقيدة

AKÂİD RİSÂLELERİ

- 2. BASKI -

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER
YAYINLARI

Scanned with CamScanner

Akâid Risâleleri (2. Baskı)

– Süleyman bin Nâsır el-Ulvân –

Mütercimler:
Fahri Aydın
Yahya Baran

Editör:
Abdulmetin Dindar

Tashih ve Son Okuma:
Ammar Eseri

Mizanpaj:
Minber Yayınları

Kapak:
İnkreativ Arts

İrtibat:
minberyayinlari@gmail.com

Baskı & Cilt:
Step Ajans Matbaa Ltd. Şti.
Adres: Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11 Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 446 88 46 **Sertifika No:** 45522

Minber Yayınları:
Yamanevler Mah. Küçüksu Cad.
Bıldırcın Sok. No: 9/1 Ümraniye / İstanbul
Tel: +90 539 762 66 95
+90 216 632 00 60

Online Sipariş: www.kureselkitap.com

Birinci Baskı: - İstanbul, Temmuz, 1443 / 2022 -

İkinci Baskı: - İstanbul, Ağustos, 1444 / 2022 -

* Bu kitabın her türlü basım hakkı Minber Yayınları'na aittir.

Scanned with CamScanner

İÇİNDEKİLER

ALLÂME ŞEYH SÜLEYMAN EL-ULVÂN KİMDİR? 7
İlmî Faaliyetleri 9
Şeyh İbn Baz'ın Şeyh Süleyman El-Ulvân'ı Övmesi 9
Şeyh İbn Useymin İle Şeyh El-Ulvân'ın Görüşmesi 10
Eserleri 10

BİRİNCİ RİSÂLE: İSLÂM'I BOZAN UNSURLAR ŞERHİ 15
Önsöz 16
Giriş 17
İslâm'ı Bozan Birinci Unsur 18
İslâm'ı Bozan İkinci Unsur 20
İslâm'ı Bozan Üçüncü Unsur 22
İslâm'ı Bozan Dördüncü Unsur 24
İslâm'ı Bozan Beşinci Unsur 28
İslâm'ı Bozan Altıncı Unsur 30
İslâm'ı Bozan Yedinci Unsur 32
İslâm'ı Bozan Sekizinci Unsur 34
İslâm'ı Bozan Dokuzuncu Unsur 37
İSLÂM'I Bozan Onuncu Unsur 39
Metnin Sonu 41

İKİNCİ RİSÂLE: İSLÂM'I BOZAN HUSUSLAR 45
Altıncı Baskının Önsözü 46
Birinci Baskının Önsözü 47
Giriş 48
İslâm'ı Bozan Hususlardan Birincisi 49
İslâm'ı Bozan Hususlardan İkincisi 60
İslâm'ı Bozan Hususlardan Üçüncüsü 66
İslâm'ı Bozan Hususlardan Dördüncüsü 73
İslâm'ı Bozan Hususlardan Beşincisi 78
İslâm'ı Bozan Hususlardan Altıncısı 81
İslâm'ı Bozan Hususlardan Yedincisi 84
Sihir Hakkında Fasıl 85
İslâm'ı Bozan Hususlardan Sekizincisi 92
İslâm'ı Bozan Hususlardan Dokuzuncusu 94
İslâm'ı Bozan Hususlardan Onuncusu 99
Hâtime 102
İlâve 104

Scanned with CamScanner

ÜÇÜNCÜ RİSÂLE: TEVHİDİN HAKİKATI HAKKINDA SAĞLAM SÖZ 107
Mukaddime 108
Dinin Esası: Tevhid 111
Tevhidin Kısımları 114
Şirkin Kısımları 126
İsim ve Sıfat Tevhidi 132
Cedelden Uzak Durmanın Gerekliliği 141

DÖRDÜNCÜ RİSALE: TEVHİDE EHEMMİYET GÖSTERMENİN VÜCÛBİYETİNE DÂİR 149
Mukaddime 150
Tevhide Ehemmiyet Vermek 152
Sahabe Neslinin Tevhide Verdiği Önem 155
El Verâ Ve'l Berâ Akîdesinin Önemi 160
İsim ve Sıfat Tevhidi 162
Hâtime 164

BEŞİNCİ RİSALE: MİLLET-İ İBRAHİM 165
Mukaddime 166
Tevhidin Hakikati 173
El-Vela Ve'l Bera 174
Teşri ve Allah'ın İndirmediği Kanunlarla Hüküm Vermek 178
Yöneticiler 179
Tağutu Tekfir Etmek 180
Kötü Âlimler 181
Terör, Haricilik ve Tekfir Töhmeti 183

ALTINCI RİSALE: ÂLEMLERİN RABBİ'NİN "SÛRET" SIFATININ İSPATI HAKKINDA AÇIK SÖZ 185
Giriş 186
Sekkaf'a Cevap 199
"Rabbimi En Güzel Sûrette Gördüm" Hadisi Hakkında 209
Fasıl 211
Fasıl 229

YEDİNCİ RİSALE: ÜÇ ESAS ŞERHİ 243
Giriş 244
Birinci Asıl: Rabbin Kim? 245
İkinci Asıl: Dinin Nedir? 255
Üçüncü Asıl: Peygamberin Kimdir? 259

SEKİZİNCİ RİSALE: O, HÜKMÜNE HİÇBİR KİMSEYİ ORTAK ETMEZ 269
Önsöz 270
O, Hükmüne Hiçbir Kimseyi Ortak Etmez 271

DOKUZUNCU RİSALE: EL-VELÂ VE'L BERÂ (DOSTLUK VE DÜŞMANLIK) 273
Sorular ve Cevaplar 290

ONUNCU RİSALE: MUAYYEN TEKFİR HAKKINDA EHLİ SÜNNET'İN MEZHEBİ 297
Önsöz 298
Muayyen Tekfir Hakkında Ehli Sünnet'in Mezhebi 299

Scanned with CamScanner

On Birinci Risale: Tekfir ve İrca Tehlikesi 301

On İkinci Risale: Akide Hakkında Sorulan İki Soru 307

On Üçüncü Risale: Cehennemin Yok Olacağına Dâir Görüşün Doğru Olmadığı Hakkında İkâz 311
Fasıl 314
Fasıl 319

On Dördüncü Risale: Doğru İtikâda Dâir Deliller ve Muhâliflere Reddiye 321
Mukaddime 322
Cehennemin ve Cehennemliklerin Fani Olmayacağına Dair Varid Olan Hadisler 324
Cehennemin Fani Olmayacağına Dair Alimlerin Sözleri 327
İmam Ahmed'in Sözü 327
İmam Tahavi'nin Sözü 329
Şeyhul İslam İbn Teymiye'nin Sözü 329
İmam İbn Hazm'ın Görüşü 329
İmam Kurtubi'nin Sözü 330
Suyuti'nin Sözü 331
İmam Muhammed Bin Abdulvehhab'ın Sözü 331
Allame Sıddik Han'ın Sözü 332
İmam Şankiti'nin Sözü 333
Şeyh Abdullah Bin Ali Bin Yabis'in Sözü 335
İmam Muhaddis Şeyhul İslam Sabuni'nin Sözü 340
İmam Acurri'nin Sözü 340
Allame Alusi'nin Sözü 341
Şeyh Hafız Bin Ahmed Hakemi'nin Sözü 341
Şeyh Muhammed El-Useymin'in Sözü 343
Cehennemin Faniliğine Delil Olarak Zikredilen Eserler ve Buna Verilen Cevaplar 345
Fasıl 350
Fasıl 353

On Beşinci Risale: Mehdî Hakkında Tartışmalar 355

On Altıncı Risale: Râfizîlerin Hakikati 369

Onyedinci Risâle: İbnu'l Cevzî'nin 'Def'u Şübehi't Teşbih' Kitabının ve Sekkaf'ın Ta'liklerinin Yanlışlığına Dair İnsaf ve Fazilet Sahiplerine İthaf 379
Mukaddime 380
Bâtıl Te'vili Yol Edinenlerle İle Te'vilde Hata Yapanların Farkı 382
Tenkidde Adil Olmak 383
Sıfatları İspatta Orta Yol 385
İbnu'l Cevzî ve Sekkaf'ın İddialarına Cevaplar 388

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Scanned with CamScanner

ALLÂME ŞEYH SÜLEYMAN EL-ULVÂN KİMDİR?

Scanned with CamScanner

Tam ismi Süleyman bin Nâsır bin Abdullah el-Ulvân'dır. Allah onu tez zamanda esaretten kurtarsın. Şeyh Ulvân hicrî 1389'da Bureyde şehrinde doğdu ve burada yetişti.

Şeyh ilim talebine H. 1404 senesinde yaklaşık 15 yaşındayken başladı. Suudi Arabistan okullarında ortaokulu bitirdikten sonra kısa süreliğine liseye gitti fakat devlet okullarında okumama kararı aldı. İslami ilimleri öğrenmeye koyuldu ve âlimlerden ilim öğrendi. İlim talebine başladığı andan itibaren değişik ilimlerde okumaya, mütalaaya ve metinleri ezberlemeye hırslıydı. Günün birçok vaktini müzakereye, ezbere ve kitap okumaya ayırmıştı.

İlk olarak Kur'an ezberine başladı ve H. 1407 senesinde Kur'an'ı bütünüyle ezberledi. Daha sonra Muhammed bin Abdulvehhab'ın *"Tevhid Kitabı"*nı, İbn Teymiyye'nin *"Vasıtiyye Akidesi"* ve *"Hameviyye Fetva"*sını, *Beykuniyye*'yi ilim talebinin başlangıcında ezberledi. Bu esnada İbn Teymiyye'nin, İbnul Kayyim'in eserlerini, İbni Hişam'ın *Sîre*'sini, İbn-i Kesir'in *el-Bidâye ve'n Nihâye* adlı tarih kitabını, İbn Receb el-Hanbelî'nin ve Necid âlimlerinin eserlerini okuyordu. Şeyh *(Allah onu korusun)* her dalda ilmî metinleri ezberlemeye çok hırslıydı. Fıkıhta da değişik mezheplerden okumada gayret sahibiydi.

Şeyhe günlük kaç saat okuduğu sorulduğunda, cevap olarak; "Ezber, müzakere ve mütalaa olmak üzere günde on beş saatten fazla okuyorum" demiştir. Şeyh fikir kitapları okumaktan da uzak durmamıştır. Şeyh Muhammed Kutub'un *"Çağdaş Konumumuz"* ve Muhammed Savvaf'ın *"İslam'la Mücadelede Sömürge Projeleri"* eserleri başta olmak üzere birçok düşünce kitabını da okumuştur.

Şeyh Ulvan Kasîm şehrinde Şeyh Salih bin İbrahim el-Buleyhî, Şeyh Muhaddis Abdullah ed-Duveyş, Şeyh Muhammed bin Süleyman el-Uleyd ve daha birçok şey-

Scanned with CamScanner

hten dersler almıştır. H. 1413 senesinde Şeyh Hammad el-Ensârî'yi Medine'de evinde ziyaret etmiş, Şeyh'ten *Kütüb-i Sitte* başta olmak üzere İmam Ahmed'in *Müsned*'i, İmam Malik'in *Muvattâ*'sı, İbn-i Huzeyme ve İbni Hibban'ın *Sahîh*'leri, İbn-i Cerir ve İbn-i Kesir'in tefsirleri ve daha başka dallarda icazet almıştır.

İlmî Faaliyetleri

Şeyh ders vermeye erken yaşlarda başlamıştır. İlk olarak H. 1410 senesinde evinde dersler vermeye başlamış, H. 1411 senesinde ise derslerini mescide taşımıştır.

Buhârî'nin *Sahîh*'i, Tirmizî ve Ebû Dâvûd'un *Sünen*'leri, Mâlik'in *Muvattâ*'sı, İbn-i Hacer'in *Bülûğu'l Merâm*'ı, el-Makdisi'nin *Umdetü'l Ahkâm*'ı ve Nevevî'nin *Kırk Hadisi* üzerine, Mustalahu'l Hadis'te Zehebî'nin *el-Mukiza*'sı, İbn-i Kesir'in *Muhtasar Ulûmi'l Hadîs*'i ve Sehâvî'nin *Şerhu Elfiyeti'l Irâkî* üzerine, Akide'de *Tedmûriye, Hameviye Fetvası, Vasıtiyye Akidesi* ve *Kitâbu't Tevhîd* üzerine, Fıkıh'ta *Zâdu'l Mustakna', Ebi Şuca'ın Metni, Ravdatu'n Nediyye* gibi eserler üzerine, Nahiv'de ise *Ecrûmiyye, Mulihhe* ve İbn-i Malik'in *Elfiye*'si, Tefsirde İbn-i Kesir, Celaleyn ve Begavî tefsirleri üzerine dersler vermiştir.

H. 1417 senesinde Suud devleti Şeyh'in mescidde ders vermesini yasaklamıştır. Bazı ilim ehli şeyhin tekrar mescitlerde ders vermesi için aracı olsa da bu çabalar netice vermemiştir.

Şeyh İbn Baz'ın Şeyh Süleyman el-Ulvân'ı Övmesi

"Abdulaziz bin Abdullah bin Baz'dan şerefli oğul Şeyh Süleyman el-Ulvân'a! Allah onu razı olduğu şeylere muvaffak kılsın, onun ilmini ve imanını artırsın. Âmin. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. Ve sonra; bazı eserlerinize vakıf oldum, İbnu'l Cevzi ve Sekkaf'a yazmış olduğunuz reddiyeleri okuduktan sonra çok mesrur oldum. Allah'a, size vermiş olduğu fıkıh ve anlayış, selef akidesine sarılmada, bu akideyi öğretmede ve bu akideye muhalefet edenlere vermiş olduğunuz reddiyeler üzere hamd ettim. Allah mükâfatınızı kat kat versin ve ilminizi ve hidayetinizi artırsın..."

Suudi Arabistan Müftüsü Büyük Alimler Heyeti ve İlmi Araştırmalar ve Fetva Komisyonun Başkanı. No: 840/H, Tarih: 11/05/1417 H.

Scanned with CamScanner

Şeyh İbn Useymin ile Şeyh el-Ulvân'ın Görüşmesi

Çağın alimlerinden İbn Useymin'le görüşmesini Şeyh el-Ulvân'ın ağzından dinleyelim. Şeyh şöyle diyor: "Şeyh İbn Useymin H. 1415 senesinde Hac'ta yasak olan bir şeyi yapan veya bir vacibi terk edenin kan akıtması hususunda vermiş olduğum bir fetvadan dolayı beni aradı ve benimle münakaşa yapmak istediğini söyledi. Şeyhle evinde üç saate yakın görüştük. Konuşmanın sonunda benden *Şerhu'l Mumti'* adlı kitabına bakmamı ve dikkat edilmesi gereken hususları bildirmemi benden istedi. *Şerhu'l Mumti'* kitabının her yeni bir cildi çıktığında bazı kardeşlerle bana gönderirdi.

Yine Şeyh aynı yıl Ümm-ü Seleme'nin hacda Akabe taşları hususundaki hadisini zayıf addetmemden dolayı beni aradı ve bana "bu hadise zayıf diyormuşsunuz" dedi. Ben de bu hususta sahih olanı belirttim ve bu hadisin münker olduğunu belirttim. Sonra benden bu hususta görüşümü yazılı olarak istedi. Daha sonra da bu hususta kendi eliyle yazılı bir metinde bu hadisin zayıf olduğuna yönelik bir fetva yayınladı. Bu fetvası *"Hacc Fetvaları"* adlı eserinde mevcuttur.

Yine H. 1416 senesinde beni aradı, bana "seninle görüşmek istiyorum" dedi. İmanın ve dinin meselelerini ona arz ettim. Aynı mecliste bana benden kendi eserleri ve başkalarının eserleri hakkında mülahazaları yazmamı istedi. Ona *"Kitabu't Tevhid'in Şerhi"* kitabı hakkında otuza yakın mülahazayı ve baskı hatasını bildirdim. İkinci baskısında bu hataları düzeltti."

Şeyh el-Ulvân'ın Şeyh Useymin'den kırk yaş küçük olduğunu unutmamak lazım.

Şeyh İbn Useymin Şeyh el-Ulvân'ı çok severdi. Bunun örneklerinden biri de Şeyh İbn Useymin, Şeyh el-Ulvân'ın *Hikmet Dergisi*'nde (sayı 5, H. 1415) yayınlanmış makalesini camide talebelerinin önünde okumuştur.

Eserleri

Çok sayıda yazılı ve sesli sohbetlerinden oluşturulan eserinin yanında henüz daha yayınlanmamış olan birçok eseri bulunmaktadır. Minber Yayınları olarak Şeyh el-Ulvân'ın kitaplarını muhtelif risale, kitap, sesli dersler ve fetvalarını şu şekilde tasnif ettik:

Scanned with CamScanner

1- Mecmûu Fetâvâ

Talebeleri tarafından hazırlandıktan sonra Şeyh'in kontrolünden geçirilerek hicrî 1442 miladi 2021 senesinde Dâru'l Ulvân tarafından yayınlanmıştır. Yayınevimiz bu eseri Türkçeye tercüme ederek neşretmiştir *(Tercüme eden: Hamza Kapsete, İstanbul 1442 / 2021)*. Büyük bir teveccühe mazhar olan eser, kısa bir sürede tükenmiş olup, ikinci baskıya hazırlanmaktadır.

2- Akâid Risâleleri

Akâid sahasında Şeyh'in yazmış olduğu 17 risaleden oluşmaktadır. Temel itikadi konuların dışında cehennemin fani olup olmaması, Mehdi meselesi, sıfatlar bahsi ile Sekkâf'a yazdığı reddiyelerden oluşmaktadır. Elinizdeki eser, bu kitaptır.

3- İlim ve Menhec Risâleleri

İslami ilimler, fıkıh, hadis, cihad ve güncel meselelere dair yazılmış 39 risâleden müteşekkildir.

4- Bülûğu'l Merâm Şerhi

İbn Hacer el-Askalânî'nin *Bülûğul Merâm* isimli meşhur eserinin şerhidir. Eserin Arapçası *Dâru'l Mihbara* tarafından İstanbul'da (1443/2021) neşredilmiştir. Yayınevimiz tarafından tercümesi sürdürülen eser 2 cilt olarak yayınlanacaktır.

5- Namaz Fetvâları

Yayınevimiz tarafından tercümesi yapılmakta olup, bittiğinde neşredilecektir.

6- Oruç Fetvâları

Yayınevimiz tarafından neşredilmiştir. *(Çeviri: Mahmud Yavuz, İstanbul 1443 / 2022)*

7- Hac Fetvâları

Hac hakkındaki fetvalarından müteşekkildir.

Scanned with CamScanner

8- Tecrîdü't-Tevhîd Şerhi

El-Makrîzî'nin *Tecrîdü't-Tevhîd* isimli eserinin şerhi olup, akideye dâirdir. Yayınevimiz tarafından tercümesine başlanılmıştır.

9- el-Mûkiza Şerhi

İmam Zehebî'nin hadis usulüne dâir yazdığı *el-Mûkiza*'nın şerhidir.

10- Câmiu't-Tirmizî Şerhi

İmam Tirmizî'nin *el-Câmiu's Sahîh* kitabının şerhidir.

11- İlim Meclisleri

100'den fazla oturumdan oluşan bu kıymetli silsilenin şimdiye kadar sadece 38 halkası yazıya geçirilmiş olup, tercümesine başlanılmıştır.

12- el-Beykûniyye Şerhi

Hadis usulüne dâir manzum olarak yazılmış bir eser olup, Şeyh eseri şerhetmektedir.

13- Hadis Rivâyetinde Titiz Davranmak ve Zayıf Hadisle Amel Etmenin Hükmü

14- Sahâbe Müdâfaası

15- İstihâre ve Gece Namazının Hükümleri

16- Bir Ramazan Sohbeti

17- Kalp Hastalıkları

Scanned with CamScanner

18- Zindan Notları

2004 senesinde Amerikalı efendilerinin emri üzerine Suudi Arabistan tağutu Şeyh Süleyman el-Ulvân'ı Irak'taki Müslümanlara yardım topluyor gerekçesiyle tutuklamıştır. Aslında Şeyh bu yardımları Irak'ta evini kaybeden ve ihtiyaçlarını giderecek imkânları olmayan yoksul ve muhtaçlar için topluyordu. Aynı şekilde Şeyh, Suudi rejim tarafından işlenen haramlara karşı susmayıp bu tağutlara karşı hakkı haykırdığından dolayı hapse atılmıştı. Ayrıca mücahidlere destek verip, cihadın farz-ı ayn olduğunu belirttiği gibi mücahidlere dil uzatılmamasını, onlara harici veya terörist denmemesini dile getirip ve cihadın sadece emirlerin izniyle olacağını iddia edenlerin görüşünü reddettiği için tutuklanmıştır.

Suudi Arabistan tağutu bununla da yetinmeyip Şeyh'in iki kardeşini de tutuklamıştır. Şeyh'in babası bütün bu olanlardan dolayı kalp rahatsızlığına müptela olmuştur, iki evladı da tutuklanınca hastalığı daha da artmıştır. Aynı şekilde Şeyh'in annesi de bu acılar için döktüğü gözyaşlarından dolayı her iki gözü görmez olmuştur. Allah Şeyh'in ailesine acil şifalar versin! Amin!.

15 yıllık esaret hayatından sonra serbest kalan Şeyh, çok kısa bir süre serbest kaldıktan sonra 15 yıl daha hapis cezasına çarptırılmıştır. Şeyh halen Suud zindanlarındadır. Allah*(subhânehû ve teâlâ)*'dan onu tez zamanda kurtarmasını dileriz.

Scanned with CamScanner

شرح

نواقض الإسلام

BİRİNCİ RİSÂLE:

İSLÂM'I BOZAN UNSURLAR ŞERHİ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

ÖNSÖZ

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Rasûllerin sonuncusu peygamberimiz Muhammed'e, ehline ve bütün ashâbına salât ve selam olsun.

Bu *"İslâm'ı Bozan Unsurlar Şerhi"* faziletli şeyh Süleyman bin Nâsır el-Ulvân'a aittir -Allah onu bütün kötülüklerden korusun.-

Bu kitabı Tarfiya hapishanesinde, duvara oyuk açarak, 1433. hicrî yılda yazdırmıştır. Şerhi yazdırmasının başlangıç tarihi 28/08/1433 Çarşamba günüdür. 05/09/1433 Pazartesi günü sona ermiştir.

Kitabın sonuna Şeyh'e ders akabinde sorulan soruları ve faydaları ilave ettik.

Alemlerin Rabbine hamd olsun.

Dâru'l Ulvân

Scanned with CamScanner

GİRİŞ

"Bil ki"[1] sözünden kasıt ilimden onun üzerinde bulunduğuna göre bilmektir.

"İslâm'ı bozan hususlar on tanedir" sözü iki şeyden birine ihtimal verir:

Birincisi: Muhakkak bu on unsur başka unsurları da kapsar, başka unsurlar bu unsurlara döner. Bu ihtimali incelemek gerekir çünkü bu on taneye dönmeyen nâkızlar (İslâm'ı bozan şeyler) de mevcuttur.

İkincisi: Muhakkak Şeyh Muhammed bin Abdulvehhâb *(rahimehullah)* kendi asrında meşhur olan nâkızları zikretmiş, kendi asrındaki halk bu nâkızlara çok bulaştıkları için yüzlerce nâkızın içinden bunları seçmiştir. Bu ihtimal daha sahihtir.

Nâkızlar (İslâm'ı bozan unsurlar) çoktur kuralı; "İmanın aslını bozan her söz, fiil veya itikad küfürdür." Bu nâkızları bilmek mühim meselelerdendir, Müslümanın ondan sakınması ve tedbirli olması gerekir. Çünkü şerri bilmeyen onun içine düşer.

İnsanlar ile bu nâkızların arasında dönen meselelerin çoğu bu nâkızlar altındaki olayları tasavvur etmemekten kaynaklanır.

İrcânın da bu nâkızların gizlenmesinde rolü büyüktür. Husûsen İbn Teymiyye *(rahimehullah)*'ın *"Cehmiyetu'l İnâs"* diye isimlendirdiği cehmiyyelerin ircâsı. Bunlar nâkızları sadece (haramı) helal kılma, inkar etme ve itikad ile sınırlıyorlar. Bu fikir yayıldığı vakitten itibaren gözleri bağlamış ve nâkızları anlamaya engel olmuştur.

Şeyh-ül İslam İbn Teymiyye *"es-Sârimu'l Meslûl alâ Şâtimi'r-Rasûl"* adlı kitabında Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e sövmek küfrünü helalleştiren kimseler hakkında konuşmuş, bunun büyük bir zillet olduğunu açıklamış ve bunun *"Cehmiyetu'l İnâs"* mezhebinden olduğunu söylemiştir.

Selef bu cehmiyelerin sapıttıklarında ittifak etmiştir. Onlar bu asırda da çoktur, bugün kendilerini "Selefiyye" diye isimlendiren kimseler gibi.

---

1 Bu şekilde bold italik yazılan yerler, şerhi yapılan Muhammed bin Abdulvehhab'a ait *Nevâkıdu'l İslâm* kitabına aittir. **(Editör)**

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN BİRİNCİ UNSUR

"Ortağı olmayan, tek olan Allah'a ibadette şirk koşmak, cin veya kabre kurban kesen kimseler gibi Allah'tan başkası için kurban kesmek de şirktendir."

Şeyh *(rahimehullah)* nâkızlara bu unsur ile başladı. Çünkü bu unsurların en ehemmiyetlisi, en çok vukû bulanı ve günahı en ağır olanıdır.

Şirk: "Allah'ın hususiyetlerinde Allah'a başkasını denk tutmaktır." Bu câmi' olmayan bir tariftir. Bazıları der ki: Şirk "Onunla beraber başkasına dua etmektir". Bu sadece şirkin bazı kısmının tefsiridir. Bir taife de der ki: Şirk "emredilen ibadeti Allah'tan başkası için sarfetmektir." Bu câmi' olan tefsirdir ancak her vecihden mâni değildir ve ben hem câmi' hem mani olan bir tefsirini de bilmiyorum. Ve lâkin sonuncu tefsir en güzelidir. Bu tefsirlerin maksadı ibadetteki şirkin ne olduğunu açıklamaktır. Çünkü rubûbiyet şirki, ulûhiyet şirki ve isim-sıfatlardaki şirk mevcut olsa da, bugün konuşulan şirk ibadet şirkidir, çünkü o en çok vuku bulan şirktir.

Şirk iki çeşittir:

Birincisi: Büyük şirk. Bunu Allah sadece tevbe ile mağfiret eder, Allah'a bu şirk ile varan kimse cehennemde ebedi kalır. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah; kendisine ortak koşmayı bağışlamaz. Bundan başkasını dilediğine bağışlar."** *(Nisâ, 48)*

Yani; muhakkak büyük şirk işleyen kimseyi Allah bağışlamaz ve Allah'a bu şirk ile gelen kimseye şefaatçilerin şefaati fayda etmez. Namazı, orucu ve haccı da fayda etmez. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Zira her kim ki, Allah'a şirk koşarsa; muhakkak Allah, ona cenneti haram eder."** *(Mâide, 72)*

Ve yine Allah Teâlâ En'am sûresinde peygamberler hakkında söyle buyurmuştur: **"Eğer onlar da şirk koşsalardı yapageldikleri şeyler boşa çıkardı."** *(En'am, 88)* Bu âyet şirkin amelleri boşa çıkardığına delildir. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi: **"Yaptıkları her işi ele alır ve onu toz-duman ederiz."** *(Furkan, 23)* Allah Teâlâ Zümer sûresinde buyurmuştur ki; **"Andolsun; sana da, senden öncekilere de vahyolunmuştur ki: Eğer Allah'a ortak koşarsan, şüphesiz amellerin boşa gider."** *(Zümer, 65)*

"Allah'tan başkası için kurban kesmek de şirktendir."

Scanned with CamScanner

Müellif *(rahimehullah)*, şirk türlerinden birinin de Allah'tan başkası için kurban kesmek olarak zikretti; cinler adına kesmek gibi.

Cinin ismi ile veya Allah'ın ismi ile diye kesmesi beraberdir, cinden korunmak için veya cinin zararını def etmek için olması da.

Kurbanda şirk iki çeşittir:

Birincisi: Tesmiyede şirk (ad ile başlama).

İkincisi: Maksatta şirk. Bir hayvanı alıp el-Bedevî'nin kabrinin yanında ona yakınlaşmak amacıyla kurban eden kimse gibi veya "el-Bedevî'nin ismi ile" diyen kimse gibi. İşte bu büyük şirktir.

İkincisi: Küçük şirk. Cumhûr ulemâ bunu yapan kimsenin Allah'ın meşieti altında olduğuna ittifak etti ve onların cehennemde ebedi kalmayacağına icmâ ettiler. Küçük şirk: O, şeriatın şirk diye isimlendirdiği veya büyük şirke sebebiyet veren ancak büyük şirk olmayan şeylerdir. Allah'tan başkası adına yemin etmek gibi veya "Allah ve sen dilersen" sözü gibi. Muhakkak bu büyük şirke götürür.

Şirkin üçüncü bir çeşidi de mevcuttur, o da gizli şirktir. Onu âlimler tafsilatlı bir şekilde zikretmiştir. Onu küçük şirke katmayan yanlış yapmış olur, bu müteahhir âlimlerin çoğunun kitabında mevcuttur. Ancak onu üçüncü kısım sayıp ve onu büyük ve küçük olmak üzere iki kısma bölen doğru yapmış olur.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN İKİNCİ UNSUR

"Allah ile kendi arasında vasıta edinerek, şefaat isteyerek ve onlara tevekkül ederek onlara dua eden kimse icmâ ile kâfir olur."

Şeyh, bu unsuru mühim olduğu ve onu işleyenler çok olduğu için müfred olarak getirdi, ancak aslen bu unsur da birinci unsura dahildir.

Ölülerden sıkıntılardan kurtulmak için, borçların ödenmesi için, şefaat talep ederek, kaygılardan rahatlamak için veya talihsizlikten afiyette kalmak için yardım isteyen kimse muhakkak büyük şirk işlemiştir.

Bu dua edilenler kendilerinden zararı def edemiyorken nasıl başkalarından zararı def edebilirler?! Allah Teâlâ âyetinde buyurur ki: **"O'ndan başka dua ettikleriniz ise hurma çekirdeğinin zarına bile mâlik değildirler."** *(Fâtır, 13)*

Ölüde asıl olan şey delil sabit olmadığı sürece muhakkak onun işitmemesidir. Bu dua edilen kimseler kendisi ile şirk koşan kimseleri inkar ederler. Şirk fıtrat için de akıl için de çirkin olandır. Eğer insanlar kandıranların kandırmaları olmayan bir durumda kendi halleri üzere bırakılsalardı, insanlar fıtrat üzere kalırdı. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki: *"Her çocuk fıtrat üzere doğar..."* Yani tevhidi kabul eder ve onu yalanlamaz, onu ikrar eder ve inkar etmez. Hadisin sahihliğinde ittifak edilmiştir.

Şeyhu'l İslâm İbn Teymiyye *"Kitâbu'z Ziyâre"*de ölüden talep etmeyi üç kısma ayırır:

"Birincisi: Meyyitin kabrine gelerek şifa, nusret, kaygılara yardım, sıkıntılardan kurtulma ve borçların ödenmesini talep etmendir. Bu icmâ ile büyük şirktir, kesin hükümdür ve Allah'a bununla varan kimse ebediyyen cehennemde kalır.

İkincisi: Meyyite gelip dua etmeyip onun senin için dua etmesini talep etmendir, "Ya Rasûl Allah! Benim için dua et" demek gibi."

Bu Şeyhu'l İslâm'a göre bid'attir ve ittifak ile haramdır. Şeyhu'l İslâm bunu büyük şirkten saymaz ve bunun üzerine olan ittifakı da anlatır. Her hâlukarda genel olarak bakılırsa muhakkak ona şirk denilir. Bir kimse ölüden talepte bulunmak şirkdir der ve tafsilatına girmezse o isabet etmiş olur, tafsilâta muayyen tekfirde muhtaç oluruz.

Scanned with CamScanner

Üçüncüsü: Meyyitin hürmeti ile Allah'tan isteyen kimsedir; bu bid'attir. Birinin hürmeti ile istemek caiz değildir. Sadece salih amel ile Allah'tan istenebilir. Bu; Kitab, Sünnet ve icmâ ile caizdir. Ancak Allah'tan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hürmeti veya başkasının hürmeti ile istemek senin amelinden değildir.

"İcmâ ile kâfir olur."

Bunu Şeyhu'l İslâm *"et-Tevessül ve'l Vesîle"*de ve yine bunun benzerini *"Kitâbu'z Ziyâre"*de zikreder.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN ÜÇÜNCÜ UNSUR

"Müşrikleri tekfir etmeyen veya küfründe şüphe duyan veya onların yolunu doğrulayan kimse icmâ ile kâfir olur."

İbn Teymiyye *"ez-Ziyâre"* kitabında Yahudi, Hristiyan ve müşrikleri tekfir etmeyen kimselerin kâfir olması hakkındaki icmâyı anlatmıştır. Burada imamların maksadı; aslî kafirler veya mürtedler arasından küfrü kat'î olan kâfirlerdir.

Ancak nev'inde veya muayyende ihtilaf edilen kimseleri tekfir etmeyenler tekfir edilmezler. İmamlar her asırda bazı tâifeler, fırkalar ve şahıslar hakkında ihtilâf etmeye devam etmişlerdir. Bazısı bu tâifelerden bazısını tekfir etmemiş ve bid'atçilikle de vasıflandırmamıştır, sahabe, tâbiîn ve imamlar Hâricilerin tekfir edilmesinde ve Mu'tezile, Râfizîlerin tekfirinde ihtilaf etmiş ve bazısı bazısını tekfir etmemiştir. Aynı şekilde tâbiîn, Haccac'ın tekfirinde ihtilaf etmişlerdir; İbn Sîrin onun küfür sahibi olmadığını kabul etmemiştir. Hasan, Mücahid ve Ömer bin Abdulaziz onun küfür sahibi olduğu görüşüne varmışlardır. Bu imamların bazısı bu tâifelerden bazısını tekfir etmemiş ve dalâlet ile vasıflandırmamıştır, çünkü bu meselelerde ihtilaf edilmiştir.

Ulemâ nev'in (fiil türlerinin) tekfirinde ittifak etmiş ve muayyen tekfirde ihtilaf etmişlerdir. Buna göre; eğer bir kimse muayyen şahısta (tekfirinde) hilaf ederse o tekfir edilmez ve bid'atçi denilmez, eğer bu sözü ilim ve ictihada dayalı ise. Ancak Yahudi, Hristiyan, müşrikler ve başka kimselerden küfrü kat'î olan aslî kafirleri tekfir etmeyen kimse ise, o kafirdir. Çünkü o Allah ve Râsûlü'nü yalanlamıştır. Muhakkak Allah Teâla kitabında buyurur ki: **"Allah, gerçekten üçün üçüncüsüdür, diyenler andolsun ki; kafir olmuşlardır."** *(Maide, 73)*

Allah bunlar üzerinde küfür hükmünü vermiştir. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Muhakkak ki Allah; kafirleri la'netlemiştir. Ve onlara çılgın alevler hazırlamıştır."** *(Ahzab, 64)*

Allah Teâlâ buyurur ki: **"Şüphesiz ki kitab ehlinden ve müşriklerden küfredenler, cehennem ateşindedirler. Onlar, orada temelli kalacaklardır."** *(Beyyine, 6)*

Yine aynı şekilde küfrü Kitab ve Sünnet'te sabit olan, Ehli Sünnet'in onun küfründe icmâ ettikleri Firavun, Hâman, Ebû Cehil, Ebû Leheb ve Ebû Talib gibi küfrü kesin olan kişileri tekfir etmeyen kimse, tekfir edilir. Çünkü o Allah ve Rasûlü'nü yalanlamıştır. Müteahhirlerden birçok kimse bu kaideyi ve bu İslâm'ı bozan unsuru başka bir mânâ üzere anlarlar ve tekfirinde ihtilaf edilen kimseleri tekfir ederler. Bu

Scanned with CamScanner

büyük bir yanlış ve büyük bir zillettir. İmamlar da ihtilaf eder ve bazısı bu tâifelerin bazısını tekfir etmezdi.

Tekfirde aceleci davranmak ya da zan ve şüpheler üzere tekfir etmek Ehli Sünnet'te maruf olan görüş değildir, bilakis o, Râfizî ve Hâricîlerde maruf olan bir görüştür.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* buyurmuştur ki: *"Kim müslüman kardeşine ey kâfir derse, bu söz ikisinden birine döner. Eğer dediği gibi ise (o kâfir olur) ancak değilse kendine döner." (İbn Ömer'in hadisi olup müttefakun aleyhdir, lafız ise Müslim'e aittir.)*

Ulemâ icmâ etmiştir ki; İslâm'a yakîn ile giren kimse sadece yine onun gibi yakîn ile çıkar, şek-şüphe veya ihtimal olan bir zan ile bir kimseyi İslâm'dan çıkarmak caiz olmaz. Bu en mühim ve en büyük meselelerdendir.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN DÖRDÜNCÜ UNSUR

"Rasûlullah'ın yolundan başka yolun, onun yolundan daha kâmil olduğuna ve ondan başkasının hükmünün daha iyi olduğuna itikad eden kimse.."

Bu unsur, sözler ve itikadlar ile alâkalıdır. Muhakkak bir kimse Allah'tan başkasının hükmünün Allah'ın hükmünden daha iyi olduğunu kalbi ile itikad ederse kâfir olur ve onun küfrü itikad bakımındandır. Çünkü her İslâm'ı bozan unsurun dayanağı olması gerekir ve bu dayanak bazen itikâdî bazen kavlî bazen de fiilî olur. Yine aynı şekilde bir kimse Allah'tan başkasının hükmünün Allah'ın hükmünden daha iyi olduğunu söylerse kâfir olur ve küfrünün dayanağı kavl'dir.

Allah Teâlâ buyurur ki; "And olsun ki, müslüman olduktan sonra inkar edip küfür sözünü söylemişlerdir." *(Tevbe, 74)*

Bu küfür sözlerinden bazıları şöyledir:

Bu asrın kanunları insanlar için şeriat hükümlerinden daha iyidir diyen kimsenin sözü. Ve yine bu konulan kanunlar insanların yaşam ve gelenekleri için daha elverişli diyen kimse ve bu asrın kanunları insanlara şeriat hükümlerinden daha yumuşak diyen kimse. Asrın kanunları bu asra şeriattan daha münasiptir diyen kimse. Bu sözler İslâm'ı bozan unsurlar ve küfrün dayanaklarıdır. Muhakkak o başkasının hükmünü Allah'ın hükmünden üstün tutmuştur, bunu lafzen söylemiş veya kalben itikad etmiştir.

Allah Teâlâ buyurur ki: **"Yoksa Cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar? Gerçeği kesin olarak bilip kabul eden kimseler için Allah'tan daha güzel hüküm sahibi kim olabilir?"** *(Mâide, 50)*

İnsanların koymuş olduğu hükümleri Allah'ın şeriatinden üstün tutan kimse, Allah ve Rasûlü'nü yalanlayan, şeriata dil uzatan ve Allah ve Rasûlü'ne karşı çıkan kimsedir. Böyle bir kimsenin tekfirinde ihtilâf yoktur ve o kişi İslâm ile bağını koparmıştır.

Bununla beraber, bu asırda basın yayın ve gazetelerde "Biz İslâm'ın hükmünü istemiyoruz, biz sadece beşerî kanunları istiyoruz. O daha faydalı, daha gelişmiş ve daha adaletli" demelerine rağmen bu kimselerin tekfirinde şüphe eden kimseler mevcuttur, işte bu kimseler kat'î olan hükme karşı çıkmaktalar! Ama Allah'ın indirdiğinden başkasını helal kılan kimse veya Allah'ın şeriatını değiştiren kimse veya Allah'ın izin vermediği hükümleri kullara meşru kılan kimseye gelirsek, bunlar baş-

Scanned with CamScanner

ka hükümdedir ve onları zikredeceğiz ve tafsilatlı şekilde açıklayacağız.

Allah Teâla buyurur ki; **"Kim de Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar, kafirlerin kendileridir.** *(Maide, 44)*

Küfür kelimesi elif ve lâm ile kullanılırsa, muradın küçük küfür olduğuna delalet eden bir karine bulunmadığı müddetçe sadece büyük küfre ihtimal verir. Abdürrezzak, Ma'mer'den, O, Abdullah bin Tâvus'dan, O da babasından, babası Abdullah bin Abbas'tan rivayet eder. İbn Abbas **"Kim de Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar, kafirlerin ta kendileridir"** ayeti hakkında "Bu Allah'a karşı küfürdür" der. Yani âyet kat'îdir ve muhakkak bu İslâm şeriatının dışındadır. Bunun Kısımları:

1) Allah'ın hükmünden başka hükmü helal kılan kimse. Bu küfrü icmâ ile kesinleşmiş olan kafirdir.

2) Allah'ın indirdiği hüküm ve insanlar tarafından konulmuş hüküm arasından istediğini seçilebileceğini zanneden kimse. Bu da icmâ ile kafirdir. Önceki mürcieler ve onlardan öncekiler buna küfür derlerdi, asrın mürcieleri ise bu meselede doğru yolu kaybetmişlerdir. Hiç şüphe yok ki asrın mürcieleri dünün mürcielerine nazaran Allah'ın şeriatından daha uzak, bid'at bakımından daha kötü ve çok daha büyük sapkınlık içindedirler.

3) Allah'ın şeriatını değiştirip kısasın yerine hapis cezasını bedel kılan veya el kesme yerine para cezasını bedel kılan, bunu insanlara kanun kılıp bununla muhakemeleşen kimse. Bu da icmâ ile kafirdir. Bunu İbn Teymiyye, İbn Kesir ve imamlardan başka kimseler de söylemiştir. Şeyhu'l İslâm İbn Teymiyye *"Fetâva"* kitabının üçüncü cildinde der ki: "Bir insan ne zamanki üzerinde icmâ edilen helâli haram kılar, üzerinde icmâ edilen haramı helal kılar veya üzerinde icmâ edilen bir hükmü değiştirirse, muhakkak o fukahânın ittifakı ile mürted ve kafirdir."

4) Teşrî etmek; bu değiştirmek anlamına gelmez. Allah Teâlâ'nın izin vermediği hükümlerin Allah'ın kullarına kanun kılınmasıdır. Bazı âlimler anlamını "değiştirmektir" derler, ancak bu tartışmaya açık olan görüştür. Muhakkak değiştirilen teşrî edilendir ancak teşrî edilenin değişen anlamına gelmesi gerekmez. Teşrî, bazen değiştirmek ile bağlantılı olur bazen ise olmaz. Teşrînin mertebeleri vardır: -Büyük şirk olan; Müslümanlar için (yeni) bir kıble çıkarmak veya farz namazlarını artırmak gibi.

-Büyük şirk olmayan; bazı heva ehlinin ortaya çıkardığı bazı bid'atlar gibi. Teşrînin aslı küfür olmasıdır, tafsilat ise müfredat ve şekillerindedir. Asrın tağutları ise

Scanned with CamScanner

tebdil(değiştirmek), teşri (kanun koymak), helal kılma ve faziletli kılmayı birleştirmiş, aynı demişlerdir. Bu kimseler İslâm dininden sadece bir yönden değil birçok yönden çıkmış olurlar.

5) Allah'ın şeriatını değiştirmeden veya teşrî etmeden tamamen inkar etmek. Allah'ın hükümlerinden kaçınır ve ona riayet etmez, eğer bu genellikle olursa o kimse büyük küfürle kâfir olur.

6) Onu helal kılmaksızın aynî meselelerde Allah'ın indirdiğinden başkası ile hüküm etmek. Kadı veya hâkim olan kimsenin Allah'ın şeriatını değiştirmeden veya onu insanlar arasında hüküm vereceği kanun kılmadan veya sistemleştirmeden kendisine gelen yakınına müsamaha göstererek cezasını veya kısasını düşürmesi gibi. Bu *"küfrün dûne küfr"*dür. Bu seleften Mâide sûresi hakkındaki varid olan şeydir ve İbn Teymiyye ve İbn Kayyım'ın onun aynî meseleler hakkında olduğunu belirtmesi gibidir, ben bu meselede bir ihtilaf mevcut olduğunu bilmem. Bu meselede bütün imamların tutmuş olduğu görüş onun *"küfrün dûne küfr"* olmasıdır.

Müteahhirlerin birçoğu bu meselede hataya düşmüş ve bu meseleye tebdil etmenin hükmünü uygulamışlardır, tebdil etmenin hükmünü ise aynî meselelerde Allah'ın indirdiğinden başkası ile hükmeden kimsenin hükmü gibi kılmışlardır. İşte bu büyük bir zillettir. İbn Teymiyye ve İbn Kesir'in *"el-Bidâye ve'n Nihâye"* kitabında Cengiz Han kıssasında belirttikleri gibi tebdil eden kimse icmâ ile İslâm şeriatından çıkan kafirdir.

İbn Hazm *"el-İhkâm"*da şöyle der: "Kur'ân hükümlerine riayet etmeyip, Tevrat ve İncil'e riayet eden kimse, iki müslümanın onun hakkında ihtilafa düşmeyeceği müşrik-kafirdir." Bu icmâyı İbn Kayyım *"Ahkâmu Ehli'z Zimme"* kitabında nakleder, ardından başka bir şey getirmez ve başka bir yerde de bunu ikrar eder. Eğer Tevrat ve İncil gibi neshedilen Allah'ın hükümlerine riayet edip, İslâm ehlinin ahkâmı olan Kur'ân hükümlerine riayet etmeyen kimse icmâ ile kâfir-müşrik-mürted oluyorsa, insanların koyduğu hükümlere riâyet eden kimse nasıl kâfir-mürted olmasın?!!

Bu mesele mütekaddim âlimlerin katında net idi ve tebdil eden kimse hakkında tartışmazlardı. Bu mesele hakkında sadece ircâ ehli ve onlardan etkilenen kimseler tartışmışlardır.

Scanned with CamScanner

Ve bil ki! Usûlü Ehli Sünnet ve'l Cemaat olan ancak bu ve benzer meselelerde yanılıp mürcieleri savunan kimseler mürcie olmaz ve mürcie diye isimlendirilmezler, sadece mürcielerin usûlünden bir aslı savunan veya yanılmaları çok sayıda olan kimseler mürcie diye isimlendirilirler. Aynı şekilde Hâricîlerin davasından bir davayı savunan veya Hâricîlere bir meselede muvafık olan kimse hâricî olmaz ve onlara bu isim nisbet edilmez.

Birinci kesime "mürcielerin onaycısı" denir.

İkinci kesime "Hâricîlerin onaycısı" denir.

Ancak İslâm'da var olan amelî nâkıdları inkar etme veya helal kılma ile kısıtlayan kimse ise hakiki mürciedir, bu "Cehmiyetu'l inâs"ın görüşüdür ve icmâ ile bâtıl bir görüştür. Eğer bir kimse zorunda kalmaksızın kasıtlı olarak "Allah üçün üçüncüsüdür" derse, muhakkak o icmâ ile kafirdir. İsterse "ben buna itikad etmiyordum" ya da " ben sadece mal-mülk veya vazife sebebiyle Hristiyanları memnun etmek istedim" desin. Aynı şekilde din ile dalga geçen kimse de muhakkak kâfir olur ve onun itikadına bakılmaz. İnkar, helal kılma ve itikad ile kısıtlanmayan amelî nâkıdlar ise; sadece muayyen meselelerde muhtemel ve iki yönlü olur. Ancak zahir meselelerde muhtemel olmaz, tek yönlüdür ve itikad ile kısıtlanmaz.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN BEŞİNCİ UNSUR

"Peygamber** (sallallâhu aleyhi ve sellem)**'in getirmiş olduğu bir şeye buğzeden kimse, onunla amel etse dâhi icma ile kâfir olur."

Buğzetmekten kasıt: Dinden nefret etmek ve Rasûlullah'a karşı kinlenmektir. Buna tabii-fıtrî olan kerih görmek dahil değildir, bir kadının komşusundan hoşlanmaması veya bir insanın savaştan hoşlanmaması gibi. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Hoşunuza gitmediği halde, savaş üzerinize farz kılınmıştır."** *(Bakara, 261)* Bu fıtrî olan kerih görmektir, nifak ve küfür olan kerih görmek değil. Küfür olan kerih görmek: Kulun buğz ederek hükümlerden hoşlanmamasıdır. Hükmü sevmez, istemez ve bu hükümden başkasını daha efdal görür. Allah Teâlâ buyurur ki: **"İşte böyle. Çünkü onlar, Allah'ın indirdiğini çirkin görmüşlerdir. O da onların amellerini boşa çıkarmıştır."** *(Muhammed, 9)* Yine Allah Teâlâ buyurur: **"İşte böyle. Çünkü onlar, gerçekten Allah'ı gazaplandıran şeye uydular ve O'nu hoşnut edecek şeyleri çirkin karşıladılar. Bunun için O da onların amellerini boşa çıkardı."** *(Muhammed, 28)*

Kim nas ile sabit olan Rasûlullah'ın getirdiklerinden bir şeyi kerih görür ise, bu kimsede Allah'ın şeriatını ve Rasûlullah'ın getirdiğini sevmeyen münafıklara benzerlik vardır. Muhakkak münafıklardan bir tâife dini kerih görüyor ve bunu gizliyorlardı, ancak sözlerinin manalarında yine zahir oluyordu.

Çağdaş laikler de önceki münafıkların kardeşleridir. Onlar da şeriatı kusurlu buluyor, delilleri kerih görüyor, bazen de İslâm'a buğzederek İslâm için olan mücadeleleri karalıyor ve şeriate buğzederek şeriat için olan mücadeleleri karalıyorlar. Onlara karşı uyanık olmak ve sapkınlıklarını ifşa etmek gerekir. Bu kerih görmek itikâdî olan unsurlardandır, eğer netleşir ve hata üzere zahir olursa kavlî unsurlara dönüşür.

Bu buğzun sebepleri:

1) Nifaktır. Muhakkak münafıklar Allah ve Rasûlünü sevmezlerdi, bu nedenle de Kitap ve Sünnet'te geleni de sevmezlerdi. Meselelerin bazısına karşı çıkan bu asrın insanının çoğunluğu, kendilerinin problemlerinin İslâm'ın zâtı ile olduğu hakikatini açığa vurmazlar da problemlerinin İslâm gençliği ile olduğunu söylerler. Hakikat ise onların problemlerinin İslâm'ın zâtı ile olmasıdır. Bu görüşlerini ise "Bu İslâm'dan değildir" veya "İslâm bundan münezzehtir" gibi bilindik sözler ile ortaya atarlar, bu ve buna benzer hücumlar ile saldırırlar.

2) Kafirlere olan dostluk, kafirleri desteklemek. Kim kafirleri destekler ise pek tabi bu ameli onu Rasûlullah'ın *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* getirdiklerine buğzetmeye sü-

Scanned with CamScanner

rükler.

3) Hürriyet diye isimlendirdikleri ancak aslı şeriat ve değerlerden kaçmak olan insanların koymuş olduğu kanunları yüceltmek. Bu, onları İslâm'a karşı önemsizliğe ve İslâm şeriatına karşı kayıtsızlığa sebep verdi. Allah Teâlâ buyurur ki: **"İşte böyle. Çünkü onlar, Allah'ın indirdiğini çirkin görmüşlerdir. O da onların amellerini boşa çıkarmıştır."** *(Muhammed, 9)*

Bu kimselerin Müslümanlara Allah'ın onların derecelerini yükselteceği üzüntü, keder veya bir musibet isabet ederse, o başa gelen musibet ve hüzün sebebiyle mutlu olduklarını, sevindiklerini ve "işte bu Müslümanların sonu" gibi düşüncelere kapıldıklarını görürsün. Muhakkak onlar derdi ki: **"Bunları, dinleri aldattı."** *(Enfal, 49)* Eğer müslümanlara izzet, mevki, devlet kurma ve üstün gelme isabet ederse, bu onları endişelendirir ve hüzünlendirir. Çünkü onlar ne İslâm'ın, ne de İslâm için olan mücadelenin hayır üzere olmasını istemezler. İslâm'ın hüküm sürmesini kendi zevk ve şehvetlerine mani olarak görür ve kendilerinin batıl ehli ile kalmaları gerektiğine inanırlar. Bundan ötürü de onların hep bâtıl ve bâtıl ehlini seçtiklerini, hak ve hak ehlinin seçimlerine katmadıklarını görürsün.

Allah Teâlâ İslâm'a savaş açan ve içten içe İslâm ehli ve İslâm mücadelesini hedef alan kimselerin bir çok sıfatını zikretmiştir. Çünkü İslâm mücadelesini hedef almak İslâm için bir soykırımdır. Allah Teâlâ onların kötü gördükleri şeyi kalıcı kılsın! İslâm, gece ve gündüz bâki olduğu müddetçe bâkidir! Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* der ki: *"Ümmetimden bir taife mansur halde hak üzere olmaya devam eder. Onları yardımsız bırakan ve muhalefet eden kimselerin onlara zararı olmaz, ta ki Allah'ın emri gelene kadar."* Allah'ın emrinden kasıt; her mü'minin ruhunu kabzeden rüzgar esintisidir, kıyamet yeryüzünde "Allah Allah" diyen kimse kalmadıkça kopmaz ve kıyamet sadece yaratılmışların en şerlileri üzerine kopacaktır.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN ALTINCI UNSUR

"Rasûlullah'ın dininden bir şey veya Allah'ın sevabından yada cezasından bir şey ile (istihzâ) alay eden kimse kâfir olur."

İstihzâ İslâm'ı bozan kavlî unsurlardandır. İstihzâ; nifak veya Müslümanlara olan nefret ya da haset sebebiyle sâdır olur.

İstihzâ iki çeşittir;

1) Allah ile, Allah'ın ayetleri ile, Allah'ın Rasûlü ile ve de mütevatir bir şekilde sabit olan İslâm'ın hükümleri ile alay etmek. Bu kimse icmâ ile kafirdir, eğer bu sarih (aşikar) olursa. Sarih olduğu vakit onun lafzına veya yazısına göre tahkikat etmek gerekir.

2) Sarih olmayan istihzâ. Buna birinci kimsenin muamelesi ile muamele edilmez, bu istihzânın bâtında olması zâhirde olmasından daha da şerlidir. Biz Müslümanlar olarak insanları lafızları, kavilleri ve fillerinin zâhirine göre yargılamak ile sorumluyuz. Kim bu istihzâlardan birini izhar ederse, akibeti o istihzâsına göre lazım olur.

Allah ile, Allah'ın ayetleri ile ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile istihzâ etmek münafıkların sıfatındandır. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Tebük savaşından döndüğünde bazı insanlar ona "Şu bizim kurramız (yani Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve ashâbı) gibi midesine düşkün, dili yalancı, düşmanla karşılaşma esnasında korkak olanını görmedim" dedi ve Allah Teâlâ ayet indirdi: **"Allah ile, O'nun ayetleri ve peygamberleri ile mi alay ediyorsunuz? Mazeret beyan etmeyin, gerçekten siz, inanmanızdan sonra küfrettiniz."** *(Tevbe, 65-66) (Hafız İbn Cerir, İbn Ömer'in hadisinden tafsilatlı şekilde ceyyid sened ile rivayet etmiştir.)*

Allah Teâlâ bunlara telaffuz ettikleri şey sebebi ile mü'min olduklarından sonra kâfirler diye hüküm vermiştir, bu ayet de onların küfrünün kaynağı itikad değil de lafız olduğuna ve insanların lafızlara göre sorumlu tutulup kalplerden gaybı en iyi bilenin yani Allah'ın sorumlu olduğuna sarih bir delil mevcut olmuştur.

Yine bu ayette Ehli Sünnet'in mezhebine delil mevcuttur. İslâm'ı bozan ve kendisi ile İslâm bir arada bulunamayacak sarih bir kavil ile gelen kimse, muhakkak o kalbindeki inanca bakılmaksızın tekfir edilir.

Allah'a sarih şekilde söven kimse, muhakkak o icmâ ile kafirdir. Eğer tevbe ederse Allah tevbesini kabul eder ve eğer tevbesi sağlam ise yolu boşaltılır. Ancak Rasûl

Scanned with CamScanner

(sallallâhu aleyhi ve sellem)'e söven ve dalga geçen kimse veya ona hakaret eden ve onu yetersiz bulan kimse Müslümanların ulemâsının icmâsı ile kâfir olur. İsterse bunu helal görmesin, isterse kalbi temiz olup ve kalbinin söylediğinin tersi olduğunu söylese de.

İmamların çoğunluğu tevbe etse de o kimsenin öldürülmesi gerektiğini söylerler. Çünkü tevbe ondan küfrü men eder ancak Rasûlullah'ın hakkını sâkıt kılmaz (düşürmez) ve Rasûlullah'ın hakkı sadece o kimsenin sâkıt olması ile sâkıt olur, böylece o kimse öldürülürse bundan böyle, kimse bu ameli yapmaya kalkışmaz.

Bir tâife ise Allah'a söven kimsede olduğu gibi Rasûl'e söven tövbe ederse, onu öldürmek geçersiz kılınır der ve bu görüş tartışmaya açıktır. Doğru olan görüş cumhûrun görüşüdür, muhakkak bir kimse peygambere açıkça söver sonra tevbe ederse, muhakkak bu tevbe kendi ile Allah arasında fayda verse de onu öldürmek geçersiz kılınmaz. Çünkü Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hakkı sâkıt olmaz ve hiç kimse de bunu sâkıt edemez, Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu yetkiyi kimseye vermemiştir.

Kim İslâm ile, İslâm ehli ile veya kesin karar kılınmış şeriat hükümleri ile istihzâ ederse, o icmâ ile kafirdir. Eğer ki bu istihzâ resim ile veya karikatür diye isimlendirdikleri şey ile olsa da. Muhakkak bu sarîh lafzî istihzâdan farklı sayılmaz ve sarîh lafzî istihzânın hükmü ile hüküm verilmesi ve tahkik edilmesi gerekir.

Bu İslâm'ı bozucu unsur ile gelen kimse tevbeye davet edilir, eğer tevbe etmezse mürted halde öldürülür, İbn Abbas'ın Buhârî'de rivayet ettiği *"kim dinini değiştirirse öldürün"* şeklinde gelen Rasûlullah'ın sözü sebebiyle.

Küfür: O imanın aslını bozan kavil, fiil, itikadın var olmasıdır. Kimde bunlardan biri mevcud olursa ulemânın sahih kavline göre üç gün boyunca tövbe etmesi istenir. Bu Ömer bin Hattab'ın görüşüdür, İmam Ahmed de bu görüşü seçmiştir. Şayet hakka döner ve tevbe ederse ne a'lâ, eğer hakka dönmezse onu öldürmek vacib olur.

Mürtedlik iki çeşittir:

1) İslam dinini Yahudilik veya Hristiyanlık veya Mecusilik ile değiştirmektir.

2) Şüphe ondan uzaklaşmış olan ve hüccet kaim olan İslâm'ı bozan sarîh bir unsurun var olması, buna süre verilir ve tevbe etmesi istenir ki mazeret sunamasın.

Ulemâ mürtedin küfrünün aslî kafirin küfründen daha şiddetli olduğuna ittifak etmiştir ve yine ulemâ bir müslümanın mürted kadın ile değil, kitab ehlinden olan bir kadınla evlenebileceğine icmâ etmiştir.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN YEDİNCİ UNSUR

"Sihir yapmak. Sarf ve atf sihir çeşitlerindendir. Her kim, bunu yapar veya yapılmasına râzı olursa, kâfir olur."

Sihir ibaresi kullanılır; gizli olduğu ve sebebi de cana yakın olduğu için. Istılahta sihir; kalbe ve bedene tesir edip öldüren, hasta eden ve eşlerin arasını ayıran büyüler, muskalar ve düğümlerdir.

Sihir gerçektir, eğer gerçek olmasaydı Allah ondan sığınmayı emretmezdi: **"Düğümlere üfürenlerin şerrinden."** *(Felak, 4)* Yani: Sihirlerinde düğümü kullanan ve düğümlerine üfleyen sihirbazlar. Bid'at ehlinden bazı tâife sihrin hakikat olmadığını ve onun sadece bir kuruntu olduğunu söylerler, bu zayıf bir kavildir. Doğrusu ise sihirde gerçek olan ve kuruntu olan şeylerin de mevcut olmasıdır, çünkü eğer hakikat olmasaydı Allah Teâlâ ondan sığınmayı emretmezdi.

Sarf ve atf da sihirdendir. Sarf; seven bir kimseyi nefret ettirmektir. Atf; nefret eden bir kimseyi sevdirmektir.

Sihir bütün şeriat ve dinlerde haram kılınmıştır, onun haramlığı kesindir ve nebîler ve rasûller sihir ve onun ehline karşı savaş açma hususunda ittifak etmiştir.

Ulemâ ve din imamları sihirbazın kâfir olması hakkında ihtilaf etmişlerdir. Sihir ile beraber küfür veya şirk mevcut olursa onun İslâm'ı bozan bir unsur olduğuna ittifak etmişlerdir. İhtilaf sadece sihrin zatındadır, onun ile kâfir olur mu olmaz mı?

İki kavil vardır:

1) Muhakak sihir küfürdür, bu Hanefîler, Mâlikîler ve Hanbelîlerden olan alimlerin cumhûrunun kavlidir. Allah Teâlâ'nın şu umûmî sözü sebebiyle: **"Oysa o ikisi: 'Biz, yalnızca bir fitneyiz, sakın küfretme' demedikçe hiç kimseye (bir şey) öğretmezlerdi."** *(Bakara, 102)*

Ayet sihir yapan kimsenin helal saymaya veya şirk işlemeye bağlamaksızın kâfir olduğuna delalet eder. Çünkü sihrinde şirk veya küfür bulunan kimse, sihir yapmasa da kâfir olur ve onun küfrü şirkten ötürü olur sihirden ötürü değil. Sihirbazın küfrünü şirke bağlamadaki mânâ nedir? Allah Teâlâ buyurur ki: **"Andolsun ki, onlar onu satın alan kimse için ahirette hiçbir nasip olmayacağını biliyorlardı."** *(Bakara, 102)*

Bu ayet onların küfrü ve Allah'ın huzurunda onun hiçbir nasibi olmayacağı hakkında açık delildir. Ve bu ayetten sonraki ayette buna delalet eder. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Eğer onlar inanmış ve sakınmış olsalardı; Allah katındaki sevab daha**

Scanned with CamScanner

hayırlı olurdu. Keşke bilselerdi." *(Bakara, 103)*

Buradaki "eğer inanmış olsalardı" sözü onların küfrüne ve sihrin İslâm'ı bozan bir unsur olduğuna delalet eder. İbn Mes'ud der ki: "Muhakkak muskalar, nazarlıklar ve tevele (büyü)şirktir." Ahmed ve başkaları sahih isnad ile rivayet etmiştir, merfu ve mevkuf halde gelir, mevkuf olması daha sahihtir. Mü'minlerin emiri Ömer bin Hattab beldelerde bulunan çalışanlara "her bir sihirbazı öldürün" diyerek elçi gönderirdi. Bunu Ebû Dâvûd ve başkaları rivayet eder. Eğer kâfir olmasaydı onu öldürmek caiz olmazdı, Peygamber *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu sözü sebebiyle: *"Müslümanın kanı şu üç şey haricinde helal olmaz; zina eden evli..."* Sahihliğinde ittifak edilmiştir. Ve Mü'minlerin emirine sahabilerden hiç kimse karşı çıkmamıştır.

Yine Hafsa *(radıyallahu anhâ)* ve Cundub'den sihirbazın öldürülmesi hakkında sahih rivayet gelmiştir ve alimler sihrin şirk olmaksızın meydana gelmediğini kesin olarak belirtmiştir. Ve bu sabit olsa da olmasa da beraberdir, sihir küfür ve İslâm'ı bozan bir unsurdur. Deliller ve sahabilerden nakledilenlerin zahiri bunu göstermektedir.

2) Bazı imamlar sihirbazın kâfir olmadığı görüşünü alırlar, bu meseledeki ikinci kavildir ve bu İmam Şâfiî ve bir rivayette İmam Ahmed'in kavlidir. Ancak onu küfür saymaksızın yaparsa müstesna, bu görüşü Ebu Muhammed ibn Hazm seçmiştir.

Birinci kavil daha sahih ve zahir olanıdır.

Sihirbazlara onları inkar etmek dışında gidilmesi caiz olmaz, sihirbazların yanından tedavilenmek haram kılınmıştır, sihri sihirle çözmek caiz olmaz. Çünkü sihirbaz günah bakımından kahinin mertebesinde, hatta ondan daha şiddetli ve büyük mertebededir. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur: *"Kim falcıya gelir de ona bir şey hakkında soru sorarsa, kırk gün namazı kabul olunmaz."* Müslim rivayet etmiştir.

Kim sihirbaza sihrinde yardımda bulunur ve ona sanki kulun efendisine davrandığı gibi davranırsa, o sihirbazın mislindedir.

Sihirbazın öldürülmesi vacib olur, sihri sebebiyle olsun ya da başka sebeple olsun. Çünkü sahabiler sihirbazı öldürürlerdi. Ömer bin Hattab da sihirbazları öldürmeyi emretmiştir. Bu onların mürtedliğine delildir ve Buhârî'de İbn Abbas Nebî *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet eder: *"Dinini değiştiren kimseyi öldürün."*

Sihirbazların oyunlarını ekran vasıtasıyla da izlemek haramdır velev ki sadece eğlence amacıyla olsa da. Buna benzer şeyler sihirbazların hakikatini, yalanını ve hilelerini ortaya çıkarmayı kast etme dışında caiz olmaz.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN SEKİZİNCİ UNSUR

"Müslümanlara karşı müşrikleri desteklemek ve Müslümanlara karşı onlara yardım etmek."

Muzâhara (Desteklemek): Yardımcı ve yandaş olmaktır. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Şayet ona karşı birbirinize destek olmaya kalkışırsanız.."** *(Tahrim, 4)* Allah Teâla buyurur ki: **"Bunun ardından bütün melekler de ona yardımcıdırlar."** *(Tahrim, 4)* Allah Teâlâ buyurur ki: **"Her kafir Rabb'inin düşmanlarının destekçisidir."** *(Furkan, 55)* Yani yardımcı ve yandaştır.

Kim malı ile veya nefsi ile yardımda bulunur ve Müslümanlara karşı onlara yardımcı olursa, bunu helal saymasa da muhakkak İslâm'ı bozan unsurlardan bir unsuru işlemiştir. Allah Teâlâ'nın şu sözü sebebiyle: **"Sizden her kim ki, onları dost edinirse; o da, onlardandır."** *(Mâide, 51)* Ve dostluk nev'ilerinin en büyüğü müslümanlara karşı kafirlere yardımda bulunmaktır. Onlar yardımda bulunarak İslâm'ın, İslâm mücadelesinin ve İslâm erlerinin yok olmasına yardım etmektedir ve bu küfrün ta kendisidir.

Ebu Muhammed bin Hazm der ki: "Allah Teâlâ'nın **"Sizden her kim ki, onları dost edinirse; o da, onlardandır"** sözünde sahih olan zahirine göre olmasıdır. O kafirler topluluğundan bir kafirdir ve bu onda Müslümanlardan iki kimsenin ihtilaf etmeyeceği bir haktır."

İki kavlin biri Allah Teâlâ'nın şu sözündedir: **"Size ne oluyor ki; münafıklar hakkında iki fırkaya ayrıldınız? Allah, onları yaptıklarından dolayı başaşağı etmiştir."** *(Nisâ, 88)*

Bu ayet Müslümanlara karşı kafirlere yardımda bulunan kimseler hakkındadır, onun İslâm'dan çıkan kâfir olduğu hususunda ihtilaf etmeye gerek yoktur. Çünkü o Müslümanlara karşı kafirlerin yardımcısı ve muvahhid millete karşı müşrik milletin yardımcısıdır ve bu imanın aslını bozan ve iman ile beraber cem olamayacak bir unsurdur.

Allah Teâlâ onu şu sözünde kâfir diye isimlendirir: **"Sizden her kim ki, onları dost edinirse; o da, onlardandır."** *(Mâide, 51)* Ve Allah Teâlâ onu şu sözünde münafık diye isimlendirir: **"Münafıklara; kendilerine elem verici bir azab olduğunu müjdele. Onlar ki; mü'minleri bırakıp kafirleri dost ediniyorlar."** *(Nisâ, 138/139)* Allah Teâlâ onu şu sözünde fasık diye isimlendirir: **"Şayet Allah'a, Peygambere ve ona indirilene iman etmiş olsalardı; onları dost edinmezlerdi. Ne var ki, onların**

Scanned with CamScanner

çoğu fasıklardır." *(Mâide, 81)*

Allah Teâlâ kitabında kendisinin bu kimselere gazab ettiğini ve onların cehennemde ebedi kalacağını haber verir. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Görürsün ki; onlardan çoğu, küfredenleri dost edinmektedirler. Nefislerinin kendileri için öne sürdüğü, ne kötüdür. Allah onlara gazab etmiştir ve azabta ebedi kalıcıdırlar."** *(Mâide, 80)*

İlim ehli Müslümanlara karşı kafirlere yardım etmek, kafirlerin ondan Müslümanlara karşı yardım istemesi ve kafirlerden Müslümanlara karşı yardım istemek meselelerini ayırmıştır.

Birinci mesele; ihtilafsız İslâm'ı bozan unsurlardan bir unsurdur. Çünkü imanın aslını bozar ve iman ile beraber cem olamaz.

Öbür kısmın mertebeleri vardır:

-Küfür olan

-Haram olan

-Mubah olan.

Müslümanlara karşı kafirlere casusluk yapan kimse, Müslümanlara karşı kafirlerin destekçisi olan kimse itibarındadır ve hükmü, kendisi kafirlerin safında duran kimse gibidir.

Çünkü bu amel Allah ve Rasûlü'ne *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve mü'minlere ihanettir, casusluk kişinin savaşmasından daha büyük bir iş ve daha tehlikelidir ve bu amel Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimseden sâdır olmaz.

Casusluk, destekleme nev'ilerinden biridir ve sadece nifak sebebiyle meydana gelir. Bu ehli ilimden bir tâifenin kavlidir. Bazı ehli ilim onun kâfir olmayacağını söyler ancak bu zayıf kavildir, onlar delil olarak Hatib *(radıyallâhu anhu)*'nun kıssasını getirirler ve bu hatadır. Çünkü Hatib *(radıyallâhu anhu)* yaptığı şeyi Rasûlullah'ın sırrını ifşa etmek amacıyla yapmamıştı ve Müslümanların ve Peygamberin safında idi, oraya da buraya da varmayan şüpheli bir koyun gibi değildi. Bununla beraber ulemâ Hatib *(radıyallâhu anhu)*'nun bu fiili hakkında ihtilaf etmişlerdir. Bu küfür, te'vil ile mazeret mi veya o büyük günah mı diye iki kavil ortaya sunmuşlardır. Yine Hatib'in kıssası Müslümanların sırrını açan kimsenin öldürülmesinin vacib olduğuna delalet eder, Hatib'in öldürülmesini Bedir savaşına iştirak etmiş olması men etmiştir.

Scanned with CamScanner

Casus meselesini Hatib'in kıssasına mukayese etmek sahih olmaz. Muhakkak Hatib *(radıyallâhu anhu)* kafirlerin casusu değil idi, Rasûlullah'ın sırrını müşriklere çalışarak ifşa etmemiştir ve bu meselede te'vilde bulunmuştur. Casusluk, sırrı ifşa etmekten daha büyüktür, casus kişi ajan, hain, münafık ve İslâm'a tuzak kuran kimsedir ve onun küfrü ağır ve öldürülmesi zorunludur.

Kafirlerle yardımlaşmak ve Müslümanlara karşı onlara yardımcı olmayı Hatib'in kıssasını delil getirerek küfür değil diyen kimse, bu sözüyle Peygamber'i *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i öldürmeye, ona karşı müşriklere destekçi olmayı ve onu ve ashabını öldürüp yok etmede müşriklere yardımcı olmaya küfür değil demiş olur, bu Hatib'in kıssasını delil getirmek üzere çıkan manadır. Bu kıssayı delil almasıyla sadece Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve ashabına karşı müşriklere yardımcı olan kimsenin kâfir olmadığı manasını vermesi doğru olur, bu görüşü tutan kimse ise sağlam bir Cehmiyye olmuş olur!

Muhakkak Müslümanların imamları ve Ehli Sünnet'in hepsi Peygamberi öldüren ve onu öldürmeye çalışan, Peygamberin düşmanına yardımcı olan kimsenin muhakkak kâfir olduğu konusunda ihtilaf etmezler. Bu görüşü tutmayan kimsenin Hatib'in kıssasını delil getirmesi de bâtıldır ve deliller halis bir şekilde Müslümanlara karşı kafirlere yardım eden kimsenin küfrünü bildirir ve buna bir itiraz da yoktur.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN DOKUZUNCU UNSUR

"İnsanların bazısı Muhammed** (sallallâhu aleyhi ve sellem)**'in şeriatından çıkabilir diye itikad eden kimse."

Ulemâ Kitab ve Sünnet'e ittiba etmenin ve Rasûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem)'e zâhirî ve bâtınî halde ittiba etmenin vacib olduğuna ve kimsenin şeriattan dışarı çıkmayacağına icmâ etmişlerdir.

Muhakkak bir kimse Allah'a ibadet eder, Kitab ve Sünnet'e ittiba eder sonra bunları terkeder ve onlardan başka şeylere tutunarak bu ikisinden vazgeçerse kâfir olur. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Rabbinizden size indirilene uyun. O'ndan başka dostlara uymayın."** *(A'raf, 3)* Allah Teâlâ buyurur ki: **"Ey iman edenler; Allah'a itaat edin ve Rasûle itaat edin."** *(Nisâ, 59)* Yine Allah Teâlâ buyurur ki: **"Kim, İslam'dan başka bir din ararsa; ondan asla kabul olunmaz. Ve o, ahirette hüsrana uğrayanlardandır."** *(Âl-i İmran, 85)*

Buhârî, Ebu Hureyre'den rivayet ettiğine göre Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle dedi: *"Ümmetimin hepsi cennete girecektir, yüz çevirenlerden başka."* Dedilerki: "Yüz çevirenler kimlerdir ey Allah'ın Rasûlü?" Dedi ki: *"Bana itaat eden kimse cennete girer ve bana isyan eden kimse ise yüz çevirmiştir."* Allah Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem)'i bütün cin ve insanlara göndermiş, Allah insanlara ona itaati farz kılmış ve peygamberlerden içlerinden ona erişen kimsenin ona iman edip yardımcı olacağına dair söz almıştır. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Hani Allah, Peygamberlerden söz almış: And olsun ki; size, kitabı, hikmeti verdim. Yanınızda olanı doğrulayıcı bir peygamber geldiğinde mutlaka ona inanacak ve yardım edeceksiniz. İkrar edip de ahdi kabul ettiniz mi? demişti. Onlar da: İkrar ettik, demişlerdi. Allah: Şahid olun, Ben de sizinle beraber şahidlerdenim, demişti."** *(Âl-i İmran, 81)*

Allah Teâlâ buyurur ki: **"Ve sana yakîn gelinceye kadar Rabbine ibadet et."** *(Hicr, 99)* Yani; ölüm. Hızır'ın Musa ile birlikte olduğu kıssayı delil tutarak şeriattan ayrılan kimsenin bu yaptığı kendisine fayda etmez, ondan bu fiili kabul edilmez, bu kolaylığa kaçarak yaptığı te'viline itibar edilmez ve ona icmâ ile küfür hükmü verilir.

Ayrıca Hızır, Musa (aleyhisselâm)'ın kavminden değildi ki onun şeriatından çıkmış olsun, Musa Hızır'a gönderilmiş değildi ve Hızır'ın Musa'ya ittiba etmesi gerekmiyordu. Musa (aleyhisselâm) Benî İsrail'e gönderilmişti ve bütün peygamberler sadece kendi kavmine gönderilirdi, Peygamberimiz Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) müstesna. Muhakkak o bütün insanlara ve sekaleyn'in (insan ve cin) hepsine gönderil-

Scanned with CamScanner

miştir, Allah sekaleyn'in hepsine O'na itaati farz kılmıştır. Allah'ın seriatinden dışa çıkan ve Kitab ve Sünnet'e tutunmayan kimse kafirdir.

Anayasa yapanlar da Allah'ın şeriatinden dışarı çıkan ve Kitab ve Sünnet'i tutmayan kimselerdir.

İbn Kesir *(rahimehullah)* *el-Bidâye ve'n Nihâye* kitabında der ki: "Bir kimse Peygamberlerin sonuncusu Muhammed Bin Abdullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e indirilen, eksiksiz olan şeriatı terk eder ve mensuh edilen İslâm'dan başka şeriatle muhakeme ederse kâfir olur. Peki ya Yesâk'a muhakeme eden ve onu Kitab ve Sünnet'ten üstün tutan kimsenin hali nasıl olur? Bunu yapan kimse Müslümanların icmâsı ile kâfir olmuştur."

Yine; kendisinin hem Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e hem başkasına ittiba edebileceğini zanneden kimse de kafirdir. Aynı şekilde aklı yerinde olduğu halde ilimden veya yaştan bir kademeye gelince kendisinden sorumluluğun sakıt olduğunu ve Kitab ve Sünnet'e ittiba etmenin vacib olmadığını zanneden kimse de buna dahildir, muhakkak o icmâ ile kafirdir.

Allah'ın ve Rasûlü'nün taatine boyun eğmekten geri duran, mütevâtir zahir İslam şeriatinden bir hususu reddeden her tâife ile baştan itibaren savaşmak gerekir, ta ki din tamamen Allah'ın oluncaya dek.

Eğer bazı farz kılınan namazları, zekatı, orucu ya da kanın, malların, riyanın, kumarın, mahrem kimselerle nikahlanmanın haramlığını kabul etmezler veya kafirlerle cihadın ve düşmanlığın gerekliliğini veya iyiliği emredip kötülükten nehyetmeyi kabul etmezlerse, bu kimseler İslâm şeriatine uyup vacibleri yerine getirip haramlardan çekinip şehadet kelimesini getirmiş olsalar da bunlarla icmâ ile savaşmak vacib olur. Ancak İslâm diyarı ehlini men etmeyen kimselerin vacibleri yerine getirip haramlardan kaçınmaları gerekir, bu kimselerden birisi vacibi terk ederek veya haram işleyerek men ederse, muhakkak o günahına göre cezalandırılır.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN ONUNCU UNSUR

"Allâh'u Teâlâ'nın dininden yüz çevirmek, onu öğrenmemek ve onunla amel etmemek."

Delil: **"Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılıp da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim kim vardır? Muhakkak ki Biz, suçlulardan intikam alıcıyız."** *(Secde, 22)*

Yüz çevirmenin türleri vardır:

1) Aslî kafirlerin İslâm'dan yüz çevirmesi. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Küfredenler ise korkutuldukları şeylerden yüz çevirmektedirler."** *(Ahkaf, 3)* Allah Teâlâ buyurur ki: **"Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılıp da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim kim vardır?"** *(Secde, 22)* Bu ayet işitmek ve amel etmekten yüz çevirenleri kendi içine almaktadır.

2) Bazı Müslümanların vacibi terk etme sonucu olmaksızın Allah'ın haram kıldıklarının ve vacib kıldıklarının bazısını öğrenmekten yüz çevirmesidir. Haram işlemek küfür değildir, bu haramdır ve bunu yapan kimse kâfir olmaz.

3) İslâm'a mensup olan kimsenin dinin aslından olan şeyden işitme, anlama ve icabet etme bakımından yüz çevirmesidir. Misal: Kitab ve Sünnet'e meyletmeyerek işitme ve kalp ile Kitab ve Sünnet'ten yüz çevirmektir. Bu fiil o kimsenin şirk işlemesine veya dinin aslını terketmesine veya İslâm'ı bozan sarih unsurlardan bir unsurun vaki olmasına sebebiyet verir. Bu İslâm'ı bozan unsurdaki müellifin kastettiği şeydir ve sahibi hiç bir şey ile mazeret sahibi değildir. Râfizîler, Dürzîler, Nusayrîler ve Müslümanlara karşı Allah'ın düşmanlarını destekleyenler gibi ve kahinler, sihirbazlar, din ile istihzâ edenler, zât-ı ilâhî'ye dil uzatanlar ve Rasûlullah'ın onurunu lekeleyenler gibi.

Bu kimseler mazeret sahibi değildirler ve dinlerinin aslını öğrenmekten yüz çeviren kimseler olarak kabul edilirler. Onlar dünyalarını bilirler de dininin aslını bilmezler, onlar maaş ve vazifelerini yükseltmek isterler ancak cehaleti kendi üzerlerinden kaldırma yollarını aramazlar. Onlar ki kendi hükümdarlarının haklarını bilir ve bunda hata yapmazlar, yaratıcılarının ise haklarını bilmez ve Allah Teâla'nın hürmetlerine leke sürerler. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Bir kısmını hidayete erdirdi, bir kısmına da sapıklık hak oldu. Çünkü onlar; Allah'ı bırakıp şeytanları kendilerine dostlar edindiler. Ve onlar; kendilerinin doğru yolda olduklarını sanıyorlardı."** *(Araf, 30)*

Scanned with CamScanner

İbn Kayyım *(rahimehullah)* *Medâricu's Sâlikîn* kitabında şöyle der: "Allah'ın kul üzerindeki hücceti Rasûl göndermesi, kitap indirmesi, ona bunun ulaşması ve onu bilmiş olsa da cahil kalmış olsada onu öğrenmeye imkanı olması ile kaim olmuştur. Allah'ın emrettiği ve nehyettiği şeyi öğrenmeye imkanı olup da bunu ihmal edip öğrenmeyen her kimseye hüccet kaim olmuştur ve Allah Teâlâ kimseyi hüccet kaim olmaksızın azab etmez.

Scanned with CamScanner

METNİN SONU

"İslâm'ı bozan bütün unsurlarda şaka yapan, ciddî olan ve korkan kimsenin arasında fark yoktur."

Bu İslâm'ı bozan on unsurdan herhangi birşeyi işleyen kimselerde şaka yapan ve ciddî olan ve korkan kimsenin arası farklı olmaz.

Şaka yapan: O manasını bilerek bir lafzı kast eden kimsedir ve lakin o söylediği şeyi bazen kalbi ile itikad etmemiş olur, bu küfür sözü söylemesinde mazeretli sayılmaz. Çünkü Allah Teâlâ kendisi, ayetleri ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile istihzâ edenleri mazeretli saymadı, oysa onlar mü'min idiler ve küfür sözlerini de mizah olarak söylemişlerdi. Din ile, Allah ile, Rasûlü ile ya da din sabitlerinden olan bir şey ile istihza eden kimse, mizah ediyor olsa da muhakkak o kâfir olur. Mizah yapmak eğer ikrahsız ve şuur ile o söz söyleniyor ise tekfire mani olmaz. Şaka ve mizah din işlerinde caiz değildir ve kimseden kabul edilemez. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Allah'ın ayetlerini oyuncak yerine koymayın."** *(Bakara, 231)* Ve Allah Teâlâ buyurur ki: **"Ki doğrusu bu, kesin bir sözdür. Ve o, bir şaka değildir."** *(Tarık, 13/14)*

Bu kimselerden beraat etmek ve onlara düşmanlık ve buğz etmek vacip olur, Allah Teâlâ'nın şu sözü sebebiyle: **"Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alay ve eğlenceye alanları ve kafirleri dost edinmeyin."** *(Mâide, 57)*

Ciddi olan kimse: O manasını irade ederek bir lafzı kast eden kimsedir. Bu kimse icmâ ile mazeretli sayılmaz ve bunu dünyalık bir isteği için veya inancının şerliliğinden dolayı veya başka bir konu sebebiyle olsa da beraberdir.

Korkan kimse: Burada kast edilen makamı, şöhreti, malının eksilmesi, rütbesi veya vazifesi sebebiyle korkan kimselerdir. Bu kimseler mazeretli sayılmaz, çünkü Allah ve Rasûlü onları mazeretli saymamıştır ve eski zamanlarda küfür imamları dünyalarını ve riyasetlerini korumak için hakkı terk etmişler ve mazeretli sayılmamışlardır.

Allah Teâlâ buyurur ki: **"Bu, dünya hayatını ahirete tercih etmeleri ve Allah'ın da kafirler topluluğunu hidayete eriştirmemesinden ötürü, böyledir."** *(Nahl, 107)* Allah Teâlâ küfür imamları hakkında buyurur ki: **"Onlar, Allah'ın ayetlerini az bir değere değişip O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapageldikleri şey ne kötüdür."** *(Tevbe, 9)*

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ ikrahta kalandan başkasını mazeretli saymaz, Allah Teâla buyurur ki: **"Kalbi imanla dolu olduğu halde zorlananların dışında, her kim; imanından sonra Allah'ı tanımayıp küfre göğüs açarsa.."** *(Nahl, 106)*

Allah Teâlâ sadece mecbur kalan kimseyi kalbi imanla dolu olma şartıyla mazeretli saymaktadır. Çünkü kalbin inancını kimse zorlayamaz. Mecburiyet ya söz ya da fiil iledir. Allah Teâlâ buyurur ki: **"Bu, dünya hayatını ahirete tercih etmeleri ve Allah'ın da kafirler topluluğunu hidayete eriştirmemesinden ötürü, böyledir."** *(Nahl, 107)* Yani: Küfür, itikâda veya dine buğz etmeye veya küfrü sevmeye sebep olmamıştır. Küfrünün sebebi ise sadece o kimsede dünya nasiplerinden bir nasip olup onu ahirete tercih etmesidir. Peygamber *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* dedi ki: *"Karanlık gecenin parçaları gibi olan fitneler ortaya çıkmadan önce salih amellere acele edin. İnsan mümin olarak sabahlar, kâfir olarak akşamlar. Mü'min olarak akşamlar, kâfir olarak sabahlar. Onlar dinlerini dünyanın küçük bir menfaati karşılığında satarlar."* Müslim rivayet etmiştir.

"Kişiyi İslâm'dan çıkaran bu hususların hepsi çok tehlikelidir." Yani, bu sayısız nâkıdların içinden seçilen on unsur, nâkıdların en tehlikelisi ve insanlar arasında en çok vuku bulanıdır. Her Müslüman erkek ve kadına yakışan, bunlardan korunabilmesi, onları işlememesi ve ehlini de buna karşı uyarması için onları öğrenmek ve ezberlemektir.

Muhakkak mürted kimseye düşmanlık etmek, buğz etmek ve ondan beraat ilan etmek vacibtir, onların küfrü aslî kafirlerin küfründen daha şiddetlidir, onlarla nikahlanmak caiz olmaz ve onlardan cizye de alınmaz. Onlara iki seçenek sunulur, ya İslâm'a geri döner ve yaptığı amelinden beraat ilan eder ya da tövbeye çağırıldıktan sonra öldürülür.

İnsanlar arasında hataya çok düşülen, büyük ve mühim olan bir mesele hakkında uyarıyorum ki: Kendisini İslâm'a nisbet eden bir kimse eğer İslâm'ı bozan bir unsur işlerse ve onun irtidadı sabit ise, iki şehadeti getirmiş olsa da İslâm'a dahil kılınmaz. Çünkü o iki şehadetinde inkar etmemiş ve net konuşmamıştır ve çünkü o kimse İslâm'ın kendi üzerinde bulunduğu şey olduğuna itikad etmektedir. Bu misli kimseler takiyye yaptığı şeyden beraat ilan edip terk etmedikçe Müslüman sayılmaz. Eğer şirk koşmuş ise onu terk edip beraat ilan etmesi gerekir, eğer Allah'a sövmüş ise bu amelinden ötürü tevbe etmesi vacib olur, eğer kafirlere Müslümanlara karşı yardım etmiş ise bu amelinden vazgeçmesi ve beraat ilan etmesi gerekir. Eğer irtidadı haramı helal saymak ile ise, onun tevbesi haramı haram saymadıkça gerçekleşmez. Eğer irtidadı iki şehadetten birini inkar etmek ise, o inkar ettiği şey ikrar edip iki şehadeti

Scanned with CamScanner

getirmedikçe Müslüman olmaz.

Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den başkasının yolunun, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yolundan daha kâmil olduğunu itikad eden kimse, iki şehadeti söylemiş olsa da mürteddir ve İslâm'a girmiş olmaz. O kimse ki o şehadet kelimesini terk etmeden söyler, bazen de namaz kılan oruç tutan olur ancak bu kimse getirdiği şeyden beraat ilan edip ve Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yolunun en hayırlı yol olduğunu ikrar etmedikçe Müslüman olmaz.

"Müslümanın bunlardan sakınması gerekir." Bu her Müslüman erkek ve kadın için lazım olandır. Muhakkak kişi bir şeyden korkarsa ondan sakınır ve dikkatli olur. Bu şeylerden birinin vuku bulması ise tehlikeli ve dünya ve ahirette hüsrandır, apaçık olan bir hüsrandır.

Her ne zaman insan dinine ve itikadına karşı haris olursa, dini hakkında endişelenir, dinine çelişen ve lekeleyen şeylere karşı ihtiyatlı olur. Allah Teâlâ halîli İbrâhim *(aleyhisselâm)*'ı anlatarak şöyle buyurmuştur: **"Beni de, oğullarımı da puta tapmaktan uzak tut."** *(İbrahim, 35)*

İkrahın (mecbur kalmanın)da şartları mevcuttur. Bazı haller dışında bazı hallerde itibara alınır, bazı yerler dışında bazı yerlerde ve bazı bozucu unsurlar dışında bazı unsurlarda caizdir. Ulemâ icmâ etmiştir ki; ebediyyen haram olan meselelerde ikrah sahih olmaz, haksız yere adam öldürme gibi. Buna binaen: Müslümanlara karşı savaşmak ve kafirlere destekçi olmak meselesinde ikrahı dava etmek kabul edilmez.

Fukahâ ikrah için şartlar zikretmiştir:

1) Tehdid eden kimsenin tehdit ettiği şeye kâdir olması ve hükmedilen kimsenin def etmeye aciz olması.

2) Eğer bu fiili yapmayı reddederse tehdit edilen şeyin vaki olacağına dair zannın galib gelmesi.

3) Hükmedilen kimseye kerahiyet zahir olup, ikrah edildiği şeye karşı müdafaa ve kurtulmaya çalışma olmaksızın muvaffakiyetin gösterilmemesi.

Kararlığı seçmek ruhsatı seçmekten daha efdaldir. Küfür ve bâtıl söz söylemek yerine dayağı, küçük düşmeyi ve öldürülmeyi seçen kimse Allah huzurunda daha faziletli, daha temiz ve Allah'ın huzurunda şeref bakımından daha yüksektir.

Scanned with CamScanner

Önderler, âlimler ve tabi olunan kimselerin kararlılığı seçmesi daha efdal olandır, Ahmed bin Hanbel'in yaptığı gibi. Eğer hak unutulup gidilecek ve müslümanlara zarar olacak ise kararlılığı seçmek vacib olur. Kararlılığı seçmek de hakkın heybetini muhafaza etme, hakkı izhar etme, tağutlara karşı bir yol bulma, Müslümanların fedakar ve korkusuz olmaları için cesaretlendirme, övülen tutumları, teşekkürü hak eden çabaları ve Allah'ın zikrini daim kılma vardır. Allahu Âlem.

Hamd Allah'a mahsustur. Allah'ın Rasûlüne, ehline, ashâbına ve onu destekleyenlere salât-ü selâm olsun..

Scanned with CamScanner

التبيان
شرح
نواقض الإسلام

İKİNCİ RİSÂLE:

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLAR

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER
YAYINLARI

Scanned with CamScanner

ALTINCI BASKININ ÖNSÖZÜ

Hamd Allah'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım diler ve O'ndan bağışlanma dileriz. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur. Kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Şehadet ederim ki; Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki; Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* O'nun kulu ve Rasûlüdür.

Bundan sonra:

Bu *"et-Tibyân Şerhi Nevâkıdıl İslam"* kitabımızın altıncı baskısıdır. Bu baskıda zamanımızda ibadet tevhidi hakkında cehaletin fazla olmasından dolayı bazı önemli meseleler ekledim. Bazı çıkarılması gereken yerleri çıkarttım. Şerhin sonuna fiil ve failin tekfirinin arasının ayrılması noktasında bir ek yazdım. Çünkü insanlardan bazıları bu iki şey arasında hataya düşerler ve birbirinin lazımı (fiilin tekfir edilmesi failinde tekfir edilmesini gerektirir) görürler. Mülhak edilen (eklenen) konuda göreceğin gibi bu büyük bir hatadır.

Allah *(azze ve celle)*'den bununla fayda vermesini ve sözlerimizde, amellerimizde bizi ihlasla rızıklandırmasını diliyoruz. Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Scanned with CamScanner

BİRİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla... Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salat ve Selam Alemlerin Rabbinin Rasûlüne olsun.

Bundan sonra:

Bazı kardeşler benden İmam Müceddid Şeyhulislam Muhammed bin Abdulvahhab *(rahimehullah)*'ın dinin ve imanın alametleri, işaretleri silinmeye başladığı zamanda yazmış olduğu *Nevâkidul İslâm* kitabını şerh etmemi istediler. Bende faydalı olacağını ümit ederek onların bu isteklerine icabet ettim.

Ciltli kitapları okumaya güç yetiremeyenleri bıktıracak kadar uzun ve mana ya da maksadın anlamını yitirecek kadar da kısa tutmayarak bu ikisinin arasındaki vasat olan yolu tuttum.

Scanned with CamScanner

GİRİŞ

Metin:

"Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla. Bil ki, İslam'ı bozan hususlar on tanedir."

Şerh:

Musannif, *"Nevâkidu'l İslâm"* adlı risalesine aziz kitap Kur'an-ı Kerim'e ve Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yazışma ve mektuplaşma sünnetine uymak için besmele ile başlamaktadır. Nitekim kitap, risale ve bunun dışında delilin hamledileceği şeylerde besmele ile başlamak müstehaptır. Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* tesmiye besmelesi gibi yemek yiyeceğinde, cima yapacağında ve bunun dışında bilinen şeylerde besmele ile başlardı.

"Bil ki, İslam'ı bozan hususlar on tanedir."

"Bil ki" sükûn üzere mebni emir fiilidir. Mastar olan **"ilim"** kelimesinden müştak/türemiştir. İlim vakıaya uygun olan zihnin kesin hükmü manasına gelmektedir. Yani; "İslam'ı bozan hallerden sana sunulacak olan şeylere hazırlıklı ol", manasına gelmektedir. Umulur ki cehaletin karanlığından nurun aydınlığına çıkabilmen için bu meseleleri anlar ve maksadını kavrarsın.

"Nevakid" nakıd kelimesinin çoğulu olup ismi faildir. Akılsız varlıkların ismi faili, fevail vezni üzere çoğul yapılır.

"Nevakidu'l İslam" İslam'ı bozan hususlardır. Her ne zaman meydana gelirse İslam'ı bozar, müslümanın amelini iptal eder ve cehennemde ebedi kalmasına sebep olur. Öneminden dolayı erkek olsun kadın olsun her müslümanın İslam'ı bozan bu hususları öğrenmesi vaciptir. Öğrenmediği takdirde, müslüman olduğunu iddia eden pek çok kişide gözlemlendiği gibi farkında olmadan bu hale düşebilir. La havle vela kuvvete illa billâh.

"On hususdur" asıl olarak on taneden fazladır. Fakat müslümanlar arasında bu on tanesinde ihtilaf olmadığı için Şeyh bunları tercih etmiştir. Her birinin açıklaması ilerde inşallah gelecektir.

Şöyle de denilebilir; mürtedin hükmü babında fakihlerin zikretmiş olduğu İslam'ı bozan hususların birçoğunun mercisi bu mezkûr on tane hususdur.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN BİRİNCİSİ

Metin:

"Allah *(azze ve celle)*'ye ibadette şirk koşmaktır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır;

"Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar."[2]

"Biliniz ki kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar. Artık onun yeri ateştir ve zalimler için yardımcılar yoktur."[3]

Allah *(azze ve celle)*'den başkası için kurban kesmek de bunun kapsamına girer; cin ve kabir için kurban kesen kimse gibi."

Şerh:

Şeyh *(rahimehullah)* İslam'ı bozan on hususa ilk olarak Allah *(azze ve celle)*'ye şirk koşmak ile başlamıştır. Çünkü şirk Allah *(azze ve celle)*'ye isyanda bulunulan günahların en büyüğü olup rububiyyetin hakkını vermemek ve ulûhiyeti noksanlaştırmaktır. Şirk; "Allah'a ait vasıflarda Allah'tan başkasını ona müsavi kılmaktır."

Allah *(azze ve celle)* kişiyi yoktan var etmişken ve onu nimetlendirmişken onun Allah *(azze ve celle)*'ye ibadette ortak edinmesi nasıl Allah *(azze ve celle)*'ye isyanda bulunulan en büyük günahlardan olmasın.

Şirk üç kısma ayrılır:

Büyük şirk

Küçük şirk

Gizli şirk

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* şirki iki kısma ayırmıştır;

Büyük şirk

Küçük şirk

---

2 *Nisa*, 48

3 *Maide*, 72

Scanned with CamScanner

Birinci Kısım: Büyük Şirk

Büyük şirk tevbe edilmediği takdirde Allah *(azze ve celle)*'nin bağışlamayacağı şirk türündendir. Bu şirki işleyen kişi şayet bu halde Allah *(azze ve celle)* ile karşılaşırsa ebediyen cehennemde kalacaktır.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar."[4]

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'a ortak koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış, yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir."[5]

Bundan dolayı kabirperest müşrikler ve bunların dışındakiler cehennemde ilahlarına şöyle diyecekler;

"Vallahi gerçekten biz apaçık bir sapıklık içindeymişiz çünkü biz sizi âlemlerin rabbine eşit tutuyorduk."[6]

Müşrikler yaratmada, rızıkta, hayat vermede ve öldürmede onları eşit tutmuyorlardı. Ancak ibadetin özü olan muhabbette eşit tutuyorlardı. Aynı şekilde ibadetlerin en büyüğü ve Allah *(azze ve celle)*'ye yakınlaştıran şeylerin en yücesi olan tazimde de eşit tutuyorlardı.

Allah kendisini tazim etmeyen kimseleri kınamaktadır. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır; **"Size ne oluyor ki Allah'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz?"**[7] (azeme/tazim).

Bu sebeple şerrin hepsi Allah *(azze ve celle)*'ye şirk koşmaya döner deriz. Büyük şirkin pek çok çeşitleri olup medarı dört tanedir. Biz bunları sözü uzatmamak için kısa açıklamalarla toplu bir şekilde ele alacağız. Elbette bu meseleleri genişçe ele almak daha güzel ve daha sağlam olur. Fakat biz geniş bir şekilde ele almayı düşünmediğimiz için faydalı olacağı kadarıyla yetineceğiz.

---

4 *Nisa*, 48

5 *Hac*, 31

6 *Şuara*, 97-98

7 *Nuh*, 13

Scanned with CamScanner

Birinci Çeşit: Duada Şirk

Bu konunun delili Allah *(azze ve celle)*'nin şu buyruğudur;

"Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O'na has kılarak (ihlâsla) Allah'a yalvarırlar. Fakat onları salimen karaya çıkarınca, bir bakarsın ki, (Allah'a) ortak koşmaktadırlar."[8]

Musannif *(rahimehullah)* *"Dört Kaide"* adlı eserinde şöyle demektedir;

"Dördüncü Kaide: Günümüzdeki müşriklerin şirkleri geçmiştekilerden daha şiddetlidir. Çünkü öncekiler rahat zamanlarında şirk koşuyorlar ancak zorluk zamanlarında dini Allah *(azze ve celle)*'ye has kılıyorlardı. Günümüz müşrikleri ise rahatlık anında da, zorluk anında da Allah *(azze ve celle)*'ye şirk koşmaya devam etmektedirler."

"Dört Kaide" adlı eserin mukaddimesinde de şöyle demektedir:

"Hadesin tahareti bozması gibi şirkte ibadeti bozar. Sen şirkin ibadete karıştığında o ibadeti ifsat ettiğini, ameli boşa çıkardığını ve bunu işleyen kimsenin cehennemde ebediyen kaldığını bilirsen senin öğrenmen gereken en önemli konunun bu olduğunu bilirsin. Umulur ki Allah *(azze ve celle)* bu tuzaktan seni kurtarır ki bu tuzak Allah'a şirk koşmaktır."

İkinci Çeşit: Niyet, İrade ve Kasıt Şirki

Bu konunun delili Allah Teâlâ'nın şu buyruğudur:

"Kim, (yalnız) dünya hayatını ve ziynetini istemekte ise, işlerinin karşılığını orada onlara tam olarak veririz ve orada onlar hiçbir zarara uğratılmazlar. İşte onlar, Ahirette kendileri için ateşten başka hiçbir şeyleri olmayan kimselerdir; (dünyada) yaptıkları da boşa gitmiştir; yapmakta oldukları şeyler (zaten) batıldır."[9]

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle demiştir;

"İrade ve niyette şirke gelince; bu sahili olmayan deniz gibidir. Ondan kurtulan azdır. Kim ameli ile Allah'ın veçhinden başka bir şeyi talep eder, ona yakınlaşmanın dışında başka bir şeye niyet eder ve bu ameli için bir karşılık talep ederse şüphesiz irade ve niyetinde şirk koşmuş olur."

---

8 *Ankebut*, 65

9 *Hud*, 15-16

Scanned with CamScanner

İbn Kayyım niyette şirki, amellerinin tamamı ile Allah *(azze ve celle)*'den başkasını murad eden kimseye hamledilmiş en büyük şirk olarak kabul etmiştir. Riyanın kendisine bulaştığı kimseye gelince; o küçük şirktir. Onun da izahı inşallah ileride gelecektir.

Üçüncü Çeşit: İtaatte Şirk

Allah *(azze ve celle)*'ye isyan konusunda hahamlara ve rahiplere itaat etmektir. Allah *(azze ve celle)*'nin şöyle buyurduğu gibi;

"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (Hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i (İsa'yı) rabler edindiler. Hâlbuki onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka ilah yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır."[10]

Tirmizi[11] de ve başka kaynaklarda Adiy bin Hatem'den gelen rivayet bu ayeti tefsir edip açıklamaktadır. O Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'nin **"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (Hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i (İsa'yı) rabler edindiler."** ayeti okuduğunu işittiğinde Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e şöyle demiştir; "Onlara ibadet etmiyorlar ki."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Onlar Allah'ın helal kıldığı bir şeyi haram, haram kıldığı bir şeyi helal kıldıkları zaman onlara itaat etmiyorlar mı?"* diye sorunca Adiy İbn Hatem: "Evet" dedi. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"İşte böylece onlara ibadet ediyorlar"* buyurdu.

Mezkûr hadisin senedi zayıftır. Ancak İbn Cerir'in[12], Habib bin Ebi Sabit kanalıyla Ebil Buhteri'den onun da Huzeyfe'den mevkuf olarak rivayet etmiş olduğu bir şahit vardır. Fakat sıhhatinde problem vardır. Mezkûr ayetin tefsiri ise müfessirler arasında meşhur olup onu reddeden olmamıştır.

Şeyhulislam İbn Teymiye *(rahimehullah)* şöyle demiştir; *"Onlar hahamlarını ve rahiplerini rabler edinen kimselerdir."* Zira Allah *(azze ve celle)*'nin haram kıldıklarını helal etmeleri ve helal kıldıklarını da haram kılmaları hususunda onlara itaat ettiler.

Bu itaati iki şekilde yaparlar;

Birincisi: Onlar haham ve rahiplerin Allah *(azze ve celle)*'nin dinini değiştirdiğini bi-

10 *Tevbe*, 31

11 5/259

12 *Camiul Beyan*, 10/114

Scanned with CamScanner

lirler ve bu değişime tabi olurlar. Onlar gönderilmiş olan elçilerin dinine muhalefet ettiklerini bilmelerine rağmen Allah'ın haram kıldığı şeylerin helal olduğuna ve helal kıldıklarının da haram olduğuna inanarak önderlerine itaat ederler. İşte bu küfürdür. Nitekim onlar önderleri için namaz kılmasalar da onlara secde etmeseler de onları Allah *(azze ve celle)*'ye ve Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e ortak kılmışlardır. Her kim dine muhalefette onun dine muhalif olduğunu bilmesine rağmen başkasına tabi olur, Allah *(azze ve celle)* ve Rasûlü'nün *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sözü dışında onun söylediği şeye itikat ederse tıpkı bunlar gibi müşrik olur.

İkincisi: Onların itikatlarının ve imanlarının haramı haram helali de helal kabul etmeleri şeklinde sabit olup ancak onlar Allah *(azze ve celle)*'ye isyan konusunda haham ve rahiplere itaat ederler. Bu tıpkı bir müslümanın işlediği masiyetleri onun masiyet olduğuna inandığı halde işlemesi gibidir. Onlar için günahkârlara verilen hükmün benzeri verilir.[13]

Dördüncü kısım: Sevgide şirk

Bu konunun delili Allah *(azze ve celle)*'nin şu buyruğudur:

"İnsanlardan bazıları Allah'tan başkasını Allah'a denk ilahlar edinir de onları Allah'ı sever gibi severler."[14]

Rabbini tanımamasından/bilmemesinden dolayı müşrik kimseyi put ve benzeri şeylerden edindiği ilahları Allah *(azze ve celle)*'yi sevdiği gibi hatta bundan daha fazla sevdiğini görürsün. Bu ilahlarına hakaret edildiğinde Allah için öfkelendiğinden daha fazla öfkelendiğine, Allah için sevinmediği kadar onlar için sevindiğine şahit olursun.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah, tek olarak anıldığı zaman, ahirete inanmayanların içlerine sıkıntı basar. Ama Allah'tan başkası anıldığı zaman hemen yüzleri güler."[15]

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle demiştir;

Burada dört çeşit sevgi bulunmaktadır. Bunların arasını ayırmak gereklidir. Zira sapan kimse bunların arasını ayıramadığından dolayı sapmıştır.

13 *Fetava*, 7/70

14 *Bakara*, 165

15 *Zümer*, 45

Scanned with CamScanner

Birincisi; Allah *(azze ve celle)* sevgisidir. Allah *(azze ve celle)*'nin azabından kurtulmak ve onun mükâfatını kazanmak için bu tek başına yeterli değildir. Şüphesiz Müşrikler, Hıristiyanlar, Yahudiler ve bunların dışındaki kişiler de Allah *(azze ve celle)*'yi seviyorlardı.

İkincisi; Allah *(azze ve celle)*'nin sevdiklerini sevmektir. Bu kendisi ile İslam'a girilen ve küfürden çıkılan sevgidir. Allah *(azze ve celle)*'nin en sevdiği insanlar bu sevgide en çok ve en düzgün olanlardır.

Üçüncüsü; Allah *(azze ve celle)* için ve onun yolunda sevmektir. Bu Allah *(azze ve celle)*'nin sevdiklerini sevmenin gereklerindendir. Seven kişinin sevgisi onun için olmadıkça ve onun yolunda sevmedikçe istikamet bulamaz.

Dördüncüsü; Allah *(azze ve celle)* ile beraber sevmektir. Bu şirk olan sevgi çeşididir. Her kim Allah *(azze ve celle)* ile beraber -Allah için ve onun yolunda olmadan- severse onu Allah *(azze ve celle)*'ye denk kılmıştır. Bu da müşriklerin sevgisidir.

İşte bu dört kısmın hepsi kişiyi İslam'dan çıkaran büyük şirktir. Bunların hepsi ibadet olup ibadetlerin Allah *(azze ve celle)*'den başkasına sarf edilmesi şirktir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Her kim Allah ile birlikte diğer bir ilaha taparsa, -ki bu hususla ilgili hiçbir delili yoktur- o kimsenin hesabı ancak Rabbinin nezdindedir. Şurası muhakkak ki kâfirler iflah olmaz."[16]

Allah *(azze ve celle)* ile birlikte başkalarına ibadet ettiklerinden dolayı Allah *(azze ve celle)* onları kafir olarak isimlendirmiştir.

Aynı şekilde Allah *(azze ve celle)*'den başkasına kurban kesmek büyük şirk çeşitlerindendir. Çünkü kurban Allah *(azze ve celle)*'ye yaklaşma yollarından en yüce olan bir yakınlaşma şeklidir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Şimdi sen Rabbine kulluk et ve kurban kes."[17]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi

16 *Müminun*, 117

17 *Kevser*, 2

Scanned with CamScanner

âlemlerin Rabbi Allah içindir."[18]

Nusuk kurban demektir. Güney beldelerinde ve Mekke'nin bazı köylerinde birçok cahilin yapmış olduğu gibi her kim evliyalar, putlar ve cinler için kurban keserse İslam dininden çıkmış olur. İbadetlerin en yücesi olan bir ibadeti Allah *(azze ve celle)*'den başkasına sarf ettiğinden dolayı küfür ve dalalet dairesine dahil olmuştur.

Allah *(azze ve celle)*'den başkasına adak adamak da büyük şirk çeşitlerindendir. Çünkü adak ibadettir. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Onlar adaklarını yerine getirirler."[19]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Yaptığınız her harcamayı ve adadığınız her adağı muhakkak ki Allah bilir."[20]

Her kim bir velinin balmumu heykeline veya kendisine ya da bunların dışındaki bir şeye adak adarsa İslam ilmeğini boynundan söküp atmıştır. Çünkü Allah *(azze ve celle)*'den başkasına adak adamak caiz değildir. Bunun Allah *(azze ve celle)*'den başkasına sarf edilmesi Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği şeyi nakz etmektir. Çevremizdeki ve sair beldelerde kabirperestlerin fayda ve zarar umduğu kimselere sunmuş oldukları adak, kişiyi İslam dininden çıkartan büyük şirk cinsindendir.

Her kim bunun küçük şirk olduğunu söylerse bilmediği şeyin peşine düşerek hata etmiş olur. Allah Müsteandır. Tevekkül O'nadır. La havle vela kuvvete illa billah.

İstiğase ve istiaze de büyük şirk çeşitlerindendir. Bunların hepsinin Allah *(azze ve celle)*'den başkasına sarf edilmesi şirktir.

İkinci Kısım: Küçük Şirk

Küçük şirk işleyen kişi sahih görüşe göre Allah *(azze ve celle)*'nin meşieti altındadır. Dilerse affedip cennetine koyar, dilerse azap eder. Fakat o kişinin en son döneceği yer cennettir. Çünkü küçük şirk sahibinin cehennemde ebediyen kalmasına sebep olmaz. Ancak küçük şirk işleyen kişi tehdit içerikli naslara muhatap olmasından ötürü sakınmak gereklidir.

---

18 *Enam*, 162

19 *İnsan*, 7

20 *Bakara*, 270

Scanned with CamScanner

Allah'tan Başkasına Yemin Etmek

Allah *(azze ve celle)*'den başkasına yemin etmek küçük şirk çeşitlerindendir. Bu yeminle kendisine yemin edilen kişiyi (mehluf) tazim etmemiş olmalıdır. Aksi takdirde büyük şirk olur.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Her kim Allah'tan başkasına yemin ederse şüphesiz küfre girmiş veya şirk koşmuştur."

Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi ve Hakim rivayet etmiş olup Hakim, Buhari ve Müslim'in şartlarına uygun olduğunu zikrederek tashih etmiştir. Zehebi ise bir şey söylememiştir.

Riya küçük şirk cinsindendir

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Sizin için en çok korktuğum şey küçük şirktir." Küçük şirkin ne olduğu sorulunca "riya" diye cevap vermiştir.

Senedi hasen olup Mahmud bin Lebid kanalıyla Ahmed ve başkaları rivayet etmiştir.

Küçük şirk Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile birlikte olup vahyin inişine şahit olan sahabeler için korkulan bir durum olduğuna göre, onların dışındaki imanı zayıf ve ilmi az olan kişiler için korkulması daha önceliklidir.

Müslüman Allah *(azze ve celle)*'ye karşı ihlaslı olmadıkça ve mücerred olarak Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e tabi olmadıkça şirkten selamet bulamaz.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* güneşe, aya, ateşe ve diğer şeylere tapanların şirklerinden bahsettiğinde şöyle demiştir;

"Riya şirki ibadet şirkinden daha kolay ve daha hafiftir. Şüphesiz ki bu şirk; Allah'tan başka ilah olmadığına, fayda ve zararın, vermenin (ihsan) ve men etmenin yalnızca Allah *(azze ve celle)*'den olduğuna inanan kimsede meydana gelir. Onlar Allah *(azze ve celle)*'den başka ilah ve Rabb bulunmadığına inanır fakat muamelelerini ve ibadetlerini Allah'a has kılmazlar. Bilakis bazen nefsinin hoşuna gideceği şekilde, bazen dünyalık elde etmek için, bazen de insanların nazarında yükselmek, şan şöhret kazanmak için amel ederler. Amelinde ve çabasında Allah *(azze ve celle)*'ye bir pay, nefsine,

Scanned with CamScanner

arzu ve isteklerine bir pay, şeytana bir pay ve insanlara bir pay biçerler. İnsanların pek çoğunun durumu bu şekildedir.

İbn Hibban'ın sahihinde Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu şirk hakkında şöyle buyurmuştur: *"Bu ümmetin şirki karıncanın yürümesinden daha gizlidir."* Ey Allah'ın Rasûlü! Biz bu şirkten nasıl korunabiliriz, diye sordular. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*; şöyle dersin; *"Allahım! Şüphesiz ben bilerek herhangi bir şeyi sana şirk koşmaktan sana sığınırım. Bilmeyerek işlemiş olduklarımdan da senden bağışlanma dilerim."*

Riyanın tamamı şirktir. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"De ki: "Ben de ancak sizin gibi bir insanım; ancak bana ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyolunuyor. Rabbine kavuşmayı uman kimse yararlı iş işleşin ve Rabbine kullukta hiç ortak koşmasın."[21]

Yani; tek ilah olup, kendisinden başka bir ilahın bulunmaması gibi ibadetin de sadece Onun için olması gerekmektedir. Ulûhiyette birlendiği gibi ubudiyette de birlenmesi gerekmektedir. Salih amel sünnette belirtilen riyadan hali olan ameldir.

Ömer *(radıyallahu anhu)* şöyle dua etmiştir;

"Allah'ım! Amelimin tamamını salih eyle, onun senin için yapılmış ihlâslı amellerden kıl, o amele kimseyi ortak yapma."[22]

İbadetteki bu şirk, amelin sevabını boşa çıkarır. Yapılan amel vacip olursa bundan dolayı belki de cezalandırılabilir. Bu ameli yapmamış kimsenin konumuna düşürür. Böylece o işi terk ettiğinden dolayı ceza görür. Şüphesiz ki Allah *(azze ve celle)* kendisine ihlaslı ibadetlerle kulluk edilmesini emretmiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Halbuki onlar ancak şununla emir olunmuşlardı: hak perest muvahhid (hanîfler) olarak dini Allah için halis kılarak yalnız Allaha ibadet etsinler."[23]

Kim ibadetini Allah *(azze ve celle)* için ihlâslı yapmazsa kendisine emredilen ameli yapmamış gibi olur. Bilakis kendisine emir olunmayan bir şeyi yapmış sayılır. Bu amel de ne doğru sayılır nede kabul olunur.

---

21 *Kehf*, 110

22 Ahmed *Zühd* kitabında rivayet etmiştir. Bu rivayet Hasan'ın Ömer'den rivayetidir ancak Hasan Ömer'den hadis dinlememiştir.

23 *Beyyine*, 5

Scanned with CamScanner

Allah *(azze ve celle)* (bir kudsi hadisinde) şöyle buyurmuştur:

"Ben ortaklardan müstağniyim. Kim bir amel işlerde ameline benden başkasını ortak ederse artık o amel ortak koştuğu şey içindir. Ben o amelden uzak olurum."[24]

Bu şirk bağışlanan ve bağışlanmayan olarak ikiye ayrılır...

Allahtan başkası için işlenen amelin çeşitleri vardır;

Birincisi: Amelin katıksız saf riya olması. Bunu işleyen kişi bununla sadece münafıklar gibi dünyalık elde etmeyi veya insanlara gösterişi hedefler. Allah *(azze ve celle)* onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatıra getirirler."[25]

Müslüman riyanın boş bir amel olduğundan ve onu işleyenin Allah *(azze ve celle)* katında kerahete müstahak olacağından şüphe etmez.

İkincisi: Amelin Allah *(azze ve celle)* için olup ona riyanın ortak olması. Bu iki çeşittir;

1. Amelin aslına riyanın ortak olması

2. Riyanın amelde sonradan peyda olması.

Birincisine gelince; bu amel boşa gitmiş olup kabul edilmeyecektir. Buna Müslim'in sahihinde Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'dan tahric edilen hadisi delil getirmişlerdir. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah *(azze ve celle)* kudsi bir hadiste şöyle buyurmuştur:

"Ben, ibadette ortak koşulanlardan ve şirkten müstağniyim. Bir amel işleyip de bu amelinde bir başkasını bana ortak koşan kimseden beriyim. O işlediği amel bütünüyle bana ortak koştuğuna aittir."

İkincisi; Riyanın amele sonradan bulaşmasına gelince onu sürdürdüğü takdirde bazı alimler o amelin tamamının yok olacağını söylemişlerdir. Bazı alimler ise sürdürdüğü takdirde ihlasının ecri lehine, riyanın da vebali/günahı aleyhinedir. Şayet onunla mücadele edip def ederse Allah *(azze ve celle)*'nin şu kavlinde ona bir pay vardır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

24 Müslim ve İbn Mace rivayet etmişlerdir. Siyakı İbn Mace'nin siyakına yakındır.

25 *Nisa*, 142

Scanned with CamScanner

"Rabbinin makamından korkan ve nefsini kötü arzulardan uzaklaştırmış kimse için, Şüphesiz cennet (onun) yegâne barınağıdır."[26]

Allah *(azze ve celle)*'nin yolunda cihad edip ganimet edinme niyeti olan kimsenin niyetine gelince bu konu hakkında alimler arasında ihtilaf vardır.

İbn Kayyım *(rahimehullah)* *"İ'lamul Muvakkiin"* adlı eserinde şöyle demektedir:

"Bu kişi ücretle namaz kıldıran kimse gibidir. Şayet ücret almazsa bile yine de namaz kılar. Ancak o hem Allah için hem de ücret almak için namaz kıldırmaktadır. Bu kişi tıpkı hac yapıp hem farz olan ameli yerine getiren hem de insanların kendisine "hacı" demesini isteyen kimse gibidir. Zekât veren kimse de bu şekildedir. Ancak bu amel kendisinden kabul olunmaz."

İbn Receb *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

Bu durumda cihadının ecri noksanlaşıp tamamı batıl olmaz.

Aynı şekilde şöyle demektedir[27]:

Cihadıyla dünyalık bir mal arzulayan kimse hakkın da varid olan hadislerin geçtiği yerde şunu zikrettik: Onun için bir ecir yoktur. Bu onun cihadının dünyalık elde etmekten başka bir amacı olmadığına hamledilir...

Bunun üzerine anılmak ve ücret kazanmak için cihad edenle ganimet ve ücret kazanmak için cihad eden kimsenin durumu arasında fark vardır.

Birincisi: Nesai'nin[28] yanında hasen senetle sabit olan Ebu Umâme *(radıyallahu anhu)*'dan yapılan rivayete göre, bir adam Peygamber Efendimiz *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e gelip sordu:

"Ecir talep etmek ve bir de (halk arasında) anılmak için savaşan bir adam hakkında ne buyurursunuz?" Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ona: *"O adam için (uhrevî) bir şey (mükâfat) yoktur"* diye cevap verdi ve şöyle ilave etti: *"Şüphesiz ki Cenâb-ı Hak ancak kendisi için halis olup kendi rızası arzulanan bir ameli kabul eder."*

İkincisi: Daha önce bu konuyu ele almıştık. Allah daha iyi bilir.

---

26 *Naziat*, 41

27 *Camiul İlim vel Hikem*, 15

28 *Nesai* 6/25 Muaviye bin Sellam-İkrime bin Ammar-Şeddad Ebi Ammar-Ebu Umame tarikiyle...

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN İKİNCİSİ

Metin:

"Her kim kendisi ile Allah *(azze ve celle)* arasına dua edeceği, şefaat talep edeceği ve tevekkül edeceği vasıtalar (aracılar) koyarsa icma ile küfre girmiştir."[29]

Şerh:

Ben derim ki; Bu bahis insanda diğer İslam'ı bozan şeylerden daha fazla meydana gelip tehlikesi de en büyük olan hususlardandır. Çünkü İslam'ı ve hakikatini bilmediği halde İslâm ismi ile isimlenen birçok insan; belaların giderilmesi, üzüntü ve tasalarına çare olması için ve sıkıntılardan kurtulmak için Rabbi *(azze ve celle)* ile kendisi arasında aracılar edinir. İşte bunlar müslümanların icması ile kafirdirler. Çünkü Allah *(azze ve celle)* kitapları ve Rasûlleri ancak kendisine ibadet edilsin diye göndermiştir. Fakat kabirperestler bundan yüz çevirip fayda sağlamasını ve zararı def etmesini isteyecekleri vasıtalar/aracılar edindiler. Bunu Allah *(azze ve celle)*'nin emretmiş olduğu ibadet olarak kabul ettiler. Bir kimse bundan bir şey inkar ettiğinde onun bu amelini salihlere ve evliyalara hürmetsizlik olarak kabul ettiler.

Onların bozuk iddialarına göre Allah *(azze ve celle)*'yi tazim etmek maksadı ile aracılar olmadan direk Allah *(azze ve celle)*'den istemezler ve şöyle derler; Şüphesiz bir melikten aracı olmadan bir şey istenemediği gibi Allah *(azze ve celle)*'den de vasıta olmadan istekte bulunulamaz. Nitekim Allah *(azze ve celle)* aracıya melikten daha çok layıktır.

Onlar bu şekilde Allah *(azze ve celle)*'yi yaratılmış aciz varlıklara benzettiler. Bu durumdan Allah *(azze ve celle)*'ye sığınırız. Bu benzetmeyi yaparak İslam kapısından çıkmış oldular. Kitap ve sünnette onların bu sözlerini iptal eden ve kökünü kazıyan pek çok rivayet vardır.

Kim hidayete ulaşmak ve hakkı bulmak için Kur'an üzerinde düşünürse bu konu ve aynı şekilde bu dinin garipliği, insanların çoğunun âlemlerin Rabbi olan Allah *(azze ve celle)*'nin dini hakkında ne kadar cahil oldukları onun için açıkça ortaya çıkar.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"(Müşriklere) de ki: Allah'tan başka ilah saydığınız şeyleri çağırın! Onlar ne göklerde ne de yerde zerre ağırlığınca bir şeye sahiptirler. Onların buralarda hiçbir ortaklığı yoktur, Allah'ın onlardan bir yardımcısı da yoktu. Allah'ın huzu-

29 Küfür olmayan türü ilgili açıklama için sayfa 13'e bakınız. **(Editör)**

Scanned with CamScanner

runda, kendisinin izin verdiği kimselerden başkasının şefâati fayda vermez."[30]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"(Rasûlüm!) De ki: "Allah'ı bırakıp da (ilâh olduğunu) ileri sürdüklerinize yalvarın. Ne var ki onlar, sizin sıkıntınızı ne uzaklaştırabilir, ne de değiştirebilirler." Onların yalvardıkları bu varlıklar Rablerine -hangisi daha yakın olacak diye- vesile ararlar; O'nun rahmetini umarlar ve azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı, sakınılacak bir azaptır."[31]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ı bırakıp da sana fayda veya zarar vermeyecek şeylere tapma. Eğer bunu yaparsan, o takdirde sen mutlaka zalimlerden olursun. Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun keremini geri çevirecek de yoktur. O, hayrını kullarından dilediğine eriştirir. Ve O bağışlayandır, esirgeyendir."[32]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki onlara: Gökleri ve yeri kim yarattı? diye sorsan, elbette "Allah'tır" derler. De ki: Öyleyse bana söyler misiniz? Allah bana bir zarar vermek isterse, Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, O'nun verdiği zararı giderebilir mi? Yahut Allah, bana bir rahmet dilerse, onlar O'nun bu rahmetini önleyebilirler mi? De ki: Bana Allah yeter. Tevekkül edenler, ancak O'na güvenip dayanırlar."[33]

Kuranda ibadetlerde sadece onun için ihlaslı olunması gerektiğine ve onunla yarattıklarının arasına aracılar koyulmamasına delalet eden pek çok ayet bulunmaktadır.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar."[34]

---

30 *Sebe*, 22-23

31 *İsra*, 56-57

32 *Yunus*, 106-107

33 *Zümer*, 38

34 *Bakara*, 186

Scanned with CamScanner

Aynı şekilde Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e "Sen ve Allah dilerse" denildiğinde, *"Beni Allah'a denk mi tutuyorsun? Yalnızca Allah dilerse" deyin.*[35]

Bu hadisteki "ve sen dilersen" lafzında ki vav harfi eşitliği gerektirir. Oysa Allah *(azze ve celle)*'nin uluhiyette tek olması ubudiyette de tek olmasını gerektirir. Fayda verme ya da zararı def etme hususunda yaratılmışlardan hiçbirisi onunla eşit değildir.

Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Tirmizi'nin İbn Abbas *(radıyallahu anhu)*'dan tahric edip hasen kabul ettiği şu önemli hadiste şöyle buyurmuştur;

"Sen Allah'a ait hakları koru ki, Allah da seni muhafaza etsin. Evet Allah'ı gözet ki O'nu karşında bulasın. İstediğin zaman Allah'tan iste. Yardımı isteyecek olursan yine Allah'tan iste ve bil ki; bütün ümmet toplanıp sana bir menfaat dokundurmaya çalışsa, ancak senin için Allah'ın yazdığı bir şeyin menfaatini dokundurabilirler. Yine bütün insanlar toplansa, sana zarar vermeye gayret etse, zerre kadar zarar veremezler; ancak Allah'ın takdir edip yazmış olduğu şey müstesna. Artık kalemler kaldırıldı, yazılar kurudu."

Şeyhulislam İbn Teymiye *(rahimehullah)* şöyle demiştir;

Mümin kimsenin bildiği gibi Allah *(azze ve celle)* her şeyin Rabbi ve Melikidir. Şüphesiz ki o Allah'ın sebepler yarattığını inkar etmez. Tıpkı yağmuru bitkinin yetişmesine sebep kıldığı gibi. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında....."[36]

Tıpkı oluşumu güneş ve aya bağlı olan şeylere güneş ve ayı sebeb kılması ve gereken hususlarda şefaat ve duayı sebep kılması gibi. Örnek olarak müslümanların ölmüş kimsenin cenaze namazını kılması Allah *(azze ve celle)*'nin rahmet etmesini gerektiren sebeplerdendir. Aynı şekilde ölü için namaz kılan da bundan dolayı mükâfatlandırılır. Fakat sebeplerle ilgili şu üç konu bilinmelidir;

Birincisi: Muayyen bir sebep istenilenin (matlub) gerçekleşmesi için tek başına yeterli olmayıp beraberinde başka sebeplerinde meydana gelmesi gerekir. Bununla birlikte o şeyin olmasını engelleyen etkenlerde vardır. Allah *(azze ve celle)* sebepleri tamamlamaz ve mani olan unsurları gidermezse amaç gerçekleşmez. Allah *(azze ve celle)* bir şeyi isterse insanlar istemese de o şey gerçekleşir. Ancak insanların istekleri Allah

35 Ahmed (1/213-214) İbn Abbas'tan rivayet etmiş olup senedi hasendir.

36 *Bakara*, 164

Scanned with CamScanner

(azze ve celle) dilemedikçe gerçekleşmez.

İkincisi: Hakkında bir bilgi olmaksızın bir şeyin sebep niteliği taşıdığına inanmak caiz değildir. Kim bilgi sahibi olmadığı veya şeriata muhalif olan bir şeyin sebep olduğunu iddia ederse bu kabul edilmez. Örneğin bir kimsenin nezir adağının belaları def edeceğine ve nimete ulaştıracağına inanması bu kapsama girer. Nitekim Sahihayn da rivayet edilen hadiste Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* nezirden nehiy etmiş ve şöyle demiştir; *"Şüphesiz ki nezir adağı hayra ulaştırmaz. Ancak onunla cimriden mal çıkarılmış olur."*

Üçüncüsü: Meşru amellerin dışında dini amellerden herhangi birini sebep edinmek caiz değildir. Nitekim ibadetlerin temeli tevfikidir (Kuran ve sünnetle sınırları belirlenmiştir). İnsanın bazı amaçlarının hasıl olması için sebep olduğunu zannetse bile Allah *(azze ve celle)*'ye şirk koşarak başkalarına ibadet etmeleri caiz değildir. Bundan ötürü kulluğunun geçerli olduğunu zannetse de şeriata muhalif olan bidatlerle Allah *(azze ve celle)*'ye ibadet edilmez. Şüphesiz şeytanlar insanı şirk koşacağı zaman bazı maksatlarına yönlendirir. Bazen insanın birtakım amaçları olur ki içinde küfür, fısk ve isyan bulunur. Bu onun için helal değildir. Çünkü bu iş ile hasıl olan mefsedet, hasıl olacak maslahattan daha büyük/tehlikelidir. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* maslahatları elde etmek ve kemale erdirmek, mefsedeti de engellemek ve azaltmak için gönderilmiştir. Allah *(azze ve celle)*'nin emretmiş olduğu şeylerde maslahat daha fazla olup yasakladıkları şeylerde ise mefsedet daha fazladır...[37]

Geçmiş dönemde ve günümüzdeki müşrikler şefaatin kuyruklarına asılarak büyük şirke düşmüşlerdir. Nitekim Allah *(azze ve celle)* bunu Kur'an'da zikretmiştir. Müşriklerin zannetmiş oldukları şefaat kıyamet gününde onlar için sonuçsuz kalacaktır. Allah *(azze ve celle)* Kur'an'ın birçok yerinde bunu nefy ve iptal etmiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Kendisinde artık alış-veriş, dostluk ve kayırma bulunmayan gün (kıyamet) gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcayın. Gerçekleri inkâr edenler elbette zalimlerdir."[38]

37 *Fetava*, 1/137-138

38 *Bakara*, 254

Scanned with CamScanner

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları onunla (Kur'an ile) uyar. Onlar için Rablerinden başka ne bir dost, ne de bir aracı vardır; belki sakınırlar."[39]

Bu Allah *(azze ve celle)*'den başkasından istenen menfi şefaattir. Allah *(azze ve celle)* şefaati Kuran'ın pek çok yerinde müsbet kılmıştır.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"İzni olmadan O'nun katında kim şefaat edebilir?"[40]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Allah rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaat etmezler."[41]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Bütün şefâat Allah'ındır."[42]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Göklerde nice melek var ki onların şefaatleri, dilediği ve hoşnut olduğu kimse için Allah'ın izin vermesi dışında, bir işe yaramaz."[43]

Buna göre şefaat iki çeşittir;

1. Menfi Şefaat: Allah *(azze ve celle)*'den başkasından istenen şefaattir.

2. Müspet şefaat; Allah *(azze ve celle)*'den istenen şefaattir. Bu ancak tevhid ve ihlas ehli için gerçekleşir. Bu şefaat iki şartla kayıtlanmıştır;

Birincisi: Şefaat edene Allah *(azze ve celle)*'nin izin vermesi. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

---

39 *Enam*, 51

40 *Bakara*, 255

41 *Enbiya*, 28

42 *Zümer*, 44

43 *Necm*, 26

Scanned with CamScanner

"İzni olmadan O'nun katında kim şefaat edebilir?"[44]

İkincisi: Kendisine şefaat edilenden Allah *(azze ve celle)*'nin razı olması. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaat etmezler."[45]

Yani sözünden ve amelinden razı olunan kimsedir. Müşriklere gelince onların ameli saçılmış toz zerreleri gibidir. İstek ve arzularının aksine onlara bir karşılık olsun diye onlar için şefaat yoktur. Her kim bir şeye vaktinden önce acele ederse mahrumiyetle cezalandırılır.

44 *Bakara*, 255

45 *Enbiya*, 28

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN ÜÇÜNCÜSÜ

Metin:

"Müşrikleri tekfir etmemek, onların küfründe şüphe etmek veya onların doğru yolda olduklarına inanmak küfürdür."

Şerh:

Çünkü Allah *(azze ve celle)* kitabındaki pek çok ayetinde onları tekfir etmiş olup yalan ile Allah *(azze ve celle)*'ye iftira etmelerinden, kendisine ortak koşmalarından ve çocuk isnat etmelerinden dolayı onlara düşmanlık edilmesini emretmiştir. Allah *(azze ve celle)* onların söylediklerinden çok yücedir. Allah onlara karşı düşmanlık ve buğzu müslümanlara farz kılmıştır. Müşrikleri tekfir etmediği müddetçe bir kimsenin İslam'ına hükmedilmez. Kendisine zahir olduğu halde tekfirinde tevakkuf ederse ya da kendisine açık olduktan sonra küfründen şüphe ederse o da onlar gibi kafirdir.

Doğru yolda olduklarına inanmaya gelince; küfür ve tuğyan üzerinde oldukları şeyi güzel görürse müslümanların icması ile bu kişi kafir olur. Çünkü o İslam'ın hakikatini bilmiyor demektir. İslam tevhid ile Allah *(azze ve celle)*'ye teslim olmak, itaatle ona boyun eğmek, şirkten ve ehlinden beraat etmektir.

Sahihi Müslim de geçtiği üzere Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur; *"Kim 'La ilahe illallah' der ve Allah'ın dışında ibadet edilen şeyleri inkar ederse malı ve kanı haram olur. Hesabı ise Allah'a kalmıştır."*

Bir müslümanın kanının güvencede olması için sadece 'La ilahe illallah' kelimesini telaffuz etmesi yeterli değildir. Bilakis Allah *(azze ve celle)*'nin dışında ibadet edilen şeyleri inkar etmeyi de buna dahil etmesi gereklidir. Şayet Allah *(azze ve celle)*'nin dışında ibadet edilen şeyleri inkâr etmezse kanı ve malı haram olmaz. Allah *(azze ve celle)*'nin düşmanlarının isteklerine boyun eğmeksizin kendisine tabi olmakla ve menheci üzerine yürümekle emrolunduğumuz Milleti İbrahim'in asıllarından birini kaybettiğinden dolayı kendisine kılıç çekilmiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: "Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizin-

Scanned with CamScanner

le bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir."[46]

İşte bu kendini bilmezden başkasının yüz çevirmeyeceği İbrahim milletidir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"O halde kim Tâğut'u reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır."[47]

İmam Muhammed bin Abdulvahhab şöyle demiştir;

Tağut'u inkar etmenin sıfatı Allah *(azze ve celle)*'den başkasına ibadet etmenin batıl olduğuna inanmak ve Allah *(azze ve celle)*'den başka ibadet edilenleri terk etmek, onlara buğz etmek ve bu kimseleri tekfir edip onlara düşmanlık etmektir...

Bu açıklama ile kendilerini İslam'a nispet eden birçok belde hakiminin üzerinde bulunduğu durum sana açık olmuştur. Çünkü onlar şirk ehli ile dostluk kurarak, yakınlaşarak onları tazim etmektedirler. Onların kardeşleri olduğuna delalet edecek ilişkiler kurmaktalar. Bununla beraber bu kimseler din ehline düşmanlık etmekte, onlara eziyet etmekte ve onları zindanlara hapsetmektedirler. Bundan sonra İslam kalır mı?

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez."[48]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Dönüş yalnız Allah'adır."[49]

---

46 *Mümtehine*, 4

47 *Bakara*, 256

48 *Maide*, 51

49 *Al-i İmran*, 28

Scanned with CamScanner

İslam dinini kabul eden her Müslüman'ın müşrikleri tekfir etmesi, onlara düşmanlık beslemesi, onları seven, savunan ve Allah *(azze ve celle)*'nin ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in razı olacağı meşru bir özrü olmaksızın diyarlarına giden kimselere buğz etmesi gerekmektedir.

Bütün Müslümanlara gerekli olan dinlerine dönmeleridir. İşte bununla izzet ve zafer hasıl olup beldeler istikamete kavuşur ve yine bununla dinine yardım eden Rahman'ın dostları ile dinin başına gelen şeylere aldırmayan şeytanın dostlarının arası ayrılır.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Bir zaman İbrahim, babasına ve kavmine demişti ki: Ben sizin taptıklarınızdan uzağım. Ben yalnız beni yaratana taparım. Çünkü O, beni doğru yola iletecektir."[50]

Bizim üzerimize düşen akidemize ve dinimize müracaat (dönmek) etmek ve Allahın kafirler hakkında verdiği hükümdeki emrine itaat etmemizdir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Kâfirlerden yakınınızda olanlara karşı savaşın ve onlar (savaş anında) sizde bir sertlik bulsunlar. Bilin ki, Allah sakınanlarla beraberdir."[51]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder, namazı dosdoğru kılar, zekâtı da verirlerse artık yollarını serbest bırakın."[52]

Ne zaman insanlar kitap ve sünnetteki hükümlerden yüz çevirir olduysa Allah *(azze ve celle)* onlara düşmanlarını musallat etti. Her ne zaman devlet reislerinden pek çoğu Allah *(azze ve celle)*'nin koyduğu şeriat ile hükmetmekten yüz çevirip lanetliler tarafından konulmuş lanetli kanunlarla hüküm verilmesinden razı oldular, işte o zaman şehirleri çökmeye ve dağılmaya başladı. Düşman onları farkına varmayacakları bir şekilde en alçaltıcı bir satılıkla satılığa çıkarmıştır. Çünkü yöneticilerin çoğu bu hükümlere ancak ele geçirdikleri makamların devamlılığını sürdürmek için önem

50 *Zuhruf*, 26-27

51 *Tevbe*, 123

52 *Tevbe*, 5

Scanned with CamScanner

verirler. Dinin izzet kazanması ya da kazanmaması onlar için birdir. Bununla birlikte izzet ve temkin ancak bu dine yardım etmenin ayakta tutulması ile sağlanır. Çünkü bu vazife gücü ve istidadı olup ta bunu gerçekleştirebilecek herkesin üzerine farzdır. Fakat bu yöneticilerden çoğu bunu bilmez. Bunun sebebi kötü bir çevreye sahip olmak ve bununla birlikte Allah'a çağıran davetçilerin onları bu işe yönlendirmekte pek çok eksik ve kusurlarının olmasıdır. Yardım eden Allah *(azze ve celle)*'dir.

Bütün Müslümanlar bilmelidir ki kafirler çok fazla çalışıyor ve içlerindeki hasetten dolayı müslümanları dinlerinden uzaklaştırma konusunda çok hırslı davranıyorlar. Şayet dinine karşı gayretli olan kimseler bu gaflet uykusundan uyanmaz ise pişmanlığın fayda vermeyeceği bir zamanda parmaklarını ısıracak ve yapmış olduğu bu işin sonucuna katlanacaktır. Her kim savaşmaz ise kendisi ile savaşılır.

Bütün alim, davetçi, hatip ve mescid imamlarının insanlara kafirlerle dostluğun tehlikesini Allah *(azze ve celle)*'nin kitabında ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinden şeri delillerle açıklaması vaciptir. Onların beldelerine gitmenin ve onları Müslümanların diyarında da kabul etmenin tehlikesini açıklamaları da aynı şekilde vaciptir. Çünkü Allah *(azze ve celle)* en yakın akraba olsalar bile kafirlerle Müslümanlar arasında dostluğu ve bağları kesmiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Ey inananlar! Babalarınızı, kardeşlerinizi küfrü imana tercih ediyorlarsa dost edinmeyin."[53]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun -babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'ın tarafında olanlardır."[54]

53 *Tevbe*, 23

54 *Mücadele*, 22

Scanned with CamScanner

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Eğer benim yolumda savaşmak ve rızamı kazanmak için çıkmışsanız, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanlara sevgi göstererek, gizli muhabbet besleyerek onları dost edinmeyin. Oysa onlar, size gelen gerçeği inkâr etmişlerdir. Rabbiniz Allah'a inandığınızdan dolayı Peygamber'i de sizi de yurdunuzdan çıkarıyorlar. Ben, sizin saklı tuttuğunuzu da, açığa vurduğunuzu da en iyi bilenim. Sizden kim bunu yaparsa (onları dost edinirse) doğru yoldan sapmış olur."[55]

İmam Buhari ve Müslim'in Usame *(radıyallahu anh)*'ten rivayet ettiği hadise göre Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur;

"Müslüman kafire varis olmaz, kafirde müslümana varis olmaz."

Bu Müslüman ile kafir arasında bir bağın bulunmamasındandır. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ikisinin arasında maddi miras bağını koparmıştır.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bunu doğrular şekilde şöyle buyurmuştur;

"Kafire karşılık Müslüman öldürülmez."[56] Bu kafirin önemsiz olmasından dolayıdır. Nasıl önemsiz olmasınlar ki? Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur; **"Müşrikler ancak pisliktir."**[57]

Müslümanlar şunu iyi bilmelidirler ki Yahudi, Hıristiyan ve diğer kafirler kendi dinlerine tabi olup onların yolundan gitmediği sürece müslümanlarla anlaşma yapmaz, barış içinde yaşamaz ve razı olmazlar.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur;

"Dinlerine uymadıkça yahudiler de hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. De ki: Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır."[58]

---

55 *Mümtehine*, 1

56 Buhari rivayet etmiştir. *Feth*, 1/204

57 *Tevbe*, 28

58 *Bakara*, 120

Scanned with CamScanner

Bu ayet kafirlerin dinine tabi olan kimseye Allah *(azze ve celle)* katından şiddetli bir tehdit ve uyarıdır. Şüphesiz ki bu kimsenin Allah *(azze ve celle)*'nin dışında velisi ve yardımcısı yoktur.

Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* onlardan biri olmamak için müşriklerden ayrılmayı emretmiştir. Bu konuya gayret göstermiş ve şöyle buyurmuştur;

"Ben müşrikler arasında yaşayan her müslümandan beriyim." "Neden Ya Rasûlullah" denildiğinde ise şöyle cevap vermiştir: *"Çünkü onların ateşleri birbirinden ayırt edilmez."*[59]

Nesai ve başkalarının ceyyit senet ile Behz bin Hakim'in babasının dedesinden onun da Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den nakletmiş olduğu hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah müşriğin amelini müslüman olmadıkça veya müşriklerden ayrılıp müslümanlara katılmadıkça kabul etmez."

Allah *(azze ve celle)*'ye dininin garip bırakıldığını ve müslümanların hallerinin değiştiğini şikayet ediyoruz. Onlar bu açık korkutucu nasları işitmelerine rağmen yine de onların diyarlarına gidiyorlar, onlarla beraber oturuyorlar ve onlarla yemek yiyip gülüşüyorlar.

Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur;

"Kim müşriklerle bir araya gelir/toplanır, onlarla birlikte otururbut hiç şüphesiz ki o da onlar gibi olur."

Ebu Davud bu hadisi Semure bin Cündeb'ten rivayet etmiştir. Bu hadis zayıftır. Ancak bu konu hakkında geçen hadisler bu hadise şahittirler.

İbrahim milleti nerede?

Allah için seven ve onun için kızanlar nerede?

Bunların hepsi insanlardan bir çok kimsenin başını kaldırmadığı şeylerdir!

59 Ebu Davud ve Tirmizi İsmail bin Ebi Halid-Kays bin Ebi Hazim-Cerir yoluyla rivayet etmişlerdir. Ravileri sikadır. Ancak Tirmizi ve başkaları irsal ile iletli görmüşlerdir. Doğru olanda budur. Ancak ondan sonraki şey ona şahitlik etmektedir.

Scanned with CamScanner

Şeyh'in **"onların doğru yolda olduklarına inanırsa"** sözüne gelince buna zamanımızda bir çok kimselerin oryantalistlere, laiklere ve baasçılara çağırmaları dahil olmaktadır. Her ne kadar bu grupların fertleri kendilerini İslam ismi ile isimlendirseler de bunların tamamı sapık kafir gruplardır. Zira isimler hakikatleri değiştirmez.

Bu garip asırda başımıza gelen bu şeylerden dolayı Allah *(azze ve celle)*'ye niyaz ederiz. Ölçüler değişmiş ve bir çok kimseler müsemma olmaksızın isimlerle ve delil olmaksızın iddialar kullanır olmuşlardır. Allah *(azze ve celle)*'nin düşmanları gece-gündüz açık-gizli dine savaş açmasına rağmen şehadeteyni telaffuz etmesinden dolayı yine de gafil cahillerin ve şehvet ehlinin nazarında muvahhid müslüman olmaktadır. Onun şehadeteyni telaffuz etmesi onun iblisin ordularında bir asker olmasına ve bu dine canı ve malıyla savaş açmış olmasına engel değildir. Yardım eden Allah'tır.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN DÖRDÜNCÜSÜ

Metin:

"Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yolundan başkasının yolunun daha mükemmel olduğuna veya tağutların hükmünü onun hükmüne üstün tutanların yaptığı gibi başkasının hükmünün onun hükmünden daha güzel olduğuna inanırsa kafir olur."

Şerh:

Birinci Mesele

Birinci mesele olan "**Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yolundan başkasının yolunun daha mükemmel olduğuna**" sözüne gelince bu tehlikesi büyük olan bir meseledir. Buna inanmak kişiyi cehenneme düşürür. Çünkü bu hem nakil ile hem de akıl ile çatışmaktadır.

Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Cuma hutbesinde şöyle demiştir;

"Şüphesiz sözlerin en hayırlısı Allah'ın kitabıdır. Yolların en hayırlısı da Muhammed'in yoludur."

Bu hadisi Müslim ve diğerleri Cafer bin Muhammed'den o da babasından, o da Cabir'den rivayet etmiştir.

Hiçbir şüphe ve kuşku yoktur ki Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yolu en mükemmel yoldur. Çünkü o yol kendisine vahiy edilmiş bir vahiyden başkası değildir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"O (bildirdikleri) vahyedilenden başkası değildir."[60]

Bundan dolayı icması makbul olan alimler sünnetin, İslam şeriatinin asıllarından ikincisi olduğuna icma etmişlerdir. O kanun koymada bağımsız/tek başına söz sahibi olup haram ve helali belirlemede de Kur'an-ı Kerim gibidir.

Bu sebeple Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Ömer *(radıyallahu anh)*'ın yanında bazı ehli kitaptan edindiği bir kitap görünce şöyle demiştir:

"Ey Hattab'ın oğlu! Bu ne şaşkınlık? Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ben size bembeyaz, dupduru tertemiz bir hakikatle geldim."

60 *Necm*, 4

Scanned with CamScanner

Hadisi Ahmed ve başkaları tahric etmiştir. Senedinde Mücalid Bin Said vardır. İmam Ahmed onun için "bir şey değildir" demiştir. Yahya bin Said, İbn Mehdi ve başkaları onu zayıf kabul etmişlerdir.

Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriati bütün şeriatları kaldırmış olup onun şeriati bütün şeriatlardan daha kolay ve hafiftir. Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah (azze ve celle)'ye en çok sevimli gelen din müsamahalı olan hanifliktir."*

Buhari bu hadisi *"Edebül Müfred"* adlı kitabında tahric etmiştir. Sahihinde cezim sigası ile talik etmiştir.[61]

Bununla birlikte onun yolundan başkası nasıl yolların en mükemmeli olabilir? Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur;

"Nefsim elinde bulundurana yemin olsun ki Musa (aleyhisselam) sizin aranızda yaşasaydı sonra sizlerde beni terk edip ona tabi olsaydınız kesinlikle uzak bir sapıklıkla sapıtmış olurdunuz."

Allah *(azze ve celle)* bu ümmete dini kemale erdirerek ihsan etmiş ve üzerlerinde nimetini tamamlamıştır. Bu da Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* aracılığı ile gerçekleşmiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı beğendim."[62]

Allah bizim için neden razı oldu ise bizden ondan razı oluruz. Nitekim O sevdiği, hoşnut olduğu ve kendisi ile nebilerin en faziletlisini gönderdiği dindir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Allah katında makbul olan din İslam'dır."[63]

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette ziyan edenlerden olacaktır."[64]

61 Cezim sigasi: Buhari'nin raviden Kale veya Reva şeklinde aldığı hadislerdir. Talik/Muallak için hadis usulü kitaplarına müracaat edilebilir.

62 *Maide*, 3

63 *Ali İmran*, 19

64 *Ali İmran*, 85

Scanned with CamScanner

Böylece bu dinin dışında başka bir din arayan kafirlerden olmuştur.

İkinci Mesele

İkinci mesele olan **"tağutların hükmünü onun hükmüne üstün tutanların yaptığı gibi başkasının hükmünün onun hükmünden daha güzel oluğuna inanırsa"** sözüne gelince bu ilim ehlinin icmasına göre kâfirdir. Yine tağutların hükümlerini Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hükmünden üstün tutanlar da bu kâfirlerdendir. Bunlar kendi benzerleri olan insanların hatta kendilerinden daha düşük olanların hükümlerini alemlerin Rabbi olan Allah *(azze ve celle)*'nin Rasûlü'nün hükmünden daha üstün tutmalarından dolayı kafirdirler. Ki Allah *(azze ve celle)* onu alemlere hidayet olsun diye ve insanları karanlıklardan nura çıkartmak için göndermiştir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye lâyık olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır."[65]

Her müslüman erkek ve kadına Allah ve Rasûlü'nün hükmünün bütün hükümlerden öncelikli olduğunu öğrenmesi gereklidir. İnsanlar arasında vaki olan her meselede iletilecek yer Allah ve Rasûlü'nün hükmüdür. Her kim Allah ve Rasûlü'nün hükmünden başka bir hükümle muhakeme olursa Allah *(azze ve celle)*'nin Nisa suresinde zikretmiş olduğu gibi o kafirdir.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Tâğut'a inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, Tâğut'un önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor." Ayetinden Allah *(azze ve celle)*'nin şu sözüne kadar:

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."[66]

Allah *(azze ve celle)*'ye yemin ederim ki şu üç şeyi tamamlamadıkça iman etmiş olamazlar.

---

65 *İbrahim*, 1

66 *Nisa*, 60-65

Scanned with CamScanner

1. Bütün işlerde Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i hakem tayin etmedikçe

2. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in vermiş olduğu hükümde içlerinde bir sıkıntı duymadıkça

3. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in vermiş olduğu hükme tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça.

Akıllı kimse, yontulmuş fikirlere ve çöplüğe dönen zihinlere sahip olan mahlukatın hükümlerini Allah *(azze ve celle)*'nin insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarması için Rasûlüne indirmiş olduğu hükümlere tercih edilmesinden nasıl razı olur?

Aynı şekilde yaratılmışların hükümleri zulme, haksızlığa ve batıl yollarla insanların mallarını yemeye mebnidir.

İyi bakın Allah'ın ve Rasûlünün hükmünü terk edip yaratılmışların hükmünden razı olan devletlerin birçoğunun başına neler geldi! Münker ve nekir olmaksızın zulüm onların geleneği oldu, bununla beraber batıl ve fücur aralarında akıp gitti. Fıtratları değişinceye kadar bu gelenek üzerine çocuklar büyüdü ve büyükler yaşlandı. Böylece hayvanların yaşamış olduğu gibi bir hayat yaşamaya başladılar. Allah ve Rasûlü'nün hükmünden çıkan her bir kimse işte bu şekilde yaşar!

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir."[67]

---

67 *Maide*, 44

Şeyhulislam İbn Teymiyye *"el-İktida"* adlı kitabında (1/208) şöyle demektedir: "Kul ile küfür ve şirk arasında ancak namazın terki vardır sözünde olduğu gibi elif-lam ile muarref olan küfür kelimesi ile nekre olan küfür kelimesi arasında isbat açısından fark vardır." Elif-Lam ile muarref olan küfür kelimesi genelde büyük küfre hamledilir. Allah *(azze ve celle)*'nin indirmiş olduğu hükümden başka hükümlerle hükmeden kimse hakkında inen şu ayette olduğu gibi: "Onlar kafirlerin ta kendisidir" İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan gelen "küfrün altında bir küfürdür" sözü kendisinden sabit olmamıştır. Hakim bunu *"Müstedrek"* kitabında (2/313) Hişam bin Hacir-Tavus-İbn Abbas yoluyla rivayet etmiştir. Ancak Ahmet ve Yahya Hişam bin Haciri zayıf görmüşlerdir. Aynı şekilde onun hakkında ihtilaf edilmiştir. Abdurrezzak tefsirinde Mamer-Tavus o da babası kanalıyla şöyle rivayet etmektedir; İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* "Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." ayetinden sorulunca şöyle demiştir: "Bu küfürdür." İşte bu rivayet İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan sabittir. Yani ayet en genel manasıyla büyük küfre delalet etmektedir. Zira şeriati nehyeden ve şeriatin hükümlerine karşılık Yahudi, Hıristiyan ve emsallerinin görüşlerine tutunanların islamına nasıl hükmedilir. Bu tenzil edilen dini tebdil etmekle beraber aynı şekilde bu temiz şeriatten yüz çevirmektir. Bu da müstakil ayrı bir küfürdür. İbn Cerir'in tefsirinde İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan yapmış olduğu rivayete gelince "Allah'ı, ahiret gününü ve şunu şunu inkar eden kimsenin küfrü gibi değildir" bundan kasıt Allah'ın hükümleriyle hükmetmeyen kimsenin küfrü "küfrün dûne küfr (küfür altında bir küfürdür) anlamına gelmez. Her kim bu şekilde anlıyorsa ona gerekli olan delil getirmesi ve burhan ikame etmesidir. Onun bu kelamından

Scanned with CamScanner

Allah'ın indirmiş olduğu şeylerle hükmetmek ve Rasûlün hükmünün başkalarının hükmünden daha mükemmel olduğu Lâ ilâhe illallah şehadetinin gerektirdiği şeylerdendir. Her kim peygamberden başkasının hükmünün peygamberin hükmünden daha güzel olduğunu zannederse bu kimse La ilahe illallah'ın manasını bilmiyordur. Bilakis onu nakzeden şeyi yapmıştır. Çünkü inkiyad bu yüce kelimenin şartlarından bir şarttır. Ki bu kelimeden dolayı yerler ve gökler kaim olmuş, onun nedeniyle Rasûller gönderilmiş, kitaplar indirilmiş, cihad farz kılınmış ve şaki ve said diye insanlar ayrılmıştır. Kim bu kelimeyi bilir ve onun şartları ve rükünleri ile tam bir şekilde amel ederse Allah'ın ve Rasûlun dışındaki hükümlerden teberri eder.

Ancak durumlar değişti. Özellikle risaletten kopuk fetret ehline benzeyen bizim bu zamanımızda durumlar değişti. Allah ve Rasûlü'nün kelamına ve hükmüne karşılık Yahudi ve Hıristiyanların görüşlerini aldılar.

Şikâyet yalnızca Allah'a, yardım O'ndan ve tevekkül Onadır. Allah'tan başka güç ve kuvvet yoktur.

Geçen küfür ve sapıklık çeşitlerine şöyle diyen kimsenin sözü de dahil olur; "zina eden kimsenin recm edilmesi ve hırsızın elinin kesilmesi yaşadığımız bu asra uygun değildir. Bizim zamanımız Rasûlün zamanına nazaran değişmiştir. Batı devletleri bizi bu noktada ayıplamaktadır!!" İşte dinden çıkan bu kişi bu asırda yaşayan insanların hükmünü Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hükmünden yol olarak daha güzel ve doğru olduğunu zannetmektedir.

Aynı şekilde buna şöyle diyen kimsenin sözü de dahil olmaktadır; "bu asırda Allah'ın hükmünden başka bir hükümle hükmetmek caizdir!!!"

Zira bu kimse icma edilen haram bir şeyi helal kılmıştır. Allah en iyi bilendir.

---

anlaşılan ise büyük küfrün farklı farklı mertebeleri olup bazıları diğerlerinden daha şiddetlidir. Mesela Allah'ı, meleklerini ve ahiret gününü inkar etme küfrü Allah'ın hükmünden başkasıyla hükmeden Hakimin küfründen daha şiddetlidir. Biz aynı şekilde şöyle deriz: Allah'ın hükmünden başkasıyla hükmeden Hakimin küfrü Allah'ı, meleklerini ve ahiret gününü inkar etme küfründen daha hafiftir. Tabi bu hakimin müslüman olduğu ve onun küfrünün küçük küfür olduğu anlamına gelmez. Hayır bilakis o şeriatten uzaklaştığı için dinden çıkmıştır. Bu konu hakkında İbn Kesir *"el-Bidaye ve'n Nihaye"* adlı kitabında (13/119) icma nakletmektedir. Oraya bakılabilir.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN BEŞİNCİSİ

Metin:

"Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen herhangi bir şeye buğz ederse onunla amel etse dahi küfre girer."

Şerh:

"İkna" (kitabı) sahibinin ve başkalarının naklettiği gibi bu âlimler arasında ittifak konusudur.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen bir şeye buğz etmek ister kavli olsun ister fiili olsun sahibinin cehennemin en alt katında yer almasına sebep olacak itikadi nifak çeşitlerinden bir türdür.

Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen bir şeye buğz ederse ister emir olsun ister nehiy olsun büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

Bir çok kimsenin Frenklerin kaynaklarından beslenmiş mülhidlerin kitaplarından konuşmaları da bu kapsama dahildir. Böylece birden fazla evliliği çirkin gördüklerinden dolayı İslam ilmeğini boyunlarından çıkarıp atmışlardır. Onlar çeşitli yollarla birden fazla evlilikle savaş halindedirler. Onlar bilmiyorlar ki Allah *(azze ve celle)* ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile savaş halinde olduklarını ve Allah *(azze ve celle)*'nin hükmünü çürütmeye çalıştıklarını!!

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen şeylere inkar ve buğz etmede bunların bir diğer benzeri kadının konumunun erkeğin konumundan daha aşağı olmasını çirkin gören kimselerdir. Tıpkı kadının diyetinin erkeğin diyetinin yarısı olmasını, iki kadının şahitliğini bir erkeğin şahitliğine denk olmasını ve sair konuları çirkin gören kimseler gibi. Onlar Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu sözüne buğz etmektedirler:

"Kararlı ve basiretli bir adamın aklını sizden daha fazla çelen dini ve aklı eksik birini görmedim." Bu hadis muttefekun aleyhi olup Ebu Said el-Hudri *(radıyallahu anhu)*'dan rivayet edilmiştir.

Bu sebepten ötürü sen onları bu yüce hadis hakkında dillerini oynattıklarını görürsün. Bu hadisi ya zahirinden başka bir manaya hamlederler ya da akla muhalif olduğu delili, vakıaya ters düştüğü iddiası ile hadisin zayıf olduğunu söylerler. Aynı şekilde bunun dışında Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu şeylere buğzu gösteren ve bunu teyit eden bir çok şey...

Scanned with CamScanner

Bu kimseler nassın medlulü (delalet ettiği şey) ile amel etseler dahi La ilahe illallah'ın şartlarını tamamlamadıklarından dolayı kafirdirler. Çünkü La ilahe illallah'ın şartlarından biri nassın delalet ettiği şeyi sevmek, bununla sevinç duymak ve göğsün müsterih olmasıdır. Bu kimseler ise aksine nassın delalet ettiği şeyden dolayı göğüsleri daralmış, sıkıntı duymuş ve buğz etmişlerdir. Bu ise buğz etmesine rağmen şeriatin zahir amellerini yerine getiren münafıkların bir çoğunun yapmış olduğu fiilin ta kendisidir.

Bundan dolayı Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Her kim kalbinde ihlas ile la ilahe illallah derse cennete girer."[68]

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in "kalbinde ihlas ile" sözü münafıkları dışarı çıkarmaktadır. Çünkü bu münafıklar bunu kalplerinden ihlas ile söylemeyip kanlarını ve mallarını korumak için söylemekteler.

Rasûlüne *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* indirdiği şeyi kerih görenin küfrüne hükmederek Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"İnkâr edenler ise, yüzükoyun-düşüş, onlara olsun; (Allah,) amellerini gide-rip-boşa çıkarmıştır. İşte böyle; çünkü onlar, Allah'ın indirdiğini çirkin (kerih) gördüler, bundan dolayı, O da, onların amellerini boşa çıkardı."[69]

Allah *(azze ve celle)*'nin Kuran'da Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e indirmiş olduğu şeyleri kerih görmelerinden dolayı Allah *(azze ve celle)* onların amellerini iptal edip boşa çıkarmış ve onların amellerini saçılmış toz zerreleri haline getirmiştir. Öyle ki o Kur'an kendisine tutunan ve emrini yerine getirip nehyinden sakınanlar için bir felah ve bir kurtuluş kılınmıştır.

Her kim Allah'ın indirdiği şeyi kerih görürse kerih gördüğü şeyle amel etse bile onun ameli iptal olmuştur. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Bunun sebebi, onların Allah'ı gazaplandıran şeylerin ardınca gitmeleri ve O'nu razı edecek şeylerden hoşlanmamalarıdır. Bu yüzden Allah onların amellerini boşa çıkarmıştır."[70]

Müslümanı tehdit eden şeylerin en tehlikelisi Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen bir şeyi kerih görüyor olmasıdır. Bu bazen kişinin nefsinde gizlenip ta ki uzun

68 Ahmed (5/236) rivayet etmiştir ve İbn Hibban (1/429) Süfyan-Amr bin Dinar-Cabir bin Abdullah kanalıyla rivayet etmiştir. Senedi sahihtir.

69 *Muhammed*, 8-9

70 *Muhammed*, 28

Scanned with CamScanner

bir süre geçinceye kadar bunu fark edemez. Bundan dolayı sık sık Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu duasını yapmak gerekmektedir:

"Ey kalpleri evirip çeviren! Benim kalbimi dininde sabit kıl."

Çünkü kalpler Rahman'ın parmaklarından iki parmak arasındadır. Dilediği gibi evirip çevirir.

İnsanlardan birçoğu işlemiş olduğu münker -özellikle bu münkeri işlediği esnada- kendilerine açıklandığı zaman bunu reddetmeleri ve söylenilen şeyi kabul etmemeleri dikkat edilmesi gereken hususlardandır. Bu tafsilata inilmeden "Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu şeye buğz ediyor" lafzı ıtlak edilmez. Çünkü senin getirmiş olduğun hakkı bazen kabul etmeye bilir. Bu onun hakkı kabul etmediğinden dolayı değil senin emri bil maruf nehyi anil münker uygulamanda gerçekleşen kötü tasarrufundan dolayıdır.

Şayet senden başkası gelirse inkar etmiş olduğu şeyin aynısını ona açıklarsa kabul eder ve boyun eğer. Ya da seninle onun arasında meydana gelen herhangi bir şeyden dolayı kabul etmiyor olabilir. İşte bu "Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen şeye buğz ediyor" diye isimlendirilmez.

Aynı şekilde insanlardan bazıları masiyet sahibine hak etmediği şeyle ilzam (yani lazımıyla hükmetme) ediyorlar. Örnek olarak sakal kesmeyi, paça uzatmayı, içki içmeyi ve sair şeyleri Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen sakal uzatma, paçaları kısa tutma ve içki içmeme emrine buğz etmekle yorumluyorlar. Şöyle demekteler: şayet siz Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen şeylere buğz etmiyor olsaydınız bu münkerleri işlemezdiniz!!!

Bu batıl bir yöntem olup sahabeden bazılarından içki içmek gibi bazı muhalefetler sadır olmasına rağmen hiçbir sahabe onlara bu usulle yaklaşmamıştır.

Bilakis içki içen birisi Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e getirildiğinde sahabelerden bazıları ona lanet ettiler. Ve şöyle dediler ne kadar da çok getiriliyor. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* onu lanetlemesinden nehyetti ve şöyle buyurdu: *"O Allah'ı ve Rasûlünü seviyor."*

Bu kimselerin bu yöntemi (lazımıyla hareket etmeleri) büyük günah sahiplerini İslam dairesinden çıkarmayı gerektirir. Bu ise ehli sünnet ve cemaatin şu inancına muhaliftir: Büyük günah sahipleri Allah *(azze ve celle)*'nin dilemesine kalmıştır. Dilerse affeder ve dilerse işlemiş oldukları günahlarınca onlara azap eder. Sonra dönüş yerleri cennettir. Allah en iyi bilendir.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN ALTINCISI

Metin:

"Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'**in dininden herhangi bir şeyle ya da Allah** *(azze ve celle)*'**nin herhangi bir sevabı ve cezası ile alay ederse kafir olur." Bunun delili Allah** *(azze ve celle)*'**nin şu ayetidir:**

"Allah ile, O'nun âyetleriyle ve O'nun peygamberi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna) özür dilemeyin; çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz."[71]

Şerh:

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu herhangi bir şeyle istihza (alay) etmek müslümanların icmasıyla küfürdür. İsterse bu kimse şaka yapmak gibi istihzanın hakikatini kastetmemiş olsun.

İbn Cerir, Ebi Hatim, Ebu Şeyh ve başkaları Abdullah bin Ömer *(radıyallahu anh)*'ten şunu nakletmektedirler:

Tebuk gazvesinde birisi bir mecliste: Bizim şu kurramız kadar midelerine düşkün, dilleri yalancı ve düşmanla karşılaşma esnasında korkak kimseyi hiç görmedim, demişti. Birisi bu mecliste: Yalan söyledin sen münafıksın. Mutlaka Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e haber vereceğim, dedi. Bu, Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e ulaştı ve Kur'an (ayet) nazil oldu. Abdullah *(radıyallahu anh)* der ki: Ben onu gördüm. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in devesinin palanına (üzengisine) asılmış ve taşlar ayağını yaralıyorken: Ey Allah'ın elçisi, biz sadece eğleniyorduk, diyor ve Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* de: **"Allah ile O'nun ayetleri ve peygamberiyle mi alay ediyordunuz?"**[72] buyuruyordu.

Onların "biz sadece lafa dalmış şakalaşıyorduk" sözleri; -bazı hadis rivayetlerinde de olduğu gibi- yani biz gerçek anlamda alay etmeyi kastetmiyorduk. Biz sadece yolun sıkıntılarını gidermek için lafa dalmış eğleniyorduk. Buna rağmen Allah *(azze ve celle)* onları tekfir etti. Çünkü bu konu lafa dalmak, şakalaşmak gibi şeyleri kaldırmaz. İşte onlar önceden mümin olmalarına rağmen bu sözleri ile kafir oldular.

---

71 *Tevbe*, 65-66

72 *Tevbe*, 65

Scanned with CamScanner

"Onların kalplerinde daha önceden küfür olmasıyla birlikte onlar imanlarından sonra dilleri ile küfrettiler" sözüne gelince Şeyhulislam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* bu sözü reddetmiştir. O şöyle demektedir: "Kalpte küfür olmasıyla birlikte lisan ile iman etmek kişiyi küfre yakınlaştırır. Bu yüzden onun için şöyle denmez: *"Siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz."* Onlar işin başından beri kafirdirler.[73]

Her kim Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu bir şeyle alay ederse kafir olur. Örneğin; şeri ilim ve ilim ehli ile alay eden, Allah *(azze ve celle)*'nin mükafat ve cezası ile alay eden, ister nafile isterse de farz olsun namaz ve ehli ile alay eden, sakal uzatan ve faizi terk eden ile alay eden kimseler gibi. Aynı şekilde iyiliği emredip kötülükten nehyetmelerinden dolayı emri bil maruf nehyi anil münkeri uygulayanlar kimselerle alay etmek bunun gibidir.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu bir şeyle alay etmek münafıkların vasıflarındandır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz günahkârlar, (dünyada) iman edenlere gülerlerdi. Onlarla karşılaştıklarında kaş göz hareketiyle alay ederlerdi. Ailelerine döndüklerinde, (alaylarından dolayı) keyiflenerek dönerlerdi. Müminleri gördüklerinde: "Şüphesiz bunlar sapıtmış" derlerdi. Halbuki onlar, müminleri denetleyici olarak gönderilmediler. İşte o gün (ahirette) de iman edenler kâfirlere gülerler. Koltuklar üzerinde etrafa bakarlar. Kâfirler yaptıklarının cezasını buldular mı? (Elbette buldular.)"[74]

İlim ehlinden birçok kişi[75] Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen bir şeyle istihza etmeyi iki kısma ayırmışlardır:

Birincisi: açıkça (sarih) alay etmektir. Buna örnek, ayetin hakkında inmiş olduğu onların şu sözüdür: "Bizim şu kurrâmız kadar midelerine düşkün, dilleri yalancı ve düşmanla karşılaşma esnasında korkak kimseyi hiç görmedim" veya buna benzer alaycıların sözleri...

---

73 Şeyhulislam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* *"İman"* kitabında (273) bu ayet hakkında şöyle demektedir: "Siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz." Bu ayet onların işlemiş oldukları bu amelin küfür olarak görmediklerine delalet etmektedir. Hatta onlar bunun küfür olmadığını zannetmekteydiler. Ayet Allah, Rasûlü ve din ile alay etmenin küfür olduğunu ve bu ameli işleyenin imanından sonra tekfir edileceğini açıkladı. Aynı şekilde bu onların imanının zayıflığına delalet etmektedir. Böylece haram olduğunu bilmelerine rağmen bu haramı işlediler. Ancak bu amel sahibi tekfir edilen bir küfür ameli olmasına rağmen onlar küfür olduğunu zannetmediler. Onlar cevazına da itikat etmemekteydiler.

74 *Mutaffifin*, 29-36

75 İmam Muhammed bin Abdulvahhab *"Hükmül Mürted"* kitabında ve Hamd bin Atik *"Mecmuatut Tevhid"* kitabında kısımlandırdığı gibi.

Scanned with CamScanner

İkincisi: sarih olmayandır. Bu tıpkı sahili olmayan deniz gibidir. Örneğin; Kur'an veya Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünneti okunduğu sırada yada iyiliği emir, kötülükten sakındırma esnasında göz ile işaret etmek, dil çıkarmak, dudak bükmek ve el ile işaret etmek gibidir.

Her müslümanın Allah *(azze ve celle)*'nin dini ve Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetiyle alay edenlere karşı -yakınları dahi olsa- sert davranması gerekir. Aynı şekilde onlardan biri olmaması için onlarla beraber oturmamalıdır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur:

"O (Allah), Kitap'ta size şöyle indirmiştir ki: Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini yahut onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar bundan başka bir söze dalıncaya (konuya geçinceye) kadar kâfirlerle beraber oturmayın; yoksa siz de onlar gibi olursunuz. Elbette Allah, münafıkları ve kâfirleri cehennemde bir araya getirecektir."[76]

Kim Allahın ayetlerini inkar eden ve onlarla alay edenleri işittiği halde onlarla oturmaktan hoşnut olarak birlikte oturmaya devam ederse o da günah, inkar ve dinden çıkma noktasında onların benzeri/misli olmuştur. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

''Zalimleri, onların aynı yoldaki arkadaşlarını ve tapmış olduklarını toplayın".[77]

"Ezvacuhum" yani onlara benzeyenlerdir.

76 *Nisa*, 140

77 *Saffat*, 22

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN YEDİNCİSİ

Metin:

"Sihir. Sarf ve Atf gibi şeylerde sihirdendir. Her kim sihir yapar veya ona rıza gösterirse kafir olur. Bunun delili Allah *(azze ve celle)***'nin şu sözüdür:**

"O ikisi: bizler ancak bir imtihan vesilesiyiz, 'sakın kafir olma' demedikçe hiç kimseye öğretmezlerdi."

Şerh:

Sihir lügatte gizli olan ve kaynağı latif olan şeylere kullanılır. Araplar çok fazlasıyla gizli olan şeylere "sihirden daha gizli" derler. Şeriatin kullandığı tarif ise; Sihir yapan kimsenin kendisiyle şeytanlara ulaşıp sihir yapılan kimseye zarar verdiği düğümler ve rukyelerdir. Aynı şekilde bundan farklı tanımlarda yapılmıştır.

Ancak Şankiti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

Bil ki! Sihir hakkında -kapsamına bir çok neviler dahil olması sebebiyle- efradına cami ağyarına mani bir tanım yapmak mümkün değildir. Bu neviler arasında ortak bir değer tahakkuk etmediğinden dolayı efradına cami ve ağyarına mani bir tanım yapılmamaktadır. Bu sebepten dolayı alimlerin sihir hakkında yapmış oldukları tanımlar açık bir şekilde birbirinden farklıdır.[78]

Sarf: Kişinin hoşuna giden şeylerden yüz çevirmesidir. Örnek olarak kişinin hanımına olan sevgisinin nefrete dönüşmesidir.

Atf: Sarf gibi sihir amelidir. Ancak Atf kişinin sevmediği bir şeye şeytani yollarla sevgi beslemesidir.

Bütün Rasûllerin şeriatında sihir haram kılınmıştır.

78 *Edvaul Beyan*, 4/444

Scanned with CamScanner

SİHİR HAKKINDA FASIL

Sihre birçok mesele taalluk eder. Bu babın öneminden dolayı ve yeryüzünün bir çok yerinde yaygın olması sebebiyle bunları alimlerin sözleri ışığında zikredeceğiz.

Birinci mesele: Sihir hakikat midir?

Allah *(azze ve celle)*'nin **"Ve düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden"**[79] ayeti sihrin hakikat olduğuna delalet etmektedir. Aksi takdirde Allah *(azze ve celle)* bundan kendisine istiaze/sığınmayı emretmezdi.

Aynı şekilde Allah *(azze ve celle)*'nin **"Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı."**[80] ayeti de sihrin karı koca arasını ayırmada sebep olması nedeniyle sihrin hakikat ifade ettiğine delalet etmektedir.

Yine Aişe *(radıyallahu anha)*'nın hadisi de sihrin hakikat ifade ettiğine delalet etmektedir.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e büyü yapıldı. O kadar ki, Rasûlullah bir şeyi yapmadığı halde kendisine onu yaptığı hayali gelirdi. Günün birinde Aişe *(radıyallahu anha)*'ya dedi ki: *"Bana iki melek geldi birisi başucumda, diğeri de ayakucumda oturdu. "Bu zatın rahatsızlığı nedir?' diye sordu. O da: "Büyülenmiş" diye cevap verdi. Öteki "Ona kim sihir yapmıştır?" diye sordu. Diğeri de: 'Lebid bin el-Asam' Zu Ervan kuyusunda bir tarakla, saç döküntüsüne ve bir de erkek hurma tomurcuğunun içine yaptı dedi."*

Bu hadisi İmam Ahmed, Buhari, Müslim ve başkaları rivayet etmiştir.

Sihrin hakikat olduğu görüşü Ehli Sünnet'in görüşü olup müslümanların alimlerinin genelinin de görüşüdür.

Bazıları sihrin hakikat olmadığı görüşünü tercih etmişlerdir. Bu görüşü tercih eden Kitap ve Sünnet'ten itizal eden Mutezile mezhebidir. Bunlar bu görüşlerine Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetini delil getirmişlerdir; *"büyüleri sayesinde ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor."*[81] Mutezile bu ayet üzerine şöyle demektedir: Allah *(azze ve celle)* gerçekten (hakikat) koşuyor demedi. Şöyle dediler: Sihir hakikati olmayan bir şeyi çarpıtmak, hayal etmek ve vehmine kapılmaktır.

---

79 *Felak*, 4

80 *Bakara*, 102

81 *Taha*, 66

Scanned with CamScanner

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

Bu görüş sahabe ve seleften tevatürle gelen eserlere (nakillere) muhaliftir. Bu fukaha, müfessirler, muhaddisler ve kalp terbiyecisi tasavvuf ehlinin ittifak etmiş olduğu bir konu olup akıl sahiplerinin de genelinin bilmiş olduğu şey budur. Hastalık, halsizlik, boşanma-bağlanma, sevgi-buğz, tezyif ve bunların dışında başka etkileri de olan sihir gerçek olup insanların geneli tarafından bilinmektedir.

İmam Kurtubi *(rahimehullah)* Mutezile'nin görüşünü ve delillerini zikrettikten sonra şöyle demektedir:

Bu delili olmayan bir görüştür. Çünkü biz tahayyülün ve benzeri şeylerin sihrin kapsamından olduğunu inkar etmiyoruz. Ancak sihir peşinden öyle şeyler bırakmaktadır ki akıl bunu kabul eder ve naslarda bunu destekler:

Sihrin ve onun öğretiminin zikredildiği ayette bu naslar arasındadır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Çünkü insanlara sihri ve Babil'de Hârut ile Mârut isimli iki meleğe indirileni öğretiyorlardı. Halbuki o iki melek, herkese: Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi."[82]

Şayet o hakikat olmasaydı öğretimi de olmayacaktı ve Allah *(azze ve celle)* onların insanlara öğretmesini haber vermeyecekti. İşte bunlar sihrin hakikat olduğuna delalet eder.

Firavun kıssası hakkında Allah *(azze ve celle)*'nin buyurmuş olduğu ayette bu naslardandır. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Büyük bir sihir gösterdiler."

Felak suresi de bu naslar arasında olup müfessirler nüzul sebebinin Lebid bin el-Asam'ın yapmış olduğu sihir olduğu noktasında ittifak etmişlerdir.

Zikretmiş olduğumuz Aişe *(radıyallahu anha)* hadisini getirdikten sonra Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle devam etmektedir:

"Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sihrin etkisi kendisinden gidince şöyle demiştir: *"Allah bana şifa verdi."* Şifa ise ancak illetin kalkması ve hastalığın zevali ile gerçekleşir. İşte bu sihrin hak ve hakikat olduğuna delalet etmektedir. Allah *(azze ve celle)*'nin ve

82 *Bakara*, 102

Scanned with CamScanner

Rasûlü'nün mevcudiyetini ve vaki olmasını haber vermesi onun kesin ve kati olduğunu gösterir. Aynı şekilde icmanın kendisiyle oluştu 'ehlul hal vel akd' da bu görüştedir. Mutezile'nin hak ehline muhalefet edip kendi artıklarıyla ittifak halinde olmasına itibar edilmez...

İkinci Mesele: Sihir Yapan Kimsenin Hükmü

Alimler *(rahimehumullah)* sihir yapanın tekfir edilmesi hususunda ihtilaf etmişlerdir. Musannifin kelamından anlaşılan Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetinden dolayı tekfir edileceği yönündedir;

"...Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi..."[83]

İmam Ahmed, İmam Malik, İmam Ebu Hanife ve cumhur bu görüştedir. İmam Şafinin görüşü ise bir kimse sihri öğrenirse ondan sihrini vasıflandırması istenir, Babil halkının -kendilerinden istenilenleri- yıldızlara yönelerek elde etmeye çalıştıkları sihir türü gibi küfrü gerektiren bir şey mevcutsa o kimse kâfir olur. Aynı şekilde kişi küfür derecesine ulaşmayan sihri mubah kabul ederse haramı helal gördüğünden dolayı kâfir olur. Bunun dışındaki durumlarda ise kâfir olmaz.

Allame Şankiti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

Bu meselede tafsilat vardır. Şayet sihirde Allah *(azze ve celle)*'nin dışında bir şeye tazim varsa yıldızlar, cinler ve küfre götürecek başka şeyler bu tartışmasız küfürdür. Bakara suresinde zikredilen Harut ve Marut bu çeşit sihre dahil olmaktadır. Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetinin de delalet ettiği gibi bu tartışmasız küfürdür. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Süleyman büyü yapıp kâfir olmadı. Lâkin şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara sihri öğretiyorlardı..."[84]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"...Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi..."[85]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

---

83 *Bakara*, 102

84 *Bakara*, 102

85 *Bakara*, 102

Scanned with CamScanner

"...Sihri satın alanların (ona inanıp para verenlerin) ahiretten nasibi olmadığını çok iyi bilmektedirler..."[86]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmaktadır:

"Büyücü ise, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."[87]

Şayet sihir küfür içermezse -örneğin bazı eşyaların özelliklerinden yardım alınarak yapılan büyü gibi- bu büyük bir haramdır. Ancak sihri yapan küfre girmez. Alimlerin ihtilaf ettiği bu meselenin tahkiki budur.[88]

Bil ki! Sahih kavle göre büyücünün bu iki halde de öldürülmesi vaciptir. Çünkü o karı kocayı birbirinden ayırmakla yeryüzünde fesat çıkarmaktadır. Onun yeryüzünde bulunması büyük bir tehlike olup fertler ve toplumlar için büyük bir fesad vardır. Onun katledilmesiyle fesadı yok edilir ve insanlar ile beldeler onun şerrinden kurtulur.

Sihir yapanın öldürülmesi gerektiği hakkında sahabe arasında ihtilaf bulunmadığı ilerde zikredilecektir.

Üçüncü Mesele: Sihir Yapanın Öldürülmesi

Bu konuda alimler *(rahimehumullah)* iki görüş üzerinde ihtilaf etmişlerdir.

Birincisi: Cumhurun görüşü olup sihir yapanın öldürülmesi gerektiği yönündedir. İmam Malik ve İmam Ahmed bu görüştedir.

İkincisi: Küfür derecesine ulaşmadığı taktirde öldürülmeyeceği yönündedir. Bu da İmam Şafinin görüşüdür.

Birinci Görüşün Delilleri

Tirmizi, Hakim, İbn Adi, Darekutni ve başkalarının İsmail bin Müslim el-Mekki, Hasan bin Cündeb kanalıyla rivayet etmiş oldukları hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Sihir yapan kimsenin had cezası kılıçla vurulmasıdır (öldürülmesidir)." Tirmizi şöyle demiştir: Bu hadis sadece bu vecihle merfu olarak gelmektedir. İsmail bin Müslim el-Mekki hadiste zayıftır. Sahih olan Cündeb'ten mevkuf olmasıdır.

---

86 *Bakara*, 102

87 *Taha*, 69

88 *Edvaul Beyan*, 4/456

Scanned with CamScanner

Ben derim ki: İsmail bin Müslim hakkında, İmam Ahmet onun hadisinin münker olduğunu, İbn Muin rivayetinin değerinin olmadığını söylemiş ve İmam Zehebi ise zayıflığında ittifak edildiğini zikretmiştir.

Aynı şekilde İmam Ahmed ve başkalarının Becale'den sahih bir senetle rivayet ettiği hadisi delil olarak getirdiler. Şöyle demektedir:

"Ölümünden bir sene önce Ömer *(radıyallahu anh)*'ın "Sihir yapan erkeklerin hepsini öldürün" diye yazdığı mektubu bize ulaştı. (Süfyan şöyle demiştir: kadın sihirbazda) Mecusilerden bayanları ayrı tutup onları zemzemden nehyettiler ve üç tane sihirbazı öldürdüler.

Aynı şekilde Hafsa *(radıyallahu anha)*'dan gelen rivayeti de delil getirmişlerdir. O kendisine sihir yapan cariyesinin öldürülmesini emretmiştir.

Bu eseri İmam Malik *"Muvatta"* kitabında rivayet emiştir. Ancak senedi munkatıdır. İmam Ahmed'in oğlu Abdullah *"el-Mesail"* adlı kitabında rivayet etmiştir. Beyhaki sahih bir senetle rivayet etmiş olup Muhammed bin Abdulvahhab *"Kitabut Tevhid"* adlı kitabında tashih etmiştir.

Mutlak olarak sihir yapanın öldürülmesi görüşü doğru olan görüştür. Ömer Hafsa ve Cündeb *(radıyallahu anhum)*'a sahabeden bir kimsenin muhalefet ettiği bilinmemektedir. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur; *"Benden sonra Ebubekir ve Ömer'e tabi olun."* Ve yine şöyle buyurmuştur; *"Muhakkak ki Allah (azze ve celle) hakkı Ömer'in diline ve kalbine getirmiştir."* Bu hadis sahihtir.

Sihri küfür derecesine ulaşmayanların öldürülmeyeceği görüşünü savunanlara gelince onlar da Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu rivayetini delil getirirler; *"Müslümanın kanı şu üç şey dışında helal olmaz: Zina yapan (evli kadın ve erkek), cana karşılık can ve İslam cemaatinden ayrılarak irtidat edip dinini terk eden."* Bu hadisi Buhari ve Müslim rivayet etmiştir. Ancak bunların bu istidlalinde birçok yönden problem vardır.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Lebidd bin el-Asam'ı öldürmemesine gelince bunun nedeni fitnenin zuhur etmesinden korkmasıdır. Allah daha iyi bilir. Bununla beraber bazı alimler bunun zimmiye has olduğunu söylemişlerdir. Doğru olan ise zimmi ve müslümanın öldürülmede eşit olmasıdır.

Scanned with CamScanner

Dördüncü Mesele: Sihir Yapılandan Sihrin Kaldırılması

Buna nuşre[89] denir.

İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle demiştir: Sihrin tedavisi iki şekilde yapılır;

Birincisi: Sihri sihir ile gidermek. Bu yöntem şeytanın amellerindendir. Hasan'ın "sihri ancak sihir yapan giderir" sözü buna hamledilir. Zira sihri çözen ve çözdüren sevdiği bir işi yapmak suretiyle şeytanla yakınlık kurar. Böylece şeytan da sihir yapılmış kişi üzerindeki tesirine son verir.

İkincisi: Rukye, muavvezeteyn (Felak ve Nas) surelerini okumak, ilaç ve mubah dualarla tedavi ise caizdir.

Buhari'nin "Sahih" kitabında Katade'den muallâk olarak rivayet etmiş olduğu hadise gelince: Katade şöyle demiştir: İbn'ul Müseyyeb'e dedim ki bir adam var kendisine sihir yapılmış veya karısına yaklaşmaktan engellenmiş. Bu adamdan sihir çözülür mü yoksa nuşre mi yapılsın? İbn'ul Müseyyeb: Bunda bir beis yoktur. Bununla o hastayı iyileştirmeyi istemekteler. Böyle olunca hastaya fayda verecek şeyden hasta nehy olunmaz dedi.

Bu rivayet kendisinde sakınca olmayan nuşrenin bir çeşidine hamledilir. Çünkü Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sahih olarak gelen hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* nuşre hakkında sorulduğu zaman onun şeytanın ameli olduğunu söylemiştir.

Bu hadisi İmam Ahmed *"Müsned"* kitabında ve Ebu Davud, Ahmed-Abdurrezzak-Akil bin Makel-Vehb bin Münebbih-Cabir-Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yoluyla rivayet etmiştir. Senedi hasendir.

İhtiyaçlarından dolayı büyücü, kahin, müneccim ve arrafa gitmenin hükmüne gelince büyük bir günah ve büyük bir hatadır. Müslim'in "Sahih" kitabında geçen bir rivayete göre onlara gidenin kırk gün namazı kabul olmaz. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Kim arrafa gider ve ona bir şey sorarsa kırk gün namazı kabul olmaz."

89 Nuşre: Kendisini cinlerin çarptığı zannedilen bir kimseyi tedavi için kullanılan bir nevi okuyup üflemekle yapılan tedavi usulüdür. Tabi bu okuma üfleme içerisinde İslam'a uygun olmayan şeyler bulunmaktadır. Şeytanların isimleri ve anlaşılmaz ibareler kullanılması gibi...

Scanned with CamScanner

Şayet onlara bir şey sorar ve onların verdiği bilgiyi tasdik ederse Peygamberimiz Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e indirilen şeye küfretmiş olurlar. Hakim'in sahih bir senetle Avf-Hallas-Muhammed-Ebu Hureyre yoluyla rivayet etmiş olduğu bir hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Kim bir kahine veya arrafa gider ve onun söylemiş olduğu şeyi tasdik ederse Muhammed'e indirilen şeyi inkar etmiş olur."

Bezzar'ın sahih bir senetle İbn Mesut'tan mevkuf olarak rivayet etmiş olduğu bir hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim bir kahine veya büyücüye gider ve onun söylemiş olduğu şeyi tasdik ederse Muhammed'e indirilen şeyi inkar etmiş olur."

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN SEKİZİNCİSİ

Metin:

"Müşriklere destek vermek ve Müslümanların aleyhine onlara yardım etmek. Bunun delili Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetidir:

"İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez."[90]

Şerh:

Müellifin 'Muzahara' sözü destek olmak manasına gelmektedir.

Müslümanların aleyhine müşriklere destek olmak büyük bir fitnedir. Öyle bir fitne ki kalpleri çağırmış müşriklerin sevgisine meftun olan bütün kalpler ona icabet etmiştir. Özellikle ilmin azalıp cehaletin yaygınlaştığı, fitne sebeplerinin yeterince bulunduğu, hevanın galip gelip hüküm sürdüğü ve sünnet ve eser ehlinin yok olduğu bu dönemde böyle olmuştur.

Bunca şeyin sebebi insanların şer'i ilimleri öğrenmekten yüz çevirip yunan ve felsefe ilimlerinin öğrenimini kabul ederek bu ilimlere yönelmesidir. -Allah *(azze ve celle)*'den başka güç ve kuvvet yoktur.- Böylece iyilik çirkinliğe çirkinlik iyiliğe dönüşmüş, bunun üzerine küçük büyümüş büyük ise iyice yaşlanmış, hak sahibi, insanlar ve ehli arasında garip kalmıştır. Şayet yardım isterse bir yardımcı bulamaz, sünnet sahibi talep ederse bu ancak külfet ve meşakkatten sonra hasıl olur. İslam'a gariplik hakim olmuş ve İslam ilk başladığı garip haline tekrar geri dönmüştür. Müjdeler olsun o gariplere! Onlar insanların ifsat etmiş oldukları şeyleri ıslah ederler.

Müslümanların aleyhine müşriklere destek olmak ve onlara yardım etmekten sakındırmak da bu ıslah çeşitlerindendir. Çünkü onlara destek olmak İslam dininden irtidat etmektir. Abdullah bin Abdullatif muvalat ve tevelli arasındaki fark sorulduğunda tevelli hakkında şöyle cevap vermiştir:

"O dinden çıkaran bir küfür olup müşrikleri savunmak ve onlara mal, beden ve görüş ile yardım etmek gibidir."

---

90 *Maide*, 51

Scanned with CamScanner

Şayet Müslümanlar bu mücrim tağutlara karşı tek bir bilek olurlarsa ve birbirlerine destek verip yardımlaşırlarsa İslam ve Müslümanların hali şu an içinde bulundukları bu durumdan çok farklı bir hale gelir. Böylece kafirler zelil bir şekilde cizye öderler. Tıpkı Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve ashabına alçaltılmış bir şekilde cizyeyi elleriyle ödedikleri gibi...

Bil ki! Kafirlere yardım etmek Müslümanlara karşı sayı ve hazırlık olarak yardımlaşacakları ve hazırlık yapacakları her şeyle olur.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN DOKUZUNCUSU

Metin:

"Hızır'ın Musa *(aleyhisselam)*'ın şeriatinden çıkabilmesi gibi insanlardan bazılarının da Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinden çıkabileceğine inanan kimse kafirdir.

Şerh:

Bunun sebebi Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetini yalanlamayı kapsadığından dolayıdır: Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır."[91]

Ahmed, Ebu Davud, Tayalisi, Darimi ve başkalarının İbn Mesud *(radıyallahu anh)*'tan tahric etmiş oldukları hadiste İbn Mesud şöyle demektedir:

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* düz bir çizgi çizdi ve *'bu Allah'ın yoludur'* dedi. Sonra onun sağına soluna çizgiler çizdi ve *'bunlar da farklı farklı yollardır", fakat her bir yolda o yola çağıran bir şeytan vardır"* dedi ve şu ayeti okudu:

"Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır."[92]

Hakim bu hadisi tahric etmiş olup isnadının sahih olduğunu söylemiştir.

Her kim Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinden çıkmayı isterse veya ondan müstağni olduğunu zannederse İslam ilmeğini boynundan çıkarmıştır. İmam Muhammed bin Abdulvahhab *(rahimehullah)* "Fadlul İslam" adlı risalesinde önemli bir bab açmış ve şöyle demiştir: "Sadece Kitaba ittiba ile yetinmenin vücubiyeti."

Kitabın bize Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e tabi olmayı ve ona itaatten dışarı çıkmamayı emrettiğinde şüphe yoktur. Hatta ona itaatten dışarı çıkmak ateşi gerektiren sebeplerdendir. Ahmet'in Müsned'in de ve Buhari'nin Sahihinde Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'tan rivayet edilen hadiste Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

---

91 *Enam*, 153

92 *Enam*, 153

Scanned with CamScanner

"Emir ve yasaklarımı kabul etmeyip onlardan yüz çevirenlerden başka, ümmetimin hepsi cennete girecektir." Sahabe: "Ey Allah'ın elçisi! Emir ve yasaklarını kabul etmeyen kim olabilir?" dediler. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Bana itaat eden cennete girer, emir ve yasaklarımı kabul etmeyip bana isyan eden de benden yüz çevirmiş demektir"*, buyurdu."

Sonra Şeyh peşinden Allah *(azze ve celle)*'nin şu ayetini getirmiştir:

"Ayrıca bu Kitabı da sana, her şey için bir açıklama ... ... olarak indirdik."[93]

Nesai ve başkaları Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den şunu rivayet etmişlerdir:

Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Ömer ibnul Hattab *(radıyallahu anh)*'ın elinde Tevrat'tan bir yaprak görünce şöyle demiştir:

"Ey Hattab'ın oğlu! Bu ne şaşkınlık? Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ben size bembeyaz, dupduru tertemiz bir hakikatle geldim. Şayet Musa (aleyhisselam) yaşamış olsaydı beni bırakıp ona tabi olsaydınız sapıklığa düşmüş olurdunuz."

Başka bir rivayette ise şöyle geçmektedir: *"Şayet Musa yaşamış olsaydı bana tabi olurdu."*

Bunun üzerine Ömer *(radıyallahu anh)* şöyle dedi:

"Rab olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan ve Nebi olarak Muhammed'den razı oldum."

İşte bu hadis Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinden çıkma noktasında kimseye izin olmadığı noktasında açık bir nastır. Sahabe *(radıyallahu anhum)* Allah *(azze ve celle)*'yi en iyi bilen ve insanlar içerisinde iman olarak en kuvvetli insanlar olmalarından dolayı onlar Rasûlullah'tan başkasına tabi olup ihtiram göstermek ve aynı şekilde Allah'ın indirmiş olduğu nurdan başkasına tabi olmak nedir bilmezlerdi. Çünkü onlar bizzat Allah tarafından Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e arkadaş/dost olarak seçilmişlerdir. İmam Ahmed, Bezzar ve başkalarının hasen bir senetle Abdullah ibn Mesud *(radıyallahu anh)*'ten tahric etmiş oldukları hadiste İbn Mesud *(radıyallahu anh)* şöyle demektedir:

"Allah Teâlâ kullarının kalplerine baktı. Onların arasında en hayırlı kalp olarak Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kalbini gördü. O'nu kendisi için seçti ve peygamber olarak gönderdi. Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kalbinden sonra kullarının

93 *Nahl*, 89

Scanned with CamScanner

kalplerine baktı. Kulları arasında ashabının kalplerini en hayırlı kalpler olarak gördü. Ve dini için savaşan kimseler olarak onları nebisine vezir kıldı.

Müslümanların güzel gördükleri Allah *(azze ve celle)*'nin katında da güzeldir. Onların kötü gördükleri Allah *(azze ve celle)* katında da kötüdür."

Allah *(azze ve celle)* insanların tamamına peygambere itaati farz kılmıştır. Onlardan bazıları ona itaat emiş bazıları ise ona isyan etmiştir. Bu şekilde ümmet iki kısma ayrılmıştır:

1. İcabet Ümmeti: Bu kimseler Peygambere itaat etmiş ve beraberinde getirmiş olduğu "Nur"a tabi olmuşlardır.

2. Davet (edilecekler) Ümmeti: Bu kimseler Peygambere itaat edip tabi olmaktan kibirlenen kimselerdir.

Şeyhulislam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu kimselerden bazıları emir ve nehiy noktasında şeriate tutunmanın ancak "marifet ve hal"in kendisine hasıl olmadığı kimseler için geçerli olduğunu zannetmektedirler. Şayet bir kimseye marifet ve hal hasıl olursa onun artık nebevi şeriate tutunmasına gerek kalmaz. Ona gerekli olan kevni kaderin hakikatini yaşaması veya kitap ve sünnete tutunmaksızın zevkinin, vecdinin, keşfinin ve görüşünün gereklerini yerine getirmesidir. İşte bunlardan bazıları nakıs, aciz ve mahrum oluncaya kadar konumları alınarak, bazıları fasık oluncaya kadar itaati alınarak, bazıları da mürted, münafık veya kâfir melun oluncaya kadar imanı alınarak cezalandırılmışlardır. Bu tip kimseler gerçekten çok fazla olup onların geneli Musa ve Hızır kıssasını delil getirmişlerdir.

İbn Teymiyye *(rahimehullah)* bu sözünden bir sayfa sonra şunları söylemektedir:

Musa ve Hızır kıssasından delil getirmelerine gelince iki yönden delil getirmektedirler:

Birincisi: Şöyle derler: Hızır *(aleyhisselam)* kuşatıcı Rabbani iradeye ve genel ilahi meşiyete -ki bu kevni hakikattir- şahit olup neticesinde ondan şer'i emir ve nehiylere muhalif olan kınanmış şeyler düşmüştür. Bu büyük bir cehalet ve sapıklık olup hatta büyük bir nifak ve küfürdür. Bu sözün altında "her kim kadere iman eder ve Allah'ın her şeyin Rabbi olduğuna şahitlik ederse ona emir ve nehiyden bir şey gerekli değildir" yatmaktadır. Bu ise Allah *(azze ve celle)*'nin bütün kitaplarını, Rasûlünü ve emir ile nehiy noktasında getirmiş olduğu bütün şeyleri inkar etmektir.

Scanned with CamScanner

İkincisi: Bunlardan bazıları Hızır'a Musa *(aleyhisselam)*'ın şeriatine tabi olmama noktasında ruhsat verildiği gibi bazı evliyalara nebevi şeriate tabi olmama noktasında ruhsat verildiğini zannetmekteler. Çünkü bazen veli, bütün hallerinde veya bazı hallerinde kendisini Rasûle tabi olmaktan müstağni kılacağı mükaşefe (keşif) hali yaşar. Onlardan bir çoğu Hızır kıssasını kendileri için bir delil olduğunu zannederek -ya mutlak olarak veya bazı yönlerden- veliyi nebiden daha üstün tutarlar.

Bu sözlerin hepsi en büyük cehalet ve sapıklık örneklerinden olup hatta en büyük nifak ve küfür örnekleridir. Dinde bilinmesi zorunlu olan şeylerden bir tanesi Muhammed bin Abdullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in risaleti Arap olsun Acem olsun, melik olsun zahid olsun, alim olsun halk olsun bütün insanlar için geçerlidir. Bu risalet kıyamete kadar devam edecektir. Hatta bu risalet insan ve cinlerin (sakaleyn) tamamı için geçerlidir. Yaratılmışlardan herhangi birine, peygamberin ümmeti için dinden şeriat kılmış olduğu şeylerde ve emredilenleri yapmada ve nehy edilenleri terk etmede itaatten ve tabi olmadan hali olması söz konusu bile değildir. Şayet ondan önce gelmiş olan kadim peygamberler yaşamış olsalardı ona tabi olup itaat etmeleri vacip olurdu.

Sonra şöyle demektedir:

Hatta sabit olan bazı sahih hadislerde Mesih İsa bin Meryem *(aleyhisselam)* semadan indiği zaman Muhammed bin Abdullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatine tabi olacağı geçmektedir.

Peygamberlerden ona ulaşan kimselere yardım etmesi ve tabi olması vacip iken peygamberlerin altında olan kimseler nasıldır!!!

Hatta dinde bilinmesi zorunlu olan şeylerden bir tanesi de Rasûlullah'ın davetinin ulaştığı kimseye Musa ve İsa gibi onun dışında ki bir peygamberin şeriatine tabi olmak caiz değildir. Onun şeriatinden başka bir peygamberin şeriatine geçmek caiz değil iken nasıl onun şeriatinden çıkılır?!!

Yine şöyle demektedir:

Onların şeriate muhalif olarak Musa ve Hızır kıssasını delil getirmedeki hatalarını açıkça ortaya koyan şeylerden bir tanesi de Musa *(aleyhisselam)* Hızır'a peygamber olarak gönderilmemiş olup Allah *(azze ve celle)* Hızır *(aleyhisselam)*'a Musa'ya tabi olmasını ve itaat etmesini vacip kılmamıştır. Sahihayn da sabit olduğu üzere Hızır Musa'ya şöyle demiştir: "Ya Musa! Sen, Allah'ın sana öğrettiği bir ilmi bilmektesin ki ben

Scanned with CamScanner

onu bilmem. Ben de Allah'ın bana öğrettiği bir ilmi bilmekteyim ki, onu da sen bilemezsin." Bu Musa *(aleyhisselam)*'ın davetinin (genel davet değil) özel davet olduğunu göstermektedir.

Sahih hadislerde bir çok yönden Nebi *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sabit olan Allah *(azze ve celle)*'nin kendisini diğer peygamberlerden üstün kıldığını zikretmiş olduğu yerde şöyle demektedir:

Peygamberler sadece kendi kavimlerine peygamber olarak gönderiliyordu. Ben ise insanların geneline peygamber olarak gönderildim.

Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in daveti bütün insanlara şamildir. Herhangi bir kimse ona tabi olmaktan, itaat etmekten hali olması ve onun risaletinden müstağni olması mümkün değildir. Tıpkı Allah *(azze ve celle)*'nin kendisine ilim vermesinden dolayı Hızır'ın, Musa'nın şeriatinden müstağni olup onun şeriatine tabi olmaktan hali olması gibi.

İslam dinine ulaşan bir kimsenin Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e "Ben de Allah'ın bana öğrettiği bir ilmi bilmekteyim ki, onu da sen bilemezsin" demesi söz konusu değildir. Her kim buna izin verirse veya yaratılmışlardan ister zahit olsun ister abid olsun herhangi birine Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in davetinden müstağni olup ittiba etmeyeceğine inanırsa o Müslümanların ittifakıyla kâfirdir. Bunun kitap ve sünnetten delilleri burada zikredilmeyecek kadar çoktur.

Hızır'ın kıssasında şeriatten dışarı çıkma ile alakalı delil bulunmamaktadır. Bu sebeple Hızır *(aleyhisselam)* Musa *(aleyhisselam)*'a yapmış olduğu şeylerin sebeplerini açıklayınca Musa *(aleyhisselam)* ona muvafakat etti ve aralarında herhangi bir anlaşmazlık çıkmadı. Şayet Hızır *(aleyhisselam)*'ın yapmış olduğu şeyler Musa *(aleyhisselam)*'ın şeriatine muhalif şeyler olsaydı Musa *(aleyhisselam)* ona muvafakat etmezdi..."

Şeyhulislam *(rahimehullah)*'ın bu büyük meseledeki açıklamaları yeterli derecededir.

Bu açıklamalar, aşırı sofilerin iddia etmiş olduğu gibi bir kimsenin Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinden müstağni olunabileceğini iddia etmesinin caiz olmadığını göstermektedir. Onlar Allah *(azze ve celle)*'nin ayetinde geçen yakin kelimesini marifet ve ilim olarak tefsir etmekteler: *"Ve sana yakin gelinceye kadar Rabbine ibadet et!"* Böylece ilim ve marifetin kendisine hasıl olduğu kimseye Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinden müstağni olabileceğine ve o kimseden teklifin kalktığına cevaz verirler. Bu küfür olup alimlerin ittifakı ile İslam dininden çıkmaktır.

Scanned with CamScanner

İSLÂM'I BOZAN HUSUSLARDAN ONUNCUSU

Metin:

"Allah *(azze ve celle)***'nin dininden yüz çevirmektir. Öyle ki onu ne öğrenir ne de amel eder. Bunun delili Allah** *(azze ve celle)***'nin şu ayetidir:**

"Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir! Muhakkak ki biz, günahkârlara, lâyık oldukları cezayı veririz."[94]

Şerh:

İslam'ı bozan hususlardan bir husus olması yönüyle dinden yüz çevirmekten kasıt bir kimsenin tafsilatlı bir şekilde bilmese bile kendisiyle müslüman olacağı dinin aslını bilmekten yüz çevirmesidir. Çünkü tafsilatlı bir şekilde bilmek ancak alimler ve ilim talebeleri tarafından güç yettirilir. Allame Şeyh Abdullatif bin Abdurrahman bin Hasan İslam'ı bozan hususlardan biri olan yüz çevirmekten sorulduğunda şöyle cevap verdi:

İnsanların halleri farklı farklıdır. Onların bu farklılıkları -şayet kendisinde iman mevcut ise- imanlarındaki derecesi nispetindedir. Tefrit (ihmal) ve şirk ise bunun dışında vacip ve müstehaplardandır. Şayet kişi kendisiyle İslâm'a girdiği aslı kaybeder ve bundan tamamıyla yüz çevirirse işte bu dinden yüz çevirme küfrüdür. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun, biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır."[95]

Allah *(azze ve celle)* yine şöyle buyurmuştur:

"Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşr edeceğiz."[96]

---

94 *Secde*, 22

95 *Araf*, 179

96 *Taha*, 124

Scanned with CamScanner

Şeyh Allame Süleyman bin Sehman şöyle demektedir:

"Şeyhin sözünden anlaşılan; kişi vacipleri ve müstehapları terk ettiğinde tekfir edilmez. Ancak kişinin kendisiyle dine dahil olduğu aslı öğrenmekten yüz çevirdiği zaman tekfir edilir."[97]

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* *"Medaricus Salikin"* adlı kitabında şöyle demektedir:

Büyük küfür beş çeşittir.

Bunları zikrettikten sonra şöyle demektedir: Yüz çevirme küfrüne gelince kişi işitmesiyle ve kalbiyle peygamberden yüz çevirmesidir. Onu ne tasdik eder ne de yalanlar, ne dostluk kurar ne de düşmanlık besler. Onun getirdiği şeylere elbette kulak vermez.

Bu yüz çevirmeyi açıkladıktan sonra zamanımızda ve daha önce yaşayan kabircilerin hükmü sana açık olmuştur. Onlar işitmeleri ve kalpleriyle tam bir yüz çevirmeyle Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu şeylerden yüz çevirmişlerdir. Nasihatçinin nasihatine mürşidin irşadına kulak vermezler. Yüz çevirmelerinden dolayı bu kafirlerin benzeridirler. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"İnkâr edenler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler."[98]

Şöyle denilmez: Onlar cahildirler cehaletlerinden dolayı tekfir edilmezler. Çünkü şöyle denilmiştir; cahil kimse kendisine hatası beyan edildiği zaman hakka boyun eğer ve batıldan vazgeçer. Ancak bunlar putlara ibadet etmeye devam ediyorlar Allah *(azze ve celle)*'nin ve Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kelamına kulak vermiyorlar ve nasihat eden kimselerin yol göstermelerine engel oluyorlar. Aynı şekilde batıllarını ve fucurlarını inkar eden kimselere eziyet ediyorlar. Onlara hüccet ikame edilmiş olup onların inattan başka bir özürleri yoktur.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır:

"Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir! Muhakkak ki biz, günahkârlara, lâyık oldukları cezayı veririz."[99]

---

97 *Ed-Durerus Seniyye*, 10/472-473

98 *Ahkaf*, 3

99 *Secde*, 22

Scanned with CamScanner

Şaka Yapan, Ciddi olan, Korkan ve İkrah Altında Olanın Hükmü

Musannif İslam'ı bozan bu on hususu zikrettikten sonra şöyle demektedir:

İslam'ı bozan bu şeylerin hepsi hakkında şaka yapan, ciddi olan ve korkan arasında herhangi bir fark yoktur. İkrah altında olan ise bundan müstesnadır.

İkrahın özür oluşunun delili Allah *(azze ve celle)*'nin şu sözüdür:

"Kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr ederse -kalbi iman ile dolu olduğu halde (inkâra) zorlanan başka- fakat kim kalbini kâfirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlaradır; onlar için büyük bir azap vardır."[100]

Fiillerde ikrah olmaz diyen kimselerin hilafına ikrah söz ve fiiller ile olur. Nitekim onların bu sözleri ayetin zahirine terstir.

Sonra Musannif şöyle demektedir:

Bunların hepsi tehlike açısından İslam'dan çıkaran şeylerin en tehlikesi ve en çok vaki olunanlarıdır.

100 *Nahl*, 106

Scanned with CamScanner

HÂTİME

Bu risaleye yaptığımız şerhi Muhammed bin Abdulvahhab'ın *"Keşfü'ş Şübehât"* adlı kitabında söylemiş olduğu şeylerle sonlandırıyoruz. Zikretmiş olduğu şeyler; geçen konuları açıklayan ve Allah'ın vacip kılmış olduğu şeylerden ile dini öğrenimden yüz çevirmelerinden dolayı insanların birçoğunun düşmüş olduğu işkal ve karışıklıkları gideren önemli sözlerdir.

Şöyle demektedir:

Tevhidin hem kalp, hem dil, hem de amel ile olmasının kaçınılmaz olduğu üzerinde ihtilaf yoktur. Bunlardan herhangi birisi yerine getirilmeyecek olursa, kişi müslüman olamaz. Şayet tevhidi bilmekle beraber gereğince amel etmezse, o tıpkı Firavun, İblis ve benzerleri gibi inatçı bir kâfirdir. Bu hususta ise insanların çoğu yanlışlık yapmakta ve şöyle demektedirler: Bu doğrudur ve biz bunu anlıyoruz, hak olduğuna da tanıklık ediyoruz. Şu kadar var ki böyle bir şeyi biz yapamıyoruz. Bizim ülkemizin halkı arasında ancak uygun gördükleri şeyler yapılabilir... ve buna benzer daha başka mazeretler ileri sürerler. Fakat bu zavallı kişi küfür önderlerinin çoğunun hakkı bilmekle birlikte ancak birtakım mazeretler ileri sürerek terk ettiklerini bilmemektedir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Onlar Allah'ın âyetlerini az bir bedel karşılığında sattılar."[101]

"Onu öz oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar."[102]

Tevhidi anlamadığı ya da kalbinden ona inanmadığı halde açıkça tevhid gereğince amel eden bir kimse münafıktır. Böyle bir kimse yüce Allah *(azze ve celle)*'nin: *"Şüphesiz münafıklar cehennemin en aşağı tabakasındadırlar."*[103] buyruğu dolayısıyla sade kâfirden daha kötüdür.

Bu mesele pek büyük ve uzun bir meseledir. İnsanların söyledikleri sözlerde bu mesele üzerinde iyice düşünüldüğü takdirde kimin hakkı bildiği ve bununla birlikte dünyalığı eksileceği makam ve mevkisini kısmen ya da tamamen kaybedeceği korkusu yahut herhangi bir kimseye karşı durumu idare etmek maksadı ile hak gereğince ameli terk ettiği açıkça görüleceği gibi batıl olarak değil de, sadece zahiren hak gereğince kimlerin amel ettiği de görülür. Böyle bir kimseye kalbindeki itikadına dair soru sorulacak olursa, bunu bilmediği görülür. Fakat bu durumda kişiye düşen yüce Allah'ın kitabındaki iki ayeti iyice kavramaktır.

101 *Tevbe*, 9

102 *Bakara*, 146

103 *Nisa*, 145

Scanned with CamScanner

Bu iki ayetin birincisi Allah *(azze ve celle)*'nin: **"Özür dilemeyin. Siz iman ettikten sonra gerçekten kâfir oldunuz."**[104] buyruğudur.

Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile birlikte Bizanslılara karşı gazaya katılan bazı ashabın eğlence ve oyun olsun diye söyledikleri bir söz sebebi ile kâfir oldukları açıkça anlaşıldığına göre malı yahut mevkii eksilir korkusuyla ya da herhangi bir kimseye karşı durumu idare etmek maksadı ile küfrü gerektiren bir söz söyleyen yahut gereğince amel eden bir kimsenin de alay ve şaka olsun diye bir söz söyleyen kimseden daha ileri bir durumda olduğu açıkça anlaşılır.

İkinci ayet Allah *(azze ve celle)*'nin şu buyruğudur:

"Kalbi imanla dolu olduğu halde zorlananlar müstesna olmak üzere kim imandan sonra Allah'ı tanımaz ve küfre göğüs açarsa, işte Allah'ın gazabı onların üzerinedir ve onlar için çok büyük bir azab da vardır. Bunun sebebi onların dünya hayatını, ahiretten daha çok sevmeleridir."[105]

Yüce Allah bu gibi kimseler arasından sadece kalbi iman ile dopdolu olmakla birlikte zorlanan kimseyi istisna etmiş bulunmaktadır. Bunun dışında kalanlar ise bu işi ister korkarak, ister durumu idare etmek maksadıyla, ister vatanından, ailesinden, aşiretinden ya da malından uzak kalmak istemediği, onları elden çıkarmak istemediği için yapmış olsun, isterse de şaka yollu yahutta bunun dışında -zorlanan bir kimse olması hali müstesna- her ne maksatla yapmış olursa olsun imanından sonra kâfir olur.

Ayet bu hususa şu iki bakımdan delil teşkil etmektedir:

1- Allah *(azze ve celle)*'nin: *"Zorlananlar müstesna olmak üzere"* diye buyurmuş olmasıdır. Yüce Allah sadece zorlanan kimseyi istisna etmiştir. Bilindiği gibi insan ancak bir söz söylemeye yahut bir iş işlemeye zorlanabilir. Kalpte bir inanca sahip olmak için ise hiç kimse zorlanamaz.

İkinci şekle gelince, Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmaktadır: *"Bunun sebebi onların dünya hayatını, ahiretten daha çok sevmeleridir."* Allah *(azze ve celle)* burada böyle bir küfür ve azabın inanç, cahillik, dinin sevilmemesi yahut küfrün sevilmesi gibi bir sebeple söz konusu olmadığını, aksine sebebinin bu tutumda dünyevi bir halin sebeb teşkil ettiğini ve kişinin dünyevi bu payı dinine tercih ettiğini açıkça ifade etmektedir.

---

104 *Tevbe*, 66

105 *Nahl*, 106-107

Scanned with CamScanner

İLÂVE

Zikretmiş olduğumuz, kişinin amellerini iptal eden ve sahibini ebediyen ateşte kalmasına sebeb olan bu İslam'ı bozan hususlar bilindiyse şunu bilmek lazım ki müslüman kimse bazen kitap, sünnet ve ümmetin selefinin küfür olduğunda icma ettiği bir söz söyler veya bir amel işler de ilim ehlinin nazarında "bu küfürdür" sözü o kimsenin muayyen olarak tekfir edilmesini gerekli kılmaz.

Her küfür ameli işleyen kimsenin küfrüne hükmedilmez. Nitekim bazen bir söz ve fiil küfür olabilir ancak bazı şartlar tahakkuk etmeden o küfür sözünü söyleyen veya küfür fiili işleyen kimseye küfür ıtlak edilmez. Zira onun hakkında tekfir şartlarının sabit olup tekfirin engellerinin kalkması gerekmektedir. Kişi İslam'a yeni girmiş olup, yapmış olduğu küfür amelinin küfür olduğunu bilmeyebilir. Şayet ona açıklanırsa bundan vazgeçecektir. Bazen de tevil ederek bir şeyi inkar eder ve bu tevilinde hatalı olabilir. Ve bunların dışında tekfir edilmesini engelleyen maniler olabilir.

Bu önemli bir asıl olup iyice anlaşılması ve buna önem gösterilmesi gerekmektedir. Zira tekfir, hevasına uyarak dilediği kimseyi tekfir edecek şekilde mahlukların hakkı değildir. Bilakis bu konuda gerekli olan Selefi Salihin'in fehmi üzere kitap ve sünnet merci olmak zorundadır. Allah ve Rasûlü her kimi tekfir etmiş ise ve hüccet de ikame edilmiş ise o kafirdir. Aksi takdirde ise böyle değildir.

Sahihayn ve başka hadis kitaplarında Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'tan gelen bir rivayette Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Bir adam nefsine zulmetmiş ve ölüm anında oğullarına şöyle vasiyet etmişti: Öldüğüm zaman beni yakın, kül haline getirin ve sonra denize saçın. Vallahi eğer Rabbim beni diriltmeye güç yetirirse hiç kimseye azap etmediği şekilde bana azap eder." Sonra Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Oğulları adamın bu isteğini yaptılar. Allah (azze ve celle) yeryüzüne dedi ki: Aldığını geri ver. O an adam dirildi ve kalktı. Allah (azze ve celle) ona: Bu yaptığın şeye seni sevk eden nedir? diye sordu. Adam Senden korkumdur ya Rabbi dedi. Bu söylediğinden dolayı Allah onu affetti."

Şeyhulislam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* "Fetava"da (3/231) şöyle demektedir:

Scanned with CamScanner

Bu adam külleri saçıldığı takdirde (Allah'ın onun küllerini bir araya getirme noktasında) Allah *(azze ve celle)*'nin kudretinde ve tekrar diriltmesinde şüphe etmiştir. Hatta tekrar diriltilmeyeceğine inanmıştır. Bu Müslümanların ittifakıyla küfürdür. Ancak bu adam bu konuyu bilmeyen bir cahil olup Allah'ın kendisini cezalandırmasından korktuğu bir mümin olmasından dolayı Allah onu bağışlamıştır. Rasûlullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e ittiba konusunda hırslı olan içtihat ehlinden olan tevilciler ise bu adamdan daha çok bağışlanmayı hak etmektedirler.

İbn Teymiyye *"Mesailul Mardiniyye"*de şöyle demektedir:

Bu konuda işin hakikati şudur: Bazen bir söz küfür olur ve sahibine mutlak manada küfür isnat edilir. Kim şöyle derse kafir olur denilir. Ancak onu söyleyen muayyen şahsa terk etmediği takdirde tekfir edileceği hususunda hüccet ikamesi yapılmadan küfür ile hükmedilmez.

Özet olarak tahkik ehlinin görüşü fiilin tekfiri ile failin tekfirinin arasının ayrılması yönündedir. Bu bidat konusunda da aynıdır. Bir sözü veya fiili bidat saymak ile o sözün sahibi ile o fiilin sahibini bidatçi saymak arasında fark vardır. Her bidat işleyen bidatçi olacak diye bir şey yoktur.

Selefin yoluna bakan kimse bu sözün hakikatini, onların bu konuda ki mezhebini ve yöntemini bilir. Aynı şekilde Allah'ın onları faydalı ilim ve salih amelle rızıklandırmasından dolayı onların adalet ve insaf ile mahlûkatın hidayeti hakkında ne kadar hırslı olduklarını görür. İşte bu bütün mahlukata vacip olup dinin tamamı Allah'ın olması için adalet ve insafla beraber kasıtları hakkı beyan etmek ve batılı yok etmek olmalıdır. Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Scanned with CamScanner

القول الرشيد
في
حقيقة التوحيد

ÜÇÜNCÜ RİSÂLE:

TEVHİDİN HAKİKATI HAKKINDA SAĞLAM SÖZ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

MUKADDİME

Hamd, yalnızca Allah'a aittir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve bağışlanma talep ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet etmişse artık onu saptıracak yoktur, kimi saptırmışsa artık onu hidayete erdirecek kimse yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed, Allah'ın kulu ve elçisidir.

Kuşkusuz Allah'ın *(azze ve celle)* bir peygamberi göndermesi veya kitapları indirmesinin tek sebebi yalnızca kendisine ibadet edilmesi, kendisine hiçbir ortak koşulmaması ve Allah Teâlâ'nın kullarına emrettiği ve farz kıldığı ibadet çeşitleri olan korku, istek, tevekkül, rağbet, haşyet, pişmanlık duyma gibi şeylerin yalnızca kendisine yapılması içindir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."**[106] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Hâlbuki onlara, ancak dini Allah'a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir."**[107]

Gerçek ihlas, ibadeti sadece Allah'a yapmak ve amellerin, ifsad edici şeylerden arındırılmasıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Elif Lâm Râ. Bu Kur'an; âyetleri, hüküm ve hikmet sahibi (bulunan ve her şeyden) hakkıyla haberdar olan Allah tarafından muhkem (eksiksiz, sağlam ve açık) kılınmış, sonra da Allah'tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye ayrı ayrı açıklanmış bir kitaptır. (De ki:) "Şüphesiz ben size**

106 *Zariyat*, 51/56

107 *Beyyine*, 98/5

Scanned with CamScanner

O'nun tarafından gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim."[108]

Kur'an'ın başından sonuna kadar tamamı tevhidi beyan eder. Kur'an'da hiçbir ayet olmasın ki muhakkak içinde tevhide işaret eden alametler vardır. Çünkü tevhid en gerekli olan, en önemli olan şeydir. Ayrıca tevhid Allah'ın kitabındaki ilk emirdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız."**[109] Yine Kur'an'da nehyedilen ilk şey şirktir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Öyleyse siz de bile bile Allah'a ortaklar koşmayın."**[110] Kul, kıldığı namazlar, verdiği zekatalar, tuttuğu oruçlar, yaptığı haclar ve vermiş olduğu sadakalarla bir dağ büyüklüğünde amellerle Allah'ın huzuruna çıksa ancak onda tevhid yoksa Allah Teâlâ ondan yapmış olduğu amellerin hiçbirini kabul etmez, yapmış olduğu amelleri ise boşa çıkar. Çünkü o kul, kendisiyle İslâm'a girecek ve şirkten korunacak tevhidi yerine getirmemiştir.

Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, insanlarla 'Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna, namaz kılıp, zekat verene kadar' savaşmakla emrolunmuştur. Nitekim bununla alakalı Sahîhayn [Buhari ve Müslim] ve diğer hadis kitaplarında Abdullah bin Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği hadisler mevcuttur.

Her kim İslam'a davet edildiği halde Allah'ın davetçisine uymazsa onunla savaşmak vacip olan bir emirdir. Ancak cizye vermeyi kabul etmesi müstesna. Aksi halde yeryüzünde sulta sahibi hiçbir müşrik kalmayıncaya kadar ve dinin tamamı Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşılır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir fitne kalmayıncaya"** yani şirk **"ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın."**[111]

Şirk yeryüzünde kalmaya devam ettikçe ve Allah'tan başkasına ibadet edildiği sürece savaş da devam eder. İşte gönderilen peygamberlerin efendisi, şirk ve müşrikleri yok etmek, yalnızca Allah'a ibadet etmeyi temsil eden tevhid sancağını dalgalandırmak için gönderilen Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in daveti bu asıl üzere ikame olmuştur.

---

108 *Hud*, 11/1-2

109 *Bakara*, 2/21

110 *Bakara*, 2/22

111 *Bakara*, 2/193

Scanned with CamScanner

Sahihi Müslim'de İkrime bin Ammar *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle rivayet edilen bir hadiste şöyle geçer: Amr bin Abese es-Sülemi *(radıyallâhu anhu)*: "Ben cahiliyedeyken insanların dalalette olduğu, hak üzere olmadıkları kanısındaydım. Çünkü onlar putlara ibadet ediyorlardı. Daha sonra Mekke'de bir adamın bazı şeyleri ortaya attığını işittim. Ben de bineğime binip Mekke'ye doğru yola çıktım. Oraya vardığımda bu adamın Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* olduğunu, kavminin kendisine karşı geldiği için gizlendiğini gördüm. Onun yanına gittim. Ona:

- Sen kimsin?
- *Ben peygamberim.*
- Peygamber nedir?
- *Allah beni gönderdi.*
- Allah seni ne ile gönderdi?
- *Akrabayı ziyaret etmek, putları kırmak ve Allah'ı tevhid edip ona hiçbir şeyi ortak koşmamakla gönderdi.*

İşte gön ayet verdikten sonra tekrar kalplerimizi kaydırmamasıdır. Çünkü onların bu yaptıkları apaçık olan şirktir ki Allah Teâlâ tevbe edilmediği takdirde böyle bir şirki asla affetmez.

Scanned with CamScanner

DİNİN ESASI: TEVHİD

Tevhid, dinin esasıdır. Allah Teâlâ'nın kullarına ilk farz kıldığı şey tevhiddir. Kalpler tevhidle mutmain olur. Sadırlar, göğüsler ferahlık bulur. Rahmanın dostları ile şeytanın dostları tevhidle ayrışır. Kulun tevhidinin kemaline bağlı olarak Allah'ın velayeti hasıl olur. Çünkü insanlar, tevhid ve tevhidin hakikatinde aynı seviyede değillerdir.

Selefin tevhidi araştırma, tevhidi şirk, bid'at ve günahlardan ayrıştırmak için ne kadar hırslı davrandığı âlimler ve ilim talep eden öğrencilerin çok iyi bildiği bir durumdur.

Gerçek tevhidi, ancak sadakat ve iman ehli kimseler yaşarlar.

Tevhidi en iyi bilen ve yaşayanlar peygamberlerdir. Çünkü onlar bizzat kendilerine yapmaları istenen emirlerle ve sakınması gereken şirk, bid'at ve günah olan amellerle emrolunmuştur.

Her kim peygamberlerin tevhidi, şirk, bid'at ve günahlardan arındırmadığını iddia ederse İslam boyunduruğunu boynundan çıkarmış, küfür ve nifak elbisesine bürünmüş demektir. Çünkü peygamberlerin daveti, şirki yıkmak ve bid'atleri kaldırmak üzere kurulmuştur. Dolayısıyla peygamberlere, tevhidi bilmedikleri veya tevhidi şirk, bid'at ve günahlardan ayırmadığı gibi iftirada bulunmak, peygamberlerin şirki ortadan kaldırmak ve tevhide davet etmek için gönderildiğini açıkça ifade eden Kur'an'ı yalanlamaktır. Nasıl olur da peygamberler tevhide davet ettiği halde tevhidi bilemezler? Bu düşünce apaçık bir tezattır.

Bil ki: Kulun tevhidi ve tevhidinin kemaline bağlı olarak göğsü ferahlık bulur. Çünkü tevhid, kişinin göğsünün ferahlık bulmasındaki en büyük sebeptir. Kulun tevhidi güçleştikçe, göğsü ferahlık bulur, tevhidi azaldıkça da göğsündeki ferahlık azalır.

Şirk ise, göğsün daralmasındaki en büyük sebeptir. Çünkü müşrik, Allah'a başka birini eşit kabul etmiştir. Rabbine ve mabuduna eksiklik atfetmiştir. Allah'ı, kendisi için ne bir faydası ne de bir zararı olan birine eşit tutmuştur. Allah'a eşit tuttuğu şey kendisine fayda vermezken başkasına nasıl fayda verebilir ki?

Scanned with CamScanner

İnsanlar, nübüvvetin olduğu zamandan uzaklaştıkça aralarında cehalet çoğalmaya başladı. Şerlerin tamamı, Allah'a ve Allah'ın azametine karşı cahil olmaktan kaynaklanır. Cehalet çoğalmaya başlayıp her tarafa yayılınca, dini öğrenmekten yüz çevrildiği için Allah'a şirk koşmak, bidatler ve münkir şeyler de çoğaldı.

"Sahihayn" ve diğer hadis kitaplarında Abdullah bin Amr bin As *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah Teâlâ ilmi insanların göğüslerinden çıkarmaz. Bilakis Allah Teâlâ alimleri yanına alarak ilmi kaldırır. Böylece ortada hiçbir âlim kalmaz. Bunun üzerine insanlar cahil liderler edinirler, onlara soru sorup fetva isterler. Onlar da ilimsizce cevap vererek hem kendileri saparlar hem de saptırırlar."*

İlmiyle âmil alimlerin yok oluşu cehalet ve sapık olan insanların zuhur etmesinden dolayıdır. Dünya hayatına karşılık ahiretini satan âlimler ise yeryüzünde fesadın olmasına sebep olurlar. Onların sayısı ise en çok olandır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Ey iman edenler! Hahamlardan ve rahiplerden birçoğu, insanların mallarını haksız yollarla yiyorlar ve Allah'ın yolundan alıkoyuyorlar."**[112] İşte bu ayette, hahamların çoğu ki onlar rahipler ve alimlerdir, insanların mallarını haramları helal, helallari ise haram saydıkları batıl yollarla yemek için abid olduklarını gösterir. Böylece naslara, reislerini ve liderlerini razı etmek ve kendi konumlarını muhafaza etmek için olmayacak manalar yüklerler. Onlar bu yaptıklarıyla beraber insanları Allah yolundan alıkoyar, hakkı batılla karıştırır. İşte bu durum kötü alimlerin içinde bulunduğu durumdur.

Allah'tan başkasına tapan, rüku ve secdede bulunan, kurban kesen, adakta bulunan, ibadetlerinin çoğunu Allah'tan başka ölülere ve başkalarına yapanların çoğunda bu şirk çeşidi, insanların mallarını batıl yollarla yiyen ve insanları Allah'ın yolundan alıkoyan kötü âlimler sebebiyle hasıl olur. Böylece cehaleti ve Allah'a ve Rasûlüne düşmanlık üzerine bina edilmiş çirkin fetvalarını, şehvetlerine ulaşmak için bir merdiven olarak kullanırlar.

İşte bu ve emsalleri gibi olan âlimler hakkında Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Onların ardından da (âyetleri tahrif karşılığında) şu değersiz dünya malını alıp, nasıl olsa bağışlanacağız, diyerek Kitab'a vâris olan birtakım kötü kimseler geldi. Onlara, ona benzer bir menfaat daha gelse onu da alırlar. Peki, Kitap'ta Allah hakkında gerçekten başka bir şey söylemeyeceklerine dair onlardan söz alınmamış mıydı ve onlar Kitap'takini okumamışlar mıydı? Âhiret yurdu sakınanlar için**

112 *Tevbe*, 9/34

Scanned with CamScanner

daha hayırlıdır. Hâla aklınız ermiyor mu?"[113] İşte bu ayette bazı kötü alimlerin sıfatları yer almaktadır. **'(Bu gerçeği) sana, her şeyden haberi olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez.'** *(Fatır, 14)*

O halde bu tür kötü alimlerden kaçınmak gerekir. Çünkü onların, dini ikame etme, dinin aslına ters olan ve hükümlerden bihaber olan avamın içinde bulunduğu sapıklıkları gidermek gibi bir himmetleri yoktur. Onlar, bütün doğru yol üzerine oturmuş insanları o yollardan saptırmak istemektedirler. Bizler Allah'tan geldik yine Allah'a döneceğiz.

113 *A'raf*, 7/169

Scanned with CamScanner

TEVHİDİN KISIMLARI

Tevhid üç kısma ayrılır:

Rububiyet tevhidi

Uluhiyet tevhidi

Esma ve sıfat tevhidi

Rububiyet Tevhidi: Allah Teâlâ'nın yaratıcı (Hâlık), rızık veren (Rezzak), bütün işleri düzenleyen (Müdebbir) olduğunu ikrar ve itiraf etmektir. Bu tevhid çeşidini müşrik Araplar da ikrar etmişti. Ancak bu ikrar onları İslam'a dahil etmedi. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun ki onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, mutlaka "Allah..." derler. De ki: (Öyleyse) övgü de yalnız Allah'a mahsustur, ama onların çoğu bilmezler."**[114] Bir diğer ayette ise şöyle buyurmaktadır: **"(Rasûlüm!) De ki: Size gökten ve yerden kim rızık veriyor? Ya da kulaklara ve gözlere kim mâlik (ve hakim) bulunuyor? Ölüden diriyi kim çıkarıyor, diriden ölüyü kim çıkarıyor? (Her türlü) işi kim idare ediyor? "Allah" diyecekler. De ki: Öyle ise (Ona âsi olmaktan) sakınmıyor musunuz?"**[115]

Allah'ın varlığını ikrar etmek, Allah'ın yaratıcı, rızık veren ve bütün işleri tedbir eden olduğunu itiraf etmek kişinin İslam'a girmesi için yeterli değildir. Çünkü müşriklerin çoğu rububiyet tevhidini ikrar etmekteler. Buna rağmen ibadette Allah'ı birlemedikleri için İslam'a dahi olamamışlardır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, müşrikler rububiyet tevhidini ikrar etmelerine rağmen onlarla savaşmış, kanlarını ve mallarını helal görmüştür.

İnsanların çoğu rububiyet tevhidinin bütün peygamberlerin asıl gönderildiği tevhid çeşidi olduğunu zanneder. Bu tevhid çeşidi ispat edildiğinde Allah'ı gerçek manada birlediklerine inanırlar. Halbuki bu büyük bir hatadır. Bu nedenle insanlar Allah'tan başkasına ibadet ettikleri halde yaptıkları bu fiilin şirk olmadığını iddia ederler. Şirk, ancak Allah'la beraber bir yaratıcı veya tedbir edici kabul ettiğinde şirk olabileceğini zannederler. Tevhide olan bu cehaletleri, onları Allah'a açıkça şirk koşmaya neden olmuştur.

Malumdur ki peygamberler ile kavimleri arasındaki husumet, rububiyet tevhidiyle alakalı değildir. Çünkü kavimler de rububiyet tevhidini ikrar ederlerdi. Asıl

114 *Lokman*, 31/25

115 *Yunus*, 10/31

Scanned with CamScanner

husumet uluhiyet tevhidindedir. Uluhiyet tevhidi tevhid çeşitlerinden ikincisidir. Uluhiyet tevhidi ise yalnızca Allah'a ibadet edip, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaktır.

Peygamberlerin kendisiyle gönderildiği ve bilinsin diye kendisi için kitapların indirildiği tevhidi bilen kişi, bir çok insanın ne zayi ettiğini, neyi ihmal ettiğini ve uluhiyet tevhidine karşı ne kadar da cahil olduğunu anlar.

Bazı insanlar puta tapmayıp, Allah'tan başkasına ibadet etmedikçe, her ne amel işlerse işlesin muvahhid ve hidayet üzere olduğunu zanneder. Halbuki bu şeytanın kendisiyle birçok kişiyi aldattığı bir cehalettir. Şeytan, bu zanları sebebiyle birçok kişiyi farkında olmadan küfre sokmuştur.

Kuşkusuz tevhid, sadece Allah dışında putlara ve heykellere ibadet etmekten kendini muhafaza etmek değildir. Bilakis tevhid, Allah'ın dışındaki şeylerin kastedilerek ibadet edildiği her şeyi terk etmek, ondan ve ehlinden beri olmak ve bütün ibadetleri yalnızca Allah'a has kılmaktır.

Kul ise, Allah'ı tevhid etmek ve Allah dışındaki bütün mabutlardan beri olmakla memurdur. Şayet kul, Allah'a ibadet ettiği halde Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri tekfir etmezse, sapasağlam bir kulpa tutunmuş olmaz. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir."**[116]

Her kim tağutu tekfir etmezse, sağlam kulpa tutunmuş olmaz. Sağlam kulp ise "La ilahe illallah"tır. Aksi halde sağlam kulpu ihmal etmiş ve hakkını zayi etmiş olur. Böylece o kişinin kanı ve malı masum olmaz.

Sahihi Müslim'de Ebu Malik bin Tarık'tan o da babasından rivayetle babası der ki: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *"Her kim 'La ilahe ilallah' der, Allah dışında kendisine ibadet edilen şeyleri inkar ederse malı ve kanı [müslümanlara] haram olur. O kişinin hesabı ise Allah'a kalmıştır."* Şeyh İmam Muhammed bin Abdulvehhab *(rahimehullah)* *et-Tevhid* adlı kitabında bu hadise binaen der ki: "İşte bu 'La İlahe illallah' kelimesinin en açık beyanıdır. Çünkü hadis, sadece bu kelimeyi telaffuz etmekle kanı ve malı masum kılmamıştır. Bilakis lafzını söylemekle beraber manasını bilmekle, hatta bunlarla beraber La ilahe illallah'ı ikrar etmekle de hatta ve hatta bunlarla beraber Allah'tan başkasına dua etmeyip, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı da yeterli bulmamıştır. Sadece bunları yapması onun malını ve canını mu-

116 *Bakara*, 2/256

Scanned with CamScanner

hafaza etmez. Asıl bunlarla beraber Allah dışında kendisine ibadet edilen şeyleri de tekfir etmesi gerekir. Şayet bu konuda bir şüphe veya duraksama yaparsa o kişinin malı ve kanı haram olmaz. Bu mesele oldukça önemli ve üzerinde durulması gereken bir meseledir. Bu hadis, en açık ve bu konuda yapılan tartışmaları ortadan kaldıran en belirgin bir hüccettir."

Allah dışında kendisine ibadet edilen mabutlardan beri olmak, birçok kişi tarafından ihmal edilmiştir. Bu ise peygamberlerin kendisiyle gönderildiği ve bilinmesi için kendisi için kitapların indirildiği ibadette Allah'ı tevhide etmeğe karşı umum bir cehalettir. Kuşkusuz dinin aslı, ibadette Allah'ı birlemek ve Allah dışında kendisine ibadet edilen bütün mabutlardan beri olmaktır. İşte bu peygamberlerin kendisine davet ettiği tevhittir. İşte bu, ancak sefih olan insanların kendisinden yüz çevirdiği milleti ibrahimdir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"İbrahim'de ve onunla birlikte bulunanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine, "Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve nefret belirmiştir" demişlerdi. Yalnız İbrahim'in, babasına, "Senin için mutlaka bağışlama dileyeceğim. Fakat Allah'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez" sözü başka. Onlar şöyle dediler: "Ey Rabbimiz! Ancak sana dayandık, içtenlikle yalnız sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır."**[117] Bir diğer ayette ise: **"Hani İbrahim, babasına ve kavmine şöyle demişti: "Şüphesiz ben sizin taptıklarınızdan uzağım."**[118]

Bir kelimedir ki İbrahim Halilullah *(aleyhisselâm)* kendisinden sonra gelecek olanlar için bu kelimeyi baki kılmıştır. O kelime de "Allah'tan başka kendisine ibadet edilen şeylerden beri olmak ve ibadeti yalnızca Allah'a has kılmaktır". Bu kelime ise La ilahe illallah'ın asıl manasıdır.

Allah yalnızca kendisine has kılınmasını emrettiği ibadet çeşitlerinden bir tanesi de insanların bir çoğunun bunda cahil kalmış olduğu "kurban kesmek"tir. Allah için kurban kesmek, ibadetler arasında en değerli ve en ehemmiyetli olanıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O hâlde, Rabbin için namaz kıl, kurban kes."**[119] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Ey Muhammed! De ki: "Şüphesiz benim namazım da, kurban kesmem de, yaşamam da, ölümüm de âlemlerin Rabbi Allah**

117 *Mümtehine*, 60/4

118 *Zuhruf*, 43/26

119 *Kevser*, 108/2

Scanned with CamScanner

içindir."[120]

Kurban kesmenin bir ibadet olduğu anlaşıldığına göre, bu ibadetin Allah'tan başkasına yapılması şirktir.

Sahihi Müslim'de Amir bin Vasile *(radıyallâhu anhu)*'nun Ali bin Ebu Talib *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah, validesine lanet edene lanet etsin. Allah, Allah'tan başkası için kurban kesene lanet etsin..."* Günümüzde ibadeti Allah'a has kılma (ibadet tevhidi)'ya karşı cehalet arttığından dolayı Allah'tan başkası için çokça kurban kesilmektedir. Hatta bir sultan/yöneticiye tazimden dolayı gelişini kutlamak için kurban kesildiğini duyarsın. Bazı cahiller ise bir yere gittiğinde, bir yerde konakladığında kendisine cinler bulaşmasınlar diye cinler için kurban keserler. Halbuki bu cahil kişi bilmez mi zararı def eden yalnızca Allah'tır?

Şayet bütün insanlar ve cinler, birine zarar vermek için bir araya gelseler Allah istemedikçe ona zarar vermeye güç yetiremezler. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun, eğer onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan elbette, "Allah", derler. De ki: "Peki söyleyin bakalım? Allah'ı bırakıp da ibadet ettikleriniz var ya; eğer Allah bana herhangi bir zarar dokundurmak isterse, onlar Allah'ın dokundurduğu zararı kaldırabilirler mi? Yahut Allah bana bir rahmet dilese, onlar O'nun rahmetini engelleyebilirler mi?" De ki: "Allah bana yeter. Tevekkül edenler ancak O'na tevekkül ederler."**[121]

"Câmiu't Tirmizi" adlı kitapta İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu rivayet eder: *"Ey çocuk! Bil ki bütün bir ümmet, sana fayda vermek için bir araya gelseler Allah'ın sana yazdığından başka fayda veremezler. Yine bütün bir ümmet sana zarar vermek için bir araya gelseler, Allah'ın sana yazdığından başkasını zarar veremezler. Kalemler kaldırılmış, sahifeler kurumuştur."* Tirmizi bu hadis için: "Hasen sahih" demiştir.

Allah'ın yapılmasını emrettiği ibadet çeşitlerinden bir tanesi de "Dua"dır. Dua, büyük bir kulluk göstergesidir. Dua, faydayı celb ve zararı def etmede en büyük ve en etkili sebeptir. Dua eden kişi, Rabbine olan ihtiyacını ve fakirliğini izhar eder.

Allah Teâlâ kafirlerden haber verirken, onların sıkıntılı durumlarda kendisine dua ettiğini, dini yalnızca kendisine has kıldığını haber verir: **"Gemiye bindikleri zaman dini Allah'a has kılarak O'na dua ederler. Onları kurtarıp karaya çıkardığı**

120 *Enam*, 6/162

121 *Zümer*, 39/38

Scanned with CamScanner

zaman ise bir de bakarsın ki, Allah'a ortak koşuyorlar."[122] Allah'a dua etmek, en önemli ibadet türlerinden biridir. Nitekim Allah Teâlâ kendisine dua edilmesini emretmiştir: **"Rabbiniz şöyle dedi: "Bana dua edin, duânıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir."**[123] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler."**[124]

Tirmizi'nin, rivayet ettiği bir hadiste Numan bin Beşir *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: "Dua, ibadetin kendisidir." Sonra Allah Rasûlü şu ayeti okudu: ""**Rabbiniz şöyle dedi: "Bana dua edin, duânıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir."**[125] Tirmizi: "Bu hadis hasen sahihtir."

Tirmizi'nin Enes *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadiste ise *"Dua, ibadetin özüdür"* diye geçer. Bu hadisin senedi zayıftır.

Bir diğer hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"İsteyeceğin zaman Allah'tan iste"*. Tirmizi, İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiş, bu hadisin senedinin hasen olduğunu söylemiştir.

Ne var ki kabirlere ibadet edenler, duanın yalnızca Allah'a yapılması gerektiğine dair olan sarih naslara muhalefet etmişlerdir. Duayı Allah'a değil ölülere ve gaib olan kimselere yapmaktadırlar. Onlara dua ederken sanki onları duyuyormuş, dua ettikleri kimselerin kendilerine icabet etmeye kadir oldukları inancıyla dua ederler.

Halbuki Allah Teâlâ kendi kitabında onların bu duasının bir işe yaramadığını bildirmiş, ortaya attıkları bu şüpheleri ise çürütmüştür. Buna rağmen kabir âbidleri bu ayetleri duymuyor, akletmiyorlar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Yoksa sen, onların çoğunun gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir, hatta onlar yolca daha da sapıktırlar."**[126] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar; güneş ve ayı emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş**

122 *Ankebut*, 29/65
123 *Mümin*, 40/60
124 *Bakara*, 2/186
125 *Mümin*, 40/60
126 *Furkan*, 25/44

Scanned with CamScanner

bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir. Eğer onları (putları) çağırırsanız, sizin çağırmanızı işitmezler. Faraza işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü de sizin ortak koşmanızı reddederler. (Bu gerçeği) sana, her şeyden haberi olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez."[127] Bir diğer ayette: **"Ey insanlar! (Size) bir misal verildi; şimdi onu dinleyin: Allah'ı bırakıp da yalvardıklarınız (taptıklarınız) bunun için bir araya gelseler bile bir sineği dahi yaratamazlar. Sinek onlardan bir şey kapsa, bunu ondan geri de alamazlar. İsteyen de âciz, kendinden istenen de!"**[128]

İhtiyaçların ölülerden istenmesi ister bu ölüler peygamberler olsun veya salih zatlar olsun fark etmez, şefaat ve yardım talebinde bulunması, onlarla istiğasede bulunulması, günahların bağışlanması kendilerinden istenmesi, sıkıntıların giderilmesi, talep edilmesi tüm bunlar, Allah'tan başkasına dua etmeye dahildir ve tüm bunlar Allah Teâlâ'nın tövbe edilmediği müddetçe bağışlamayacağı büyük şirklerdendir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse büyük bir günah (ile) iftira etmiş olur."**[129] Bir başka ayette: **"Her kim Allah ile birlikte diğer bir tanrıya taparsa, -ki bu hususla ilgili hiçbir delili yoktur- o kimsenin hesabı ancak Rabbinin nezdindedir. Şurası muhakkak ki kâfirler iflah olmaz."**[130] Bir diğer ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Kendisine ortak koşmaksızın Allah'ın hanifleri (O'nun birliğini tanıyan müminler olun). Kim Allah'a ortak koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış, yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir."**[131]

Tevhidi bilen kişi, günümüz müşriklerinin, şirklerini beyan etmek için nazil olduğu zamandaki müşriklerden daha şiddetli bir şirk içinde olduğunu görür. Günümüz müşrikleri, ne darlıkta ne de ferahlıkta Allah'tan başkasına yaptıkları ibadeti terk etmediklerini görürsün. İbadet ettikleri putlarını ve Allah dışındaki mabutlarını Allah'a ortaklar ve şefaatçiler kılarlar. Kısır olan erkek ve kadınların ölülerin kabirlerine giderek onlardan çocuk istediklerini görürsün. Sanki onlara çocuk verecek olan kabirdeki ölüymüş, yaratan, rızık veren ve işleri tedbir eden oymuş gibi davranırlar.

---

127 *Fatır*, 35/13-14

128 *Hac*, 22/73

129 *Nisa*, 4/48

130 *Müminun*, 23/117

131 *Hac*, 22/31

Scanned with CamScanner

Sıkıntı, şiddet ve musibetler anında ölülere daha bir sıkı yalvarırlar. Sadece Allah'a yalvarıp, başkasını şirk koşmamak ise bundan hiçbir payları yoktur.

Şirklerini beyan etmek için Kur'an'ın nazil olduğu dönemde ise Allah Teâlâ onlardan haber vererek onların şiddet anında Allah'a dua ettiklerini, feraha kavuştuklarında ise yine şirk koştuklarını haber verir. O halde günümüz şirki ile o zamanın şirkini karşılaştırdığımızda bu iki şirkten hangisi daha büyüktür? **'Şüphesiz bunların içinde bulundukları (din) yıkılmıştır, yapmakta oldukları da bâtıldır.'** *(A'raf, 139)*

Allah'ın kulları için şeriat olarak belirlemiş olduğu ve kullarına yapmalarını emrettiği ibadet çeşitlerinden bir tanesi de "Tevekkül"dür. Tevekkül, en faziletli ibadetlerden bir tanesi, en tekitli farzlardan bir tanesidir.

Tevhid hususunda en yüce makamda olan kişi, Allah'a olan tevekkülünde en kemale eren kişidir. Tevekkül, İmam Ahmed *(rahimehullah)*'in de dediği gibi kalbi amellerdendir.

Allah Teâlâ kendi kitabında birçok yerde tevekkül etmeyi emretmiş, tevekkül edenleri de sevdiğini haber vermiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**Öyleyse O'na ibadet et ve O'na tevekkül et.**"[132] Bir diğer ayette: "**Sen, o ölümsüz ve daima diri olana (Allah'a) tevekkül et. O'nu her türlü övgüyle yücelterek tesbih et. Kullarının günahlarından hakkıyla haberdar olarak O yeter!**"[133] Bir başka ayette: "**Eğer mü'minler iseniz, yalnızca Allah'a tevekkül edin.**"[134] Bir diğer ayette ise: "**Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.**"[135]

Sahihi Müslim'de İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği cennete hesapsız ve azap görmeden girecek olan yetmiş bin kişinin sıfatlarından bahsedilen hadiste: *"Onlar büyü yapmayan, yaptırmayan, uğursuzluğa inanmayan ve Rablerine güvenenlerdir [tevekkül edenlerdir]"* diye geçer.

Tirmizi ve diğer muhaddislerin sahih bir senetle rivayet ettikleri bir hadiste Ömer bin Hattab *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *"Eğer siz gereği gibi Allah'a tevekkül etseydiniz, sabahleyin aç gidip akşamleyin tok dönen kuşlara rızık verildiği gibi size de rızık verilirdi."*

132 *Hud*, 11/123

133 *Furkan*, 25/58

134 *Maide*, 5/24

135 *Al-i İmran*, 3/159

Scanned with CamScanner

Günümüzde Allah'a hakkıyla tevekkül konusunda oldukça yaygın bir cehalet vardır. Birçok insan tevekkülün ismi dışında ne manaya geldiğini bilmez. Allah'tan başkasına tevekkül ederler. Tevekkül ettikleri kimse de ya ölüler ve tağutlardır. Örneğin kendilerini korumaları, yardım etmeleri, desteklemeleri, sıkıntıları gidermeleri, fayda celbetmeleri için tevekkül ederler. Ya da rızık talep etmek için yöneticilere, bir konuma veya bir vazifeye erişmiş kimselere tevekkül ederler. Bu tür bir hataya rızık temin etmede eğitim diplomasına tevekkül edenler de girer.

Allah Teâlâ peygamberlerini ve kitapları ancak dinin tamamı Allah için olsun, O'dan başkasına ibadet edilmesin, Allah'tan başkasına dua edilmesin ve yalnızca Allah'a tevekkül edilsin diye göndermiştir.

Kulun, Rabbine olan tevekkülündeki eksikliğine binaen tevhidi de eksilir. Şirk boyunduruğu, tevekkülü Rabbine has kılmayan kimsenin kalbinden çıkmaz.

Kalp ve göğüste hasıl olan sıkıntının sebebi, Allah'a olan tevekkülün eksikliğinden kaynaklanır. Allâme İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)* der ki: "Kişinin tevekkülü, ancak tevhidinin sahih olmasıyla istikamet bulur. Hatta tevekkülün hakikati, kalbin tevhididir. Kalpte şirk boyunduruğu bulunduğu müddetçe, tevekkülü de hastadır. Tevhidin [şirkten] tecrit edilmesine göre, tevekkülün de sıhhati artar. Çünkü kul, ne zaman ki Allah'tan başkasına iltifat ederse, bu iltifatlar kalpteki iman şubelerinden bir şubeyi alır. Böylece Allah'a olan tevekkülü, iman şubelerinin gitmesiyle azalmaya başlar.

İşte tam da burada bazı kimseler tevekkülün, ancak sebeplerin yok sayılmasıyla olabileceğini zanneder. Bu doğrudur fakat sebepler kalpten çıkarılıp yok sayılmasıyla olur, yoksa azalardan çıkarılıp yok sayılmasıyla değil. O halde tevekkül, sebepleri kalpten çıkarmak, azalarla alakalandırmakla tamamlanır. Böylece tevekkül, kalpten ayrılmış, azalara bağlanmış olur."[136]

Genel olarak baktığımızda kalbin, yalnızca Allah'a tevekkül etmesi gerektiğini görürüz. Allah, kalbin tek umudu, sığınağı ve koruyucusudur. Kişi, mahlukata tevekkül etmesi, ondan umut bağlamasından kaynaklanır.

Şeyhul İslam *(rahimehullah)* der ki: "Kişi, bir mahluka umut bağladığı veya ona tevekkül ettiği zaman muhakkak ona olan zannı boşa çıkar ve o kişi müşrik olur."[137] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Kendisine ortak koşmaksızın Allah'ın hanifleri (O'nun birliğini tanıyan müminler olun). Kim Allah'a ortak koşarsa sanki o,**

136 *Medaricu's Salikin*, (2/125)

137 *El-Fetava*, 10/257

Scanned with CamScanner

gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış, yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir."[138]

Buna bakıldığında birçok fert ve cemaatlerin düşmanları karşısında hemen mağlup olduğunu görürsün. Bunun sebebi rablerine karşı tevekküllerinin olmamasıdır. Bilakis rablerini bırakıp ya değerli bir şahsa veya bir devlete veya bir sebebe veya bunlara benzer bir şeye tevekkül etmeleridir. Bu nedenle Allah Teâlâ kullarına yalnızca kendisine tevekkül etmelerini emretmiştir. Şayet gerekli vecibeler yerine getirilmekle beraber Allah'a olan tevekkül tam yapılırsa Allah Teâlâ onlara zafer, yardım, başarı ve yeryüzünde otorite sahibi olmayı garantilemiştir. Tevekkülü hakkıyla yerine getirmedikleri takdirde ise sonuç başarısızlıktan başka bir şey olmayacaktır. Bu Allah Teâlâ'nın kulları için belirlediği bir sünnetidir. Çünkü Allah Teâlâ, kendisine kulluk eden, tevekkül eden ve amellerini Allah için ihlasla yapan kullarına muhakkak yardım eder. Ancak kendisine şirk koşan, ne kendisine ne de başkasına ne fayda ve ne de zarar veren bir şeyi Allah'a ortak koşan kişiyi ise başarısızlığa uğratır.

Allah'tan başkasına yapılması caiz olmayan bir diğer ibadet de "Adak adamaktır". Çünkü adak adamak ibadettir. Allah Teâlâ ise sözünü yerine getirenleri övmüştür. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O kullar adaklarını yerine getirirler."**[139]

Adağın bir ibadet olduğu sabit olduğuna göre bu ibadeti Allah'tan başkasına yapmak büyük şirke girer. Her kim Allah'tan başkasına adak adarsa; adadığı adak bir peygamber veya bir veli kul veya başka biri örneğin Abdulkadir Geylani veya Ahmed el-Bedevi gibi kimselere adak adayan kimse büyük şirk işleyen bir müşrik olur.

Ne var ki Allah'tan başkası adına adak adamak günümüzde oldukça yaygınlaştı. Kurbanlar ve adaklar kendisine ne bir zarar ne de bir fayda veren kimseler adına kesilir oldu. Bunu yaparlarken de büyük bir ecir alacakları inancındalar. Halbuki ne ecri! Tam tersine büyük bir günah kazanmış oldular. Allah Teâlâ temizdir ancak temiz olanı sever.

Allah'tan başkasına adına kesilen bu kurbanların ve adakların etinden yenmesi caiz değildir. Çünkü bunlar Allah'tan başkası için kesilmiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Üzerine Allah adı anılmayan (hayvan)lardan yemeyin."**[140]

Mürted olan bir kimse hayvan keserken "Bismillah" derse bile, başkasına ibadet ettiği, adak ve benzeri ibadeti Allah'tan başkasına yaptığı müddetçe kestiğini yemek

138 *Hac*, 22/31

139 *İnsan*, 76/7

140 *Enam*, 6/121

Scanned with CamScanner

helal değildir.

Müslümanlar (alimler), bir masiyet için adanılan adağın yerine getirilmesinin caiz olmadığı üzerine ittifak etmişlerdir. Bununla beraber Allah'a itaat namına adanılan bir adağın ise yerine getirilmesinin de vacip olduğu üzere ittifak etmişlerdir. Nitekim Buhari'nin rivayet ettiği bir hadiste Aişe *(radıyallâhu anhâ)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim Allah'a itaat etmek için bir adak adarsa, adağını yerine getirsin. Her kim de Allah'a isyan etmeye adamışsa, Allah'a isyan etmesin."*

Âlimler *(rahimehumullah)*, masiyet adağı hakkında; yemin kefaretinin vacip olup olmadığı hususunda ihtilaf etmişlerdir. Bu konuda iki görüş vardır. En sahih olan görüş masiyet adağında yemin kefaretini ödenmesi vaciptir. Nitekim Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste Ukbe bin Amir *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şu hadisi rivayet etmiştir: *"Nezir (adak) kefareti, yemin kefaretidir."*

Allame İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)*: "Hadiste masiyet adağını iki açıdan içine alır:

Birincisi: "Genel olup, herhangi bir nezire has değildir.

İkincisi: Neziri yemine benzetmiştir. Malumdur ki kişi bir masiyet üzerine yemin etse daha sonra bu yeminini yerine getirmezse yemin kefareti ödemesi vaciptir. Hatta masiyet nezrindeki kefaret, masiyet yeminindeki kefaretten daha evladır. "[141]

Allah'ın yalnızca kendisine yapılmasını emrettiği ibadetlerden bir tanesi de "Rüku ve secde"dir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler, rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz."**[142] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Muhammed, Allah'ın Rasûlüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde hâlinde, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün."**[143]

Her kim Allah'tan başkası için rüku ve secdede bulunursa, kuşkusuz Allah'la beraber başka bir ilah edinmiş olur. Şeriatımızda rüku ve secdeyle, kendisine rüku ve secde edilen kimseye tazim ettiği manasına gelir. Tazim ise, en büyük kulluk çeşitlerinden bir tanesidir. Her kim bu tazimi Allah'tan başkasına gösterirse Allah'ın hakkı olan bir şeyi kendisine ne bir faydası ne de bir zararı olan kişiye sarf etmiş olur.

141 *Tehzibu's Sünen*, (9/118- Avnu'l Mabud)

142 *Hac*, 22/77

143 *Fetih*, 48/29

Scanned with CamScanner

Birisi için eğilmek de rüku ve secde etmek gibidir. Kul, ancak Allah'ın huzurunda eğilir. Çünkü eğilmekle tazim kast edilir. Allah'tan başkasına tazimde bulunmak ise en büyük ve en çirkin şirk çeşididir.

Rüku, secde ve eğilmek tüm bunlar Allah'a yapılması gereken Allah'ın hakkı olan şeylerdir. Bunları Allah'tan başkasına yapmak ise fiili bir şirktir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا **"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır. O hâlde, Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin."**[144] Ayette geçen "احدا" kelimesi nehiy siyakında nekre[145] olarak gelmiştir. Dolayısıyla umumu ifade eder. Yani Allah dışında ister bir mukarreb bir melek, ister bir peygamber olsun farketmeksizin kendisine dua edilen her şeyi kapsar. O halde rüku, secde, eğilmek ve buna benzer ibadet çeşitlerini Allah'tan başkasına yapılması, Allah'ın Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kendisiyle gönderdiği hakikatlere zıt, İbrahim *(aleyhisselâm)*'ın milletini yıkmak, yok edilmiş şirkin yeniden ortaya çıkarmak ve İbrahim *(aleyhisselâm)*'ın dinin değiştiren ve şirki ihya eden Amr bin Luhay'ın milletini ihya etmek demektir.

Liderlerin ve önderlerin huzurunda [tazim anlamında] ellerin kaldırılması da kafirlere benzemektir.

İmam Ahmed'in *Müsned* adlı hadis kitabında hasen senetle rivayet edilen bir hadiste Abdullah bin Ömer *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: *"Her kim bir kavme benzerse, o da onlardandır."*

Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye *(rahimehullah)*: "Bu hadisin ifade ettiği mana en basitinden kafirlere benzemenin haram olduğunu ifade eder. Hadisin zahiri manası alınırsa kafirlere benzeyen kimselerin küfre düştüklerini ifade eder. Aynı şu ayette olduğu gibi: **"Ey inananlar! Yahudi ve hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır."**[146]

Ancak kişi, tabi olduğu kişiye karşı alçak gönüllü ve boynu bükük bir şekilde ona bir hürmet göstergesi olarak ellerini kaldırırsa bu bir çeşit şirktir. Nitekim birçok kişi bu hataya düşmüştür. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Sizler karış karış, arşın arşın sizden öncekilerin yolunu izleyeceksiniz/onların inançları ve yaşayışlarını ölçü edineceksiniz. İnsanın giremeyeceği küçük bir keler / kertenkele deliğine girecek olsalar, siz de onları takib edeceksiniz."* Bizler [sahabeler] "Ey Allah'ın Rasûlü! Yahudi ve Hıristiyanlara mı benzeyeceğiz?" diye sorduk. Allah Rasûlü *(sallal-*

144 *Cin*, 72/18

145 Bilinmemiş olan. Muayyen olmayan, belirsiz **(Mütercim)**

146 *Maide*, 5/51

Scanned with CamScanner

lâhu aleyhi ve sellem): *"Ya başka kime [benzeyeceksiniz]?"* Bu hadisi Buhari ve Müslim, Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle rivayet etmişlerdir.

Bu zamanda hak ile amel etmek ne kadar da izzetlidir. Hatta bu zamanda hakkı bilen kişi ne kadar da izzetlidir. Çünkü bu zamanda hakkı araştırmak ve hakkı kabul etmek ağır ve nefret verici gelir. Kalplere ilişen en basit bir şüpheyle velev ki bu şüphenin batıl olduğu bariz olsa dahi, kalplerin hemen haktan yüz çevirdiğini görürsün. Böyle olanlar, örümcek ağından daha basit olan şeylere teşebbüs ederler. İşte bu zaman, dinin garip kaldığı ve Müslümanların değiştiği bir zamandır.

Ne var ki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* daha önceden bu durumun olacağını bize haber vermiştir: *"İslam garip başladı, tekrar ilk başladığı garip haline dönecektir."*[147]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in verdiği haber doğrudur, haber verdiği şey muhakkak gerçekleşecektir. Ne var ki haber verdiği şey yaşadığımız şu zamanda gerçekleşmiştir. Yaşadığımız şu zamanda hakkı bilen ve hak ile amel eden az kişi olduğundan dolayı fetret ehline benzemektedir. Çoğu kimse tarafından bilinenler, bilinmezliğe dönüşmüştür. Hatta öyle ki bazı yerlerde şirkten ve küfürden nehyetmek kötü, küfür ve şirki emretmek ise güzel bir şey olarak telakki edilmiş.

Hakkı bilen ve hakkın kendisi için apaçık ortaya çıkan kimse için hakka tabi olması ve hakkı ikame etmesi, kendisine muhalefet edilip, eziyet verilse dahi vaciptir. Çünkü dosdoğru yolun düşmanları vardır ve bu düşmanlar dosdoğru yolun üzerinde oturup insanları saptırmaktadırlar. O halde muvahhid olan kişi hakkı kendisine vatan edinsin ve rabbine dayansın. Çünkü onun Rabbi muhakkak onu destekleyecek, ona yardım edecek, onu izzetlendirecek ve düşmanlarını ise zelil kılıp mağlup edecektir. Allah Teâlâ'nın mahlukatı için ayrı ayrı takdir ettiği şeyler vardır: **"Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi elbette topyekûn iman ederlerdi. Böyle iken sen mi mü'min olsunlar diye, insanları zorlayacaksın? Allah'ın izni olmadıkça, hiçbir kimse iman edemez. Allah, azabı akıllarını (güzelce) kullanmayanlara verir. De ki: "Göklerde ve yerde neler var, bir baksanıza." Fakat âyetler ve uyarılar, inanmayan bir topluma hiçbir fayda sağlamaz."**[148]

147 *Müslim*, 2/175-176 (Nevevi Şerhi)

148 *Yunus*, 10/99-101

Scanned with CamScanner

ŞİRKİN KISIMLARI

Şirk iki kısımdır: Büyük şirk ve küçük şirk. Bazıları küçük şirk için gizli şirk dese de sahih olan görüş gizli şirkin küçük şirk kapsamına alınmasıdır. Büyük şirki Allah teâlâ tövbe olmadan asla affetmez. Büyük şirkin sahibi tevbe etmeden Allah ile karşılaşırsa, cehennemde ebediyyen kalır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan (günah)ları ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur."**[149]

Daha önce bazı büyük şirk çeşitlerini vermiştik. Bu risale kısa bir risale olduğundan dolayı büyük şirk çeşitlerinin tafsilatını vermek imkansızdır. Fakat daha önce bazı büyük şirk çeşitlerine ve kısmi açıklamalarına yer verildi. Şirke düşmenin en büyük sebebi insanların dinin aslını öğrenmekten yüz çevirmeleri, tevhide önem vermemeleri, tevhidin hakikati üzerinde durmamaları ve tevhidi bozan durumları öğrenmekten yüz çevirmeleri – Nitekim bu konuyla alakalı Muhammed bin Abdulvehhab *(rahimehullah)*'ın kaleme aldığı *'Şerhu Nevakidul İslami'l Aşere'* [İslamı bozan on şeyin şerhi] adlı kitabına kısa bir risale yazdım. İslam'ı bozan durumları öğrenmek ve bunların önemini öğrenmek isteyen kimse bu risaleye bakabilir.- Kişinin dağlar kadar hayırlı amelleri olsa dahi şirke düştüğünde bütün amellerinin boşa gideceği durumları öğrenmekten yüz çevirmeleridir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun, sana ve senden önceki peygamberlere şöyle vahyedildi: "Eğer Allah'a ortak koşarsan elbette amelin boşa çıkar ve elbette ziyana uğrayanlardan olursun."**[150]

Kur'an ve sünnette tevhidi açıklayan, şirki yok eden, kişinin tevhidi ömür boyu öğrenmesiyle alakalı açıklamalar mevcuttur. O halde nefsine nasihat edecek birinin tevhidi öğrenmesi, tevhidin sırları üzerinde durması, şirk ve şirkin kötülüklerini bilmesi, şirk ehlinden kaçınması gerekir. Çünkü şirk ehli, şeytanın yardımcıları ve dostlarıdır. **"İyi bilin ki, şeytanın tarafında olanlar ziyana uğrayanların ta kendileridir."**[151]

Küçük şirk ise, kişiyi cehennemde ebediyyen bırakmaz. Fakat küçük şirki işleyen kimse Allah'ın tehdidiyle (vaid) karşı karşıyadır. Küçük şirki işleyen kişi büyük bir

149 *Nisa*, 4/48

150 *Zümer*, 39/65

151 *Mücadele*, 58/19

Scanned with CamScanner

tehlikenin kenarındadır. Dolayısıyla küçük şirkin küçümsenmemesi gerekir. Avam insanlar bir tarafa ilim ehli olduğunu iddia eden birçok kişi küçük şirke düşmüştür. Küçük şirk, büyük şirki işlemeye götürür. Bu nedenle küçük şirkten sakınmak ve tüm gücüyle kişinin tevhide sarılması gerekir.

Takip edilen yol, Allah'a verdikleri sözde duran, tevhidi gerçek manasıyla yaşayan, tevhidlerine en ufak bir şirk ve bid'at karıştırmayan, imamlarının ve alemlerin rabbine giden yolda kendilerine öncülük edenin Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in olduğu bu ümmetin hayırlı insanlarının menheci üzere olması gerekir.

Tevhidi gerçek manasıyla öğrenip yaşamaya dair olan hırs, kişiyi hem büyük hem de küçük şirken uzaklaştırır. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* kendi ashabı için bile küçük şirkten korktuğuna göre onlardan sonra gelecek nesillerin kendisi için hayli hayli korkmaları gerekir.

İmam Ahmed'in *Müsned*[152] adlı kitabında hasen bir senetle Mahmud bin Lebid *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Sizin için en çok korktuğum şey küçük şirktir."* Sahabeler: "Ey Allah'ın Rasûlü! Küçük şirk nedir?" Allah Rasûlü: *"Küçük şirk riyadır"* cevabını verdi.

Küçük şirkin birçok çeşidi vardır. İnsanların en çok işlediği küçük şirk çeşidi ise Allah'tan başkası adına yemin etmektir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* adına, Kur'an, Kabe, baba, anne ve benzeri şeyler adına yemin edilmesi gibi. Bir diğer örnek ise Ali *(radıyallâhu anhu)*, Ahmed Bedevi veya bu gibi isimlere yemin edilmesidir.

Allah'tan başkası adına yemin edilmesinin küçük şirk olması için, yemin ettiği kişiyi tazim niyetiyle söylememesine bağlıdır. Ancak kendisine yemin ettiği kişiye tazim niyetiyle yemin ederse örneğin kişiye "Allah adına yalan yere yemin et" denildiğine yemin ediyor, ancak Ahmed Bedevi adına yalan yeminde bulun denildiğine ona olan tazimden dolayı yemin edemiyorsa işte bu büyük şirktir. Ebu Davud ve Tirmizi'de Sa'd bin Ubeyde *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle yapılan bir rivayette İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* bir adamın "Kabe'ye yemin olsun ki doğru değil/hayır" diye yemin ettiğini işitir. İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* adama "Allah'tan başkası adına yemin etme. Çünkü ben Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle dediğini işittim: *"Her kim Allah'tan başkası adına yemin ederse muhakkak ki küfre girmiş ve şirk koşmuştur."* Bu lafız Tirmizide geçen lafızdır. Ebu Davud'daki hadiste ise şu lafızla rivayet edilir: *"Her kim Allah'tan başkası adına yemin ederse muhakkak ki şirk koşmuştur."*

---

152 *Müsned*, 5/428

Scanned with CamScanner

"Sahîhayn" ve diğer hadis kitaplarında İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun azatlı kölesi Nafi *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle rivayet edilen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bir kafilede olan Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun babası adına yemin ettiğini duyunca şöyle seslendi: *"Dikkat edin Allah(azze ve celle) sizi, babalarınız adına yemin etmekten nehyediyor. Her kim yemin edecekse Allah adına yemin etsin veya sussun."* *Sahihi Müslim*'de Abdullah bin Dinar *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle rivayet edilen bir hadiste İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini işitir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Her kim yemin edecekse yalnızca Allah'ın adını anarak yemin etsin."* Kureyş kabilesinin babalarının adlarıyla yemin ettiğini duyduğunda *"Babalarınızın adıyla yemin etmeyin"* der. İşte bu emir, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'tan başkası adına yemin edilmemesine dair tekitli bir emridir. Daha önceden de söylediğimiz gibi bu şirktir. Nitekim Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)*: "Allah adını vererek yalan yere yemin etmem, başkasının adı üzerine doğru yemin etmemden bana daha sevimli gelir"[153] demiştir.

Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah'tan başkası adına yemin etmeye dair olan sözü apaçıktır. Allah'ın dışındaki bir isimle doğru olan bir şeye yemin etmek Allah'ın adıyla yalan yere yemin etmekten daha büyük bir cürüm ve daha büyük bir günahtır. O halde Allah'ın adından başkasıyla yemin etmek şirk, Allah adıyla yalan yere yemin etmek ise masiyettir. Bu şekilde bilinmesi gerekir. Çünkü bu iki tür yemin birbirine benzemezler. Ancak *Sahihi Müslim*'de geçen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Babasına yemin olsun ki şayet doğru söylüyorsa kurtuluşa ermiştir"* sözüne binaen Allah'tan başkası adına yemin edilmesini caiz olduğunu söyleyenler ilimsizce din adına konuşan, bu konuda varid olan yasaklayıcı açık Kur'an ve sarih hadislere muhalif kimselerdir. Kendisiyle hüccet ikame edilmeyen bir hadisle istidlalde bulunmuştur. Sarih muhkem deliller varken müteşabih şeylerle istidlalde bulunmak ancak kalplerinde hastalık bulunan kimselerin fiilleridir. Vacip olan şey muhkem sarih delili alıp, müteşabih delilleri terk etmektir. Bu hadis hakkında alimlerin çeşitli görüşleri vardır:

Bazı alimler bu hadisin ferd olduğundan dolayı lafzının sahih olmadığını söylemiştir. Nitekim *Sahihayn*'de Malik bin Enes'in Ebu İsmail tarikiyle yapılan rivayette *"Babasına yemin olsun ki"* lafzı yoktur. Sadece *"Doğru söylediyse kurtuluşa erecek"* lafzı vardır. İbn Abdilber *(rahimehullah)*: *"Babasına yemin olsun ki kurtuluşa ermiştir"* lafzı münker bir lafız olup, sahih olan eserler bu lafzı reddeder."[154]

153 Abdurrezzak, *el-Musannef*; Taberani, *el-Mucemu'l Kebir*

154 *Fethul Bari*, (11/533)

Scanned with CamScanner

Verilen cevaplardan bir tanesi de *"Babasına yemin olsun ki"* lafzı, yemin kast edilmeksizin Arapların diline dolanan bir lafız olduğudur. Allah dışındaki bir şeye yemin edilmesine dair gelen nehiyler, gerçek manada yemin kastı olanlar için geçerlidir. Bu görüşe binaen İmam Nevevi *"Şerhu Sahihi Müslim"* kitabında "Bu cevap, kendisinden razı olunan bir cevaptır" demiştir.

Ne var ki Allah'ın dışındaki bir şeye yemin ederek ben gerçek yemini kast etmedim deme hakkı yoktur. Bir önceki söz, ayet ve hadislerde Allah'tan başkası adına yemin etmenin yasak olduğuna muhalif olması açısından var olan bir probleme cevap olarak söylenmiştir. Şayet bir kişi Allah'tan başkası adına yemin ederse, velev ki gerçek yemini kast etmezse dahi küfre düşer.

Bu mesele bu şekilde bilinmesi gerekir çünkü bu çok büyük bir öneme sahip olan bir meseledir. Bir Müslümanın şüpheli olan bir şeyi, yakînî bir şeyle, batıl olan bir şeyi de hak olan bir şeyle değiştirmemesi gerekir. Çünkü hak, nurludur, batıl ise karanlıklıdır. Hak, aydınlık, batıl ise gevelemekten başka bir şey değildir. Allah'ın kitabını ve Rasûlü'nün sünnetini, bütün sözlerin üzerine hakem tayin eden bir kimse doğruyu görebilir. Allah Teâlâ, doğruya eriştirendir.

Yine bu hadise verilen cevaplardan bir tanesi de hadiste hazf olmasıdır. Şöyle ki hadisin aslı aslında şöyledir: "Babasının rabbine yemin olsun ki doğru söylüyorsa kurtuluşa erecektir" manasındadır.

Bir diğer cevap ise "Bu başkasına caiz olmayıp sadece Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e has olan bir şeyidir. Ancak bu görüş zayıftır, iltifat edilmez. Teşride aslolan hususiyyet (birine özel/has) olmamasıdır. Hususiyet ancak şer'i bir delile muvafık olmasıyla tespit edilir. Ne var ki bu meselede Allah Rasûlü'ne has bir delil tespit edilmemiştir. Dolayısıyla bu söz batıldır. Bu hadis hakkında verilen cevaplar, Allah'tan başkası adına yemin etmenin caiz olduğunu söyleyenlerin sözünün batıl olduğunu göstermesi için yeterli cevaplardı. Allah en doğrusunu bilendir.

Küçük şirk çeşitlerinden bir tanesi de: Kişinin "Allah ve sen dilerseniz..." "Allah ve sen olmasaydınız..." demesidir. Çünkü bu şekilde söylemek yaratıcı ile mahlukatın bir seviyede tutulmasıdır ki bu da şirktir.

Küçük şirkten olan sözlerden bir tanesi de "Evde ördek olmasaydı eve hırsız girecekti..." denmesidir. İbn Ebi Hatim kendi tefsirinde **"Öyleyse siz de bile bile Allah'a ortaklar koşmayın"**[155] ayeti hakkında "Allah'a bir şeyi denk tutmak, karanlık bir ge-

[155] *Bakara*, 2/22

Scanned with CamScanner

cede siyah bir taşın üzerinde yürüyen karıncanın ayak sesinden daha gizli bir şirktir. Bu şirk çeşidine örnek şunlar verilebilir: "Hayatın üzerine yemin ederim ki.." veya "Hayatım üzerine yemin ederim ki..." veya "Şu köpek olmasaydı evimize hırsız girerdi..." "Evde ördek olmasaydı eve hırsız girerdi..." veya "Allah ve sen dilerseniz..." veya "Allah ve falan kişi olmasaydı..." demek gibi. Tüm bunlar şirktir."

Ebû Davud'da geçen bir hadiste Huzeyfe *(radıyallâhu anhu)* şöyle demiştir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah ve falan kişi dilerse demeyin. Bilakis Allah sonra da falan kişi dilerse deyin."* Bu hadisi ayrıca İmam Ahmed, Tayalisi, İbnu's Sinni, Tahavi ve daha birçok muhaddis rivayet etmiştir. Bu hadisin senedi sahihtir.

Yine küçük şirk çeşitlerinden bir tanesi de: "İlmin Allah rızasından başka bir niyetle talep edilmesidir." Örneğin bir vazifeyi elde etmek, bir diploma sahibi olmak, riya ve gösteriş için talep etmek veya buna benzer ihlasa münafi her türlü şey için şeri ilimleri talep etmek bunun içine dahildir.

Sahihi Müslim'de Ebû Hureyre *(radıyallâhu anhu)* rivayet etmiştir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah tebareke ve Teâlâ şöyle buyurdu: "Ben, şirk koşanların şirkinden müstağniyim. Her kim yaptığı bir amelde benimle beraber başka birini ortak koşarsa, [ahirette] onu ve yaptığı amelde ortak koştuğu kişi başbaşa bırakırım."*

Buhari'nin rivayet ettiği bir hadiste ise Ebû Hureyre *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den şöyle rivayet etmiştir: *"Dinarın ve dirhemin, kadifenin ve işlemeli elbiselerin kulu olana yazıklar olsun! (Böyle bir kişiye) bir şey verilirse memnun olur, verilmezse hoşnut olmaz. Bir iğne battığında iğneyi çıkarmaz. Allah yolunda atının yularını tutmuş, saçı başı dağınık, ayakları toz içinde kalan kişiye ne mutlu. Nöbet tutulması istense yapar, önde gitmesi istense onu da yapar. İzin istese kendisine izin verilmez, [dünyalık meselelerde] şefaatçi olsa şefaati kabul edilmez."*

Ebû Davud'da geçen bir hadiste Ebû Hureyre *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Her kim yalnızca Alla(azze ve celle)'nin rızası için öğrenilmesi gereken bir ilmi dünyalık bir şeyi elde etmek için öğrenirse kıyamet günü cennetin kokusun dahi alamaz."* Hadisin ravileri arasında olan Felih bin Süleyman hakkında konuşulmuşsa da Buhari ve Müslim onun hadislerini tahric etmişlerdir.

Bu hadisi aynı zamanda İbn Mace ve Hakim'de rivayet etmiştir. Hakim bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir. Zehebi ise bu hadis hakkında susmuştur. Bu hadisin şahitleri de vardır. İbn Ömer'in *(radıyallâhu anhu)* rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim öğrendiği ilmi Allah rızası dışında veya Allah'ın rızasından başka bir şeyi murad etmek için öğrenmişse, cehennemdeki yeri-*

Scanned with CamScanner

ni hazırlasın." Tirmizi bu hadisi rivayet etmiş, bu hadis hakkında "Hasen garib" demiştir.

Dünya için dini talep etmek, kalp hastalığıdır. Böyle kimseler, dinlerini ve ihlaslarını hemen elde edecekleri dünyalık için satmışlardı. Bu hastalık ise büyük bir beladır. Kalbin derinliklerine işlemiş bir hastalık, tahrif olmuş bir yoldur. Bu hastalığa sahip olan kimse sanki sadece yemek için yaşar. Bu yol, dünyaya kul olmuş Yahudilerin yoludur.

Mevki, yeryüzünde kibirlenmek ve insanların övgüsünü kazanmak olan kalbi hastalıklar, dünyayı ahirete tercih etmiş birçok kişiye bulaşan akibetlerdir. Bu tür hastalıklar, bir Müslümanı dininden ve şerefinden yoksun bırakır. Bu hastalığın kötülüğü tahmin edilenden çok daha fena, sonucu çok daha vahim, tehlikesi çok daha büyük, akıbeti çok daha hızlıdır. Böyle bir hastalığa tutulmuş olan bir kişinin Allah katındaki değeri ne kadar da azdır.

Bu tür tehlikeli hastalıkların arkasında Allah'ın kitabı ve Allah Rasûlü'nün sünnetinden istinbat edilmiş şer'i ilmin önünde engel olan "saflığı bozulmuş ilim" yer almaktadır.

Saflığı bozulmuş ilme sahip olan kişilerin kalbinde cehalet kanatlarını çırpmaktadır. Ancak onlar, arzulanan ilme sahip olduklarını zannederler. Çünkü hevasının kölesi olan bir kimseyi, hevası onu hakkı görmeye karşı kör etmiştir. Kendisine bu ilmin ne kadar tehlikeli olduğunu anlatmaya çalışına kişiye, cehalet ve gericilik yaftası bulaştırır. Bazende onu dinden çıkmış haricilikle suçlar.

Scanned with CamScanner

İSİM VE SIFAT TEVHİDİ

Bu tevhid çeşidini öğrenmek, Allah'ın peygamberleri ve kitapları kendisi için gönderdiği asıllardan bir tanesidir. Dolayısıyla bu tevhidi inkar etmek yaratıcıyı inkar etmek demektir. Kişi, Allah'ın isim ve sıfatlarına iman etmedikçe İslam'a dahil olamaz.

Allâme İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)*: "Kulun marifet ve iman konusunda ayakları, ancak Allah*(azze ve celle)*'nin sıfatlarına iman etmesiyle istikrar bulabilir. Kişi, rabbine karşı cahil kalmayacak şekilde sıfatları öğrenir. O halde sıfatlara iman etmek ve onları bilmek, İslam'ın esası, imanın bir kaidesi ve ihsan ağacının bir meyvesidir. Her kim sıfatları inkar ederse, irfan ehli olmak bir yana İslam'ın ve imanın esaslarını yıkmış, ihsan ağacının meyvesini koparmış demektir.

Allah sübhanehu ve Teâlâ, sıfatlarını inkar eden münkiri, kendisine kötü zanda bulunan kimse saymış, şirk, küfür ve büyük günahları işleyen kimselere yapmadığı tehtidleri (vaid) ona yapmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**Siz (günahları işlerken) kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin, aleyhinize şâhitlik etmesinden sakınmıyordunuz. Lâkin, yaptıklarınızın çoğunu Allah'ın bilmediğini sanıyordunuz. İşte bu sizin, Rabbiniz hakkında beslediğiniz zannınızdır. O, sizi mahvetti de ziyâna uğrayanlardan oldunuz.**"[156]

Allah Teâlâ inkar ettikleri sıfatını, Allah'a karşı sui zandan olduğunu haber vermiş, Allah'ın bizzat onları helak edeceklerini haber vermiştir. Allah Teâlâ kendisi hakkında kötü zanda bulunanlar için şöyle buyurmuştur: "**Bir de, Allah'ın, hakkında kötü zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, Allah'a ortak koşan erkeklere ve Allah'a ortak koşan kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük girdabı onların başına olsun! Allah onlara gazap etmiş, onları lânetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır. Orası ne kötü bir varış yeridir!**"[157]

Allah sübhanehu ve Teâlâ'ya kötü zanda bulunan, Allah'ın sıfatlarını inkar eden dışındaki kimselere böyle bir vaid Kur'an'da varid olmamıştır. Allah'ın isimlerinin hakikatlerini inkar etmek ise Allah'a karşı beslenen en büyük kötü zandır..."[158]

---

156 *Fussilet*, 41/22-23

157 *Fetih*, 48/6

158 *Medaricu's Salikin*, 3/363

Scanned with CamScanner

Bu ümmetin selef alimlerinin ve imamlarının isim ve sıfatlar hakkındaki mezhebi şudur; Onlar Allah Teâlâ'yı vasıflarken, Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı şekilde vasıflarlar. Bu vasıflamalarda bulunurken de tahrif, ta'til[159], tekyif[160] ve temsilde[161] bulunmazlar; **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."**[162] Onlar, ta'til yapmadan Allah Teâlâ'yı mahlukata benzetmekten, temsil yapmadan Kur'an ve Sünnet'te varid olan Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını ispat ederler. Her kim Allah Teâlâ'nın bir sıfatını kabul etmezse Muattile olur. Tahrifte bulunur veya bir sıfatı asli manasından başka bir manaya sarfederse muharrif olur. Allah'ın sıfatını ispat ettikten sonra "Bu sıfat mahlukatın sıfatına benziyor" derse Müşebbihe, "ben Allah'ın sıfatlarının manasını Allah'a havale ediyorum" derse Mufavvida olur. Mufavvida'nın akideye verdiği zarar ise Cehmiye'nin verdiği zarardan daha büyüktür. Çünkü o kimsenin görüşü, ilimle iştigal eden birçok kişiye kapalı/gizli kalır. Ne acayiptir ki tasnifte bulunan birçok kişi tafvid görüşünü selefe nispet eder. –Bunların sayısı çok olup, selefin gerçek mezhebini anlayamayanlardır. Onlar Razi, Gazali, Suyuti, *'Kitabu Menahili'l İrfan fi Ulumi'l Kuran'* adlı kitabın yazarıdır. Bu kitabın yazarı tefvid mezhebini, selefe nispet etmiş ve bu görüşü benimsemiştir. Bu mezhebi ise Kur'an ve Sünnet üzere bina edilmiş halefin mezhebi olarak isimlendirmiştir. Mezkur kitapta akideyle alakalı yanlış görüş ve tasavvurlar mevcuttur. Bu kitabın meşhur olması hasebiyle ve birçok kişinin bu kitabı ders olarak okuması ve okutması hasebiyle bazı yanlış görüşlerini zikredelim. Musannif bu kitabında "Sıfatlar müteşabihtir" (2/286) demiştir. Müteşabihten kasıt sıfatların manasının bilinmemesidir. Çünkü kendisine göre sıfatlar bilinmeyen müşkil bir durumdur. Bu ise hatadır. Çünkü isim ve sıfatlar muhkemdir, açıktır. Fıtratı değişmeyen her insan isim ve sıfatların manasını anlar. Nasıl olur da nefislerin tahsil ettiği, kalplerin kesbettiği ve Allah Teâlâ dinini kemale erdirmeyene kadar Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i katına aldırmadığı isim ve sıfatlar müteşabih olabilir. Dinin esası Allah'ı isim ve sıfatlarıyla bilmektir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* isim ve sıfatlar genel bir tebliğde bulunmuş, böylece sahabelerden hem avam hem de havas olan şehirlisi, köylüsü, arabı ve acemi bunları öğrenmiştir. İsim ve sıfatlar tevhidi bunlardan hiçbirine müteşabih kalmamış, bilakis isim ve sıfatlara iman etmiş, kendisinden murad edileni anlamışlardır.

---

159 Allah'ın zâtını sıfatlarından tecrit etme; tabiatın onu yaratan ve yöneten yüce bir varlıktan berî olduğu düşüncesi. Bkz: (İslam Ansiklopedisi. Ta'til)

160 Nasıl sorusuna verilen cevaptır/niteliğinin nasıl olduğunu belirtir. **(Mütercim)**

161 Benzetme **(Mütercim)**

162 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

Yine musannif kendi kitabında[163] Allah Teâlâ'nın sıfatlarından kesinlikle zahir manası kast edilmediğini iddia etmiştir. Çünkü kitabın yazarı Mufavvide'dir. Tavfidin selef mezhebi olduğunu zannetmektedir. Ona göre Allah Teâlâ için işitme, görme, ilim, hayat, istiva ve Allah Teâlâ'nın kendisini vasıfladığı buna benzer sıfatları ispat etmek, teşbih vehmini verir. Ardından şöyle der: "Sıfatların zahirini Allah murad etmemiştir." Bu sözüyle sıfatların taşıdığı manaları nefyetmeyi kast ediyor. Çünkü sıfatları fehmedilen manalarla olduğu gibi kabul etmek ve hakikatini ispat etmek ona göre teşbihe girer. Allah Teâlâ onun bu sözlerinden çok daha yücedir.

Selim fıtrat sahiplerinin üzerinde olduğu görüş ise onlar Allah Teâlâ için işitme, görme, ilim, hayat ve istiva gibi sıfatlarını ispat etmesi, işitme, görme, ilim, hayat ve istiva gibi sıfatları mahlukatın sıfatları gibidir demeyi gerektirmez. Çünkü Allah Teâlâ bizzat kendisi için **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir"**[164] demiştir.

Yine *'İrşad ve Tahzir'*[165] adlı kitabında şunları zikretmektedir: "Asrımızda yaşayan bazı insanlar haddi aşmış, müteşabih sıfatlara dalmıştır. Allah'ın izin vermediği şekilde bu sıfatlar hakkında konuşmuş, ta'liklerde bulunmuşlardır. Sıfatlar hakkında teşbihe de tenzihe de, küfre de imana da ihtimal veren kapalı kelimeler kullanmıştır. Öyle ki sıfatları anlatmada kullandıkları bu kelimeler bile müteşabih kelimeler olmuştur."

İşte bu kitabın yazarı böyle demiştir. Kendi kendine zarar vermiş, hakkında ilmi olmayan şeylere dalmış. Her kim hakkında ilmi olmayan bir şeye dalarsa garip şeyler ortaya çıkar. Hakkı batıl, batılı da hak yapar. Ümmetin üzerine icma ettiği bir şeyi bile inkar eder, ilim ve marifet ehlinin hata dediği bir şeyi de doğru olarak telakki edebilir. Bu katip, sıfatları layık olduğu şekilde ispat etmeyi ilimsizce sıfatlar meselesine dalmak olarak görmüş. Nitekim daha önce sıfatların müteşabih olup bir manasının olmadığına dair iddiasının batıl olduğu geçmişti. Ancak katibin "Sıfatlar hakkında teşbihi ihtimal eden kapalı kelimeleri vardır..." demesine gelince bu büyük bir hatadır. Sıfatları ispat etmedeki naslarda teşbih ve küfrü ihtimal edecek bir şey yoktur. Her kim Allah Teâlâ'nın kemal sıfatlarını ispat etmeyi teşbih olarak görürse o kişi zannında hatalı, akidesinde ise sapkındır. Kelam ehlinin bununla alakalı kendi kitaplarında sıklıkla bahsettiği ibareler vardır. Ki bu ibarelerden bir tanesi "Sıfatların zahiri manası, Allah'ın kast ettiği mana değildir" ibaresidir. Allah'ın sıfatlarına iman

163 2/286

164 *Şura*, 42/11

165 2/291

Scanned with CamScanner

etmek onlara göre küfür ve teşbihi gerektirir. Çünkü onlar yaratıcının sıfatlarını Kur'an ve Sünnet'te varid olan naslara muvafık olarak ispat etmek yaratıcıyı yaratılana benzetmeyi gerektirir veya ihtimal eder. Bu zan, kafirlerin içinde bulunduğu zandır. Bunların tek zannettiği fasit manalardır. Vay o ceheneme girecek olan kafirlere... Kur'an'da ve sünnette zahiri küfrü ve teşbihi gerektirecek bir şey yoktur. Allah'ın kelamının zahiri küfrü veya temsili veya teşbihi gerektirmesinden münezzehtir. Batıl ehli, Allah Teâlâ'nın bütün sıfatları hakkında veya birçoğunda bu sıfatların mahlukatların sıfatlarına benzediği vehmine kapılmıştır. Bu nedenle sıfatları ispat etmeyi, Allah Teâlâ'nın hakkı olanı ta'til etmekten doğan batıl fehimle anlamışlardır.

Kur'an, yaratıcıyı yaratılana benzetenlere verdiği reddiyelerle doludur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir."**[166] Bir başka ayette: **"Artık Allah'a (şanına uymayan) benzetmeler yapmaya kalkmayın."**[167] Bir başka ayette ise: **" O'nun adını taşıyan bir başkasını biliyor musun?"**[168]

Bir Müslümanın Allah'ın isim ve sıfatlarını temsil ve teşbihte bulunmaksızın, Allah'ın sıfatları için 'sıfatları ispat etmek teşbihtir' diyen Muattile'nin sözlerine kulak asmaksızın ispat etmesi vaciptir.

Yine kitabın yazarı şöyle der: "Üzücü olan şeylerden bir tanesi de onlar avam ve havası bu inanca sürüklüyorlar. Yine üzücü olan bir durumda onlar, bu söylemlerini selefi salihine nispet ediyorlar. İnsanlara da kendilerinin selefi oldukları izlenimini veriyorlar. Onların sözlerinden bir tanesi de şudur: Allah Teâlâ hissi işaretle kendisine işaret edilir. O'nun altı ciheti vardır; üstünlük ciheti; Allah Teâlâ'nın arşına üzerine zatıyla hakiki manada istiva ettiğini söylüyorlar. Yani Allah Teâlâ arşının üzerine hakikaten istikrar (oturmak/kurulmak) etmiştir diyorlar. Sonra dönüp diyorlar ki bizim bir şey üzerine istikrar ettiğimiz veya bildiğimiz şekilde istikrar ettiğimiz gibi değil... diyorlar."

Ben derim ki: Yazarın "Onlar avam ve havası bu inanca sürüklüyorlar..." sözü bir ayıp değildir. Asıl ayıp ve sapkınlık sıfatların hakiki manasıyla ispat edilmemesidir. Avam ve havası, sıfatları ispat etmeye ve asıl mananın anlaşılması ve hakikatının ispat edilmesiyle birlikte olduğu gibi aktarmak zaruri bir durum olup, bu şekilde tebliğ edilmesi zaruri bir durumdur. Kişinin İslam'ı ancak Allah'ın isimlerini, sıfatlarını bilmek ve buna iman etmekle tamamlanır. Çünkü isim ve sıfatları bilmek, İslam'ın esaslarındandır. Her kim avamın bu inanca yönlendirilmesini inkar eder, sıfatlar

166 *İhlas*, 112/4

167 *Nahl*, 16/74

168 *Meryem*, 19/65

Scanned with CamScanner

hakkında varid olmuş ayet ve hadislerin okunmasından imtina ederse dinin aslını inkar etmiş, Muattile olan Cehmiye'nin sözüne benzer bir inanç ortaya atmış olur. Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bütün Müslümanları, arabı ve acemi bu inanca yönlendirmiştir. Çünkü bu inanç, tevhidin en büyük payandasıdır. İnsanları bu inanca yönlendirmekten imtina eden kişi dinin aslını tebliğ etmekten imtina etmiş demektir.

Yazarın "Bu sözlerini de selefi salihine nispet ederler..." sözüne gelince buna şöyle cevap verilir: "Sıfatları temsil, teşbih ve tahrif olmaksızın ispat etmeyi selefe nispet etmek şüphesiz doğru olan bir şeydir. İlmi koklamış hiç kimse bu konuda ihtilaf etmez. Bu konuda ihtilaf edecek kimseler Mutezile, Cehmiye, Mufavvida ve Allah'ın yolundan saptıran kimselerdir. Yazarın "Allah Teâlâ hissi işaretle kendisine işaret edilir" sözünü bu kadar büyütmesine gelince, bu onun için Allah'ın mahlukatı üzerinde olduğunu inkar etmenin başlangıcıdır. Ademoğlunun efendisi [Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*] insanların olduğu bir topluluk huzurunda işaret parmağıyla semaya işaret ederek üç kere "Allahım şahit ol!" demiştir. Bu hadis Müslim'de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in haccı bahsinde geçer. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu büyük topluluk karşısında arşın üstünde olan rabbini şahit olarak göstermektedir. Muattile olan Cehmiye ise bunu inkar ediyor, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in parmağını göğe doğru işaret etmesini, semayı şahit tuttuğunu ifade ettiğini iddia ediyor. Kendisinden nakil yaptığımız bu kitabın yazarı, Allah Teâlâ hissi işaretle işaret edilmez görüşüyle Cehmiye'ye muvafık olmuştur. Ne var ki yazarın böyle inanması garipsenecek bir durum değil zaten. Çünkü yazar, zaten Allah'ın mahlukatından âli olduğuna, arşın üzerine kendisine yakışacak şekilde hakikaten istiva ettiğine inanmıyor. Bu şekilde inanmayan bir kişinin, Allah'a işaret edilmesini inkar etmesi garipsenecek bir durum değildir. Allah'ın mahlukatından âli (yükseklik/üzerinde) olmasını inkar etmek, müşriklerin inancından alınmış tatilin aslındandır. Onlara göre Allah Teâlâ, semada değildir. Semada kendisine ibadet edilecek, kendisine bir şeyin yükseltildiği, her gece dünya semasına inen bir ilah yoktur. Geriye kalan hangi din, Allah'ın mahlukatı üzerindeki ulviyetini inkar eder. Halbuki bütün peygamberler bu inançta ittifak etmiştir. Bu inanca selim akıllar, fıtratlar ve dinde bilinmesi zaruri olan ilim buna şahitlik etmektedir. Müslümanların tamamı bir sıkıntı, zorluk veya buna benzer bir durumla karşılaştığında elleriyle başlarını semaya kaldırıp, sıkıntı ve musibetlerin giderilmesi için rablerine yalvarırlar. Cahiliye şairleri bile bu inancı ikrar etmektedir. Çünkü Allah Teâlâ, insanlara, kendisinin semanın üzerinde olduğu fıtratını yerleştirmiştir. Şair Antara der ki:

Ey Able, ölümden kaçışım nerede, Semadaki rabbim ölmeme hükmettiği zaman

Scanned with CamScanner

Cahiliye şiirlerinde çokça buna rastlanır. Onlar bile Allah'ın mahlukatı üzerindeki ulviyetini inkar eden Cehmiye'den daha akıllıdır. Onlar makul ve menkule karşı kibirlenmiş kimselerdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Göktekinin sizi yere geçirivermeyeceğinden emin mi oldunuz?"**[169] Bir başka ayette: **"Güzel sözler ancak O'na yükselir. Salih ameli de güzel sözler yükseltir."**[170] Bir diğer ayette: **"O, kullarının üstünde mutlak hâkimiyet sahibidir."**[171] Bir diğer ayette: **"Ey İsa! Seni vefat ettirip kendi yanıma yükselteceğim."**[172]

Sahihayn ve diğer hadis kitaplarında Ebû Hureyre *(radiyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah Teâlâ mahlukatı yaratmadan önce bir yazı yazmıştır: "Rahmetim gazabımı geçti." Bu yazı kendi katında arşın üzerinde yazılmıştır." Sahihi Müslim*'de Muaviye bin Hakem es-Sülemi *(radiyallâhu anhu)*'den rivayet edilen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bir cariyeye *"Allah nerede?"* diye sorar. Cariye "Semada" cevabını verir. Allah Rasûlü: *"Ben kimim?"* diye sorduğunda "Sen Allah'ın Rasûlüsün" diye cevap verir. Bunun üzerine Allah Rasûlü: *"Bu cariyeyi azat edin çünkü bu mümindir"* cevabın vermiştir. Allah'ın mahlukatı üzerinde olduğunu ispat eden hadisler mütevatirdir, bunları ancak dinden çıkmış, müşriklerin ve sabiinlerin zümresine girmiş bir cehmiye inkar edebilir. Allah'ın arşa istiva ettiğini inkar etme meselesine gelince bu inançta, Allah'ın mahlukatı üzerinde olduğunu inkar eden cehmiye mezhebidir. Kuran'da yedi yerde Allah'ın arşa istiva ettiğini ispat eder. Bu istiva ise malum olan hakiki istivadır. Fakat keyfiyeti mechuldür. Her kim Allah'ın hakikaten arşa istiva ettiğini inkar ederse o kişi cehmidir. Çeşitli beldelerden olan beşyüz alim Cehmiye'yi tekfîr etmiştir. Allame Muhakkik İbnu'l Kayyım Nuniye'sinde der ki:

Onların küfrünü farklı beldelerden beşyüz alim belirtmiştir

İmam Lalekai onlardan söz etmiştir

Hatta ondan önce Taberani bahsetmiştir

Yezid bin Harun: "Her kim rahmanın, insanların kalplerinin ikrar ettiği şekilde arşa istiva ettiğine muhalif olursa o kişi cehmidir." Bu menhece binaen selef alimleri yol almış, istivayı inkar edenleri ise Cehmiye'ye nispet etmişlerdir. İşte durum bundan ibarettir. Daha ben *"Menahilu'l İrfan fi Ulumi'l Kuran"* adlı kitabında var olan

169 *Mülk*, 67/16

170 *Fatır*, 35/10

171 *En'am*, 6/18

172 *Al-i İmran*, 3/55

Scanned with CamScanner

ta'til ve tefvid görüşlerinin hepsini de vermedim. Bir Müslümanın bu kitabın yazarının kitabında akideyle alakalı kısmına dikkat etmesi gerekir. Selefin yazmış olduğu kitaplarla yetinsin. Çünkü bu tür kitaplara muttali olan kimselerin ortaya atılan şüphelerden ve batıllıklardan özellikle de ortaya attığı batıllığı selefe nispet etmesiyle düşüncelerinin/inancının değişmesinden korkulur. Ne bu yazar ne de selefin mezhebinden çıkmış halefin mezhebine tutunmuş, kendi nefsi için tefvid ve ta'tilden razı olmuş bir başkasının kendi inançlarını destekleyen bir harf bile seleften naklet-meleri mümkün değildir. Onların selef böyle söylemiştir dedikleri, ne sahabe, tabiin ne de akidede derin ilme sahip olan İmam Malik, Yezid bin Harun, Hammad bin Zeyd, Evzai, Nuaym bin Hamad, Ahmed, Şafii, İshak bin Rahuyeh, Buhari ve onlardan sonra gelen muhakkik imamlardan olan İbn Teymiye, öğrencisi Allame İbnu'l Kayyım gibi meşhur imamlardan hiç birisi değildir. Bu mufavvidenin yaptığı hata, selefin mezhebine olan cehaletinden ve bu inançta olan kelamcıları seleften saymasından kaynaklanmaktadır. Bu apaçık bir hatadır.

Kurtuluşa ermek isteyen her Müslümanın, bu konuda Kuran-ı Kerim ve sünneti tedebbür etmesi, Cebrail, Mikail ve İsrafil'in Rabbi olan Allah'tan dosdoğru yola eriştirmesi için hidayeti talep etmesi gerekir. Çünkü her kim bu konuyu anlarsa ve Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiğini ispat ederse, kuşkusuz sıratı müstakime erişmiş olur. Allah'tan sıratı müstakimi bize nasip etmesini diler, cehennem ehlinin yolundan bizi muhafaza etmesini talep ederiz. Kurdun Yusuf *(aleyhisselâm)*'ın kanından beri olduğu gibi selef de bunların mezhebinden beridir.

Çünkü selefin mezhebi, Allah'ın sıfatlarını ispat etmesi, manalarına iman etmeleriyle beraber bu konuda gelen nasları olduğu gibi inanıp aktarmalarıdır. Allah *(azze ve celle)* Kuran'ı, her şeyi beyan etmek için göndermiştir ki kullar Kur'an'ın ayetleri üzerine tefekkür etsin, manalarını öğrensinler. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı?"**[173] Bir başka ayette: **"Onlar bu sözü (Kur'an'ı) hiç düşünmediler mi?"**[174] Kuran'da tedebbür edilmesine dair olan emir, sıfatlar ve diğer konuları kapsar. Tedebbür için varid olan ayetler, bir konu için has değildir. Tedebbürü sadece ahkam ayetleri üzerine olması gerektiğine inanların bir delil ve hüccet ikame etmeleri gerekir. Selef, Allah Teâlâ'nın: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir"**[175] ayetini okuduklarında mahlukat içinde Allah Teâlâ'nın bir dengi, benzeri, misli ve O'nun adını taşıyan bir başkasının olmadığını, Allah'ın işiten, gören olduğun bilmişlerdi. İşitme

173 *Nisa*, 4/82

174 *Müminun*, 23/68

175 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

(Semi'), Allah'ın isimlerinden bir tanesidir. Bu isimle Allah Teâlâ'nın işitme (Sem') sıfatının olduğu ispat edilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikâyette bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, sizin sürdürdüğünüz konuşmayı (zaten) işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."**[176] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Yoksa onların sırlarını ve gizli konuşmalarını duymadığımızı mı sanıyorlar? Hayır öyle değil, yanlarındaki elçilerimiz (melekler) yazmaktadırlar."**[177]

Kur'an, Allah Teâlâ'nın işitme sıfatının olduğuna dair delillerle doludur. Kur'an'ı hakkı murad ederek tedebbür eden kimseye doğru yol apaçık olur.

Allah Teâlâ'nın ayette "[O] görendir" demesi ise buradan Allah Teâlâ için görme (Basar) sıfatı ispat edilir. Allah Teâlâ'nın 'İşiten (Semi) ve Gören (Basir)' olması, mahlukatında işiten ve gören olması, Allah'ın mahlukata benzediği manası çıkmaz. Mahlukatın işitmesi Allah'ın işitmesi gibi değildir, mahlukatın görmesi Allah'ın görmesi gibi de değildir. Allah Teâlâ'nın sıfatları mutlak kemal sıfatlardır. Mahlukat ise her ne kadar onlar içinde kemal derece hasıl olmuşsa da onların kemal derecesi nisbidir. Varacakları sonuç ise yok olmalarıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"O'nun zatından başka her şey yok olacaktır."**[178]

Bu durum çok önemli olup üzerinde tedebbür edilmesi gerekir. Ne yazık ki ilme müntesip bazı kimseler bu konuda hataya düşmüş, bu konuda ilim ve tasnifte bulunan birçok insan sekteye uğramıştır. Allah Teâlâ'nın kendi nefsini vasıfladığı sıfatları nefyetmişlerdir. Bunun yaparken de Allah'tan teşbihi nefyettiklerini iddia ederler. Böylece bu önemli konuda hataya düşmüş, Kur'an, sünnet ve selefin üzerinde icma ettiği şeye muhalif olmuşlardır.

Allah'a hamdolsun ki Allah'ın kendisine vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı şeyde teşbih yoktur. Teşbih, Allah'ın kendisi için ispat ettiğini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiğini nefyetmekte vardır.

Allah'ın kendini vasıfladığı vasıfları, Allah'ı mahlukata benzetmekten tenzih etmek niyetiyle nefyedenler, kelimeleri yerinden kaydırıp tahrif etmişlerdir. Böylece tahrif yoluna girmiş, cemaatten ayrılmışlardır.

176 *Mücadele*, 58/1

177 *Zuhruf*, 43/80

178 *Kasas*, 28/88

Scanned with CamScanner

Bu ümmetin selefi ve imamları, Allah'ın kendisi için ispat ettiği isim ve sıfatları ispat etmiş, bu konuda aralarında hiçbir ihtilaf çıkmamıştır. Manalarını anlamak ve hakikatlerini ispat etmekle beraber sıfatları, olduğu gibi inanmış, öyle aktarmışlardır.

Allâme İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)* der ki: "Alimler hükümlerin bir çoğunda ihtilaf etmiş, ancak sıfat ayetleri hususunda bir yerde bile ihtilaf etmemişlerdir. Bilakis sahabe ve tabiin sıfatları ikrar ve manalarını anlamak ve hakikatlerini ispat etmekle beraber olduğu gibi kabul edip aktarma hususunda ittifak etmişlerdir. Bu bile beyan açısından en değerli ve en önemli olanıdır. Çünkü bu, kelime-i şehadetin iki kısmının da ortaya çıkması, tevhidin gerekliliğinin ispatıdır.

Allah sübhanehu ve Teâlâ ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yeteri manada bu sıfatları beyan etmiş, ilimde derinleşenlerin kafasında bir karışıklığa mahal bırakmamıştır. Ahkam ayetlerini, neredeyse ancak havas olan insanlar anlarlar. Ancak sıfat ayetlerini, hem havas hem de avam anlayabilecek şekildedir. Buradaki kastım yani insanların sıfat ayetlerinin asli manasını anlayabilirler. Yoksa işin künhünü ve keyfiyetini anlayamazlar."[179]

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Mahlukatın sıfatların künhünü ve keyfiyetini bilmesi imkansızdır. Zaten Allah Teâlâ kullarını, bu sıfatların künhünü ve keyfiyetini öğrenmekle sorumlu tutmamıştır. Müslümanın tek yapacağı naslarda varid olana tabi olması, bunun dışında ilimsizce bir şeye dalmamasıdır. Bilinsin ki Allah Teâlâ **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."**[180]

Allah Teâlâ, kendilerini ilgilendirmeyen meselelere dalan, Allah'ın bilmekle mükellef kılmadığı şeylerde konularla ilgilenen batıl ehlini kahretsin. Onlar, bilmekle emrolundukları şeyleri öğrenmekten ne uzak, ne kadar da cahil ve sapkındırlar.

179 *Muhtasaru's Sevaik*, (1/17)

180 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

CEDELDEN UZAK DURMANIN GEREKLİLİĞİ

İsim ve sıfatlar hakkında selef-i salihin mezhebini öğrendikten sonra, şunu iyi bil ki kendini ilme nispet eden bazı taifeler bu konuda dalalete düşmüştür. Bunun sebebi ise kelama dalmaları, kelam ilmiyle iştigal etmeleri, kelam ehliyle bir arada olmaları ve onlara dostluk kurmalarıdır. Çünkü kelam, cedel ve dinde husumet ehli olanlar, bidat ve sapkınlık ehli olanlardır.

İslam bağının sarsılması, birçok prensiplerinin enkaza uğraması yalnızca kelam ehlinden ve kelam ehlinin ilminden kaynaklanmaktadır. Onlar, bütün şerlerin menşei ve menbaıdır.

Ayrıca alimler ve imamlar, kelamı kınar ve kelam ehline ta'nda bulunur, onları dinde bid'at çıkaranlar ve Müslümanlar arasında fesadı yayanlar olarak nitelerler.

İşte İmam Şafii *(rahimehullah)* şöyle diyor: "Bir kul, şirk dışında Allah'ın nehyettiği her şeyi yapması, kelama dalmasından daha hayırlıdır. Ben kelam ehlinin öyle sözlerine muttali oldum ki bir Müslümanın onların söylemlerini söyleyeceğini zannetmem."

İbn Ebi Hatim bu sözü *"Adabü'ş Şafii ve Menakibuhu"*[181] adlı kitabında sahih bir senetle rivayet etmektedir.

İmam Begavi *"Şerhu's Sünne"*[182] adlı kitabında şöyle der: "Ehli Sünnet'ten olan selef alimleri, sıfatlar hususunda cedel ve husumetten uzak durmak ve kelam ilminden ve kelam ilminin öğrenilmesinden sakınılması gerektiğine dair ittifak etmişlerdir."

Kelam ilmine, asrımızda yaygınlık gösteren bazı Nizamiye medreselerinde öğretilen astronomi ilmi de girer. Örneğin "Dağlar, yeraltındaki levhaların birbirine çarpmasıyla meydana gelir", "Güneş sistemi, toz parçacıkların birbirini çekmesi neticesinde oluşan gaz bulutundan oluşmuştur." "Güneş sistemi, ilk önce bir gaz bulutuydu. Kütleçekim ve enerji sayesinde bu gaz bulutu kütleler altında toplandı. Sonra tedrici olarak bu kütle, parçalanarak büyük kütleler haline dönüşmeye başladı ta ki parçalanan kütlelerden güneş sistemi oluştu." Bu ve buna benzer bilgiler, menkul ilimle [ayet ve hadislerden nakledilen bilgiler] ters ve makula muhaliftir. Bu tür ilimlerin öğrenilmesi, asrımızda dünyayı dine tercih eden birçok kişi nazarında öğrenilmesi zaruri olan bir durum halini aldı.

181 *Adabü'ş Şafii ve Menakibuhu*, 182

182 *Şerhu's Sünne*, 1/216

Scanned with CamScanner

Halbuki İmam Zehebi *(rahimehullah)* şöyle demiştir: "Allah'a yemin olsun ki, Allah'a ve ahiret gününe iman eden ve beş vakit namazını kılması için ezberlediği surelerden başka bir şey bilmeyen ineklerinin peşinden giden bir Müslümanın hali, bu tür ilimlerden daha hayırlıdır."

Kelam ehlinin başı dalalet, akıbetleri ise helaktır.

Mütekellim alimlerinden biri olan Şehristani, birçok beldeyi gezdikten, kelam ilminin ne kadar tehlikeli olduğunu ve insanlar için bir semeresinin olmadığını öğrendikten sonra şu kanıya varmıştır:

Yemin olsun ki birçok yeri gezdim

ve [kelam ilmine dair] tüm emarelere baktım

Şaşkın bir şeklide elini yüzüne dayanmış

Veya pişmanlık için dişlerini sıkmaktan başka bir şey bulmadım

Kelam ilmine dalmak ve dinde cedel hakkında kardeşi olan Razi ise şunları dile getirmiştir:

Aklı öne almanın sonucu hüsrandır

Yeryüzünde dolaşmamın çoğunluğu dalalettir

Ruhlarımız cesetlerimizde vahşet içinde,

Elde ettiğimiz tek şey ise eziyet ve vebal oldu

Ömür boyu yaptığımız araştırmalardan fayda elde edemedik

Elde ettiğimiz tek şeyi ise dedikodudan başka bir şey olmadı

Kelamcıların usullerini ve felsefecilerin menhecleri üzerinde teemmül ettim (düşündüm), hiçbir işe yaramadığını gördüm. En doğru yolun, Kur'an yolu olduğunu anladım.

İspat hususunda şu ayetleri okurum: **"Rahman, arşa istiva etti."**[183] **"Güzel sözler ancak O'na yükselir."**[184]

Nefy için ise şu ayetleri okurum: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla**

183 *Taha*, 20/5

184 *Fatır*, 35/10

Scanned with CamScanner

işitendir, hakkıyla görendir."[185] **"Onların bilgisi ise Rahmân'ı kuşatamaz."**[186] Her kim benim bu tecrübeme sahip olursa, benim bildiğimi bilir."[187]

Kelam ilmine dalanların çoğu sapıtmış, bu illetten kurtulmayı başaramamıştır. Çünkü şüphe, kelam ilminin kancasıdır. Kelam ilmiyle Allah'a yaklaşmak isteyen bir kişi, Allah'tan giderek daha fazla uzaklaşır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Onlar eğrilik yapınca Allah da kalplerini eğriltti. Allah günaha saplananları doğruya eriştirmez."**[188]

Kelam ilminin kötülüğünü ve zararını, kelam iliminin bid'at ve dalalet olduğu öğrendiğine göre bil ki Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in asıllarından bir tanesi de kelam ve bid'at ehlinden uzaklaşmak, onlardan kaçınmak ve onları cezalandırmak gerekir. İster bunlar, bidatine davet eden bidatçiler olsun isterse de bidatine davet etmeyen olsun fark etmez. Ancak bidatine davet eden daha önceliklidir. Hatta şayet böyle birinin şerri def edilemiyorsa, Müslümanların imamının onu öldürmesi caizdir.[189] Yol kesicilerin şerri, onları öldürmekle def ediliyorsa onları öldürmek caiz ise, zararı İslam'a ve Müslümanlara olan bidatçiler neden öldürülmesin ki?

Şunu iyi bil ki asrımızda yaşayan şeytanın ordusundan olan bazı kimselerin, bidatçilerden kaçınmak, onlarla bir arada olmamak ümmet arasına ayrılık ve ihtilaf sokar, halbuki bu ümmete vahdet lazımdır iddiası gönderilmiş peygamberlerin efendisi olan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ve sahabelerinin gösterdiği yola muhaliftir.

Bu menhece bürünen kimse ancak başarısızlığa uğrar. Çünkü bu menhec, cehalet ve dalkavukluk üzerine bina edilmiştir. Hatta bu menhec nifak üzerine kurulmuştur. Bidat ehliyle dostluk kurmak, onlarla aynı ortamda oturmak ve onlara dalkavukluk etmek ne kötü bir ittifaktır. Böyle bir ittifak karışıklık, sonu ise parçalanmaktır. Çünkü bu menhec, Allah'a ve Rasûlüne karşı gelmek üzere bina edilmiştir. **"Kim, kendisine hidayet (doğru yol) besbelli olduktan sonra peygambere karşı çıkar, mü'minlerin yolundan başkasına uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir."**[190]

---

185 *Şura*, 42/11

186 *Taha*, 20/110

187 Bk: *el-Fetava el-Hameviyye*, 7, *Siyeru Alemin Nübela*, 21/501, *Tabakatu'ş Şafiiyye*, 8/96

188 *Saf*, 61/5

189 Buradaki hüküm İslâm Devleti olduğunda geçerlidir. Konuyla ilgili bu eserin 251. Sayfasına bakınız. **(Editör)**

190 *Nisa*, 4/115

Scanned with CamScanner

İşte bu, müminlerin yolundan başka bir yola sapan kimseler için şiddetli bir tehdittir. Müminlerin yolundan başka olan yollardan bir tanesi de bidat ehliyle aynı ortamda oturmaktır. Çünkü müminlerin yolu, müminleri dost edinmekten geçer. Her kim bidatçileri dost edinirse, Allah Teâlâ onu kurmuş olduğu dostlukla başbaşa bırakır ve onu cehenneme atar. Cehennem ne kötü bir dönüş yeridir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, içlerinden ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir."**[191] Bidat ehliyle oturmakta Allah'a ve Rasûlüne düşmanlıktır.

İmanın en sağlam kulpu, Allah için sevmek Allah için buğzetmektir. O halde sen Ehli Sünnet ve'l Cemaati sever, bidat ve dalalet ehline ise buğz etmelisin. İşte bu yol, ancak kendini bilmezleri kendisinden yüz çevirdiği milleti ibrahimdir. Her kim bu aslı çiğnerse, kuşkusuz İslam'ın bir aslını çiğnemiş, vela ve bera akidesi üzerine bina olmuş İbrahim *(aleyhisselam)*'ın milletini yıkmış olur.

Ebu Kilabe *(rahimehullah)*: "Heva ehliyle oturmayın, onlarla din hususunda mücadeleye girmeyin. Çünkü ben, heva ehlinin sizi, kendi sapkınlıklarına düşürmesinden veya bildiğiniz şeylerde kafanızı karıştırmasından emin olamam." Darimi *'Sünen'*[192]inde sahih bir senetle rivayet etmiştir. Darimi, *Sünen* adlı kitabında (1/110): "Hasan ve İbn Sirin şöyle demiştir: "Heva ehliyle oturmayın, onlarla din hususunda mücadeleye girmeyin ve onların söylemlerini dinlemeyin." *Sahihayn* ve diğer hadis kitaplarında geçen Ka'b bin Malik *(radıyallâhu anhu)* hadisiye meşhur olmuş Ka'b bin Malik *(radıyallâhu anhu)* ve beraberindekilerin Tebük gazvesinden geri kalmasıyla başlayan hadisede, hadisin zahirinde masiyet ehlinden yüz çevirip onlarla muhatap olunmamasına delalettir. Masiyet ehliyle dahi durum böyle ise bidat ehliyle durum nasıl olması gerekir? Bidat ehlinden, tevbe edineye kadar uzak durmak daha evladır. Şayet bidatlerinden tevbe ederlerse tevbeleri kabul edilir. Aksi halde onlardan uzak durmak daha önceliklidir. Ta ki başka insanlar da onlardan uzak dursun. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Ka'b ve diğer iki sahabeden *(radıyallâhu anhum)* uzak durmuş, ashabına da onlardan uzak durmayı emretmiştir.

---

191 *Mücadele*, 58/22

192 Darimi, *Sünen*, 1/1208

Scanned with CamScanner

Begavi *(rahimehullah)* *'Şerhu's Sünne"*[193] adlı kitabında şunları dile getirmiştir: "Sahabe, tabiin, tebei tabiin ve Ehli Sünnet alimleri, bidat ehline düşmanlık besleyip onlardan uzak durmak üzerine icma ve ittifak etmişlerdir."

Bütün mahlukatın, sahabe ve sahabeye en güzel bir şekilde tabi olanların derc etmiş olduğu bu sahih menhece boyun eğmesi, cedeli [din hususunda tartışmayı]ve bidati terk etmesi gerekir. Aman ha şehvetin ve isteklerin için hakkı terk eden veya alimlerin ve şeyhlerin fiillerinden dolayı hakka tabi olmayan kimselerden sakın. Çünkü hak, ne kişilerle ne de çoğunlukla bilinir.

Bütün herkes üzerine farz olan şey, Kur'an ve Sünnet'e tabi olması ve tartışmalı olan meselelerin Kuran ve sünnete sunulmasıdır. Çünkü hak, bu iki asıldadır, asla bunlar dışına hak aranmaz. Kur'an ile amel etmek, "La İlahe illallah" şahitliğinin bir göstergesi, sünnet ile amel etmek ise "Muhammedun Rasûlullah" şehadetinin bir göstergesidir. Bu iki aslın dışına, ancak şekavet sebeplerini kendisi tuzağa düşürdüğü kişiler çıkabilir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar."**[194]

Her Müslümanın 'La ilahe illallah Muhammedun Rasûlullah" şehadetini gerçekleştirmesi gerekir. Bu da ancak safiyane Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e tabi olmaktan gelir. Çünkü bir şeyin hak olup olmaması ona bağlıdır. Başkaları ise, onların sözü alınır da geri çevrilir de. Her kim hakkı söylerse, velev ki bu hakkı söyleyen kendisine buğz edilen biri dahi olsa ondan kabul edilir. Çünkü o kişi kendi nefsinden değil Allah'tan ve Rasûlü'nden haber verir.

Her kim de batılı söylüyorsa, her ne kadar sevilen biri dahi olsa söylediği batıl kabul edilmez. İşte bu, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e hakiki anlamda safiyane tabi olmanın göstergesidir. Kişi, eserlere [hadis ve/veya sahabe sözleri] tabi olursa asla sapıtmaz. Kişi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e tabi olduğu müddetçe Allah Teâlâ neden falan falan kişiye tabi olmadın diye sormaz. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu ümmet içinde çıkacak olan münaza ve ihtilaftan haber vermiştir: *"Benden sonra yaşayacak olanlarınız, büyük ihtilaflar görecektir. O ihtilaflar sırasında size düşen benim sünnetime ve doğruya ileten raşid halifelerin sünnetine tabi olmanızdır."* Tirmizi, Ebu Davud ve Ahmed, İrbad bin Sariye *(radıyallâhu anhu)*'dan sahih bir senetle rivayet etmiştir.

193 *Şerhu's Sünne*, 1/227

194 *Nisa*, 4/65

Scanned with CamScanner

Bu hadis, büyük ihtilafların çıkacağına işaret etmektedir. Nitekim bu ihtilaflar vuku buldu da. Fakat Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu ihtilaflar içinden nasıl çıkılacağını de beyan etmiştir: *"Size düşen benim sünnetime ve raşid halifelerin sünnetine tabi olmanızdır."* Allah Rasûlü, kendi sünnetine ve raşid olan halifelerin sünnetine uymayı emretmiş, insanların hevalarına ve şehvetlerine uyarak çıkarmış oldukları şeyleri ve şeri nasları vakıaya uydurmayı terk etmeyi emretmiştir. Çünkü vakıa, bir haramı helal, bir helali haram kılmaz. Helal, Allah'ın helal dediği, haram Allah'ın haram dediğidir. Allah'ın hakkında helal veya haram demediği şeyler ise affedilmiş/kendisine günah yazılmayan şeylerdir.

Evzai *(rahimehullah)*: "İnsanlar seni engellese de selefin gittiği yolu takip et. İnsanlar süslü konuşmalar yapsa dahi onların görüşlerinden sakın." Hatib el-Bağdadi *(rahimehullah)* *"Şerefu Eshabi'l Hadis"* adlı kitabında sahih bir senetle rivayet etmiştir. İmam Ahmed *(rahimehullah)*: "Bizim nazarımızda sünnetin usulü, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabının üzerinde olduğu yolu takip etmek, onlara uymak ve bidatleri terk etmektir. Çünkü her bidat dalalettir..." Benim yazacaklarım buraya kadardı. Bu risaleyi yazmayı bana kolaylaştıran Allah Teâlâ'ya hamdolsun.

Benim tarafımdan bir hata ve zelle olduysa bundan dolayı Allah Teâlâ'nın beni bağışlamasını istiyorum.

Faydası okuyucuya, zararı ise yazara aittir.

Allah Teâlâ'dan dileğim bizi sıratı müstakime iletmesi, naim cennetleriyle nimetlendirmesidir. Bütün amellerimizi yalnızca kendi rızası için yapılmış halis ameller kılmasıdır. Bizden varid olan hataları affetmesidir. Çünkü hatadan ancak Allah Teâlâ'nın kendisini koruduğu kimseler hali olabilir. İsmet sıfatı ancak seçilmiş olan peygamberler ve Rasûllere aittir.

Bizler hakkı kast etmiş, doğruya talip olmuşuz.

Allahım! İlim nuruyla nurlanmayanlardan, sağlam kulpa tutunamayanlardan sana sığınırız. Böyle kimselerin ilminde, hak ile batılı birbirinden ayıracak nur yoktur. Bu nedenle batılı hak, hakkı batıl, sünneti bidat, bidati ise sünnet olarak görmüşlerdir.

Allahım! Göğsü haset ve kin ile dolmuş, bu kinini ve hasedini gizlemeyi veya yok etmeyi başaramamış, böylece sövgü ve kınamaya sığınmış, bizlere her türlü iğrenç iftiralarda bulunmuş, bizi tekfir ve tefsikte bulunmak için doğruyu yanlışla karıştırmak için müdaceleye girişmiş kimselerden sana sığınırız.

Scanned with CamScanner

Allahım! Bu tür hasetçilerden ve bağilerden sana sığınırız. Hayaları azalmış, takvaları sönmüş, dinleri azalmış, bununla beraber iftiraları çoğalmış, zulüm ve cehaletle susamış, mezheplerini daraltmışlardır. Tuzakları ve hileleri yok olmuş bu nedenle batıl ve yalanlar ortaya atarak tekfir ve tebdi' [bidatçı olarak görme]'e gitmişlerdir.

Bize Allah yeter. O, ne güzel vekildir.

Salat ve selam seçilmişlerin en hayırlısı olan, başka hiçbir peygambere yapılmayan eziyetlerin kendisine yapıldığı Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, ailesinin ve kafirlere, münafıklara karşı cihad etmiş ve hasetçilerin burnunu yere sürtmüş olan ashabının üzerine olsun.

Bu risale, Şaban ayında tamamlanmıştır.

10/08/1413 H.

Scanned with CamScanner

التَّوْكِيدُ
عَلَى
وُجُوبِ الاعْتِنَاءِ بِالتَّوْحِيدِ

DÖRDÜNCÜ RİSALE:

TEVHİDE EHEMMİYET GÖSTERMENİN VÜCÛBİYETİNE DÂİR

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

MUKADDİME

Hamd, yalnızca Allah'a aittir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve bağışlanma talep ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet etmişse artık onu saptıracak yoktur, kimi saptırmışsa artık onu hidayete erdirecek kimse yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve elçisidir.

Kuşkusuz Allah'ın kulları üzerindeki bir hakkı olan tevhid, himmetlerin kendisi içi sarf edildiği, en değerli vakitlerin kendisiyle iştigalde harcandığı en büyük hakikattir. Çünkü bir Müslümanın saadeti tevhid iledir. Çünkü kulun şekaveti, bedbahtlığı, tevhidi bilmemesinden ve onu terk etmesinden dolayıdır. Bir kulun, Allah'ın farz kılmış olduğu tevhidi bilmesi gerekir. Aynı zamanda tevhidi bilmekle beraber tevhidi bozan şeyleri bilmesi vaciptir. Aksi halde kul, farkında olmadan şirke düşebilir.

Zıt, zıttın güzelliğini ortaya çıkarır,

Eşyalar zıddıyla ortaya çıkar

Her kim şirki öğrenmezse, şirke düşmesi büyük bir olasılıktır. Günümüzde olduğu gibi İslâm olduğunu iddia eden birçok belde ehli şirke düşmüştür; kabirleri tavaf ediyorlar, kabirdeki kimseler için kurban kesiyorlar, onlar adına adak adıyorlar, onlardan yardım ve istiazede bulunuyorlar. Onlardan, içinde bulundukları sıkıntı ve zorluklardan kurtarmalarını istiyorlar. -Yerin ve göğün Rabbi olan Allah'a sığınırız.- Bununla beraber bunlar Müslüman olduklarını iddia ediyorlar. Hatta bunlar, Allah'ın öğrenmesini vacip kıldığı bir ilimden yüz çevirmelerine rağmen, buna karşı cahil olmalarına rağmen ve bu konuda dalalette olmalarına rağmen İslam'ın hamile-

Scanned with CamScanner

ri ve yardımcıları olduğunu iddia ediyorlar. İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir.

Durum böyle olunca, insanlığın çoğunun gafil kaldığı ve kendisinden yüz çevirdiği büyük bir iş için uyanık olmak ve bu işi idrak etmek gerekir. Bu işte tevhidi yaymak ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ümmetine tebliğ ettiği şekliyle insanlara sahih bir şekilde beyan etmek gerekir. Özellikle de uluhiyet ve isim ve sıfat tevhidi üzerinde durmak gerekir.

Rububiyet tevhidi, Allah Teâlâ'nın yaratıcı [hâlık], rızık veren [râzık] ve bütün işleri tedbir eden [müdebbir] olduğunu ikrar ve itiraf etmektir. Bu tevhid çeşidini, içinde bulundukları şirkle beraber ikrar etmişlerdir.[195] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"'Andolsun ki onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, mutlaka "Allah..." derler."**[196]

Bununla beraber yaşadığımız şu zamanda müşriklerin dahi ikrar ettiği rububiyet tevhidini ikrar etmeyenler var.[197] Ne var ki peygamberlerin asıl kendisiyle gönderildiği tevhid çeşidi uluhiyet tevhididir. Uluhiyet tevhidi, bütün ibadetlerin yalnızca Allah'a yapılmasıdır. Uluhiyet tevhidi, rububiyet tevhidini ve isim ve sıfat tevhidini de içinde barındırır.[198]

195 Bkz. İbn Teymiye, *Fetava*, 14/380

196 *Lokman*, 31/25

197 Bk: İbn Teymiye, *Fetava*, 1/155

198 Bk: İbn Teymiye, *Fetava*, 10/284, *Fetava'ş Şeyh*, Feharisi'l Amme, 36/3, İbn Kayyım, *Medaricü's Salikin*, 1/33

Scanned with CamScanner

TEVHİDE EHEMMİYET VERMEK

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* tevhide çok büyük bir önem vermiş ve ihtimam göstermiştir. Hatta ölüm hastalığındayken bile tevhidi dile getirmiştir. Bu da tevhide olan ehemmiyeti gösterir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ölüm hastalığındayken şunlar dile getirmiştir: *"Allah, Yahudi ve Hıristiyanlara lanet etsin. Onlar peygamberlerinin kabirlerini mescitler edindiler."* Âişe *(radıyallâhu anhâ)*'nın rivayet ettiği bu hadis muttefekun aleyh[199] bir hadistir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bunu bize bir uyarı olsun diye söylemiş ki biz de Yahudi ve Hıristiyanlar gibi yapmayalım. Böylece Allah Rasûlü'nün laneti üzerimize olmasın. Çünkü kabirleri mescit edinmek, şirk vesilelerinin en büyüğüdür.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hastalığını artınca *"Bana bir sayfa getirin size bir şey yazayım ki benden sonra dalalete düşmeyesiniz"* dedi. Ömer *(radıyallâhu anhu)* ise "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ağrısı ona galip gelmiştir. Allah'ın kitabı yanımızda. O bize yeter." Bunun üzerine orada olanlar ihtilaf etmiş, sesler yükselmişti. Bu kargaşadan rahatsız olan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *"Yanımdan gidin, benim yanımda tartışmanız uygun değil"* diyerek onları dışarı çıkartmıştı." Bu hadis İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği muttefekun aleyh bir hadistir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yazmak istediği şeyi yazamadan vefat etti. Fakat yazsaydı bile tevhidden başka bir şey yazmayacaktı. Bu söylediğimize delil olarak Tirmizi ve başka muhaddislerin hasen bir senetle İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği şu sözüdür: "Her kim, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in vasiyetine bakmak istiyorsa şu ayeti okusun: **"(Ey Muhammed!) De ki: "Gelin, Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyi davranın. Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizi de onları da biz rızıklandırırız. (Zina ve benzeri) çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşrû bir hak karşılığı olmadıkça, Allah'ın haram (dokunulmaz) kıldığı canı öldürmeyin. İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız."**[200]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* vasiyet etmedi fakat vasiyet etseydi de İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'nun zikrettiği gibi ancak tevhidi vasiyet edecekti.

İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'nun zikrettiği En'am suresindeki ayet, tevhidi ve tevhidin zıttını içine almaktadır. Çok değerli olan bu sahabenin söylediği, tevhid maka-

199 Yani Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği, sıhhatinde hiçbir şüphenin olmadığı bir hadistir. (Mütercim)

200 *En'am*, 6/151

Scanned with CamScanner

mının ve tevhidi beyan etmenin ne kadar ehemmiyetli olduğuna bir delildir. Kişi, ilimde ve dinde ne kadar yüksek bir mertebeye ulaşsa bile, o kişi tevhide muhtaçtır. Kişinin tevhidden mustağni olmak gibi bir durumu yoktur.

Günümüzde insanların içine düştüğü hatalardan bir tanesi de "İnsanlara bu gün tevhidi anlatmaya gerek yok. Zaten insanlar şirkten hali olmuş İslam beldelerinde yaşıyorlar." Bunu söyleyen bir kişi, velev ki Müslümanlar İslam devletindeler iddi sı doğru olsa bile katışıksız bir cahildir. Ancak onun bu iddiası, sadece iddiadan öteye geçmeyen, hiçbir hakikati olmayan bir iddiadır. Bilakis şirk, her tarafa yayılmış, bidatler her tarafı kuşatmıştır. Ne bunları münker gören var ne de bunların münker olduğunu söyleyenler. Allahım, sana şikayette bulunur ve senden yardım dileriz.

Tevhidin ehemmiyeti ve önemine binaen söylediğimize delil olan şeylerden bir tanesi de henüz bazı ameller farz kılınmadan önce Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in davetinin on yılını tevhide davet etmekle geçirmesidir. Bu da tevhidin ne kadar önemli olduğunu gösterir. Çünkü Allah Teâlâ, yapılan amelleri tevhid olmadan kabul etmez. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Muaz *(radıyallâhu anhu)*'yu Yemen'e gönderdiğinde *"İlk davet edeceğiniz şey 'Allah'tan başka ilah yoktur' olsun"*[201] demiştir. Bu nedenle Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* davetinin ilk başında *"La ilahe illallah' deyin kurtuluşa erin"*[202] demiştir. Ardından Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Ölülerinize 'La ilahe illallah'ı telkin edin"* demiştir.[203] İşte bu hadislerde, Allah Rasûlü'nün bir müslümana, doğumundan ölümüne kadar tevhide ne kadar ihtiyaç duyduğunu gösterdiği en açık ve bariz göstergesidir. Çünkü bir müslümanın hayatı, tevhid üzere bina edilmiştir. Çünkü tevhid, en önemli ve en tekitli vecibelerdendir. Allah Teâlâ bir peygamberi göndermemiş olsun ki muhakkak o peygamber kavmini tevhide davet eder. Allah Teâlâ Kuran'da paygamberlerden bahsederken, onların davetlerine şu sözle başladığını haber verir: **"Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur."**[204] Bir başka ayette: **"Andolsun biz, her ümmete, "Allah'a kulluk edin, tâğûttan kaçının" diye peygamber gönderdik. Allah, onlardan kimini doğru yola iletti; onlardan kimine de (kendi iradeleri sebebiyle) sapıklık hak oldu."**[205] Yine bir başka ayette: **"Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, "Şüphesiz, benden başka hiçbir ilâh yoktur. Öyleyse bana ibadet edin" diye vahyet-**

201 *Buhari*, 3/261, *Müslim*, 19

202 Ahmed, *Müsned*, 4/63, 5/371

203 *Müslim*, 6/219

204 *A'raf*, 7/59

205 *Nahl*, 16/36

Scanned with CamScanner

mişizdir."[206] 'La ilahe illallah" kelimesi, tazim, korku, reca, muhabbet, yücelik ve diğer bütün kulluk çeşitlerinde Allah'ın fert/tek olduğunu kapsar. Gönderilen bütün elçiler, dinin aslı olan bu büyük aslı takrir etmek için gönderilmiştir.

İmam Ahmed'in *Müsned*'[207]inde İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğu rivayet edilir: *"Allah'a ibadet edilip O'na hiçbir şey ortak koşulmayıncaya kadar kılıçla [savaşmakla] gönderildim. Benim rızkım mızrağımın ucundadır. Zillet ve alçaklık benim emrime muhalefet edenler içindir. Her kim bir kavme benzerse o da onlardandır."*

Tevhidin önemi ve ehemmiyetine delalet eden delillerden bir tanesi de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in tevhidin ne kadar önemli olduğunu tenbih etmek için güne başlarken tevhidle günün bitirirken de tevhidle bitirmesidir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sabah namazının iki rekatında "De ki Ey Kafirler!..."[208] ve "De ki O Allah birdir."[209] Surelerini okurdu."[210] Yine Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* akşam namazından sonraki iki rekat sünnetinde de yine bu iki sureyi okurdu.[211] Çünkü Kafirun suresinde, Allah*(azze ve celle)*'den başkasına ibadet edenlerden beraat vardır. İhlas suresi ise uluhiyet, rububiyet ve isim ve sıfat tevhidini barındırır.

206 *Enbiya*, 21/25

207 *Müsned*, 2/50

208 *Kafirun*, 1

209 *İhlas*, 1

210 *Müslim*, 6/5; Müslim, Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* tarikiyle, Ahmed, Aişe *(radıyallâhu anhâ)* tarikiyle rivayet etmiştir. Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi ve diğer muhaddisler İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan da rivayet etmiştir.

211 *Tirmizi*, 2/296-297, *İbn Mace*, 1166; Bu hadisi, Abdulmelik bin Velid bin Me'dan, Asım bin Behdele'den o da Ebu Vail'den o da Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etimştir... Bu hadisin senedi, Abdulmelik'ten dolayı zayıftır. Ebu Hatim ve ibn Mace, Abdulmelik'i tadif etmişlerdir. Buhari ise onun hakkında "Problemlidir" demiştir.
Nesai (2/170) yaptığı rivayette ise İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* rivayet etmiştir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i yirmi kere takip ettim. Akşam ve sabah namazının sünnetinde kafirun ile ihlas suresini okuduğuna şahit oldum.
İbn Mace (833): İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* akşam namazında kafirun ile ihlas suresini okurdu. İbn Hacer, *Fethul Bari* (2/248)'de "Bu hadisin zahir isnadı sıhhatlidir ancak bu hadisin senedi maluldür." Darekutni: "Bazı raviler bu hadiste hata etmiştir."

Scanned with CamScanner

SAHABE NESLİNİN TEVHİDE VERDİĞİ ÖNEM

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sonra onun yolunu sahabeler takip etmiştir. Tevhidi, en güzel bir şekilde beyan etmişler, oldukça ihtimam göstermişlerdir. Bütün inayetlerini tevhidi beyan etmeye vermişlerdir. Çünkü sahabeler, bir beldenin ve kulların ayakta durması ancak tevhidle olacağını biliyorlardı. Bu nedenle gecelerini ve gündüzlerini tevhidi beyan etmekle geçirmişlerdir. Çünkü onlar, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* gibi bir kaynaktan faydalanmışlardı. Vahiy onlara geliyor, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ise onlara sabah akşam beyanda bulunuyordu.

Sahabeden sonra tabiin ve tabiinlere en güzel şekilde tabi olanlar bu menheci yürüttüler. Tevhidi beyan etmek için büyük sorumluluklar yüklendiler. Böylece ilk üç nesil, ilim ve amel bakımından en hayırlı nesli oldular.

Ardından bidatlerin ve münkerlerin yayıldığı bir dönem geldi. En hayırlı olan şeyler en basit şeylerle değiştirildi. Ta ki Şeyhul İslam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* dönemine kadar bu böyle devam etti. Fakih, alim ve çok değerli olan bu şeyh ortaya çıktığında, kendi döneminde yaşayan insanların birçok bidate daldığı ve çoğunun tevhidi bilmediğini gördü. Böylece bütün gayretini eserleri ortadan kaldırılmış olan tevhidi beyan etmek için harcadı. Gerçek tevhidi çok az kişi biliyordu. Bu nedenle Allah yolunda hakkıyla cihad etmiş, gece gündüz, gizli ve açıktan insanları kalemiyle, diliyle, kılıcıyla tevhide davet etmiştir. Kendi zamanındaki insanlara tevhidi anlatmıştır. Bu davet için rıhlette bulunmuş, hak olan kelimeyi diğer beldelere de taşımıştır. Allah Teâlâ da şeyhin davetiyle iman ehline fayda vermiş, dalalet ehli ise köşeye sıkışmıştır.

Ardından şeyhin menhecini önde gelen alimler takip etmiş, insanlara en güzel bir şekilde tevhidi beyan etmiştir.

Ardından Allah'ın dilemesiyle yine olan oldu tekrar münker işler, helak edici bidatler ve bidat tevessüller ortaya çıktı. Bu durum Şeyh İmam Muhammed bin Abdulvehhab zamanına kadar böyle devam etti. Allah Teâlâ ona en güzel şekilde karşılığını versin ve onu hesapsız cennetine nail etsin. Şeyh, tevhide davet etmiş, insanları, kulları Allah Teâlâ'ya denk tutmaktan nehyetmiştir. Meşhur *"Kitabu't Tevhid Hakku'llahi Ala'l Abid"* adlı kitabını tasnif etmiştir. Bu kitapta bir müslümana gerekli olan uluhiyet tevhidi, rububiyet tevhidi ve esma ve sıfat tevhidiyle alakalı malumatlar vermiştir. Büyük küçük çeşitli beldelerden herkes bu kitaptan faydalanmıştır.

Scanned with CamScanner

Ardından bu menhec üzerine torunları, marifet ve itkan ehli olan öğrencileri devam etmiştir. İnsanları, sıkıntıları, dertleri ve acıları gideren asıl rablerine ve mabudlarına davet etmiştir. Allah onlara rahmet etsin. Şu asrımıza kadar böyle devam etmiştir. Asrımızda ise öyle kimseler geldi ki söyledikleriyle amel etmeyen, söylemekle emrolunmadıkları şeyleri yapan, şu asrımızda bildikleri için insanlara tevhidi anlatmanın bir gereği olmadığını iddia eden bir zümre geldi. Böylece hem sapıttılar hem de saptırdılar. **"Ne büyük bir söz (bu) ağızlarından çıkan! Onlar ancak yalan söylüyorlar."**[212]

Belki bunlara göre tevhid, yeri ve göğü yaratan Allah'ı ikrar ve itiraf etmektir. Şayet onların inancı böyleyse, bu, Rasûllerin kendisi için gönderildiği ve kitapların kendisi için indirildiği hakikate karşı cahilliklerinden kaynaklanan bir musibettir.

Şeyhu'l İslâm İbn Teymiye *(rahimehulllah)*: "Rasûllerin getirmiş olduğu tevhid, 'Allah'tan başka ilah yoktur, yalnızca O'na ibadet edilir, O'na tevekkül edilir, yalnızca O'nun için dost edinilir, yalnızca O'nun için düşmanlık yapılır ve yalnızca O'nun rızası için amel edilir' inancıyla tek olan Allah'ın uluhiyetini ispat etmeyi barındırır. Bu da Allah Teâlâ'nın kendi nefsi için ispat ettiği isim ve sıfatları ispat etmeyi barındırır." Ardından şeyh bazı ayetler verdikten sonra şunları zikreder: "Tevhidden kasıt kelam ve tasavvuf ehlinin zannettiği gibi sadece alemi yalnızca Allah'ın yarattığı inancı olan rububiyet tevhidi değildir. Bunlar (tasavvuf ve kelam ehli) rububiyet tevhidini delillerle ispat ettiklerinde tevhidin ana gayesini ispat ettiklerini, rububiyet tevhidine şahitlik edip, bunda derinleştiklerinde tevhidin zirve noktasına ulaştıklarını zannediyorlar. Kişi, Allah Teâlâ'nın hak ettiği sıfatları ikrar etse, Allah'ı, kendisi tenzih ettiği her şeyden tenzih etse, Allah'ın her şeyin yaratıcısı olduğunu ikrar etse, 'Allah'tan başka ilah olmadığı' şehadetini getirmediği müddetçe muvahhid olmuş olmaz. Bu şehadetle Allah Teâlâ'nın ibadete müstehak tek ilah olduğunu ikrar edip, hiçbir ortağı olmayan Allah'a ibadet etmeye yönelir. İlah kelimesi, ibadeti hak eden mabud ve me'luh [ilah edinilen] manasına gelir. Yoksa ilah, bir şeyi icat etmeye kadir olan anlamında değildir. Bir müfessir ilah kelimesini, bir şeyi icat etme manasını verir, bu mananın ilah kelimesinin en has manasının olduğunu iddia ederse, bu manayı da tevhidin asıl gayesi olduğunu ispat ederse –Sıfatiye kelamcılarının[213] yaptığı gibi ki bunlar Ebu'l Hasan ve etbalarının bunu söylediğini söylüyorlar- Allah'ın kendisi için Rasûlleri gönderdiği tevhidin hakikatini bilmiyorlar demektir. Çünkü Arap müşrikler, Allah'ın tek başına her şeyin yaratıcısı olduğuna inandıkları halde yine de müşrik olmaktan kurtulamıyorlardı. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

212 *Kehf*, 18/5

213 Bazı sıfatları ispat edip, bazılarını da nefyeden kelamcılar kastedilir. **(Mütercim)**

Scanned with CamScanner

"Onların çoğu Allah'a ancak ortak koşarak inanırlar."[214]

Seleften bir grup alim şöyle der: Onlara yeri ve göğü kim yarattı diye sorsan, Allah yarattı derler. Buna rağmen onlar başkasına ibadet ediyorlar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"De ki: "Eğer biliyorsanız söyleyin: Yer ve yerde bulunanlar kime aittir? De ki: "Yedi kat göklerin Rabbi, büyük Arş'ın Rabbi kimdir? "Allah'ındır" diyecekler. "Öyle ise O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?" de. De ki: "Eğer biliyorsanız söyleyin: Her şeyin hükümranlığı elinde olan, kendisi koruyan, kendisine karşı korunulamaz olan kimdir? "Allah'ındır" diyecekler. "Öyle ise nasıl aldanıyorsunuz?" de."**[215]

O halde Allah'ın her şeyin rabbi, yaratıcısı olduğun ikrar etmek, yalnızca Allah'a kul olan, yalnızca O'na dua eden, yalnızca O'dan isteyen, yalnızca O'dan korkan, O'nun için dost ve düşman edinen, peygamberlere itaat eden, O'nun emrettiğini emreden ve O'nun yasakladığını yasaklayan kişi olduğu manasına gelmez.

Müşriklerin çoğu, Allah'ın her şeyi yarattığını ikrar ederler. Kendileriyle şirk koşmuş oldukları şefaatçileri ispat eder ve bu şefaatçileri Allah'a denk tutarlar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Yoksa Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: "Hiçbir şeye güçleri yetmese ve düşünemiyor olsalar da mı? De ki: "Şefaat tümüyle Allah'a aittir. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Sonra yalnız O'na döndürüleceksiniz."**[216] Bir başka ayette: **"Allah'ı bırakıp, kendilerine ne zarar, ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve "İşte bunlar Allah katında bizim şefaatçılarımızdır" diyorlar. De ki: "Siz, Allah'a göklerde ve yerde O'nun bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz!? O, onların ortak koştukları şeylerden uzaktır, yücedir."**[217] Bir diğer ayette: **"Andolsun, sizi ilk defa yarattığımız gibi teker teker bize geldiniz. Size verdiğimiz dünyalık nimetleri de arkanızda bıraktınız. Hani hakkınızda Allah'ın ortakları olduğunu zannettiğiniz şefaatçilerinizi de yanınızda görmüyoruz? Artık aranızdaki bağlar tamamen kopmuş ve (Allah'ın ortağı olduklarını) iddia ettikleriniz, sizi yüzüstü bırakıp kaybolmuşlardır."**[218]

Bu nedenle bunların tabiileri güneşe, aya ve yıldızlara secde eden, onlara dua eden, onlar için oruç tutup ibadetler yapan ve onlara kurban kesenler oldular. Ar-

214 *Yusuf*, 12/106

215 *Müminun*, 23/84-89

216 Zümer, 39/43-44

217 Yunus, 10/18

218 En'am, 6/94

Scanned with CamScanner

dından "Bu şirk değildir. Şirk, bunların benim için tedbir edici olduğuna itikad edersen olur. Ama bunları bir sebep ve vasıta olarak görürsen, müşrik olmazsın der. Halbuki İslam dininde bilinmesi zorunlu olan bilgilerden bir tanesi de bunun şirk olduğudur."

Şayet bunlara göre yalnızca ibadeti yalnızca Allah'a yapmak, Rasûllerin kendisi için gönderildiği ve kitapların kendisi için nazil olduğu tevhidse;

Acaba şu asrımızda ve Ahmed Bedevi ve diğerlerinin zamanında yapıldığı gibi kabirleri tavaf etmek, acaba tevhidden midir?

Veli ve salih kullar için bazı beldelerde yapıldığı gibi adak adamak tevhidden midir?

Birçok beldede yapıldığı gibi cinler ve başka varlıklar için kurban kesmek tevhidden midir?

Müşrikleri sevmek ve müminlerden yüz çevirmek tevhidden midir?

Müslümanlara karşı müşriklere destek vermek tevhidden midir?

Alemlerin Rabbi olan Allah'ın hükmünü bir kenara bırakıp sonradan vad'î kanunlarla (insanların çıkarmış olduğu kanunlar) hükmetmek tevhidden midir?[219]

219 Kuşkusuz şu asrımızda vad'i kanunlarla hükmetmek her tarafı kuşatmış bir musibettir. Müslümanların ittifakıyla, tartışmasız Allah'ın şeriatini bütün herşeyde tahkim etmek, dinin asıllarından ve furûlarındandır. Allah'ın ve Rasûlü'nün hükmüne boyun eğip uymak vaciptir. Allah Teâlâ, hükmü kendine has kılmıştır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hüküm yalnızca Allah'a aittir."** Yani hüküm vermek ancak Allah'a aittir. Her kim Allah'ın indirdiği dışındaki hükümlerle hükmederse, hüküm konusunda Allah ile münazaada bulunmuş demektir. Kur'an ve Sünnet'le hükmolunmaya davet edilen veya Kur'an ve Sünnet'le hükmetmeye davet edilen bir kişi bunun reddederse, o kişi münafk olup, nifaka bulanmış biridir. Allah Teâlâ münafıkların vasıflarını belirtirken şöyle buyurmuştur: **"Onlara: Allah'ın indirdiğine (Kitab'a) ve Rasûl'e gelin (onlara başvuralım), denildiği zaman, münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün."** ***(Nisa, 4/61)***
Allah Teâlâ ayrıca Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i bütün işlerde hakem tayin etmeyenlerin imanını yok saymıştır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar."** ***(Nisa, 4/65)***
Allah'ın indirdiğiyle hükmetmek; 'Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed onun kulu ve elçisidir' şehadetinin bir gereğidir. Kişinin İslâm'ı Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeden istikamet bulmaz. Bilakis Allah'ın ve Rasûlü'nün hükmüne boyun eğmedikçe Müslüman olmaz. Allah'ın hükmüyle hükmetmeyen hâkimin küfrü hususunda Allah'ın hükmünü inkar veya hâkimin Allah'ın hükmünün bu asırda geçerli olmadığı inancında olması veya buna benzer durumlar şart koşulmaz.
Bilakis hâkimin, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmemesi, Allah'ın hükmünü reddetmesi ve Allah'ın hükmüyle hükmetmeyi isteyen kişinin karşısında durması riddet ve küfürdür. Ancak şu asrımızda bazıları buna muhalefet etmiş, hâkimin Allah'ın hükmünü kabul etmediğine dair inancının da olmasını

Scanned with CamScanner

İnsanların sözlerini Rabbimiz ve Rabbimizin emin dostu olan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözünün önüne almak tevhidden midir?

Bankalarda faiz işletmek ve faize karşı çıkana savaş açmak, faizi desteklemek ve gerileme korkusuyla olabildiğince maddi yardımda bulunmak tevhidden midir?

Batı ilmini öğrenmek ve içtiklerini içmek için müşriklerin diyarına sefer yapmak tevhidden midir?

Müslüman beldelerde kafirlerin şiarını yükseltmek tevhidden midir?

Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını tahrif etmek tevhidden midir?

Kabirlere ibadet etmeye davet edenleri barındırmak tevhidden midir?

Bu saydıklarım şu asrımızda var olan münkerlerdir. Daha bu saydıklarım devede kulak kalır. Bununla beraber bu tür münkerlerden alıkoyan çok az kişi olduğunu görürsün. Bu yüzden bu tür münkerler ortaya çıktı. Küçükler bu tür münkerleri öğrenmekle başladı, büyükler bu tür münkerlerle yaşlandı. İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*: "Öyle bir zaman gelecek ki sizi fitneler saracak, insanlar o fitnelerle yaşlanacak, küçükler o fitnelerle büyüyecek. İnsanlar o fitneleri sünnet olarak telakki edecek. Birisi o fitneyi terk ettiğinde 'sünneti terk ettin' denilecek." Oradakiler: "Ne zaman olacak bu?" denildiğinde İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*: "İçinizden alimleriniz yok olup, kurralarınız çoğaldığında, fakihleriniz azalıp, emirleriniz çoğaldığında, çocuklarınız azalıp, ahiret ameliyle dünyayı kazanmaya, din dışındaki bir amaçla fıkıh öğrenmeye başladıklarında"[220] diye cevap verdi. Darimi ve Hakim, İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'dan mevkuf olarak rivayet etmekle beraber ref hükmü vardır. Çünkü İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'nun aktardığı bilgi gaybi bir bilgi olup, kendi görüşüyle söyleyebileceği bir şey değildir.

İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'nun söylediğinin tamamı ortaya çıkmıştır. Cehalet çoğalmış, hatipler her yerde hutbeler verir oldu. Bununla beraber bazı cahiller, bu gün insanların tevhidi bildiğini, bu nedenle tevhidi anlatmaya ihtiyaç kalmadığını iddia ediyor. Bu ne büyük, ne kadar yanlış ve tehlikeli bir sözdür. Allah'tan afiyet ve selamet isteriz.

şart koşmuştur.
İbn Abdilber *(rahimehulllah)* *et-Temhid* (4/226) adlı kitabında İshak bin Rahuyeh'ten şöyle bir nakile bulunmuştur: "Allah'ın indirdiğini ikrar etmekle beraber Allah'ın indirdiği herhangi bir hakikati reddeden icma ile kafirdir." Bkz. İbn Hazm, *el-İhkam fi Usuli'l Ahkam*, 1/17; İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n Nihaye*, 13/119

220 Darimi, 1/64, Hakim, 4/514

Scanned with CamScanner

EL VERÂ VE'L BERÂ AKÎDESİNİN ÖNEMİ

Ey iman kardeşim, şunu iyi bil ki bugün insanlar bir gurbet içindedir. Bazı insanların bu gurbetten haberleri yok. Bu nedenle insanlar, tevhidi öğrenmeye, susuz bir insanın suya olan ihtiyacından daha çok muhtaçtırlar. Çünkü farklı beldelerde olan insanların çoğu şirke bulaşmış farkında değiller. Bazıları da özellikle de yöneticiler, adi olan bir şeyi hayırlı olan bir şeyle değiştirmiş, Allah'ın şeriati dışındaki kanunlarla yönetmekte, vad'î kanunlara razı olmaktadır. Şirk ehlini dost edinip, dünyalık tamah için onlara yaklaşmakta, onları yüceltmektedir. Bu nedenle bunlar hakkında Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu sözü tasdik edildi: *"Kişi sabah mümin olur, akşam kafir; akşam kafir olur sabah mümin. Dinini, dünyalık bir menfaat için satar."*[221] İnsanların tevhide ihtiyaç duymadıklarını iddia edenlerin çoğunluğu, tevhidin hakikatini bilmeyen cahillerdir. Bilakis onlar, yiyecek ve içecekleri düzgün oldukları zaman babalarının üzerinde buldukları adet ve taklitlerden razı olmuş kimselerdir. İşte bunların, daldığı uykudan uyandırılması gerekir. Gözlerini açıp yeryüzünde ne tür münkerler işlendiğini görmeleri gerekir.

Dinin büyük bir çoğunluğu değiştirildi. Sünnet, birçok köy ve şehirlerde yok oldu. Bidatler, birçok kişi nazarında sünnet halini aldı. İlahi ahkamlar değiştirilip yerine vad'î kanunlar getirtildi.

Hristiyan mabetler, İslam'ı iddia eden birçok beldede mevcuttur. İslam diyarında putperest mabetlerin bulunmasına razı olmaktan, ses çıkarmamaktan, putperestleri dost edinmekten daha büyük küfür olabilir mi? Hatta bazıları tarafından bunlara ikramda bulunulur. Bunun yaparken de **"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır"**[222] ayetini delil olarak getirmektedir. Bu ayete, selefin yaptığı tefsirin dışında bir mana yüklemektedir. Bu yorum şekli Allah'a atılmış bir iftiradır, Allah'ın ayeti hakkında bir ilhad ve kelimeyi olması gereken yerden tahrif etmektir...

Vallahi bunlar, İslam dinine karşı Yahudi ve Hıristiyanlardan daha çok tehlikelidir. Bunlar, İslam için bir musibettir. Bunların yediği ve içtiği yerinde olduğunda [dünyalık bir sıkıntı çekmediklerinde] İslam'ın başına neler geldiğini çokta umursamazlar. Bununla beraber Müslüman ismini almış birçok kişinin bu tür kişileri dost edindiklerini, çeşitli bağlarının olduğunu, onlara karşı sevgi beslediğini ve yapmış

221 Müslim, 2/133 (Nevevi), Ahmed, 2/303-304, Tirmizi, 4/422, İbn Hibban, 15/96, Feryabi, *Sıfatü'l Münafikin*, 104, Begavi, *Şerhu's Sünne*, 15/15. Tüm bunlar, bu hadisi Ala bin Abdurrahman'dan o da babasından o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir. Tirmizi bu hadis için: "Bu hadis hasen sahihtir" demiştir.

222 *Kâfirun*, 5

Scanned with CamScanner

oldukları bu çirkin davranışlarını teyit ettiğini görürsün. Halbuki bunlar hakkında Allah Teâlâ'nın şu hükmünün tatbik edilmesi gerekirdi: **"Hiçbir zulüm ve baskı kalmayıncaya ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın."**[223] Yani yeryüzünde şirk kalmayıncaya kadar, din tamamıyla Allah'ın oluncaya kadar, yeryüzünde yalnızca Allah'a ibadet edilinceye kadar onlarla savaş...

Ne var ki bu zamanda el-vela ve'l bera[224]nın üzeri örtülmüş, etkisi sönmüş üzeri tozla kaplanmıştır. El-vela ve'l bera, akidenin asıllarındandır. Din, ancak el-vela ve'l bera ile varlık bulur. Ancak şu zamanımızda ahkamlardan bihaber olan avam bir tarafa birçok alim ve ilim talebesi el vela ve'l bera'dan yüz çevirmiştir. Günümüzde insanların durumlarını araştıran bir kişi, el vela ve'l bera itikadını ne kadar ihmal ettiğini, ne kadar basite aldığını görecektir. Hatta bazı insanlar var ki hiç oralı bile olmazlar. El vela ve'l bera'nın vacip olduğuna dair var olan ayet ve hadisleri tevil ederek, hiç bir delil olmaksızın zahir manasından başka manalar vererek büyük bir sorumluluğun altına girdiğini görür. Hevasına tabi olup ağır bir yükün altına girer. Bunların tamamı el vela ve'l bera'nın nefislere zor gelmesi, riyaset ve konum sahiplerinin maslahatına uymamasından kaynaklanır. Şu sözü söyleyen ne güzel söylemiştir: "İnsanlar nazarında İslam'ın değerinin ne kadar olduğunu bilmek istiyorsan, insanların cami kapılarında dolup taşmasına ve Kabe'de lebbeyk sesleriyle çıkardıkları gürültüye bakma, bilakis onların şeriat düşmanlarıyla olan ilişkilerine bak."

Aynı zamanda Allah yolunda cihad, iyiliği emretme (emri bil ma'ruf) ve kötülükten alıkoyma (nehyi anil münker) ancak el vela ve'l bera akidesiyle ikame edilebilir. Nitekim şu asrımızda bazı davetçiler bu aslı ihmal etmiştir. Böylece onların bidat ehliyle dostluk kurduğunu, onlara değer verdiğini, onları övdüğünü, insaf ve adelet iddasıyla onları övdüğünü görürsün. Hatta birçok cahil ve avamın, onlara karşı ülfet beslediğini ve birçok avamı bu şekilde etkilediklerini görürsün. Halbuki vacip olan onların sapkınlıklarını ortaya çıkarmak, menheclerini beyan etmek, seleften ne kadar uzak olduklarını ortaya çıkarmaktı. Yoksa bidatlerini ve sapkınlıklarını parlatmak değildir. Çünkü onların bidatlerini ve sapkınlıklarını güzel göstermek, onları dost edinmeye açılan bir kapıdır. Allah Teâlâ selefimize rahmet etsin onlar bidat ehliyle bir arada oturmayı, onların sözlerini işitmeyi ve kitaplarına açıp bakmayı yasaklardı. Ne var ki selefin bu menhecinden kopanlar hüsrana uğramış, kendi görüşünün kölesi olmuştur. Bu ise uzak bir sapıklıktır.

---

223 Enfal, 39

224 İslam'da dost ve düşmanlık

Scanned with CamScanner

İSİM VE SIFAT TEVHİDİ

Muvahhid sünni birisi, insanların şu zamandaki isim ve sıfatlar tevhidine olan tutumlarını araştırsa, çoğunun Eşari, Cehmiye, Mutezile ve İbadiye olduğunu görür. Eşarilerin kitaplarında itikat edilmesi caiz olmayan sıfatlar hakkında yapılmış teviller, selef mezhebinden dönme ve çoğunlukla Eşari menhecine göre yazılmış olduğu görülür.

Bu nedenle tevhidin ve isim ve sıfatlar hakkında Ehli sünnet ve'l Cemaat olan selef mezhebinin öğrenilmesi gerekir.

Şeytanın fıtratını değiştirmediği her sünni selefi indinde selef mezhebinin isim ve sıfatlar konusunda Allah Teâlâ'nın kendi nefsi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiğini tahrif, ta'til, tekyif ve temsil olmaksızın ispat ettikleri malumdur. Allah Teâlâ hakkında **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir"**[225] olduğuna itikat ederler. Allah'ın kendisi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü'nün Allah için ispat ettiği isim ve sıfatları nefyetmezler. Tam tersine bu konuda varid olan delil sahihse **"İşittik ve itaat ettik"**[226] derler.

Allah'ın isimlerinin, bidat ehline hilafen belli manalara delalet eden övgü sıfatları olduğuna itikat ederler. Mesela işitme sıfatı olan 'es-Semi', Ehli Sünnet ve'l Cemaat nazarında Allah *(azze ve celle)*'nin işitme sıfatına delalet eder. Aynı şeklide diğer sıfatlar da böyledir. Bunlara karşı cahil kalma. Çünkü bu büyük bir asıl olup, ilim nuruyla nurlanmayan ve sağlam bir dayanağa dayanmayan birçok taife bu konuda hataya düşmüştür.

Bazı alimler de hadis ilminde tashih ve tadifle uğraşır. Tabi bu inkar edilecek veya kötü görülecek bir şey değil tam tersine şer'an olması gereken bir durumdur. Fakat bunlardan bazılarının itikat cenahını ihmal ettiğini görürsün. Hatta bazılarının isim ve sıfatlar hususunda selefin mezhebiyle Eşari ve diğerlerinin görüşlerini birbirine karıştırdığını görürsün.[227] Hatta belki de onlar Selefin sözü zannederek Al-

225 *Şura*, 42/11

226 *Bakara*, 2/285

227 Maalesef şu asrımızda ilim elde etmiş kimseler tarafından selef kitapları üzerinde kendisinden korktuğumuz hastalığı yayıyorlar. Selef alimlerinin kitaplarını, "Tahkik" adı altında talihsiz ve muharref görüşlerle doldurdular. Halbuki bu hakikatte bir telfik, ihanet ve iman ehli arasında fasit akidenin yayılmasıdır. İşte sana bir örnek: Sahihu'l Buhari (1/384) üzerinde talik yapan kişi nüzul hadisi [Allah Teâlâ'nın her gece gök semaya olan nüzulu hadisi] hakkında: "Bu nüzul, gerçek bilgisini Allah'a havale edilmesi gereken müteşabih bilgilerdendir. Veya hadiste nüzuldan murad Allah Teâlâ'nın emri, rahmeti,

Scanned with CamScanner

lah'ın kelamından bir ayetin tefsiri için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hadisindeki bir kelimenin tefsiri için bazı Eşari alimlerinin sözlerini naklederler. Bu nedenle ilim ve amel bakımından selef akidesine itina göstermek gerekir.

Bu da ancak Kur'an ve Sünnet'e rücu edip, onlar üzerinde tedebbür etmeyi ve herşeyde Kur'an ve Sünnet'i tahkim etmekle hasıl olur. Aynı zamanda ilim ehlinden olan muhakkiklerin kelamını iyice gözden geçirir, şer'î nasların muradını anlamak namına ilimlerinden istifade edilir. Çünkü imamlar -Allah onlara rahmet etsin- bu konuda oldukça büyük bir ilim bırakmışlardır.

Geride bıraktıkları kitaplardan bazıları ise şunlardır: Hallal *(rahimehullah)*'a ait *'es-Sünne'*, Abdullah bin Ahmed bin Hanbel *(rahimehullah)*'a aite *'es-Sünne'* kitabı, Acurri *(rahimehullah)*'a ait *'eş-Şeria'* kitabı, Lalekai *(rahimehullah)*'a ait *"Şerhu Usuli İ'tikadi Ehli's Sünne ve'l Cemaat"* kitabı, Darimi *(rahimehullah)*'a ait *"er-Reddu ala Bişr el-Merisi'* kitabı, İbn Mendeh'e ait *'er-Reddu ala'l Cehmiyye'* kitabı, İbn Batta'ya ait *'el-İbane'* kitabı, İbn Huzeyme'ye ait *'Kitabu't Tevhid'* kitabı, Ebu Kasım el-Esbahani'ye ait *'el-Hucce fi Beyani'l Mehacce'* kitabı, Şeyhul İslam İbn Teymiyye ve öğrencisi İbnu'l Kayyım'ın kitapları ve Necdi davet imamlarının telifleri ve bu konuda faydalı olan diğer kitaplar. Bu konu, Allah'ın doğruyu ilham ettiği, kişinin nefsinin şerrinden muhafaza ettiği, Allah'ın kitabına, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine ve selefin yolunun üzerinde olanların dışındakilerinin ayakları kaymış, sapkın fikirlere dalmışlardır.

lütfu, mağfiretinin inmesidir. Veya bu hadisten murat meleklerin Allah'ın emriyle inmesidir." Bu şekilde tefvid, tevil ve tahrif yaparak sözünü bitiriyor.
Bu çeşit bir tahrif, muasır alimlerin selef kitapları üzerinde yaptıkları birçok talikte mevcuttur. Allah Teâlâ kolaylık verirse daha sonra ilim ve tahkik iddiasıyla selef menheci üzerinde olduklarını da iddia ederek selef kitaplarını abes hale sokan bunlara karşı reddiye babında bir risale yazacağım. (Falan doktorun taliki). Ne yazık ki selef kitapları cehalete bürünmüş bu tür bağilerin eline düşmüş!

Scanned with CamScanner

HÂTİME

Bu anlatılanları öğrendikten sonra şunu iyi bil ki alimlerin, ilim talebelerinin ve Allah'a davet eden davetçilerin bütün gayretlerini tevhidi ve tevhidi bozan şeyleri anlatmak için kullanması gerekir. Yaptıkları derslerden büyük çoğunluğunu, şer'i delillerle tevhid meselelerini açıklamak, izah etmek ve tevhidi bozan durumları beyan etmeye vermelidirler. Bunu kendilerine bir vazife bilmelidirler. Çünkü tevhid, en önemli vaciplerden bir tanesidir. Tevhidle yeryüzünde temekkün elde edilebilir, tevhidle düşmana karşı yardım ve zafer gelir. Tevhidin ihmal edilmesi, zayi edilmesi ve hakkının gözetilmemesiyle de yeryüzünde temekkün olmaz, başarı ve zafer elde edilmez. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah, sizlerden iman edip iyi davranışlarda bulunanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hakim kıldığı gibi onları da yeryüzüne sahip ve hakim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslâm'ı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vâdetti. Çünkü onlar bana kulluk ederler; hiçbir şeyi bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır."**[228]

Kişi ancak tevhidin şartlarını yerine getirir, şirk ve şirk ehlinden beri olursa salih ameller işleyen ve hakkıyla Allah'a ibadet eden bir mümin olabilir. Tevhidin bu şartlarını yerine getirip, şirk ve şirk ehlinden beri olmak için de ancak tevhide ihtimam gösterip, bütün inayetini tevhide verir ve şaibe, şirk ve bidatlarden kurtulursa yerine getirebilir.

Allah Teâlâ Müslümanların durumunu ıslah etsin, bütün işlerinde doğruya isabet etmelerini nasip etsin. Allah Teâlâ, dilediği kullarını başarıya eriştirendir. O'nun verdiğine mani olacak hiç kimse yoktur, O'nun mani olduğuna da hiç kimse verecek yoktur.

Bu risalede murad ettiğim mesajı kısa ve öz ifadelerle vermeye çalıştım ki Allah'ın kendisine hidayet vermesini ve sapkınlık içinden kurtarmasını istediği kimse bundan istifade etsin.

Salat ve selam Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, ailesinin ve ashabının üzerine olsun.

Süleyman bin Nâsır el-Ulvân
02/11/1412 H.

228 *Nur*, 24/55

Scanned with CamScanner

مِلَّةُ إِبْرَاهِيمَ

BEŞİNCİ RİSALE:

MİLLET-İ İBRAHİM

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

MUKADDİME

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam peygamberlerin sonuncusu olan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e, ailesine ve bütün ashabının üzerine olsun.

Okuyacağınız bu risale, Faziletli Şeyh Süleyman bin Nâsır el-Ulvân'ın -Allah onu korusun- H.1434 yılında birkaç oturumda Millet-i İbrahim hakkında, ehemmiyeti ve oldukça önemli olduğu hakkında söylemiş olduğu nasihatlerden oluşmaktadır.

Bizde bunu *Millet-i İbrahim* başlıklı bir risale haline getirdik.

Şeyh Süleyman el-Ulvân *'et-Tibyan Şerhu Nevakidu'l İslam'*[229] adlı kitabında Millet-i İbrahim'den bahsederken şunları dile getirmiştir: "İslam'ı bozan sekizinci durum: "Her kim müşrikleri tekfir etmez veya onların şirk içinde olduğuna şüphe duyarsa veya onların mezhebini doğrularsa [o da kafir olur]."

Çünkü Allah *(azze ve celle)* birçok ayette onları tekfir etmiş, Allah'a yalan iftiralarda bulundukları, Allah'a şirk koştukları ve Allah'ın bir çocuğunun olduğunu iddia ettikleri için onlara düşmanlık beslemeyi emretmiştir. Allah *(azze ve celle)* Müslümanlara, müşriklere düşmanlık ve buğz etmeyi farz kılmıştır.

Kişi, müşrikleri tekfir etmedikçe Müslüman olduğuna hüküm verilmez. Çünkü kişi, müşrikleri tekfir etme hususunda durum apaçık ortada olduğu halde tevakkuf eder veya apaçık belli olduğu halde onların müşrik olduğu şüphesine girerse o kişi onlar gibi olur.

---

229 Sayfa 26

Scanned with CamScanner

Kişi, müşriklerin mezhebini doğrular, içinde bulundukları küfür ve tuğyanı güzel görürse, Müslümanların icmasıyla kafirdir. Çünkü o kişi İslam'ın hakikatini öğrenememiştir. İslam'ın hakikati ise "Tevhid ile Allah'a teslim olma, itaat ile O'na boyun eğme, şirk ve şirk ehlinden beraat etmektir."

Sahihi Müslim'de Mervan el-Fezzari tarikiyle rivayet edilen bir hadiste Ebu Malik Sa'd bin Tarık babasından şöyle rivayet eder: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: "Her kim 'La ilahe illallah' der, Allah dışında kendisine ibadet edileni tekfir ederse malı ve kanı haram olmuş, hesabı ise Allah'a kalmıştır."

Bir Müslümanın sadece 'La ilahe illallah' demesi yeterli olmamış, bilakis bununla beraber Allah dışında kendisine ibadet edilenleri de tekfir etmek şart koşulmuştur. Şayet Allah'tan gayrı ibadet edilenler tekfir etmeksizin kelime-i tevhid söylerse kanı ve malı henüz haram olmaz. Bu kişinin, Allah'ın düşmanlarının isteklerine uyum sağlamaksızın kendisine tabi olmakla, menhecini kendimize bir menheç edinmekle emrolunduğumuz Millet-i İbrahim'in aslından bir aslı zayi ettiği için kendisine keskin kılıç çekilir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: «Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir.» Şu kadar var ki, İbrahim babasına: «Andolsun senin için mağfiret dileyeceğim. Fakat Allah'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez» demişti. (O müminler şöyle dediler:) Rabbimiz! Ancak sana dayandık, sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır."**[230]

İşte bu, kendisine yüz çevirenlerin kendi nefsini aldattığı Millet-i İbrahim'dir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir."**[231]

İmam Muhammed bin Abdulvehhab *(kaddesallahu ruhehu)*: "Tağutu tekfir etmenin şekli şöyledir: "Allah'tan gayrısına ibadet edilmesinin batıl olduğuna itikat edip, onu terk etmen, ona buğzetmen, Allah'tan gayrısına ibadet edeni tekfir etmen ve onlara düşmanlık beslemendir."

230 *Mümtehine*, 60/4

231 *Bakara*, 2/256

Scanned with CamScanner

Bu açıklamayla, kendisi İslam'a nispat eden birçok yöneticinin durumu ortaya çıkıyor. Çünkü onlar, şirk ehlini dost edinmiş, onlara yaklaşmış, onları tazim etmiş, kendileriyle onlar arasında kardeş olduklarına dair alakalar kurmuştur. Bunlara ek olarak onlar, ehli dine düşmanlık yapmış, onlara eziyet vermiş ve onları hapishanelere atmıştır. Bu yaptıklarından sonra İslamları kalır mı?

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez."**[232]

Bir diğer ayette: **"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur."**[233]

O halde İslam dinini din olarak benimseyen her Müslümanın müşrikleri tekfir etmesi, onlara düşmanlık beslemesi, onlara ve onları sevenlere, onlar için mücadele edenlere veya şeri bir özür olmaksızın onların diyarına gidenlere buğz etmesi gerekir.

Bütün Müslümanların ise asıl dinleri olan İslam'a dönmeleri gerekir. Çünkü ancak bu şekilde izzet ve zafer hasıl olur. İslam ile beldeler istikamette kalır. İslam ile Allah'ın dinine yardım eden rahmanın kulları ile yiyecek ve içecekleri yerinde olduğu zaman dine yapılanların umurlarında olmadığı şeytanın kulları arası ayrılabilir.

Bütün Müslümanlara Allah'ın halili olan İbrahim *(aleyhisselâm)*'ı örnek almaları vaciptir. **"Hani İbrahim, babasına ve kavmine şöyle demişti: "Şüphesiz ben sizin taptıklarınızdan uzağım. Ben ancak O, beni yaratana taparım. Şüphesiz O beni doğru yola iletecektir."**[234]

Bize düşen kendi akidemize, dinimize dönüp, Allah *(azze ve celle)*'nin kafirler hakkındaki hükmünü yerine getirmemiz gerekir: **"Ey iman edenler! Kâfirlerden (öncelikle) yakınınızda olanlarla savaşın ve sizde bir sertlik bulsunlar. Bilin ki, Allah kendisine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir."**[235] Bir başka ayette: **"Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün, onları yakalayın, esir edin, geçebilecekleri bütün yolları ve geçitleri tutup kendilerini kontrol altında bulundurun. Eğer şirkten vazgeçer, namazı kılar ve zekâtı verirlerse yollarını serbest bıra-**

232 *Maide*, 5/51

233 *Al-i İmran*, 3/28

234 *Zuhruf*, 43/26-27

235 *Tevbe*, 9/123

Scanned with CamScanner

kın."[236]

İnsanlar ne zaman Kur'an ve Sünnet'i hakem tayin etmeyi terk ederse, Allah Teâlâ onların başlarına düşmanları musallat eder. Birçok devlet, Allah'ın şeriatıyla hükmetmeyi terk edip, melun vad'î kanunlarla hükmetmeye razı olunca, beldeleri devrildi ve parçalandı. Düşman, onları farkında olmadan azap zehriyle zehirledi. Çünkü düşmanı dost edinen birçok lider, sadece kendi koltuğunu düşünüyordu. Onlar için dinin izzetli olup olmaması pek önemli değildi. Halbuki izzet ve temkin ancak dine yardım etmekle olur. Çünkü dine yardım etmek, gücü yetebilen herkes üzerinde bağlayıcı bir farzdır. Fakat birçoğu bunu bilmiyordu. Bunun sebebi ise Allah'a davet eden davetçilerin kusurlu davranmasıyla beraber, kötü kimselerini sırdaş edinmesiydi.

Her Müslümanın bilmesi gerekir ki kafirler, içlerinde var olan hasetten dolayı Müslümanları dininden uzaklaştırmak için olabildiğince bütün çabalarını kullanıyor, bütün bir hırsla Müslümanları muhasara altına alıyorlar. Şayet dinlerine bağlı olanlar bu uykudan uyanmazlarsa, ileride pişmanlık içinde parmaklarını ısıracak, ancak o zaman bu pişmanlık onlara fayda vermeyecek ve ileride yaptıklarına karşılık bulacaktır; "Saldırmayana saldırılır."

Her alim, davetçi, hatip ve cami imamına, insanlara, Kur'an ve Sünnet'ten olan şer'i delillerle kafirleri dost edinmenin tehlikesini anlatması vaciptir. İnsanlara, müşriklerin diyarlarına gitmenin ne derece tehlikeli olduğunu veya müşriklerin beldelerine Müslüman beldelerinden daha öncelik verilmesinin ne kadar tehlikeli olduğunu anlatması gerekir. Çünkü Allah, Müslümanlarla kafirler arasındaki dostluğu ve sılayı kaldırmıştır. Hatta velev ki bu kafir, senin en yakın akraban dahi olursa fark etmez. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ederlerse, babalarınızı ve kardeşlerinizi bile dost edinmeyin. İçinizden kim onları dost edinirse, işte onlar, zalimlerin ta kendileridir."**[237]

Bir başka ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir."**[238]

---

236 *Tevbe*, 9/5

237 *Tevbe*, 9/23

238 *Mücadele*, 58/22

Scanned with CamScanner

"Ey iman edenler! Eğer benim yolumda savaşmak ve rızamı kazanmak için çıkmışsanız, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanlara sevgi göstererek, gizli muhabbet besleyerek onları dost edinmeyin. Oysa onlar, size gelen gerçeği inkâr etmişlerdir. Rabbiniz Allah'a inandığınızdan dolayı Peygamber'i de sizi de yurdunuzdan çıkarıyorlar. Ben, sizin saklı tuttuğunuzu da, açığa vurduğunuzu da en iyi bilenim. Sizden kim bunu yaparsa (onları dost edinirse) doğru yoldan sapmış olur."[239]

Bu nedenle Şeyhayn [Buhari ve Müslim]'ın rivayet ettiği hadiste Usame *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: *"Müslüman kafire, kafir ise Müslümana varis olmaz."* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* böyle söylemiş ki müslüman ile kafir arasında bir alaka olmaması içindir. Allah Rasûlü bu şekilde ikisi arasında tevarüsün olamayacağını kat'î bir dille ifade etmiştir.

Bir başka hadiste ise Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *"Bir müslüman, bir kafirden dolayı öldürülmez [kısas uygulanmaz]"* buyurmuştur. Çünkü kafir alçak olandır. Nasıl olmasın ki! Nitekim Allah *(azze ve celle)* müşriklerden söz ederken **"Ey iman edenler! Müşrikler ancak bir pisliktir"**[240] buyurmuştur.

Her Müslümanın, Yahudi, Hıristiyan ve diğer kafirlerin, Müslümanların onların milletine tabi olup, onlarla aynı safta yer almadığı müddetçe Müslümanlarla asla uzlaşamayacaklarını, Müslümanlarla asla barışmayacaklarını ve Müslümanlardan asla razı olmayacaklarını bilmelidir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Dinlerine uymadıkça yahudiler de hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. De ki: Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır."**[241]

Bu ayet, kafirlerin dinine tabi olanlar için Allah'tan şiddetli bir vaid (tehtid)'dir. Çünkü bir Müslümanın Allah'tan başka dostu ve yardımcısı yoktur. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* müşriklerden ayrılmayı emretmiştir ki bir Müslüman onlardan olmasın. Hatta bu konu hakkında çok ciddi bir uyarı yapmıştır: *"Ben, müşriklerin arasında ikamet eden her müslümandan beriyim."* Sahabeler: "Ey Allah'ın Rasûlü, neden? Allah Rasûlü: *"İki ateş birbirini görmez."*

Nesai ve diğer muhaddisler Behz bin Hakim o da babasından o da dedesinden

239 *Mümtehine*, 60/1

240 *Tevbe*, 9/28

241 *Bakara*, 2/120

Scanned with CamScanner

rivayet etmiştir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah, bir müşriğin Müslüman olduktan sonra, müşriklerden ayrılıp Müslümanların arasına gelmedikçe onun yaptığı ameli kabul etmez."*

Bizler, bu dinin garip kalmasını ve Müslümanların bu duruma düşmelerini Allah *(azze ve celle)*'ye şikayet ediyoruz. Müslümanlar bu korkutucu sarih nasları işittiği halde (müşriklerin hakim olduğu) beldelerine gidiyorlar, onlarla beraber oturuyorlar, onlarla beraber aynı sofrada yiyip içiyorlar, onlarla gülüp eğleniyorlar.

Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim bir müşrikle bir arada olur, onunla aynı yere yerleşirse o da onlardandır."* Ebu Davud, Semüre bin Cündüb *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir. Bu hadis zayıftır fakat önceki verilen hadisler bu hadisin doğruluğuna şahittir.

Nerede milleti ibrahim?

Nerede Allah için sevmek ve Allah için buğzetmek?

Bir çok müslüman bunlara hiç dikkat etmiyor.

Allame Süleyman bin Sehman ne güzel söylemiş:

Milleti İbrahim'in menhecine ihanet edildi

Din; muhabbet, buğz ve veladır

Aynı şekilde günahkar ve sapkın kişilere karşı bera'dan ibarettir

Ebtahi İbn Haşim olan nebinin dinine,

Tutunan ve bu dinde gidenlerin günahkarlardan değildir

Dinin başına gelen ve hoşgörülü milleti yok eden

İlk helak edici olarak görmüyoruz

Yaptığımız kusurlardan elem duyar

Büyük günahları affetmesi için Allah'a sığınırız

İşlediği günahların üzerini kapladığı

Kaskatı kesilmiş kalpleri Allah'a şikayet ederiz

Bizler değil miyiz,

Scanned with CamScanner

Şirk ve zalime yağcılık çekenler

Gülümser bir yüzle onlara selam verip

İkram ettiklerine hızlıca gidenler

Masum,[242] *her Müslümandan beri olmuştur*

Şirk diyarında ikamed eden

Fakat ortak akıl bizde,

Günahkarlarla barışçıl olmaktır

Aramızda yol işaretleri yok oldu nasıl olur da yayıldı

Bütün İslam beldelerine yayıldı

Bu din, Allah için sevmek, Allah için buğzetmek ve vela'dır.

Şeyh Süleyman el-Ulvân *(rahimehulllah)*: "Bu garip asırdan başımıza gelenleri Allah'a şikayet ediyoruz. Mizanlar ters düz oldu. Çoğunluğun yaptığı şey sadece isimlerle, beyyine olmadan yalnızca iddialarla muamelede bulunuyorlar. Allah'ın dinini gece gündüz, gizli ve açık yıkmaya çalışan düşman, gafil cahil insanlar ve şehvet ehli insanlar nazarında, sadece kelime-i şehadet getiriyor diye mümin muvahhid oldu. Kişi iblisin bir askeri olduktan sonra, canıyla ve malıyla bu dine karşı savaş açan biri için kelime-i şehadeti getirmesi ona fayda vermez."

Dâru'l Ulvan

242 Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*

Scanned with CamScanner

TEVHİDİN HAKİKATİ

Allah Teâlâ, cinleri ve insanları ancak kendisine ibadet etsinler diye yaratmıştır. İbadet ise rububiyeti barındıran uluhuyiyet tevhidinin kendisidir. İbadet, sevgi, boyun eğme ve Allah Teâlâ için kemal sıfatları ispat etmeyi bir arada tutandır.

Kişinin tevhid ehli kalabilmesi için Allah için sevmesi, Allah için düşmanlık beslemesi, şirk ve küfür ehlinden ayrılıp, onlara düşmanlıkta bulunması ve onlardan beri olması gerekir.

İnsanların çoğu şirkten kurtulur, tevhid ehlini sever. Fakat şirk ehlinden teberride bulunmaz, şirk ehline yardım etmek ve onlarla beraber olmakta el çekmez. Bu ise büyük bir dalalet ve 'La ilahe illallah' kelimesine olan cehalettir. Çünkü kelime-i tevhiddeki nefiyde, şirkten, şirk ehlinden teberri olup, onlara düşmanlık ve buğzetmek vardır.

Müslümanların bunu bilmesi, anlaması ve ne için yaratıldığını bilmesi gerekir. Kişinin İslâm'ı, Allah'a, kitaplarına, Rasûllerine ve müminlere vela (dostluk) da bulunup, kafirlere karşı da teberride bulunmadıkça tamamlanmaz.

En büyük maksat ve en büyük maslahat; Allah'ın tevhidini yeryüzünde ikame etmek, kulları Allah'tan gayrısına kul olmaktan kurtarıp yalnızca Allah'a kul olmaya çağırmaktır. Bu da ancak şeriate boyun eğmek, dine sarılmak, kafirleri tekfir edip onlardan beraat etmekle olur.

Bizim İslam ümmetinden istediğimiz, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve sahabelerin gösterdiği şekliyle tevhidi geniş manada anlamaları, vakıada uygulamaları ve Allah yolunda cihad etmeleridir. Çünkü tevhid, insanlara bir beyan, doğru yol, alemlere bir rahmet ve Allah'ın azabından kurutuluştur. Cihad ise, hakkın karşısında duran ve insanlar ile hak olan dini birbirinden ayırmaya çalışanlara karşı yapılır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın."**[243]

243 Enfal, 8/39

Scanned with CamScanner

EL-VELA VE'L BERA

Allah Teâlâ kullarına, kendi evliyalarını dost, düşmanlarını ise düşman benimsemelerini emretmiştir. Vallahi bu, tevhid bablarından bir bab, Milleti İbrahim'in asıllarından bir asıldır. Her kim bunu öğrenir ve ikame ederse, onun lezzetini ve tatlılığını görür. Kalbi ise bu konuda sıkıntıya sebep olabilecek şeyleri ortadan kaldırır/ilgilenmez.

Nefsini, şehvetten dolayı buğzedilenlere dostlukta bulunmaktan ve dünyevi bir sebepten dolayı Allah'ın velilerine düşmanlık yapmaktan sakın.

Müslümanlara karşı kafirlere yardım edenler, muvahhidlere karşı haçlılara yardım edenler, kafirlerin maslahatı için müminlere sırt çevirirler. Onlar bu şekilde Müslüman olamazlar! Bu şekilde Müslüman olamazlar! Bu şeklide Müslüman olamazlar! Böyle kimselerin riddetinde şüphe edilmemesi gerekir. Böyle yapanlar, imanın aslını yıkmıştır. İman ile küfür bir arada bulunmaz. Kafirler, Müslümanlarla dinlerinden dolayı, şirki tevhidin yerine koymak ve ilahi şeriat yerine vad'î kanunlarla yönetmek için savaşıyor. Böyle kimselere yardım edenler ise, hain ve mürted olarak isimlendirilir. Böyle yapan kimselerin, yaptığı bu fiili helal görerek yapması veya kafirleri sevmesi şartı yoktur. Bu tür bir inanç mürcie ve cehmiye inancıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Eğer onlar Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene iman etmiş olsalardı onları (müşrikleri) dost edinmezlerdi; fakat onların çoğu yoldan çıkmışlardır."**[244] Ebu Muhammed bin Hazm *(rahimehullllah)* *el-Muhalla* adlı kitabında şunları kaleme almıştır: "Allah Teâlâ şöyle buyurdu: **"Her kim onları [Yahudi ve Hıristiyanları] dost edinirse o da onlardandır."**[245] Kur'an'ın bu ayeti zahiri manasıyla alınır. Yani Yahudi ve Hıristiyanları dost edinenler, kafirlerden sayılır. Bu bir hak olup, hiçbir Müslüman bunda ihtilaf etmemiştir."[246]

Allah Teâlâ Kuran'da kafirlere yardım eden Müslümanları açıkça münafık, kalbi hasta fasık olarak isimlendirmiş, onu da onlardan saymıştır. Kafirleri dost edinenler hakkında Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır."**[247] Ayette, kafirleri dost edinen ve onlara yardım edenlerin Allah'ın şeriatından çıktığı-

244 *Maide*, 5/81

245 *Maide*, 5/51

246 *Muhalla*, 13/35

247 *Al-i İmran*, 3/28

Scanned with CamScanner

nı göstermektedir.

Günümüzdeki coğrafi sınırlar, müminlerin dost edinmeyi engellemez. Doğuda veya batıda bir mümin varsa onu sevmek, yardım ve destek vermek gerekir. Mücrim veya din düşmanı olan birine ise evinin yanında dahi olsa ona buğz etmek gerekir.

Coğrafi konumu, renk, nesep veya dile göre vela ve bera anlayışında olan kişi cahil olan kimselerin işidir. Dinde vela, bir yer, renk ve nesep ile olmaz. Nitekim Selman Farslı, Süheyb Rumlu, Bilal ise Habeşliydi. Bunlar ki sahabelerin önde gelenleri, Müslümanların öncülerindendi. Her kim bunları severse, Allah'ı ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i sevdiğindendir. Her kim de bunlara buğzederse, hakka olan buğzundandır.

Kafirler dost ve arkadaş edinilmez, kendilerine yol verilmez, ilk selam verilen olmaz, meclislerde oturmak için yer verilmez, bayramları kutlanmaz, onlara hediye verilmez. Herkim bunları yaparsa büyük bir günah işlemiş olur.

Müslümanların dinlerini izzetlendirmesi, kafirlerle aynı mecliste oturmaktan kaçınmaları ve onlara benzememek vaciptir. Çünkü zahiren onlara benzemek, batınen benzemeye bir tevarüstür.

İbnu'l Kayyım *(rahimehulllah)* şöyle demiştir: "Kafirlere has şiarlarla kafirleri tebrik etmek, ittifaken haramdır. Örneğin kafirlerin bayramlarını ve oruçlarını kutlamak gibi; "Bayramınız mübarek olsun" gibi cümleler sarfetmek gibi. Böyle söyleyen bir kişi her ne kadar küfre girmese de haram olan bir şey işlemiştir. Kafirin bayramını kutlamak, bir haça secde eden kimsenin yaptığı secdeyi kutlaması gibidir. Hatta bir kafirin bayramını kutlamak Allah katında daha büyük bir cürümdür.

El-vela ve'l bera, riya, gösteriş olmaksızın halisane Allah için olmadığı müddetçe Allah'ı seven ve O'na yaklaşan biri olmaz. Ve hatta yapılan el-vela ve'l bera Allah'ın kitabında ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine muvafık ve doğru dahi olsa halisane olmazsa Allah katında kabul olmaz.

Birçok kişi şan ve şöhretten dost ve düşmanlıkta bulunur. Bir Müslüman, konumundan dolayı facir olan birini dahi dost edinir. Şan ve şöhreti olmadığı için de salih olan bir Müslümanı dost edinmez. Konum sahibi birini gördüklerinde facir dahi olsa onun için ayağa kalkar, güleryüzle ve merhabalayarak karşılarlar. Konum sahibi olmayan biri içeri girdiğinde salih biri dahi olsa yerlerinden kıpırdamadan ağız ucuyla selam verirler.

Scanned with CamScanner

Ama vallahi bunlar salih ve muslih insanlar değiller. Kabirden çıkarıldıklarında ve göğüslerde gizlenenler dışarı çıkarıldığında, nasıl apaçık bir sapıklık içinde olduklarını bilecekler.

Çoğu kişi sevdiği kişilerin yaptığı hataları için bir özür bulur, ancak sevmedikleri kişilere ise hiç tahammül dahi etmezler. Vela ve Bera'nı ancak Allah için yap. Allah için ihlaslı ol. Allah için nefsinle mücadele et. Hevadan kaçın. Şeytana bir yol bırakma. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* kudsi bir hadiste şöyle demiştir: *"Her kim benim bir veli kuluma düşmanlık ederse, ben de ona savaş açarım."* Buhari, Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Bir kalpte Allah'ın sevgisi ile Allah'ın düşmanlarının sevgisi bir arada bulunamaz. Her kim Allah'ı severse, Allah düşmanlarına düşmanlıkta bulunması vacip olur. Her kim de Allah düşmanlarını dost edinirse, onlara yardım ederse, onların safında yer alırsa ve kafirleri müdafaa etmek için müminlere düşmanlık yaparsa Allah'ı sevdiğine dair söyleminde doğru değildir.

İbn Kayyım *(rahimehulllah)*:

Sevgilinin düşmanını sevdiğin halde

Sevgiliyi sevdiğini mi iddia edersin ki bu imkansızdır

Aynı zamanda sevgiliyi sevene düşmanlık edersin

Nerede bu muhabbet ey Şeytanın dostu?

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun -babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin."**[248]

Kul, ya Allah'a kul olup O'nu ve dinini dost edinir ki böyle bir kimse Allah'ın ve Allah dostlarının taraftarıdır. Ya da dinar ve dirhemin kulu olur, Allah'ın düşmanlarını dost edinir. Bu kişi de şeytanın taraftarıdır.

Allah'ın taraftarı, hak bayrağının altında olup, Allah'ı sevenleri sever, Allah'a buğz edenlere buğzederler. Şeytanın taraftarları ise batıl, tuğyan, zulüm ve yeryüzünde fesat yayanların bayrağı altında olup, onları severler, onları müdafaa ederler. Onlar için, onlar yolunda ve onların bekası için canlarını verirler.

248 *Mücadele*, 58/22

Scanned with CamScanner

İşte bunlar, kıyamette dostlarıyla beraber haşrolunacaklar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**(Allah, meleklerine emreder:) Zalimleri, onların aynı yoldaki arkadaşlarını ve Allah'tan başka tapmış oldukları putlarını toplayın/haşredin.**"[249]

Her kim tağutlardan teberri etmezse, kıyamet gününde onlarla beraber olacaktır. Kişi sevdiği, dost edindiği, koruduğu, kendisiyle aynı yerde oturduğu, kendisine düşman olanları düşman edinenlerle beraberdir. *"Allah Teâlâ kıyamet gününde: "Her ümmet, kendisine ibadet ettiği şeye tabi olsun. Allah Sübhanehu ve Teâlâ dışında putlara ve dikili taşlara ibadet edenlerin hepsi cehenneme düşer. Geriye yalnızca Allah Teâlâ'ya ibadet edenler kalır. Allah Teâlâ kendilerine "Siz neyi bekliyorsunuz? Her ümmet kendisine ibadet ettiğine tabi oldu" der. Onlar da: "Ey Rabbimiz! Bizler, en muhtaç olduğumuz zamanda bile dünyada insanlardan ayrıldık, onlarda dostluk kurmadık."* Muttefekun aleyh bir hadistir.

İşte bunlar tevhid ehlidirler. Dünyadayken kendilerine muhtaç oldukları halde kafirlerden ve din düşmanlarından ayrıldıklarına dair kendi nefisleri hakkında haber veriyorlar.

Bu hadis birden fazla manayı içinde barındırıyor:

Bunlardan en önemlisi: Müslümanların kafirlerden ayrılmasıdır. Bu durumu, kıyamet gününde muvahhidler, rablerine karşı bir hüccet olarak kullanacaklar, kendilerinin kafirlerden olmadığına, kafirlere tabi olmadıklarına dair istidlalde bulunacaklar.

Yine bu hadiste kafirlerle arkadaşlık kurmanın ve onlarla aynı ortamda oturmanın ne kadar tehlikeli olduğu ortaya çıkıyor.

249 *Saffat*, 37/22

Scanned with CamScanner

TEŞRÎ VE ALLAH'IN İNDİRMEDİĞİ KANUNLARLA HÜKÜM VERMEK

Yöneticilere itaat edip, Allah'a ve Rasûlü'ne itaat etmeyenler, Kur'an ve sünnete iltizam etmeyip vad'i kanunlara iltizam edenler, onlar Allah katında hiçbir şey üzere değillerdir.

İslam şeriati, mutlak ve umum olarak bütün mükellefler üzerinde hakim/yönetici olan, kulları kula, hevaya, şeytanlara ve susan ve konuşan tağutlara kul olmaktan çıkarıp Allah'a ibadet ettirendir. Bu, hakkında ihtilaf edilmeyen bir asıldır ve şeriatın maksatlarından en büyüğüdür. Bu dinin aslı ve esasıdır. Bir kul, bu hakikate itikat etmeden, vakıada bunu tahkik etmeden ve buna boyun eğmeden kurtuluşu yoktur.

Scanned with CamScanner

YÖNETİCİLER

Allah'ın şeriatini değiştiren yöneticiler, Müslümanlara karşı kafirlere yardım edenler, dinden hiçbir nasipleri yoktur. Bunlardan teberri etmek vaciptir. Bunları sevenler, bunları dost edinenler ve bunları müdafaa edenler hain kimselerdir.

Müslümanlar ile Yahudi, Hıristiyan ve müşrikleri bir tutanlar ve Müslümanlar ile bunların arasında bir farkın olmadığına dair çaba sarf edenler günde bin defa 'La ilahe illallah' deseler bile Müslüman değillerdir.

Bunlar, Allah'a yalan söyleyen, Allah'ın haram kıldığını helal sayan, Allah'ın helal saydığını da haram sayan, kafirleri ve cehennem ashabını tekfir etmeyenlerdir. Kuşkusuz İslam, Allah'ı tevhid etmek, ibadeti yalnızca Allah'a yapmak, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e iman etmek, O'nun getirdiğine tutunmaktır, Yahudilik ve Hıristiyanlık Allah'a şirk koşmak, teslis ve Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i inkar etmektir.

Müslümanlar ile kafirler arasındaki farklar verilen hükümlerle kesindir. Zamanın değişmesiyle bu farklar değişmez. Her kim dinler arasındaki farkları ortadan kaldırma çabasına girerse, tevhid ile şirki, iman ile küfrü ve cennet ehli ile cehennem ehlini eşit tutmuş olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Öyle ya, (Allah'a) teslimiyet gösterenleri, (o) günahkârlar gibi tutar mıyız hiç? Size ne oluyor? Ne biçim hüküm veriyorsunuz?"**[250]

Hangi din ve hangi hayır, Allah'ın dinini tebliğ etmek için alimleri engeller de laiklere, şeytanın vahyini tebliğ etmek için izin verir?

Hangi din ve hangi hayır dini medreseleri ve şer'i ilimleri engeller de mason eğitimlerine, dans ve müzik salonlarına izin verir?

Tarihte İslam'a karşı işlenmiş en büyük ihanet ve cürüm, İslam diyarlarını ve mümin mustazafları korumak, mahkeme ve uzun süreli hapsi gerektiren büyük bir cerime olmasıdır. Bunu yaparken de din adı altında yapıyorlar.

Birçok şeyh ve cemaatler, kendilerine ve cemaatlerine terörist ve aşırıcılık damgası vurulmasın diye Müslümanlara yardım ve destek vermeyi, vela ve bera akidesini terk etmişlerdir. Halbuki onlar mümin olsalardı Allah ve Rasûlü'nü razı etmek daha hak sahibidir. Her kim, insanları razı etmek adına Allah'ı öfkelendirecek bir şey yaparsa Allah Teâlâ ona öfkelenir, insanlara da ondan nefret ettirir. Her kim de insanların öfkesine rağmen Allah'ı razı ederse, Allah da ondan razı olur, insanları da ona razı ettirir.

---

250 *Kalem*, 68/35-36

Scanned with CamScanner

TAĞUTU TEKFİR ETMEK

Allah'ın indirdikleri kanunlar dışında hükmetmek, büyük bir cürüm, dine ve Müslümanlara bir hiyanet ve şeriatten çıkmaktır. Bunun bazı mertebeleri vardır:

Allah'ın hükümlerini tebdil ve Allah'ın izin vermediği hükümleri teşri etmek ittifaken büyük küfürdür.

Allah'ın şeriatini değiştiren, yerine vad'î kanunlarla hükmeden kişi tağuttur, onu tekfir etmek ve ondan teberri etmek vaciptir.

Hak ehli, akidesini ve tağuttan beri olduklarını açıkça ilan edip, din düşmanlarıyla ilişkilerini kesmediği müddetçe temayüz ve fetih gerçekleşmez. Allah Teâlâ'nın sünneti gereği olarak muvahhidler akidesini açıkça ilan edip, tağutun karşısında durmadan ve din düşmanları olan laikler, Allah'ın şeriatini değiştiren tağutlar, Kur'an'a iftira atan Rafiziler, alemlerin rabbine şirk koşan müşrikler ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabını tekfir eden tekfircilerden oluşan din düşmanlarıyla ilişkilerini koparmadıkça hak izhar olmaz, Müslümanlar ise zafer kazanmaz.

Din düşmanları ve Allah'ın şeriatine savaş açanlarla ilişkileri koparmak, her erkek ve kadın Müslümana farzdır. İşte bu tağutu tekfir etmenin bir çeşididir. Her kim bunu yapmazsa, dinin aslını zayi etmiş olur.

Scanned with CamScanner

KÖTÜ ÂLİMLER

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Zulmedenlere meyletmeyin; sonra size ateş dokunur (cehennemde yanarsınız). Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra (O'ndan da) yardım göremezsiniz!"**[251]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* zalim emirlerin yanında duran, yalanlarını tasdik eden, yaptıkları zulümlerde onları destekleyen kimselerden teberri etmiştir: *"Onlar benden değil ben de onlardan değilim. Onlar, havuzuma gelemezler."* Ahmed, Tirmizi ve Nesai, Kab bin Ucre *(radıyallâhu anhu)*'dan sahih bir senetle rivayet etmişlerdir.

Allah'ın şeriatini değiştirenleri övenler ve onlara düşmanlık edenlere ta'n edenler, zalim yöneticilerin yanında duranlardan daha sapkındırlar.

Allah'ın şeriatini değiştiren, Müslümanlara karşı kafirlere yardım eden, fısk ve faizi sistemleştirenleri öven herkes, Allah ve Rasûlü'ne karşı gelmiştir.

İlme müntesip olan kimselerin afeti, onlar tağutlar ve laikler için hakikatlerin kalbinde bir araç oluşturup, hakkı batıl ile değiştirirler. Bunun yaparken de ilim ve doktora adı altında yaparlar. Bu ise, dinin, hidayetin ve sebatın kıymetini bilmeyenlerin imtihan olduğu büyük bir hastalıktır.

Riyaseti ve konumunu kullanarak Allah'ın şeriatini değiştirmekle ve müslümanlara karşılık kafirlere yardım etmekle bilinenleri tebrik etmek, onları övmek, minberlerde ve kitaplarda onlara senada bulunmak büyük bir felaket, büyük bir musibet büyük bir günah, dine ihanet etmek, müslümanları kandırmak ve bütün alemlere bir telbistir.

Buna bir örnek vermek gerekirse; halihazırda bulunan veya gıyabi olarak ölen tağutların cenaze namazını kılmak büyük bir suç, din ve tevhidde yumuşamadır. Bu bazen cehaletten veya dikkatsizlikten veya bid'atten ve ircadan veya tağuta iman etmekten veya heva, şehvet ve dinar ve dirheme olan sevgiden kaynaklanır.

İşte bunlar vaaz verir, Allah'ı zikreder ve Allah adına adak adarlar. Bunlardan kim beraat eder, tağutları, din düşmanlarını ve facirleri övmekten vaz geçerse, kendi nefsini tezkiye etmiş olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Nefisini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiş, onu kötülükler gömen de ziyan etmiştir."**[252]

---

[251] *Hud*, 11/113

[252] *Şems*, 91/9-10

Scanned with CamScanner

Her kim de beraat etmez, tuğyan, dalalet ve mücrim ve müfsitlerin saflarında durursa, Müslümanlar, onun yaptığı büyük ihaneti ve işlediği büyük suçu bilmesi için ondan uzaklaşmak/onu terk etmek vacip olur. Bu şekilde ona bir baskı, te'dib ve toplumun bunun gibi kimselerden yüz çevirmesi gerçekleşmiş olur.

Böyle kimselerin durumunun açığa vurulması ve onlardan sakındırmak caizdir. Hatta meşru bir şeydir. Böyle bir tutum bir çeşit Allah yolunda cihaddır.

Böyle kimseler açığa vurulmadığı takdirde bunlar dini ve Müslümanların kalplerini ifsat etmeye devam ederler. Nitekim İmam Ahmed *(rahimehulllah)*'a "Namaz kılan, oruç tutan ve itikafta bulunan kimseyi mi daha çok seversin yoksa bid'at ehlini açığa vurmak için bunlardan söz eden mi?" İmam Ahmed *(rahimehulllah)*: "Kişi namazı kılıp, oruç tutup itikafta bulunsa kendi nefsi için yapmış olur. Bid'at ehli hakkında konuşması ise Müslümanlar için yapılmış olur" diye cevap verir.

Münkeri izhar eden ve batılı ilan eden herkese karşı, alenen yaptıklarının inkar edilmesi gerekir. Böyle bir kimsenin hakkında konuşmak gıybet olmaz. Bazen maslahat gereği ona selam vermez, onun selamını almazsa bu caiz olur.

Bazı alimler, nefisler üzerindeki sıkıntıyı gidermek ve kendilerine yöneltilen töhmetleri ortadan kaldırmak için vela ve bera'ya ait delilleri tahrif ederler. Şayet bu alimler, zayıf olduklarını veya başka bir nedenden dolayı kendilerini mazur görseler, Allah'ın ve Rasûlü'nün kelamını tahrif etmeseler, bu durum onlar için bir örtü olur, insanlar nazarında da alay konusu olmazlar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Ey **iman edenler! Allah'a ve Peygamber'e hainlik etmeyin; (sonra) bile bile kendi emanetlerinize hainlik etmiş olursunuz."**[253]

Yakinî inancın ve basiretin zayıf olması, din ve akidenin sağlam olmaması, hak olmayana karşı yumuşak olup, hain ve tağutlara karşı taviz verilmesine neden olur. Bunun sebebi ise konumunun elinden gitmemesi veya vazifesinde terfi etmesi içindir. Nitekim bir kavim ateşe atılmaktan sabretti, hapislerde ölmekten sabretti bu nedenle Müslümanların imamları oldular. Haktan taviz veren kavim ise, şeytanların avanesi oldular.

253 *Enfal*, 8/27

Scanned with CamScanner

TERÖR, HARİCİLİK VE TEKFİR TÖHMETİ

Ey muvahhid, mücahid ve zahid Müslüman! Liberalistler, alçaklar, hakkı batıl ile karıştıranlar ve fetvacılar aleyhinde senin için müteşeddit, terörist, aşırıcı veya radikal diye şahitlikte bulunursa, bu senin doğru yolda olduğuna dair bir şahitliktir. Bu nedenle onların bu söylemlerine kapılma. Ve de ki "Allahım! Bunların iddia ettiği terörizmi ve aşırıcılığımı arttır. Çünkü bunun dışında dalalet, Allah'ın düşmanlarını dost edinme, Allah yolundaki cihada ve mücahidlere karşı savaşmaktan başka bir şey yoktur."

Ehli Sünnet, işlenen bir günahtan dolayı birini tekfir etmez. Aynı zamanda haramlığı kat'i delillerle ispatlanmış olan büyük günahları işleyen kimseleri de helal saymadığı müddetçe tekfir etmez.

Mücahidlere nispet edilen, onların Müslümanları tekfir ettiği veya umumu tekfir ettiği veya büyük günah işleyenleri tekfir ettiği iftira olup, yalan iddiada bulunuyorlar.

Çünkü mücahidlerin, büyük günah işleyenleri tekfir ettiği ve mutlak bir günahtan dolayı tekfir ettiği duyulmamıştır. Mücahidler, Ehli Sünnet'in, Allah'a şirk koşanlar, Allah'ın şeriatini değiştirenler ve Müslümanlara karşı kafirlere yardım edenleri tekfir ettiği kimseleri tekfir ederler.

Müslüman alimlerden hiç kimse, imanın aslına ters ve imanla bir arada bulunmayan bir sözü söyleyen, fiilde bulunan veya itikatta olan birinin, kendisine hüccet ikame edilmesi, şüphelerinde kaldırıldığı bir kimse hakkında kafir olduğuna dair ihtilaf etmemişlerdir.

Bu itikadı haricilerin itikadı olarak telakki etmek cehmiye ve mürcie olan bid'atçilerin kendisidir. Bunlar, İslam'ı bozan amelleri, itikat, inkar ve istihlal (helal görmek) ile kayıtlıyorlar ki bu görüş Kuran, sünnet ve icma ile batıldır.

Kimin riddeti kelime-i şehadetin iki bölümünü inkar etmek veya bir bölümü inkar etmekten dolayı olursa, o kişinin İslam'ı ancak kelime-i şehadeti yerine getirmekle sabit olur. Kimin de riddeti kesin delille farz kılınmış bir şeyi inkar etmekse veya İslam'ı bozan bir fiilse; Allah'a şirk koşmak, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e sövmek, İslam şeriatini değiştirmek veya Müslümanlara karşı kafirlere yardım etmek gibi, bu kişi inkar ettiği şeyi ikrar edip, İslam'ı bozan fiili yaptığından dolayı

Scanned with CamScanner

tevbe edip kelime-i şehadeti söylemediği müddetçe İslam'a girmiş olmaz. Tevbe etmeksizin kelime-i şehadeti söylemesi Müslüman olması için yeterli değildir. Çünkü o kişi [şirk koştuğu sırada] kelime-i şehadeti söylüyor, şirki inkar etmiyordu.

Alimler, 'La ilahe illallah' kelimesini bozan şeyleri terk etmediği müddetçe 'La ilahe illallah' kelimesinin bir fayda vermeyeceğine dair ittifak etmişlerdir.

Laikler, tağutlar ve bunların merkepleri olan mürcieler, tabiki de İslam'ı bozan durumlar hakkında konuşmak istemez, zındık ve mürtedleri tekfir edemezler. Kovulmuş şeytan hakkında dahi olsa tekfir kelimesini işitmek istemezler. Din meseleleri ve hükümler hakkında 'Küfrün dune küfr'den başkasını bilmezler. Her meselede, her musibette, her zındık ve riddet olayında bunu öne sürerler. Vallahi bunlar hayret karanlıklarında ve cehalet çölünde yaşamaktadırlar.

Allah yolunda savaşan mücahidler, mücahidlere yardım edenler, mücahidlerin hürmetlerini ve ırzlarını koruyanlar hakkında konuşanlar, İslam'ı anlamamış kimselerdir. Onlar, cihaddan geri kalanlarla beraber kalmaları kabahatini bu şekilde üzerlerinden kaldırmak istiyorlar. Bunu yaparak tağutları razı etmek ve tağutlar nazarında terakki etmek için yapıyorlar. Bu tür bir iftirayı atanlardan bazıları, Rafızilerin ve şirk ehlinin yurduna giderek, mücahidlere karşılık onlara yardım etmek için şeytanlarla bir araya geldi.

Bu adam, müşriklerle bir olup, muvahhidlere karşılık onlara yardım etmiştir. İşte bu, onların anladığı İslam'dır. İnsanları böyle bir İslam'la muhakeme eder, böyle bir İslam'la kıyas ederler. Anladıkları böyle bir İslam'a muhalif olanları ise aşırıcı, müteşeddit, terörist ve fitneci olarak isimlendirirler.

Kuşkusuz bütün risalelerimde üzerinde ittifak edilen İslam şöyle tarif edilmiştir: "Tevhid ile Allah'a teslim olmak, itaat ile Allah'a boyun eğmek, şirk ve şirk ehlinden beraat etmektir." İşte tarif edilen bu İslam'la, Allah yolunda cihad edenlere savaş açanların anladığı İslam ise birbirinden farklıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"De ki: Herkes beklemektedir: Öyle ise siz de bekleyin. Yakında anlayacaksınız; doğru düzgün yolun yolcuları kimmiş ve hidayette olan kimmiş!"**[254]

254 Taha, 20/135

Scanned with CamScanner

القول المبين
في
إثبات الصورة لرب العالمين

ALTINCI RİSALE:

ÂLEMLERİN RABBİ'NİN "SÛRET" SIFATININ İSPATI HAKKINDA AÇIK SÖZ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

GİRİŞ

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selâm peygamberlerin sonuncusu olan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e, ailesine ve bütün ashabının üzerine olsun.

"Ekvalu'l Huffaz el-Mensure li Beyani Vad'i Hadisi "Re'eytu Rebbi fi Ehseni Suretin" adında bir risaleye muttali oldum. Bu risale İbnu'l Cevzî'nin *"Def'u Şübehi't Teşbih"*[255] adlı kitabıyla beraber tabedilmiş. Kitabın sön bölümüne bu risaleyi eklemişler. Yazarı ise Hasan es-Sekkaf'tır. Hasan Sekkaf, Cehmiye mezhebiyle meşhurdur. *'el-Keşşaf an Dalalatu Hasan es-Sekkaf'* adlı kitabımda bu adamın bazı tahrifatlarını yazdım. Hasan Sekkaf, mezkur risalesinde birçok hata, yalan nakil, telbis ve tedliste bulunmuştur. Bu risalesi, ancak cahiller ve heva ehlinin işine gelir.

Sekkaf, iki hadisi birbirine karıştırmıştır. Birinci hadis *"Rabbimi en güzel surette gördüm. Mele-i ala'nın, hakkında tartıştıkları şey hakkında..."*

İkinci hadis ise: *"Rabbimi kıvırcık saçlı, köse bir şekilde gördüm..."*

Sakkaf, bu iki hadisi birmiş gibi almış, ikinci hadis hakkındaki cerhi ilk hadise de uygulamıştır. Bu ise nakilde en büyük yalandır. Yalan ise münafıkların özelliklerindendir.

Sekkaf'ı, hadisi tad'if etmesi için bir yazı yazmaya iten sebep hadis sanatını bilmesi, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini müdafaa etmesine olan hırsıdır. Çünkü hadis ehli, destek toplamak için yalan söylemezler. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Sünnet'ini müdafaa etmeye hırslı olan kişi, sözünde ve fiilinde doğruyu arar.

255 Bu kitaba bir reddiye olarak *"İthafu Ehli'l Fadli ve'l İnsaf binakdi Kitabi İbn'l Cevzi Def'i Şübehi't Teşbih ve Ta'likatu's Sekaf"* adında bir risâle yazdım.

Scanned with CamScanner

Fakat Sekkaf'ı bu hadisi tad'if etmeye iten neden Allah Teâlâ için sûretin ispat edilmemesi gerektiğine dair itikadıdır. Sekkaf'a göre Allah Teâlâ için sûret ispat etmek imkansızdır. Öne sürdüğü delil ise Ehli Sünnet'in Allah Teâlâ için sûret ispat edilemeyeceğine dair olan icmâsıymış. Nitekim bu icmâyı Eş'ari olan Abdulkahir el-Bağdadi *'el-Ferk beynel Firak'* adlı kitabında zikretmiş.

Sekkaf'ın bu risalesi dalalet ve münker işlerle dolu olduğundan dolayı Allah'tan yardım dileyerek bu kitaba tenkit mahiyetinde bir reddiye yazdım ki Sekkaf'ın cehaleti ve ukalalığı ortaya çıksın. Ayrıca apaçık olan delillerle kitabında verdiği bilgileri nefyettim. Bunu yaparken de hidayet imamlarının sözlerinden nakillerde bulundum. Allah Teâlâ'nın bir sûreti olduğunu sadece bu hadisle değil birçok hadiste varid olduğunu beyan ettim. Allah Teâlâ'nın sûreti olduğuna dair hadisler, *Sahîhayn* ve diğer hadis kitaplarında mevcuttur. Sûreti te'vil edenlerin te'vilini önemsememekle beraber, Allah'ın sûret ile vasıflanması teşbihi gerektir diyenlerin iddiası asılsızdır. Çünkü asıl böyle bir iddia teşbihtir. Çünkü muattile olan biri, Hâlıkın sıfatlarını ancak mahlukun sıfatlarını anladığı gibi anlar. Ayrıca muattile, Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları nefyettiği gibi sûret sıfatını da tenzih iddiasıyla nefyetmiştir. Selefin mezhebi, Kur'an ve Sünnet'le amel etmesidir. Allah'ın sıfatları, Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı şekliyle tahrif veya temsil olmaksızın anlaşılmalıdır. Çünkü Allah *(azze ve celle)*: **"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir."**[256]

Allah Teâlâ kendi nefsi için, mahlukata benzemediğini söyledikten sonra işitme ve görme sıfatlarını ispat etmiştir. Bu ayet, muattile ve müşebbiheye reddiye için verilen en büyük istidlallerden biridir. İleride bu meselenin beyanı gelecek inşallah.

Allah'tan yardım dileyerek sözlerime başlıyorum: Allah Teâlâ'dan aşırıcıların tahrifini, sıfatları nefyedenlerin haksız sahiplenmelerini ve cahillerin tevillerini nefyeden ilim ve adalet ehli şu iki hadisin arasını ayırmıştır:

Birinci hadis: *"Bu gece rüyamda rabbim tebareke ve Teâlâ bana en güzel surette gözüktü "Ey Muhammed!" diye seslendi. Ben de: "Lebbeyk ya Rab! Buyur emrine amadeyim" dedim." "Melei ala (melekler) ne konuda tartışıyorlar?..."*

İkinci hadis: *"Rüyamda Rabbimi kıvırcık saçlı, köse olarak gördüm. Üzerinde yeşil renkte bir elbise vardı."*

256 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

İlk hadis İbn Abbas, Muaz bin Cebel, Abdurrahman bin Aiş, Sevban, Ebu Ubeyde bin Cerrah, Ebu Rafi ve diğer sahabeler Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etmiştir. Bu hadis sahih olup, bir grup muhaddis tarafından tashih edilmiştir. Sekkaf'ın sözlerinden anlaşıldığı gibi bu hadisi sadece Tirmizi sahih demekle ferd kalmamıştır.

Bunun delili ise şöyle denilebilir: İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini İmam Ahmed *'Müsned'*[257]inde tahric etmiş, Tirimizi *'Cami'*[258]sinde rivayet etmiş, İbn Huzeyme *'et-Tevhid'*[259] adlı kitabında tahric etmiştir. Hepsi de Eyyüb tarıkıyla Ebu Kilabe'den o da İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir. Hadis şöyledir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Bu gece rüyamda Rabbim tebareke ve Teâlâ bana en güzel surette göründü. 'Ey Muhammed! Mele-i ala ne için tartışıyorlar bilir misin? Ben: 'Bilmiyorum' dedim. Allah Teâlâ elini iki omuzumun arasına koydu. Öyle ki elinin soğukluğunu iki göğsümün arasında hissettim. –ravi: veya iki boynumun arasında hissettim dedi-. Böylece ben yeryüzü ve gökyüzünde olanları bildim. Allah Teâlâ: "Ey Muhammed! Şimdi mele-i alanın neden tartıştıklarını bildin mi? Ben: Evet bildim ey Rabbim. Keffaretler hakkında tartışıyorlar..."* Hadis ve hadisin ravilerinin tamamı sikadır.

Fakat Tirmizi hadis için: "Ebu Kilabe ve İbn Abbas arasında bir adam daha olduğu zikredilir" demiş. Sonra Katade tarikiyle Ebu Kilabe'den o da Halid bin Leclac'tan o da İbn Abbas rivayet etmiştir. Katade'nin ananesi olmasaydı bu hadisin senedi sahihti. Çünkü Katade müdellis olup, açıkça bu hadisi işittiğini (sema) söylememiştir. Semayı açıkça söylemediği müddetçe hadisi kabul edilmez. Ancak Şube'nin kendisinden rivayet ettiği hadis hariçtir.[260] Katade aynı zamanda Ebu Kilabe'den rivayet ettiği hadise mütabaatları vardır. Mütabaatı yapan Eyyüb'tür. Nitekim Acurri'nin *'eş-Şeria'*[261] adlı kitabında mevcuttur. Böylece Katade'nin tedlis yaptığı şüphesi ortadan kalkmış oldu.

Fakat Eyyüb'ten rivayet eden ravi Ubbad bin Mensur el-Basri'dir. Bunun hakkında konuşulmuş Ebu Zur'a onun hakkında "Leyyindir" demiştir.

---

257 *Müsned*, 1/368

258 *Tirmizi*, 5/342

259 *Et-Tevhid*, 2/540

260 Katade'nin hadisi Şube tarikiyle olursa muan'an olsa bile makbuldur. Çünkü Şube, Katade'den ancak şeyhinden işittiği hadisi rivayet eder. Şube şöyle demiştir: "Ben Katade'nin ağzına bakıyordum. "Sena ve semitu' dediği zaman onu ezberlerdim. "Haddese fulanun' dediği zaman da o hadisi terk ederdim." Bk: İbn Hacer, *Tarifu Ehli'l Takdis*, kitabın son sayfası.

261 *Eş-Şeria*, 496

Scanned with CamScanner

Ebu Hatim: "Hadisi zayıftır ancak hadisleri yazılır" demiştir.

İbn Main: "Kavi değildir. Benzeri Darekutni'de mevcuttur" demiştir.

Ahmed "Hadisleri münkerdir. Kendisi kaderîdir ve tedlis yapardı" demiştir.

Yahya el-Kattan: "Sikadır. Bir görüşte –yani kader konusunda- hata etti diye hadisi terk edilmesi uygun değildir."

İbn Hacer: "Saduk olup, kendisine kader iftirası atılmıştır. Tedlis yapardı ancak sonraları değişti."

En doğru olan kendisinde bulunan zaaflıklardan dolayı mütabaatları kabul edilmemesidir. Dolayısıyla İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bu hadis zayıftır.

Muaz bin Cebel *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini ise İmam Ahmed *"Müsned"*[262]inde, Tirmizi[263], Darekutni *'er-Rü'ye'*[264] kitabında, İbn Huzeyme *'et-Tevhid'*[265] adlı kitabında ve daha birçokları Cehdem bin Abdullah'dan o da Yahya bin Ebi Kesir'den o da Zeyde bin Selam'dan o da Ebu Sellam'dan o da Abdurrahman bin Aiş el-Hadremi'den o da Malik bin Yehamir es-Sekseki'den o da Muaz bin Cebel *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmişlerdir. Muaz bin Cebel *(radıyallâhu anhu)* der ki: "Bir gün Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sabah namazını geciktirdi hatta neredeyse güneşi görecek gibi olduk. Allah Rasûlü hızlı bir şekilde çıkıp geldi. Namaz için kamet getirildi. Namazı kısa tuttu. Selam verdikten sonra bize *"Saflarınızı bozmadan bekleyin"* dedi. Daha sonra bize dönerek *"Sabah namazını neden geciktirdiğimi size söyleyeceğim. Ben bu gece uyandım, abdestte aldım ve bana takdir edildiği kadarıyla namaz kıldım. Namazımda esnemeye başladım. Uyku bana ağır geldi uyudum. Rüyamda Rabbim tebareke ve Teâlâ'yı en güzel surette gördüm. Bana "Ey Muhammed!" diye seslendi. Ben de "Buyur ey Rabbim! Emrine amadeyim" dedim. "Mele-i ala ne için tartışıyorlar bilir misin?" Ben "Bilmiyorum" dedim. Bu soruyu Allah Teâlâ üç kere tekrarladı. Daha sonra Rabbim avuç içini iki omuzum arasına koydu. Öyle ki iki göğsüm arasında rabbimin parmaklarının soğukluğunu hissettim. Bunun üzerine bana her şey tecelli oldu, her şeyi bildim." Rabbim "Ey Muhammed" diye seslendi. Ben "Buyur Rabbim" dedim. Rabbim "Mele-i ala ne için tartışır? Diye sordu. Ben de "Kefaretler için tartışır" diye cevap verdim..."* Bu rivayet Tirmizi'nin siyakıydı.

---

262 *Müsned*, 5/243

263 *Tirmizi*, 5/343

264 *Er-Rü'ye*, 312

265 *Et-Tevhid*, 2/540-541-542

Scanned with CamScanner

İmam Ahmed'in rivayetinde ise Yahya bin Ebi Kesir sarih bir şekilde Zeyd bin Sellam'dan işittiğini söyler. Fakat Beni Haşim'in azatlı kölesi olan Ebu Said'in rivayetinde "... bin Cehdem, o da Yahya bin Ebi Kesir o da Zeyd'den rivayet etti" diye geçer.

Ebu Said dışındakiler bu hadisi muan'an olarak rivayet ederler.

Fakat muan'an olarak rivayet edilmesi hadise zarar vermez. Çünkü Ebu Hatim'in kendisine gittiği Yahya sahih olan görüşe göre Zeyd bin Sellam'dan bu hadisi işitmiştir. Zeyd'in sözü diğerlerinin sözünden önce gelir. Çünkü Zeyd ispat ediyor, diğerleri ise nefyediyor. Müspit ise menfinin önüne alınır. Allah en doğrusunu bilendir.

Yahya'nın an'ane yoluyla müdellis olduğu için bu hadisi illetli görmesi ise, bu görüş makbul değildir. Çünkü Yahya, her ne kadar müdellisse de onun tedlisi azdır. Ayrıca Şeyhayn [Buhari ve Müslim] ve başka muhaddisler Yahya'nın hadislerini tahric etmiştir. Nitekim Hafız İbn Hacer, tedlisle vasıflananların mertebelerini sayarken Yahya'yı ikinci mertebede saymıştır.[266] İkinci mertebede olan müdellisler hakkında mukaddime yaparken şunları söylemiştir: "[Bu sınıftakiler] İmamlar tarafından tedlisi yüklenmiş, hadisteki imametlerinden dolayı ve az tedliste bulunduklarından dolayı sahih hadisler arasında onların hadislerini tahric etmişlerdir. Örnek olarak Sevri gibi imamlar. Veya bunlar sadece sika olanlardan hadis rivayet etmişlerdir; İbn Uyeyne gibi."

İbn Hacer *(rahimehulllah)*'ın bu sözünden bu hadisi Yahya'nın an'anesiden dolayı illetli görenlerin sözü batıl oldu.

Darekutni'ye ait olan *'er-Rü'yet'* adlı kitaba talik yapan iki kişinin Yahya hakkında müdellistir, tesviyesiyle meşhurdur sözü ise sahih değildir. Yahya, tedlisi tesviye yapan birisi değildir. Kaldı ki bir de bununla meşhur olsun!

Bundan da anlaşıldığı gibi Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadislerinde bir problem yoktur. En basit haliyle bu hadisler hasen olur, kendinden önceki hadis bunlara şahit olur. İleride gelecek olan hadisler bu hadise şahit olacak ve bu hadisi sıhhat derecesini arttıracak.

İmam Tirmizi *(rahimehulllah)* Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisi hakkında: "Bu hadis sahihtir. Muhammed bin İsmail *(rahimehullah)*'a bu hadis hakkında sordum. Dedi ki: Bu hadis hasen sahihtir..."

---

266 Bk: *Ta'rifu Ehli't Takdis*, 127

Scanned with CamScanner

İbn Adiy *'el-Kamil'*[267] adlı eserinde Musa bin Halef el-Ammi'nin Yahya'dan rivayet ettiği Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini zikrettikten sonra şunları zikreder: "Ahmed bin Hanbel, Musa bin Halef'in Yahya bin Ebi Kesir'den o da Muaz bin Cebel *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bu hadisin sahih olduğunu söyledi ve "Bu en sahih olandır" dedi."

Bu hadisin sahih olduğuna bir diğer delil de bir grup sahabi tarikiyle gelmesidir. Çünkü hadisin turuk yolları çoğalırsa, senedinde de kezzab veya yalanla itham olumuş biri yoksa, ızdırabtan hali ise bu o hadisin sabit olduğunu gösterir. Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun bu hadisi ise kendi nefsiyle sabittir. Aynı zamanda hadisin sıhhatine işaret eden birçok şahitleri vardır. Bu hadis aynı zamanda Abdurrahman bin Aiş *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettiği hadisi Acurri *'eş-Şeria'*[268] adlı eserinde, İbn Ebi Asım ise *'es-Sünne'*[269] adlı eserinde ve daha başkaları kendi eserlerinde rivayet etmiştir.

Abdurrahman bin Aiş'in sahabe olduğu hakkında ihtilaf edilmiştir. Tirmizi, Ebu Hatim er-Razi ve başkaları onun sahabe olmadığını zikretmiştir. Bazı alimler ise onun sahabe olduğu söylemiştir. Hadisin bazı tariklerinde Abdurrahman bin Aiş "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim" demiştir. Nitekim Darimi'nin *'Sünen'*[270]inde, Darekutni'nin *'Rü'yet'*[271] adlı kitabında böyle geçer.

Abdurrahman bin Aiş *(radıyallâhu anhu)*'nun sarih bir şekilde simaı sabit olduğuna göre sahabe olduğu sabit olmuştur. Sahabe olduğu sabit olduğuna göre hadiste sahihtir. Fakat bu hadis, Velid bin Müslim ve Sadaka tarikiyle geldiğinden dolayı illetli olduğu söylenmiştir. Velid ve Sadaka: "Bize İbn Cabir rivayet etti dedi ki: Yanımızdan Halid bin Leclac geçti. Mehul ona seslenip "Ey Ebu İbrahim! Bize Abdurrahman bin Aiş'in hadisini rivayet et dedi. Leclac: Abdurrahman bin Aiş'i şöyle derken işittim: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu..."

Buhari, Tirmizi'nin kendisinden naklettiğine göre şöyle demiştir: "Bu hadis mahfuz değildir. Velid de Abdurrahman bin Aiş'ten 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim' hadisi de bu şekildedir."

---

267 *El-Kamil*, 6/2344

268 *Eş-Şeria*, 497

269 *Es-Sünne*, 1/203

270 *Sünen*, 2/126

271 320

Scanned with CamScanner

Bişr bin Bekr'in Abdurrahman bin Yezid bin Cabir'den rivayet ettiği bu hadisi bu senetle Abdurrahman bin Aiş'ten o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etmiştir. Bu daha sahihtir."

İleride inşallah Velid'in rivayetine mütabaatlar gelecek. Bu mütabaatlarla Velid'in rivayeti diğerlerine nazaran daha evla olacak.

İbn Huzeyme *'et-Tevhid'*[272] adlı kitabında Abdurrahman'ın Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den simaı olmadığını söylemiştir: "Abdurrahman bin Aiş'in Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i işittiği vehmdir. Çünkü Abdurrahman, Allah Rasûlü'nden bu kıssayı işitmemiştir. Abdurrahman, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabından birinden rivayet etmiştir. Ben Abdurrahman'ın sahabeden de duyduğunu zannetmiyorum. Çünkü Yahya bin Ebi Kesir, bu hadisi Zeyd bin Selam'dan o da Abdurrahman el-Hadermi'den o da Malik bin Yehamir'den o da Muaz *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir. Yezid bin Cabir, Halid bin Leclac'dan o da Abdurrahman bin Aiş'den o da sahabeden birindin rivayet etmiştir."

Aynı şekilde Ebu Musa Muhammed bin Müsenna rivayet etti dedi ki: "Bana Ebu Amir Abdulmelik bin Amr, o da İbn Muhammed'den o da Yezid'den rivayet etti dedi ki Ebu Musa Yezid bin Cabir'den o da Halid bin Leclac'den o da Abdurrahman bin Aiş'ten o da sahabeden bir adamdan rivayet etti dedi ki: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yanımıza geldi..."

Buhari *(rahimehulllah)*'ın Velid bin Müslim'in Bişr bin Bekr'in rivayetine dair olan illeti hakkında derim ki: "Bu rivayette Velid ferd kalmışsa böyle söylenebilir. Ancak Velid'e mütabaat varsa, Velid'in rivayeti Bişr'in rivayetinden daha güçlüdür denilir. Çünkü Velid bin Müslim, Abdurrahman bin Zeyd bin Cabir'in rivayetine mütabaat yapmıştır. Sadaka bin Halid bu rivayete mütabaat yapmıştır. Aynı zamanda Acurri *'eş-Şeria'*[273], Darekutni *'er-Rü'ye'*[274] adlı eserinde olduğu gibi Evzai mütabaat yapmıştır. Dolayısıyla bunların rivayetini almak, Bişr bin Bekr'in rivayetini almaktan daha evladır.

İbn Huzeyme'nin "Abdurrahman bin Aiş, bu kıssayı Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den işitmemiştir" sözü hakkında:

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Daha önce Abdurrahman bin Aiş'in Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den işittiğine dair simaı sabit olmuştur.

272 *Tevhid*, 2/537

273 *Eş-Şeria*, 497

274 *Er-Rü'ye*, 318

Scanned with CamScanner

İbn Huzeyme'nin Züheyr bin Muhammed'den o da Yezid bin Cabir'den o da Halid bin Leclac'dan o da Abdurrahman bin Aiş'ten o da sahabeden bir adamdan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den olan rivayetiyle illetlendirmesi ise sahih olmayan bir illettir. Çünkü Züheyr bin Muhammed'in Şam'da rivayet ettiği bu hadiste bazı bilinmezlikler var. Ebu Hatim *'Tehzibu't Tehzib'*[275] adlı eserinde bunlardan söz etmiştir.

Hadis ehlinden bir çok kişi -bunlardan bir tanesi de İmam Ahmed ve Buhari'dir- Şam ehlinin, Züheyr'den olan rivayeti müstakim değildir demiştir. İmam Ahmed *(rahimehulllah)*: "Ashabımızın Züheyr'den olan rivayeti müstakimdir."

Hakkında konuştuğumuz bu hadisi Ebu Amir, Züheyr'den rivayet etmiştir. Ebu Amir ise, Züheyr'den yaptığı rivayet kabul edilir.

Fakat bu hadis hala maluldür. Çünkü Züheyr'in hataları vardır. Bu rivayeti ise maluldür. Çünkü Züheyr, Velid bin Müslim ve Evzai'ye muhalefet etmiştir. Bu ikisi ise Züheyr'den daha evsaktır. Şayet Züheyr'in rivayet sahih olsa bile şöyle denilebilir "Abdurrahman bin Aiş, bu rivayeti Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den duymuş, duyduğu gibi rivayet etmiştir. Daha sonra aynı rivayeti bir sahabeden daha duymuş onu da rivayet etmiştir. Şayet böyleyse Züheyr'in rivayeti buna hamledilir. Aksi halde Velid'in rivayeti ve Velid'e mütabaat yapan rivayetler daha güçlüdür. Allah en doğrusunu bilendir.

Hafız İbn Hacer *'el-İsabe'*[276] adlı eserinde Abdurrahman bin Aiş'in biyografisin verirken bu bu hadisi kavi bulmuştur ki bu hak olandır.

Şayet bu konuda Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisinden başak bir hadis olmaza bile hadisi sabit olması için yeterlidir. Bir de bu hadisi destekleyen birçok şahitler eklendiğinde durum nasıl olur?

Bu hadisin şahitlerinden bir tanesi de Bezzar'[277]ın Muaviye bin Salih'in o da Ebu Yahya'dan o da Ebu Esma'dan o da Sevban'dan yaptığı rivayette "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sabah namazından sonra yanımıza gelerek *"Ben bu gece Rabbimi en güzel surette gördüm..."* hadisidir.

---

275 *Tehzibu't Tehzib*, 3/301

276 *El-İsabe*, 4/167

277 Bezzar, 3/13 *'Keşfu'l Estar'*

Scanned with CamScanner

'Mecmeu'z Zevaid'[278] adlı eserde ise "Ebu Yahya'yı tanımıyorum. Hadisin geri kalan ricalleri ise sikadır."

Bu hadis aynı zamanda Darekutni'nin *'er-Rü'yet'*[279] adlı eserinde Muaviye bin Salih'ten o da Ebu Yahya'dan o da Ebu Yezid'den o da Ebu Sellam el-Esved'den rivayet etmiş Ebu Sellam'da Sevban'dan işitmiştir.

Bu hadisin şahitlerinden bir tanesi de Taberani'nin *'el-Kebir'* adlı eserinde Ubeydullah bin Ebi Rafi'nin tarikiyle o da Ebu Rafi'den rivayet etti dedi ki: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* rengi açılmış sevinci yüzünden belli olduğu halde yanımıza geldi dedi ki: *"Ben Rabbimi en güzel surette gördüm..."*

Bu hadisin bir diğer şahidi ise Darekutni'nin *'er-Rü'yet'* adlı eserinde Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayetle dedi ki: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Rabbimi en güzel surette gördüm..."* Bu hadiste zaaflık vardır. Fakat önceki hadis, şahit getirilen hadislerdendir. İlim ehli zayıf hadisleri, mütabaat ve şahit için zikrederler. Yoksa zayıf hadislere itimat ettiklerinden dolayı değil.

Bu hadisin bir diğer şahidi ise İbn Ebi Asım'ın *'es-Sünne'*[280] adlı eserinde İbrahim bin Tahman tarıkıyla yaptığı rivayettir: Bize Semak bin Harb, Cabir bin Semüre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah Teâlâ en güzel surette bana tecelli etti..."*

Bu hadisin senedi hasen lizatihidir. İbrahim bin Tahman ve öncesi sikadır.

Semak bin Harb hakkında bazıları konuşmuştur. Bazıları[281] ise tevsik etmiştir. Zahir olan bu hadis hasendir. Ancak İkrime'den yapılan rivayet hakkında konuşulmuştur. Yakub bin Şeybe der ki: "İbn Medini'ye "Semmak'ın İkrime'den yaptığı rivayet hakkında sordum dedi ki muzdariptir."[282]

Bu hadisin şahitlerinden bir tanesi de İbn Ebi Asım *"es-Sünne'* adlı eserinde, Darekutni ise *'er-Rü'yet'* adlı eserinde ve daha başkaları Leys bin Ebi Süleym'den o da Abdurrahman bin Sabit'ten o da Ebu Umeme'den o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etmiştir: *"Ben Rabbimi en güzel surette gördüm..."*

Leys bin Ebi Süleym'in hadisi zayıftır. Çünkü Leys, ihtilat etmiştir (hadisleri ka-

278 *Mecmeu'z Zevaid*, 7/178

279 *Er-Rü'yet*, 340

280 *Es-Sünne*, 1/203

281 Bk: *Tehzibu'l Kemal*, 12/115-121

282 Bk: *Tehzibu'l Kemal*, 4/204, *Siyeru Alemin Nübela*, 5/247

Scanned with CamScanner

rıştıran).

Abdurrahman bin Sabit hakkında Yahya "Abdurrahman Ebu Umâme'yi işitmemiştir." Bu senet zayıftır. Hadis ise sahihtir.

Bu zikrettiğimiz şahitler dışında başka hadise başka şahitlerde vardır. Dolayısıyla bu hadis Cabir bin Semüre *(radıyallâhu anhu)* ve Muaz bin Cebel *(radıyallâhu anhu)*, Abdurrahman bin Aiş *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayeti sabittir. Buhari bu hadise sahih demiştir. Tirmizi ise Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisine sahih demiştir. İmam Ahmed ise İbn Adi'nin Muaz *(radıyallâhu anhu)*'dan yaptığı rivayete kavi demiştir. Buradan anlaşılıyor ki Tirmizi bu hadise sahih demekle Sekkaf'ın dediği gibi ferd kalmamıştır. Buhari de Tirmizi'ye muvafık olmuştur. İlmî tahkik, bu hadisin sahih ve sabit olduğunu gösterir.

Sekkaf'ın "Tirmizi, hadislere sahih veya hasen demekte mütesahildir" sözü ise sahih değildir. İnşallah ileride bu sözünün batıl olduğuna dair reddiye gelecek.

Daha önce de zikrettiğim gibi Sekkaf, bu hadis hakkında insanların bu hadisin zayıf veya mevzu [uyduma] olduğu vehmine kapılsın diye telbiste bulunmuştur. Bu hadisi, *'Rabbimi genç, köse bir surette gördüm..."* hadisiyle karıştırmıştır. Bu hadisle *"Rabbimi en güzel surette gördüm...'* hadisini İbnu'l Cevzi'nin *'el-Mevduat'* adlı eserine nispet etmiştir.[283]

İbnu'l Cevzi *'el-Mevduat'* adlı kitabının Sekkaf'ın bahsettiği aynı sayfada Ümmü Tufeyl'in hadisini zikretmiştir: "Ümmü Tufeyl der ki: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *"Rüyamda Rabbimi gen güzel surette genç, ayaklarında altından ayakkabı olduğu halde gördüm."*

Sekkaf, gerçek yüzü ortaya çıkmasın diye İbnu'l Cevzi'ye iftira atmakta sınır tanımadı. Hatta Suyuti'ye bile iftira attı ve dedi ki: "Hafız Suyuti bu hadisi *'el-Leali'i'l Mesnua fi'l Ehadisi'l Mevdua'*[284] adlı eserinde zikretmiştir. Bu hadisin senedinde Hammad bin Selem'e olduğunu zikretmiştir.

Suyuti'nin sözüne dönüp baktığımızda Sekkaf'in ona iftira attığı ortaya çıkıyor. Çünkü Suyuti, bu hadisi Hammad'dan dolayı illetli görmemiştir. Bilakis bu hadisi vermiş, senedi hakkında da bir şey dememiştir.

---

283 *El-Mevduat*, 1/125

284 *Leali'i'l Mesnua*, 1/31

Scanned with CamScanner

Bu ve Zehebi'nin *'el-Mizan'*[285] adlı eserinde ve *'Siyerü Alemin Nübela'*[286] adlı eserde hadis şöyle geçer: *"Rabbimi, kıvırcık saçlı, köse ve üzerinde yeşil bir elbise olduğunu gördüm."* Bu hadis hakkında Zehebi *(rahimehulllah)*: "Bu hadisin tamamı Beyhaki'nin telifi olup, münker bir haberdir."

Zehebi, sıhhatini ispat ettiğimiz hadisten söz etmemiş, Sekkaf'in iddia ettiği gibi tad'ifte bulunmamıştır.

Sekkaf'ın "İmam Hafız Beyhaki *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı kitabında şöyle demiştir: Bu hadis farklı bir vecihle rivayet edilmiş, hadisin bütün rivayetleri ise zayıftır" sözüne gelince; Ben derim ki (Sekkaf): "Beyhaki açıkça bu hadisin tariklerinin zayıf olduğunu söylemiştir. Zehebi'nin bu hadis hakkında münkerdir demesi, Hafız Suyuti'nin ve İbnu'l Cevzi'nin *'el-Mevduat'* adlı eserinde aynı şeyleri söylemesi bu hadisin zayıf olduğunu gösterir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Sekkaf, batılını kabullendirmesi için yalan nakilde bulunmaya devam ediyor. Sekkaf'in Beyhaki'den rivayeti aleyhine hüccettir. Ancak Sakkaf, rivayeti parçalamış kendisine destekleyecek şekilde almış, geri kalan aleyhindeki kısmı ise terk etmiştir."

Ben, Beyhaki'nin bu hadis hakkında naklettiğini harfi harfine vereceğim ki Sekkaf'ın yalanı ve emanete sadık olmadığı ortaya çıksın. Beyhaki *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı eserinde şunları zikretmiştir: "Bu hadis başka bir vecihle de rivayet edilmiş tamamı da zayıftır. Bu konuda en ahsen tarik, raviler arasında Cehdem bin Abdullah olduğu rivayettir. Ardından raviler arasında Musa bin Halef'in olduğu rivayettir. İki rivayette de bu hadisin rüyada gerçekleştiğine delalet eder." İşte harfi harfine Beyhaki'nin sarf ettiği budur.

Sekkaf'ın Beyhaki hakkında 'hepsi de zayıftır' sözünü naklettikten sonra sözü burada bitti demesi, nakilde yapılan bir telbistir. Ayrıca şayet Beyhaki bu hadisi zayıf gördüğünü farz etsek bile Beyhaki'nin tek sözü, diğerlerinin sözü üzerinde hüccet değildir. Çünkü Buhari ve Tirmizi hadise sahih demiş, İmam Ahmed ise hadisin kavi olduğunu söylemiştir. Bunlar ise Beyhaki'den daha ilim sahipleridir.

Bu durum falanın sözüyle hüccet getirilir denilse böyledir.

Ancak şayet asıl merci hadisin geliş yollarına, muhaddislerin kaidelerine göre bakılsa, daha önce de olduğu gibi bu hadisin sıhhatini, hiçbir şüphe kalmayacak şekil-

285 *El-Mizan*, 1/594

286 *Siyerü Alemin Nübela*, 10/113

Scanned with CamScanner

de ispat ettim. Öyle ki hakkı yitik malı olarak görüp bulduğu yerde alan hak sahibi bir musannif nazarında ispat ettim. Bu zamanda böyle olmak ne kadar izzetlidir.

Sekkaf'ın "Zehebi hadis hakkında 'Münkerdir'"demiştir sözü ise Zehebi'ye iftira atmaktır. Halbuki daha önce de söylediğimiz gibi Zehebi *(rahimehullah)* başka bir hadisi kast etmiştir. Sakkaf ise iki hadisi birbirine karıştırmış, tedlis yapmıştır.

İşte bu ilim ve takvada iflas eden kişinin elindeki malıdır. Kendisinde yalan ve telbisten başka hiçbir şey yoktur. Daha önce de geçtiği gibi Sekkaf, İbnu'l Cevzi ve Suyuti *(rahimehumallah)*'a da iftira atmıştır. Bu nedenle Sekkaf'ın yaptığı nakilde, bid'atini ve sapıklığını yaymak için çok yalan nakilde bulunduğu için tesebbüt yapmak (naklin sabit olduğun araştırmak) gerekir.

Velhasıl *'Bu gece rüyamda rabbim Teâlâ bana en güzel surette göründü. Bana "Ey Muhammed..."* hadisi sahihtir.

İbn Mende *'er-Reddu ala'l Cehmiye'*[287] adlı kitabında şunları zikretmiştir: "Bu hadisi sahabeden on kişi rivayet etmiştir. Sahabelerden de doğu ve batı ehlinden birçok hadis imamı rivayet etmiştir." Her kim bu hadis ile *"Rabbimi kıvırcık saçlı, köse olarak gördüm..."* hadisini karıştırırsa vehme kapılmış olur.

Bu hadis sahih olduğuna göre, Allah Teâlâ için sûret sıfatının sabit olduğu farklı hadislerde de sabit olduğu bilinmelidir. Nitekim *Sahîhayn*'da Allah Teâlâ için sûret sıfatının sabit olduğuna dair hadis mevcuttur.

Selef alimleri, Allah Teâlâ için sûreti, temsil olmaksızın ispat, ta'til olmaksızın tenzih etmişlerdir. İleride inşallah bunun açıklaması ve selef alimlerinin Allah Teâlâ için sûret ispat ettiklerine dair sözleri gelecek. Her kim Allah Teâlâ için sabit olan bir sıfatı nefyederse, Allah'a büyük bir iftira atmış olur, hakkında ilmi olmayan şeyin ardından gitmiş olur, cehmiye yoluna gitmiş olur.

Hadisin sahih olduğu bilinince o halde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in geçen hadislerde Rabbini görmesi rüya yoluyla olmuştur. Nitekim Muaz ve diğerlerinin hadislerinde olduğu gibi. Peygamberlerin rüyaları ise haktır. Nitekim bununla alakala peygamberlerin rüyalarının vahiy olduğuna dair sahih eserler mevcuttur. İbn Ebi Asım *'es-Sünne'*[288] adlı kitabında İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan sahih bir senetle şu rivayette bulunmuştur: *"Peygamberlerin rüyaları vahiydir."*

---

287 *Er-Reddu ala'l Cehmiyye*, 91

288 *Es-Sünne*, 1/202

Scanned with CamScanner

Aynı şekilde[289] sahih bir senetle Muaz *(radıyallâhu anhu)*'dan yaptığı rivayette: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in rüyasında da, uyanık halinde de gördüğü şeyler haktır."

Buhari *'Sahih'*[290]inde Amr bin Dinar el-Mekki'den yaptığı rivayette: "Ubeyd bin Umeyr *(radıyallâhu anhu)*'yu şöyle derken işittim: "Peygamberlerin rüyası vahiydir." Sonra da şu ayeti okudu: **"Babasıyla beraber yürüyüp gezecek çağa erişince: Yavrucuğum! Rüyada seni boğazladığımı görüyorum; bir düşün, ne dersin? dedi. O da cevaben: Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulursun, dedi."**[291]

289 *Es-Sünne*, 1/202

290 *Buhari*, 1/238 (Fethul Bari)

291 *Saffat*, 37/102

Scanned with CamScanner

SEKKAF'A CEVAP

Sekkaf: "Şayet bazıları: "Tirmizi bu hadisi hasen gördü hatta bazı rivayetlerde bu hadise sahih dedi" derse biz de deriz ki: "Tirmizi'nin böyle söylemesi birçok vecihle fayda vermez:

Birincisi: Tirmizi *(rahimehullah)* bilindiği gibi hadisleri tashih ve tahsin ederken mütesahil biridir. Hakim *(rahimehulllah)* da hadis ehli tarafından malum olduğu üzere Tirmizi gibi *Müstedrek* adlı kitabında bazı mevzû hadisleri sahih görmüştür.

İkincisi: Zikrettiğimiz bu hadis hafızlarının hadisi tad'if etmesi, hadis hakkında 'münkerdir, mevzudur ve benzeri' hükümler verebilen mütehassıs alimlerdir. Bunların hadis hakkında hasen ve sahih demesi Tirmizi'nin hadis hakkındaki söyleminin önünde gelir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Sekkaf'a cevabım üç açıdan olacaktır:

Birincisi: Hakim'i, hadis tashihinde mütesahil görmesi

İkicisi: Tirmizi'yi hadis tashihinde mütesahil görmesi

Üçüncüsü: Sekkaf'ın, hadis hafızlarının *"Rabbimi en güzel sûrette gördüm"* hadisini tad'if etmesi, Tirmizi'nin bu hadis için hasen veya sahih demesinden önce gelir iddiası.

Birincisi: Hakim'in hadis tashihinde mütesahil olduğu doğrudur. Çünkü Hakim *(rahimehulllah)*, bu konuda meşhur olmuştur. Hatta bazı yerlerde mevzu hadislere dahi sahih demiştir. *Müstedrek*'i okuyan bir kişi bunu anlar.

İbn Dihye der ki: "Hadis ehlinin Hakim Ebu Abdullah'ın sözlerini ezberlemesi gerekir. Çünkü onun sözlerinde birçok hata vardır. Ne var ki birçok kişi Hakim'in sözlerinden gafil kalmış, kendinden sonra gelenler onu taklid etmiştir."[292]

Allame İbnu'l Kayyım *(rahimehulllah)* *'el-Ferrusiyye'*[293] adlı kitabında şunları zikreder: "Hakim'in hadis tashihi şu şiirde denildiği gibidir:

Bu sabah Leyla'dan ayrı uyandım

Suyu elinde tutup da parmaklarımın bana ihanet etmesi gibi

---

292 Zeylai, *Nasbu'r Raye*, 1/342

293 *El-Ferrusiyye*, 136

Scanned with CamScanner

Hadis illetinde doktor hükmünde olan hafızlar, Hakim'in bir hadise sahih demelerine aldanmaz, önemsemezler de. Hattta Hakim'in bir hadise sahih demesi, hadisin hasen olduğuna bile delil olmaz. Hatta bazı hadislere sahih dediği halde hadis ehli nazarında şüphesiz mevzudur. Hadis hakkında bilgisi olmayan birisi bunu bilemez. Dolayısıyla Hakim'in Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hadisleri hakkındaki sözleri bir ölçü değildir, hadis ehli nazarında bir önemi yoktur. Hakim *(rahimehulllah)*, bizzat kendisi bir grubun hadisine sahih demiş, kendisine ait olan *'el-Medhal'* adlı kitabında ise aynı grup hakkında bunlarla hüccet verilmez demiştir. Bazı kimseler hakkında yalancı olduğu iddiasında bulunmuştur..."

Hakim'in tashihinde mütesahil olduğuna dair birçok delil vardır:

Bunlardan bir tanesi: Hakim *'Müstedrek'*[294] adlı kitabında Enes bin Malik hadisinde: "Bizler Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile beraber çıktığımız bir seferde bir yere vardık. Bir de baktık ki vadide bulunan bir adam "Allahım! Beni, kendisine merhamet edilen, affedilen ve sevap verilen Muhammed'in ümmetinden kıl" diye dua ettiğini duyduk. Ben vadiye gidip baktığımda bir de baktım ki üç yüz zira uzunluğunda bir adam gördüm. Bana sen de kimsin diye sordum. Ben de: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hizmetçisi Enes bin Malik'im" dedim. "Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* nerede? diye sordu. Ben de "O işte şuradadır sözlerini işitiyor" dedim. Bana "Ona git selamımı söyle ve de ki kardeşin İlyas sana selam söylüyor..." Hakim bu hadis hakkında "Bu hadisin isnadı sahihtir. Buhari ve Müslim bu hadisi tahric etmemişlerdir" demiştir.

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Hadis alimi olan biri bu hadisin mevzu olduğunu, sahih hadislere muhalif olduğunu kuşkusuz bilir. Nitekim Zehebi *(rahimehulllah)* Hakim'in bu hadis hakkında "Sahihtir' demesi hakkında: "Bilakis bu hadis mevzudur. Allah Teâlâ bu hadisi uyduranı kahretsin! Hakim'in böyle bir hadise cahil kalıp buna sahih demesini zannetmiyor, uygun bulmuyorum."

Bir diğer delil: "Hakim *'Müstedrek'*[295] adlı kitabında Cabir bin Abdullah *(radiyallâhu anhu)* hadisini verip: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Ali bin Ebu Talib *(radiyallâhu anhu)*'yu tutarak yüksek sesle *"Bu iyi olanların emiri, facirlerin katilidir. Ona yardım eden yardım görür. Onu yalnız bırakan yalnız bırakılır."* Bu hadis hakkında "Bu hadisin isnadı sahihtir. Buhari ve Müslim tahric etmemiştir" demiştir.

Zehebi *(rahimehulllah)* bu hadis için: "Bilakis bu hadis mevzudur. Ahmed (hadis ra-

294 *Müstedrek*, 2/617

295 *Müstedrek*, 3/129

Scanned with CamScanner

vilerinden birisi) yalancıdır! Bu kadar bilgine rağmen nasıl bu kadar cahil olabilirsin?"

Bir diğer delil: Hakim *(rahimehullllah)* *'Müstedrek'* adlı eserinde İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği hadis hakkında: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e deccal zamanında müminler ne yiyeceği hakkında soruldu. Cevaben dedi ki: *"Meleklerin yediklerini yiyecekler"* dedi. Sahabeler: "Melekler'in yiyeceği nedir?" diye sorduklarında *"Onların yiyeceği tesbih ve takdisle konuşmalarıdır. Her kimin konuşması o gün tesbih ve takdis ise Allah ondan açlığı giderecek, açlıktan korkmayacak."*

Hakim bu hadis hakkında "Bu hadis, Müslim'in şartı üzere isnadı sahihtir. Buhari ve Müslim bu hadisi tahric etmemiştir." Zehebi'nin yaptığı tahkikte "Hayır bu hadis Hakim'in dediği gibi değildir. Çünkü hadis ravileri arasında Said, müttehemdir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): İmam Ahmed, Said hakkında "Zayıftır" demiştir.

Duheym: "Said, problemlidir."

Buhari: "Said'in hadisleri münkerdir."

Nesai: "Said'in hadisleri metruktur."

Ebu Hatim: "Said'in hadisleri zayıftır."

Mervezi'nin Ahmed'den yaptığı nakile: "Said problemlidir."

Hakim'in bu tür hadislere sahih demesi devede kulak kalır. Tamamını burada anlatmak imkansızdır.

İkincisi: Sekkaf, İmam Tirmizi'yi, hadis tashihinde mütesahil olarak görmüş, Tirmizi'nin bu tesahülünün meşhur olduğunu iddia etmiştir. "Tirmizi'de Hakim gibidir" demiştir.

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu iddia iki açıdan batıldır:

Birincisi: Tirmizi'nin mutlak anlamda mütesahil olduğunu söylemek batıldır. Buna delil olacak hiçbir şey yoktur. Hatta var olan deliller iddia edilenin aksinedir. Sekkaf, bu iddiası için hiçbir bürhan ve delil göstermemiştir.

Tirmizi hakkında mutlak olarak mütesahildir demek yeterli değildir. Bu ilim ehline yakışan birşey değildir.

Scanned with CamScanner

Zehebi'nin *'el-Mizan'*[296] adlı kitabında Kesir bin Abdullah'ın biyografisini verirken "Tirmizi, Kesir bin Abdullah'tan 'Müslümanlar arasında sulh caizdir" hadisini rivayet etmiş ve bu hadise sahih demiştir. Bu nedenle alimler, Tirmizi'nin tashihine itimat etmezler' sözü ise kabul edilemez. Çünkü Zehebi, Tirmizi'nin tashihine itimat etmeyen alimleri zikretmemiştir. Halbuki vakıa tam tersini göstermektedir. Alimler, Tirmizi'nin sözleriyle hüccet getirir, hüccet için onun tashihine yer verirler. Ancak alimlerin tashih ve tahsinde bazen muhalif olmalarına gelince, bu sadece Tirmizi'ye has birşey değildir. Cerh ve ta'dilde her insanın sözü alınır da terk edilir de. Hiçbir cerh aliminin mutlak olarak sözü kabul edilmemiştir. Bilakis o alimin sözü, başka alimlerin sözleriyle muvazene edilir. Racih çıkarsa alınır, çıkmazsa alınmaz.

İkincisi: Tirmizi'nin Kesir bin Abdullah'ın hadislerine hasen demesi onun mütesahil olduğunu göstermez. Çünkü cumhurun tad'if ettiği birini tevsik etmek mütesahil olmayı gerektirmez. Aksi halde hadis ilminde ve hadis tenkidinde mütehassıs olan birçok kişi mütesahil olurdu. Bunlardan bir tanesi Buhari mesela. Buhari, Kesir bin Abdullah'ın Cuma gününde duaların kabul edildiği saat hakkında rivayet ettiği hadise hasen demiştir. *'Bahru'd Dem'*[297] adlı kitapta: "Tirmizi: Buhari'ye Kesir bin Abdullah'ın babasından o da dedesinden rivayet ettiği Cuma gününde duaların kabul edildiği saat hadisi hakkında sordum. Buhari *(rahimehullah)*: "Bu hadis hasendir. Ancak Ahmed bin Hanbel onu tad'if etmiştir" demiştir.

İşte İmam Müslim *(rahimehullah)* *'Sahih'*inde hadisleri zayıf olmasına rağmen Ömer bin Hamza'nın hadisini tahric etmiştir.

Aynı zamanda hadisleri leyyin olmasına rağmen Musab bin Şeybe'nin hadisini tahric etmiştir. Bununla beraber hadis ehlinden bir grup Musab bin Şeybe'yi tadif etmiştir. Buna bakılarak İmam Müslim'e mütesahildir denilebilir mi?

Şayet bizler böyle yapmaya kalkışırsak çok az bir kısmı hariç diğer kalan bütün hadis imamlarını mütesahil olarak addetmemiz gerekirdi.

Velhasıl Tirmizi *(rahimehullah)*'ın bazı zayıf kimselerden hadis tahric etmesi, onların hadislerine hasen demesi, Tirmizi'nin mütesahil olduğunu göstermez. Bu sadece caiz olan ictihad babındandır. Çünkü raviler arasında ihtilaf mevcuttur. Hiç kimse, bütün alimlerin zayıf deyip de Tirmizi'nin tevsik ettiği bir hadisinin olduğunu ortaya koyamaz.

296 *El-Mizan*, 3/407

297 *Bahru'd Dem*, 357

Scanned with CamScanner

Bazen Tirmizi *(rahimehullllah)* zayıf olan bir raviden hadis rivayet edip var olan şahitlerden dolayı hadise hasen diyebilir. Ancak o hadise hasen demeyen hiç kimse kalkıp Tirmizi bu hadise hasen dedi bu yüzden mütesahildir dememiştir. Bu o kişinin, hususen Tirmizi'nin menhecini bilmeyen, umumen de hadis ilmini bilmeyen cahil kimselerden olmasından kaynaklanır.

Bazen de Tirmizi *(rahimehullllah)*'ın zayıf gördüğü ricalleri başkası kavi görebilir. Bu onların mütesahil olduğunu mu gösterir?

Tabiki de hayır. Bunu ancak hadis ilmini bilmeyen biri söyleyebilir.

Buna örnek olarak Abdurrahman bin Ziyad bin Enum el-İfiriki'nin hadisini Tirmizi zayıf görmüştür. Bununla beraber Tirmizi, Buhari'den Abdurrahman'ın kavi olduğunu söylemiş, hakkında "mukaribul hadis" demiştir.[298]

Şayet biri çıksa "Cerh ve ta'dilde Tirmizi'nin sözlerine itina etmek gerekir. Çünkü Tirmizi, İmam Buhari'den ders almış, onun öğrenciliğini yapmıştır" derse, bu Tirmizi için bir onur olur.

İkinci vecih: Şayet Tirmizi *(rahimehullllah)*'ın mütesahil olduğunu kabul etsek bile, hadis ehlinden hiç kimse Sekkaf'ın yaptığı gibi Tirmizi'nin tesahülü, Hakim'in tesahülü gibidir dememiştir.

O halde Tirmizi'nin bazı ricallerdeki mütesahili, *Müstedrek*'i okuyan ve Hakim'i bilen birinin nazarında Hakim'in tesahülü gibidir sözü, adaletsizlik ve Allah'ın itidalli olmaya dair olan emrinin dışına çıkmak olduğu anlaşılır. Çünkü Hakim, daha önce de geçtiği gibi mevzu hadislere sahih diyen, birçok kitaplarında bazı ricaller hakkında zayıf olduğuna dair ittifak olduğunu aktardıktan sonra *Müstedrek* adlı eserinde o ricallerden hadis rivayet edip bunların hadislerine hasen veya sahih diyen biridir.

Örneğin *'Müstedrek'*[299] kitabında Sehl bin Ammar'dan hadis rivayet etmiş, o hadise de sahih demiştir. Bununla birlikte *'et-Tarih'* adlı kitabında Sehl bin Ammar hakkında "kezzab' demiştir. Bu nedenle Zehebi "Hakim, *'Tarih'* adlı kitabında Sehl hakkında 'kezzab' demiştir. Burada ise Sehl'in hadisine sahih diyor. Bu nasıl bir din anlayışıdır?" demiştir.

298 *Camiu't Tirmizi*, 1/384, 'Ezan okuyan, kamet getirir babı'.

299 *Müstedrek*, 3/215

Scanned with CamScanner

Ayrıca Abdurrahman bin Zeydi bin Eslem'in babasından o da dedesinden Ömer bin Hattab *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadise sahih demiştir.[300] Hadis ise şudur: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Adem (aleyhisselam) hata işleyince "Ey Rabbim! Muhammed'in hakkı için beni affet..." diye dua etmiştir."* Hakim, *'el-Medhal ila's Sahih'*[301] adlı kitabında Abdurrahman bin Zeyd bin Eslem hakkında "Abdurrahman, hadis ehli olan birinin biraz düşününce babasından uydurma hadis rivayet ettiği ortaya çıkar" demiştir.

Tirmizi *(rahimehulllah)* ise böyle bir şey kendisinden sadır olmamıştır. Tirmizi'nin ve Tirmizi'ye ait olan *"Sünen"* adlı kitabının değeri ilim ehli tarafından malumdur.

Tirmizi, hadis hakkındaki görüşlerinin çoğunu İmam Buhari *(rahimehullah)*'dan alır. Çoğunlukla söylediği şey şudur: "Muhammed bin İsmail (Buhari)'e sordum dedi şöyledir veya şu cevabı verdi". İşte bu durum Tirmizi'nin kitabının değerini daha da yükseltir ve Tirmizi'nin önemini daha da arttırır. Yoksa Tirmizi mütesahildir denmez, hadisin tashihinde Hakim'le eşdeğer tutulmaz.

Tabii ki Tirmizi'nin *(rahimehullah)* bazı zayıf ricallerden rivayet ettiği hadislere hasendir dediği inkar edilmez. Fakat böyle olması onun mütesahil olduğunu, kendisine itimat edilmemesi gerektiği anlamına gelmez.

İmam Tirmizi'den tesahül iddiasını çürüttüğüm için tabii ki Tirmizi hakkında İmam Ahmed, İbn Main, Yahya bin Said el-Kattan, Ali bin Medini, Buhari gibi önde gelen imamlar gibidir de demem. Çünkü bu alimler, hadis ehli nazarında malum olduğu üzere Tirmizi'den daha ilimli ve bu ilimde daha oturaklıdırlar.

Üçüncü vecih: Sekkaf "Hadis hakkında münker, mevzu ve benzeri hükümler veren zikrettiğim hadis hafızlarının bir hadisi tad'if etmesi, Tirmizi'nin hadisi tahsin ve tashih etmesinden önce gelir" sözüne gelince, bir kaç vecihle buna cevap verilir:

Birinci vecih: Sekkaf, zikrini ettiği alimlerden –İbnu'l Cevzi, Beyhaki, Zehebi ve Suyuti- Tirmizi'ye ilimde eşit tutunlar arasında saymadı. Kaldı ki bu sayılanların sözü, Tirmizi'nin sözü üzerine hüccettir. Durum böyle olunca "Beyyineleri zikretmek dışında onların sözü veya onlardan birinin sözü, Tirmizi'nin sözünden önce gelir" demek caiz değildir. Çünkü bu çok zor bir şeydir.

İkinci vecih: Daha önce de geçtiği üzere Sekkaf, İbnu'l Cevzi, Zehebi, Beyhaki ve Suyuti'ye iftira atmış, onların sûret hadisini zayıf gördüğünü iddia etmişti. Hal-

300 *Müstedrek*, 2/615

301 *El-Medhal*, 154

Scanned with CamScanner

buki durum böyle değildir. Çünkü onlar *"Rabbimi köse... olarak gördüm"* hadisine zayıf demişlerdir. Yoksa *"Rabbimi en güzel surette gördüm. Bana "Ey Muhammed! Mele-i ala ne için tartışır bilir misin? diye sordu..."* hadisini zayıf görmemişlerdir.

O halde Sekkaf'ın bu alimler hakkında "hadis ilminde mütehassıstır. Hadis hakkında bunlar münker veya mevzu demiştir" iddiası sabit değildir. Bu ancak yalancı ve tahrif edici bir nakil olabilir. Bununla beraber Sekkaf, onları bu şekilde vasfetmekte mübalağa etmiş, bu mübalağanın kendisine fayda vereceği zannına kapılmıştır.

Yoksa zikri geçen hadise zayıf diyen Sekkaf ve başkaları, İmam Ahmed, Buhari, Tirmizi ve doğru nakillerde bulunup heva ehlinin yaptığı gibi tahrif edici ve batıllıklarını kabullendirmek için yalancı rivayetlerde bulunmayan hadis ilminde mütehassıs olan alimlerin bu hadisi kuvvetlendirdiklerini bilmiyorlar mı?

Üçüncü vecih: Velev ki Sekkaf'ın zikrettiği alimler bu hadisi tad'if ettiler, mütehassıs hadis alimleri tarafından sahih bir nakille bu tad'ifin sabit olduğunu varsayarsak bile, bu durum onların sözlerini hiçbir beyyine, bürhan ve zahir bir hüccet olmaksızın Tirmizi'nin sözünün önüne almayı gerektirmez.

Falan kişi falan kişiden daha alimdir demek, bu sözün doğru olduğunu göstermez. Ancak buna delalet edecek bir hüccet veya bürhan olması müstesna. Bu durumda bu sözün doğru olduğu ortaya çıkar. Çünkü hakkın üzerinde nur, batılın üzerinde ise zulmet (karanlık) vardır.

Dördüncü vecih: Şayet Tirmizi ve hadis ehli olan başka alimlerin bu hadis hakkında hata yaptığını, Sekkaf'ın zikrettikleri alimlerin ise doğruya isabet ettiklerini varsaysak bile, bu durum Allah Teâlâ için sûret sıfatı olmadığını ispat etmeye çalışan Sekkaf'ın iddia ettiği için yeterli bir şey değildir. Çünkü Allah Teâlâ için sûret ispat etmek sadece verdiğimiz hadisle sınırlı değildir. Allah Teâlâ için sûret sıfatının ispatı hakkında insanların en bilgili olanları olan sahabe ve tabiin tarafından, ayrıca hidayet ve karanlığı aydınlatan imamlar tarafından da sahih olduğuna dair hem fikir olan sahih hadisler mevcuttur.

Bu hadislerden bir örnek: *Sahih-i Buhari*[302] ve *Müslim*[303]'de geçen Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadis: "İnsanlar 'Ey Allah'ın Rasûlü kıyamet gününde Rabbimizi görebilecek miyiz?" diye sordular. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Siz, ayın on dördünde ve altında bulutların bulunmadığı bir anda ayın görülmesini*

302 *Buhari*, 11/444-445 (Fethul Bari)

303 *Müslim*, 3/17-18-19 (Nevevi)

Scanned with CamScanner

tartışır mısınız?" buyurdu. Onlar, "Hayır, Ey Allah'ın Rasûlü" dediler. Allah Rasûlü: *İşte sizde o şekilde kıyamet gününde hiçbir engel olmaksızın rabbinizi göreceksiniz. Allah Teâlâ insanları bir yerde toplayacak ve "Her kim dünyadayken kime ibadet ediyorsa ona tabi olsun" diyecek. Bunun üzerine güneşe tapanlar güneşe, aya tapanlar ay, tağutlara tapanlar da tağuta tabi olacaklar. Geriye içinde münafıklar olmak üzere bu ümmete kalacaktır. Allah Teâlâ, insanların tanımadığı bir sûrette insanlara gelerek "Ben sizin Rabbinizim" diyecek. İnsanlar "Senden Allah'a sığınırız. Biz burada Rabbimiz gelene kadar bekleyeceğiz. Rabbimiz bize geldiğinde biz onu tanıyacağız. Ardından Allah Teâlâ insanların tanıdığı bir sûrette gelecek 'Ben sizin Rabbinizim' diyecek. Bunun üzerine insanlar "Sen bizim Rabbimizsin" diyecekler."*

Bu hadis, müminlerin Rablerini göreceğine dair bir ispattır. Müminler, kıyamet gününde de cennete girdiklerinde de Rablerini görecekler. Nitekim bunun hakkında hadisler varid olmuştur. Bu hadislerde Allah Teâlâ için sûret ispatı vardır.

Her kim Allah Teâlâ'nın sûret sıfatını reddederse Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözünü reddetmiş olur. Bu da en büyük dalalettir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu sözünden daha büyük bir delil olabilir mi: "Allah Teâlâ insanların tanıdığı bir surette insanlara gelecek"?

Bir kişi ne kadar delil getirirse getirsin bu hadiste Allah Teâlâ için sûret ispatında olduğu gibi açık bir beyan getiremez.

İlim ve din ehli, sahih olduğunda Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözlerini kabul eder, onunla amel ederler. Ta'til ve temsil olmaksızın olduğu gibi teslim olurlar. Her kim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözü sahih olduğu halde kendi nefsinde bir kuşku hissederse mümin olamaz. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."**[304]

Her kim, kendisine naslar ulaştığı halde sûret hadisini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sabit olan bir haberi reddederse, vallahi o kişi bu ayetteki hükme tabi olur.

Heva ehli sadece sûret hadislerini reddetmekle yetinmeyip, Allah Teâlâ'nın diğer sıfatlarına delalet eden birçok sahih hadisleri reddetmişlerdir. Bu konuda birçok hiziplere ayrılmışlar, her bir hizip kendince bir görüş ortaya atmış, bidatler yaymıştır.

304 *Nisa*, 4/65

Scanned with CamScanner

Bu hiziplerden bazıları Allah Teâlâ için sadece yedi sıfat ispat etmiş, geri kalanları nefyetmiştir. Bunlar Eşariler'dir. Eşariler, Allah'ın bazı sıfatlarını ikrar etmiş, bazılarını da inkar etmişlerdir.

Eşariler, birçok usullerinde Cehmiye'ye muvafık olurlar. Böylece sahih menkule ve sarih makule muhalif olurlar. Yedi sıfatı ispat etme iddiasını ilan etmiş, Cehmiye'nin birçok görüşlerini kabul etmişler, böylece selef menhecinden çıkmışlardır.

Cehmiye ise dinde bilinmesi zorunlu olan şeyleri inkar etmişler, bu konuda kibirlenmiş, beyyine kalıbıyla cahilce şeyleri getirmiş, hakikat ve iman kalıbıyla sapkınlıkları ortaya atmışlardır. Böylece Kur'an, Sünnet ve selefin icmaına muhalif olmuşlardır. Nitekim Cehmiye'yi yüzlerce alim tekfir etmişlerdir. Hatta İmam Buhari *(rahimehulllah)* *'Halku Efali'l İbad'*[305] adlı eserinde "Ben, Cehmiye'yi tekfir etmeyenlerden sadece Cehmiye'nin küfründen haberi olmayanların cehaletini mazur görürüm."

Darimi *(rahimehulllah)* *'er-Reddu ala'l Cehmiye'*[306] adlı eserinde Abdullah bin Mübarek *(rahimehulllah)*'tan rivayet etmiştir: "Yahudi ve Hıristiyanların sözlerini nakletmek, Cehmiye'nin sözlerini nakletmekten bana daha sevimli gelir."

Darimi[307]: "İbnu'l Mübarek *(rahimehulllah)* doğru söylemiştir. Çünkü Allah'ın sıfatlarını ta'til hususunda Cehmiye'nin sözleri, Yahudi ve Hıristiyanlardan daha beterdir."

Darimi[308]: "Cehmiye bizim nazarımızda zındıklardan daha zındıktır."

Her kim Cehmiye'nin durumu bilirse, o kişi de hak ile batılı birbirinden ayıran bir nur olursa, Darimi'nin bu sözü ve İbnu'l Mübarek ve Buhari'nin sözlerinin hak ve doğru olduğunu anlar ki Kur'an ve Sünnet de buna delildir. Cehmiye hakkında bu söylenenler, *'Siyeru Alemi Nübela'*[309] eserine talikte bulunan kimsenin söylediği gibi aşırıcılık ve ifrat değildir. Talikte bulunan bu kişi Cehmiye'nin sözlerini bilir, Abdullah bin İmam Ahmed'in *'es-Sünne'*, Darimi'ye ait *'er-Reddu ala'l Cehmiye'* ve Buhari'ye ait *'Halku Ef'ali'l ibad'* adlı eserine muttali olursa, cehaletinden kaynaklanan bu sözü söylemeye cüret edemez.

---

305 *Halku Ef'ali'l İbad*, 11

306 *Er-Reddu ala'l Cehmiye*, 21

307 *Er-Reddu ala'l Cehmiyye*, 25

308 *Er-Reddu ala'l Cehmiyye*, 181

309 *Siyeru Alemin Nübela*, 12/456

Scanned with CamScanner

Yine *Siyer*'e talik yapan bu kişi Buhari'nin Cehmiye hakkında söylediği söz hakkında 'Selef ve halef alimlerinin sözlerine muvafık değildir' sözü, başka bir cehalettir. Ayrıca bu kişinin Buhari'nin sözüne muvafık olmayan cumhuru ulemanın kim olduğuna dair bir nakilde bulunmamış, onlardan kim böyle bir nakilde bulunmuş bununla alakalı bir nakilde bulunmamıştır. Halbuki hakikatler, bu iddiayı yalanlar, talik yapan kişinin sözünü iptal eder. Çünkü cumhuru ulema Buhari'nin sözü üzerinedir. Her kim Darimi'ye ait *'er-Reddu ala'l Cehmiye'* ve Lalekai'ye ait *'Şerhu İtikadi Usuli Ehli sünne ve'l Cemaat'* kitabına bakarsa bu sözümüzün doğruluğunu görecektir.

İbnu'l Kayyım *Nûniyye*'sinde:

Onların küfrünü farklı beldelerden beşyüz alim belirtmiştir

İmam Lalekai onlardan söz etmiştir

Hatta ondan önce Taberani bahsetmiştir

Scanned with CamScanner

"RABBİMİ EN GÜZEL SÛRETTE GÖRDÜM" HADİSİ HAKKINDA

Sekkaf şöyle demiştir: "İbnu'l Cevzi *'el-İlelu'l Mütenahiyye'*[310] adlı eserinde *'Rabbimi en güzel surette gördüm'* hadisini verdikten sonra şunları dile getirmiştir: "Bu hadisin aslı ve tarikleri muzdaribtir. Darekutni: "Bu hadisin tüm senetleri muzdarib olup içlerinde senedi sahih olan yoktur." Ben derim ki (Sekkaf): "Muzdarib hadis, malum olduğu üzere zayıf hadis kısımlarındandır."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Izdırabın zayıf hadis kısımlarından olduğu gizli olan bir şey değildir. Fakat asıl mesele o hadisin ızdırab olduğu iddiasının doğru olup olmamasında? Her iddia kabul görecek diye bir şey yok. Aynı şekilde her iddia reddedilecek diye bir kural da yok. Ancak iddialar şer'i mizanlarla kabul veya red edilebilirlik kazanır. İddia sahihse kabul edilir. Aksi durumda da reddedilir.

Sekkaf'ın, İbnu'l Cevzi'nin "Bu hadisin aslı ve tarikleri muzdariptir' dediğine dair olan nakli bir genelleme ve telbistir. Çünkü İbnu'l Cevzi, Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisi hakkında muztarib olduğunu söylemiştir. Buna delil ise İbnu'l Cevzi'nin *'el-İlelu'l Mütenahiye'*[311] adlı eserinin Sekkaf'ın naklettiği aynı cilt ve aynı sayfasında İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisinin hasen olduğunu ve bu tahsini de İmam Ahmed'e isnat etmiştir. Daha önce bu konuda bahsetmiştik. Bu da İbnu'l Cevzi'nin ızdırabtan kasıt Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisi olup, hadisin bütün turuk yollarının olmadığına dair bir delildir. Fakat Sakkaf bunu gizlemiş ve inkar etmiştir. Nitekim daha önce Muaz *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisinin sahih olduğu, bu hadise dair ızdirab iddiasının da çürütüldüğünü vermiştik.

Sekkaf'ın "Darekutni: "Hadisin bütün senetleri muzdaribtir, içinde senedi sahih olan yoktur" sözü hakkında ben (Sekkaf) derim ki: "Darekutni'nin bu ibaresi *'el-İlel'*[312] adlı eserinde mevcuttur.

Darekutni'nin 'Senedi sahih olan yoktur, hepsi muzdaribtir' sözünden kastı, yani Darekutni'nin zikrettiği tarikler ve içtihadı gereği illetlendirdiği hadislerin senetleri muzdaribtir.

---

310 *El-İlelu'l Mütenahiyye*, 1/34

311 *el-İlelu'l Mütenahiye*, 1/34

312 *El-İlelu'l Mütenahiye*, 6/57

Scanned with CamScanner

Yoksa Darekutni zikrettiği hadisler arasında İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun, Cabir bin Semüre *(radıyallâhu anhu)*'nun ve daha önce geçen birçok turukları da zikretmemiştir. Sadece Muaz, Abdurrahman bin Aiş ve Enes bin Malik'in hadislerini zikretmiştir. Buna bakarak Darekutni'nin ibaresini bütün hadislere genellemek, Darekutni'ye bir iftira ve nakilde emanete ihanettir.

Sekkaf bu konuda çekinmiyor, ortaya attığı yalanın ortaya çıkacağını zannetmiyor. Halbuki Allah Teâlâ onun gerçek yüzünü ortaya koymuş, yalanını gün yüzüne çıkarmış ve telbisini göstermiştir. Hamd ve minnet Allah'adır.

Süfyan bin Uyeyne: "Hadis konusunda yalan söyleyeni Allah Teâlâ gizli bırakmaz."

İbnu'l Mübarek: Bir kişi seher vakti hadis konusunda yalan söyleyeceğine niyet ederse, sabahladığında insanlar "falan kişi yalancıdır" der."[313]

313 İbnu'l Cevzi, *el-Mevduat*, 1/48-49

Scanned with CamScanner

FASIL

Sekkaf "İkinci vecih: "Hadisin metni hakkında, hadisin zayıf olduğunu gösteren bazı münker lafızlar mevcuttur. Bunlardan bir tanesi Allah Teâlâ için sûret ispat edilmesidir. Aynı zamanda Allah için el ayası ispat edilmesi, Allah Teâlâ'nın el ayasının Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in iki omuzu kadar olduğu ispat edilmesi de bu türdendir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yer ve göktekilerin arasında olanları bildiği ve daha anlatılması uzun süren birçok şey...

Bu meselelere cevap mahiyetinde derim ki:

Birincisi Allah *(azze ve celle)*'in şüphesiz bir sûreti yoktur. Çünkü Allah Teâlâ mahlukatın ve bu mahlukat içinde insanın bir sûretten oluştuğunu söylemiştir. Allah Teâlâ ise **'O'nun benzeri hiçbir şey yoktur'** *(Şura, 11)* buyurmuş **'Ey insan! Seni yaratıp seni düzgün ve dengeli kılan, seni istediği bir şekilde birleştiren, ihsanı bol Rabbine karşı seni aldatan nedir?"**[314]

Ehli Sünnet ve'l Cemaat Allah Teâlâ için bir sûretin olmayacağına dair icma etmişlerdir. Nitekim bu icmayı Şeyh İmam Abdulkahir el-Bağdadi *'el-Fark beyne'l Firak'* adlı eserinde zikretmiştir."[315]

İmam Şafii *(rahimehullllah)* *'Siyeru Alemin Nübela'*[316] ve *'el-Hilye'*[317] ve İbn Ebu Hatim'e ait *'Adabu'ş Şafii'*[318] adlı eserde ve diğer eserlerde 'İcma, münferit hadisten daha önceliklidir" demiştir. Yani, ahad haber icmaya ters düşerse ahad haberle hüccet verilmez. Hatta icma, bu hadisin zayıf olduğunu, hadisin bir aslı olmadığını gösterir. Nitekim Hafız Hatib el-Bağdadi *'el-Fakih ve'l Mütefekkih'*[319] adlı eserinde bunu zikretmiştir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Sekkaf'ın bu sözleri karanlık üzerine karanlıktır. Bu sözleri birçok vecihle açıklanabilir:

Birinci vecih: Sekkaf'ın "Hadisin metninde, zayıf olduğunu tekit eden bazı münker lafızlar mevcuttur' sözü batıl bir sözdür. Çünkü hadis, birçok tarikle sabittir, ilim ehlinden birçok kişi ise daha önceden verdiğim gibi bu hadise sahih demiştir.

---

314 *İnfitar*, 82/6-8

315 *el-Fark beyne'l Firak*, 332

316 *Siyeru Alemin Nübela*, 10/20

317 *el-Hilye*, 9/105

318 *Adabu'ş Şafii*, 231

319 *el-Fakih ve'l Mütefekkih*, 1/132

Scanned with CamScanner

Hadiste, kessin bilgileri tecrit eden, cedel ve tartışmayı bir kenara bırakan, Kur'an ve Sünnet naslarına iman eden, Kur'an ve Sünnet'e muhalif olan şeylere iltifat etmeyen kimseler için bir münkerlik yoktur. Allah'a hamdolsun bu hadiste münker olabilecek hiçbir şey yoktur. Bu hadise ait birçok şahit vardır. Peygamber *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sonra insanların en bilgilisi ve akıl bakımından en kamili olan sahabeler ne bu hadisi ne de sıfatlar hakkında varid olan hiçbir hadisi inkar etmemişlerdir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabından onlarca sahabe sûret hadisini rivayet etmiş, manasını da inkar etmemişlerdir. Hatta iman etmiş, manasını ikrar etmiş, hadisin lafızlarına teslim olmuşlardır. Tabiin ve tebei tabiinden aynı şekilde sahabeden aldıkları gibi kabul etmişlerdir. Kendi kitaplarında bu hadisi tahric edip, tasdik etmişlerdir. Farklı tevillerde bulunanları da kınamışlar, sahabe mezhebinden ayrıldığı içinde onları sapkın görmüşlerdir. Sahabe ve selef alimleri nazarında Allah Teâlâ için sûret ispat etmekle diğer sıfatları ispat etmek arasında bir fark yoktur. Aynı şekilde sahabeler Allah Teâlâ'yı hayat, ilim, kudret ve diğer Kur'an ve Sünnet'te sabit olan sıfatlarla vasıflarlar. Onlar, peygamberlerinden sahih bir şekilde varid olduğu için sûret sıfatıyla da Allah Teâlâ'yı vasıflarlar. Kitabın bazısına inanıp bazısını inkar etmezler. Her kim Allah Teâlâ için bazı sıfatları ispat edip, bazılarını da inkar ederse, bir çelişki içine düşmüş, Kur'an'ın bir kısmına inanıp bir kısmını da inkar etmiş gibidir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Yoksa siz Kitab'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden öyle davrananların cezası dünya hayatında ancak rüsvaylık; kıyamet gününde ise en şiddetli azaba itilmektir. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan asla gafil değildir."**[320]

İbn Kuteybe *'Tevilu Muhtelefi'l Hadis'*[321] adlı eserinde şunları zikretmektedir: "Benim nazarımda –Allah en iyisin bilendir- sûret sıfatı, iki el, parmaklar ve göz sıfatından daha garip değildir. Kur'an'da bu sayılanların başına 'elif' harfi gelmiştir. Ancak sûret sıfatı Kur'an'da varid olmadığı için çekingenlik olmuştur. Ancak bizler hepsine de iman ederiz."

İşte bu bütün kullara verilen cevaptır: Allah'ın kitabında ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinde varid olan her şeye iman etmektir. Her kim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sahih bir şekilde varid olan bir haberi reddederse, açık bir sapıklığa düşmüş olur, müminlerin yolunun dışındaki bir yola tabi olmuş olur. Her kim de sıfat hadislerini, ahad haber diye reddederse Allah'a ve Rasûlü'ne büyük bir iftira atmış olur, bilmediği şeylerin ardına düşmüş olur. Çünkü sahabeden, ahkam

320 *Bakara*, 2/85

321 *Te'vilu Muhtelefi'l Hadis*, 150

Scanned with CamScanner

hadisleriyle sıfat hadisleri arasında bir fark olduğuna dair bir ihtilaf varid olmamıştır. Dolayısıyla hadis sahih olduktan sonra hepsini kabul etmek gerekir. İki durum arasına (ahkam ile sıfatlar arasına) tefrika koymak dinde bidattir.

Sıfat ve ahkam hadisleri arasında farklılık koymanın şeriatte bir aslı yoktur. Sahabeden hiç kimseden böyle bir eser varid olmamıştır. Bu söz, muzdarib ve çelişkili bir görüştür. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'a ve Rasûl'üne itaat edin ki rahmete kavuşturulasınız."**[322] Bir diğer ayette: **"Ey inananlar! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Rasûlüne uyun."**[323] Bir başka ayette: **"Allah ve Rasûlü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."**[324] Bir diğer ayette: **"Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir."**[325] Bir diğer ayette: **"Artık kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, bilsin ki ona, (kendi gibilerle birlikte) içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır."**[326]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e itaat etmenin, emrine uymanın vacip olduğuna ve ona muhalefet etmenin yasaklandığına işaret eden bu ve bu gibi ayetler âm olup, ahad veya diğer haberler olsun akide ve ahkamları kapsar. Her kim, ahkam ile akide arasını ayırırsa, iki benzer şeyi birbirinden ayırmış, Allah'ın dışındaki şeyler ile Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in arasını ayırmış olur. Bu ise en büyük dalalettir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"De ki: Yeryüzünde dolaşın, sonra (peygamberleri) yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna bakın!"**[327]

Ahad haberleri reddedenler, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emrine en büyük muhalefet edenlerdir. Bu ise ayette geçen fitnenin en büyüğüdür.

Her kime fitne isabet ederse, helak olur! Allah'tan selamet ve afiyet dileriz.

Vallahi hakkı talep eden kişi bu söz –akidede ahad haberi reddetmek- üzerine tedebbür ederse, bu sözün ne kadar çirkin, çelişkili ve fasit olduğunu anlar. Bu görüşte olan kimselerin cehaletini, sapkınlığını, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, ashabının ve hidayet imamlarının üzerinde olduğu sıratı müstakimden çıktığını bilir.

322 *Al-i İmran*, 3/132
323 *Enfal*, 8/24
324 *Ahzab*, 33/36
325 *Haşr*, 59/7
326 *Cin*, 72/23
327 *En'am*, 6/11

Scanned with CamScanner

İkinci vecih: Sekkaf'ın "Allah*(azze ve celle)*'nin hiç şüphesiz bir sûreti yoktur" fasit bir görüş olup, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sûret hakkında sabit olduğu hadisler bu görüşü reddeder. Nitekim daha önce Muaz, Abdurrahman bin Aiş, Cabir bin Semüre'nin hadislerini ve diğer hadisleri vermiştik. Bunlardan bir tanesi *'Sahihayn'*de geçen Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisidir. Bu hadisi doğu ve batıda bulunan alimler kabul etmiş, sahih olduğu üzerine ittifak etmiştir. Bu hadis, en sahih olan hadislerdendir. Bu hadisin sahihliği konusunda şeytanın kendisini saptırdığı Cehmilerden başka kimse tartışmamıştır. Cehmiye bu hadisin zayıf olduğunu iddia etmiştir. Bu ise en büyük dalalet, adaletten ve doğru sözden uzaklaşmaktır.

Bu zikrettiğimiz hadislerin dışında birçok hadis, Allah Teâlâ için sûret sıfatının olduğunu ispat etmiştir. Örneğin *Sahihayn* ve diğer hadis kitaplarında Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)* rivayet ettiği bir hadiste –hadisin lafzı Müslim'e aittir- şöyle rivayet edilir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* zamanında insanlar "Ey Allah'ın Rasûlü! Kıyamet gününde rabbimizi görecek miyiz?" diye sordu. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem) "Evet göreceksiniz"* diye cevap verdi..." Hadisin devamında: *"Öyle ki kıyamet günü Allah'a ibadet eden iyi ve facir kimseler tek kalacak. Alemlerin Rabbi olan Allah sübhanehu ve Teâlâ, insanlara tanıdıkları sûrette gelecek."*

Sahihayn'da geçen Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisinde ise: *"Allah Teâlâ insanların kendisini tanıdığı bir surette gelecek: "Ben sizin rabbinizim" diyecek. İnsanlar ise 'evet sen bizim rabbimizsin' diyecek."*

Buhari[328] *'Kitabu'l İsti'zan'* bölümünde Müslim[329] ve daha başka muhaddisler Ma'mer tarikiyle Hemmam bin Münebbih'den rivayet etmiştir: "İşte bu hadis, Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den bize rivayet ettiği hadistir" der ve hadisleri zikreder. Hadisin bir kısmında şunlar yer alır: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah Teâlâ, Adem'i kendi sûretinde yaratmıştır."*

Ebu İsmail el-Herevi *'el-Erbain'* adlı kitabında bir bab açmış, bu baba'da 'Allah*(azze ve celle)* için sûret ispatı babı' demiştir.

İmam Hafız Ebu'l Kasım İsmail bin Muhammed et-Teymi el-Esbahani (ö.535 H.) *'el-Hücce fi Beyani'l Mehacce ve Şerhu Akideti Ehli's Sünne'*[330] adlı eserinde: "Allah'ın sıfatlarını inkar eden ve Ehli Sünnet'i müşebbihe diye isimlendiren Cehmiye'ye Reddiye faslı; Ehli sünnet'in Allah'ın bir vechi, iki eli ve Allah Teâlâ'nın kendi

328 *Buhari*, 11/3,

329 *Müslim*, 17/177, Nevevi

330 *el-Hücce fi Beyani'l Mehacce ve Şerhu Akideti Ehli's Sünne*, 1/285

Scanned with CamScanner

nefsi hakkında haber verdiği diğer sıfatları ispat etmek, Allah'ı mahlukatına teşbih etmeyi gerektirmez. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'Allah, Adem'i kendi suretinde yaratmıştır'* hadisini rivayet etmek, Allah'ı ademoğluna benzetmeyi gerektirmez. Bilakis Allah Teâlâ'nın kendi nefsi hakkında haber verdiği ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah hakkında haber verdiği her şey haktır. Allah'ın kavli haktır, Rasûlünün kavli haktır. Allah, ne söylediğini en iyi bilendir. Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* de ne söylediğini bilendir. Bize düşen ise iman edip teslim olmaktır. Bize Allah yeter. O, ne güzel vekildir."

İmam Acurri *(rahimehulllah)* *'eş-Şeria'*[331] adlı eserinde "Allah*(azze ve celle)*'nin Adem'i kendi suretinde yarattığını bilakeyf iman etme babı" diye bir bab açmış ardından bununla alakalı hadisler aktarmıştır. Sonra şunları zikretmiştir: "Bunlar, Müslümanların kendisine iman etmesi gereken sünnetlerdir. Bu sünnetler hakkında 'Nasıl' sorusu sorulmaz. Bilakis bunlara teslim olup tasdik etmek, tartış/araştırmayı terk etmek gerekir. Nitekim Müslümanların imamları bu şekilde söylemiştir."

Faziletli olan asrın imamları arasında 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in خلق الله آدم على صورته *'Allah, Adem'i kendi suretinde yarattı'* hadisinde suretteki zamirin Allah*(azze ve celle)*'ye döndüğüne dair ihtilaf yoktur. Hidayet ve karanlığın lambaları olan imamlar, bu hadise Allah Teâlâ için suret sıfatını ispat etmişlerdir. Bu hadisi kitaplarında tahric etmiş, hadisi ikrar etmişlerdir. Bu hadisle, hak kelimeyi tahrif eden, Cehmiye'ye reddiye vermişler, bu hadisle onların batıllarını yok etmiş, ortaya attıkları şüpheleri def etmişlerdir.

Her kim hadiste geçen zamirin Adem *(aleyhisselâm)*'a döndüğünü iddia ederse, iddiasında hata etmiş, bid'at bir söz ortaya atmış olur.

İmam Ahmed *(rahimehulllah)*: "Her kim 'Allah, Adem'i ademin suretinde yaratmıştır' derse o kişi cehmiyedir. Adem *(aleyhisselâm)*, daha yaratılmadan önce nasıl bir sûreti olabilir?[332]

Abdullah bin Ahmed bin Hanbel: Bir adam babama "falan kişi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Allah, Adem'i kendi suretinde yarattı'* hadisi hakkında 'Allah, Adem'i bir adam suretinde yarattı' diye tefsir etti dedi. Babam bunu duyunca "Yalan söylemiş. Bu Cehmiye'nin sözüdür. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in 'Allah'ın Adem *(aleyhisselâm)*'ı bir adam/erkek suretinde yarattığını söylemesinde bir fayda var mı?"[333]

---

331 *Eş-Şeria*, 314

332 Ebu Ya'la, *İbtalu't Te'vilat*, 1/88

333 Ebu Ya'la, *İbtalu't Te'vilat*, 1/88

Scanned with CamScanner

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hadiste geçen 'على صورته' lafzındaki zamiri Allah *(azze ve celle)*'ye döndermeyen herkes, selef alimlerine muhalefet etmiş olur. Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehulllah)* *'Nakdu Esasi't Takdis'* adlı eserinde, -bu kitap İbn Teymiye'nin Razi'ye reddiye verdiği, onun sapkınlığını ortaya çıkardığı, mankul ve makuli muhalefetini beyan ettiği çok değerli bir kitaptır-, bu kitabında şunları zikreder: "Üçüncü asırdaki selef alimlerine kadar, hadiste geçen zamirin Allah Teâlâ'ya döndüğüne dair bir tartışma yoktu. Nitekim birçok sahabe tarafından müteaddit turuklarla rivayet edilen müstefid hadisler mevcuttur. Hadisin siyakının tamamı, zamirin Allah Teâlâ'ya döndüğüne işaret eder." Yine İbn Teymiye aynı kitabında şunları zikreder: "Bu ümmetin alimleri, 'Allah Teâlâ Adem *(aleyhisselâm)*'ı Rahman'ın sûretinde yaratmıştır' sözünü inkar etmemiş, bilakis bu sözü mutlak olarak söylemek üzerine ittifak etmişlerdir..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Bazı hadisler bu gerçeği sarih bir şekilde ifade etmiş, hadiste geçen zamirin Allah Teâlâ'ya döndüğünü teyit etmiştir. Mesela Abdullah bin İmam Ahmed'in *'es-Sünne'*[334] adlı eserinde, İbn Ebi Asım'ın *'es-Sünne'*[335] adlı eserinde, Darekutni'nin *'es-Sıfat'*[336] adlı eserinde, İbn Huzeyme'nin *'et-Tevhid'*[337] adlı eserinde, Taberani'nin *'el-Kebir'*[338] adlı eserinde ve daha birçok eserde İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Kimsenin yüzüne çirkinliğinden dolayı sövmeyin, çünkü Allah (azze ve celle) Adem (aleyhisselâm)'ı rahmanın suretinde yarattı."* Bu hadisin ravileri sikadır. A'meş'in ananesi hadisin sıhhatine zarar vermez. Çünük A'meş, az tedlis yapanlardandır. Birçok imam, A'meş'in ananesini kabul etmiştir. Ancak bir karine, A'meş'in hadiste tedlis yaptığına delalet ederse, o hadis kabul edilmez. Bu babla alakalı olan hadis ise, A'meş'in bu hadisinde ise tedlis yaptığına delalet edecek bir delil yoktur. Dolayısıyla hadisi, A'meş'in ananesinden dolayı talil etmek, illeti talil etmektir. Birçok büyük imam, anane olduğu halde A'meş'in hadislerini sahih görmüşlerdir. Hadis ehli nazarında bu meşhur olan bir meseledir.

İbn Hacer *(rahimehulllah)* 'Tedlisle vasıflananların mertebeleri "Meratibu'l Muvassafine bi't Tedlis" bölümünde beş mertebe zikretmiş, A'meş ise ikinci mertebede zikretmiştir. İbn Hacer, bu mertebedekiler hakkında yaptığı mukaddimede şunları zik-

334 *Es-Sünne*, 1/268

335 *Es-Sünne*, 1/228

336 *Es-Sıfat*, 64

337 *Et-Tevhid*, 315

338 *El-Kebir*, 12/430

Scanned with CamScanner

retmektedir: "İmamların tedlisini ihtimal ettikleri, imametlerinden ve az tedlis yaptıklarından dolayı sahih hadisler arasında hadislerini zikrettikleri kimselerdir. Kevsir bunun bir örneğidir. Veya İbn Uyeyne gibi tedlisi sadece sika kimselerden yapan kimselerdir."

İbn Huzeyme *(rahimehulllah)*'ın bu hadisi talili hakkında "Sevri, isnadından A'meş'e muhalefet etmiş, İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* ismini zikretmeden mürsel olarak rivayet etmiştir" sözü bu hadisin mertebesine zarar vermez. Çünkü A'meş, sika ve hafız biridir. İbn Uyeyne: "A'meş, ashabını dört şeyde geçmiştir; Kur'an'ı en iyi bilendi, hadisi en iyi bilendi, feraizleri en çok bilendi ve başka bir haslet daha zikretti."

Şu'be: Hiç kimse hadis hususunda A'meş kadar bana fayda vermemiştir.

Abdullah bin Davud el-Haribi: Şu'be, A'meş'ten bahsederken: "O mushaftı, mushaf."

Amr bin Ali: A'meş, doğru sözlü olduğundan dolayı mushaf olarak isimlendirilmişti."[339]

Alimlerin, A'meş *(rahimehulllah)*'ın hıfz ve itkanı hususunda söylediği sözler oldukça çoktur. Bu konuda İbn Uyeyne ve Şu'be'nin şehadeti yeterlidir. Bu ikisi ilim ve marifette derinleşmiş kimselerdir.

Sevri sika ve müsbit biri olduğu halde A'meş'e muhalif olması, hadisi illetli yapmaz. Bu bir hadisin illetli olması için yeterli neden değildir. Nitekim A'meş'in tarikini Ahmed bin Hanbel ve İshak rahimehulllah sahih bulmuşlardır. İlel ve rical marifeti bakımından bu iki alimin olması yeterlidir.

İbn Huzeyme de Hubeyb bin Ebu Sabit'in an'anesinden dolayı bu hadisi illetli bulmuştur. Çünkü Hubeyb bin Ebi Sabit müdellistir. Ata'dan sarih bir şekilde sima olduğunun söylememiştir.

Bu illet hakkında şöyle bir cevap verilebilir: Bu hadisi, farklı bir açıdan hadisi destekleyen ve güçlendiren, bu hadisin mahfuz olduğuna delalet eden hadis mevcuttur.

339 *Tehzibu't Tehzib*, 4/195-196

Scanned with CamScanner

İbn Ebi Asım *'es-Sünne'*[340] adlı eserinde İbn Lahia tarikiyle Ebu Yunus Süleym bin Cubeyr'den o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Kavga ettiğinizde yüze vurmaktan kaçının. Çünkü insanın vechi, Rahman'ın sûreti üzerine yaratılmıştır."*

Darekutni *'es-Sıfat'*[341] adlı eserinde İbn Lehia tarikiyle E'rac'tan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan merfu bir şekilde rivayet etmiştir. Bu hadisin tarikine İbn Lehia dışında tad'if edilen hiç kimse yoktur.

Hanbel bin İshak: Ebu Abdullah'ı şöyle derken işittim: İbn Lehia'nın hadisi hüccet değildir. Yazdığım hadislerin çoğuna itibar ederim. Çünkü bazı hadisler bazılarını destekler/güçlendirir."[342]

Darekutni'nin hadisi burada şahit olarak rivayet edilmiştir, yoksa aslı olarak değil. Üç Abâdile'nin İbn Lehia'dan olan rivayetinde –üç Abâdile; Abdullah bin Mübarek, Abdullah bin Yezid el-Mukri ve Abdullah bin Vehb- bir beis yoktur. Bu rivayet, diğerlerinden daha sağlam ve daha güçlüdür.

Bu babla alakalı olan hadisin ravileri, İbn Lehia'dan rivayet etmemişlerdir. Babla alakalı hadisin ravileri, İbn Lehia'dan rivayet etmediklerine göre, İbn Lehia'nın hadisi mütabaat ve şahit olarak kabul edilir. Nitekim İmam Ahmed'in İbn Lehia hadisi hakkında "Bazısı bazılarını destekler" sözünü daha önce vermiştik. İbn Lehia'nın bu babla alakalı olan hadisi sadece şahil olsun, A'meş'in hadisini kuvvetlendirsin diye verilmiştir. Nitekim bazı hadis ehlinin hasen kabul ettiği hadis, bu iki tarikle rivayet edilen hadisten daha alt mertebededir.

Velhasıl bu hadis, kendisiyle hüccet ikame edilen bir hadistir.

Velev ki babla alakalı hadisin İbn Huzeyme ve İbn Huzeyme'ye muvafık olanların dediği gibi zayıf olduğunu kabul etsek bile, Allah Teâlâ için suret ispat etmek Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in "Allah, Adem *(aleyhisselam)*'ı kendi suretinde yaratmıştır" hadisi sabittir zaten. Çünkü faziletli olan nesil, hadiste geçen zamirin Allah'a döndüğüne dair ihtilaf etmemişlerdir. İlim ve din ehli de bu hadisi bu şekilde anlamış, suret ispatı için bu hadisle hüccet göstermişlerdir. Nitekim daha önce Ebu'l Kasım el-Esbahani ve ilim ehlinden olan başkalarının yaptığı nakli vermiştik.

Üçüncü Vecih: Sekkaf'ın "Çünkü mahlukatın ve bu mahlukatlar arasında insa-

340 *Es-Sünne*, 1/230

341 *Es-Sıfat*, 65

342 *Tehzibu'l Kemal*, 15/495, *Tehzibu't Tehzib*, 5/329

Scanned with CamScanner

nın bir suretten mürekkeb olduğu, Allah sübhanehu ve Teâlâ ise **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur"** *(Şura, 11)* olduğunu beyan etmiştir" sözü Allah sübhanehu ve Teâlâ'nın hakkettiği vasıflara karşı kötü ve ta'til anlayışından kaynaklanmaktadır. Allah*(azze ve celle)*'nin bir sureti vardır. İnsanın da bir sureti vardır. Bu durum Allah Teâlâ'nın insana benzetilmesini gerektirmez. Nitekim bizler Allah Teâlâ için hayat, ilim, kudret ve benzeri Allah'ın kendisini vasıfladığı sıfatlar ispat ederiz. Aynı zamanda mahlukat için de hayat, ilim ve kudret sıfatlarını ispat ederiz. Ama bu durumu mahlukattaki hayatın, halıkın sıfatıyla aynı olduğu, mahlukun kudret sıfatının, halıkın kudret sıfatıyla aynı olduğu manası gelmez.

Her kim Allah Teâlâ için suret, muhabbet, rıza ve benzeri Allah Teâlâ'nın kendisi için ispat ettiği sıfatları veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur"** ayetini delil getirerek nefyederse, yine bu ayeti delil getirerek Allah Teâlâ'dan ilim, kudret ve hayat sıfatlarını da nefyetmesi gerekir. Yok eğer Allah Teâlâ için ilim, hayat ve kudret sıfatını ispat ederse, o halde suret, muhabbet, rıza, gazap ve benzeri naslarda varid olan sıfatları da ispat etmesi gerekir.

Sekkaf'ın **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur"** ayetiyle istidlalde bulunup Allah Teâlâ için suret sıfatını nefyetmesi, en çirkin cehaletten biridir. Çünkü ayetten maksat, Allah Teâlâ için sıfatları ispat ederken mümasele (mahlukata benzerliği) nefyetmektir, yoksa sıfatların kendisini nefyetmek değlidir.

Bunun delili ise Allah Teâlâ'nın ayette geçen nefyden hemen sonra {O'nun benzeri hiçbir şey yoktur} **"O, Semi (hakkıyla işiten) ve Basir (hakkıyla gören)'dir.** *(Şura, 11)*. Allah Teâlâ bu son kısımla nefyden sonra kendi nefsi için işitme ve görme sıfatını ispat etmiştir.

Her kim bu ayetle istidlalde bulunarak sıfatları nefyederse, Cehmiye'nin yolunu tutmuş olur.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullllah)* *'Minhacu's Sünne'*[343] adlı eserinde: "Bu ümmetin selefi ve imamlarının mezhebi, Allah Teâlâ'yı, Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı şekilde, tahrif, ta'til, tekyif ve temsil olmaksızın ispat ederler. Allah Teâlâ, kendisi için kullandığı vasıfları ispad eder, mahlukata mümaseleyi de nefyederler. Allah Teâlâ için kemal sıfatlarını ispat ederler. Allah Teâlâ hakkında misallerde bulunmayı da ispat ederler. Allah Teâlâ'yı noksanlık, tatil, teşbih ve temsilden tenzih ederler. Allah Teâlâ'yı bilateşbih

343 *Minhacu's Sünne*, 2/111

Scanned with CamScanner

ispat, bila ta'til tenzih ederler. "**O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.**" *(Şura, 11)* mümaseleye reddiye, "**O, Semi (hakkıyla işiten), Basir (hakkıyla gören)'dir**" muattileye reddiyedir.

Her kim yaratıcının sıfatlarını, mahlukatın sıfatlarına eşit tutarsa, o kişi kınanmış olan müşebbihedir. Şayet teşbihten kasıt Allah Teâlâ için sıfat ispat edilmez ise o halde Allah Teâlâ için, O'nun ilmi, kudreti ve hayat sıfatı vardır denmez. Çünkü kul da bu sıfatlarla mevsuftur. Bu durumda kul için, Hayy (yaşayan), Alim (bilen), Kadir (her şeye gücü yeten) denilmesi gerekir. Çünkü kul bu isimlerle isimlenmiştir. Aynı şekilde insanın sözleri, işitmesi, görmesi ve diğer şeyler içinde böyle söylenir.

Onlar, Allah Teâlâ için Hayy, alîm, kadir sıfatlarının olduğu konusunda Ehli Sünnet'e muvafıktırlar. Mahluk için de hay, alim ve kadir denilebilir. Yoksa bu teşbih, Allah'ın kullara benzetilmesi manasına gelmez.

İşte buna Kur'an, Sünnet ve sarih akıl delalet eder. Akıllı bir kimsenin buna muhalefet etmesi mümkün değildir. Çünkü Allah Teâlâ kendisini, bazı isimlerle isimlendirmiş, bazı kullarını da bazı isimlerle isimlendirmiştir. Aynı zamanda kendi sıfatlarını bazı isimlerle isimlendirmiş, bazılarını da yarattığı mahlukatın sıfatlarıyla isimlendirmiştir.

İsimlendirilen mahlukat, isimlendiren halık gibi değildir. Allah Teâlâ kendisini hay, alim, kadir, rauf, rahim, aziz, hakim, semi', basir, melik, mümin, cebbar ve mütekebbir olarak isimlendirmiştir. Örneğin Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah, **kendisinden başka ilah yoktur. O, hay ve kayyum olandır.**"[344] Bir diğer ayette: "... **kuşkusuz O, alim ve kadir olandır.**"[345] Bir diğer ayette: "**Allah sizi kasıtsız yeminlerinizden sorumlu tutmaz. Lâkin kasıtlı yaptığınız yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutar. Allah gafûrdur, halîmdir.**"[346] Bir diğer ayette: "**Allah, aziz ve hakim olandır.**"[347] "**Allah, insanlara karşı rauf (çok şefkatli) ve rahim (çok merhametli) olandır.**"[348] "**Allah Teâlâ semi (hakkıyla işiten) ve basir (hakkıyla gören)'dir.**"[349] "**O, öyle Allah'tır ki, kendisinden başka hiçbir ilah yoktur. O, mülkün sahibidir (melik), eksiklikten münezzehtir (kuddus), selâmet verendir (selam), emniyete kavuşturandır (mümin), gözetip koruyandır (müheymin), üsündür (aziz), iste-**

344 *Bakara*, 2/255
345 *Şura*, 42/50
346 *Bakara*, 2/225
347 *Bakara*, 2/228
348 *Hac*, 22/65
349 *Nisa*, 4/58

Scanned with CamScanner

diğini zorla yaptıran (cebbar), büyüklükte eşi olmayandır (mütekebbir).”[350]

Allah Teâlâ ayrıca bazı kullarına hay ismini vermiş: **“Ölüden (hay olandan) diriyi, diriden de ölüyü (hay olanı) O çıkarıyor.”**[351] Bazılarına da alîm ismini vermiş: **“Ona bilgin (alim) bir oğlan çocuğu müjdelediler.”**[352] Bazılarını halim diye isimlendirmiş: **“İşte o zaman biz onu uslu (halim) bir oğul ile müjdeledik.”**[353] Bazılarını rauf ve rahim olarak isimlendirmiş: **“Andolsun size kendinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün (rauf), müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir (rahim).”**[354] Bazılarını da semi ve basir olarak isimlendirmiştir: **“Gerçek şu ki, biz insanı katışık bir nutfeden (erkek ve kadının dölünden) yarattık; onu imtihan edelim diye, kendisini işitir (semi) ve görür (basir) kıldık.”**[355] Bazılarını da aziz diye isimlendirmiş: **“Azizin karısı da dedi ki...”**[356] Bazılarını da melik diye isimendirmiş: **“Onların arkasında, her (sağlam) gemiyi gasbetmekte olan bir kral (melik) vardı.”**[357] Bazılarını da mümin diye isimlendirmiş: **“Öyle ya, mümin olan, yoldan çıkmış kimse gibi midir? Bunlar elbette bir olamazlar.”**[358] Bazılarını da cebbar ve mütekebbir olarak isimlendirmiştir: **“Allah, büyüklük taslayan (mütekebbir) her zorbanın (cebbar) kalbini işte böyle mühürler.”**[359]

Malumdur ki Allah Teâlâ için kullanılan hay, alim, aziz, rauf, rahim, melik, cebbar ve mütekebbir sıfatları mahlukat için kullanılan bu sıfatlar arasında mümasele yoktur.

Şeyhul İslam –Allah kendisine rahmet etsin, mekanını cennet eylesin-: ‘Her kim Allah Teâlâ’nın kendisini vasıfladığı rıza, gazap, muhabbet, buğz ve benzeri sıfatları nefyeder, Allah’ı bunlarla vasıflamak teşbih ve tecsime girer iddiasında bulunursa ona şöyle denilir: Sen Allah için irade, kelam, işitme, görme sıfatlarını ispat ediyorsun. Bununla beraber ispat ettiğin bu sıfatlar, mahlukatın sıfatları gibi değildir. O halde senin nefyettiğin, Allah ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*’in ispat ettiği sıfatlar

350 *Haşr*, 59/23
351 *Rum*, 30/19
352 *Zariyat*, 51/28
353 *Saffat*, 31/101
354 *Tevbe*, 9/128
355 *İnsan*, 76/2
356 *Yusuf*, 12/51
357 *Kehf*, 18/79
358 *Secde*, 32/18
359 *Mümin*, 40/35

Scanned with CamScanner

hakkında söylediğini ispat ettiğin sıfatlar hakkında da söyle. Çünkü aralarında bir fark yok."

Şayet "Ben sıfatlardan hiçbirini Allah için ispat etmiyorum" derse, ona denilir ki: Sen, Allah için esma-i hüsnayı ispat ediyorsun. Örneğin hay, alim ve kadir gibi sıfatlar. Ama aynı zamanad insan da bu isimlerle isimlendiriliyor. Ancak Allah Teâlâ için ispat edilen bu isimler, kul için ispat edilen isimlerle mümasil değildir. O halde bu söylediğini Allah Teâlâ'nın sıfatları için de söyle."

İbn Teymiye *(rahimehullah)*[360]: "Bunların yaptığı hatanın aslı, bunların genel ve külli olan bu isimlerin, kendisiyle isimlendirilenlerin bizzat aynında sabit olduğu vehmine kapılmalarıdır. Halbuki bu yanlış bir düşüncedir. Çünkü hariçte var olup ta mutlak külli olarak bulunmayan şey, ancak muayyen ve has olarak bilinir. Bu isimlerle isimlendirildiği zaman müsemması bu isme muhtas olur. Kul bu isimlerle isimlendirildiği vakit, müsemması isme muhtas olur. O halde Allah'ın vücudiyetine ve hayatına, Allah'tan başkası ortak olamaz. Hatta muayyen olan mevcudun varlığına, kendisinden başkası ortak olamaz. O halde halıkın varlığı için bu nasıl düşünülebilir?"

Dördüncü vecih: Sekkaf "Ehli sünnet ve'l Cemaat, Allah*(azze ve celle)* için suret sıfatının olması müstahil olduğuna dair icma etmiş. Bu icmayı ise Şeyh imam Abdulkahir el-Bağdadi nakletmiştir" demiştir. Halbuki bu görüş bir kaç vecihle batıldır:

Birinci vecih: Ehli sünnet, Allah Teâlâ'nın suret sıfatının nefyine dair icma etmemişlerdir. Bilakis tam zıttı için icma etmişler, Allah Teâlâ için suret ispat etmişlerdir. Nitekim daha önce bu konu hakkında zikretmiştik. Şeyhul İslam İbn Teymiye rahimehulllah 'er-Reddu ala'r Razi' adlı kitabının üçüncü bölümünde şunları zikretmektedir: "Allah Teâlâ için suret ve vech suretinin sübutu, Kuran ve mütevatir sünnetlerle sabit olmuştur. Ümmetin selefi bu görüş üzerine ittifak etmiştir."

İkinci vecih: Sekkaf, icmaı sadece Abdulkahir el-Bağdadi'den nakletmiştir. Bağdadi ise "Ehli sünnet icma etmiştir" sözünden Eşarileri kast etmiştir. Çünkü Bağdadi de onların yolunu ve menhecini tutmuştur. Bağdadi'ni bu menheçte olduğunu, ancak onu tanıyan bilir. *'el-Fark beyne'l Firak'* adlı kitabı okuyan kişi onun akidesinin ne olduğunu anlar.

Buna delil ise *'Usulü'd Din'*[361] adlı kitapta Bağdadi, 'Allah, Adem'i kendi suretinde yaratmıtır" hadisini tahrif etmiş, bu hadisin manasının 'Allah, Adem'i yarattığında Adem *(aleyhisselam)*'ın dünyadaki sureti üzerine yarattığı' manasında olduğunu söyle-

360 *Minhacu's Sünne*, 119

361 *Usulü'd Din*, 76

Scanned with CamScanner

miştir.

Aynı zamanda Allah Teâlâ'nın rahman suresinde geçen " **Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin vechi baki kalacak**"[362] ayetini de tahrif etmiştir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in 'Cebbar (olan Allah) ayağını cehennemin üzerine koyar" hadisini, buradaki cebbarın Allah Teâlâ'nın bahsettiği şu cebbar olduğunu iddia eder "**Her inatçı zorba (cebbar) da hüsrana uğradı. Ardından da (o inatçı zorbaya) cehennem vardır...**"

Bağdadi, bununla Allah Teâlâ'dan ayak sıfatını nefyetmeyi kast etmiştir. Nitekim Eşari ve Cehmiye de bu görüştedir.

Yine Bağdadi, hadiste geçen "Kalpler, rahmanın iki parmağı arasındadır" parmak kelimesini nimet manasında olduğunu iddia etmiştir. Bu ise tahrifin kendisi ve en çirkin olanıdır.

Gerçek Ehli sünnet, Allah Teâlâ için parmak sıfatını bilatemsil ve bila ta'til ispat ederler. Bu konuda parmağı nimet olarak tevil eden ve kendilerini Ehli sünnet olarak isimlendiren Eşariler ihtilaf etmişlerdir. Halbuki onlar fırka ve dalalet ehlidir."

'El-Kavlu'r Reşid' adlı kitabım da Eşariler'in, sadece isim ve sıfatlarda değil birçok akidevi konuda Ehli Sünnet'in dışında olduğunu zikrettim. Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehulllah)* *'el-Fetava'*[363] adlı kitabında şunları zikretmiştir: "Eşarilerin çoğu, isim ve ahkam konusunda mürcie, kader konusunda cebriyedir. Ancak sıfatlar konusunda tam manasıyla cehmiye olmasalar da kendilerinde bir nevi cehmiye inancı vardır."

Yani Bağdadi'nin Ehli sünnetten kastı Eşariler ve Eşarilerin yolunu benimseyen ehli tahriftir. Fırka ehlinden birçoğu, kendilerini Ehli Sünnet olarak isimlendirir. O halde bu konuda dikkatli olmak, her Ehli sünnet iddiasında bulunanlara kanmamak gerekir.

Üçüncü vecih: Velev ki Sekkaf'ın Bağdadi'nin Ehli Sünnet'ten kastı selef alimlerinin hepsi olduğunu farz etsek bile, cevap olarak şöyle diyebiliriz: "Bağdadi'nin yaptığı bu nakil, selef alimlerinin ittifakıyla tam manasıyla bir hatadır. Çünkü selef alimleri suret hadisini kabul etmiş, kendi kitaplarında da bu hadisi tahric etmişlerdir. Durum böyleyken iddia edilen icma nasıl olsun?

362 *Rahman*, 55/27

363 *El-Fetava*, 6/55

Scanned with CamScanner

Mesela İmam Buhari *(rahimehullah)* Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun sûret hadisini tahric etmiştir. Aynı zamanda Ebu Said *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini de tahric etmiştir. İmam Müslim *(rahimehullah)* da Ebu Hureyre ve Ebu Said'in Allah Teâlâ'nın sûreti olduğuna dair olan hadisleri tahric etmişlerdir.

İmam Tirmizi, Ahmed bin Hanbel, oğlu Abdullah, Acurri, İbn Mende, İbn Ebi Asım, Taberani, Darekutni, İbn Adiy, Herevi, Ebu'l Kasım el-Esbahani ve daha birçok muhaddis suret hadisini kendi kitaplarında tahric etmişler, suretle alakalı hadislere teslim olmuş, Ca'd bin Dirhem, Cehm bin Safvan, Bişr el-Merisi ve ilhad ehlinde olan daha birçok akranlardan teverrüs edilen batıl tevilleri kabul etmemişlerdir.

Buradan maksat Bağdadi'nin Allah Teâlâ için sûret sıfatının nefyine dair bir icmanın olduğunu iptal etmektir. Tabi kast edilen icma selef icması ise, aksi halde Bağdadi'nin kast ettiği icma daha önceden de dediğimiz gibi Eşariler'in icmaıdır.

Beşinci vecih: Sekkaf "Şafii şöyle demiştir: İcma, münferid hadisten önce gelir" demiştir. Bir başka sözünde ise İmam Şafii'nin bu sözünün şöyle anlaşılması gerektiğini söylemiştir: "Yani icma, muhalif ahad bir hadis olursa, ahad hadisle hüccet verilmez. Bilakis var olan icma, hadisin zayıf ve bir aslının olmadığını gösterir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu söz ve bu sözden kast edilen dört şeye teslim olunması gerektiği üzerine mebnidir:

Birincisi: Allah Teâlâ'nın suret sıfatının olmadığına dair var olan icmanın sıhhatine

İkincisi: Sahabeden sonra icmanın olabileceğini kabul etmek

Üçücüsü: Allah Teâlâ'nın suret sıfatı ahad haberle sabit olduğunu kabul etmek

Dördüncüsü: Sahih hadise muhalif bir icmanın olabileceği imkanı

Şimdi teker teker bunları ele alalım:

Birincisi: Daha önce de geçtiği üzere bu görüş sahih olmayıp batıldır.

İkincisi: Bu konuda alimler ihtilaf etmişlerdir. Çoğunluk görüş sahabeden sonra icmanın olabileceği görüşündedir. Bazı alimler ise sahabeden sonra icma olamayacağı görüşündedir. Çünkü islam ümmeti her tarafa yayılmış, bu nedenle bütün alimlerin sözlerine vakıf olmak ve mezheplerini bilmek imkansız olmuştur.

Scanned with CamScanner

Ahmed bin Hanbel *(rahimehulllah)*: Her kim icmanın olacağını iddia ederse yalan söylemiş olur. Belki de alimler ihtilaf etmişlerdir. İcmanın olabileceği iddiası Bişr el-Merisi ve Esamm'ın görüşüdür. Fakat şöyle denilebilir: İnsanların bu konuda ihtilaf ettiğini duymadım."

İbn Hazm *'en-Nübzetü'l Kafiye'* adlı kitabında ve diğer kitaplarında icmanın sahabeden sonra olamayacağını bildirmiş ve şöyle söylemiştir: "Allah'ın kendisine ittiba edilmesini emrettiği icma, yalnızca sahabenin bulunduğu asırdaki icmadır." İbn Hazm sözlerine şu şekilde devam etmiştir: "Çünkü sahabeler, bizzat kendileri Allah Rasûlüne şahit olmuş, onu işitmişlerdir. Dolayısıyla onların bir şey üzerine icma etmesi, ittiba edilmesi farz olan icmanın bizzat kendisidir. Çünkü onlar, kuşkusuz üzerinde icma ettiği şeyi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den o da Allah Teâlâ'dan nakletmiştir."

Şeyhul İslam İbn Teymiye *'el-Akidetu'l Vasıtiyye'* adlı eserinde şunları zikretmiştir: "Kayıt altına alınabilen icma, selefi salihin üzerinde olduğu icmadır. Çünkü onlardan sonra ihtilaflar çoğalmış, ümmet her tarafa yayılmıştır."

İbnu'l Kayyım *'Muhtasaru's Sevaik'* adlı kitabında biraz önce aktardığımız İmam Ahmed'in sözü üzerine yaptığı yorumda sahabeden sonra icma olabileceğini söyleyenleri tekzib ederek şunları zikretmiştir: "İmam Ahmed'in kastı, icmanın varlığını uzak bir ihtimal görmek değildir. İmam Ahmed ve hadis alimleri, sahih sünnetin, icma olduğu iddiasıyla reddedip, sahih sünnete muhalif olanlardan dolayı yapranmıştır. Nitekim imam Şafii ve Ahmed bin Hanbel bu icma iddiasının (sahabe neslinden sonra icma olabileceği iddiası) yalan olduğunu beyan etmiş, sünnetin bu gibi icma iddiasıyla reddedilmesinin caiz olmadığın söylemişlerdir..."

Velhasıl: Sahabeden sonra icmanın olabileceği tartışma konusudur. Zahir olan görüşe göre ise kapsamlı bir inceleme, zabt ve bu konuda hakkı, doğruyu isabet etmek, taassubu terk etmek için büyük bir çaba sarf edilirse icmanın gerçekleşmesinin mümkün olacağıdır. En güzel ise "Bu konuda bir ihtilaf olduğunu bilmiyoruz" tabirinin veya buna benzer tabirlerin kullanılmasıdır.

İmam Ahmed'in icmanın olmayacağına dair olan söz ise bidat ehlinin alimlerin icmaı olduğunu iddia ederek sahih hadisleri reddetmesinin önünü kapatmaktır.

Scanned with CamScanner

Ahmed *(rahimehullah)*'ın reddettiği, Sekkaf ve onun menhecini benimseyen Eşarilerin icmaı iddiasıyla sahih hadisleri reddedenlerin iddia ettiği icmadır. İmam Ahmed *(rahimehullah)*'ın icma iddiasını tekzib etmesindeki bir diğer muradı, kesin bir dille özellikle hafi (kapalı) meselelerde icmanın olduğunu söyleyenleredir. Çünkü kesin bir dille iddiada bulunduğu icmanın muhalifi olabilir.[364]

Üçüncüsü: Sekkaf, haberi ahadla alakalı iddiasına bir bürhan getiremedi. Şayet her iddiada bulunan iddiası kabul olsaydı herkesin bir iddiası olurdu. Ancak Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Sen de onlara de ki: Eğer sahiden doğru söylüyorsanız delilinizi getirin."**[365] Her kim iddia ettiği şey için bir bürhanı/delili yoksa, iddiasında doğru olanlardan değil, yalancılardan olur.

Allah Teâlâ için suret sıfatının isbatı birçok sahabeden farklı vecihlerle varid olmuştur. Yani Sekkaf'ın iddia ettiği gibi sureti ispat eden rivayetler ahad haber değildir.

Daha önceden de söylediğim gibi suret sıfatını ispat eden hadisler olan Ebu Hureyre ve Ebu Said *(radıyallâhu anhumâ)* hadislerini Şeyhayn tahric etmişlerdir. İbn Asım ise Cabir bin Semüre *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir.

İmam Ahmed ve Tirmizi, Muaz *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Acurri ve başka muhaddisler, Abdurrahman bin Aiş'ten rivayet etmiştir. Ve daha bunun gibi birçok örnekleri mevcuttur.

Dördüncüsü: Ne Sekkaf ne de başkası, sahih bir hadise muhalif sahih bir icmaın ikame edildiği iddiasını ispatlayamaz.

Her kim bunu iddia ederse, müslümanlara karşı en kötü zanda bulunmuş olur. Çünkü böyle bir iddia ile müslümanları, sahih bir şekilde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet edilen neshedici bir hadis olmaksızın, sahih hadislere muhalif olmak ve bu hadislerle amel etmeyi terk etmekle itham etmiş olur.

Allame İbnu'l Kayyım *'Muhtasaru's Sevaik'*[366] adlı eserinde şunları zikreder: "Ümmetin, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine muhalif bir görüş üzerine icma ettiği tasavvur edilemez. Ancak neshedici başka bir sünnetin olması müstesna. Ancak ümmetin neshedici bir hadis olmadığı halde bir sünnetle amel etmeyi terk

364 Bk: Ebu'l Abbas bin Teymiye, *Nekdu Meratibi'l İcma*, 166

365 *Bakara*, 2/111

366 *Muhtasaru's Sevaik*, 506

Scanned with CamScanner

etmesi mümkün değildir. Böyle bir şey asla gerçekleşemez. Ümmete böyle bir şeyin nispet edilmesi bile caiz değildir. Çünkü böyle bir şeyin ümmete nispet edilmesi, ümmet için bir yergi, ümmetin doğruyu bırakıp yanlışla amel etmekle itham etmektir."

İbn Kayyım[367]: "Buradan maksat islam alimleri, kendisiyle amel edildiği bilinmiyor diye Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini reddeden, bu konuda da icma olduğunu iddia eden kimseleri kınamışlardır. Bir hadisle amel etmek için ümmetten birinin o hadisle amel edilmesi beklenmez. Bilakis kendisiyle amel edilsin veya edilmesi hadisin kendisi/var olması bir hüccettir. Elbetteki ümmetin bir hadisle amel etmeyi terk etmesi üzerine icma etmesi mümkün değildir. Bilakis birçok ilim ehline gizli kalsa bile ümmetten birilerinin o hadisle amel ediyor olması gerekir."

İbn Kayyım[368]: "Öyle bir zamana geldik ki birisine 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle şöyle demiştir' dediğinde 'bu kimin görüşü' cevabını veriyorlar. Bunu hadisi reddetmek için yapıyor veya 'kimin görüşü olduğunu bilmemesini' hadise muhalefet ve hadisle amel etmemek için yapıyor. Şayet kişi nefsine nasihat verse, hadis söylendiğinde bu hadisle kim amel ediyor sözünün ne kadar büyük bir batıl olduğunu görecek, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in hadislerinin böyle cehaletten dolayı def etmenin/kendisiyle amel etmemenin helal olmadığını anlayacak. Bundan daha kötüsü ise böyle bir kimsenin cehaletinin mazur görülmesidir. Çünkü bu kişi, icmanın sünnete muhalif olduğuna itikat ediyor. Bu itikat ise müslümanlara karşı bir su-i zandır. Çünkü müslümanları Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine muhalefet ettiğine dair ittifak etmekle itham ediyor.

Bundan da daha kötüsü: Böyle bir icma iddiasında bulunan kimsenin mazur görülmesidir. Bu mazeret ise kişinin cahil olması veya bu hadisle amel ettiğini bilmemesidir. Böylece durum, kişinin cehaleti, sünnetin önüne geçmiş oldu!"

Velhasıl: Bir delile dayanmaksızın sahih bir hadise muhalif bir icmanın var olduğu iddiası elbette sahih değildir. Nitekim Bidat ehline karşı çekilmiş bir kılıç olan Şeyhul İslam İbn Teymiye *'el-Fetava'*[369] adlı kitabında şunları zikretmiştir: "İcma, neshe delildir. Kuşku yok ki icma olduğu sabit olursa, icmaya ters olan bir nassın mensuh olduğuna delildir. Çünkü bu ümmet, dalalet üzere icma etmez. Fakat bir nassa muhalif olan icma, acak o nassı nesheden bir nas ile gerçekleşmiştir. Bu nedenle icma olduğu iddiasıyla bazı nasların nesh olduğunu iddia edenlerin çoğu, bu

367 *Muhtasaru's Sevaik*, 507

368 *İ'lamu'l Muvakkiin*, 4/245

369 *el-Fetava*, 28/112

Scanned with CamScanner

icma araştırıldığında aslında iddia ettikleri icmanın sahih bir icma olmadığı ortaya çıkar. Bilakis bu icmadan asıl kast edilen iddia edilen icma hakkında tartışma olduğunun bilinmemesidir. Ayrıca buna benzer bir durum da ilim ehlinin çoğu tabi olduğu ashabın sözlerine muhalefet etmez. Ama halbuki (ashabının sözlerine muhalefet etmeyen ilim ehli) bu konuda alimlerin sözlerinden haberi yoktur."

İşte tam da Sekkaf'in içine düştüğü hata budur. Kendisi Allah Teâlâ'nın suret sıfatı hakkında alimlerin sözlerini bilmediği halde sadece Allah'ın kendisini vasıfladığı sıfatları veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatları nefyeden cahil kimselerin sözlerini tek bilir. Bunun üzerine Allah Teâlâ'nın suret sıfatının olmadığına dair icma olduğunu iddia eder. Sekkaf, taassub ve hevadan kendisini tecrit edebilseydi, asıl icmanın Allah Teâlâ'nın suretini ispat ettiğine dair olduğunu görecekti.

Bu ve buraya kadar verdiğimizden yola çıkarak dört mukaddimeyi/bölümü ispat etmesinin imkansız olduğu ortaya çıkar. Çünkü bu dört mukaddime/bölüm, Sekkaf ile iddiası arasında bir engeldir.

Batıl ehli ne kadar tartışırsa tartışsın ne kadar şüphe ortaya atarsa atsın, Allah'a hamd olsun hak, batılı yok ediyor. Çünkü hakkın olduğu yerde batılın durması imkansızdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Yine de ki: Hak geldi; bâtıl yıkılıp gitti. Zaten bâtıl yıkılmaya mahkumdur."**[370] Bir başka ayette: **"Bilakis biz, hakkı bâtılın tepesine bindiririz de o, bâtılın işini bitirir. Bir de bakarsınız ki, bâtıl yok olup gitmiştir."**[371] **"De ki: Hak geldi; artık bâtıl ne bir şeyi başlatabilir ne de geri getirebilir."**[372]

370 *İsra*, 17/81

371 *Enbiya*, 21/18

372 *Sebe*, 34/49

Scanned with CamScanner

FASIL

Sekkaf, kendince sûret hadisinin metnine dair bilinmezliklerin olduğuna dair sözlerinin ardından şunları zikreder: "Burada Allah Teâlâ için avuç ispat etmek, Allah Teâlâ dışında bir şeyi ispat etmektir. Allah'ın avuç içini kudret diye tevil etmek de uzak bir ihtimaldir. Çünkü Allah *(azze ve celle)*'nin kudreti Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şerefli bedeninin tamamını kapsar. Burada Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in iki göğsü arasında Allah Teâlâ'nın avuç içinin serinliğini hissetmesi, kudretle tevil etmek uzak bir ihtimal olmakla beraber, bu hadisin uydurma olduğunu tekit eder. Özellikle de Zehebi gibi hadis hafızları bu hadis hakkında 'münker hadis' demiştir. Bu ve buna benzer lafızlardan dolayı..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Daha önce birçok defa selefin, Allah Teâlâ'yı ancak Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatlarla vasıfladıklarını söyledik.

Ayrıca daha önce de geçtiği gibi *'Ben rabbimi en güzel surette gördüm'* hadisinin sahih olduğunu ispat ettik. Bu hadiste ve Tirmizi ve Buhari'nin sahih dediği Muaz *(radıyallâhu anhu)* hadisinde Allah Teâlâ için avuç sıfatının da ispatı mevcuttur.

Ehli Sünnet, Allah Teâlâ için avucu, bila temsil ispat etmiş, bila ta'til tenzih etmişlerdir. Çünkü Allah tela **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur"** demiştir. Ne Allah'ın zatında ne de fiillerinde ne de sıfatlarında Allah Teâlâ'nın benzeri hiçbir şey yoktur. **"Allah, semi (işiten) ve basir (görendir)." (Şura, 11).**

Allah Teâlâ için el ayası/avuç sıfatı, Müslim[373]'de geçen Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* hadisinde ispat edilmiştir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Bir kimse temiz olan bir maldan sadaka verdiğinde –Allah temiz olandan başkasını kabul etmez- Allah Teâlâ o sadakayı sağ eliyle alır. Sizden birizin tayını veya ineğin yavrusunu büyüttüğü gibi verilen sadaka bir hurma tanesi dahi olsa Rahmanın elinde büyür ta ki büyük bir dağ kadar olur."*

Hadiste geçen 'Rahmanın elinde' ibaresi, Allah Teâlâ'nın avucu/el ayası olduğuna ispattır.

373 *Müslim*, 1014

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ'nın avuç sıfatı olduğuna dair verdiğimiz delillerin dışında, İmam Ahmed[374], Abdurrezzak[375], İbn Asım[376], Ebu Bekir bin Süleyman es-Sicistani *'Kitabu'l Ba's'*, Begavi *'Şerhu's Sünne'* adlı kitabında ve daha birçok kitaplarda Ma'mer tarikiyle Katade'den o da Nadr bin Enes'ten o da Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiş Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: *"Allah(azze ve celle) bana, ümmetimden dört yüz bin kişiyi (sorgusuz sualsiz) cennete koyacağına dair vaad verdi."* Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*: Arttır ya Rasûlallah! Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Bu kadar daha"* dedi ve iki eliyle avucu açtı. Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*: "Daha da arttır ey Allah'ın Rasûlü!" Allah Rasûlü: *"Bu kadar daha"* dedi. Ömer *(radıyallâhu anhu)*: "Ey Ebu Bekir! Yeter" dedi. Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*: Dur ey Ömer. Allah Teâlâ hepimizi cennete koysun ne olacak ki? Ömer *(radıyallâhu anhu)*: Allah*(azze ve celle)* dilerse bütün mahlukatını bir avucuyla cennete koyar." Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Ömer doğru söyledi"* dedi."

Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun "bir avucuyla" sözü Allah Teâlâ'nı avuç sıfatına bir ispattır. Allah Teâlâ'nın avuç sıfatının varlığı inkar edilecek bir şey değildir. Çünkü Allah Teâlâ için avuç sıfatı ispat etmek, işitme, görme, iki el, ayak, parmak ve benzeri Allah Teâlâ'nın Kur'an'da veya sahih olarak rivayet edilen hadislerde sıfatları ispat etmek gibidir.

Allah Teâlâ'nın sıfatını nefyeden, bunun için hüccet ve bürhan ikame etmesi gerekir. Aksi halde iddiada bulunanlar, Allah hakkında bilgisi olmayan şeyleri söylemiş olurlar. Bu ise en büyük dalalettir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Hakkında bilgin bulunmayan şeyin peşine düşme."**[377] Bir başka ayette: **"De ki: Rabbim ancak açık ve gizli kötülükleri, günahı ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi, Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır."**[378]

Sekkaf, Allah'ın avucunun olmadığına 'Allah'tan başka bir şeyi ispat etmektir' ve 'Bu hadis mevzudur. Zehebi hadis hakkında 'münker hadis' demiştir.' Demekten başka bir hüccet ve delil ortaya koymamıştır. Daha önce defalarca Sekkaf'ın, hadis hakkında uydurma demesinin batıl olduğunu söyledik. Bu iddiasına dair, gelişigüzel söz söylemekten başka bir delil getirmemiştir.

---

374 Ahmed, *Müsned*, 3/165

375 11/286

376 1/262

377 *İsra*, 17/36

378 *A'raf*, 7/33

Scanned with CamScanner

Zehebi'nin 'bu hadis münkerdir' sözü de, daha önceden söylediğimiz gibi İmam Zehebi böyle bir şey söylememiştir. Zehebi'nin kastı, daha önce izahını verdiğimiz üzere başka bir hadistir.

Sakkaf'ın "Aya/avuç ispat etmek, Allah'tan başka bir şeyi ispat etmektir' sözü hakkında derim ki: "Halıkın sıfatlarını ancak mahlukun sıfatlarından anlayan bir kişinin sözü olabilir. Bu ise, her ne kadar Allah ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözüne karşılık, karışık sözlerle insanların kafasını karıştıran bidat ehlinin sözlerini alan ilhad ve sapkın ehli kimselerin sözleri revaç bulsa da, ilim ve iman ehli nazarında revaç bulmayan bir kişinin ortaya atabileceği bir batıldır.

Allah*(azze ve celle)*'nin sıfatları hakkında konuşurken organ demek, bidatçilerin yapacağı bir iştir. Çünkü ne Allah'ın kitabında ne de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinde böyle bir şey varid olmamıştır. İlim ve amel bakımından en hayırlı olan sahabeler de bu konuda konuşmamışlardır.

Bir müslümana düşen, sahabenin durduğu yerde durmasıdır. Çünkü sahabeler, hayra karşı en hırslı olan insanlardı. Allah'ın dininde olmayan bir şey hakkında konuşmazdı. Özellikle de hak ve batıl ihtimali olan bir söz asla söylemezdi.

Durum böyle olunca, biz de Allah Teâlâ hakkında, Allah Teâlâ'nın kendi nefsi hakkında veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları ispat ederiz. Allah Teâlâ için de, Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah hakkında nefyettiğini nefyederiz. Sahabenin sustuğu şeyler hakkında da susarız. Ancak sahabenin hakkında konuşmayıp Allah Teâlâ hakkında fasit bir mana içeren bir sıfat ortaya atılırsa (organ gibi), onu nefyetmek vacip olur. Selef alimlerinin takip ettiği yol budur. İsim ve sıfatlar hakkında kullanılan lafızlara dikkat etmek, gerekli olan bir durumdur.

Bidat lafızları ortaya atmak, isterse nefy veya ispat anlamında olsun selefin menheci değildir. Bilakis selef, böyle bir durumdan nehyetmekte en sert davrananlardı. Nitekim Ahmed bin Hanbel şöyle demiştir: "Müteşabih kelimeler kullanır, cahil insanların kafasını karıştırırlar."[379]

Sekkaf, Hâlık'ın sıfatlarını ancak mahlukun sıfatlarıyla anlayabildiği için, Allah için organ ispatı olduğuna delalet ettiği iddiasıyla Allah Teâlâ'dan 'avuç' sıfatını nefyetmiştir. Böylece Allah Teâlâ hakkında sahih naslarla sabit olan bir sıfatı, söyleyenin kastına göre değişkenlik gösteren batılı da hakkı da ihtimal eden bidat bir sözle

379 Ahmed, *Beyanu Telbisi'l Cehmiye*, 1/100

Scanned with CamScanner

nefyetmiştir. Bu konuda mutlak olarak konuşmayı terk etmek en sağlıklı olandır. Çünkü aza, cisim, yer, araz ve benzeri bidat lafızlar mutlak olarak konuşanın kastına göre kabul edilmeyi de reddedilmeyi de kabul eder. Genellikle bidat ehli, (Sekkaf ve bidat ve heva ehlinin yaptığı gibi) hakkı yalanlamak, batılı tasdik etmeyi kast ederler.

Bu ve benzeri sebeplerden dolayı selef, şeriat hususunda bu gibi bidat lafızları kullanmaye nehyetmiştir.

Facir ve bidatçilere karşı çekilmiş bir kılıç olan Ahmed bin Teymiye *'el-Fetava'*[380] adlı eserde şunları zikretmiştir: "Kuşkusuz selef, ayet ve hadislerde Allah Teâlâ'nın sıfatları ve fiilleri hakkında kullanılan lafızlara özen gösterirlerdi. Nefy ve ispat hakkında sonradan çıkarılmış bidat bir lafız kullanmazlardı. Bilakis Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kullandığı sahih manaları kullanırlardı. Bidat lafızlar için bir kural koyan yoktur. Bilakis her kavim, bidat olan lafızdan başka bir kavmin kast etmediği manayı kast eder. Bu bidat lafızlar cisim, cihet, alan, cebr ve benzeri lafızlardır. Ancak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözleri böyle değildir. Allah Rasûlü'nün kullandığı bütün lafızları malumdur. Şayet kişi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in muradını bilirse[381], Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* söylediklerini genel olarak iman etmesi gerekir. Şayet Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in muradı kast etmediği için sahih bir mana takdir ederse, ancak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in böyle bir şeyi söylemediyse yine de müslümanların dinine böyle bir şeyi sokması helal değildir. Bidat lafızlar, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den gelen birçok şeyi tekzib etmeyi içinde barındırır. Bunu da ancak Allah Rasûlünün muradını ve bidat söz söyleyen kimselerin muradını bilenler anlar.

Muhdes olan kelam, her yerde yaygınlık gösterip içine Kuran ve sünnete muhalif şeyler girdi. Kelamla Kur'an ve sünnete muarız olmaya başladıklarında, bu tür lafızlarla kast edilen manayı açıklamaya, akıl ve lügat bakımından hüccet gösterdiklerini beyan etmeye başladılar ki; mümin, bir bidat ve dalalete düşmesin, eğer düşmüşse ondan kurtulsun ve zahiren batınen Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e imana muarız olan şeylerden kendini muhafaza etsin. Bu durum, kendi konusunda geniş bir şekilde ele alınmıştır.

Buradan maksat, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirdikleri, tecsim ve benzeri batıl manayı kapsayan lafızlarla mücmel lafızlar def edilmez."

---

380 *El-Fetava*, 5/432

381 *El-Fetava*'da bu ibare böyle geçer. Ancak doğru olan ibare *'Şerhu Hadisi'n Nuzul'* adlı kitapta 'Şayet kişi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kast ettiği muradı bilmezse..." diye geçer.

Scanned with CamScanner

Sekkaf, kendince suret hadisinde bulduğu münker lafızlar hakkında hadiste geçen "yer ile gök arasındakiler bana ayan oldu" cümlesini ele alarak, sahih ve sarih olan naslar bununla çelişir demiştir. Sahih olan naslardan bir tanesi şu ayettir: **"Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez."**[382]

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Buna birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: Bu ayet ile, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Yer ile gökler arasındaki bana ayan oldu"* sözü arasında bir çelişki yoktur. Çünkü hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bütün gaybı bildiğini söylemiyor. Bu birincisi.

İkincisi Tirmizi'de geçen İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'Doğu ile batı arasındakiler bana ayan oldu'* demiş, Tirmizi'de geçen başka bir rivayette ise 'her şey bana tecelli oldu' diye geçer. Buna benzer bir hadiste Müslim'de geçen Sevban *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisidir: "Allah Teâlâ yeryüzünü bana gösterdi. Yeryüzünün doğusunu ve batısı arasındakileri gördüm."

İkinci vecih: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Yer ve gökler arasındakileri bildim'* demesi Allah Teâlâ'nın **'Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez"** ayetinde geçen beş gaybı tahsis eder. Dolayısıyla hadisteki mana şöyle olur: Beş gaybın anahtarı dışında yer ve gökler arasındakileri bildim. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle demiştir: "Gaybın anahtarı beş tanedir. Allah'tan başkası onları kimse bilemez; Yarın ne olacağını ancak Allah bilir. Rahimlerde olan ancak Allah bilir. Yağmurun ne zaman yağacağını ancak Allah bilir. Kişinin nerede öleceğini Allah'tan başkası bilemez. Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir."[383]

Bu söylediğimizi Ebu Davud et-Teyalisi[384]'nin müsnedinde sahih bir senetle İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadis destekler: "Peygamberinize beş gayb dışında gaybın anahtarı verilmiştir." Daha sonra şu ayeti okudu: **"Kıyamet vakti hakkındaki bilgi, ancak Allah'ın katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Yine hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah, her şeyi bilendir, her şeyden haberdardır."**[385]

382 *En'am*, 6/59

383 Buhari, İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir.

384 *Menehatu'l Ma'bud*, 2/22

385 *Lokman*, 31/34

Scanned with CamScanner

İmam Ahmed'in *'Müsned*[386]'inde Hakim'in *'Müstedrek*[387]'ine ve başka muhaddislerin rivayet ettiği bir hadiste Muhammed bin Cübeyr bin Mutim tarikiyle babasından rivayet edilmiştir: Bir adam Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e gelerek 'Ey Allah'ın Rasûlü! Hangi beldeler şerlidir? Diye sordu. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'bilmiyorum...'* dedi." Bu tür hadisler, Allah Teâlâ'nın yeri ve göğün arasındakileri kendisine bildirmeden önce olmuştur.

Üçüncü vecih: Allah Teâlâ Kur'an'da, gönderdiği peygamberlerden dilediğini gayba muttali kılabileceğini haber vermiştir. Nitekim Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"O bütün görülmeyenleri bilir. Sırlarına kimseyi muttali kılmaz; Ancak, (bildirmeyi) dilediği peygamber bunun dışındadır. Çünkü O, bunun önünden ve ardından gözcüler salar."**388 Bir diğer ayette: **"Onun bildirdiklerinin dışında insanlar O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler."**[389]

Bu iki ayet ve benzeri ayetler, açık bir şekilde başkaları bir tarafa Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bile ancak Allah Teâlâ'nın muttali kıldığı gaybı bilebilir. Onun dışında gaybı bilemez. Bu konuda hiçbir müslüman arasında bir tartışma yoktur.

Kurtubi, Allah Teâlâ'nın **'Gaybı bilendir' (Cin, 26)** ayeti hakkında; "Bu ayet hakkında alimler şöyle demiştir: Allah Teâlâ gaybı bilmekle kendini övdükten sonra, gaybı sadece istediği kişiye bildireceğini söylemiştir. Bu ayette hiç kimsenin gaybı bilemeyeceği, ancak istisna olarak Allah'ın göndermiş olduğu peygamberlerden dilediğini seçip vahiy yoluyla ona gaybı bildireceğine, bunu da onun nübüvvetine delalet eden bir mucize kılacağına dair delildir."

Allah'ın, Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e muttali kıldığı gayblardan biri de "Yer ve göktekileri ona bildirmesidir."

Dördüncü vecih: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'yer ile gökler arasındakiler bana ayan oldu'* hadisindeki mana; yani evrende var olan büyük hikmetler, Allah'ın varlığında delalet eden bahir ayetler ve zahir delaletlerdir. Bu söylediğimize Abdurrahman bin Aiş'in Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettiği şu hadistir: "Allah*(azze ve celle)* elini omzuma koydu. Böylece yer ile gökler arasındakilerin ilmi bana ayan oldu.' Sonra Allah Rasûlü şu ayeti okudu: **"Böylece biz, kesin iman edenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin melekûtunu (gaybını/hükümranlı-**

386 *Müsned*, 4/81

387 *Müstedrek*, 1/90

388 *Cin*, 72/26-27

389 *Bakara*, 2/255

Scanned with CamScanner

ğını) gösteriyorduk."[390]

İbn Cerir tefsirinde[391]: "Bu ayetin tevili/tefsiri konusunda en doğru söz şudur: Allah Teâlâ'nın **'Böylece biz, kesin iman edenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin melekutunu gösterdik"** ayeti hakkında 'Allah Teâlâ İbrahim *(aleyhisselâm)*'a yerin ve göğün hükümranlığını göstermiştir. Bunun da yer ve gökler arasında olan güneş, ay, yıldızlar, ağaçlar, hayvanlar ve Allah'ın yüce saltanatına delalet eden diğer ayetler göstermiştir. Böylece İbrahim *(aleyhisselâm)*'a işlerin hem zahiri hem de gizli (gayb) olanı gözüktü."

Beşinci vecih: Bir hadis, sahih olduğu tespit edilirse bütün insanların hadise iman etmesi, bu hadis için çeşitli örnekler verilmeyip olduğu gibi inanılması vaciptir. İnsanların hadise değil, kendi anlayışlarına karşı su-i zanda bulunmaları gerekir. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözleri, Kuran'la çelişmez. Fakat asıl sorun bu hadisi anlamada selefin Kuran ve sünnetle aydınlanmış sahih bir düşünceyle mi bakılıyor yoksa bazı manilerden dolayı bu hadisi idrak etmede kasır mı kalınıyor? İşte insanlar bu durumda farklı farklı durumdadırlar.

Ben bunu en kötü durum için söylüyorum. Yoksa hakkında konuştuğumuz hadis manası apaçık olup, içinde bir kapalılık yoktur. Kendisine vakıf olduğum kadarıyla ilim ehlinden hiç kimse bu hadisi inkar etmemiştir. Hatta Razi bile *'Te'sis'* adlı kitabında tüm sapkınlığına rağmen hadisin manasını inkar etmemiştir. Hadisi 'Allah Teâlâ, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kalbini nurlandırmış ve marifet ilmiyle göğsünü genişletmiştir. Böylece Allah Rasûlü doğu ile batı arasındakileri bilmiştir' şeklinde yorumlamıştır. İbn Teymiye Razi'ye verdiği reddiyede *'Beyanu Telbisi'l Cehmiye'* adlı kitabının üçüncü cüzünün sonunda Razi'nin verdiği bu manayı ikrar etmiştir. Bu durumda, bidatlerine, sapkınlıklarına ve ilhatlarına ters geliyor diye Muattile'nin hadisler hakkındaki eleştirilerine itibar edilmez.

Altıncı vecih: Bir kula vacip olan şey, iki hadis veya ayetle hadis çelişkili gibi göründüğünde Allah Teâlâ'nın sözü ile Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözünün hak olup birbirini tasdik ettiğini bilmesidir. Bu nedenle çelişkili gözüken durumun izalesi için ve doğruyu bulması için ilim ehlinden yardım alması gerekir.

Hadisler veya ayetler çelişkili gibi gözüktüğü için kendi nefsini ve anlayışını kınaması gerekir. Yoksa sahih hadislere karşı su-i zanda bulunmaması, Sekkaf gibi hadisi anlamadığı için uydurma hükmünü vermemesi gerekir. Bu şekilde yapmak şeri-

390 *En'am*, 6/75

391 *Taberi*, 5/247

Scanned with CamScanner

ate en karşı işlenen en büyük cinayettir. Sekkaf'ın *'Ekvalu'l Huffazi'l Mensure'* risalesine karşı yazmak istediklerim buraya kadardır. Aslen Sekkaf'ın bu risalesi hafızların sözlerini birbirine karıştırmaktan ibarettir. Çünkü Sekkaf, kendi bid'atlerini ve sapkınlığını revaçta tutması için alimlere iftirada bulunmuş, söylemedikleri şeyleri söylemiş gibi göstermiştir. Bunu yapması imkansızdır. Nitekim Sekkaf'ın yalanları ve cehaleti ortaya çıkmıştır. Zannında yanılmış, durumu gün yüzüne çıkmıştır.

Bu Allah Teâlâ'nın kulları arasındaki sünnetidir. Her kim sünnete karşı kötü zanda bulunursa, Allah Teâlâ onun gerçek yüzünü ortaya çıkarır, insanlara durumu gösterir.

Her kim de ihlaslı bir şekilde sünnete yardım ederse, Allah Teâlâ onun makamını yüceltir. Gelecek nesiller için doğru sözlü kişi kılar. Şu asrımızda dinin garip kalmasından ötürü şunları yapmak farz olmuştur; sünneti yaymak, insanlara sünneti bildirmek. Çünkü sünnet, birçok yerde unutulmuş bir hale gelmiştir. Bid'at ehli başını kaldırmış, kendi bid'atlerini ve sapkınlıklarını yaymaktadır. Hayatta olan ve olmayan hidayet imamlarına dil uzatmakta, onları bid'atçi olarak görmekte, onları tekfir edip, iftiralar atmaktadırlar.

Hidayet imamlarının tek günahı Rablerinden gelen Kitab'a ve peygamberlerinden gelen Sünnet'e tutunmak olmuştur. Allah Teâlâ'nın kendi nefsi için ispat ettiğini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiğini bila temsil ispat etmiş, bila ta'til tenzih etmişlerdir. Batıl tevilden ve ehlinden uzak durmuş, bid'at ehline karşı abesle iştigal etmemişlerdir. Onlardan gelen eziyetlere sabretmiş, bu eziyetler onları Kur'an ve Sünnet'ten yüz çevirmemiştir.

Allah için Sünnet'e sımsıkı tutunup bid'atleri terk edin. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Sünnet'e tutunmayı emretmiş, bid'atlerden de sakındırmıştır. *"Size düşen benim ve benden sonra gelecek olan raşid halifelerimin sünnetine sarılın. Onlara azı dişinizle tutunun. Sonradan çıkan şeylerden de sakının. Çünkü dinde her sonradan çıkan şey bid'attir. Her bid'at ise dalalettir."* İmam Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi sahih bir senetle İrbad bin Sariye *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmişlerdir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu ümmetten haber vermiş, bu ümmetin ileride yetmiş üç fırkaya bölüneceğini bildirmiştir. Cemaat olan bir fırka hariç diğer bütün fırkaların cehenneme gireceğini söylemiştir. *'Süneni Ebi Davud'* adlı eserde Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen bir hadiste şöyle geçer: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ayağa kalkıp *"Dikkat edin! Sizden önceki ehli kitap yetmiş iki millete bölündü. Bu millet ise (islam ümmeti) yetmiş üç fırkaya bölünecektir. Yetmiş ikisi cehennemde bir ta-*

Scanned with CamScanner

nesi cennete girecektir. Dikkat edin cennete girecek olan fırka cemaattir."

Cemaat'ten maksat Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ve sahabenin söz ve fiilde üzerinde olduğu menhectir. Onların yaptığı ve ikrar ettikleri şeyler haktır. Onların hoş görmediği ve kabul etmedikleri ise batıldır. Her kim onların menheci üzerine olursa, o kişi Allah'ın emri gelinceye kadar Allah tarafından yardım görülen fırka-i naciyedendir. Her kim de başka bir menhec üzerinde ise o kişi de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in cehenneme girecek dediği fırkadandır. İmam Ahmed: "Bizim nazarımızda Sünnet'in aslı, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabının üzerinde olduğu yola tutunmak, onlara uymak ve bid'atleri terk etmektir. Her bid'at ise dalalettir."[392]

Evzai: "Sünnet üzere olmaya sabret. Sahabenin durduğu yerde sen de dur. Onların söylediğini söyle. Onların el çektiği şeyden sen de el çek. Selefi Salihin'in gittiği yolu tutun. Böylece onlara açılan yol sana da açılacaktır."[393]

Selefin sadece bir menhecini alıp diğer menheclerini terk etmek yeterli gelmez. Bu sadece hevaya tabi olmaktır. Asıl vacip olan, amel edilmesi kesin olan selefin bütün menhecini almaktır. Çünkü onlar apaçık bir hak üzereydiler. Mezhepleri haktı. İbn Kudame *'Zemmu't Te'vil'*[394] adlı eserinde şunları zikretmektedir: "Kur'an, Sünnet ve icma ile selefe tabi olmak vacip olmuştur. Çünkü selef, ya doğruya isabet etmiş, ya da yanlışa isabet etmişlerdir. Şayet doğruya isabet etmişlerse onlara tabi olmak vacip olur. Çünkü doğruya ittiba vaciptir. İtikatta hataya tabi olmak haramdır. Çünkü onlar doğruya isabet etmişlerse, sıratı müstakim üzerinde olmuşlardır. Onlara muhalif olanlar ise cehennem yolunu gösteren şeytanın yoluna tabi olmuşlardır. Allah Teâlâ, kendi yoluna tabi olmayı emretmiş, farklı yollara sapmaktan da nehyetmiştir: **"Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti."**[395] Şayet birisi çıkıp dese ki selef hata yapmıştır. İslam'ın bütün haklarını çiğnemiştir. Çünkü selef, bir konuda hata etmişse, İslam'ın diğer konularında da hata etmiş olabilirdi. Bu da onların naklettiği haberlerin nakledilmemesini, onların rivayet ettiği Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in mucizelerinin tespit edilmemesini gerektirir. Böylece rivayet batıl olur, şeriat ortadan kalkar. Bir müslümanın selef hakkında böyle söylemesi ve böyle itikat etmesi caiz değildir..."

---

392 *Tabakatu'l Henabile*, 1/241

393 Ebu Nuaym, *Hilye*, 6/143

394 *Zemmu't Te'vil*, 35

395 *En'am*, 6/153

Scanned with CamScanner

Selefin Sünnet'e tutunmakla alakalı birçok vasiyeti vardır. Sünnet hakkında, Sünnet'e tutunmanın gerekliliği, Sünnet'e sarılıp, Sünnet'e muhalif olanı terk etmenin vücubiyetiyle alakalı birçok tasniflerde bulunmuşlardır. Aynı şekilde selef alimleri, Sünnet ve fırka-i naciye (kurtuluşa eren fırka) hakkında tasniflerde bulunmuştur. Tasniflerinde bid'atten ve bid'at ehlinden sakındırmışlardır. Bidat ehlinden maksat Cehmiye, Kaderiye, Mutezile, İbadiye, Kerramiye ve diğer bidat ve dalalet ehlidir. Selef alimleri, Kur'an ve Sünnet'ten yüz çevirmiş, Allah Teâlâ'nın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için; Allah Teâlâ'nın mahlukatından âli olduğu, Arşına istiva ettiği, mü'minlerin kıyamet gününde ve cennete girdikten sonra Rablerini göreceği, Allah'ın iki eli, bacağı, ayakları, sûreti, işitmesi, görmesi, ilim, kudret, hayat, rahmet, rıza, muhabbet, sevinç, gazap, şahıs[396], iki göz ve daha

396 Allah Teâlâ'nın şahıs sıfatını ispat etmekle alakalı henüz basılmayan bir risale yazdım. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah'tan daha kıskanç bir şahıs yoktur."* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'Sizler O'na bakar, O da size bakar"* dedikten sonra Lakit bin Amir *(radıyallâhu anhu)*: "Ey Allah'ın Rasûlü! Nasıl olurda bizler (kıyamette) yeryüzü dolusu kadar olduğumuz halde ve Allah bir şahıs tek olduğu halde biz ona bakarız da o bize bakar..." Bu hadis hasen bir hadistir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Lakit bin Amir *(radıyallâhu anhu)*'nun 'O bir şahıs olduğu halde...' lafzını ikrar etmiştir. O risalemde 'Şahıs, Allah'ın isimlerinden bir isimdir' diyenlerin hatasını açıkladım. Bu konuda bize muhalif olup, söylemediğimiz şeyleri biz söylemişiz gibi gösterenlerin hatasını açıkladım. Onların iddiasına göre ben şöyle demişim: "Şahıs, Allah'ın isimlerinden bir isimdir." Daha önceden de dediğim gibi kendi el yazımla yazdığım ancak henüz basılmayan risalemde bu konuda şahıs lafzının Allah Teâlâ için kullanılabileceğini, bu konuda da iki hadis zikrettim. Ondan sonra Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için bu isim ispat ettiğini söyledim. Haşiyesine ise şu talikte bulundum: "İsim kelimesinden maksat lügat açıdan isimdir. Yoksa şahıs kelimesi Allah Teâlâ için bir sıfattır, isim değildir" dedim.

Ancak buna rağmen hasımlarımız, bid'at ve sapkınlığa olan hırslarından dolayı bu ibareye kör kalmışlar, söylemediğim bir şeyi söylemiş gibi göstermişlerdir. Hak, onların isteği ve sapkınlıklarını karşılamadığı için benim "Şahıs, Allah'ın isimlerindendir" dediğimi iddia ettiler. Bu benim adıma yapılmış bir hatadır. Benim yazdığım risalemde, şahsı Allah'ın ismi olduğu düşüncesini verecek bir durum yoktur. Halbuki haşiyesine yazdığım, meramımı açık bir şekilde ifade etmiştir.

Zaten risalenin başlığı bile benim muradıma delalet ediyor. Risalemin başlığı *'el-Beyan fi Halki Adem ala Sureti'r Rahman ve İtlaku lafzi'ş Şahsi Ala Rabbil Enam'*. Şayet bunlar iyi niyetli olsalardı risaleye yazdığım haşiye ile yetinirler, farklı bir şeylere dalmazlardı.

Benim risalede şahıs için isim dememdeki muradım lügat anlamıyladır. Bunu birçok muhakkik alim de bu şekilde kullanmıştır.

Örneğin İbnu'l Kayyım *'Muhatasaru's Sevaik'* adlı kitabının 299'ncu sayfasında şöyle demiştir: "Yedinci vecih: Rahmet ismi, halıkın ve mahlukun sıfatı olarak kullanılır." İbnu'l Kayyım 'Rahmet ismi' derken lügat olarak isim demeyi kast etmiştir. Çünkü rahmet, hemen akabinde de bildirdiği gibi bir sıfattır.

İmam Buhari *'Sahih'* adlı kitabının 'Kitabu't Tevhid' bölümünde (Fethul Bari, 13/402): "De ki: Şahitlik bakımından hangi şey daha büyüktür" Babı. Allah Teâlâ kendi nefsini "şey" diye isimlendirmiştir..."

Şayet bizler bu başlığı, bizi bid'atçilikle suçlamak için şahsı Allah'ın ismi olarak gördüğümüzü iddia eden kimselerin dediği gibi anlasaydık 'Buhari şey'i Allah'ın ismi olarak kabul etmiş' derdik. Halbuki bu yanlıştır. Buhari böyle bir şeyi kast etmemiştir. Bu gibi şeyler ilim ehlinde çok görülen bir durumdur. Hüsnü niyeti olanlar için bu bir karışıklık değildir. Fakat su-i kastları olanlar için durum aksinedir. Sahih sözlere fasit manalar vermek isteyenler, söylenen sözü kast edilen muradın dışında bir manaya hamleder. Bunu yapaktan da aciz olmazlar. Çünkü batıl ehli, Allah'ın ve Rasûlünün kelamını tahrif ettiler. Kur'an

Scanned with CamScanner

naslarda varid olan sıfatları ispat ettiğini ispat eden, sıfatları nefyeden mülhidlerden sakındırmıştır. Bid'at ehli bunları tahrif etmiş, Allah Teâlâ'dan kemal sıfatları selbetmiştir. Allah'ı madum veya nakıs bir şeye benzetmişlerdir. Allah Teâlâ onların bu söylemlerinden çok daha yücedir.

Böyle kimselerden uzak durmak, bunlara karşı çıkmak, bunlarla ilişkiyi kesmek ve aynı mecliste oturmaktan kaçınmak gerekir. *Sahihayn*'da geçen bir hadiste Aişe *(radıyallâhu anhâ)* rivayet etmiştir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şu ayeti okudu: **"O, sana Kitab'ı indirendir. Onun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihdir. Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih âyetlerinin ardına düşerler. Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, "Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır" derler. (Bu inceliği) ancak akıl**

---

ayetlerini ve hadisleri kendi mezheplerine göre tevil etmişlerdir. Bu şekilde yaparak kendi mezheplerinin haklılığına delalette bulunmuşlardır. İster Kur'an ayetlerini ister hadisleri, kendi batıl mezhebinin hak olduğuna dair tevil etmek isteyen biri, muhakkak tevil edecek bir yol bulur.

Müstakil tasniflerde bunun detayını bulabilirsiniz. Birkaç şeyle yazdığım risaleme itiraz edilmiş, doğruyu yanlışla tahrif etmişlerdir. Yapılan tüm itirazlara cevap verdim ve onların bize attıkları iftiraları beyan ettim. Tüm bunları da –Allah'a hamdolsun- bize karşı gösterdikleri gibi zulüm, cehalet ve haddi aşma ile değil ilim ehlinin yoluyla yaptım. Çünkü onlar, yalan söyleyen, kelimeleri olmayan manalara yükleyenlerdir.

Onlar yalan söyledi diye –maazallah- ben de yalan söyleyecek değilim. Çünkü yalan, kişiyi imandan uzaklaştırır. Kur'an ve Sünnet'ten okuduğum kadarıyla biliyorum ki hakkın düşmanları olup, söz ve fiilleriyle hakkı saptırmaya çalışırlar. Ancak bu durum benim için, hakkı beyan etmeye ve insanlara izhar etmeye mani değildir.

Tüm müslümanlara şu nasihatte bulunmak istiyorum: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den tevarüs edilen ilmi bütün ciddiyetleriyle ve çabalarıyla öğrenmeye çalışsınlar. Fayda hasıl olması için ilmiyle amil alimlerle beraber olsunlar. İlimde ehil olmadıkça ileri atılmasın. Aksi halde ilimden birçok şeyi eksik bırakır. Sözlerinizde ve fiillerinizde takvalı olun. Aksi halde mahlukata karşı cahilce davranırsınız. Allah'a karşı ihlaslı olsunlar. Çünkü bir amel, doğru ve ihlasla olmadığı müddetçe kabul olmaz.

Her müslümanın bilmesi gerekir ki dünya hayatında batıldan yardım alan, yarın Allah'ın huzurunda büyük küçük herşeyin hesabını vercektir.

O halde Allah'ın huzurundayken hak etmeyen kişiyi bid'atçi ve sapık görmenin hesabını nasıl verecek? O durumda hali nasıl olacak? Bildiği halde kafaları karıştırmak için müslümanlara iftira ve yalan isnatlarda bulunan kimsenin durumu ne olacak?

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Zulümden sakının. Çünkü zulüm, kıyamet gününde karanlıklara sebebiyettir."* Müslim, Cabir bin Abdullah *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Anlatmak istediklerim bunlardı. Bu haşiyeyi buraya yazmamdaki neden karışıklığı gidermek, hakikatin ortaya çıkmasını istemekti. Ta ki bütün insanlar bu hakikati bilsin. Bundan sonra her kim bize kaşı cahil kalırsa artık onun hesabı Allah'a kalmıştır.

Şayet hasımlarımız az önce hakkımda söylenen ithamı herkese yaymasalardı, hiç bundan bahsetmeyecektim bile. Çünkü her gün yeni bir şeyin ortaya atıldığı hasımların sözleriyle iştigal etmek, vakti zayi etmektir. Fakat bazı insanların kafası karışınca, bazıları da bid'atçi olarak bizi görünce ben de bunu beyan etme gereği duydum. Allah doğruya iletendir.

Scanned with CamScanner

sahipleri düşünüp anlar."[397] Ardından dedi ki: *"Müteşabih ayetlere tabi olanı görürsen, işte onlar Allah'ın isimlendirdiği kimselerdir*[398]*; onlardan kaçın."*

Bid'at ehlinin sıfatlarından bir tanesi de müteşabih ayetlerin peşine düşmesi, muhkem ayetleri ise terk etmesidir. Eyyüb *(rahimehulllah)*: "Bugün heva ehlinin müteşabih ayetler dışında başka bir şeyi tartıştığını görmedim."[399]

Darimi *'Sünen*[400]*'*inde Acurri *'eş-Şeria*[401]*'* adlı kitabında ve başkaları Ebu Kilabe'den şu nakli yapmışlardır: "Heva ehliyle oturmayın, onlarla tartışmaya girmeyin. Çünkü ben, onların sizi kendi sapkınlıklarına daldırmalarından veya bildikleriniz hususunda kafanızı karıştırmalarından emin değilim."

Hasan el-Basri: "Heva ehliyle birlikte oturmayın. Çünkü onlarla oturmak, kalbe hastalık verir."[402]

Mücahid: "Heva ehliyle oturmayın. Çünkü onların uyuz hastalığı gibi bulaşıcı hastalıkları vardır.[403]

Evzai'ye "Bir adam 'Ben Ehli Sünnet'le de bid'at ehliyle de otururum' dediği söylendi. Evzai: 'Bu adam hak ile batılı bir tutmak istiyor' cevabını verdi.[404]

İmam Berbehari *'es-Sünne*[405]*'* adlı kitabında: "Heva ehliyle aynı ortamda oturan birini görürsen onu uyar ve ona durumu anlat. Uyardığın halde hala oturmaya devam ediyorsa ondan sakın. Çünkü o da heva ehlidir."

Selef alimler sırat-ı müstakim yolunu tutmuşlardır. Bid'at ehlinden uzak durmanın vacip olduğu hususunda selef alimleri arasında görüş birliği vardır.

---

397 *Al-i İmran*, 3/7

398 Allah'ın isimlendirdiği kimselerden maksat; kalplerinde eğrilik olan, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih ayetlerin peşine düşenlerdir. (Mütercim)

399 İbn Batta, *el-İbane*, 2/501

400 *Sünen*, 1/108

401 Eş-Şeria, 56

402 İbn Batta, *el-İbane*, 2/438

403 İbn Batta, *el-İbane*, 2/443

404 İbn Batta, *el-İbane*, 2/456

405 *Es-Sünne*, 54

Scanned with CamScanner

Selef menhecinden çıkan herkes, ister isim ve sıfatlar konusunda olsun isterse başka bir konuda olsun, bid'atten ve dalaletten bir payı vardır. Kur'an ve Sünnet'in sıhhatine delalet ettiği selef menhecinden uzaklaşmasına göre imamların, bid'ati ve bid'atçiler hakkında söyledikleri kendisine uygulanır.

Begavi *'Şerhu's Sünne*[406]' adlı kitabında şunları zikreder: "Bir müslümanın, birinin heva ve bid'atten bir şeye temayül ettiğini veya herhangi bir sünneti basite aldığını gördüğünde o kişiyi terk etmesi, ondan teberri etmesi ve ister ölü olsun ister hayatta olsun onu terk etmesi gerekir. Çünkü kişi onunla karşılaştığında selamette değildir. Bidatini terk etmeye kadar veya hakka dönmeyene kadar ona cevap vermemesi gerekir."

İki kişi arasında çıkan bir problemden dolayı küskünlük ancak üç günle sınırlanmıştır. Üç günden fazla küs kalmak nehyedilmiştir. Ancak din hususunda heva ve bid'at ehlinden uzak durmak, onlarla muaşerette bulunmamak, onlar tevbe edinceye kadar devam eder. Begavi[407]: "Bid'at ehline düşmanlıkta ve onlardan uzak durma hususunda sahabe, tabiin, tebei tabiin ve sünnet alimler icma ve ittifak etmişlerdir."

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

22/11/1413 H.

406 *Şerhu's Sünne*, 1/224

407 *Şerhu's Sünne*, 227

Scanned with CamScanner

شَرْح الأصُول الثَّلاثة

YEDİNCİ RİSALE:

ÜÇ ESAS ŞERHİ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

GİRİŞ

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam peygamberimiz Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e ailesine ve ashabının üzerine olsun.

Kulun rabbini, dinini ve peygamberi Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i tanıdığı üç asıl, her müslüman erkek ve kadının bilmesi, ezberlemesi ve manalarını bilmesi vacip olan bir asıldır. Ancak buna rağmen birçok kişi bunları bilmemektedir. Bu üç asıl, kabirde sorulacak olan sorulardır. Kişi kabrine konulduğunda görevli melek tarafından Rabbin kim? Dinin ne? Ve peygamberin kim? diye sorulacak.

Genel anlamda bu soruları, çoğu kişi bilir. Fakat manalarını ve delillerini çoğu kişi bilmez.

Scanned with CamScanner

BİRİNCİ ASIL: RABBİN KİM?

Kuşkusuz marifetullah (Allah'ı bilme), rububiyet, uluhiyet ve esma ve sıfat tevhidinde ortaya çıkar. İbadetleri yaparken ve haramlardan kaçınırken de marifetullah göz önünde bulundurulur.

Birinci çeşit: Rububiyet tevhidi: Rububiyet tevhidini müşrikler dahi ikrar etmişlerdir. Müşrikler, Allah'ın yaratıcı, rızık veren ve müdebbir (her şeyi yaratıp düzene sokan) olduğunu ikrar ediyorlardı.

İkinci çeşit: Uluhiyet tevhidi: Kulun fiilleriyle Allah'ı birlemesidir. Allah'tan başkasına kul olmaz, yalnızca Allah için kurban keser, yalnızca Allah için adak adar ve yalnızca Allah'a ibadet eder. وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا **"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır. O halde, Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin."**[408]

Ayette geçen **"Mescitler Allah'ındır"** hakkında müfessirlerin üç farklı görüşü vardır:

Birincisi: "وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ" **"Mescitler Allah'ındır"** yani mescitler Allah'a itaat etmek için mamur edilmiştir. O halde o mescitlerde Allah'tan başka hiçkimseye ibadet etmeyin. Çünkü bu mescitler alemlerin Rabbi olan Allah'a rükü edenler ve secde edenler için bina edilmiştir. Yoksa Allah'tan başkasına dua edilsin diye değil. Allah'tan başkasına dua etmek Rasûllerin getirmiş olduğu hakikatlere ve insan fıtratına terstir. Çünkü şirk, fıtrata terstir. Fıtratlar, tevhide uygun bir şekilde yaratılmıştır. Şirk ise fıtrata terstir, münafidir.

İkinci görüş: "وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ" yani secde edilen yedi aza kast edilmiştir. Secde azalarıyla Allah'tan başkasına secde etmeyin. Allah'tan başkasına rüku etmeyin, Allah'tan başkasına secde etmeyin, Allah'tan başkasına eğilmeyin. Allah'ın yaratmış olduğu, kendisiyle hareket edilmesi kolay olan bu azaları başkası için kullanmayın.

En büyük zulüm, Allah Teâlâ sana bu büyük nimetleri verdiği halde bu azalarla Allah'tan başkasına ibadet etmendir.

Üçüncü görüş: "وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ" ayette geçen 'mesacit' kelimesi 'yer' manasındadır. Nitekim *Sahihayn*'da geçen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Yeryüzü bana temizleyici ve mescit kılındı."* Yani "وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ" yerler kast edilmiştir. Bu yerler Allah*(azze ve celle)*'ye aittir. Allah Teâlâ yeryüzünü yaratmış, yeryüzünde yaşamayı kolaylaştırmıştır. Kul isterse Allah'a isyan da edebilir veya Al-

408 *Cin*, 72/18

Scanned with CamScanner

lah'tan başkasına ibadet de edebilir. Allah yeryüzünde kendisine isyan edilmesine izin vermeseydi kul, Allah'ın arzından başka bir arza gidebilir miydi? İmkansız gidemezdi.

O halde "وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ" yani yerler Allah'ındır. O halde Allah'ın arzında Allah'tan başkasına dua etmeyin.

Üçüncü çeşit: İsim ve sıfat tevhidi: Allah Teâlâ için, Allah'ın kendi nefsi için ıspat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiğini sen de et. Allah'ın kendi nefsi için nefyettiğini sen de et. **"Onu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku."**[409] Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'tan nefyettiğini sende et.

Bu tevhid çeşitleri hakkında Kur'an ve Sünnet'ten deliller vardır. Evet sahabeler böyle bir tevhid çeşidinden bahsetmemişlerdir; uluhiyet tevhidi, rububiyet tevhidi ve isim ve sıfat tevhidi. Fakat bu tevhid çeşitlerini amelleriyle ve söylemleriyle yaşıyorlardı.

Tevhid çeşitleri, Fatiha suresinde zikredilmiştir. Nitekim Allah Teâlâ fatiha suresinde **"Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur"** demiştir. Bir görüşe göre 'alemlerin mabudu" diğer bir görüşe göre ise 'nimetiyle alemleri terbiye eden' diye tefsir edilmiştir. Her iki manasında da rububiyet tevhidinin ispatı vardır. Çünkü Allah'a hamd etmek, Allah*(azze ve celle)*'nin varlığını ikrar etmektir.

"Rahman ve rahim olandır" bu ayette de tevhidin iki çeşidi vardır;

Birincis çeşidi: İsim ve sıfat tevhididir. Delaleti mutabıktır. Delaleti mutabık ise bir delilin, bütün manalarına delalet etmesidir. Çünkü delaletler üçtürlüdür:

Birinci delalet: Delalatu'l Mutabaka; bu da yukarıda anlatıldığı üzere delilin, bütün manalarına delalet etmesidir.

İkinci delalet: Delaletu't Tazammun; bu da bir delilin, bazı manalarına delalet etmesidir.

Üçüncü delalet: Delaletu'l İltizam; bir delilin bir manaya bağımlı olan harici duruma delalet etmesidir.

409 *Bakara*, 2/255

Scanned with CamScanner

Allah*(azze ve celle)*'nin **"Rahman ve rahim olandır"** ayetinde isim ve sıfat tevhidinin ispatı ve rububiyet ıspatı vardır.

"Din gününün sahibidir" ayetinde ise isim ve sıfatlar ve rububiyet tevhidi vardır. Çünkü 'Malik' Allah *(azze celle)*'nin isimlerindendir.

Farklı bir kıraat olan 'ملك يوم الدين' 'melik' okunuşu ise senedi ceyyiddir. Bu kıraat şeklini Ebu Davud, Zühri tarikiyle Urve bin Zübeyr *(radıyallâhu anhu)*'dan o da Aişe *(radıyallâhu anhâ)*'dan rivayet etmiştir. "İnsanlar Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e yağmurun yağmamasından dolayı şikayette bulundu. Allah Rasûlü yağmur duasına çıkmak için bir gün belirledi. Güneş ışınlarının henüz çıkmaya başladığı bir sabah vakti yağmur duasına çıktılar. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Ey İnsanlar! Sizler beldenizin kuraklığından ve zamanında yağmayan yağmurdan şikayetçi oldunuz. Allah Teâlâ ise size kendisine dua etmenizi emretti. Ve size yaptığınız dualarınıza karşılık vereceğini vaadetti."* Sonra şu ayeti okudu: **"Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. O, rahman ve rahimdir. Din gününün meliki (sahibi)'dir."** Ebu Davud bu hadisi rivayet ettikten sonra: "Bu hadisin isnadı ceyyiddir" dedi. Bu hadis, 'melik' kıraatiyle okuyan Medine ehli için bir hüccettir.

"Yalnızca sana ibadet eder ve yalnızca senden yardım dileriz" ayetinde ise uluhiyet tevhidi vardır.

Tüm bunlara baktığımızda tevhid çeşitlerinin Fatiha suresinde mevcut olduğunu görürüz. Bazı ilim ehli, tevhidi iki kısma ayırmıştır. Tabi mana anlaşılıp, maksud hasıl olunca buna bir itirazımız yoktur.

Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Sizin ilahınız tek bir ilahtır"**[410] İlah; muhabbette, tazimde, korku ve recada kendisine yönelilen şeydir.

İhlas kelimesi olan 'La ilahe illallah'ta 'La ilahe' manası; Allah dışında hiçbir ilah yoktur demektir. 'illallah' ise ibadeti yalnızca Allah'a has kılıp, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaktır.

Her kim ilahı tevhid-i rububiyetiyle tefsir edip Allah'ı yaratıcı veya rızık veren olarak tefsir ederse hata etmiş olur. Her kim de ilah kelimesini bir şeyi icat etmeye kadir diye tefsir ederse doğru yoldan sapmış olur.

410 *Bakara*, 2/163

Scanned with CamScanner

Cehmiye, Mutezile, Eşari, Maturidi, Kerramiye gibi bazı taifeler ilah kelimesini bir şeyi icat etmeye kadir diye tefsir etmiştir. Bazıları ise ilah hakkında 'yaratıcı' diye tefsir etmiştir. Bazıları ise ilahın 'rızık veren' diye tanımlamıştır. Dolayısıyla 'La ilahe illallah' kelimesinin manası 'Allah'tan başka yaratıcı yoktur' demek olur.

Böyle bir tanımın faydası yoktur. Zaten peygamberlerle kavimleri arasında Allah'ın yaratıcı veya rızık verici olduğuna dair bir husumet var mıydı? Böyle bir husumet olmadı. Çünkü peygamberlerin kavimleri, Allah'ın yaratıcı ve rızık verici olduğunu zaten ikrar ediyorlardı. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun, eğer onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı hizmetinize kim verdi?" diye soracak olsan mutlaka, "Allah" diyeceklerdir."**[411] **"De ki: "Eğer biliyorsanız söyleyin: Yer ve yerde bulunanlar kime aittir?"**[412] Bu konuda deliller oldukça fazladır.

Bu nedenle Eşarilerde uluhiyet tevhidi diye bir tanım yoktur. Rafiziler de uluhiyet tevhidinden bahsetmezler. Çünkü onlar ilah kelimesini muhabbet, tazim ve iclalde mabud diye tefsir etmişlerdir. Bunlar, ibadetin rükünlerini, ibadet şartlarını, ibadetin gerekliliklerini bilmezler. Onlara göre tevhid, sadece rububiyet tevhididir. Onlardan maharetli olanlar, 'La ilahe ilallah' kelimesini irab ettiklerinde mahzuf olan bir haberin mevcut olduğunu söylerler. Nahivciler mütekellimlerin menhecinden etkilendikleri için böyle irab ederler. 'La ilahe' dediklerinde 'La' nafiyetu lilcinstir, 'ilahe' ismidir 'illa' hasr veya istisna 'Allah' Allah'ın ismi olup varlığı takdir edilen mahzuf bir haberin müstesnasıdır diye irab yaparlar. Böyle bir irabın bir faydası yoktur.

"La ilahe' Halık'ın takdir edildiği bir haberdir derler bunun da bir faydası yoktur.

Bunların böyle bir hataya nasıl düştüklerini, tevhid kelimesinin anlaşılmasında böyle bir hatanın sebebini öğrenmemiz gerekir. Öyleki bu durum onlardan bazılarını, alemlerin Rabbi olan Allah'a şirk koşmaya sebep olmuştur.

Onların ilah kelimesinden yalnızca yaratıcı olarak anlamasının sebebi, Kur'an'ı anlamamalarından ve Rasûllerin davetini anlamadıklarından kaynaklanır. Hiçbir peygamber insanları Allah'ın yaratıcı olduğuna davet etmemiştir. Peygamberlerin tek daveti insanların cahil kaldığı, sapıklığa düştükleri tek şey olan ibadeti yalnızca Allah'a yapmayayaydı. Çünkü insanlar Allah'tan başkasına ibadet ediyorlardı. İster bu ibadet salihlerin yolunda gitmekte aşırıcı olmaları veya salih insanları Allah'tan

411 *Ankebut*, 29/61

412 *Mü'minun*, 23/84

Scanned with CamScanner

daha fazla sevmede olsun fark etmez. Veya Lut kavminin Allah'a şirk koşması gibi olsun veya haham ve papazların, helal saydıklarını helal sayma, haram saydıklarını da haram sayma da olsun. Veyahut kabirlere ibadet ve kabirleri tavaf etmede olsun veya buna benzer sadece Allah'a yapılan ibadetlerin Allah dışındaki varlıklara yapılmasında olsun.

Allah*(azze ve celle)* hak ehline, bunların ihtilaf ettiği şeylerde doğru yolu göstermiş böyece hak ehli, ilah'ın, me'luh (ilah edinilen) olduğuna, kelime-i ihlastaki 'la ilahe/ hiçbir ilah yoktur' ibaresinde 'Hakkıyla hiçbir ilah yoktur' haberinin mukadder olduğuna icma etmişlerdir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Böyledir. Çünkü Allah, hakkın ta kendisidir. O'nun dışındaki taptıkları ise bâtılın ta kendisidir. Gerçek şu ki Allah, evet O, uludur, büyüktür."**[413] Bu nedenle böyle bir şirkin varlığını ikrar etmez, evliyalara, salih insanlara ibadet ederler. Allah'tan başkasına dua eder, Allah'tan başkası adına kurban keserler. Bunları da şirk olarak isimlendirmezler. Çünkü onlar ilah kelimesinin manasını bilmezler. Allah*(azze ve celle)*'nin şu ayetinden: **"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."**[414] Allah'ın varlığını ikrar etmekten başka bir şey anlamazlar.

Allah Teâlâ **'Allah'a ibadet edin'** der. İbadet, ne lügat olarak ne de şer'i bir terim olarak ne de başka bir şekilde ikrar manasına gelmez. Fakat ibadet, ikrarın gerekliliklerindendir. Neye ibadet edeyim? Sorusuna verilen cevap ikrarı gerektirir: "Hiç kimseye muhtaç olmayan, yaratan, rızık veren ibabet edilmeye mustahak olan bir rabba ibadet edeceğim' denilir.

Kur'an'da **'Allah'a ibadet edin'** manasına gelen her şey 'Allah'ı birleyin' manasına da gelir. Nitekim İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*, Mücahid ve bir grup müfessir **"Ey İnsanlar! Rabbinize ibadet edin"** ayeti hakkında "Yani rabbinizi birleyin, ibadeti yalnızca O'na yapın" diye tefsir etmişlerdir.

Tevhid, sadece putlara tapmaktan kendini alıkoymak değildir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim la ilahe illallah der, Allah dışında ibadet edilen şeyleri inkar ederse, onun malı bize haram olur, hesabı ise Allah'a kalmıştır."* Bu hadisi Müslim *Sahih*'inde Ebu Malik el-Eşcai'den o da babasından o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etmiştir.

413 *Hac*, 22/62

414 *Nisa*, 4/36

Scanned with CamScanner

Şeyhul İslam Muhammed bin Abdulvehhab *'Kitabu't Tevhid'* adlı kitabında açık bir ibareyle bunu açıklamıştır: "Bu hadis, La ilahe illallah kelimesini en iyi şekilde beyan etmiştir. Çünkü bu hadis, sadece la ilahe illallah demeyi, canı ve malı korumak için yeterli olmadığını, hatta bu kelimenin lafzıyla beraber manasını bilmeyi de yeterli görmemiş hatta bu kelimeyi ikrar etmeyi de yeterli görmemiştir. Hatta yalnızca Allah'a dua etmeyi de yeterli görmemiş, Allah dışında kendisine ibadet edilen şeyleri de tekfir etmediği müddetçe kelime-i tevhid kişinin canını ve malını korumadığını gösteriyor. Kişi bu konuda şüpheye düşer veya duraksarsa canı ve malı haram olmaz. Bu oldukça büyük ve önemli bir meseledir. Bu hadis ise bu önemli meseleyi en iyi açıklayan ve tartışmaları sonlandıran bir hadistir."

İlah kelimesinin manası öğrenildikten sonra ki ilah, korku, muhabbet ve reca gibi kalbi şeylerle alakalıdır. Korku, sevgi ve reca ibadetin rükünlerini oluştururlar. Sen Allah'a, Allah'ı sevdiğin, O'dan korktuğun ve O'na olan umudundan dolayı ibadet edersin. Bir diğer açıdan şöyle söylenebilir; ibadetin rükünleri ikidir; sevgi ve boyun eğme.

Rahman'a ibadet sevginin gayesidir,

Rahmana ibadet edenin boyun eğmesiyle beraber ki sevgi ve boyun eğme iki kutuptur

Bu ikisi üzerine kurulur ibadet yörüngesi

Bu iki kutup olduğu müddetçe ibadet yol alır yörüngede

İbadetin medarı Allah Rasûlü'nün emridir

Heva, nefis ve şeytanın emriyle değil

Bir başka deyişle ibadetin rükünleri veya ibadetin şartları veya itaat şartları veya amelin şartları iki kısımdır denilir:

Birinci şart: ihlastır. İhlasla yapılmayan ibadetler kabul olmaz.

İkinci şart: Mütabaat (tabi olma/uygunluk). Yapılan ibadetlerde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emri doğrultusunda olması gerekir. Bazen kul ihlaslı bir şekilde ibadet eder ama yaptığı amel bidattır. Bazen de yaptığı amel doğrudur ancak amelinde gösteriş yapmaktadır. Her iki durumda da yapılan amel kabul olmaz. Allah Teâlâ ancak ihlaslı ve sünnete uygun yapılan ibadeti kabul eder. İnsanlar tevhidde ve imanda farklı farklı mertebelere sahiptir. Kişinin imanı güçleştikçe, tevhidi de güçleşir; böylece kalbinde var olan muhabbetullah daha da artar. O'nun tehtidin-

Scanned with CamScanner

den korkar, Allah'ın vaadine (cennet/affetme) olan umudu daha da çoğalır. Böylece kişi ihlasla amel eder, bidatten de kaçınır. Kişinin imanı arttıkça, bu iman azalarında belirginleşmeye başladıkça ve kalbi alemlerin Rabbi olan Allah'a daha çok bağlandıkça ihlasla amel eder, bidatten de kaçınır.

Kişinin umudu insanlardan kesildiği vakit

Umudu kerim olan rabbe bağlanır

Böylece kişi hür, izzetli ve kanatkar olur

Yüzünde nurlar ve parıltıları belirginleşir

Kişinin nefsi mahlukata bağlanırsa

Umudunu yitirir sıkıntısı çoğalır

Bütün işlerinde yalnız Allah'tan iste,

Samimi arkadaş

Kul, Allah'a itaatten uzaklaştıka, iman ve tevhidi gerçekleştirmekten uzaklaştıkça, mahlukun değeri kendisinde büyüdükçe, mahluklara olan bağlılığı arttıkça, bir mahluka olan bel bağladıkça, muhakkak ki zannı boşa çıkar. Çünkü o kişi şirk koşmuştur: **"Kim Allah'a ortak koşarsa artık Allah ona cenneti muhakkak haram kılmıştır. Onun barınağı da ateştir. Zalimler için hiçbir yardımcı yoktur."**[415]

Mahlukun kudreti, nisbidir. Bir sınırı ve bir sonu vardır. Mahlukatın kudreti, Alemlerin Rabbi olan Allah'ın kudreti karşısında sönük kalır. Bizler, Allah*(azze ve celle)*'ye olan imanımız ölçüsünde kudretimizin gücünü kazanırız. Tevhid makamını gerçekleştirdiğimizde, Fars ve Rum'un boyunlarını büken bu büyük gücü gerçekleştirmiş oluruz. İmanımız zayıflamaya, tevhidimiz azalmaya başladığında, mahlukun kudretini büyük görürüz; Mahlukat, her şeye muttali olur, hiçbir şey ona gizli kalmaz gibi görürüz. Hiçbir gücün mahlukatın gücünün önünde duramayacağına inanırız. Böylece mahlukatın sayılarını ve silah güçlerini çok büyük görürüz. Bu da imanın zayıflığından kaynaklanır, tarihi bilgiden kaynaklanır, Siyeri Nebevi'ye olan cehaletimizden kaynaklanır. Bizler, iman ve ilimde bizi geçen ilklerin (sahabeler) insanlarla sayı veya silah gücü üstünlüğüyle cihad edip savaştığını görmedik. Onlar, imanla küfre karşı çıktılar, cihad ettiler. Onlarla tevhidle savaştılar. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yaptığı gazveleri düşün. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yap-

415 *Maide*, 5/72

Scanned with CamScanner

tığı gazvelerin hiçbirinde sayı veya silah gücü bakımından düşmandan daha fazla değildi. Sadece Huneyn gazvesi hariç. Bu gazvede sahabeler, sayı ve silah gücü bakımından daha üstündü. Fakat bu savaşta sahabeler zafer kazanamadı. Çünkü sahabeler o savaşta sayılarının üstünlüğüne güvendiler, bu nedenle yenildiler. Ne zaman ki Allah'a döndüler zafer kazandılar. **"Hani, çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat (bu çokluk) size hiçbir yarar sağlamamıştı."**[416] Sahabeler, sayıca çok olmaları kendilerine fayda vereceğini zannettiler, Alemlerin rabbini unuttular. Bu unutkanlık nisbidir. Fakat Allah Teâlâ onlara, ne kadar zayıf olduklarını gösterdi ki tekrar Rablerine dönsünler: **"Andolsun, Allah birçok yerde ve Huneyn savaşı gününde size yardım etmiştir. Hani, çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat (bu çokluk) size hiçbir yarar sağlamamış, yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti. Nihayet (bozularak) gerisin geriye dönüp kaçmıştınız."**[417] Allah Teâlâ sahabelere hitab ederek **"Nihayet (bozguna uğrayıp) gerisin geri dönüp kaçtınız"** Sahabeler tekrar Allah'a yöneldiklerinde **"Sonra Allah, Rasûlü ile mü'minler üzerine kendi katından güven duygusu ve huzur indirdi. Bir de sizin göremediğiniz ordular indirdi ve inkar edenlere azap verdi. İşte bu, inkârcıların cezasıdır. Sonra Allah, bunun ardından yine dilediği kimsenin tövbesini kabul eder. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."**[418]

Hicretin sekizinci yılında Mute gazvesinde sahabelerin durumu düşün. Sahabelerin sayısı üç bini geçmiyordu. Düşmanın sayısı ise iki yüz bini geçikti. İki grup karşılaştıklarında bazı sahabeler: "Bizim bunlara gücümüz yetmez" dediler. Siyah bir derinin üzerindeki tek bir beyaz kılı düşün? Toz bulanmış küçük bir şey. Ufku doldurmuş koca ordu karşısında üç bin kişilik ordu çok basit bir şey gözüküyordu. Sağına baksan küffar ordusu, soluna baksan küffar ordusu, önüne baksan küffar ordusu vardı. Onlara karşı müslümanlar denizdeki bir nokta hükmündeydi. Bazı sahabeler "Geri döner çevreden yardım isteriz" dedi. Bazıları da "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e durumu haber verelim bize bir yol göstersin" dedi. Sonra Abdullah bin Revaha *(radıyallâhu anhu)* ayağa kalkıp sahabelere şu hitapta bulundu: "Ey İnsanlar! Sizler insanlara sayı veya teçhizatla savaşmıyorsunuz. Sizler, bu din ile savaşıyorsunuz. Sizin kendisinden kaçtığınız şey, kendisi için savaşa çıktığınız şeydir; zafer yada şehadet."

Abdullah bin Revaha *(radıyallâhu anhu)*'nun bu konuşması üzerine sahabeler cesaret buldular. Buradan şunu anlayabiliriz insan, kardeşlerine tavsiyede bulunup onlara

416 *Tevbe*, 9/25

417 *Tevbe*, 9/25

418 *Tevbe*, 9/26-27

Scanned with CamScanner

Allah*(azze ve celle)*'yi hatırlatır. Çünkü insan bazen zayıf düşebilir. Nitekim insanların birçoğu bu gün, güçlü düşman karşısında zayıf durumdalar. Zaferin sayı ve teçhizat üstünlüğünde olduğunu zannediyorlar. Halbuki bu iki büyük hatadır. Böyle bir iddiada bulunmak hatadır. Bir müslümanın sayı ve teçhizat bakamndan zafer kazanacağı düşüncesi yanlış bir düşüncedir. İslam, ne sayıca ne de teçhizatla zafer kazanmaz. Sahabeler, Huneyn savaşında sayı ve teçhizat bakımından güçlü olmalarıyla zafer kazanacağı zannına kapıldılar ama mağlup oldular. Fakat az sayıda olup da Allah'a bağlı olduklarında zafer kazandılar.

Abdullah bin Revaha *(radıyallâhu anhu)*'ın konuşmasından sonra Mute sevaşı başladı. Neticede sahabeler zafer kazandı. Zeyd bin Harise, Abdullah bin Revaha, Cafer bin Ebu Talip şehit oldu. Ancak sahabeler düşmanı yenmiş, esirler ve ganimetler elde etmişti.

Daha sonraki sahabelerin yaptıkları gazveleri düşün. Tebük gazvesi mesela. Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı gazveler, Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı gazveler. Sahabeler sayıca az olmasına rağmen Allah*(azze ve celle)* onlara zafer verdi, onları kendi katından destekledi. Bizde de sahabenin hakiki imanı gibi iman olursa bize de zafer kazanırız. Ancak böyle bir iman bizde olmazsa, Allah'ın emrini yerine getirmezsek işte ozaman bizim durumumuz, Abbasi devletinin sonu gibi olur. Musta'sım'ın başında olduğu Abbasi devleti, Rafiziler karşılarına çıktığında hayırlı insanlar uzaklaştı, savaşmadılar. Abbasi devleti düştü. Abbasi'nin başkenti olan Bağdat'ta bir ayda bir milyondan fazla müslüman öldü. Buveyhiler devleti çok kısa bir sürede yıkıldı. Bazı reis ve meliklerine 'Neden devletiniz bu kadar kısa sürede yıkıldı? Diye sorulunca "Çünkü bizler şerli insanları kendimize yakın tuttuk, hayırlı insanları kendimizden uzaklaştırdık" diye cevap verdiler.

Kendi nefsimizde dönüp bakmamız gerekir ki hakiki imanı nefsimizde temsil edebilelim. İşte o zaman yıkılmaz bir güç olabiliriz. Tabi şu an meselemiz bu değil. Bizim asıl meselemiz Allah'a bağlanıp, mahlukata bel bağlamamaktır. Bizim Allah'ın kudretini tazim etmemiz gerekir, mahlukatın değil. Tevhidimiz ve imanımızda kendi nefsimize dönüp bakmamız gerekir. Allah*(azze ve celle)*'ye karşı hüsnü zanda bulunmamız gerekir.

Allah*(azze ve celle)*'nin dostlarını düşmana teslim etmeyeceği inancında olmak Allah'a karşı hüsnü zan beslemektir. Kafir devletleri İslam'ı ve müslümanları mahvedeceği, müslüman beldeleri yıkacağı, ailelerini katledeceği yeryüzünde İslam diye bir din kalmayacağı inancında olmak Allah'a karşı su-i zanda bulunmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a yardım ederseniz (emrini**

Scanned with CamScanner

tutar, dinini uygularsanız), O da size yardım eder ve ayaklarınızı sağlam bastırır."[419] Bir başka ayette: **"Şüphesiz ki Allah kendi dinine yardım edene mutlaka yardım eder."**[420]

Sahihayn'da geçen fahişe bir kadının, ayakkabısıyla kuyudan çıkarttığı suyla susuzluktan dilini çıkarmış bir köpeğe su verdiği hadisi meşhurdur. Allah Teâlâ bu hareketinden dolayı o kadını affeder. Kadın zinakar olmasına rağmen Allah Teâlâ, kadının yaptığı o hareketinden dolayı affeder.

Putları kırmış, basında müstehcenlik ve fesadı engellemiş, açık seçik giyinmeyi ve peçe takmamayı yasaklamış, tevhidi gerçekleştirmek için çaba sarf etmiş, Burhaneddin Rabbani ve emsallerinin vilayetinde asılı olan putperestlik şiarlarını yok etmiş bir grubu yardımsız bırakman mümkün müdür? Fahişe bir kadın bununla denk tutulmuş. Bunlar, putları yıkmış batı dünyasına yüz çevirmişlerdir. Böyle kimseleri yardımsız bırakman mümkün mü? Allah*(azze ve celle)*'ye itaatkar olan bir kul asla yardımsız bırakılmaz. Fakat bizim tevhid makamını gerçekleştirmemiz, Alemlerin rabbine dönmemiz gerekir. Düşmanın gücünü gözümüzde büyük görmememiz gerekir. Düşman, nereden geldiğini bilmediği bir darbeyle bir anda yok edilebilir.

Hirakl, kendisinden sonra gelen torunları olan facir kafirlerin birçoğundan daha akıllıydı. Hirakl, asıl ismidir. Rum kralıydı. Rumlara kral olan kişilerine verilen isim Kayser'dir. Farslılarda kral olan kimseye ise Kisra lakabı verilirdi. Habeşistan kralına ise Necaşi ismi kullanılırdı. Mısır kralına ise Firavun ismi kullanılmıştır. Bunlar meşhur alametlerdir.

Hirakl kavmine "Huzur ve felah içinde olmak ve mülkünüzün devamını istiyorsanız bu peygambere biat edin?" Bu hadis Buhari'de geçer.

Hirakl, felah, kurtuluş ve mülkün devamlılığının, İslam dinine ve İslam'ı kabul etmekte olduğunu bilmişti. Hirakl'ın kavmi, bu teklifi kabul etmeyince, nasihate kulak asmayınca Hirakl söylediği sözden dönüp "Üzerinde bulunduğunuz dine olan gayretinizi denemek istemiştim" dedi.

Allah*(azze ve celle)* Hirakl'ı helak etti, mülkünü de yok etti. O sırada Hirakl kavmine 'Huzur ve felah içinde olmak ve mülkünüzün devamını istiyorsanız bu peygambere biat edin?" diyordu. Her kim bu peygambere biat ederse kurtuluşa erer. Fakat bu biatin hakikati nedir? Bu biatin hakikati zafer kazanmaktı.

---

419 *Muhammed*, 47/7

420 *Hac*, 22/40

Scanned with CamScanner

İKİNCİ ASIL: DİNİN NEDİR?

Din'den kasıt İslam'dır. **"Şüphesiz Allah katında tek din İslam'dır."**[421] **"Kim İslam'dan başka bir din ararsa, (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır."**[422] Bir Yahudi, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in bisetinden sonra Yahudi dini üzerindeyken öldüğünde, bir Hristiyan bisetten sonra Hristiyan dini üzerinden ölürse ikisi de cehennemliktir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Müslim'de geçen bir hadiste şöyle buyurmuştur: *"Bu ümmetten her hangi biri beni duyduğunda, İster Yahudi olsun iste Hristiyan olsun, bana iman etmediği müddetçe muhakkak ki cehennem ehlinden olur."*

İslam'ın lügat manası: Teslim olmak ve boyun eğmektir.

İslam'ın şeri literatürdeki manası ise; Allah'ı tevhid edip O'na teslim olmak, itaat ederek O'na boyun eğmek, şirk ve şirk ehlinden beraat etmek.

İlk önce ilk aslı yerine getirir sonra ikinci aslı yerine getiririz ki başarıya ulaşabilelim.

"Allah'ı tevhid edip O'na teslim olmak"tan maksat bütün tevhid çeşitleriyle Allah'ı tevhid etmek, tevhide zıt olan şeylerden teberri etmektir.

"Allah'a itaat edip O'na boyun eğmek"ten maksak Allah'a ve Rasûlüne itaat etmektir. Allah'ın ve Rasûlünün emirlerine muhalif olmamak ve asla isyan etmemektir. **"Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve onun koyduğu sınırları aşarsa, Allah onu ebedi kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır."**[423]

Buhari'nin Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasluü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Reddedenler dışında ümmetimden herkes cennete girecektir."* Denildi ki: Ey Allah'ın Rasûlü reddedenler kimlerdir? Kim cennete girmeyi reddeder ki? Kim cennetten yüz çevirebilir ki? Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Her kim bana itaat ederse cennete girer, her kim de bana isyan ederse reddetmiş olur."*

İslam: Allah'ı tevhid edip O'na teslim olmak, Allah'a itaat edip boyun eğmek, şirk ve şirk ehlinden beri olmaktır.

---

421 *Al-i İmran*, 3/19

422 *Al-i İmran*, 3/85

423 *Nisa*, 4/14

Scanned with CamScanner

Müşriklerden teberri ederiz. Yahudi ve Hristiyanlardan teberri ederiz: **"Ey İman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Sizler onlara sevgi gösteriyorsunuz. Halbuki onlar size gelen hakkı inkar ettiler."**[424] Bir başka ayette: **"Ey İman edenler! Yahudi ve Hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar."**[425] **"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ederlerse, babalarınızı ve kardeşlerinizi bile dost edinmeyin."**[426]

"Eğer Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene (Kur'an'a) inanıyor olsalardı onları (müşrikleri) dost edinmezlerdi." Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy-sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, içlerinden ırmaklar akan ve içlerinde ebedi kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir."[427]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* müslümanlar ile kafirler arasındaki bağı koparmıştır: *"Bir Müslüman bir kafire, bir kafir ise bir Müslümana varis olamaz."* Mütefekun aleyh. Bu konudaki deliller oldukça fazladır.

Müşrikleri dost edinmek, akidevi bir tahriftir. İmam Müceddid Şeyhul İslam Muhammed bin Abdulvahhab *(rahimehulllah)*'ın zikrettiği İslam'ı bozan on şeyden bir tanesi de Müslümanlara karşı müşriklere yardım etmektir.

Yardım etmek, bir çeşit dost edinmektir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Sizden kim onları (Yahudi ve Hristiyanları) dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır."**[428] Seleften bazıları der ki: Farkında olmadan Yahudi veya Hristiyan olmaktan sakının. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Siden kim onları (Yahudi ve Hıristiyanları) dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır."**[429]

---

424 *Mümtehine*, 60/1

425 *Maide*, 5/51

426 *Tevbe*, 9/23

427 *Mücadele*, 58/22

428 *Maide*, 5/51

429 *Maide*, 5/51

Scanned with CamScanner

"Şüphesiz Allah, münafıkları ve kafirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır."[430]

Müslümanlara karşı müşriklere yardım etmenin, bir nevi riddet olduğuna dair ilim ehli arasında icma olmuştur. Yardım etmek, müslümanlara vurmak için kafir ve müşriklere yardım etmektir. Bu yardım ise mali, askeri veya herhangi bir yardım şekli olabilir. Bu çeşit bir destek, bir çeşit yardım sayılıp, bir nevi müşrikleri dost edinmek sayılır. Bu da Müslümanlara ihanet etmektir. Nasıl olur da kendini İslam'a nispat eden biri Müslümanlara karşı kafirlere yardım edebilir. Her ne kadar Müslümanlardan masiyet, münkerat ve bidatler hasıl olsa da, bu tür şeyler Müslümanlara karşı Yahudi, Hristiyan ve müşriklere yardım etmek için bir gerekçe olmaz.

Bu mesele savaşta kafirlerden yardım alma meselesinden farklıdır. Aynı zamanda Müslümanlara karşı çıkmış bağilerle savaşırken Yahudi ve Hıristiyanlardan yardım talep etme meselesinden de ayrıdır. Bu meseleler fıkhi bir mesele olup ilim ehli arasında ihtilaflı bir meseledir.

Şu an İslam'ı bozan bir meseleden bahsediyoruz; o da müslümanlara karşı, islam beldesini yıkmak için ve Müslümanların evlatlarını öldürmek için kafirlere yardım etmektir.

Bu durumda ikrah dahi olsa müslümanlara karşı kafirlere yardım etmek caiz olmaz. Bir kişinin 'ortada bi ikrah var' demesi mümkün değildir. Zeyd, Amr'ı öldürmesi için ikrah altında bırakılırsa, öldürmediği takdirde Amr, Zeyd'i öldürecekse bu durumda Zeyd'in Amr'ı öldürmesi caiz olur mu? Biz deriz ki: Nasıl olurda kendi nefsin için başkasını öldürürsün? Sen öl başkası kalsın ki hasıl olacak büyük günah senin boynunda kalmasın. Böyle bir durum olsa bile ikrah caiz değildir.

Evet bu konuda farklı mesele daha var. O da maslahatları gözetme meselesidir. Yani bazen maslahattan dolayı birden fazla topluluğun öldürülmesindense bir topluluğun öldürülmesi daha ehven olur. Ancak bunu da iman ve ilim ehli yapabilir. Bu durum korku, ihanetten, imanın gitmesinden veya Yahudi ve Hristiyanları dost edinmekten kaynaklanmaz. Ancak bu meselenin bazı kuralları vardır. Yoksa mutlak olarak yapılmaz.

430 *Nisa*, 4/140

Scanned with CamScanner

Genel olarak bizim takrir ettiğimiz şey müslümanlara karşı müşriklere destek vermek bir çeşit riddettir. Bundan kaçınmak gerekir. Müslümanlara düşen müslümanlara yardım etmesi, mal ve diğer şeylerle müslümanlara destek vermesidir. Çünkü müminler birbirlerine karşı birbirlerini destekleyen bir binanın tuğlaları gibidir. Coğrafi sınırlar müslümanlar arasına fark koymaz. Çünkü müslümanlar, müslümanlar dışındakilere karşı el eledir. İster bir müslüman doğuda, diğeri batıda, diğer güneyde diğeri de kuzeyde olsun fark etmez. Bu imanın bir hakikatidir. İman kardeşliğini coğrafi sınırla sınırlayan kişide henüz cahiliye kalıntısı olup, İslam'ı ve İslam'ın hakiktini bilmeyen kişidir. Bu konuda uzun bir hadis mevcuttur.

Scanned with CamScanner

ÜÇÜNCÜ ASIL: PEYGAMBERİN KİMDİR?

Bir müslüman, bütün peygamberlere iman eder. Fakat peygamberimiz olan Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in peygamberlerin sonuncusu olduğuna, onun şeriatinin diğer bütün şeriatlerin hükmünü kaldırdığına itikat eder. Musa ve İsa *(aleyhimüsselâm)*'a iman ederiz, fakat ne Musa *(aleyhisselâm)*'a ne de İsa *(aleyhisselâm)*'a tabi oluruz. Onların değerini ve Allah katındaki konumlarını kabul ederiz. Diğer bütün peygamberler için de böledir. Hiçbirini diğerinden üstün görmeyiz. **"Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz."**[431] Hiçbir peygamberi eksik görmeyiz. Çünkü bu küfür ve riddettir. Fakat Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatinin diğer bütün şeriatleri neshettiğine inanır, sadece Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e tabi oluruz.

Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur kelimesinin manası: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emirlerine itaat eder, haber verdikleri şeyleri tasdik ederiz. Nehyettiği şeylerden de ictinab ederiz.

Bizler bu üç aslı gerçekleştirdiğimizde içinde bulunduğumuz durum değişir, yenilmeyen bir ümmet haline dönüşürüz. Öyle bir ümmet oluruz ki bir aylık mesafeden düşmanlarımız bizden korkacaktır. Nitekim *Sahihayn*'da geçen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Cabir ve başka sahabelerin yanındayken şunları söylemiştir: *"Bir aylık mesafeden düşmana korku salmakla yardım edildim."* Bu Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e has bir durum olduğu da söylenir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* düşmana saldırmak istediğinde düşmanın kalbine bir aylık mesafeden korku atılırdı. İlim ehlinden bazıları ise bir aylık mesafeden düşmanın kalbine atılan bu korku Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ümmeti için de geçerlidir demiştir. Ancak bu korku sadece müslüman ismi taşıyanlar için değildir. İnsan bazen Allah düşmanlarını dost edinip, münafıklık yapabilir.

Bu korku Allah*(azze ve celle)*'ye karşı sadık olan müslümanlar için geçerlidir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* infak etmeye davet ettiğinde Ömer *(radıyallâhu anhu)* malının yarısını getirmiş, kendisinden başka kimse bu kadar infakta bulunmadığını zannetmişti. Ancak bugün bizler infak ederken maaşından on riyali bile infak etmiyoruz. Yüklü miktarda infak ettiğinde de kendini beğenmeye, kibirlenmeye başlar. Halbuki Ömer *(radıyallâhu anhu)* malının yarısını infak etmiş, kendisinden daha fazla kimse infak etmeyeceğini zannetmişti. Bununla alakalı hadisi Buhari muallak olarak rivayet etmiş, Ebu Davud ceyyid bir senetle mevsul olarak rivayet etmiştir.

431 *Bakara*, 2/136

Scanned with CamScanner

Ancak Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* malının tamamını infak eder. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *"Ey Ebu Bekir! Ailen için geride ne bıraktın?"* diye sorduğunda "Allah ve Rasûlünü bıraktım" diye cevap verir. Bunun üzerine Ömer *(radıyallâhu anhu)*: "Vallahi asla hayırda seni geçemiyeceğim" der.

İman hakikatleri terbiyecisi Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in olduğu bu yüce topluluk da özümsenince, doğu ve batıda beldeler fethedildi. Bu topluluktaki biri için, İslam üzere olduktan sonra nasıl öldüğü önemli değildi. Nitekim Hubeyb bin Adiy *(radıyallâhu anhu)* şöyle demişti:

Müslüman olarak öldükten sonra benim için önemli değildir,

Allah için hangi yanım üzere öldüğüm

Bu Allah içindir eğer dilerse O,

Parça parça edilmiş vücudumu cennete koyacaktır

Kılıçla ölmeyen kişi farklı bir sebepten ölür

Ölüm sebepleri farklılaşsa da ölüm birdir

Hangisi daha güzel; savaşta gerisin geriye kaçmayıp Yahudi ve Hristiyanlara karşı Allah yolunda savaşırken mi ölmen?

Yoksa bir bahçede veya tatile giderken yolda ölmek mi? Ya da küfür devletlerinde seyahat ederken mi?

Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim malını korurken öldürülürse şehittir."*

Her kim müslümanların ırzını, hürmetini ve topraklarını korumak için savaşırken öldürülürse şehit olur. Bu tür bir ölüm, malını muhafaza ederken öldürülmekten daha evladır.

"Her kim dinini muhafaza ederken öldürülürse şehittir." Bu ise şehadetin en üst mertebesidir. Çünkü ameller fazileti bakımından farklılaşır. Şehadet makamı büyük ve yücedir. Şehitliğin de mertebeleri ve makamları vardır. *"Allah'ın kelimesi yücelsin diye savaşan kişi Allah yolundadır."*

Ölüm kaçınılmaz olmasaydı

Korkak bir şekilde ölmen utanç verici olurdu

Scanned with CamScanner

"Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emrettiklerine itaat etmek" ile alakalı Urve *(radıyallâhu anhu)*'nun mürsellerinde sahih bir senetle rivayet edilen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bir gün mescitte sahabelere hutbe verirken: "Ey insanlar! Oturun" dedi. O sırada Abdullah bin Revaha mescidin dışındaydı. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in oturun emrini işittiğinde oracıkta oturur. Bu durumu Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e haber verince Allah Rasûlü *"Allah Teâlâ, Allah'a ve Rasûlüne olan itaatini arttırsın."*

Müslim'de geçen Rafi bin Hadic *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bize fayda verecek bi şeyden nehyetti. Ancak Allah ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e itaat etmek bizim için daha faydalıdır."

Bu meseleyle alakalı hadisleri vermek oldukça uzun sürer. Bu kadarıyla yetindik.

Soru: Bizler hazırlık yapmadığımız halde nasıl sadece müslüman olmakla zafer kazanacağız? Halbuki Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur **"Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve savaş atları hazırlayın."**[432]

Cevap: Ben bunu söylemiyorum. Ben diyorum ki: Hazırlık yapmak zaruridir. Fakat zafer, sadece güç ile elde edilmez. İslam'ın hakikati bizde yerleşmesi gerekir. Ne kadar teçhizat bakımından hazırlık yapsak da, ne kadar sayıca fazla olsak da sadece bunları yapmak hakiki zaferi elde etmek için yeterli değildir. Gerçek zafer imanla olur. Sahabeler, Huneyn gazvesinde olduğu gibi sayıları ve teçhizatları fazla olmasına rağmen nasıl bir sonuçla karşılaştılar. Halbuki onlar, sayıca çok olmakla sevinmişlerdi. Ama ilk başta yenilgiye uğradılar. Daha sonra zafer kazandılar. O halde hazırlık yapmak zorunludur. Yoksa hazırlık yapmadan sadece her şeyi imana havale etmek doğru olmaz. Bu maksadın dışında olan, Allah Rasûlü ve sahabenin sünnetine ters olan bir şeydir. Asıl maksat, evet bizler hazırlık yapmamız gerekir fakat bu hazırlığa güvenmememiz gerekir. Çünkü bizler ne kadar da hazırlık yaparsak yapalım yine de düşmanın sayısına ve teçhizatına ulaşamayız. Onlar hem sayı hem de teçhizat bakımından çok daha üstünler. Fakat bizler imanımızla onlara karşı galip gelebiliriz. Böyle söylerken, bir insan asla hazırlık yapmasın demek istemiyoruz. Böyle bir düşünce hatalı olmakla beraber hiç kimse böyle bir görüş ortaya atmamıştır.

Soru: Nefisle cihad olur mu? Mücahidleri yanlış görenler hakkındaki görüşünüz nedir? Sadece dua etmek yeterlidir diyenler hakkındaki görüşünüz nedir?

---

432 *Enfal*, 8/60

Scanned with CamScanner

Cevap: Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Ne oldu ki, size "Allah yolunda sefere çıkın" denilince, yere çakılıp kaldınız. Yoksa ahiretten vazgeçip dünya hayatını mı seçtiniz? Oysa ahirete göre dünya hayatının yararı, pek az bir şeydir."**[433]

Müslümanlara yardım etmek, onlara destek vermek için savaşa çıkmak vaciptir. Nitekim daha önceden de dediğimiz gibi müslümanlar, düşmanlarına karşı el eledir. Müslüman müslümanın kardeşidir. Nitekim Müslim'de geçen bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Müslüman müslümanın kardeşidir; ona zulmetmez, onu yüzüstü bırakmaz ve onu (düşmana) teslim etmez."* Müslüman kardeşlerine zulmettiklerini, ırzlarını çiğnerken gördüğünde koltuğuna yaslanmış bir şekilde oturmuş internette sörfetmen en büyük yüzüstü bırakman değil midir? Ebu Davud ve Nesai'de Enes *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği sahih bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Mallarınızla, canlarınızla ve dillerinizle müşriklere karşı cihad edin."* O halde cihadın mertebeleri vardır:

Her kim bedeniyle cihad etmekten aciz kalırsa diliyle cihat etmesi gerekir. Diliyle cihat etmekten aciz kalan kimse ise malıyla cihat etmesi gerekir. Her kim hem can, hem mal hem de diliyle cihat etmeye kadirse, bu zaten istenilen bir durumdur. Bu durumun da çeşitli mertebeleri vadır. Bu üçüyle de cihad etmek farzı ayndır demiyorum. Cihadın mertebeleri vardır. Mücahitlerin ihtiyaçlarına göre farzı ayn olan cihadın mertebeleri değişkenlik gösterir. Genel anlamda cihad farzı kifayedir. Ancak müslümanların beldeleri istila edildiğinde, düşman müslümanlara saldırdığında, yakın çevredeki müslümanların cihad etmeleri gerekir. Bu durumda onlar için cihad farzı ayn olur. Yakın çevredeki müslümanlar bu farziyeti yerine getirmezlerse, bir sonraki yakın müslümanlara cihad etmeleri farzı ayn olur. Bu durum ilim ehli nazarında icma mahallidir. Nitekim Kurtubi ve diğer alimler bu icmayı aktarmıştır.

Müslüman kardeşler, istedikleri ihtiyaçları ve esasları bildirirler. Bu esas ve ihtiyaçların giderilmesi özelliği kimde varsa bu durumda o kişi hakkında cihad farzı ayn olur.

Bütün müslümanlar üzerinde mal ile, dil ile kalp ile ve azalarla cihad etmesi gerekir. Çünkü cihadın çeşitli mertebeleri vardır. Allah Teâlâ cihaddan geri duranları ve müslümanlara yardım etmeyenleri kınamıştır. Müslümanlara dua etmek istenilen bir durumdur. İnsan bizzat kendisi cihada çıkmakta aciz kalırsa, bu durumda müslümanlara yardım ve zafer vermesi için ısrarlı bir şekilde Allah'a dua etmesi gerekir. Aynı zamanda malından da infak etmesi ve müminleri cihada teşvik etmesi gerekir:

433 *Tevbe*, 9/38

Scanned with CamScanner

"Ey iman edenler! Kafirlerden (öncelikle) yakınınızda olanlarla savaşın ve sizde bir sertlik bulsunlar."[434] Bir başka ayette: **"Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah'ın ve Rasûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak din İslam'ı din edinmeyen kimselerle, küçülerek (boyun eğerek) kendi elleriyle cizyeyi verinceye kadar savaşın."**[435]

Soru: Günümüz olaylarına baktığımızda bu olayların hakiki mümini diğerinden ayıran bir mihenk taşı olduğunu görmüyorlar mı? Ortaya çıkan bu durumlar, siyasi fetvaların müdahalesiyle mi oldu yoksa sadece hak olan kelime için mi tüm bu yapılanlar?

Cevap: Bu güzel bir soruydu. Günümüz olayları hakiki mümin ile diğerlerini birbirinden ayıran mihenk taşıdır. Daha önceden de mihenk taşı olan ve imandan kaynaklanan durumlar ortaya çıktı.

Kalbinde iman olanın, imanı azalarında izhar olur. Kalbinde iman olan kişi, müslümanlar için ve müslümanlara ağlar.

Çeçenistan'da müslümanlar öldürüldü. Irak muhasarası on iki yıl boyunca sürdü hala da sürüyor. Filistin, Filipin'de ve birçok yerde müslümanlar öldürüldü. Amerika'ya ağladıkları kadar bu müslümanlara ağladıklarını görmedik. Kalbinde iman ve hakiki İslami hassasiyet ve duyguları olan kimse, sadık bir kalple acı dahi olsa hakkı söyler, Allah için kınayıcının kınamasından da korkmaz. Her yerde müslümanlara yardım eder.

Batıya yardım etmek, olaylar kınanamak ve İslam beldelerinin yıkılmasına itiraz etmemek ise iki şeyden kaynaklanır;

Ya güçsüzlükten ya da nifaktan kaynaklanır.

Soru: Bir öğrenci vesilesiyle İmam Muhammed b.Suud İslam Üniversitesi hocalarından birine Afganistan cihadı hakkında görüşünün ne olduğunu sordum. Hoca, sorulan soru karşısında panikleyerek "Afganlılar mücahid değiller. Bizler onlara dua değil, beddua ederiz. Onların, Amerika tarafından öldürülmesini destekleriz. Çünkü onlar kabir ehlidirler.

Aynı cevabı geçen hafta üniversitelerde konuşmacı olanlardan biri de yapmıştı. "Afganlılar, kabir ehlidir ve sulta öğrencileridir" demişti.

---

434 *Tevbe*, 9/123

435 *Tevbe*, 9/29

Scanned with CamScanner

Bu mesele hakkında sizden bir açıklama yapmanızı istiyoruz.

Cevap: Bu soruya birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: Taliban hükümeti islami bir hükümettir. Gerçek İslam orada temsil edilmiştir. Nitekim Taliban yönetimi birçok kabirleri yıktırmış, putları yerle bir etmiştir. Onlar, sürekli olarak cahil insanları bilinçlendirme çabası içinde olup, tevhide davet etmektedirler. Bidat olan bazı emareleri onlar yapmamıştır. Bazı beldelerde şirk amelinin var olması, ilmin ve davetçilerin azlığından kaynaklanır. Taliban hükümeti ise sürekli olarak davetçilere ve ıslah edicilere bu cahil insanlara davette bulunmayı ve onları bilinçlendirmeye davet etmektedir. Cahili olan bu emareler, Taliban talebeleri arasında yoktur. Taliban hükümeti ise kendini İslam'a nispat eden diğer beldelere hilafen bu tür cahili emareleri korumamaktadır. Kendini İslam'a nispet eden bazı beldelerde şirk emareleri olduğu halde devlet onu korumaktadır. Bunun dışında Arap beldelerinin tamamı Allah'ın şeriati dışındaki yönetimlerle hükmediyor. Tağutlar ve vad'i kanunlarla ülkeyi yönetiyorlar. Ayrıca Arap memleketleri Birleşmiş Milletlerle bir ittifak içindedirler. Halbuki Taliban hükümetinde böyle bir şey yoktur.

Bu iki fark arasında adalet ve insaf nerede? Afganların putperest olduğunu söylemek büyük bir cehalettir. Her ne kadar şirk ameli Afganlılar arasında gözükse de cahil olan fertlerin yaptığı bir ameldir, Talibanla bir ilişkisi yoktur. Taliban devleti, şirk alameti olan bir şeyi muhafaza etmez.

"Afganlar mücahid değildirler" sözünü söylemesi ise cihadın hakikatine cahil kalmasından kaynaklanır. Çünkü cihadın mertebeleri vardır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Malını muhafaza ederken öldürülen kişi şehittir."* İmam Müslim sahihinde bu hadisi rivayet etmiştir.

"Her kim kendi ırzını müdafaa ederken öldürülürse şehittir. İslam beldelerini müdafaa ederken öldürülen şehittir. Her kim Allah'ın kelimesi yücelmesi için savaşırken öldürülürse şehittir." Bu hadis muttefekun aleyh bir hadistir.

Cihad iki kısımdır:

Talep cihadı ve savunma cihadı. İkisi de Kur'an ve Sünnet'le meşru kılınmış olan cihadlardır.

Scanned with CamScanner

Talep cihadına delil Allah Teâlâ'nın şu ayetidir: **"Yeryüzünde fitne kalmayıncaya kadar onlarla savaş"**[436] Yeryüzünde şirk olduğu, Allah'ın otoritesinden başka otoriteler var olduğu, şirk amelleri işlendiği ve küfür alametleri olduğu müddetçe bu cihad da var olmaya devam edecektir. Ta ki bu saydıklarımız İslam'a boyun eğene veya cizye vermeye razı olana kadar. İster Yahudi olsun ister Hıristiyan fark etmez. Mürted ise kendisinden cizye kabul edilmez. Mürted ya İslam'a geri döner ya da boynu vurulur. Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah'ın ve Rasûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak din İslam'ı din edinmeyen kimselerle, küçülerek (boyun eğerek) kendi elleriyle cizyeyi verinceye kadar savaşın."**[437] Müslim'de geçen İbn Büreyde *(radıyallâhu anhu)*'nun babasından rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Müşrik düşmanlarla karşılaştığın zaman onları üç şeye davet et. Hangisini kabul ederlerse onlardan bunu kabul et ve onlarla savaşmaktan el çek."* Allah Rasûlü bu üç şeyi sayarken ilk önce İslam'a davet etmesini emreder. Şayet buna icabet ederlerse müslümanların lehine ve aleyhine olan haklar onlara da tanınır. Kabul etmezlerse onlara, cizye vermeye davet etmesini emreder. Cizye vermekten imtina ederlerse onlarla savaşmayı emreder.

O halde Afgan mücahidler, dünya devi olan Rus devletini yıkmışlardır. Şu an ise kendi ırzlarını, İslam beldelerini ve mallarını muhafaza etmekteler. Afganların gösterdiği bu mücadele cihad olarak adlandırılır. Irzını, dinini ve akidesini muhafaza etmek için savaşırken öldürülen Afganlar, şehid olarak kabul edilirler.

"Afganların öldürülmesini destekliyoruz" sözüne gelince; ben derim ki böyle bir destek, Müslümanlara karşı Hristiyanları desteklemektir. Afganları, böyle kimseleri ve İslam'ın düşmanı olan herkesin hoşuna gitmeyecek şeyleri yaptıklarından dolayı müjdeliyorum. Çünkü İslam, ileride hakim olacak, zafer kazanacak, Allah*(azze ve celle)* dinini yüceltecek, dostlarını yüceltecek, düşmanlarını ise yüzüstü bırakacak.

Alimler, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in dinine yardım edilmesini hoş görmemek kişide var olan nifaktan kaynaklandığını söylemiştir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in dininin alçaltılmasına sevinmek de yine nifaktan kaynaklanır.

Fakat bunlar, Afganları müslüman görmüyor olabilirler!

436 *Bakara*, 2/193

437 *Tevbe*, 9/29

Scanned with CamScanner

Buna cevaben deriz ki: Bunların müşrik olduğuna dair bir açıklama ve beyan olması gerekir. Şirkin, hepsinde vaki olduğu ortaya çıkması, Taliban devletinin şirki muhafaza etmesi gerekir. Halbuki böyle bir durum Taliban'da mevcut değildir. Böyle bir şeyin olduğunu söylemek ise çok zordur.

Bunlar (Suud İslam Üniversitesi hocaları) Afganların öldürülmesini destekleyip Amerika'ya yardım ediyorlar. Bu tamamen bir sapkınlık ve tahriftir. Velev ki Taliban hükümetinde bazı şirk ve bidat ameller olduğunu varsayarsak bile yine de Taliban, Batı nazarında İslam'ı temsil etmektedir. Dolayısıyla Taliban'ı öldürmek, İslam'ı öldürmektir. O halde Taliban'ın yanında olmak, onlara dua etmek ve onları desteklemek gerekir.

Velev ki bu cahil adamın sözünü doğru sayıp onları putperest olarak kabul etsek bile –ki onun söylediği yalan ve iftiradan başka bir şey değildir- hangisi daha hakka yakındır; Taliban hükümeti mi yoksa Amerika mı? Kaldı ki Taliban Allah'tan başka ilah olmadığına Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ise Allah'ın Rasûlü olduğuna şahitlik ediyor. Onların beldesinde İslam'ı ve müslümanları kötüleyecek bir şey yok. İmkan ölçüsünde müslümanlara yardım ediyorlar. İçlerinden bazılarında şeriate muhalif şeyler olabilir. Halbuki Amerika, İslam'a savaş açmış, kelime-i şehadeti ikrar etmemektedir. İslam'ı asla kabul etmezler, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in peygamberliğini kabul etmezler. Aklen ve şeran baktığımızda Taliban, İslam'a Amerika'dan daha yakındır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Elif Lâm Mîm. Rumlar, yakın bir yerde yenilgiye uğratıldılar. Onlar yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde galip geleceklerdir. Önce de, sonra da emir Allah'ındır. O gün Allah'ın (Rumlara) zafer vermesiyle mü'minler sevinecektir. Allah dilediğine yardım eder. O, mutlak güç sahibidir, çok merhametlidir."**[438] Rumlar, Farslılara göre hakka daha yakın oldukları için müslümanlar sevindiler. Müslümanlar, Rumların Farslıları yeneceğine dair iddiaya girmişti. Çünkü Rumlar, hakka daha yakındı.

Müslümanların maslahatını arayan hakiki bir müslüman, hakka yakın olanların zalimlere, İslam'dan uzak olanlara karşı zafer kazanmasına sevinir. Durum böyleyken kendini İslam'a nispet eden ve birçok yerde İslam'a bayraktarlık yapan, Allah'ın ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in düşmanlarına karşı savaşan, Allah'ın hadlerini ikame eden, Birleşmiş Küfür Milletlerinin yönetimini kabullenmeyen kimseler hakkında nasıl bir tutum sergilemek gerekir? Nasıl olur da kalbi hakka karşı kör olmayan bir insan, Taliban'a karşı Amerika'yı destek verilmesi gerektiğini söyleyebilir?

"Onlar otoriteyi/yönetime gelmeyi isteyen öğrencilerdir" sözüne gelince; haksız

438 *Rum*, 30/1-5

Scanned with CamScanner

yere niyet sorgulamaktır. Böyle bir iddiayı falan bir alim, falan bir imam, falan bir müellif, falan davetçi, falan hatip ve falan vaiz için de söylemek mümkündür. Ancak şeriat böyle bir şeyi kabul etmez, akıl da akıllı bir kişi de bunu kabul etmez. Çünkü bu tür şeyler, prensipleri sorgulamaktır. İnsanların maksatlarını itham etmek sapkınlık ve tahrif olup, aciz insanların kullandığı bir silahtır. Bunlar, Afganların kabir ehli olduğunu veya İslam'a sırt çevirdiklerini ve İslam'a muhalif olduklarını ispatlamaktan aciz kalınca bu sefer onların niyetleri ve maksatları hakkında konuşmaya başladılar. Halbuki böyle konuşmaları lehlerine değil aleyhlerine hüccettir. Afganların niyet ve maksatlarını sorgulamak, onların İslam'ı izhar ettiğini, İslam'a yardım ettiklerini ve İslam'ı muhafaza ettiğine delildir. Fakat aynı zamanda bu delil, yalancı iftiracıların bir çelişki içinde olduğuna da delildir.

Bu konuda özellikle şunu söylemek istiyorum Afganistan'daki müslüman kardeşlerimize ve diğer dünyanın her yerindeki müslümanlara yardım etmek vaciptir. İnsanların, onlar hakkında terörist ithamında bulunmaları sapkınlık ve tahriftir. Müslümanların maksatlarını itham etmekte bir sapkınlık ve tahriftir.

Asıl terörist devlet, Amerika devletidir. Sudan ve Libya'ya darbe vurdu. Irak'ı on yıldan fazla bir süre muhasara altına aldı. Amerika aynı zamanda Filistin'deki müslüman kardeşlere darbe vuran mücrim terörist Şaron'u desteklemiştir. Neden müslümanlar, bunların terörist olduklarını söylüyorlar da Yahudiler onları terörist olarak tasnif etmiyor?

O halde asıl maksat İslam'dır. Allah en iyisin bilendir.

Soru: Taliban'a zekat verilir mi?

Cevap: Evet. Onlara zekat verilir. Çünkü onlar Allah yolunda cihad ediyor, Allah'ın ve müslümanların düşmanlarına karşı savaşıyorlar. Bu nedenle onlara zekat verilir. Çünkü mücahitlere zekat vermek helaldir. Cihad vasfıyla vasıflanan herkese zekat vermek helaldir. Aynı zamanda cihada hazırlık yapılması için de zekat verilebilir. Bunlara verilen zekat, cihad, yardım, tıbbi ilaçların alınması ve benzeri şeyler için verilebilir.

Soru: Ey Şeyh! Taliban hakkında onların niyetlerini itham eden kardeşler hakkında neden bunlar –Velev ki Taliban için kötüdür desek- Taliban'dan çok daha kötü devletler olmasına rağmen neden Taliban'ın akidesi hakkında konuşuyorlar da bu devletlerin akidesi hakkında konuşmuyorlar. Neden Taliban hakkında konuşuyorlar da bunlar hakkında susuyorlar?

Scanned with CamScanner

Cevap: Vallahi bu çok açıktır. Daha önceden de sana dedim. Bu tür cahiliye alametleri ne Taliban'ın lider kadrosunda bulunur ne de Taliban bunları destekler. Halbuki İslam'a kendini nispet eden birçok devletlerde birçok şirk alametleri olmakla beraber devlet bu alametleri korumaktadır. Ama bunlar bu tür yönetimlere itiraz etmemektedirler.

Çeşitli sistem ve vad'i kanunlarla yönetilen kendini İslam beldesine nispet eden beldelere itiraz etmeyenler hakkındaki görüşüm şudur; çünkü bunlar bu tür sistemlerden nemalanmaktadırlar. Onlar, bu tür devletleri kınamamakta, onların sapkınlıklarını, tahriflerini ve müslümanlara olan ihanetlerine itiraz etmemektedirler. Asla onlar aleyhine konuşmazlar. Hatta bu tür devletler hakkında konuşurken, sanki Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali ve diğer raşid halifelerden olan Ömer bin Abdulaziz *(radıyallâhu anhum)* hakkında konuşuyormuş gibi, onların yaptığı cihad ve fetihlerden bahsediyormuş gibi bahsederler. Bu ne anlama geliyor? Islah eden insanlar hakkında konuşuyor, onları ifsat edici insanlar olduğunu iddia ediyor bu ne manaya geliyor? Devenin gübresi devenin olduğunu gösterir. Ayak izi, oradan yürüyen birinin olduğunu gösterir. Varsayalım ki Taliban hakkında böyle konuşanlar müctehittirler, onlar yalnızca hakkı göstermektedirler. O halde ben şu soruları cevaplamalarını istiyorum:

Birinci soru: Neden Taliban hükümetini kınıyorlar da kabirleri koruyan ve vad'i kanunlarla yöneten devletleri kınamıyorlar?

İkinci soru: Taliban hükümetini yıkmaları için Amerika'ya neden yardım ediyorlar? Halbuki onlar da biliyorlar ki Taliban hükümetinde birçok Müslüman cemaatler var.

Üçüncü soru: Biliyorlar ki Amerika devleti müslümanlara karşı savaşan terörist bir devlettir. O halde Sudan'daki imalathaneyi havaya uçurduğunda, Irak'ı muhasara altına aldıklarında, mücrim Şaron'a yardım ettiğinde Amerika'yı kınamadılar? Neden Amerika, Şaron'u veya herhangi bir yahudiyi terörist ilan etmezken müslümanlardan birçok cemaati terörist olarak vasıfladığında Amerika'yı kınamadılar?

Tüm bunlar onların yaptıklarının kötü olduğunun ve yalan yanlış kafa karıştırdıklarına dair en bariz alametlerdir.

Scanned with CamScanner

ولا يشرك في حكمه أحدا

SEKİZİNCİ RİSALE:

O, HÜKMÜNE HİÇBİR KİMSEYİ ORTAK ETMEZ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

ÖNSÖZ

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam peygamberlerin sonuncusu Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, ailesinin ve bütün ashabının üzerine olsun.

Bu risale, çok değerli Şeyh Süleyman bin Nâsır el-Ulvân'ın, Allah'ın indirdiği hükümler dışında hüküm ve teşri koymakla alakalı yaptığı bir dersten alınmıştır. Önemine binaen bunu başlı başına bir risale yaptık.

Dâru'l Ulvân

Scanned with CamScanner

O, HÜKMÜNE HİÇBİR KİMSEYİ ORTAK ETMEZ

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"O hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez."**[439] Bu ayete binaen teşri hakkı ancak Allah'a aittir. Bir mahlukun teşri hakkı yoktur. İnsana düşen sadece tabi olmaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Yoksa, Allah'ın izin vermediği bir dini kendilerine tutulacak yol kılan ortakları mı var?"**[440] Kul, bir kanun koyduğunda müşrik olur. Bu şirk, uluhiyet, rububiyet ve esma ve sıfatlara şirk koşmakla irtibatlıdır.

Allah'ın şeriati değiştirilip yerine vad'i kanunlarla hükmedilmesi, Allah'a eşit tutmaktır ki bu da Rububiyet tevhidinde şirk koşmaktır. Böyle yapan bir kişi Allah'ın 'el-Hakem' ismi hakkında tartışmış olur ki bu da isim ve sıfat tevhidinde Allah'a şirk koşmaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hüküm ancak Allah'a aittir."**[441] Vad'i kanunlarla yöneten kişi ise 'Hüküm ancak çıkartılan kanunlara aittir' demiş olur ki bu da büyük bir cerimedir.

Aynı zamanda uluhiyet tevhidine de şirk koşmuş olur. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez."**[442] Dolayısıyla Allah'ın hükmüyle hükmetmeyen, vad'i kanunlarla hükmeden bir kişi tevhid çeşitlerinin tamamında şirk koşmuş olur. Bu durum ise 'La ilahe illallah'ın manasını zıttır.

Küfür: İmanın aslıyla çelişen, imanın aslıyla bir araya gelmeyen bir sözün söylenmesi veya fiilin yapılması veya böyle bir itikatta olmaktır. Ne zaman ki imanın aslına zıt bir fiil veya söz veya itikatta olursa, 'La ilahe illallah'ın manasına zıt bir şey yapmış olur.

'La ilahe'nin manası nedir?

Yani Allah'tan başka ibadete layık yoktur. Yani Allah dışındaki bütün mabutları devreden çıkarmaktır.

Vad'i kanunlar, bizzat kendisi bir mabud olduğuna göre sen bu kanuna muhakeme olursan veya bu kanunu hakem tayin edersen veya bu kanunu ikrar edersen veya bu kanuna inanırsan veya bu kanuna temayül edersen, 'La ilahe'nin manasını yerine getirmiş olmazsın. Allah dışındaki diğer tüm mabutları inkar etmiş olmazsın. Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim 'La ilahe illallah'*

439 *Kehf*, 18/26

440 *Şura*, 42/21

441 *Yusuf*, 12/40

442 *Kehf*, 18/26

Scanned with CamScanner

der, Allah dışında kendisine ibadet edilenleri tekfir ederse, onun malı ve canı haram olur. Hesabı ise Allah'a kalmıştır." Müslim rivayet etmiştir.

Bizler biliyoruz ki itaat, ibadettir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: ""**Ey ademoğulları! Ben size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?**"[443]

Ayette geçen 'kulluk etmeyin' cümlesinin manası yani itaat etmeyin manasındadır.

Bizler Allah*(azze ve celle)*'nin "**(Yahudiler) Allah'ı bırakıp, hahamlarını; (Hristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i Rabb edindiler. Oysa, bunlar da ancak, bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur.**"[444] ayetinde Allah Teâlâ itaati 'ibadet' olarak isimlendirmiştir. Çünkü insanlar hahamlara yani kendi alimlerine ve ruhbanlara yani abitlerine itaat ediyorlardı. Hahamlar ve rahipler, onlara haram ve helalleri belirlerken, insanlar da onlara tabi oluyorlardı. Allah Teâlâ böyle bir davranışı şirk olarak isimlendirmiştir. Nitekim Allah Teâlâ ayette **"Onlara boyun eğerseniz şüphesiz siz de Allah'a şirk koşmuş olursunuz."**[445] Yani sen bir mahlukatın belirlemiş olduğu helal ve haramlarına uyarsan, sen de Yahudi ve Hristiyanların haham ve rahiplerinin haram ve helal kıldığı şeylere tabi olduğundan dolayı şirk koştuğu gibi şirk koşmuş, müşrik olursun.

O halde 'La ilahe' demenin manası nedir?

Yani böyle bir şirkten teberri etmendir. 'La ilahe' demek bütün şirklerden beraattir. Yoksa sadece kabirlere ibadet etme şirki değildir. Teşri (kanun koyma) şirkinin, kabirlere ibadet etme şirkinden geri kalır yanı yoktur.

'La ilahe' demenin manası ister kabir şirki olsun veya sevgide aşırıya gitme şirki olsun veya itaat şirki olsun veya teşri şirki olsun veya Allah'ın kanunlarını değiştirme şirki olsun fark etmeksizin bütün müşrkilerden teberri edersin. Şirkin her çeşidinden teberri edersin. Çünkü şirkin birçok şekli vardır. 'La ilahe' demek ise bütün bu şirk çeşitlerinden beraattir.

'İllallah' ise kulluğun sadece Allah'a yapılması demektir.

Ubudiyyet (kulluk): Allah Teâlâ'nın sevdiği ve razı olduğu her türlü söz ve gizli ve açık yapılan fiilleri kapsayan kapsayıcı bir isimdir

443 *Yasin*, 36/60

444 *Tevbe*, 9/31

445 *En'am*, 6/121

Scanned with CamScanner

الولاء والبراء

DOKUZUNCU RİSALE:

EL-VELÂ VE'L BERÂ
(DOSTLUK VE DÜŞMANLIK)

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER
YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم االه الرحمن الرحيم

Kur'an'da bin yerden daha fazla müminleri dost edinmenin, yardım etmenin, müminleri korumanın, ırzını muhafaza etmenin zorunluluğuna ve gerekliliğine dair ayetler mevcuttur. Aynı zamanda kafirlere düşmanlık etmek, onlardan sakınmak, onların şerrinden ve tuzaklarından korunmanın zorunluluğuna ve onlara düşmanlık beslemenin vücubiyetine dair ayetler vardır. Bu konuda Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den mütevatir yolla rivayet edilen hadisler de mevcuttur.

Mütevatir hadis, hadisin isnadının Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e sahih bir şekilde ulaştığı ve alimlerin kabul ettiği hadis çeşidine denir.

Müteahhir alimler nazarında mütevatir birçok kişinin rivayet ettiği ve bu sayının senedin bütün tabakalarında olması diye geçer. Ayrıca bu kimselerin yalan üzerine birleşme imkanı olmaması gerekir. Hadis rivayet ederken 'işittik, gördük, dokunduk, kokladık' gibi bir habere dayanması gerekir.

Ancak doğru olan görüş tevatür için böyle bir şartın olmadığıdır. Çünkü senetleri sahih olup, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet edildiği sabit olup da alimlerin kabul edip teslim olduğu hadisler mütevatir hadislerdir. İmam Ahmed'in mütevatir hadis tanımında kabul ettiği tanım budur. Nitekim Zebidi Zebid ehline yazdığı *'es-Sünne'* adlı risalesinde İmam Ahmed'dan böyle rivayet etmiştir. İbn Ebi'l İzz *'Şerhu't Tahaviye''* adlı kitabında da bunu zikretmiştir. Aynı zamanda İmam Ahmed ve bir grup selef imamından da böyle zikretmiştir. Müteahhir alimlerin mütevatir için şart koşmuş oldukları diğer şartlar, mütekellimler ve müteahhir fakih ve usulcülerin koymuş olduğu şartlardır.

Scanned with CamScanner

el-Vela kelimesi, muvalat (dostluk)'tan gelir. Muvalat ise destek/yardım manasını da barındırır. Destek/yardım ise birkaç şekilde ortaya çıkar; mali yardım, dil ile yardım, kılıç ile yardım, kalp ile yardım. İman ile alakalı varid olan tüm şeyler söz ve amel olarak varid olmuştur. Kalp ve dil sözü, kalp ve lisan ameli... Tüm bu azalar, el-vela ve'l bera babında ortaya çıkar. Çünkü vela ve'l bera, bütün imani işlerle alakalıdır. Yani bazı ameller itikatla, bazıları ise sözle, bazıları fiille alakalıdır. Fakat el-vela ve'l bera, tüm bu sayılanlarla alakalıdır. Çünkü kalp, birini sevdiği zaman onu dost edinir. Dost edindiği ve hakiki dostluğu iddia ettiği zaman, ona yardım etmesi gerekir. Gerçek dostluğu iddia ettiği halde ona yardım etmezse bu tür bir dostluk doğru hakiki bir dostluk sayılmaz. Mesela Allah'a sevgiyi veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i sevdiğini iddia eden bir kişi aynı zamanda Allah'ın düşmanlarını dost edinirse, o kişi sevgi iddiası kabul edilmez. **"De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."**[446]

İbn Kayyım:

Sevgilinin düşmanlarını seversin de

Sevgiliyi sevdiğini mi iddia edersin?

Bu imkansız, sevgilinin sevdiğine düşmanlık mı edersin?

Bu nasıl bir muhabbettir ey şeytanın kardeşi?

Bu nedenle insanın, şahsi işlerdeki yardım ve buğza olan meyli, şeri işlerdeki temayülünden daha çoktur. Yani insan, birinin malını almakla veya ırzını çiğnemekle ve kendisinden nefret ettiği için birine tokat atarak kötülük yaparsa, kendisine kötülük yapılan kişi de karşılık olarak ona buğzeder. Halbuki bu kötülüğü dinine yapsa kendisine duyduğu buğz daha az olur.

Yani insanlar şahsi işlerinde birilerine olan düşmanlık meyli, dinden dolayı duyduğu düşmanlık meylinden daha fazladır. Bu nedenle şimdilerde İslam cenabının birçok açıdan kısıtlandığını görüyoruz. Bu kısıtlama, bazen müfredattan el-vela ve'l beranın yok edilmesi yoluyla yapılan milliyetçi tartışmalarda veya kız çocukları eğitimine atletizm faaliyetlerinin eklenmesiyle veya çeşitli faktörlerdeki komplolarla İslam cenabının yok edilmeye çalıştığını görüyoruz. Tüm bunlara karşı ne bir hareketlenme, ne bir eylem, en bir açıklama ne de bir ilan görüyoruz. Halbuki insanın malına, ırzına veya evine zulmedilse bunun için sürekli konuştuğunu görürsün. Na-

446 *Al-i imran*, 3/31

Scanned with CamScanner

mazlarında bile kendisine yapılmış zulmü düşünür. Hiçbir şekilde bu zulmü kabullenmez. İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle der: "Hangi din ve hangi hayır, Allah'ın hürmetleri çiğnenirken, Allah'ın dini yok edilirken, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetleri terk edilirken gördüğü halde kalbi rahat olabilir. Böyle olan bir kimse, batıl için konuştuğunda konuşan şeytan oluyorsa, hakka karşı sessiz kalan da dilsiz şeytandır. Halbuki dünyalık olarak kendisinden eksiltilecek bir durum olduğunda bütün gayretini harcadığını, kalbi, dili ve eliyle tüm gayretiyle iyiliği emredip kötülükten nehyettiğini görürsün." İbn Kayyım böyle kimseler hakkında şunları zikreder: "Bunlar, Allah katındaki değerleri düşmekle beraber, dünyalık olarak da en büyük musibete düçar olmuşlardır. Bu musibet kalbin ölmesidir. Çünkü kalp, hayatta olduğu nispette eksiksiz, emredip nehyettiği nispette ise daha fazla hayat bulur. Bununla beraber kalp, ölü olduğunda iyiliği emretmez, münkerden de neyhetmez."

Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)*'ya 'yaşayan ölüler kimlerdir?' diye sorulduğunda "İyiliği emretmeyen, kötülükten de nehyetmeyendir' diye cevap vermiştir.

Bu nedenle Müslim'de geçen Rubeyyi' bin Hiraşe'in Huzeyfe bin Yeman *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Fitneler, tıpkı (kamışlardan örülen) hasır gibi, (insanların kalbine) çubuk çubuk atılır. Hangi kalbe bir fitne nüfuz ederse onda siyah bir leke hasıl olur. Hangi kalp de onu reddederse onda beyaz bir benek hasıl olur. Böylece iki ayrı kalp ortaya çıkar: biri cilalı taht gibi bembeyazdır; yer ve gökyüzü var oldukça buna hiçbir fitne zarar vermez. Diğeri ise, alaca siyahtır. Tepetaklak duran desti gibidir; bu kalp, ne iyiyi iyi bilir, ne de kötüyü kötü. O, hevadan kendisine ne yutturulmuşsa, onu (hak veya batıl) bilir."*

Çünkü bunların imanı veya onları hakka ve hakka yardım etmeye irşad edecek bir ilmi yoktur. Sürekli olarak müslümanlara çok az yardım eder, kafirlere karşı ise çok az düşmanlık besler. Bu da iki şeyden kaynaklanır;

Birincisi: Gaybe ve Allah'ın muhsinlere hazırladığı mükafata olan zayıf imandan

İkincisi: ilim eksikliğinden. Bir kulda ilim eksikse veya gaybe olan iman eksikse, müminlere olan dostluğu o nispette eksilir, kafirlere olan dostluğu ise o nispette artar.

Böyle bir durumun oluşmasının başka sebepleri de vardır. Örneğin dünya sevgisi. Çünkü kul, dünyayı sevdiği zaman, makam ve mevki onu müminlere yardım etme hususunda olumsuz yönde etkiler. Çünkü bazen müminlere yardım etmek, onu makamından edebilir. Bazen kafirlere düşmanlık beslemek onu mevkiinden düşürebilir. Bu nedenle Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* dünyadan ve dünyaya dal-

Scanned with CamScanner

maktan sakındırmıştır. Nitekim Allah*(azze ve celle)* Nahl suresinde şöyle buyurmuştur: **"Bu, onların dünya hayatını sevip ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu asla doğru yola iletmeyeceğindendir."**[447]

Allah Teâlâ, küfre düşmenin ve dinden uzaklaşmanın sebebi olarak dünya sevgisi ve ölümden nefret etmek olduğunu haber vermiştir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Sevban *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurmuştur: *"Neredeyse milletler, kaptaki yemeğe üşüştükleri gibi sizin üzerinize üşüşekcekler."* Sahabeler: "Ey Allah'ın Rasûlü! O gün sayıca az olduğumuz için mi böyle yapacaklar?" Allah Rasûlü: *"Bilakis o gün sizler çok olacaksınız."* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in böyle söylemesi nübüvvet alametlerinden bir tanesidir. Bu ümmet, ahir zamanda çoğalacak ki bugün mevcut durum böyledir.

İslam ümmeti bugünkü sayısı –hakiki imanı göz ardı edip sadece hüviyet/kimliklerine baktığımızda- bir milyar iki yüz milyondur. Tabi sadece müslüman olması açısından kimliğinde müslüman yazan kişi sayısı budur. Kimliğinde müslüman yazan kişi, müslüman da olabilir, münafıkta. Zındık da olabilir veya her türlü insan çeşidi de buna girebilir. Buradan maksat kimlikte 'müslüman' ibaresi yazan kişi sayısı bir milyar iki yüz milyondur. Peki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bunlar hakında ne söylemiştir? *'Fakat sizler o gün çerçöp olacaksınız."*

Buna delil Filistin'deki bir avuç siyonist yahudidir. Müslümanlar, Filistin'deki kardeşleri için kılını kıpırdatmadı. Sadece bazıları mali, bazıları ise dilde yardım etti. Askeri anlamda, ameli anlamda ve Allah'ın emrettiği hakiki anlamdaki yardım hiç olmadı. Evet belki müslümanlar günümüz vakıasında olduğu gibi coğrafi sınırlar ve vehme dayalı bazı ıstılahlardan kaynaklı mazeretlerini bildirebilirler. Fakat müslümanlar, bu engelleri kıracak sebepleri yapmadılar. Bu nedenle Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem) 'Fakat sizler o gün çerçöp gibi olacaksınız'* dedi. Şayet müslümanlar tevhidlerini ve İslam'ı, olması gerektiği gibi ortaya koyabilselerdi silahlara, tanklara ve uçaklara gerek duymadan sadece sopalarla bile Yahudileri Filistin'den çıkarabilirdi. Çünkü sahabeler zamanında düşmanlarına nispeten imkanları çok kısıtlıydı. Ancak günümüzde bu tür imkanlar çok önemlidir. Çünkü bazı insanlar, düşmanlar sayı ve teçhizat bakımından denk olmadığımız takdirde Müslümanların düşmanla karşı karşıya geldiğinde galip gelemeyeceğine inanıyor. Ancak bu düşünce doğru değildir. Çünkü tarih boyunca –nebevi tarihi kast ediyorum- kıyamet kopuncaya kadar hiçbir zaman müslümanlar ile kafirlerin güçleri eşit olmayacaktır. Çünkü kafirler sayı ve teçhizat bakımından kıyamet kopuncaya kadar daha güçlü olacaktır. Çünkü

447 *Nahl*, 16/107

Scanned with CamScanner

kıyamet, sadece mahlukatın şerli olanları üzerine kopacaktır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yirmi yedi gazveye çıkmış, bizzat kendisi yirmi yedi gazve yapmış, sonuncusu ise Tebük gazvesidir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yaptığı bütün gazvelerinde elinde bulunduğu imkanlar, düşmanın elinde bulunduğu imkanlardan azdı. Hem sayı hem de teçhizat bakımından düşmandan daha azdı. Garip olan durum ise –hakikatte garip değildir- biraz tefekkür eden birisi için Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, iki gazve hariç diğer bütün gazvelerde galip gelmiştir. Mağlup olduğu gazveler ise;

Birincisi; Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in gönderdiği okçuların Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emrine muhalefet etmesiyle...

İkincisi ise sahabeler sayıca fazla olmalarına rağmen güvendikleri gazvede oldu. Sayıca çok derken, kafirlerin sayılarından çok fazla olduğunu anlarız. Hayır öyle değil. Bu çokluk, önceki durumlarına nispeten kafirlerin sayılarından azdı. Daha önce bin veya iki bin kişiyle savaşıyorlardı. Ancak Huneyn gazvesinde bu sayıdan çok daha fazlalardı. Sayıca çok olmalarına güvendikleri için savaşta arkalarını dönüp kaçtılar. Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Andolsun, Allah birçok yerde ve Huneyn savaşı gününde size yardım etmiştir. Hani, çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat (bu çokluk) size hiçbir yarar sağlamamış, yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti. Nihayet (bozularak) gerisin geriye dönüp kaçmıştınız. Sonra Allah, Rasûlü ile mü'minler üzerine kendi katından güven duygusu ve huzur indirdi. Bir de sizin göremediğiniz ordular indirdi ve inkar edenlere azap verdi. İşte bu, inkârcıların cezasıdır. Sonra Allah, bunun ardından yine dilediği kimsenin tövbesini kabul eder. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."**[448] Sahabeler sayı ve teçhizat bakımından çok olmalarına güvenince ilk başta yenilgiye uğradılar. Sonra Allah*(azze ve celle)* yönelmeye başlayınca zafer ve güven elde ettiler. Mute gazvesinde iki ordu karşı karşıya gelince o gün müslümanların sayısı üç bini geçmiyordu. Düşmanın sayısı ise –alimlerin düşman sayısı hakkında farklı görüşleri olmasıyla beraber- yüz yirmi binden az değildi. Hafız ibn Kesir *'en-Nihaye'* adlı kitabında düşmanın iki yüz bini geçmediğini söylemiştir. Öyle veya böyle iki ordu karşı karşıya geldiğinde yüz yirmi bin ile üç bin karşılaştırılmaz. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* müslümanların başına Zeyd bin Sabit, Abdullah bin Revaha ve Cafer *(radıyallâhu anhum)*'u komutan tayin etmişti. Bazı sahabeler "Bu düşmana gücümüz yetmez. Onlar hem sayıca hem de teçhizat bakımından bizden üstünler" dediler. Diğer bazı sahabeler: "Etraftaki müslümanlardan yardım istesek daha iyi olurdu" dediler. Bazıları da "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e mektup yazıp du-

448 *Tevbe*, 9/25-27

Scanned with CamScanner

rumdan haberdar edelim. O bize bir emir verse de onu yapsak'' dediler. Bunun üzerine Abdullah bin Revaha *(radıyallâhu anhu)* müslümanlara konuşma yapıp böyle durumlarda ilmin ne derece ehemmiyetli olduğunun, sebat etmenin, sabredip taviz verilmemesi gerektiği, bir şeyi yapmaya karar verdikten sonra sebat etmekle alakalı hutbe verdi.

Kim izzete ulaşmak isterse,

Ölüme ve sıkıntılara sabretsin

Günler içeceğimi bulandırmaz,

Sıkıntılarla yüzüme tokat atmazsa

Mihnetler mizacımı değiştirmez

Tuzaklar yolumu şaşırtmaz

Fakat ben, beni sevindiren şeyleri,

Düşmanlarımı kızdıran, arkadaşlarımı razı eden şeyler üzerinde kalmaya devam edeceğim

Ahzap gazvesinde sahabelerin bulunduğu durum ile münafıkların yaptıklarını düşün **"Hani münafıklar ve kalplerinde hastalık olanlar, "Allah ve Resülü bize, ancak aldatmak için vaadde bulunmuşlar" diyorlardı."**[449] Müminler buna rağmen ne demişlerdi? **"Mü'minler düşman birliklerini görünce, "İşte bu Allah'ın ve Resülünün bize vaad ettiği şeydir. Allah ve Resülü doğru söylemişlerdir" dediler. Bu onların ancak imanlarını ve teslimiyetlerini artırmıştır."**[450]

Abdullah bin Revaha *(radıyallâhu anhu)*: "Kendisinden kaçtığınız şey –yani bu tür önergeler gerek yok- kendisi için savaşa çıktığınız şeydir. Sizler insanlarla sayı veya teçhizatla savaşmıyorsunuz. Sizler insanlarla bu dinle savaşıyorsunuz. Bu da ya zaferdir ya da şehadet."

"De ki: "Bizim için siz, (şehitlik veya zafer olmak üzere) ancak iki güzellikten birini bekleyebilirsiniz. Biz de, Allah'ın kendi katından veya bizim ellerimizle size ulaştıracağı bir azabı bekliyoruz. Haydi bekleyedurun. Şüphesiz biz de sizinle birlikte beklemekteyiz."[451]

449 *Ahzab*, 33/12

450 *Ahzab*, 33/22

451 *Tevbe*, 9/52

Scanned with CamScanner

"De ki: "Bizim başımıza ancak, Allah'ın bizim için yazdığı şeyler gelir. O bizim yardımcımızdır. Öyleyse mü'minler, yalnız Allah'a güvensinler."[452]

İşte o zaman sahabelerin azmi arttı, savaşa daldılar. Birkaç dakka geçmemiş ti ki kafirlerin güçleri kırıldı arkalarını dönüp kaçtılar. Sahabeler kafirlerin mallarını ganimet olarak aldı, gazveden zafer kazanmış bir şekilde çıktılar. Elde edilen zafer, imanla olmuştu. Sayı veya teçhizatla değil...

O halde bu durum kalplerde imanın tahkik etmesiyle olur, yoksa bugün sayı ve teçhizatın düşmanla eşit seviyede olması gerektiğine dair haykıranların dediği gibi değildir. Bu durum, durumu tashih etmek, Allah*(azze ve celle)*'ye yönelmek, itikadı tashih etmek ve vakıada el-vela akidesini tatbik etmekle olur.

Bir ümmet ki Yahudileri dost edinip, müslümanlara karşı Yahudilere destek veriyor! Bir ümmet ki Müslümanlara karşı haçlılara destek veriyor! Böyle bir ümmet nasıl zafer kazanabilir? Çünkü bunlar ve haçlılar bir paranın iki yüzü gibidir. Bir ümmet ki, şeriatin değişmez ilkelerinin kaldırılması için tartışma programları düzenliyor! Bir ümmet ki kabir ehli, rafiziler, laikler, parlamenteler ve rezil insanlarla diyalog programları yapıyor! Bunlar asla zafer kazanamazlar. Bunlarda el-vela ve'l bera akidesi olmadığı müddetçe zafer kazanamazlar. Nasıl kazanabilirler ki? Çünkü kendi nefsine karşı galip gelemeyen, şehvetine karşı galip gelemeyen bir kimse, hiçbir zaman düşmanına karşı galip gelemez. Çünkü düşmana karşı savaşmak isteyen biri, önce iç alemini düzeltmesi gerekir. İç alemini düzelttikten sonra harici düşmana karşı zafer kazanabilir.

Bağdat'taki Müslümanların içinde bulunduğu durumu düşün: Bağdat, beş asırdan fazla İslam'a başkentlik yaptı. Nebevi tarihten bu yana Bağdat, İslam'ın ve müslümanların en uzun süreli başkentidir.

Abbasilerin son halifesi olan Mu'tasım zamanında, Tatar ve Moğol ve diğer düşmanların dünyaya karşı nüfuz eden güçleri vardı. Müslümanlar, sayıca az olmakla beraber Müslüman yoğunluğunun en çok olduğu yer Bağdat'tı. Ancak Bağdat'ta içlerinde alimler, edebiyatçılar, tarihçiler, üstün zekalı insanlar ve mütefekkirlerin olduğu bir milyondan fazla kişi vardı.

Mu'tasım, içinde kötülüğün olmadığı hayırlı bir insandı. Ancak Rafızilere güveniyordu. Ehli Sünnet alimleri tarafından bu konuda kendisine nasihat edilmesine rağmen nasihatlere kulak asmıyordu. Çünkü Allah*(azze ve celle)* bir beldede şerri ister-

452 *Tevbe*, 9/51

Scanned with CamScanner

se, o beldenin liderleri şerli insanlardan olur. **"Biz bir memleketi helâk etmek istediğimizde, onun refah içinde yaşayan şımarık elebaşlarına (itaati) emrederiz de onlar orada kötülük işlerler."**[453] Bir halife, laikleri, rafızileri ve şerli insanları sırdaş edinirse muhakkak bu durum onun devrilmesine ve yok olmasına sebep olur. Mu'tasım'a vezir İbnu'l Alkemi'nin görevden uzaklaştırılması adına nasihat edilmesine rağmen, İbnu'l Alkemi'ye olan aşırı güveninden dolayı bu nasihati kabul etmedi. Bu vezir rafiziydi. Müslümanlara karşı haçlılarla gizlice anlaşmıştı. Tatar, Mu'tasım'la barış anlaşması yapmak istediklerinde, çünkü o sıralar Mu'tasım alimler, önde gelen şahsiyatlar, dahi ve fikir adamlarından oluşan büyük güce sahipti. Aynı zamanda sayıca ve teçhizat bakımından zengin bir ordusu vardı. Fakat Mu'tasım ve taraftarları el-vela ve'l bera akidesini zayi ettiğinden dolayı zafer kazanmaya ehil değillerdi. Çünkü bu ümmet, ancak bu prensibi ikame etmekle ayakta durabilir.

Sahabeler bu konuda mütesahil davranmıyordu. El-vela ve'l bera akidesine çok büyük bir önem veriyorlardı. Fıkhi bir meseleden dahi delil sabit olduğunda muhalif olan oğlunu dahi terk ediyor onunla konuşmayabiliyordu. İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)* mesela. Oğlu, İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'ya "Vallahi kadınları mescide gitmeyi yasaklayacağım' dediğinde İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*, bu konuda kadınların mescitlere gitmek istediklerinde onlara izin verilmesine dair var olan sahih bir hadisten dolayı oğluna sövmüş, ona küsmüştür. Bir diğer örnek Abdullah bin Muğaffel *(radıyallâhu anhu)*. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* yasaklaması olmasına rağmen oğlu, hayvanı taş ile avlamak isteyince vefat edene kadar onunla konuşmadı. Bu haber muttefekun aleyh sahihtir. Bununla alakalı daha birçok örnek mevcuttur. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bu mefhumu, sahabenin kalbine işletmişti. Ka'b bin Malik ve diğer iki arkadaşı Tebük gazvesine katılmadıkları için elli gün onlarla konuşmamış, insanların da onlarla konuşmasını nehyetmiş ve eşlerine kocalarını terk etmelerini emretmiştir. Sadece kendisine bakan kimsesi olmayan birini istisna tutmuştur. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* otuz gün boyunca eşlerinden ayrı kalmıştır. Bir tane eşinden kırk gün boyunca ayrı kalmıştır. Bu prensibi bu şekilde tatbik ediyorladı.

Bazı insanların bu prensipte uzaklaştığı, bu prensibi uygulamada hata ettiği doğrudur. Çünkü o kişi, ilme muhtaçtır, ancak ilim almak için bir çaba sarfetmez. Çünkü bazı insanlar el-vela ve'l bera konusunda ayrılığı gerektirmediği halde bazen babasından, kardeşinden ayrılabiliyorlar. Halbuki müşrik dahi olsa babadan ayrılmak mutlak olarak batıldır, hatadır.

453 *İsra*, 17/16

Scanned with CamScanner

Bir diğer taife de sapkın kimselere karşı el-vela ve'l bera ile yaptığı hatadan dolayı birinden küsme, onda ayrılma arasındaki farkı ayıramıyorlar. Küsme ve ayrılmanın çeşitli mertebeleri vardır. Bunların ayrıntıları vardır. Fakat bizler şu an sadece bunların usulü ve bu usulün vakıadaki mevcudiyetinden bahsediyoruz. Vakıada bu usul var olduğu müddetçe, ferdi yapılan hataların düzeltilme imkanı vardır. Fakat bu usül yok olduğunda, usul yokken ferdi hataları nasıl düzeltebiliriz?

Mu'tasım, rafızilere yaklaşıp vezirini de rafızilerden seçti. Tatar, müslümanlarla sulh anlaşması yapmak istedi. Müslümanlar ve Tatarlar bu konuda muvafık oldular ve bu anlaşmanın beldenin dışında yapılmasını istediler. Bunun üzerine rafızi vezir, Mu'tasım'a sulhun, beldedeki alimler, kadılar ve ıslah ediciler önünde beldenin dışında yapılması teklifinde bulundu. Tabi bu Tatar'ın bir komplosuydu. Mu'tasım ise daha deneyimsizdi. Çünkü rafızilere güveniyor, onlara yakınlık duyuyordu. Her kim şerli insanları kendine yaklaştırırsa, hayırlı insanları da uzaklaştırır. İşte bu Mu'tasım'ın sonuydu.

Bu nedenle Buveyhiler krallarından birine bu kadar kısa sürede yıkılmalarının sebebi sorulunca "Bizler, şerli insanlara yaklaşınca, hayırlı insanlardan uzaklaştı. İşte bu bizim sonumuz oldu" diye cevap verir.

Mu'tasım vezirin bu teklifini kabul eder, beldenin kadıları, alimlerini, davetçilerini ve ıslah edicilerini beldenin dışında kurdurttuğu bir çadırda toplatır. Tatarlar tarafından gönderilen temsilciler gelir. Aralarında sulh anlaşması yapılır. Ancak Tatarlar, gece vaki olunca hepsini öldürmek için plan kurmuşlardır. Kuşku yok ki bir beldenin, ne kadar kusurlu olsalar da alimleri, kadıları, davetçileri ve ıslah edilcileri yok olduğunda muhakkak bu o beldeye etki eder. Bunlar bir araya geldiğinde, Tatarlar, askeri anlamda bunları öldürmek için hazır bir vaziyette bekliyorlardı. Müslümanlar, rafızi vezirin bir komplo kurduğunu duyunca Tatarlar saldırıya geçer hiçbirini sağ bırakmaz. Alimleri ve yöneticiler olmayan bir belde, düşman için kolay bir av, Haçlı Tatarlar için kolay yutulan bir lokma olur. Bunun üzerine Tatarlar, Bağdat'a saldırdılar. Çünkü Bağdat, İslam devletinin başkentiydi. Bağdat düştüğü zaman, diğer yerlerin düşmesi kaçınılmazdı.

Allah Teâlâ'nın dinine ve emri gelinceye kadar kendilerini yüzüstü bırakanların zarar vermediği taifetul mansuraya yardımı olmasaydı, İslam yok olacaktı. Tatar, Bağdat'a girer, mescitleri yakar. Bağdat'ta tek bir mescit bile kalmaz. Bütün erkek ve kadınları öldürür. Geriye kalanların hepsi kaçar.

Scanned with CamScanner

İmam İbn Kayyım *'Nuniye'*sinde Tatarların bir milyon sekiz yüz bin kişiyi öldürdüklerini, sadece kaçanların kurtulduklarını söyler. Hafız Zehebi öldürülen müslüman sayısının bir milyonu aştığını söyler. İnsanlar cesetlere basarak yürüyebiliyor, akan kanlar içinde debeleniyordu.

Hafız İmam İbn Kesir Tatar'ın İslam beldelerine saldırdığı zaman henüz hayattaydı. Kendisi şöyle zikretmiştir: Vakıayı tasvir etmek için "bir adım atıyordum, diğer adımım geride kalıyordu" diyordu. Ardından İbn Kesir istihareye yatıp istişare yaptıktan sonra bu olayı kaleme aldı. İbn Esir *'el-Kamil'* adlı eserinde de bu olay mevcuttur.

İbn Kesir: "Buhtunnasr hakkında zikredilenler dışında İslam tarihinde müslümanların başına bu denli bir musibet daha önce gelmemiştir."

İbn Kesir'in dediği hakikattir. Hatta Buhtunnasr hakkında zikredilenler bu kadar büyük ve bu surette olmamıştı. Tabi bu mesele, Tatar ve onların yaptıkları gazveler hakkında söylediklerimizi din düşmanlarının, Yahudi, Hristiyan, rafızi, laik, liberalistlerin nasıl da devletlerin çökmesine, toplumların yok olmasına sebep olduklarını zihinlere yaklaştırmaktı.

O halde şu ümmet, zafere, Müslümanların dost edinmeyle, müslüman olmayanlardan ise teberri etmeye ihtiyaç duyar. Yani el-vela ve'l bera'nın olması gerekir. Şu an gerçek yardım çok zayıftır. Filistin'deki müslümanlara gösterilen yardım zayıftır. Irak'ta zayıftır. Afganistan'da zayıftır. Keşmir'de zayıftır. Çeçenistan'da zayıftır.

Şu an Irak'taki kardeşler bir iki gün yiyecek bir şey bulamıyorlar. Halbuki sizler bir günde on öğün yiyorsunuz. Kendinizi, kıtlık çeken Müslümanlara yardım etmekle sorumlu görmüyorsunuz. Bu da imanın zayıflığından kaynaklanır. Bir Müslümanın 'ben onlara yardım etme imkanı bulamıyorum' deme bahanesi yoktur. İnsan bu konuda biraz hırslı davranırsa birçok yolun olduğunu görecektir.

Musili *(rahimehulllah)*'ın *'Müsned'*inde rivayet ettiği bir hadiste İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* –İbn Abbas'a olan senedi kavidir- şöyle demiştir: *"Komşusu aç iken kendisi tok yatan mümin değildir."* Allah Teâlâ yardım etmeyi emretmiştir: *"Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et."* [Hadis]. *"Müslümanların birbirlerini sevmesi, birbirlerine rahmet etmesi ve birbirlerine şefkat göstermesinin misali bir cesede benzer. Vücudun bir azası ağırıyınca, diğer azalar uyuyamaz, acı çeker."* Bu hadis *Sahihayn*'da geçer. Bir diğer *Sahihayn*'da geçen hadis: "Mümin, mümine karşı, parçaları birbirine bağlanıp tahkim eden bina gibidir."

Scanned with CamScanner

Bizler Haçlıların kendi aralarında birbirlerine yardım ettiğini, İslam beldelerine saldırmak için devletlerle anlaşmalar yaptığını görüyoruz. Bizler de onları temize çıkarıyoruz. Bazı Müslümanlar, Allah Teâlâ Amerikan Başkanı Bush'un gerçek yüzünü gösterecek şekilde konuşturduğunda 'Bu savaş bir haçlı savaşıdır' dediğinde, bizden olan, bizim dilimizle konuşan fakat imandan ve ilimden mahrum kişiler onları temize çıkarıp bu savaşın bir haçlı savaşı olmadığını, Bush'un böyle bir şeyi kast etmediğini söylüyor. Sanki Bush'un konuştuğu kongrede bir görevliymiş veya Bush'u temsil ediyormuş gibi Bush'un söylediklerini tahlil edip yorumluyor. Halbuki bir Müslüman hata yaptığı zaman veya sadık bir davetçi hata yaptığı zaman veya mücahit bir komutan hata yaptığı zaman onları temize çıkarmıyor. Çeşitli tuzaklar kuruyor. Kalbinden böyle bir şey geçmese bile 'Onun maksadı şöyle şöyledir' diyor. Böyle kimseler, Bush'u temize çıkarmak için hazır haldeler. Fakat bunlar, Müslümanları temize çıkarmak için hazır değiller. Müslümanları sürekli hatalı, Haçlılar'da ise hiç hata görmüyor.

Böyle bir kimsede İslam'dan bir şey var mıdır? Böyle bir kimsede Müslümanlara yardım namına bir şey var mıdır?

Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Müslümanların birbirlerine olan hukukuna dair emri nerede kaldı? "Müslüman Müslümanı yüz üstü bırakmaz." Bu yapılanlardan daha büyük bir yüzüstü bırakma var mıdır?

Allah*(azze ve celle)*'nin **"Müminler ancak kardeştirler"**[454] dediği iman kardeşliği nerede?

Çünkü iman kardeşliği, hiçbir şekilde yok olmaz. Bazı insanlar, yapılan bazı hatalardan dolayı Müslümanlara yardım etmediği bahanesini öne sürüyor. Hataların olması, yardımı terk etmeyi caiz kılmaz. Çünkü bu dünyada, küfür hatasından daha büyük bir hata yoktur. Fars ile Rumlar arasında savaş olunca Sahabeler, Farslılara karşı Rumlara yardım etmiştir. Halbuki ölen de öldürülen de ebediyyen cehennemdeydi. Fakat Rumlar, hakka daha yakın olup, ehli kitaptandı. Farslar ise müşrikti. Sahabeler, Rumlara yardım etmiştir. Çünkü onlar hakka daha yakındı. Durum böyleyken hataları parmak sayısını geçmeyen Müslümanlara yardım etmenin durumu nedir? Halbuki Müslümanların yaptıkları hatalar akidenin aslında yapılan hatalar değildir. Endülüs alimleri, Hariciler ile Hristiyanlar arasında savaş çıkınca, Hristiyanlara karşı Haricilere yardım etme fetvasını vermiş ve bu konuda ittifak etmişlerdir. Şu an ise Müslümanlar, kuruntu bazı isimler altında Müslüman kardeşlerine yardım etmiyorlar. Hatta Müslümanlar, Müslüman kardeşlerinin şerrinden emin

454 *Hucurat*, 10

Scanned with CamScanner

olamıyorlar. Haçlılar ve mücrimlere karşı Müslümanlara yardım etmiyorlar. Tüm bunların sebebi el-vela ve'l bera akidesini zayıf olmasından ve şeri değişmez kuralların yok edilmesinden kaynaklanıyor. Allah*(azze ve celle)* şöyle buyuruyor: **"Münafıklara, kendileri için elem dolu bir azap olduğunu müjdele."**[455] Peki bu münafıkların özellikleri nelerdir: **"Onlar, mü'minleri bırakıp kafirleri dost edinen kimselerdir. Onların yanında izzet ve şeref mi arıyorlar? Halbuki bütün izzet ve şeref Allah'a aittir."**[456]

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا اٰبَاءَهُمْ اَوْ اَبْنَاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيرَتَهُمْ

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy-sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin.[457]

Allah Teâlâ bu ayette 'لا تجد' diye ayete başlamış, nehyin en etkili yöntemi olan nefy edatını getirmiştir. Çünkü nefy, hem nehyi ve daha da fazlasını kapsar. Nehy edatında böyle değildir, nehy edatı, nefyi barındırmaz. Bu nedenle Allah*(azze ve celle)* bu ayette nefy edatı olan 'لا' harfini kullanmıştır. Bu yüzden 'لا تجد قوما' cümlesinde müzari fiilin sonu raf olarak okunur. Yani bu durumda mana şöyle olur: 'Vakıada Allah'a hakkıyla iman eden kimselerin, Allah'a ve Rasûlüne karşı haddi aşmış kimseleri dost edinmesi mümkün değildir. Şayet böyle dostluk varsa onlar mümin değillerdir.' Behz bin Hakim'in babasından o da dedesinden rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah(azze ve celle), Müslüman olan bir müşriğin amelini, müşriklerden ayrılıp Müslümanların bulunduğu yere gitmedikçe kabul etmez."* Hadisin bu isnadı sahihtir. Dolayısıyla bir müşrik, müslüman olduktan sonra müşrikleri olduğu yerden gitme imkanı olması şartıyla hicret edip Müslümanların beldesine gitmediği müddetçe ameli kabul olmaz.

455 *Nisa*, 4/138

456 *Nisa*, 4/139

457 *Mücadele*, 58/22

Scanned with CamScanner

"Kendilerine zulmetmekteler iken meleklerin canlarını aldığı kimseler var ya; melekler onlara şöyle derler: "Ne durumdaydınız? (Niçin hicret etmediniz?)" Onlar da, "Biz yeryüzünde zayıf ve güçsüz kimselerdik" derler. Melekler, "Allah'ın arzı geniş değil miydi, orada hicret etseydiniz ya!" derler. İşte bunların gidecekleri yer cehennemdir. O ne kötü varış yeridir."[458] Müslüman olan müşrik, şirk diyarından uzaklaşıp, onlardan ayrılmaya bir yol bulursa, bu durumda oradan ayrılması farzı ayn olur. Allah Teâlâ, Müslüman olan bir müşriğin amelini, müşriklerden ayrılıp Müslümanların olduğu beldeye gitmedikçe kabul etmez. Çünkü kafirlerle Müslümanlar arasında bir bağ yoktur.

Günümüzde birçok insanın kafirlerle alım-satım ve ticari anlaşmaları vardır. Bunlar hakikatlerdir. El-vela ve'l bera hakkında konuşanlar bu hakikatleri inkar etmezler. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* vefat ettiğinde zırhı, birkaç sa' arpa karşılığında Yahudi birinin yanında rehindi. Bu olay Sahihayn'da geçer. Fakat Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, bir Yahudi'den borç alsa da, Yahudi ve Hristiyanlarla akitler ve misaklar yapsa da, onları asla dost edinmemiş, bilakis müminleri onlara düşman olmaya teşvik etmiştir. Buna delil ise bu konuda var olan icmadır. Bu durum kati işlerden olup, Müslümanlar ile gayrı müslimleri birbirden ayrılan en belirleyici alamettir. Müslüman bir kadın, Yahudi veya Hıristiyan veya müşrik olan bir erkekle evlenemez. Şayet dinler arasında farklar olmamış olsaydı bir hükmün manası olmazdı. Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Kim İslam'dan başka bir din ararsa, (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır."**[459] Bu nedenle Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *Sahihayn*'de geçen bir hadiste şöyle buyurmuştur: *"Müslüman, kafire varis olmaz. Kafir de Müslümana varis olmaz."* Çünkü Allah*(azze ve celle)* Müslümanlar ile kafirlerin arasındaki bağı koparmış, onlara düşman olmayı emretmiştir: **"Muhammed, Allah'ın Resülüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler."**[460] Bu ayetin tam tersini yapanlar, kafirlere merhametli olup, radikalcilerle savaşmak için onlarla anlaşma yaparlar. Radikalcilerle savaşmaktan kasıt mücahitlerdir. Yoksa hakiki radikalcileri kast etmezler. Bize göre laikler, şu an en büyük radikalci insanlardır. Basının laiklerle savaştığını görmüyoruz. Laikler şu gazete, dergi ve gazete yoluyla Allah'ın diniyle alay etmekteler. Buna rağmen, laiklere yardım ediyor, onları destekliyor. Nerede kaldı el-vela ve'l bera? Nerede kaldı radikalcilerle savaş?

458 *Nisa*, 4/97

459 *Al-i İmran*, 2/85

460 *Fetih*, 48/29

Scanned with CamScanner

O halde hakiki mefhumuyla radikalden kast ettikleri kafirlerle ve Haçlılarla savaşan mücahidlerdir, başkaları değil. Buna delil ise laikler basın, dergi ve gazete vasıtasıyla destekleniyor, diledikleri gibi diledikleri kimseleri hatta Müslüman bayanları bile şeri değişmez kuralları tabir ediyorlar. Laikler 'bizler tekfircilerle mücadele ediyoruz. Onlar kendilerine nasihat edildiğinde büyük günah işleyenleri tekfir ediyorlar.' İşte basın bunlar hakkında kafir diyor. Basında 'Bu kafirler, büyük günah işleyenleri tekfir ediyorlar' diyor. Yani onlar Müslümanları tekfir ettiklerinde onlarla savaşmıyor/mücadele etmiyorlar. Allah'ın diniyle istihza ediyorlar. 'Allah ve şeytan bir paranın iki yüzü gibidir' diyenlerle savaşmıyor, onları destekliyorlar. Başkanlardan birine 'Falan lider ile eşek bir paranın iki yüzü gibidir' denilse onu yakalatıp hapse atar. Belki de onu öldürürler. Ancak mücrim biri 'Allah ve şeytan bir paranın iki yüzü gibidir' dediğinde hiç tövbe edilmeye davet edilmeden, muhakemeye tabi tutulmadan dilediği gibi serbet dolaşır. Hükümet, ıslah edicileri yakalıyor, ancak isfat edicileri dilediği gibi gezmelerine izin veriyor. İşte asıl radikalcilik budur. Radikalcilerle savaşanlar asıl radikalcilik budur; yüce Allah'ın zatına karşı üstünlük taslamak, O'nun zatına, İslam'a ve Müslümanlara ta'n etmektir. Şeriatin hürmetini çiğnemektir.

Nerede el-vela ve'l bera?

Nerede prensiplerin tatbik edilişi?

Nerede radikalcilikle savaş?

Nerede şiddete karşı savaş?

O halde bu tür diyaloglar, ulusal diyalog ve emsallerine benzer. Tüm bunlar, radikalcılık/aşırılık ve teröristlere karşı savaş adı altında şeriati yok etmek, İslam ve müslümanlara savaş açmak içindir. Savaşmak isteyen kimse, Rafızilerle, laiklerle, liberalistlerle, din ile istihza edenlerle savaşsın. Zat-ı ilahiyeye ta'n eden, O'nun aleyhinde konuşan ve O'na karşı gelenlerle savaşsın. Şeytan bile Allah'ın zatına ta'n etmemiş bilakis Zat-ı ilahiyye adına yemin etmiştir: **"İblis, "Senin izzetine andolsun ki, içlerinden ihlâslı kulların hariç, elbette onların hepsini azdıracağım" dedi."**[461] Müşrikler, Allah'a ortak koşmalarına rağmen Zat-ı ilahiyye hakkında ta'nda bulunmamış, hiçbir müşrik şeytanı alemlerin rabbine eşit tutmamıştır. Bilakis Kuran'da da bildirildiği gibi onlara bir sıkıntı dokunduğunda dini yanlızca Allah'a has kılıp Allah'a dua ederlerdi.

461 *Sad*, 38/82

Scanned with CamScanner

Asıl radikalcilik budur. Asıl hakiki zorbalık budur. Asıl cürüm budur. Bu nedenle el-vela ve'l bera prensibinin gerçekleştirilmesi, bu mefhumun iyice bilinmesi, insanlar arasında yaygınlaştırılması gerekir. Çünkü şu an her ne kadar bu prensip okul medreselerinde kaldırılmış olsa da hiç kimse bu prensibi Kur'an'dan izale edemez. Dediler ki çünkü bu prensibin Kur'an'dan silinmesi Müslümanların hoşuna gitmez. Allah*(azze ve celle)* Kur'an'ı korumayı bizzat kendisi üstlenmiştir. Kuran'ın satırlarından silinse de gece ve gündüz var olduğu müddetçe kalplerde baki kalmaya devam edecektir.

Evet kuşku yok ki savaşın kurbanları olduğu inkar edilemez. Birçok Müslüman, şeriatin değişmez kurallarına yapılan bu saldırının kurbanı olacaktır. Fakat Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurur: **"Biz onlara zulmetmedik, fakat, onlar kendilerine haksızlık ediyorlardı."**[462] Kur'an'ı, sünneti, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ve sahabelerin bıraktıkları mirası terk etmelerinden dolayı bunlar başlarına gelir. **"İman etmeyen bir kavme ayetler ve uyarılar ne fayda verebilir?** Bundan dolayı Müslüman evlatlarını fasit eğitimlerden sakındırmamız gerekir. Aksi halde gelecekte Ebu Cehil karpuzunu toplamaktan başka bir şey elde etmeyeceğiz (fasit eğitim sonucu Müslüman evlatları onların kafasında olacak). Yeryüzünde şeriatin değişmezlerini çocuklarımıza öğretebileceğimiz hiçbir yer kalmayacak. Ve çocuklarımıza şeriatin değişmez prensiplerini anlatmak laikler, emsalleri, yardımcıları ve avaneleri için istenmeyen bir durum olacaktır.

Bu durumun olmaması için bazı şeylerin yapılması gerekir:

El-vela ve'l bera konusunu içeren risaleler ve kitaplar tasnif etmek. Bu konudaki selef imamlarının görüşlerini belirtmek.

Bu konuyla alakla minberlerde hutbeler vermek

Bu konuyla alakalı selef alimlerinin kitaplarını tab etmek

Ümmet içindeki bu tür dökülmelere karşı ıslah edici sadık davetçi ve alimlerle iletişime geçmek

Ara sıra bu konular hakkında konuşup konu hakkında eğitim vermek

Mescitlerdeki halkaları çoğaltıp bu konu hakkında dersler yapmak. Nasıl ki onlar okullarda bize savaş açmışlarsa biz de onlara mescitlerde Allah*(azze ve celle)*'nin evlerinde savaş açacağız. Çünkü bir insanan mescitten men edilmesi, evinden men edilme-

462 *Nahl*, 16/118

Scanned with CamScanner

si gibi değildir. Bir insanın bu yollarla başka insanların kalbini kazanması mümkündür.

Hakikat şu ki bir kişi bile sadık bir şekilde çalışırsa yeterlidir. Çünkü muvahhid bir kişi, bin hatta bir milyon sapkın alimi yenebilir. Bu din, Allah*(azze ve celle)*'nin dinidir. Şayet bu iş hakikatte batılılaşma eğilimine karşı Müslümanların çabasına kalsaydı çoktan İslam'ın sadece ismi kalmıştı. Çünkü batılılaşma eğilimine karşı gösterilen çaba çok zayıftır. Fakat Allah'a hamdolsun Allah*(azze ve celle)* dinine yardım etmeyi üstlenmiştir. Müslümanlardan bir tanesi bile kalsa, Allah Teâlâ ona yardım eder. O kişi ihlası ve sadakatiyle beraber etki edebilir ve yaptığı amel kabul görür.

Allah'tan dileğimiz, dinine yardım etmesi ve dinini yüceltmesidir

Scanned with CamScanner

SORULAR VE CEVAPLAR

Soru: Döviz almanın hükmü nedir? Döviz alırken kabz şart mıdır? Dövizciye, aldığım dövizin meblağını hesabına atsam bana gönderene kadar satın aldığım döviz dövizcide kalsa bunun hükmü nedir?

Cevap: Dövizi dövize karşılık satın almak dövizler farklı olması halinde bir sıkıntı yoktur. Lirayı dinar karşılığında almak veya dirhemi dinar karşılığında almak veya dirhemi lira karşılığında almak veya dirhemi riyal karşılığında almakta bir sıkıntı yoktur. Ancak şu şartla ki: elden ele (yeden bi yed) olması gerekir. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur hadis Sahihayn'da geçer: "Bu sınıflar farklılaştığında, elden ele olmak kaydıyla dilediğiniz gibi satın." Dövizin çok olmasından dolayı elden ele verilmesi zor olduğunda iş tafsilata biner:

Şayet banka yoluyla olacaksa –banka senin vekilin olacak şekilde- banka senin adına teslim edip senin adına üstlenecek. Bu hakikatte hilekarlıktır. Bugün bankalarda olan sarf akdi de böyledir. Hakikatte mesela sen bir milyon riyali dolara çevirmek istediğinde hakikatte sana dolar vermiyor. Onu sadece senin banka hesabına koyuyor. Bu ise hadisin zahiri olan 'elden ele' kuralına muhaliftir. Döviz satın almak istediğinde döviz için senden bir hesap isterler. Hakikatte bu men edilmiştir. Fakat insan havale yapmak istediğinde, ülkemizdeki dövizciler gibi havale yapılacak meblağın kendi beldesindeki dövize çevrilmesini istiyorlar. Onlar da havale edilecek meblağı dolara dönüştürüyorlar. Sonra bulundukları beldede dolar olarak alıyorlar. Gümüzdeki durumun getirmiş olduğu zorunluluktan dolayı bu caizdir. Çünkü onların, meblağı kabzedip sonra başka bir döviz cinsine değiştirme imkanları yoktur.

Ancak alış-satış cinsinden olursa aslolan yasak olmasıdır. Çünkü böyle bir kimse, ihtiyacı olan/zorunda kalan kimsenin bulunduğu durumda değildir. Fakat senin adına banka vekil olsa yani senin bankada hesabın olsa, kendi beldendeki dövizden farklı bir döviz olduğu takdirde banka da vekil olur, o dövizi alırsın böylece yeden bi yed olur. Şayet böyle bir durum olursa bu caizdir. Ancak böyle bir durum yoksa aslolan alım-satımda yeden bi yed olmadığı için caiz değildir.

Soru: Günümüzde beytül mal ortadan kaldırıldıktan sonra Ehli Beytin sadaka malından yemesi haram mıdır?

Cevap: Bu konuda Şeyhul İslam'ın bir açıklaması var. Alimler, Ehli Beytin beytül malden payları olduğuna dair ihtilaf etmemişlerdir. Fakat onlara beytül malden bir pay verilmediği takdirde Şeyhul İslam *(rahimehullah)*, sadaka malının onlara helal olaca-

Scanned with CamScanner

ğını söylemiştir. Bununla beraber Şeyhul İslam ve başka alimler, zekat ile sadakanın arasını ayırıyorlar. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e ne zekat ne de sadaka helaldi. Ehli beyt ise icmaen kendilerine zekat helal değildir. Nafile sadaka almalarında ise alimler ihtilaf etmişlerdir. Kimi alimler ruhsat vermiş kimisi ise men etmiştir. Bunlara baktığımızda ihtiyaç durumunda Ehli Beyt'e zekat ve sadaka helal olur. İhtiyaç durumunda Ehli Beyt, diğer Müslümanlar gibi olur. Ehli Beyt'ten birisi, muhtaç olduğu halde kendisine sadaka verecek yoksa veya zekata ihtiyaç duyduğu halde zekat verecek kimse yoksa ve kazanç elde edecek kudreti de yoksa bu durumda zekat malı almasında bir beis yoktur. Bu durumda ihtiyaç hasıl olmuş olur. Beytül maldan paylarını vermeyi engelleyen kimse ise günahkar olur.

Ulusal diyalogla alakalı birçok soru soruldu.

Cevap: Daha önce bununla alakalı konuşmuştum. Şöyle ki:

Birincisi: Bu diyalog hakkında Ulusal diyalog dediler, İslami diyalog demediler. Buradan da anlaşılıyor ki bizler İslam bayrağı altında değil vatan bayrağı altında farklı kesimlerle buluşacağız.

Bir diğer açıdan: Hakikatte bu diyalog, şeri olarak isimlendirilen bir diyalog değildir. Şöyle ki sen delilini sunarsın ve ben delilimi sunarım, münakaşada bulunurum, tartışırım ki bir neticeye varayım. Hayır böyle değil. Bu diyalog, ortaya atılan görüşlerin reddedilmesi olup ardından başka görüşlere başvurulmasından başka bir şey değildir. Dileyen kimsenin görüşünün reddedilip, başkasıyla münakaşa etme durumu olmaması, çünkü bu diyalog başkasıyla, farklı kesimlerle yapılacak bir şey değildir, bu hakikatte İslam için bir semeresi olmayan boş bir şeyden başka bir şey değildir.

Ve daha birçok şeyi onlarda görürsün. Sahabeye lanet eden, sahabeye söven, -sözde- mürted kimseler tarafından rivayet edildiği için sünnete inanmayan kimseleri görürsün. Onlar, Ehli Beyt'ten olanların ismet sıfatının olduğuna inanırlar. Ve buna benzer İslam'ı bozan birçok şeyleri var.

Yine bu diyalogta Alevi el-Maliki de var. Ki ben daha önce Şeyh Abdullah bin Humeyd ve Şeyh Abdulaziz bin Baz *(rahimehullah)*'ın olduğu Büyük Alimler Birliği'den bu adamın mürted olduğu fetvasını aldım. Bu fetva, Şeyh Abdulaziz'ın fetvaları arasında mevcuttur. Aynı zamanda el-Lecnetü ed-Daime fetvasında da mevcuttur. Buna rağmen bu ve buna benzer birçok kişi diyalogta var. Yani nasıl olur da bunlar bu diyalogta yer alabiliyor? Bunlar mı ümmetin problemlerini çözecek? Ümmet bunlara yardım edebilir, bunlar ümmete değil. Tabi daha bahsetmek istemediğim

Scanned with CamScanner

birçok şey var. Bu konuda önemli çok şeyler de var bahsetmediğim. Her halükarda aslında bu diyalog, daha önce de belirttiğim gibi ben ve başkalarının radikalizm ve zorbalığa karşı savaş adı altında çağrıldığı bu diyalog, mücahidlere karşı açılan savaştan başka bir şey değildir.

Soru: Emlak Bankası'nda kuraya girmiş bir kişi kredi kullanma hakkını, kura çekimi ya da kredi tahsilatı öncesi başkasına satabilir mi?

Cevap: Emlak Bankası'nda ismi kayıtlı olan birisinin kendi ismini yani kura hakkını satıyor olması konusunda bazı detaylar vardır. Bu detaylar şu şekilde açıklanabilir;

Birinci durum; Bir kişinin ismi kayıtlıysa örneğin Zeyd adında birinin adı kurada çıktıysa başka bir şahıs -örneğin Amr isimli- bir şahıs Zeyd'in kura hakkını satın almak istiyorsa bu riba -yani faiz- sayılır. Çünkü para vermiş ve karşılığında veresiye bir alacak elde etmiştir, bu durum faizdir.

İkinci durum; Bir kişi o bankaya daha önce kayıt yaptırmış kredi için ismini yazdırmıştır. Yazdırdığı ismi sanduka tenmiye dediğimiz bölümde kayıtlıdır, kendi ismi çıkmadan önce başka bir arkadaşının ismi kurada çıkar. Bu şahıs, kurada ismi çıkan arkadaşından hakkını satın almak ister, kendisi kuradan çekilecek ve arkadaşı onun yerine geçecektir. Bir mal karşılığında o arkadaşının isim hakkını satın almak istemiştir. Buradaki alışveriş sadece isim üzere yapılır o kişinin aldığı mala karşılık ya da krediye karşılık bir alışveriş söz konusu değildir Bu kurada ikisinin de ismi vardır. Sadece o kişinin isim hakkını satın almak istemiştir, sahih olan görüşe göre bu caizdir.

Üçüncü durum Bir önceki duruma benzer, fakat bu durumda kişi başkasının yerine geçemez-başkasını yerine geçiremez- Örneğin bir ismi satın aldığında kendi ismi devre dışı kalır ve diğeri kendinin yerine geçemez bu alışveriş ilk kişinin ismi üzerine gerçekleşir. Bu da faiz anlamındadır ve caiz değildir

Dördüncü durum; İlk kişinin isim hakkını satın alırken karşılığında para değil de ticaret malı vermesi durumudur. Bu durumda faiz ortadan kalkar. Çünkü burada bir ticaret malı verilmiştir. Fakat burada şöyle bir durum söz konusu; burada satın alınan ev ya da arsa merhun[463] olarak satın alınır, merhun olan bir ürünün, bir arazinin, bir gayrimenkulün satışı ancak sahibinin izni ile gerçekleşir. Bu alışverişte sahip Emlak Bankası kurumudur

463 Rehin karşılığı

Scanned with CamScanner

Ancak örneğin senin kurada ismin var ve arkadaşının yerine geçebiliyorsun, karşılığında da bir ticaret malı veriyorsun, bu durumda herhangi bir sıkıntı söz konusu değildir, burada isim karşılığında başka bir isim devredilmiştir, üzerine de belli bir meblağ verilmiştir. Bunda da herhangi bir sıkıntı söz konusu değildir.

Soru: Nifak ve münafıklar hakkında yazı yazmayı terk etmek Allah'a olan zayıf tevekkülden mi kaynaklanır?

Cevap: İnsanda nifak ve münafıkların tahrifatına karşı gelme kudreti varsa ve kendi nefsi için Allah'ın izniyle hakkında hasıl olacak şeylere sabredebilecekse bu durumda susmayıp onlar hakkında yazı yazması vaciptir. Tabi bu durum şahıstan şahsa göre değişkenlik gösterir. Bir alimden diğer alime değişkenlik gösterir. İmam Ahmed *(rahimehullah)* zamanında fitne çıktığında hiç kimsenin mazur görülmediği bir zamanda; bir taifeyi mazur görüyor diğer bir taifeyi mazur görmüyordu. Ali bin Medini ve Ebu Ma'mer'i mazur görmüyordu. Ahmed bin Müni'i ise tevbe ettiğinde sadece mazur gördü. Yahya bin Main'de mazur görmüyordu. Ancak diğer bazı kimseleri mazur görüyordu. İbn Müni tevbe ettiğinde ise onu mazur gördü. Fakat Ali el-Medini, Yahya bin Main tevbe ettiklerinde ise ikisini mazur görmedi. Onlardan hiçbir hadis tahric etmedi. Çünkü şahıstan şahsa değişkenlik gösterir. Özellikle de haçlıların saldırısı sırasında... Çeşitli isimler altında şeriatin değişmez kurallarına ve İslam'a karşı açılan medya savaşında... Çünkü sahabe asrındaki bir münafık, ki Allah Teâlâ Kuran'da münafıkların cehennemin en alt mertebesinde olduğunu haber vermiştir, bu münafıklar İslam hakkında konuşmuyor, İslam'ın uygun ve faydalı olmadığını söylemiyorlardı. Bu tür söylemleri yoktu. Farklı isimler altında İslam'a laf atıyorlardı. Mesela bir adam "Bizim karilerimiz bunlar gibi kabilesi daha çok rağbet edilen, daha yalancı, savaş sırasında daha korkak değildir. O zaman ki münafıklar cihada da giderlerdi.

Çünkü bazı insanlar, İslam'ın zamana uygun olmadığını söyleyen bunlar belanın asıl sebebi olmadığını tasavvur ediyorlardı. Hayır. Bunlar, çeşitli isimler altında çeşitli örtüler altında belaya sebep olanlardır diyorlardı. O halde bu hakikati iyice kavramamız, vakıayı iyi kavramamız, sahabe ve tabiin zamanındaki vakıayı iyi anlamamız gerekir. Sahabe asrından şu asrımıza kadar İslam hakkında konuşanlar direk mürted olurlardı. Ancak münafık böyle değildi. Münafık namaz kılar, oruç tutar, İslam hakkında konuşurdu. Fakat çeşitli isimler altında İslam hakkında konuşurdu. Münafıklar "Bunlar, kabilesi daha rağbet gören kurralarımız gibi değil" diyorlardı. Bizim zamanımızdakiler ise 'İslam'ı değiştirin, bunlar aşırıcı, terörist..." diyorlar. Bunlar, fikri terörizmi temsil ediyorlar. Allah*(azze ve celle)* **"Fitne adam öldürmekten**

Scanned with CamScanner

daha beterdir"[464] Onlar, Allah*(azze ve celle)*'nin **"Adam öldürmeden beterdir"** dediği ilk terörizmle iştigal ediyorlar. Fakat ayrıntılı olmakla beraber ikinci terörizme razı olmuyorlar. Onlar, ikinci terörizme kendi nefisleri için razı oluyorlar fakat ikinci terörizme başkası için razı olmuyorlar. Onlar, hakikatte ilk nevi ile iştigal oluyorlar. Bu aynı zamanda Ulusal Diyaloğu da kapsar. Ulusal Diyalog, cihad amelini, vakıayı ve İslam alemindeki mücahidleri itibarsızlaştırmak içindir. Fakat Ulusa Diyalog, ayrıca insanların bu meseleler hakkında konuşmasını da istemez. Çünkü amaçları bu meseleleri yıkmakken nasıl bu meseleleri dile getirsin ki?

Bu nedenle onlar mücrimler, tağutlar, şeriati tahrif edenler ve rafiziler hakkında konuştuklarında, önlerinde rafiziler duruyor. Onlar hakkında asla konuşamazlar. Çünük bu bir Ulusal diyalog! Bizler, bu vatanda yaşamaya devam ediyoruz. Ben ve sen kardeşiz. Ne var ki başka şeyden bahsediyorlar. Bizler ve onlar örneğin bir rafizinin büyük günah işlediğine ittifak ederiz. Büyük günah işyelenlerin ayakkabı bağcığı bir rafiziden daha hayırlıdır. Nasıl olur da ben, bir rafizinin büyük günah işlediği hakkında ittifak ettiğimiz halde büyük günah işleyen biri hakkında konuşabilirim? Rafizi, İslam'a düşman müşrik biridir. Allah'ın katil olan kardeşim hakkında **"Ancak her kimin cezası, kardeşi tarafından bir miktar bağışlanırsa..."** dediği biriyle savaşması için bir rafiziye nasıl yardım edebilirim? Allah Teâlâ katili kardeş olarak isimlendirmiştir. Bu diyaloğun hedefi açıktır. Bunların en barizi Alevi Maliki'dir. Büyük Alimler Heyeti tarafından Abdullah bin Humeyd, Bin Baz ve bir grup alim tarafından müşrik olduğuna dair imzalı fetvaları vardır. Onun hakkında çeşitli beyanatlar ve kitaplar yazılmıştır. Bunlardan en güzeli Abdullah bin Müni'in kitabıdır. Şeyh Abdullah bin Humeyd'in onayıyla basılmıştır. Bu kitap şuan yayınevlerinde satılmaktadır. Buna rağmen Alevi Maliki diyalogta yer alıyor. O halde ben nasıl olur da, Müslümanların icmaıyla müşrik olanların yanında büyük günah işleyen insanlarla savaşabilirim.

O halde aslolan maksat cihada savaş açmaktır. Çünkü hükümetler, siyasetçiler, münafıklar, laikler, liberalistler, mücrimler ve yeryüzünde fesat çıkaranlar, yeryzünde mücahitlerin kalmasını istemezler. Aksi halde mücahitlerle savaşıp da diğerleriyle beraber olmanın ne manası var? Bir insan böyle olmadığına inanır, mücahitlerin zorba, hatalı kimseler olduğuna inanırsa, deriz ki şayet durum böyleyse o halde neden bunlar savaşıyorlar? Eğer bütün herkesle savaşıyorsa o zaman onun için mazeret bul. Eğer her iki tarafta savaşıyorsa o zaman bir mazeret bulunur. Ancak savaş, mücahitlere karşı yapılıyor, diğerleri ise icmaen onların safında yer almıyorsa bu durumda bunların hedefleri açık bir şekilde ortaya çıkar.

464 Bakara, 2/191

Scanned with CamScanner

Dolayısıyla insan kudret ve tahammülü varsa, münafıklar hakkında konuşsun, insanlara doğruyu göstersin ve kabul ettirsin. Nitekim İmam Ahmed *(rahimehullah)*: "O susar bu susarsa kim konuşacak?" demiştir. Bu nedenle İmam Ahmed, Kuran'ın mahluk oluşuyla alakalı bazı kimseleri mazur görmüş, bazılarını ise mazur görmemiştir. Çünkü bu dindir. Allah Teâlâ seni din üzere sabit kılsın **"Onlar ki Allah'ın gönderdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve O'ndan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah (herkese) yeter."**[465] Bir başka ayette ise: **"Allah kuluna kâfi değil midir? Seni O'ndan başkalarıyla korkutuyorlar. Allah, kimi saptırırsa artık onun yolunu doğrultacak biri yoktur."**[466] Bir diğer ayette: **"Bir kısım insanlar, müminlere: «Düşmanlarınız olan insanlar, size karşı asker topladılar; aman sakının onlardan!» dediklerinde bu, onların imanlarını bir kat daha arttırdı ve «Allah bize yeter. O ne güzel vekîldir!» dediler."**[467]

Allah Rasûlü'nün emrini yerine getir korkma,

Yardımcıların ve destekçilerin azlığından.

Allah, dinine ve kitabına yardım edendir

Allah, kuluna kafidir

İnsanlar arasında yalnız kalman seni korkutmasın

İnsanlar korkakken ölüler gibidir

Bilmiyor musun ki Ehli sünnet,

Gerçekten gariplerdir tüm zamanların

Rasûlü, ashabını ve onlara en güzel bir şekilde tabi olanları ne zaman teslim etti

Cahile, muannid, münafıka

Bağı ve tuğyana?

Sen onların varisçisi olduğunu mu zannedersin,

---

465 *Ahzab*, 33/39

466 *Zümer*, 39/36

467 *Al-i İmran*, 3/173

Scanned with CamScanner

Rahmanın dinine yardım etmede hiçbir eziyet çekmediğin halde?

Hayır! Allah için hakkıyla cihad etmediğin müddetçe,

Elinle ve dilinle

Eğer onun varisi olsaydın sana ilkler eziyet ederdi

Farklı şekillerde düşmanları varis olurdu

Scanned with CamScanner

مذهب أهل السنة في تكفير المعين

ONUNCU RİSALE:

MUAYYEN TEKFİR HAKKINDA EHLİ SÜNNET'İN MEZHEBİ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

ÖNSÖZ

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam peygamberlerin sonuncusu peygamberimiz Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in üzerine, ailesi ve tüm ashabının üzerine olsun.

Bir açık oturumda Şeyh Süleyman bin Nâsır el-Ulvân'a -Allah onu korusun- bir soru soruldu. Biz de, ehemmiyetli olmasından ötürü başlı başına bir risale yaptık.

Dâru'l Ulvan

Scanned with CamScanner

MUAYYEN TEKFİR HAKKINDA EHLİ SÜNNET'İN MEZHEBİ

Soru: Muayyen tekfirin Ehli Sünnet'in mezhebi olmadığı doğru mudur?

Cevap: Hayır doğru değildir. Bilakis Ehli Sünnet muayyen tekfir eder. Fakat şartlar yerine gelip maniler kalktığı zaman muayyen tekfir eder.

Bu meseleleri, ilimde derinleşen alimler anlarlar. Onlar, nüfuz ehil/yetkin kişilerdir. Onlar, delilleri aslından anlarlar. Onlar, açık küfrü (küfrü'l bevah) bilirler. Onlar, levazımları (bağlayıcılığı) ve şartları bilirler. Onlar, manilerin ortadan kalkmasını bilirler. İşte bunlar, muayyen kimse üzerine tekfir hükmünü uygulayabilirler.

Bir adam açık küfür sözü söylerse ve bu adamda şartlar oluşur, maniler de kalkarsa böyle bir kimse için "Muayyen tekfir Ehli Sünnet'in mezhebi değildir" denmez. Bilakis böyle bir kimsenin hakkında Ehli Sünnet'in mezhebi tekfir etmektir.

Şartların yerine geldiği, manilerin ortadan kalktığı kişiyi Ehli Sünnet tekfir eder.

Fakat dikkat edin! Ömrünün baharında yeni ilim talebinde bulunan gençler, 'Açık küfür işledi' örtüsü altında hayırlı kişileri ve alimler tekfir ediyor.

Böyle bir kişiye 'Açık küfür nedir?" diye sorsan, delaletini bilmediği âmm bir delil ortaya atar. Delilin mantukunu, mefhumu kendisi de bilmez. Bazen de tekfir konusunda kendisinden daha cahil olan birini taklit eder.

Böyle bir kimseden sakınmak gerekir. Muayyen tekfir için küfrün açık bir küfür olması, hüccetin ikame edilmesi ve şüphelerin giderilmesi gerekir.

İlimde derinleşen, helal ve haramı bilen, namaz, oruç, hac ve talak konusunda fetva veren alimler, işte onlar tekfir konusunda fetva verebilirler.

Namaz, oruç, hac ve talak gibi konularda fetva vermekten aciz olan kişi, tekfir konusunda fetva vermekten daha aciz kimsedir.

Bazı insanlar da niyet ve namaz gibi konularda fetva vermekten kaçınırken, tekfirden, Müslümanları dinden çıkarmak hususunda fetva vermekten sakınmazlar.

Yakinen Müslüman olan bir kişi, dinden ancak yakini bir şekilde çıkabilir. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"... ancak Allah'ın göstermiş olduğu bir bürhanla kendisinde açık bir küfür görmeniz müstesna."*

Scanned with CamScanner

Tekfir konusunda geniş davranılıp, tekfiri hak etmeyen kimseler tekfir edilince, birçok genç tekfire dalınca diğer kesimler tarafından ters tepti. Onlar da 'Tekfir babını ilğa ediyoruz' dediler. Böylece riddet hükmü ilğa edildi.

Bu da yanlıştır. Ne bu şekilde olması ne de öbür türlü olması doğrudur. Ters tepkiyle ümmetin üzerinde icma ettiği bir hükmü ilğa edemeyiz. Mesela Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* riddet ehliyle savaşmış, fakat Ömer *(radıyallâhu anhu)* ve sahabelerden önde gelenlerle istişare etmiştir. Ömer *(radıyallâhu anhu)* Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* ile bu konuda tartışmıştır. Çünkü muayyen tekfir önemli bir meseledir. Hatta Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* bu mesele için Bedir ehlini ve Rıdvan biatine katılmış olanları bir araya toplamıştır. Yoksa daha Kur'an'ı, İmam Nevevi'nin kırk hadisini veya *'Kitabu't Tevhid'*i veya *'Umdetu'l Ahkam'*ı ezberleyemen, mutlak ile mukayyedin, has ile âm'ın ne olduğunu bilmeyen, delilleri anlamayan gençlerin yaptığı gibi koltuğuna yaslanarak birilerini tekfir etmemiş 'Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* da riddet ehlini tekfir etmiştir' dememiştir.

Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)* alimdi. Tek başına bile bu konuda fetva verseydi bunun için yeterli olurdu.

Bazı merhaleleri aşmak gerekir:

1. İrca'ya dalarak tekfir babını ilğa edenler: "İstihlal (helal görme)' veya 'inkar etmek' olması gerektiğine dayanır. Bu irca mezhebidir.

2. İrca inancında olmayanlar ancak "birçok kişinin bu konuda geniş davranmasından ötürü tekfir babını ilğa ediyoruz' diyenler ise bu da yanlıştır. Çünkü bu durum, alemlerin Rabbi olan Allah'ın dinine sövenlere cürret hakkı tanımaktır. Hiç kimseye din aleyhtarlığında cürret vermeyiz. Tekfir, Allah'ın hükmüdür. Biz de bu hükmü kabul ederiz. Gerçek şu ki bizler hadleri ikame edemeyiz –facir dahi olsa sultan (halife) olmadan hadler ikame edilemez-. Çünkü halife olmadan hadler ikame edilseydi zorbalık olur, anarşi olurdu. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *'Her kim dinini değiştirirse onu öldürün'* sözü herkes had cezası ikame edebilir, her kim bir mürted görürse onu öldürebilir manasına gelmez. Bilakis ehli hal ve'l akd -nüfuz sahibi olanlar- ve alimlerle istişare edilmesi gerekir. Fakat Allah'ın hükmünü kabullenmemiz gerekir.

3. Tekfir etme şartlarını kendisinde barındırmayan, ilim ehliyeti olmayan kimselerin herkesi tekfir etmesi ise işte hem bunlarla hem de tekfir ahkamını ilğa edenlerle mücadele ederiz. Bu durumda Ehli Sünnet'e ait olan 'şartların kendisinde oluştuğu, manilerin ise kalktığı kimse tekfir edilir' kaidesini işletiriz. Yoksa tekfir babını asla ilğa etmeyiz.

Scanned with CamScanner

خطورة التكفير والإرجاء

ON BİRİNCİ RİSALE:

TEKFİR VE İRCA TEHLİKESİ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru: Allah iyiliğinizi versin Şeyh! Son zamanlarda yeni ilme başlamış bazı kimselerin muayyen tekfirde bulunduklarını görüyoruz. Hatta kendisi doğru dürüst olmadığı halde başkalarını tekfir edenler var. Bunun hükmü nedir?

Cevap: Tabii ki tekfir şüphe yok ki büyük meselelerden, çok önemli meselelerden bir tanesidir. Fakat bu konuda bazı önemli kaideler zikretmek istiyorum:

Birinci Kaide: Tekfir meselesi ilim ve fıkıh ehline hastır.

İkinci Kaide: Yakinen İslam'a giren kişi ancak yine yakinen dinden çıkabilir.

Üçüncü Kaide: İslam'dan çıkaran şeyler değişkenlik gösterir. Mesela İslam'dan çıkaran bazı meseleler var ki bunu ancak tekfir meselesinde uzman kimseler bilebilir. Bazı meseleler de vardır ki zahirdir, herkes bilebilir. Örneğin Allah'a şirk koşmak, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e sövmek gibi. Bu tür şeylerin dinden çıkardığını herkes bilir. Bazı meseleler de vardır ki insanların çoğu bunu bilmez. O yüzden bu iki şey birbirinden ayrılır.

Herkesin güç yetirebildiği kadar dinden çıkaran meseleleri öğrenmesi gerekir. Bir insan ilimsizce bu tür meselelere dalarsa günahkar olur. Bu konularda kişinin ancak bir ilim, Kur'an ve Sünnet'ten veya icmadan bir delil üzerine konuşması gerekir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim kardeşine 'kafir' der de, kardeşi kafir değilse, ona döner."* Yani kişi birini tekfir eder. Ancak o kişi kafir değilse bu yüzden tekfiri sahibine döner.

Scanned with CamScanner

O halde nevakızların (İslam'dan çıkaran şeyler) ezberlenmesi gerekir. İnsan ilmin başında olabilir veya avamdan olabilir ve avama yakın olabilir. Tekfir meselesiyle iştigal eder, birçok şeyi almadan atlayabilir. Bazen namaz, taharet gibi konuları anlamaz, talak hakkında bir soru sorsan bilmez. Halbuki bir tarafa attığın bu tür meseleler tekfir meselesinden daha önemlidir. Bu tür meseleleri atlatıp tekfir meselesini öne alır!

Bir adama karısını üç talakla boşayan kimsenin hükmü nedir diye sorsak bilemez. Sen bunları dahi bilemiyorsan tekfir meselesini nasıl bileceksin? Halbuki tekfir meselesi daha ciddi ve önem arzeden bir meseledir.

Soru: Allah size iyilik versin ve ilminizi arttırsın ey Şeyh! Az önce tekfirden, tekfirden kaynaklanan tehlikelerden ve etkisinden söz ettiniz. Bazen bu tür şeyler fiilen oluyor. Fakat bir diğer açıdan bu meseleye adaletle yaklaştığımızda ortaya farklı bir fikir ve teveccüh çıkar. Bu da muasır irca diye isimlendirilen mesele. Öyle ki bunlar dini, seleften bazı alimlerin de dediği gibi ince elbiseden daha inceltiyorlar/yumuşatıyorlar. Ey Şeyh! Bu konu hakkında genel anlamda veya kaba anlamıyla söz etmenizi rica ediyoruz.

Cevap: Doğrudur. Aslında Harici mezhebi ortaya çıkınca bir reaksiyon olarak Mürcie mezhebi de çıktı.

Ehli Sünnet, Harici mezhebiyle Mürcie mezhebi arasında vasat bir yol tutar. Hariciler büyük günahları işleyenleri tekfir ederler. Mürcieler ise nâkıdları (İslâm'ı bozan) işleyenleri dahi tekfir etmezler. İslam nâkıdlarına cuhud (inkar) veya istihlal (helal görme) gibi kayıtlar getirmiştir. Ehli Sünnet ise bu ikisi arasında orta yolludur. Her kim nevakızlardan birini işler de onda şartlar yerine gelir, maniler ortadan kalkarsa –tabi bütün nevakızlarda böyle değildir. Bazı nâkıdlarda şartların yerine gelmesi ve manilerin ortadan kalkma şartı yoktur- bu durumda böyle birinin hükmü bellidir. O kişi imanın aslını bozan bir amel işlemiş olur. Peki küfür nedir? Küfür, imanın aslını yok edenle, imanla bir arada bulunamayan bir söz söylenmesi veya fiil yapılması veya imanı bozan bir itikatta/inançta olmaktır.

-Dediğin gibi- bir kısım insanlar Allah*(azze ve celle)*'ye şirk koşmak, müslümanlara karşı kafirlere yardım etmek, şeriati değiştirmek, dini değiştirmek, haram olduğuna icma edilen bir hükmü helal görmek, helal olduğuna icma edilen bir hükmü haram saymak, dinle alay etmek, Allah'a şirk koşmak, kabirleri tavaf etmek, ölülerden istiğasede bulunmak gibi açık nevakızları işlerler. Sonra kalkıp sarih olan bu nevakızları cuhud, istihlal veya itikat gibi kayıtlarda bulunurlar.

Scanned with CamScanner

İbn Teymiye *'es-Sarimu'l Meslul'* adlı kitabında bu gibi insanları kadın cehmiyeler diye isimendirmiştir. Bunlar, bir reaksiyon olarak büyük günah işleyenleri tekfir eden, İslam'dan çıkaran, kanın ve malını helal gören Haricilerin çıkmasına sebebiyet verir.

Hariciler, İslam diyarını harb ve küfür diyarı diye isimlendirirlerdi. Bunun üzerine küfür diyarını bile küfür diyarı olarak değil de İslam diyarı olarak isimlendiren, kafirleri tekfir etmeyen Mürcieler ortaya çıktı.

Ehli Sünnet bu iki fırka arasında orta yolu tutturmuştur. Fakat kardeşin sormuş olduğu yumuşaklık meselesiyle alakalıdır. Çünkü insan, acele etmeden, hafızasında olması gereken bigiler olur. Fakat kuşkusuz yumuşaklık, acelecilikten daha basit ve daha şerli değildir.

Çünkü insan, Ehli Sünnet ve'l Cemaat mezhebine baktığında tüm açıklığıyla kabul eder. Çünkü bu din alemlerin Rabbi olan Allah'ın dinidir. Falan ya da filanın dini değildir.

Ayrıca bu usulleri (cuhud, istihlal ve itikat) insanlara kabullendirdiği zaman toplum üzerinde kötü sonuçları ortaya çıkar. Nedir bunlar?

Birinin söylediğini hak, diğerinin batıl olduğunu zannedebilir. Böylece iki tahrif edici taife arasında hak zayi olur; Hariciler tekfirde aşırıya kaçar, Mürcie ise ircada aşırıya kaçar. Hariciler mutlak günahla tekfir eder, mürcieler ise nevakızları işleyenleri dahi tekfir etmez. Bazen de bazı küfür önderleri için mazeretler bulmaya çalışır. Böylece hak, bu iki grup arasında zayi olur.

Ehli Sünnet'in usulünü tüm açıklığıyla kabul etmen gerekir ki hakkı karıştırmayasın.

Soru: Ey Şeyh! Günümüzdeki teşri şirkinin (Allah'ın hükümleriyle yönetmemek) şekli nasıl olur?[468]

Cevap: Şu an teşri şirkine şahit olmuyoruz, bizzat sorduğun sorunun şekli vakıada yaşanmaktadır. Haramların helal sayılması, yönetimin farklı dinleri seçme hürriyeti vermesi...

468 Bu suâl Suud Devleti özelinde sorulmuştur. **(Editör)**

Scanned with CamScanner

Soru: Peki bu tür sistemlerle ilişki nasıl olmalıdır? Bir kısım haramları dahi helal gören sistemle ilişki nasıl olmalıdır?

Cevap: Bir sistem/rejim haramları helal gördüğünde, helal gördüğü şeylerde hiçbir şekilde onunla ilişki kurma. Günahta onların ortağı olma. Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: "**(Allah, meleklerine emreder:) Zalimleri, onların aynı yoldaki arkadaşlarını toplayın.**"[469] Ömer ve diğer bazı sahabeler "Zalimlerin ortaklarını ve onlara benzeyenleri" diye tefsir etmiştir. Yine bir başka ayette Allah*(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: "**Nefisler birleştirildiğinde...**" Kişi arkadaşıyla beraber haşredilir.

469 *Saffat*, 37/22

Scanned with CamScanner

سؤالان في العقيدة

ON İKİNCİ RİSALE:

AKİDE HAKKINDA SORULAN İKİ SORU

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Birinci Soru: Ey Şeyh! Allah sizden razı olsun. Bazı insanlar Hatıb bin Ebî Belta *(radıyallâhu anhu)*'nun kıssasını delil getirerek Hatıb bin Ebî Belta'nın müslümanlara karşı müşriklere yardım ettiği halde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kendisini tekfir etmediğini söylemiştir.

Cevap: Hatıb *(radıyallâhu anhu)* hakkında Müslümanlara karşı kafirlere yardım etmiştir demek apaçık bir iftiradır.

Hatıb *(radıyallâhu anhu)* böyle bir yardımda bulunmamıştır. Sadece Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sırrını ifşa etmiştir. Onu yaptığı Allah Rasûlü'nün sırrını ifşa etmekten başka bir şey değildir.

Şimdi sana bir örnek vereceğim ki ilmi anlamda bu mesele iyice ortaya çıksın. Bu mesele önemli bir meseledir: Bir adam Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i öldürseydi hükmü ne olurdu?

Bu sorunun cevabı açıktır. Şeriatteki kati durumlardandır.

Peki ya bir adam Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i öldürmesi için Ebu Cehil ve Ebu Leheb'e yardım etse böyle bir adamın hükmü ne olur?

Cevap, bu adam kafirdir.

O halde bu durumda sen Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i öldürmesi için Ebu Cehil, Ebu Leheb ve bu tür kimselere yardım ettiğini söylüyorsun. Bu doğru olur mu? Mesele çok açık.

Scanned with CamScanner

Birisi dese ki: Evet Hatıb *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i öldürmesi için kafirlere yardım etti. Ama yine de Allah Rasûlü onu tekfir etmedi. Böyle söyleyen bir kişi saf bir cehmiyedir.

Şayet, Hatıb *(radıyallâhu anhu)* için böyle bir şey demem derse, bu durumda Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun kıssasıyla kafirlerin safında duran kişi kafir olmaz istidlalinde bulunanın istidlali batıl olur.

Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun kıssasıyla böyle bir görüş sahibi olan kişi cehmiye olur. Bu kıssayı delil olarak kabul etmezse öne sürmüş olduğu aslı batıl olur.

Hatıb *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sırrını ifşa etmekten başka bir şey yapmamıştır. Hatıb *(radıyallâhu anhu)* bunu yaparken de tevilde bulunmuştur. Şöyle ki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Hatıb *(radıyallâhu anhu)* için 'Hatıb doğru söyledi' diyerek Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun öne sürdüğü sebepten dolayı tasdik etmiştir.

Hatıb *(radıyallâhu anhu)* söylemezse biz bilemeyiz doğru söylediğini. Çünkü bizler ne gaybı biliyoruz ne de bize vahiy geliyor.

İlaveten şunu ekleyim: Hatıb *(radıyallâhu anhu)* savaşta Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in saffında durmuş, Allah Rasûlünü müdafaa etmişti. Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı ihanet veya kandırma değildi. Tek yaptığı şey müşriklere vermiş olduğu bir rüşvetti. Hatasına bir daha dönmemişti. Şayet bir daha aynısını yapsaydı artık onun için bir özür olmayacaktı.

Ömer *(radıyallâhu anhu)*, Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'ı ta'n edip onu münafık olarak isimlendiridğinde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bunu inkar etmedi. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sadece onu öldürmeyi kabul etmemiştir, yoksa başka bir şey yapmamıştır.

Soru: Sahabe nazarında bu fiilin küfür olduğu biliniyor muydu?

Cevap: Evet şüphesiz. Bununla beraber Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı sadece bir sırrı ifşa etmekti. Sırrı ifşa hususunda kişinin küfre düşüp düşmediği hakkında ihtilaf edilmiştir.

Fakat kafirlere yardım, onların safında durmak, mal ile onları desteklemek ve benzeri şeylerdir. Böyle bir durumun küfür olduğu konusunda ihtilaf yoktur. Mesele açıktır. Cehmiye ve İslam düşmanlarının ortaya attığı şüphelere kulak asmayalım.

Scanned with CamScanner

Soru: Yani bir sırrı ifşa etmek, bir çeşit yardım mıdır?

Cevap: Sırrı ifşa etme hususu ihtilaflıdır. Yani küfür olduğunu söyleyenler de var, olmadığını söyleyenler de var. Fakat ittifak edilen bir şey var ki yardım, mal, görüş bildirme, istişare, ihanet ve benzeri şeylerle olur.

Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığını casusluğa benzetmek de apaçık bir hatadır. Hatıb *(radıyallâhu anhu)* casus değildi. Çünkü casus, ihanet amaçlı bir sözü başkasına nakletmesidir. Hatıb *(radıyallâhu anhu)* ise böyle bir şey yapmadı. Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'nun tek yaptığı sırrı ifşa etmekti. Başka bir şey değil. İbn Teymiye'nin *'Sarimu'l Meslul'* adlı kitabında da dediği gibi Hatıb *(radıyallâhu anhu)*'ın yaptığı sırrı ifşa etmekten öteye geçmemiştir.

İkinci Soru: Ey Şeyh! Allah sizden razı olsun. Sahihayn'de Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Cebbar (olan Allah), insanlara ilk gördükleri suretten farlı bir surette gelir."* Nedir bu suret?

Cevap: Bu konuda ihtilaf edilmiştir. İmam Darimi *'er-Reddu Ala Bişr el-Merisi'* adlı kitabında der ki: "Allah*(azze ve celle)* insanlara farklı bir surete bürünecektir."

Fakat Şeyhul İslam *'er-Reddu Ala'r Razi'* adlı kitabında İmam Darimi'nin öne sürdüğü görüşün doğru olmadığını söylemiştir. İbn Teymiye farklı bir surette insanlara gelenin Rabb olduğunu kabul etmemiştir. İnsanlara öyle gösterilmiştir. Allah Teâlâ sadece insanların tanıdığı surette gelmiştir." İbn Teymiye bu görüşü benimsemiş ve desteklemiştir.

Scanned with CamScanner

تَنْبِيهُ الْمُخْتَارِ
عَلَى
عَدَمِ صِحَّةِ الْقَوْلِ بِفَنَاءِ النَّارِ
عَنِ الصَّحَابَةِ الْأَخْيَارِ

ON ÜÇÜNCÜ RİSALE:

CEHENNEMİN YOK OLACAĞINA DÂİR GÖRÜŞÜN DOĞRU OLMADIĞI HAKKINDA İKÂZ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. O'ndan yardım diler, nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kime hidayet verirse artık onu saptracak kimse yoktur. Kimi de saptırmışsa artık ona hidayet verecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve elçisidir.

Kuşkusuz Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabına iftira atmak, başkalarına yalan atmak gibi değildir. Sahabeye iftira atmak daha büyük bir suçtur. Sahabeye iftira atma cüretine ancak Rafiziler ve benzerleri cüret edebilir. Bazı cahil insanların yazmış olduğu risaleye[470] vakıf oldum. Bu risalede bazı sahabelerin cehennemin bir zaman sonra yok olacağını söylediği iddiası var. Cehennemin yok olacağı bidatini ortaya atmak, sahabenin bidat bir söz söylediği manasına gelir. Daha önce bu iddiasının doğru olmadığına dair bir reddiye yazmıştım. O risalemde hiçbir sahabenin cehennemin yok olacağını söylemediğini beyan ettim. Fakat risalenin yazarı bu nasihatime kulak asmadı. Aynı zamanda İbn Kayyım'ın ve hocası olan İbn Teymiye'nin cehennemin yok olacağına dair bir söz söylemediğini de beyan ettim. Bilakis Şeyhul İslam *'Telbisu'l Cehmiyye'*[471] adlı kitabında şöyle söylemiştir: "... daha sonra cennet ve cehennemin mutlak olarak baki kalacağını haber vermiştir." İbn Teymiye *(rahimehullah)*'ın bu kitabına talikte bulunan Muhammed Abdurrahman bin Kasım: "Bu ve ileride gelecek olanlar, İbn Teymiye'nin cehennemin fani olacağına dair kendisine atılan iftirayı yalanlar."

---

470 Bu risale iki sayfadan oluşmaktadır. İki sayfa olmasına rağmen birçok nahivsel hatalar mevcut. Nasbı raf, rafı mesub yazılmıştır.

471 *Telbisu'l Cehmiyye*, 1/157

Scanned with CamScanner

Ben bu risaleyi, bu konu hakkında sahabeden yapılan rivayetleri, senetlerini ve bu senetler hakkında söylenenleri beyan edeceğim. Ardından akabinde cehennemin fani olacağını söyleyenin bidati, İbn Kayyım ve şeyhi İbn Teymiye'nin tebdi (bidatçi görülmesi) anlamına gelmediğini beyan ettim. Yine risale sahibinin bidati, sahabe ve başkalarını da bu şekilde bidatçi görülmesini gerektirmez. Hiçbir marifet ve tahkik ehli böyle söylememiştir. Konuya başlamadan önce önemli olduğundan dolayı Zehebi'nin *'Tezkiretu'l Huffaz'* adlı kitabındaki sözünü zikretmek istiyorum. Zehebi, Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*'nun "Yalandan sakının. Çünkü yalan imandan uzaklaştırır" sözü hakkında: "Sıddik *(radıyallâhu anhu)* doğru söyledi. Çünkü yalan, nifakın başı, münafığın alametidir. Bir mümin, masiyet ve şehevi günahları işler ancak ihanet etmez ve yalan söylemez. Durum böyleyken emin olan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e iftira atmanın durumu nasıldır. Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Bana iftira atmak, başkasına iftira atmak gibi değildir. Her kim bana iftira atarsa, cehennemde kendisine bir ev bina edilir."*

Ardından Zehebi sözlerine şöyle devam etti: "İnna lillah ve inna ileyhi raciun. Bu, nakledilenler yalancılıkla ve batıl hadisleri rivayet etmekle bilinen kimseler tarafından ortaya atılan büyük bir bela ve oldukça tehlikeli bir durumdur. Bir muhaddisin rivayet ettiği hadisler hususunda dikkatli olması gerekir. Marifet ve vera ehli kimselere sorup ravilerin durumunu izah etmeleri için yardım istemesi gerekir. Bunu yapmak için de ancak rivayet ettiği haberlerin nakledicilerini tezkiye eden bilgin, ravileri cerh edebilen alanında mütehassıs biri olması gerekir. Bu da ancak hadis ilmine düşkün olmakla, çokça müzakere etmekle, gecesini gündüzünü bu ilimle geçirmekle uğraşan, takvalı, sağlam bir dini inancı olan, insaflı, alimlerin ilim meclislerine gidip gelen, araştıran ve itkan sahibi olmakla olur. Böyle biri değilsen, yüzünün tamamını mürekkepe bile boyasan hadis yazmayı bırak bu senin işin değil..." Daha fazlası için zikri geçen kitaba bakabilirsiniz.

Scanned with CamScanner

FASIL

Şimdi hüccet olarak gösterilen eserlerin senetlerini açıklayacağım. Bu senetler hakkında insafla ve doğru bir araştırmayla söylenenleri beyan edeceğim. Allah başarıya ulaştırandır:

1- *'Mu'cemu't Taberani'* adlı eserde Abdullah bin Misar bin Kudam'dan o da Cafer'den o da Kasım'dan o da Ebu Umeme *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen merfu bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Cehennemde öyle bir gün olur ki içinde ademoğlundan hiç kimse kalmaz. Cehennemin kapıları o gün sanki muvahhitlerin kapısıymış gibi bir ses çıkarır."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu hadis mevzu bir hadis olup sahih değildir. Her kim bu hadisi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e nispet ederse korkutucu bir tehdit olan *'Her kim benim adıma bilerek yalan söylerse cehennemdeki yerini hazırlasın'*[472] hadisine muhatap olur.

İbnul Cevzi *'el-Mevduat'*[473] adlı kitabında "Bu hadis mevzu olup doğruluğu muhaldir. Hadisin ravileri arasında olan Cafer'in asıl ismi İbnu'z Zübeyr'dir. Şu'be onun hakkında 'Yalan söylüyordu' demiştir. Yahya 'Sika değildir' demiştir. Sa'di "Hadislerini almazlardı' der, Buhari, Nesai ve Darekutni ise 'metruktur' demişlerdir.

Zehebi Cafer bin Zübeyr'in biyografisin verirken: "Cafer'den sağlam olmayan isnatla şu hadis rivayet edilmiştir: *"Cehennemde öyle bir gün olur ki içinde ademoğlundan hiçkimse kalmaz. Cehennemin kapıları o gün sanki muvahhitlerin kapısıymış gibi bir ses çıkarır."*[474]

Yine bu hadisin senedinde Abdullah bin Misar bin Kudam vardır ki Zehebi *'Mizanu'l İ'tidal'* adlı eserinde Abdullah'ın biyografisini verirken "Ebu Hatim onun hakkında 'Hadisleri metruktur' demiştir. Zehebi: *Mu'cemu't Taberani*'den bu hadisi rivayet etmiş daha sonra bu hadis hakkında 'Bu hadis batıldır' demiştir.

2- İkinci eser ve bu esere verilecek cevap: Abd bin Humeyd tefsirinde der ki: "Bize Süleyman bin Harb o da Hammad bin Seleme'den o da Sabit'den o da Hasan'dan rivayet etti: Ömer *(radıyallâhu anhu)* dedi ki: "Cehennem ehli, çöldeki kumlar adedince cehennemde kalsalar da muhakkak oradan çıkacaklardır."

---

472 İmam Ahmed, Buhari ve Müslim rivayet etmiştir.

473 *El-Mevduat*, 3/268

474 *Mizanu'l i'tidal*, 1/47

Scanned with CamScanner

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu eserin ricallerinin tamamı sikadır. Fakat eser munkatıdır. Ricalleri sikadır derken beş şartın üçü yerine gelmiş demektir. Eserin munkatı olmasının sebebi ise Hasan el-Basri, Ömer *(radıyallâhu anhu)*'yu işitmemiştir. Hadis ehli nazarında munkatı hadis zayıf kapsamına girer. Zayıf hadis ise kendisiyle hüccet ikame edilmez. Hatta bir grup alime göre zayıf hadisle faziletli amellerde dahi amel edilmez.[475] Faziletli amellerde böyleyse İbn Kayyım *(rahimehumullah)*'ın dediği gibi bundan çok daha önemli olan bu meselde nasıl hüccet olarak verilebilir?

Hafız İbn Hacer *'Fethul Bari'*[476] adlı eserinde "Bu hadis munkatıdır" demiş ardından "Velev ki bu hadis sabit olsa bile cehennemden çıkarılacak olan muvahhidlere hamledilir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Bu eserin zahiri manasında cehennemden kafirlerin çıkarılacağı manası çıkmaz. Dolayısıla muvahhidlere hamledilmesi gerekir. Tabi hadisin sabit olduğunu farzetsek böyle yaparız. Aksi halde bu hadis zayıf olup kendisiyle hüccet verilmez. Kaldı ki cennet ve cehennemin baki kalacaklarına dair yeterince sahih hadisler mevcuttur.

Ayrıca İmam Zehebi şöyle der: "Hasan el-Basri çokça tedlis yapan biridir."

Malumdur ki müdillisin hadisi, sema (işitme) olduğunu açıkça söylemediği müddetçe kabul edilmez. İmam Ahmed bin Hanbel: "Mürsel hadisler arasında en zayıf olanları Hasan el-Basri, Ata bin Ebi Rebah'ın mürsel hadisleridir. Çünkü bu ikisi her kesten hadis alırlardır."

3- Üçüncü eser ve bu esere verilecek cevap: Bezzar, Ebi Belc tarikiyle Amr bin Meymun'dan işitmiş Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir: "Öyle bir gün gelecek ki cehennem ehli uzun yıllar cehennemde kaldıktan sonra çıkarılacak. (Boş kalan cehennemin) Açık kalan kapılarının çarpa sesleri işitilecek."

Cevap: Bu eser bir önceki gibi zayıf bir hadistir. Çünkü eserin senedinde Ebu Belc[477] vardır. İbn Hacer *'Takribu't Tehzib'* adlı eserinde Ebu Belc'in biyografisin verirken 'Saduktur bazen hata yapardı' demiştir.

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu da İbn Hacer'in hatalarından bir tanesidir. Bu nedenle Hafız Zehebi 'İbn Hacer'in biyografisini verirken: "İbn Hacer'in afetlerinden bir tanesi de: el-Fesevi *'Tarih'* adlı kitabında: Bundar, Ebu Davud'dan o da

475 Bu alimler arasında Buhari, Müslim, Yahya bin Main, İbn Hibban gibi hadis alimleri vardır.

476 *Fethul Bari*, 11/422

477 Asıl adı Yahya bin Süleym veya İbn Ebi Süleym'dir.

Scanned with CamScanner

Şu'be'den o da Ebi Belc'den o da Amr bin Meymun'den o da Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: *'Öyle bir gün gelecek ki cehennem ehli uzun yıllar cehennemde kaldıktan sonra çıkarılacak. (Boş kalan cehennemin) Açık kalan kapılarının çarpan sesleri işitilecek.'* Bu eser münkerdir demiştir. Sabit el-Bunani: "Hasan el-Basri'ye bu eseri sordum Hasan inkar etti."[478]

Bazılarının bu hadis için "ricalleri sikadır' söylemesi, daha önceden de anlattığımız gibi Ebu Belc'in zayıf olması bu sözün problemli olduğunu gösterir.

İmam Ahmed: 'Ebu Belc, münker bir hadis rivayet etmiştir." Buhari: "Ebu Belc problemlidir." Zehebi *'el-Mukiza'* adlı eserinde: "Buhari'nin birisi hakkında 'problemlidir' demesi adeti gereği o kişinin itham edilen biri veya sika olmayan biri anlamına gelir. Yani Buhari'nin böyle söylemesi zayıfa göre daha kötü bir durumdur."

Bu eser sabit olsa bile eserde geçen durum muvahhidlere hamledilir. Bu nedenle Ubeydullah bin Muaz bu eser ve gelecek olan Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* eseri hakkında "Bizim ashabımız bu eserler hakkında: "Muvahhidler kast edilmiştir" demiştir."

4- Dördüncü eser ve bu esere verilecek cevap: Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)*: "Cehennemde öyle bir gün gelecek ki içinde hiç kimse olmayacak. Bu durum cehennemlikler cehennemde asırlarca kaldıktan sonra olacak." Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Bu eseri İbn Cerir tefsirinde[479] zikretmiş ve şöyle demiştir: "Müseyyeb'e bu eseri zikredeni sordum dedi ki İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)* söylemiştir." Begavi bu eseri isnatsız bir şekilde zikretmiştir. Bu eser sahih değildir. İbn Cerir bu eseri zikredenin kim olduğunu zikretmemiştir. Müseyyeb *(radıyallâhu anhu)* da bu eseri kimin rivayet ettiğini zikretmemiştir. Dolayısıyla bu eser batıldır.

Bu eserin sıhhatli olduğunu farzetsek bile Beğavi tefsirinde "Bu hadisin Ehli Sünnet nazarındaki manası cehennemde ehli imandan hiç kimsenin kalmayacağı manasına gelir. Ancak kafirlerin bulunduğu yerler ise ebediyete kadar kafirlerle dolu bir şekilde kalacaktır."[480]

478 *Mizanu'l İ'tidal*, 4/385

479 *Camiu'l Beyan*, 8/118

480 *Bağavi*, 2/403

Scanned with CamScanner

5- Beşinci eser: İbn Kayyım *'Hadi'l Ervah'* adlı eserinde İshak bin Rahuyeh'den riavyet etmiştir: Ubeydullah[481] babasından o da Şu'be'den o da Yahya bin Eyyüb'den o da Ebu Zur'a'dan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etti: "Cehennem'de öyle bir zaman gelecek ki içinde hiç kimse kalmayacak" sözünü kendi nefsimden söylecek değilim." Ardından Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* şu ayeti okudu: **"Bedbaht olanlar ateştedirler, orada onların (öyle feci) nefes alıp vermeleri vardır ki."**[482] Ubeydullah: "Ashabımız 'Muvahhidler kast edilmiştir' demiştir."

Beşinci esere cevap: Bu eserin isnadı Şeyhayn'ın şartı üzerinedir. Ancak Yahya bin Eyyüb hariç. Çünkü Şeyhayn onun hadisini tahric etmemiştir. Ukayli *'Kitabu'd Duafa'* adlı eserinde Yahya bin Main isnadıyla rivayet etmiş, eserin zayıf olduğunu söylemiştir. Yahya bin Main'den 'Yahya bin Eyyüb'ün sika dediğini nakletmiştir. Hafız İbn Hacer *'Takribu't Tehzib'* adlı eserinde "Yahya'da bir beis yoktur' demiştir. Bu sözler bir adamın tevsik edilmesi ve onun hadislerini kabul edilmesi manasına gelir. Fakat Hafız İbn Hacer'in *'Takribu't Tehzib'* adlı eserinde zayıf olanları mertebelerine göre ayırırkan dördüncü mertebede olanlar için 'Bana göre bu eserin isnadı sahihtir. Fakat iki vecihle bu esere cevap verilir:

Birinci vecih: Bu eserde cehennemin fani olacağına dair bir delil yoktur. Bilakis bu eser, cehennemin baki kalacağına dair varid olan sahih hadislerle cem yapılması açısından muvahhitlere hamledilir. Bu nedenle Ubeydullah "Ashabımız 'muvahhidler kast edilmiştir' demiştir. Dolayısıyla bu eserde bahsedilenler, müslümanlardan asi olup da cehenneme girenlere hamledilmesi kesinleşmiş oldu. Çünkü bu şekilde iki farklı delilin arası cem edilmiş olur.

İkinci vecih: Bu eserin kesinlikle cehennemin fani olacağını gösterir diyenler 'bu eser sahabenin sözüdür. Sahabenin sözü Kur'an ve Sünnet'e muhalif olursa kabul edilmez. Hatta İbn Akil 'İcmaen sahabenin, misli olan bir sahabi hakkındaki muhalif görüşleri hüccet olmadığına göre, bir sahabenin Kur'an ve Sünnet'e muhalif sözünün hüccet olarak nasıl kabul edilebilir?

Allah Teâlâ cehennemin ebedi kalacağına dair Kur'an'da üç yerde zikretmiştir:

---

481 İbn Muaz. Şeyhan ve diğer muhaddisler ondan hadis tahric etmişlerdir. İbn Cerir: "Sika ve hafızdır" demiştir. Babası ise Muaz bin Anberi'dir. Hafız İbn Hacer onun hakkında 'sikadır' demiştir.

482 *Hud*, 11/106

Scanned with CamScanner

Nisa suresinde: **"İnkâr edip zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları (başka) bir yola iletecek de değildir. Ancak orada ebedî kalmak üzere cehennem onları yoluna (iletecektir). Bu da Allah'a çok kolaydır."**[483]

Ahzab suresinde: **"Şu muhakkak ki, Allah kâfirlere lanet etmiş ve onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır. (Onlar) orada ebedî olarak kalacaklar, (kendilerini koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır."**[484]

Cin suresinde: **"(Benim yaptığım) ancak Allah katından olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğdir. Artık kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, bilsin ki ona, (kendi gibilerle birlikte) içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır."**[485]

Cehennemin ebedi olacağına dair varid olan hadisler oldukça çoktur. Bunların bir kısmını *'el-Edilletu ve'l Berahin Li İdahi'l Mu'tekadi's Selim ve'r Redu ala'l Muhalifin'* adlı kitabımızda zikrettik.

Bu söylediğimiz Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun cehennemin fani olacağını varsayımı üzerineydi. Yoksa sahih olan görüş bu eserin cehennemin fani olacağına dair bir delaleti yoktur. Bu nedenle Hazin tefsirinde Ebu Hureyre ve İbn Mesud eserleri için "Bu iki eserin sahih olduğunu varsayarsak bile Ehli Sünnet bunu cehenneme girdekten sonra cehennemden çıkarılan müminlerin boş kalan yerlerine hamledilir. Çünkü kati sahih deliller cehennemlik olan muvahhitlerin tamamının cehennemden çıkarılacağı, kafirlerin ise ebediyyen cehennemde kalacağı sabittir." Daha önce Bağavi'nin bu eser hakkındaki görüşünü vermiştik. Tekrar burada verme ihtiyacı duymuyoruz.

Tüm bu açıklamalardan sonra açığa çıkıyor ki sahabeden hiç kimsenin cehennemin fani olacağı sabit olmamıştır. Sahabeye böyle bir görüş nispet etmek kessinlikle hatadır. Sahabenin söylemediği bir şeyi söylemiş gibi göstermek büyük bir hata olup, inkar edilmesi gerekir.

Velhasıl: *'ez-Zevacir'* adlı eserin sahibi şöyle demiştir: "Sahabeden böyle bir görüş sabit olmamıştır. Velev ki böyle bir söylemlerinin olduğunu varsayarsak bile bunu alimlerin dediği gibi cehennemden asi olan müminlerden hiç kimse kalmayacak. Ancak kafirlerin cehennemde bulunduğu yerler tıkabasa dolu olacak, ebediyyen oradan çıkamayacaklar. Nitekim birçok ayette de bundan bahsedilir."[486]

483 *Nisa*, 4/168-169

484 *Ahzab*, 33/64-65

485 *Cin*, 72/23

486 *Ez-Zevacir*, 1/37

Scanned with CamScanner

FASIL

Cehennemin fani olacağı bid'ati sahabe ve diğer söyleyenlere döner.

Cevap: Daha önce söylediğimiz gibi hiçbir sahabeden cehennemin fani olacağı görüşü sabit olmamıştır. Böyle bir bağlayıcılık batıldır. Bu konuya cevap mahiyetinde yazdığım *'el-Edilletu ve'l Berahin li İdahi'l Mutekadi's Selim ve'r Reddu ala'l Muhalifin'* adlı risalemde verdim. Bu cevabımın hülasası şöyledir: Bir alim bazen mercuh bir söz söyler. Kendisi müçtehit olduğu için içtihadından dolayı sevap alır ve mercuh sözünden dolayı da affolunur. Çünkü buna dair hüccet ona ulaşmamış olabilir. Bu ve bu gibi özürlerden dolayı o alim affolunur.

Ancak kendisine hüccetin ulaştığı kişi hala aynı görüşünde ısrar ederse bidat işlemiş olur. Böyle bir kimse ile diğeri bir olmazlar.

Bu konu önemli olup anlaşılıp üzerinde tedebbür edilmesi vaciptir. Aksi halde insan hataya düşebilir. Şeyhul İslam'ın bu konuda önemli açıklaması vardır. *'El-Fetava'*[487] adlı eserinde şöyle zikretmiştir: "Mütekaddim bir imamdan sadır olmuş hatalı bir görüş çıkıtğını gördüğün zaman, hüccet kendisine ulaşmadığı için affedilir. Ancak hüccetin kendisine ulaştığı halde hatasında ısrar eden kişi affedilmez. Bu nedenle kabir azabıyla alakalı hadisler kendisine ulaştığı halde, kabir azabını inkar eden kişi bidatçi olarak görülür. Ölülerin, insanların sesini duyduğunu bilmeyen Aişe *(radıyallâhu anhâ)* ve benzeri kimseler kendilerine hüccet ulaşmadığından dolayı tebdi (bidatçi görmek) edilmez. Bu önemli bir asıl olup üzerinde tefekkür edilmesi gerekir. Faydalı bir konudur."

Şeyhul İslam, *'el-Fetava'* adlı eserinin yirminci cildinde içtihadında hatalı olup affedilen kimseler hakkında: "Tabiinden bazılarından 'Allah'ın görülemeyeceğine' dair görüşlerin nakledilmesi gibi. Tabiinden Mücahid ve Ebu Salih gibileri " **Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parıldayacaktır. Rablerine bakacaklardır**"[488] ayetini 'Rablerinden gelecek sevabı beklemektedirler' diye tefsir etmişlerdir."

Tabiinden bazılarının 'Allah Teâlâ ahirette görülmez' dediğ için rü'yetullahı inkar eden kimse tebdi edilir mi? Yoksa hakka ve doğru görüşe dönüp hatasını terk etmesi gerekmez mi?.

Allah Teâlâ isim ve sıfatları hürmetine amellerimizi yalnızca rızası için yapanlardan ve cenneti kazananlardan eylesin. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. Salat ve selam Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in üzerine ailesine ve ashabının üzerine olsun.

---

487 *Fetava*, 6/61

488 *Kıyamet*, 75/22-23

Scanned with CamScanner

الأدلة والبراهين

لإيضاح المعتقد السليم والرد على المخالفين

ON DÖRDÜNCÜ RİSALE:

DOĞRU İTİKÂDA DÂİR DELİLLER VE MUHÂLİFLERE REDDİYE

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

MUKADDİME

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. O'dan yardım diler, nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kime hidayet verirse artık onu saptıracak kimse yoktur. Kimi de saptırmışsa artık ona hidayet verecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve elçisidir. Alemlere rahmet, dalalet ve sapkınların aleyhine hüccet olarak gönderilmiştir. Salat ve selam onun, ailesinin ve ashabının üzerine olsun.

Bazı ilim iddiasında bulunan kimselerin risalesine muttali oldum. O risalesinde cehennemin fani olacağını iddia ettiğini, ayrıca bu görüşü de Şeyhul İslam ve öğrencisi İbn Kayyım *(rahimehullah)*'a nispet ettiğini gördüm. Halbuki bu iki alim de böyle bir görüşten beridirler. İleride bunun izahı ve açıklaması gelecektir. Velev ki İbn Kayyım cehennemin fani olacağını söylediğini varsayarsak bile yine de bu batıl bir görüş olup Kuran ve sünnete muhaliftir. Bu nedenle İmam San'ani ve İmam Muhammed Emin Şankiti bu konuda reddiye yazmışlardır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in dışında her kesin sözü kabul edilebilir de reddedilebilir de. Bu konu bir güneş gibi açıktır. Buna rağmen bazı kimseler, insanlar arasında sözde İbn Kayyım'a destek olduğunu iddia eder bu görüşü yayıyor. Halbuki bu İbn Kayyım'a destek değil köstektir.

Scanned with CamScanner

İbn Kayyım *'el-Vabilu's Sayyib'* adlı eserinde cehennemin fani olmayacağını söylemiştir. İşte o kitaptan alıntı: "İnsanlar üç tabakadan oluşur. Hiçbir pisliğe bulaşmayan temiz insanlar, hiçbir iyi yönü olmayan pis insanlar ve içinde hep pisliğin hem de güzelliğin olduğu insanlar. Bu tür insanların (ahirette) bulunacağı meskenler de üçtür: Katışıksız temiz bir mesken, katışıksız pis olan mesken; bu iki mesken fani olmazlar. Bir de hem pisliğin hem de güzelliği barındıran insanların meskeni; bu mesken fani olacak. Bu mesken asilerin (cehennemdeki) meskenidir. Çünkü cehennemde muvahhid olan asilerden hiç kimse kalmayacak. Onlar, işledikleri günahları nispetince yandıktan sonra cehennemden çıkarılacak ve cennete konulacaktır."

Cehennemin fani olacağı görüşü, San'ani'nin[489] de dediği gibi bidatçi kimsenin sözü olan bu sözün kendisi de bidattir. Bu söz hak ve doğru olandır. Cehennemin fani olacağa görüşü akla ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den yapılan nakle muhaliftir. Çünkü kafirler ebediyyen cehennemde kalıcıdırlar. Allah Teâlâ Kur'an'ın üç yerinde kafirlerin ebediyyen cehennemde kalacağını zikretmiştir. Bu ayetler, cehennemin ebediyetine dair yeterli delillerdir. Durum böyleyken Allah'ın kitabını ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini bırakıp da masum olmayan insanların sözünü mü alalım?

489 İleride geleceği gibi İmam Ahmed de böyle söylemiştir.

Scanned with CamScanner

CEHENNEMİN VE CEHENNEMLİKLERİN FANİ OLMAYACAĞINA DAİR VARİD OLAN HADİSLER

Birinci hadis: Enes *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şefaatiyle alakalı olan hadiste: *"Allah onları cehennemden çıkarır ve cennete koyar. Cehennem'de Kuran'nın hapsettiği kimselerden (yani ebediyye kalacak olanlar) başkası kalmaz."* Muttefekun aleyh.

Bu hadis, kafirlerin cehennemde ebediyyen kalacağına dair kesin kati bir delildir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Şüphesiz âyetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar! Allah daima üstün ve hakîmdir."**[490] Bir başka ayette: **"Yoldan çıkanlar ise, onların varacakları yer ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve kendilerine: Yalandır deyip durduğunuz cehennem azabını tadın! denir."**[491]

İkinci Hadis: Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Cehennem ehli, cehennemde ne ölü ne de diridirler. Fakat bazı insanlar günahlarından dolayı –veya hatalarından dolayı- cehenneme atılır. Allah Teâlâ onları öldürür. Onlar köz haline dönüşünce onlar için şefaat etme izni verir..."* Bu hadisi Müslim, Ebu Uvane, Ahmed, İbn Mace gibi muhaddisler rivayet etmiştir.

Bu hadiste kafirlerin cehennemde ebediyen kalacağına dair kesin bir delalet vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"(Allah'tan) korkan öğütten yararlanacak. En büyük ateşe girecek olan kötü kimse ise öğütten kaçınır. Sonra o, ateşte ne ölür ne de yaşar."**[492] İbn Kesir: "Yani cehennemdekiler ölmezler ki rahata kavuşsunlar. Ne de onlara fayda verecek bir hayatlar vardır. Bilakis cehennemde yaşamaları onlar için bir zarardır. Çünkü cehennemdeki hayatları, onlar için belirlenen azapla ikab edilmesine sebeptir."

---

490 *Nisa*, 4/56

491 *Secde*, 32/20

492 *A'la*, 87/10

Scanned with CamScanner

Üçüncü Hadis: İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettiği hadis: *"Allah Teâlâ cennet ehlini cennete, cehennem ehlini de cehenneme sokar. Sonra bu iki grup arasında bir münadi "Ey Cennet ehli! Artık size ölüm yoktur. Ey Cehennem ehli! Artık size de ölüm yoktur. Herkes içinde bulunduğu yerde ebedi kalıcıdır."* Buhari ve Müslim.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Ey Cehennem ehli! Artık size de ölüm yoktur"* demesi cehennemin fani olmayacağına dair delildir.

"Herkes içinde olduğu yerde ebedi kalıcıdır" sözü ise cennet ve cehennem ehlinin de ebedi olacağına dair bir tekittir.

Selef ve halef alimlerinin cumhuru bu görüştedirler. İleride de geleceği gibi birçok alim buna dair icma nakletmiştir.

Dördüncü hadis: Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Kıyamet gününde ölüm (bir koç şeklinde) sıratın üzerine getirilir ve "Ey Cennet ehli! Diye nida edilir. Cennet ehli, cennetten çıkarılacakları korkusuyla bakarlar. Sonra Ey Cehennem ehli! Diye nida edilir. Cehennem ehli bulundukları yerden çıkarılacağı umudu ve sevinciyle bakarlar. Ardından "Bunu tanıyor musunuz denilir. 'Evet bu ölümdür' derler. Ardından verilen emirle ölüm sıratın üstündeyken kesilir. Sonra her iki fırkaya nida edilerek "Artık bundan sonra bulunduğunuz yerde ebedi kalacaksınız."* İmam Ahmed, İbn Mace, İbn Hibban. İbn Hibban *'Zevaid'* adlı eserinde "İsnadı sahih olup ricalleri sikadır."

Bu hadis, cehennem ehlinin ebedi kalacaklarına dair kat'i bir delildir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا"

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا .

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللهِ يَسِيرًا .

"İnkâr eden ve (başkalarını da) Allah yolundan alıkoyanlar şüphesiz doğru yoldan çok uzaklaşmışlardır. İnkâr edip zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları (başka) bir yola iletecek de değildir. Ancak orada ebedî kalmak üzere cehennem onları yoluna (iletecektir). Bu da Allah'a çok kolaydır."[493]

493 *Nisa*, 4/167-169

Scanned with CamScanner

Şevkani ayette geçen "ابدا" kelimesi zarfiyet üzerine mensubtur. Bu da cehennemde 'ebedilik' manasının 'uzun bir süre' olarak anlaşılması ihtimalini ortadan kaldırır."

Bu hadisler cehennemin ebedi olduğunu ispat etmek için yeterlidir. Sahabe ve hayırlı insanlardan cehennemin ebedi olduğuna dair varid olan eserler de mevcuttur. Çok uzatmadan sadece iki tanesini burada zikredelim. Allah Teâlâ doğru ulaştırandır:

1- *Abdullah bin Amr (radıyallâhu anhu): "Cehennem ehli, Malik'i (cehennemde görevli melek) kırk yıl boyunca çağıracaklar da Malik onlara cevap vermeycek. Kırk yıl sonra Malik "Sizler burada kalıcısınız" cevabını verir. Ardından cehennemliklere Allah Teâlâ niyazda bulunurlar: "**Rabbimiz! Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha (ettiklerimize) dönersek, artık belli ki biz zalim insanlarız.**" Ümitsizliğe kapılan cehennem ehli bir iç çeker. Bu iç çekmeleri eşeğin anırma sesine benzer."* Taberani, *'Mecmeu'z Zevaid'* adlı eserinde rivayet etmiş ve 'Eserin ricalleri *Sahih*'in ricalleridir." İbn Ebu Hatim ve İbn Ebu Şeybe'de rivayet etmiştir. Bu eser merfu hükmündedir. Çünkü bu eserde gaybi bir durum anlatılmış. Gaybi durumlar ise görüşe dayalı söylenmez.

2- Hafız İbn Receb *'et-Tehvif min'n Nar"* adlı kitabında: "Ebu'l Hasan ben Bera el-Abdi *'er-Ravda'* adlı eserinde: Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)* dedi ki: "Cehennem ehline, sonsuz olan hayattan bir günlüğüne veya dünya hayatı kadar cehennem azabından kurtulacakları vaadi verilseydi buna bile çok sevinirlerdi. Çünkü her gelecek yakındır." İbn Receb: "Eserin isnadı ceyyiddir."

Çok değerli olan bu sahabenin, cehennemin ve cehennemliklerin yok olmayacağına dair bir delildir. Yine bu eserde, birazdan inşallah geleceği gibi kendisinden cehennemin fani olacağına dair yapılan naklin zayıf olduğuna delildir.

Hakiki mümine, cehennemin ebebi olacağına dair bir hadis yeterdir. Kaldık ki bu konuda ayetler, hadisler, eserler ve ilim ehlinin icması vardır.

Scanned with CamScanner

CEHENNEMİN FANİ OLMAYACAĞINA DAİR ALİMLERİN SÖZLERİ

İmam Ahmed'in Sözü

Ahmed bin Cafer el-İstahari'nin[494] İmam Ahmed'den yaptığı rivayette: "Bu görüş ilim ehli, eser ashabı ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabından bu yana hadislere ittibalarıyla bilinen Ehli Sünnet'in görüşüdür. Hicaz, Şam ve diğer beldelerdeki alimlerin de bu görüşte olduğunu gördüm. Her kim bu mezhebe muhalif olur veya ta'n eder veya bu mezhepte olanları ayıplarsa o kişi bidatçi olup cemaatten ayrılmış, sünnet menhecinden ve hak yoldan çıkmıştır."

Sonra alimlerin sözlerini zikrettikten sonra sözüne şu şekilde devam etti: "Cennet ve içindekiler, cehennem ve içindekiler, Allah*(azze ve celle)* tarafından yaratılmıştır. Allah Teâlâ cennet ve cehennem için ehil kimseler yaratmış, iki yer de asla fani olmazlar. Şayet bidatçi veya zındık biri Allah*(azze ve celle)*'nin şu ayetiyle delil getirirse: **"O'nun zâtından başka her şey yok olacaktır."**[495] Onu şu cevap verilir: Allah Teâlâ'nın kendisine fani olmayı yazdığı şeyler yok olacaktır. Cennet ve cehennem, fena olmak için değil baki kalmak için yaratılmıştır. İkisi de dünya için değil ahiret için yaratılmıştır. Huriler, kıyametin kopması sırasında veya sûra üfürülmesi sırasında ölmezler. Çünkü Allah*(azze ve celle)* onları fena için değil beka için yaratmıştır. Onlara ölüm yazmamıştır. Her kim buna muhalif bir şey söylerse bidatçidir, doğru yoldan sapıtmıştır."[496]

Yine Ebu Ya'la *'er-Reddu ala'l Cehmiye ve'z Zenadike'*'[497] adlı kitabında cennet ve cehennemin fena bulacaklarını iddia eden Cehmiye'ye reddiye olarak cennetin bekasına ve cennet ehlinin daimi kalacaklarına dair delilleri zikrettikten sonra şunları zikreder: "Allah Teâlâ cehennem ehlinden şöyle bahsetmiştir: **"İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız."**[498]

---

494 İstahari'nin İmam Ahmed'den rivayet ettiği risaleyi Zehebi inkar etmiştir. Fakat Ehli Sünnet ve'l Cemaatin akidesine münasip olduğu için burada zikrettik.

495 *Kasas*, 28/88

496 *Tabakatu'l Henabile*, 1/24

497 *er-Reddu ala'l Cehmiye ve'z Zenadike*, 147

498 *Fatır*, 35/36

Scanned with CamScanner

"Allah'ın âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler -işte onlar- benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir ve onlar için acıklı bir azap vardır."[499]

"Allah'ın, kendilerini hiçbir rahmete erdirmeyeceğine dair yemin ettiğiniz kimseler bunlar mı?» (ve cennet ehline dönerek): «Girin cennete; artık size korku yoktur ve siz üzülecek de değilsiniz» (derler)."[500]

"Ey Mâlik! Rabbin bizim işimizi bitirsin! diye seslenirler. Mâlik de: Siz böyle kalacaksınız! der."[501]

"Şimdi sızlansak da sabretsek de birdir. Çünkü bizim için sığınacak bir yer yoktur."[502]

"Ehl-i kitap ve müşriklerden olan inkârcılar, içinde ebedî olarak kalacakları cehennem ateşindedirler. İşte halkın en şerlileri onlardır."[503]

"Şüphesiz âyetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar! Allah daima üstün ve hakîmdir."[504]

"Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir! Muhakkak ki biz, günahkârlara, lâyık oldukları cezayı veririz."[505]

"Onlar (bu ateşin içinde) uzatılmış sütunlara bağlanmışlar ve o vaziyette o (ateş) üzerlerine kapatılmıştır."[506]

Bu gibi ayetler Kur'an'da oldukça çoktur."

---

499 *Ankebut*, 29/23
500 *A'raf*, 7/49
501 *Zuhruf*, 43/77
502 *İbrahim*, 14/21
503 *Beyyine*, 98/6
504 *Nisa*, 4/56
505 *Secde*, 32/22
506 *Hümeze*, 104/8-9

Scanned with CamScanner

İmam Tahavi'nin Sözü

İmam Ebu Cafer et-Tahavi el-Hanefi rahimehulllah 'el-Akidetü't Tahaviyye' adlı kitabında şunları zikretmiştir: "Cennet ve Cennem yaratılmış olup asla fani olup tükenmezler..."

Şeyhul İslam İbn Teymiye'nin Sözü

Şeyhul İslam İbn Teymiye'ye –Allah ruhunu şad etsin- Eneb bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"Yedi şey vardır ki bunlar ölmez ve fani olmazlar; Ruh, cehennem, cehennem ehli, levh, kalem, kürsü ve arş."* Bu hadis sahih midir değil midir diye sordular.

İbn Teymiye: "Bu haber bu lafızla Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kelamı değildir. Bu bazı alimlerin sözüdür. Selef alimleri ve diğer Ehli Sünnet imamları, cennet, cehennem, arş gibi bazı mahlukatın külliyen yok olmayacağına dair ittifak etmiştir. Cehm bin Safvan ve ona muvafık olan Mutezile ve bu itikatta olan bidatçi kimseler dışında bütün mahlukatın fani olacağını kimse söylememiştir. Cehm bin Safvan ve onun izinde gidenlerin bu görüşü batıl olup Allah'ın kitabına, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine ve ümmetin icmasına muhaliftir..."

İmam İbn Hazm'ın Görüşü

İbn Hazm *'el-Fasl fi'l Mileli ve'n Nihal'* adlı eserinde şöyle zikretmiştir: "Ümmetin bütün fırkaları cennet ve cennet nimetlerinin, cehennem ve cehennemde azap görenlerin fani olmayacağına dair ittifak etmiştir. Bu görüşe sadece Cehm bin Safvan muhalif olmuştur."

Yine *'Meratibu'l İcma'* adlı eserinde 'İtikatta icma edilen şeyleri inkar eden icmaen tekfir edilir' babında şunları zikretmiştir: "Cehennem haktır. Orası ebediyyen azap yurdudur. Cehennem ve cehennem ehli ebediyete kadar fani olmazlar."

Şeyhul İslam İbn Teymiye bu kitaba yaptığı talikte, farklı meselelerde başkalarını eleştirdiği gibi İbn Hazm'ı eleştirmemiştir. Bu kitaba talik yapan kişi dedi ki: "Cennet ve cehennem ehli hak ettikleri yere girdikten sonra cennet ve cehennemden birisinin yok olacağını iddia etmek küfürdür."[507]

İbn Hazm, Cehennemin fani olmayacağına dair icmanın olduğunu söylemiştir. İleride başka alimlerden de bu konuda icma olduğu zikri gelecek inşallah.

507 Talik yapan kim olduğunu belirtmemiştir. Fakat hak kimden gelirse kabul edilir.

Scanned with CamScanner

İmam Kurtubi'nin Sözü

Kurtubi *'et-Tezkire fi Ahvali'l Mevta ve Umuri'l Ahire'*[508] adlı eserinde şunları zikretmiştir: "Ehli Sünnet, İblis, Firavun, Haman, Karun ve kafirlerden oluşan cehennem ehlinin cehennemden bir daha çıkmaycak şekilde ebediyyen kalacaklarına dair icma etmiştir. Onlar için cehennem olup orada ne ölür ne de yaşarlar."

Allah Teâlâ cehennem ehline elem verici bir azap vaadinde bulunmuştur: **"Şüphesiz âyetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar! Allah daima üstün ve hakîmdir."**[509]

Ehli Sünnet aynı zamanda cehennemde sadece kafir olanların ebediyen kalacağına dair icma etmişlerdir.

İmam Kurtubi aynı kitabında -bizim yukarıda aynı siyakta verdiğimiz gibi hadisleri verdikten sonra- şunları zikretti: "Bu hadisler, sahih olmakla beraber cennet ve cehennem ehlinin ebediyen kalacağına herhangi bir sınır ve bitiş olmayacağına, cehennem ehlinin ölmediği kendilerine fayda verecek bir hayatlarının da olmadığı, hiçbir rahatlama ve kurtuluşun olmadığına delildir. Tam tersine Allah Teâlâ Kur'an'da kafirlerin azabından bahsettiği gibi olacaktır: **"İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız. Onlar orada: Rabbimiz! Bizi çıkar, (önce) yaptığımızın yerine iyi işler yapalım! diye feryad ederler. Size düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? Size uyarıcı da gelmedi mi? (Niçin inanmadınız?) Şimdi tadın (azabı)! Zalimlerin yardımcısı yoktur."**[510]

"Şüphesiz âyetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar!"[511]

"Şu iki gurup, Rableri hakkında çekişen iki hasımdır: Şimdi, inkâr edenler için ateşten bir elbise biçilmiştir. Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir! Bununla, karınlarının içindeki (organlar) ve derileri eritilecektir! Bir

508 *et-Tezkire fi Ahvali'l Mevta ve Umuri'l Ahire*, 432

509 *Nisa*, 4/56

510 *Fatır*, 35/36-37

511 *Nisa*, 4/56

Scanned with CamScanner

de onlar için demir kamçılar vardır! Izdıraptan dolayı oradan her çıkmak istediklerinde, oraya geri döndürülürler ve: «Tadın bu yakıcı azabı!» (denilir)."[512]

Her kim cehennem ehlinin cehennemden çıkarılacağı, cehennemin bir yerden sonra boş kalacağı ve yıkık bir şekilde kalacağını, nihayetinde cehennemin yok olacağını söylerse makul olanın dışına çıkmış, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirdiklerine ve Ehli Sünnet'in üzerinde icma ettiği şeye muhalif olmuş olur. **"Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygamber'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız; o ne kötü bir yerdir."**[513]

Cehennem'de boş kalacak olan yer cehennemin en üst tabakası olup içinde asi muvahhitler olacaktır."

Suyuti'nin Sözü

Celaleddin Suyuti fani olmayacak olan sekiz mahlukatı nazım şeklinde yazmıştır:

Sekiz şey vardır ki bunlara beka yazılmıştır

Geri kalanlar ise yokluğa mahkumdur;

Arş, kürsi, cehennem, cennet

Kuyruk sokumu, ruhlar, levh ve kalem

İmam Muhammed bin Abdulvehhab'ın Sözü

İmam Muhammed bin Abdulvehhab'a el-Kasım[514] ehlinin sorusu üzerine dile getirdiği akidesinde ilk olarak şunları dile getirmiştir: "Allah'ı, melekleri ve sizi şahit tutarım ki ben, fırka-i naciye olan Ehli Sünnet'in itikadını benimsiyorum" der sonra da şunları dile getirir: "Cennet ve cehennem yaratılmış olup şu an mevcutturlar ve asla yok olmayacaklarına iman ediyorum."

---

512 *Hac*, 22/19-22

513 *Nisa*, 4/115

514 El-Kasım bölgesi, Suudi Arabistan'nın 13 yönetim bölgesinden birisidir. (Mütercim)

Scanned with CamScanner

Allame Sıddik Han'ın Sözü

Allame Sıddik Hasan Han *'Yakazatu Uli'l İ'tibar mimma verede fi Zikri'n Nar ve Eshabu'n Nar"* adlı eserinin 'Cehennem Fani olmaz' bölümünde cehennemin ebediyen var olacağına dair hadisleri serdettikten sonra şunları kaleme almıştır: "Sarih ayetler ve sahih haberlerle cennet ve cehennem ehlinin ebediyen baki kalacağı, cennettekilerin nimetler içinde, cehennemdekilerin ise elem verici bir azap içinde olacağı sabit olmuştur. Ehli Sünnet ve'l Cemaat bu itikat üzerine icma etmiştir. Bunun delili ise Kur'an ve Sünnet'te sabittir. Cehmiye ise cennet ve cehennemin fani olacağını iddia etmiştir. Muattile imamı Cehm bin Safvan bu görüş üzerindedir. Ancak ne sahabeden ne tabiinden ne de imamlardan hiçbirinin onu destekleyen bir görüşü yoktur. Evet bazı alimler cehennemin ebediyeti hususunda görüş olduğunu söylemişlerse de tüm bunların hülasası yedi görüş olmasıdır" dedikten sonra bunları aktardı. Daha sonra 'Allame Şeyh Mer'i el-Kermi el-Hanbeli *'Tevfiku'l Ferikayn ala Huludi Ehli'd Dareyn'* adlı bir risale yazmıştır. Konuyla alakalı Seyyid İmam Muhammed bin İsmail el-Emir[515] ve Kadı Allame Müctehid Muhammed bin Ali eş-Şevkani'ye ait risaleleri vardır. Bu risalede cennet ve cehennemin baki olup, cennet ve cehennemliklerin de ebediyen kalacakları ispat edilmiştir. Bu görüş hak olup Kuran, sünnette bununla alakalı deliller olup, ümmetin bu konuda icmaı vardır. Allah en doğrusunu bilendir."

Sıddik Hasan Han *'Katfu's Semer fi Beyani Akideti Ehli'l Eser'* adlı eserinde şunları kaleme almıştır: "Cennet ve cehennem yaratılmış olup baki, kalıcıdırlar. Cennet ve cehennem ehli yok olmazlar. Nitekim Allah Teâlâ ayette iki fırkadan bahsederken şöyle buyurmuştur: **"Orada ebedi kalacaklardır."**[516]" Her kim bu meseleye vakıf olmak istiyorsa bu kitaba bakabilir.[517]

---

515 Bu risale çok değerli olup ilim talebesinin muhakkak itina göstermesi gerekir. Risalenin adı *'Ref'u'l Estar Li'ibtali Edilleti'l Kailin bifenai'n Nar"*. Elbani'nin de bu risaleye yazmış olduğu faydalı bir mukaddimesi vardır.

516 *Nisa*, 4/57

517 *Semer fi Beyani Akideti Ehli'l Eser*, 137, 138

Scanned with CamScanner

İmam Şankiti'nin Sözü

İmam Allame Muhammed Emin bin Muhammed, öğrencisi Abdullah bin Ahmed Kadiri'nin kendisinden yazdığı *'Mearicu's Suud ila Tefsiri Sureti Hud'* adlı eserinde şunları zikretmiştir: "Hak olan cevap şu ki kafir olan cehennem ehli cehennem'de ebedi kalacaklardır. Bu konuda cehennem ehli için var olan istisna cennet ehli için de kullanılmıştır.[518] Bununla beraber cehennemin yok olacağını söyleyenlerden hiç kimse cennetin de yok olacağını söylememiştir. Nitekim Allah Teâlâ Hud suresinde şöyle buyurmuştur: **"Mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedî kalacaklardır. Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur."**[519]

Bu ayetlerdeki meşiet mücmel olup kimin bundan istisna edildiğini bilmiyoruz. Bu konudaki tafsilatlı deliller ise ayetteki meşietin sonsuz ebediyeti ifade ettiğini gösteriyor. Nitekim Allah Teâlâ cennet ehli hakkında: **"Şüphesiz bu, bizim verdiğimiz rızıktır. Ona bitmek ve tükenmek yoktur."**[520] Bir diğer ayette: **"Sizin yanınızdaki (dünya malı) tükenir, Allah katındakiler ise bâkidir. Elbette sabırlı davrananlara yapmakta olduklarının en güzeliyle mükâfatlarını vereceğiz."**[521]

"Şüphesiz suçlular cehennem azabında devamlı kalacaklar, azapları hafifletilmeyecektir. Onlar azap içinde kurtuluştan ümit kesmişlerdir."[522]

"Ve şöyle derler: Rabbimiz! Cehennem azabını üzerimizden sav. Doğrusu onun azabı gelip geçici değil, devamlıdır."[523]

"Onlar ebediyen lânet içinde kalırlar. Artık ne azapları hafifletilir ne de onların yüzlerine bakılır."[524]

---

518 İleride bu istisnanın izahı gelecek inşallah. İstisnalar şu ayetlerde geçenlerdir: **"Mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedî kalacaklardır. Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur." Hud, 108.**
Bir diğer ayet ise: **"Allah'ın dilediği hariç, içinde ebedî kalacağınız yer ateştir. Şüphesiz Rabbin hikmet sahibidir, bilendir." En'âm : 128"**

519 *Hud*, 11/108

520 *Sad*, 38/54

521 *Nahl*, 16/96

522 *Zuhruf*, 43/74-75

523 *Furkan*, 25/65

524 *Bakara*, 2/162

Scanned with CamScanner

"Onların varacağı ve kalacağı yer cehennemdir ki, ateşi yavaşladıkça onun alevini artırırız."[525]

Her kim cehennemin son bulacağını iddia ederse bütün bu ayetleri reddetmiş olur.

İbn Kayyım, *'Hadi'l Ervah ila Biladi'l Efrah'* adlı eserinde delilleri münakaşa ederken cehennemin fani olacağını iddia etmiştir.[526] İbn Kayyım, Allah Teâlâ'nın tehdit vaadine hilafen mükafatına dair vaadinde muhalif olmaz. Çünkü Allah Teâlâ'nın hulfu'l vaad ettiğine dair bir delil varid olmamıştır. Ancak hulfu'l vaid (tehdit vaadinden dönme), övülen niteliklerdendir. Şairin dediği gibi:

Ben her ne kadar ona vaad veya vaidde bulunsam da

Vaidimden döner vaadimi ise muhakkak yerine getiririm

İbn Kayyım 'Allah Teâlâ hulful vaidde bulunmayacağını haber vermiştir' diyenlere meydan okumuştur.

İbn Kayyım'ın bu söyledikleri birkaç vecihle merduttur:

Birinci vecih: Şayet bizler İbn Kayyım'ın dediğini kabul edersek bu durumda hulful vaid caiz olduğundan dolayı 'hiçbir kafir cehenneme girmeyecek' dememiz caiz olurdu. Bu ise naslara ve alimlerin bu naslardan anladıklarına muhaliftir.

İkincisi: Kur'an'da Allah Teâlâ'nın kafirlere nispeten hulfu'l vaidde bulunmayacağına dair bir delil olmadığı görüşünü kabul etmiyoruz. Bilakis böyle olacağına dair sarih deliller vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O esnada (Allah) buyurur: Huzurumda çekişmeyin! Ben size daha önce uyarı göndermiştim! Benim huzurumda söz değiştirilmez ve ben kullara asla zulmedici değilim."**[527] Allah Teâlâ ayette kendi sözlerinin değiştirilmeyeceğini açıkça söylemiştir. Değiştirilmeyen bu sözler ise zahir manada görüldüğü gibi Allah'ın vaididir.

---

525 *İsra*, 17/97

526 İbn Kayyım'ın cehennemin fani olacağına dair bir iddiası olmamıştır. Sadece alimlerin, kendi görüşlerini açıklarken istidlalde bulundukları delilleri vermiştir. Bu nedenle *'el-Vabilu's Sayyıb'* adlı eserde cehennemin yok olmayacağını kesin bir dille ifade etmiştir. İbn Kayyım'a veya şeyhine veya herhangi bir sahabeye cehennemin yok olacağı görüşünü nispet etmek hatadır. Burada Şankiti'nin sözünü vermemiz cehennem ehlinin yok olduğunu söyleyenlere reddiye vermesinden dolayıdır. İbn Kayyım ve şeyhi İbn Teymiye ise cehennemin fani olduğunu söylemelerinden beridirler. Allah en doğrusunu bilendir.

527 *Kaf*, 50/28-29

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Eyke halkı ve Tübba' kavmi de. Bütün bunlar peygamberleri yalanladılar da vaidim (tehdidim) hak oldu."** Yani sabit oldu, vacip oldu. Bu ayete binaen peygamberleri yalanlayan herkese bu vaidin hak olmasıdır. Bir başka ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Onların her biri gönderilen peygamberleri yalanladılar da bu yüzden (kendilerine) azabım hak oldu."**[528] Caiz olan hulfu'l vaid, günahkar asi müminlere yapılan vaiddir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse büyük bir günah (ile) iftira etmiş olur."**[529]

Şeyh Abdullah bin Ali bin Yabis'in Sözü

Şeyh Abdullah bin Ali bin Yabis *'İ'lamu'l Enam Bimuhafelefti şeyhi'l Ezher Şeltut'* adlı eserinde: "Yedinci vesvesi: Cehennemin devamlılığında şüphe uyundırmak ve buna reddiye adlı bölümde şunları zikretmiştir: "Cennet ve cennet nimetleri devamlı olduğu gibi cehennem ve cehennem azabı da devamlı olur mu? Mütekaddim alimlerden bunu kabul edenler var...' daha sonra devamında ''Kuran'da Cehennemin devamlı olacağına dair sarih kati bir nas yoktur."

Buna birkaç açıdan cevap verilebilir:

Birincisi: Bu konuda var olan ihtilaflar:

Fethul Bari eserin yazarı der ki: "Her kim cehennem ehlinin cehennemden çıkarılacağı, cehennemin bir yerden sonra boş kalacağı veya yok olacağını iddia ederse Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği hakikatlere ve Ehli Sünnetin üzerinde icma ettiği şeye muhalif olmuş olur."

Ali bin Yabis ardından şöyle devam etmiştir: "Müteahhir bazı alimler bu meselede yedi görüş ileri sürmüşlerdir:

Birinci konu hakkında icmanın nakledildiği yukarıdaki görüştür.

İkincisi: Tabiatleri değişinceye kadar cehennemde azap edilirler. Bu görüş zındıklara nispet edilen bir görüştür.

528 *Sad*, 38/14

529 *Nisa*, 4/48

Scanned with CamScanner

Üçüncüsü: Bir grup cehenneme girer diğer bir grup ise girmez. Bu da Yahudilerin görüşüdür. Allah Teâlâ yahudilerin bu görüşünü yalanlamıştır: **"Onlar artık ateşten çıkamazlar."**[530]

Dördüncü görüş: Cehennemlikler cehennemden çıkarılır ancak cehennem olduğu hal üzere kalmaya devam eder.

Beşinci görüş: Cehennem yok olur. Çünkü cehennem de hadistir (sonradan yaratılmıştır). Her hadis, yok olucudur. Bu görüş Cehmiye'nin görüşüdür.

Altıncı görüş: Cehennemliklerin hareketleri yok olacaktır. Bu görüş Ebu'l Huzeyl el-Allaf'ın görüşüdür.

Yedinci görüş: Cehennemin azabı yok olacaktır. Cehennemlikler ise cehennemden çıkarılacaklardır. Bazı sahabelerdan böyle rivayet yapılmıştır.

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Sahabeden yapılan bu rivayetin senedi munkatı olup sahih değildir. Nitekim İbn Mesud ve Ebu Hureyre'den munkatı olup sahih olmayan rivayet mevcuttur. Biliyorsun ki bütün görüşler/mezhepler, ilk görüşle ve sahabeden rivayet edilenlerle aynı değildir. Geri kalan beş görüş sahipleri müslümanların üzerinde olduğu görüşten değildir. Şeyh Ali bin Yabis'in 'Mütekaddime alimlerden bunu kabul edenler var...' demesi ise batıldır.

Geriye cehennemin son bulacağına dair sahabeden rivayetlerin olduğunu söyleyenlerin şüphelerini izale etmek kalıyor. Nitekim İbn Teymiye ve öğrencisi İbn Kayyım'ın bu konuda Ömer *(radıyallâhu anhu)* ve bazı sahabelerden rivayetleri olduğunu söyleyip bu görüşü desteklemişlerdir. İleride İbn Kayyım'ın[531] her yerden alıp doldurduğu delilleri aktarıp doğru olan görüşü belirteceğiz ve bu deliller üzerinde münakaşa edeceğiz. Bu da ikinci bir vecih. Üçüncü bir vecih olarak da Cehennem azabının devamlı olacağına dair Kur'an ayetlerini zikredeceğiz.

İkinci vecih: Şeyhul İslam İbn Teymiye ve öğrencisi İbn Kayyım cehennemin fani olacağı görüşünü benimsemişlerdir. Şayet bu görüş İbn Teymiye ve İbn Kayyım'ın asıl görüşüyse büyük bir kusur[532] işlemişler demektir. Ancak ikisinin de İslam'a olan faydaları, bütün bir cesaretle İslam'ı savunmalarından dolayı böyle bir

530 *Bakara*, 2/167

531 Daha önce de geçtiği gibi İbn Teymiye ve İbn Kayyım'dan böyle bir şey sahih olmamıştır. Cehennemin fani olacağı görüşünü onlara nispet etmek hatadır. Çünkü böyle bir görüş bidat ehlinin görüşdür.

532 Evet vallahi doğrusu büyük bir hatadır. Tabi eğer onlardan böyle bir görüş sabit olmuşsa. Halbuki Allah'a hamdolsun ikisi de böyle bir görüşü benimsememiştir. Her kim böyle bir iddiada bulunursa beyan göstermesi gerekir.

Scanned with CamScanner

hata onlardan affedilir. Hatadan ancak şari (Allah Rasûlü) masumdur. İkisinden tek bilinen şey cehennemin yok olacağını söyleyenlerin delillerini alıp kitaplarına doldurmalarıdır. Sarih olarak bu görüşte olduklarını ifade ettiklerini görmedim. Hatta İbn Kayyım bazı kitaplarında cehennem ehlinin cehennemden çıkarılmayacağını ifad etmiştir. Hak ortaya çıkması ve amaç yerini bulması için işte sana onların delilleri:

İbn Teymiye ve İbn Kayyım Abd bin Humeyd'in Hasan el-Basri'den o da Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği eserini hüccet olarak vermiş ve bu eserin mürsel olduğunu itiraf etmişlerdir. İkisi de biliyor ki mürsel hadis, isnadından cehaletinden dolayı hüccet olmaz. Fakat ikisi bu görüşte olduğu için Abd bin Humeyd ile Hasan el-Basri'yi övmüşler, özellikle de Hasan el-Basri'nin mürsellerinin zayıf olduğuyla itham etmiştir. Abdu bin Humeyd ise rivayetlerinde sıhhat şartı koşmamıştır. Hatta onun bir hadise sahih demesi, hadisin sahih olduğunu ifade etmez. İlk müellifler, hem sahih hem de zayıf hadisleri naklederlerdi. Hatta mevzu hadisleri bile naklettikleri olmuştur. Bunu yaparken de ya hadisin ricallerini tanımamalarından dolayı veya onlar, isnadın ibraz edilmesiyle sorumluluktan kurtulduklarına inanıyorlardı. Çünkü bu emaneti eda etmekti. Nitekim onlar, ömürlerinin büyük çoğunluğunu isnad ve ricallerini öğrenmekle geçirirlerdi.

Velev ki Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen bu eser sahih olsa bile yine de hüccet değildir. Nitekim Ömer *(radıyallâhu anhu)* sarih olmasına rağmen teyemmüm ayetine muhalif olmuştur. Bu konuda da Ammar *(radıyallâhu anhu)*'yla tartışmıştır. Yine mehir ayetine muhalif olmuş ta ki acuze kadın ona karşı gelmiş onu düzeltmiştir. Hüccet, Allah'ın ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözüdür.

Yine İbn Teymiye ve İbn Kayyım İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun **"Allah'ın dilediği hariç..."**[533] ayetine yaptığı tefsiri delil olarak öne sürmüşlerdir. Halbuki bu tür bir ihticac bir kaç vecihle batıldır:

Birincisi: İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı bu tefsirin senedi sabit değildir.

İkincisi: İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı tefsirin senedinin sahih olduğunu farz etsek bile onun bu sözü hüccet değildir.

Üçüncüsü: Cehennemle alakalı konu tartışma konusu değildir. Çünkü rivayetlerde varid olduğuna göre boş kalan cehennemin kapılarının çarpma sesleri olacağı haber verilmiş. Yani bu demek oluyor ki cehennemlikler cehennemden çıkarıldığı

533 *En'am*, 6/128

Scanned with CamScanner

halde cehennem var olmaya devam edecektir. İşte bu zındıkların cehennem ehlinin cehennemden çıkarılacağına dair delilidir.

Yine ikisi sahabeden sahih olmayan senetle yaptıkları bazı nakilleri hüccet gösterdiler.

Yine cehennem ehli hakkında varid olan istisnalı ayeti hüccet olarak gösterdiler. O halde bu durumda cehennem ehli hakkında istisna olduğunu söyledilerse cennet ehli içinde böyle söylemeleri gerekir. Çünkü iki istisna da aynıdır.

İkisinin **"Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur"**[534] ayetiyle cehennemin fani olacağına teşebbüh etmeleriyle, cennetin de yok olacağını iddia edenler onlara: "Yani cennet var olduğu müddetçe nimetler bitmez, tükenmez manasındadır. Lütuflar bitip tükenmez fakat cennetin kendisi yok olacaktır" demiştir. Bu söz ne kadar batılsa cehennemin yok olacağı sözü de bu nispette batıldır.

"Şüphesiz suçlular cehennem azabında devamlı kalacaklar, azapları hafifletilmeyecektir. Onlar azap içinde kurtuluştan ümit kesmişlerdir."[535] Cennetin yok olacağını iddia edenler: "Siz bu ayet hakkında: "Cehennem var olduğu sürece azap devam edecektir" dediniz.

O halde biz de **"Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur"**[536] ayeti hakında cennet var olmaya devam ettiği müddetçe cennet nimetleri bitip tükenmek bilmez diyoruz" dedi. İki görüş arasında bir fark yoktur.

Şayet sizler bu görüşümüzün batıl olduğunu söylüyorsanız. O halde sizin de görüşünüz aynı şeklide batıldır deriz.

Bir başka delil de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kutsi hadisindeki şu sözünden çıkarmışlardır: *"Kuşkusuz rahmetim, gazabıma galip gelmiştir."*

Biz deriz ki: Evet Allah'ın rahmeti gazabına galip gelmiştir. Anak bu hadis cehennemin yok olacağına delalet etmez. Allah'ın rahmeti cennetten daha geniştir. Aynı şekilde Allah'ın rahmeti cehennemden de cennetten de daha geniştir.

Yine İbn Teymiye ve İbn Kayyım, cehennemin şirk bisliğinden temizlenmek olduğunu hüccet göstermişlerdir.

534 *Hud*, 11/108

535 *Zuhruf*, 43/74-75

536 *Hud*, 11/108

Scanned with CamScanner

Onlara denilir ki: Bu doğru değildir. Cehennem, şirk ameline karşılık verilmiş bir cezadır. Çünkü şirk pisliğinin zail olması imkansızdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Eğer (dünyaya) geri gönderilseler yine kendilerine yasak edilen şeylere döneceklerdir. Zira onlar gerçekten yalancıdırlar."**[537]

İşte buraya kadar zikrettiğimiz İbn Teymiye ve İbn Kayyım'ın öne sürmüş olduğu en büyük hüccetleridir. Gördüğün gibi bu hüccetlerin hepsini burada verdik. Bu konuda ikisi de hüccet olmayacak felsefi görüşlere yer vermişlerdir. Şayet cehennemin yok olacağı onların asli görüşleriyse Allah onları affetsin.

Üçüncü vecih: Cehennemin yok olmayacağına delil olan ayetler:

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ **"İşte o kimseler cehennemliktirler. Onlar orada devamlı kalırlar."**[538] Ayette geçen "خلود" kelimesi, manasını değiştirecek farklı bir delil olmadığı müddetçe mutlak olarak kullanıldığında ebediyeti ifade eder."

Özellikle Allah Teâlâ başka bir ayette "خلود" kelimesinden hemen sonra ebediyeti ifade etmiştir: " خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا "

"İçinde ebediyen kalacaklardır..."[539]

Bir başka ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Doğrusu onun azabı gelip geçici değil, devamlıdır."** Eğer cehennem fani olsaydı azabı da devamlı olmazdı.

"Azapları hafifletilmeyecektir. Onlar azap içinde kurtuluştan ümit kesmişlerdir."[540] Eğer cehennem yok olsaydı, azapları hafiflerdi.

Allah Teâlâ cehennem ehlinin azaplarının arttırılacağını haber vermiştir. Şayet cehennem yok olsaydı azapları artmaycak tam tersine azapları giderilecekti.

"Onlar artık ateşten çıkamazlar."[541] Eğer cehennem yok olsaydı neticede oradan çıkarılacaklardı.

---

537 *En'am*, 6/28

538 *Bakara*, 2/81

539 *Nisa*, 4/57

540 *Zuhruf*, 43/75

541 *Bakara*, 2/167

Scanned with CamScanner

"Allah'ın âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler -işte onlar- benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir."[542] Eğer cehennemlikler cehhenmden çıksalardı ümitsizlik olmayacaktı.

"İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez."[543] Cehennemlikler için çıkış olsaydı onlardan azap hafifletilirdi.

Cehennemin yok olmayacağına dair bütün delilleri burada zikretmedik. Buraya kadar anlattıklarımız kafidir." Şeyh Abdullah bin Ali bin Yabis'in sözü burada bitti.

İmam Muhaddis Şeyhul İslam Sabuni'nin Sözü

Şeyhul İslam Ebu Osman es-Sabuni (Ö.449 H.) *'Akidetu's Selef ve Ashabu'l Hadis'* adlı eserinde şunları zikretmiştir: "Kafirler ise onlar cehennemde ebedi kalacaklar, oradan asla çıkarılmayacaklardır. Allah Teâlâ ehli iman olan asilerin tamamını ise orada ebedi bırakmayacaktır."

Yine bir başka yerde şöyle demiştir: "Ehli Sünnet ve'l Cemaat cennet ve cehhennemin sonradan yaratılmış olduğuna, ikisinin de baki olup asla yok olmayacağına inanır. Asli olan cehennem ehli (kafirler) ise oradan asla çıkarılmayacaktır. O gün bir münadi şöyle seslenecek: "Ey Cennet ehli! Size bundan sonra ölüm yok ebediyyen cennete olacaksınız. Ey Cehennem ehli! Size bundan sonra ölüm yok ebediyyen cehennemde kalacaksınız." Nitekim bu konuda sahih bir hadis varid olmuştur."[544]

İmam Acurri'nin Sözü

İmam Ebu Bekir Muhammed bin Hüseyin el-Acurri 'eş-Şeria' adlı kitabında şöyle demiştir: "Cennet ve cehennem sonradan yaratılmıştır. Cennet ehlinin nimetleri, asla bitip tükenmez. Cehennem ehlinin azabı ise asla bitmek bilmez." Ardından bununla alakalı daha önce verdiğimiz ayet ve hadisleri zikretti.

Devamında Acurri şöyle demiştir: "Cennet ehli, cennette ebedi kalacaklardır. Kafir ve münafık olan cehennem ehli de cehennemde ebedi kalacaklardır." Ardından bununla alakalı ayet ve hadisleri verdi.

---

542 *Ankebut*, 29/23

543 *Fatır*, 35/36

544 *Mecmuatu'r Resaili'l Münire*, 123

Scanned with CamScanner

Allame Alusi'nin Sözü

Numan Hayruddin Alusi *'Celau'l Ayneyn'* adlı eserinde şöyle demiştir: "el-Valid -Allah ruhunu şad etsin- tefsirinde İbnu'l Cevzi'nin bu konudaki bazı eserleri zayıf gördüğünü nakletmiştir. Örneğin Abdullah bin Amr bin As *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği: *"Cehennemde öyle bir gün olacak ki içinde hiçbir ademoğlu olmayacak. Muvahhidlerin kapıları gibi cehennemin kapılarının çarpma sesleri gelecek."* Bazıları da bazı eserleri tevil etmiştir. Biliyorsun ki kafirlerin cehennemde ebedi kalması müslümanların üzerinde icma ettikleri bir hakikattir. Bu konuda muhalefet edenlere itibar edilmez. Konu hakkında kat'i deliller sayılamayacak kadar çoktur. Cehennemin fani olacağına dair haberlerden hiç birisi bu kat'i delillerden bir tanesine bile mukavemet edemez."

Şeyh Hafız Bin Ahmed Hakemi'nin Sözü

Şeyh Hafız *Mearicul Kabul bi Şerhi Süllemi'l Vusul ila İlmi'l Usul fi't Tevhid*[545] adlı eserinde cennet ve cehennem hakkında bir faslı açmış ve şu beyti söylemiştir:

Cennet ve Cehennem haktır. İkisi de,

Mevcut olup fani olmazlar.

Yani Cennet ve cehenneme iman etmek, ahiret gününe iman etmektendir.

Bu konudaki bahis üç görüş üzerine münhasırdır:

Birinci bahis: Cennet ve cehennemin hak olup varlığı hakkında şüphe duyulmamasıdır. Cehennem, Allah'ın düşmanlarının varacağı yer, cennet ise Allah'ın dostlarının varacağı yerdir...."

İkinci bahis: Cennet ve cehennemin şu an mevcut olduklarına itikat etmek." Şeyh, bu konuda ayet ve hadisleri zikrettikten sonra şöyle demiştir:

545 *Mearicu'l Kabul*, 2/279

Scanned with CamScanner

"Üçüncü bahis: Cennet ve cehennem, Allah'ın dilemesiyle baki kalıp, fani olmayacak, içindekiler de fani olmayacaklardır." Ardından bununla alakalı da ayet ve hadisleri verir ve sonra şunları söyler: "Allah Teâlâ bu ve benzeri ayetlerde cehennem ehlinin cehennem için, cehennem de cehennemlikler için yaratıldığını, orada ebediyyen kalacaklarını, ordan kurtuluşun olmadığını haber vermiştir. Allah Teâlâ cehennem ehlinin cehennemde ebediyen kalacağını şu ayetiyle haber vermşitir: "**Orada ebedi kalacaklardır.**"[546] Cehennem ehlinin oradan bir daha çıkamayacaklarını ise şu ayetle haber vermiştir: "**Onlar artık ateşten çıkamazlar.**"[547] Allah Teâlâ bir diğer ayette ise cehennemdeki azabın asla kesilmeyeceğini haber vermiştir: "**Cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez.**"[548] Bir diğer ayette ise şöyle buyurmuştur: "**Azapları hafifletilmeyecektir.**"[549] Ardından şeyh, cehennemin fani olmayacağına dair hadisleri serdetmiş ve şöyle demiştir: "Evet. Cehenneme giren asi muvahhidlerin cürümleri kadar yandıktan sonra çıkarılacağı sahih hadislerde mevcuttur. Asi müslümanlar, Allah'ın rahmetiyle sonra da şefaat hakkı olanların şefaatiyle cehennemden çıkarılacaklardır. Bu asi muvahhidler, günahları mesabesinde cehennemin en üst tabakasında yer alacaklardır.

Bazı eserlerde asi muvahhitlerin suçları kadar kaldıktan sonra cennete konulacağı, ardından cehennemdeki bu tabakanın yok olacağına dair haberler mevcuttur. Cehennemde öyle bir gün gelecek ki bu tabakada hiç kimse kalmayacak, boş kalan cehennemin açık kapılarından çarpan sesleri gelecek. Müfessir alimlerin cumhuru "Mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. **Rabbinin dilediği hariç**, gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedî kalacaklardır. Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur...."[550] ayette istisna edilenleri bunlara hamletmiştir. Sahabelerden varid olunan eserler de bu manaya hamledilir. İbn Kayyım *'el-Vabilu's Sayyib'* adlı kitabında ne güzel söylemiş" dedikten sonra İbn Kayım'ın o kitabından alıntı yapmış, kitabın başında bu alıntıya yer vermiştik oraya bakılabilir.

546 *Nisa*, 4/57
547 *Bakara*, 2/167
548 *Fatır*, 35/36
549 *Zuhruf*, 43/75
550 *Hud*, 11/108

Scanned with CamScanner

Şeyh Muhammed el-Useymin'in Sözü

Şeyh Muhammed, *Zadul Müstakni* adlı kitaba yaptığı şerhte kitabın müellifinin 'Cehennem ve kabir azabından istiaze edilir' sözü üzerine birkaç vecihle şöyle demiştir:

Birinci vecih: Şu an cehennem var mıdır yok mudur?" sorusunu sorduktan sonra cevabını vermiş ve sonra şöyle demiştir: "ikinci vecih: "Cehennem ebedi midir yoksa yok olacak mıdır? Sorusuna:

Cevap: Kat'i delillerle cehennemin ebedi olacağı ispatlanmıştır. Neredeyse seleften bu görüşten başkası aktarılmamıştır. Bu nedenle bazı alimleri bunu akidevi bir konu olarak ele almış; cehennemin ebediyyen devam edeceğine iman ederiz itikadında olunması gerektiğini söylemişlerdir. Tabiki bu konuda hiçbir şüphe yoktur. Çünkü Allah Teâlâ Kur'an'ın üç yerinde cehennemin ebedi olacağını zikretmiştir:

Nisa suresinde: **"İnkâr edip zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları (başka) bir yola iletecek de değildir. Ancak orada ebedî kalmak üzere cehennem onları yoluna (iletecektir). Bu da Allah'a çok kolaydır."**[551]

Ahzab suresinde: **"Şu muhakkak ki, Allah kâfirleri rahmetinden kovmuş ve onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır. (Onlar) orada ebedî olarak kalacaklar, (kendilerini koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır."**[552]

Cin suresinde: **"(Benim yaptığım) ancak Allah katından olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğdir. Artık kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, bilsin ki ona, (kendi gibilerle birlikte) içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır."**[553] Şayet Allah *(azze ve celle)* sadece bir yerde dahi cehennem için ebediyetten bahsetseydi yine de kafi gelirdi. Kaldı ki Allah Teâlâ üç yerde bunun zikretmiştir. Az sayıda da olsa bazı alimler cehennemin yok olacağı görüşünü benimsemesi çok ilginçtir. Bu görüşlerinde de Kuran ve sünnete muhalif bazı illetler öne sürmüşler, Kur'an ve sünneti tahrif etmişlerdir. Ayette geçen **"Orada ebedi kalacaklardır"** ayetini 'Cehennem mevcut olduğu sürece kalacaklardır' diye yorumlamışlardır. Bu nasıl olur?

---

551 *Nisa*, 4/168-169

552 *Ahzab*, 33/63-65

553 *Cin*, 72/23

Scanned with CamScanner

Madem cehennemlikler cehennemde ebediyen kalacaklar o halde cehennemin de ebedi olması gerekir. Çünkü ayette geçen "**Cehennemde**" kelimesi cehennemde olmaya devam edecekler manasına gelir. İnsan ebediyen bir yerde kalacaksa kalınan yerin de ebedi olması gerekir. Çünkü ebediyen kalınacak yer fani olursa ebediyen kalacak kimselerin orada kalması imkansızdır. Bu konudaki ayet çok açıktır.

Nassa muhalif illetler, sahibine reddedilir. İlim ehlinden az bir kısımdan rivayet edilen muhalif görüş yok sayılır, itibar edilmez. Çünkü bu görüş, her müminin itikat etmesi gereken sarih nassa muhaliftir. Her kim bir şüpheden dolayı sarih nassa muhalif olursa Allah katında mazur görülür. Fakat Kur'an ve sünnetin naslarını düşünen birisi cehennemin ebedi olacağını anlar. Hikmet de bunu gerektirir.[554] Çünkü kafir, tüm ömürünü Allah*(azze ve celle)* ile savaşarak ve masiyet işleyerek geçirmiş, hayatı boyunca Allah'ı ve Rasûlünü inkar etmiştir. Halbuki ona uyarıcı gelmiş, onu mazur görmüş, onu hakka davet etmişti. Kafir ise küfrü için savaşmış, küfrüne ve batılı üzere ısrar etmiştir. O halde nasıl olur da 'bu kişi cehennemde ebedi kalmaz diyebiliriz? Halbuki bu konudaki ayetler açıktır."

Alimlerin sözlerinden yapılan bu kadar nakil kafidir. Hakkı talep eden kişi için on tanesi yeterlidir. Bu mesele açık olup bir karışıklık yoktur. İlim ehlinin bu konuda icmaı vardır. Hiç kimse cehennemin fani olduğuna dair İbn Teymiye İbn Kayyım'dan sarih bir söz aktaramaz. Biz de öyle inanıyoruz ki ikisi de bu düşüncede değillerdir. Çünkü bu düşünce akle ve sarih nakle muhaliftir. Allah doğruya eriştirendir.

554 İbn Kayyım *Zadul Mead*, 1/68 adlı eserinde: "Müşrik, pis bir unsur olduğundan dolayı zatı da pistir. Cehennem onun pisliğini temizleyemez. Hatta o cehennemden çıkarılırsa, eski pisliğine geri döner. Denize girip çıkan bir köpek gibi (nasıl ki köpek denize girip çıksa da yine pisse müşrik de öyledir.) Bu nedenle Allah Teâlâ cenneti müşrike haram kılmıştır.

Scanned with CamScanner

CEHENNEMİN FANİLİĞİNE DELİL OLARAK ZİKREDİLEN ESERLER VE BUNA VERİLEN CEVAPLAR

Birinci eser: *'Mu'cemu't Taberani'* adlı eserde Abdullah bin Misar bin Kidam tarikiyle Cafer o da Kasım'dan o d Ebu Umame *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Cehennemde öyle bir gün olacak ki içinde ademoğlundan hiç kimse kalmaycak. Muvahhidlerin kapılarıymış gibi cehennemin açık kalan kapıları çarpacak."*

Bu hadise verilecek cevap: Bu hadis mevzu (uydurma) olup sahih değildir. Her kim bunu Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e nispet ederse Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu tehdidine muhatap olur: *"Her kim bilerek benim adıma yalan söylerse cehennemdeki yerini hazırlasın."* İmam Ahmed ve Şeyhan rivayet etti.

İbnu'l Cevzi *'el-Mevduat'*[555] adlı eserinde bu hadis hakkında: "Bu hadis uydurmadır. Ravilerden olan Cafer'in asıl adıl İbnu'z Zübeyr'dir. Şube onun hakkında "Yalan söylerdi" demiştir. Yahya ise "Sika değildir' demiş, Sa'di ise 'Onun hadislerine kulak asmazlardı' dedi. Buhari, Nesai ve Darekutni ise 'metruktur' demişlerdir.

Zehebi 'Cafer bin Zübeyr'in biyografisini verirken "Ondan sahih olmayan isnatla şu hadis rivayet edilmiştir: *"Cehennemde öyle bir gün olacak ki içinde ademoğlundan hiç kimse kalmaycak. Muvahhidlerin kapılarıymış gibi cehennemin açık kalan kapıları çarpacak."*[556]

Ayrıca bu hadisin isnadında Abdullah bin Misar bin Kidam da vardır. Zehebi *'Mizanu'l İ'tidal'* adlı eserinde onun biyografisini verirken "Ebu Hatim onun hakkında 'Hadisi metruktur' demiştir. Ardından Zehebi: "*Mu'cemu't Taberani* adlı eserde bu hadis varid olmuştur...' dedikten sonra 'Bu hadis batıldır' demiştir."

İkinci eser ve cevabı: Abd bin Humeyd tefsirinde şöyle demiştir: "Bize Süleyman bin Harb, ondan da Hammad bin Seleme o da Sabit bin Hasan'dan o da Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: "Cehennem ehli cehennemde çöldeki kum adedi kadar kalsa dahi muhakkak bir gün cehennemden çıkarılacaklardır."

en derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu eserin ricallerinin tamamı sikadır. Fakat eser munkatıdır. 'Ricalleri sikadır' demekten kastımız beş şarttan üç tanesi yerine gelmiştir demektir.

---

555 *el-Mevduat*, 3/268

556 *Mizanu'l İ'tidal*, 1/407

Scanned with CamScanner

Bu eserin munkatı olmasının sebebi birçok ilim ehline göre Hasan el-Basri Ömer *(radıyallâhu anhu)*'yu duymamıştır. Bu konuda hadis ehli nazarında meşhur bir ihtilaf vardır. Hadis ehli nazarında munkatı hadis zayıf hadis sınıfına girer. Zayıf hadis ise bu tür meselelerde hüccet olmaz. Hatta bir grup alim zayıf hadisle amel edilmeyeceği gibi faziletli amellerde de kendisiyle amel edilmeyeceğini söyler.[557] İbn Kayyım'ında dediği gibi zayıf hadis faziletli amellerde dahi amel edilmiyorsa dünyadaki en büyük meseleler arasında olan böyle bir meselede nasıl hüccet olabilir?

Hafız İbn Hacer *'Fethul Bari'*[558] adlı eseirnde 'Bu eser munkatıdır' demiş ardından "bu eserin sabit olduğun farzetsek bile cehennemdeki muvahhitlere hamledilir" demiştir.

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu eserin zahir manasında kafirlerin kast edildiğine dair bir delalet yoktur. Bu yüzden muvahhidlere hamledilir. Tabi eğer eserin sabit olduğunu varsayarsak böyle. Ne var ki bu eser zayıf olup kendisiyle hüccet verilmez. Bizler uydurma hadislere ve sahih olmayan eserlere muhtaç değiliz.

Malumdur ki müdellis olan birinin, simaı (işittiğini) açıkça söylemeden rivayet ettiği hadisi kabul edilmez.

Üçüncü eser ve cevabı: Bezzar, Ebu Belc tarikiyle Amr bin Meymun'den o da Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir: "Cehennemde öyle bir gün gelecek ki içinde hiç kimse olmayacak. Bu durum cehennemliklerin cehennemde asırlarca kaldıktan sonra olacak."

Cevap: Bu eser de bir önceki gibi zayıftır. Hatta bunun zayıflığı daha şiddetlidir. Çünkü eserin isnadında Ebu Belc[559] vardır. İbn Hacer *'Takribu't Tehzib'* adlı eserinde Ebu Belc'in biyografisini verirken "Saduktur hata ettiği de oluyordu."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu da İbn Hacer'in hatalarından bir tanesidir. Bu nedenle Hafız Zehebi 'İbn Hacer'in biyografisini verirken: "İbn Hacer'in afetlerinden bir tanesi de: el-Fesevi *'Tarih'* adlı kitabında: Bundar, Ebu Davud'dan o da Şu'be'den o da Ebi Belc'den o da Amr bin Meymun'den o da Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: 'Öyle bir gün gelecek ki cehennem ehli uzun yıllar cehennemde kaldıktan sonra çıkarılacak. (Boş kalan cehennemin) Açık kalan kapılarının

557 Buhari, Müslim, Yahya bin Main, İbn Hibban ve daha önde gelen hadis alimi bu görüştedir.

558 *Fethul Bari*, 11/422

559 Aslı ismi Yahya bin Süleym veya İbn Ebi Sülym'dir.

Scanned with CamScanner

çarpa sesleri işitilecek.'

Bu eser münkerdir. Sabit el-Bunani "Hasan el-Basri'ye bu eser hakkında sordum inkar etti."

Buradan anlaşılıyor ki bazılarının bu eser için 'ricalleri sikadır' demesinde, Ebu Belc'in zayıf olmasından ötürü problem vardır.

İmam Ahmed: 'Ebu Belc, münker bir hadis rivayet etmiştir." Buhari: "Ebu Belc problemlidir." Zehebi *'el-Mukiza'* adlı eserinde: "Buhari'nin birisi hakkında 'problemlidir' demesi adeti gereği o kişinin itham edilen biri veya sika olmayan biri anlamına gelir. Yani Buhari'nin böyle söylemesi zayıfa göre daha kötü bir durumdur."

Bu eser sabit olsa bile eserde geçen durum muvahhitlere hamledilir. Bu nedenle Ubeydullah bin Muaz bu eser ve gelecek olan Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* eseri hakkında "Bizim ashabımız bu eserler hakkında: "Muvahhidler kast edilmiştir" demiştir." Ayrıca Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'dan buna muhalif bir eser sabit olmuştur. Nitekim cehennemin ebediliğine delalet eden sahabeden rivayet edilen eseleri zikrederken bunu zikretmiştik.

Dördüncü eser ve cevabı: Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: "Öyle bir zaman gelecek ki cehennemde hiç kimse kalmayacak. Bu durum cehennemliklerin asırlarca cehennemde kaldıktan sonra olacak."

Cevap: Bu eseri İbn Cerir tefsirinde zikretmiş[560] "Said bin Müseyyeb rivayet etti: İbn Mesud dedi ki" dedikten sonra eseri zikretti."

Beğavi tefsirinde isnatsız bir şekilde bu eseri zikretmiştir. Bu eser sahih değildir. Çünkü İbn Cerir bu eseri zikredenin ismini zikretmemiştir. Said bin Müseyyeb de bu eseri zikredeni zikretmemiştir. Dolayısıyla bu eser batıldır. Beğavi tefsirinde "Bu eserin Ehli Sünnet nazarındaki manası "Şayet bu eser sabitse cehennemde hiçbir iman ehlinin kalmayacağına hamledilir. Kafirlerin cehennemdeki yeri ise ebediyyen dolu olacaktır."[561]

Beşinci eser: İbn Kayyım *'Hadi'l Ervah'* adlı eserinde İshak bin Rahuyeh'ten rivayet etmiştir: "Bize Ubeydullah o da babasından o da Şu'be'den o da Yahya bin Eyyüb'den o da Ebu Zur'a'dan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: "Ben

560 *İbn Cerir*, 8/118

561 *Beğavi*, 2/403

Scanned with CamScanner

cehennemde gün gelecek hiç kimse cehennemde kalmayacak demiyorum" sonra şu ayeti okudu: **"Bedbaht olanlar ateştedirler, orada onların (öyle feci) nefes alıp vermeleri vardır ki."**[562] Ubeydullah: "Ashabımız bu eserde kastedilenler muvahhidlerdir demiştir."

Cevap: Bu eserin isnadı, Yahya bin Eyyüb hariç Şeyhan'ın şartı üzerinedir. Şeyhan, Yahya bin Eyyüb'ün hadisini tahric etmemiştir.

Ukayli *'Kitabu'd Duefa'* adlı eserinde Yahya bin Main isnadıyla rivayet etmiş Yahya bin Main onun hakkında 'zayıftır' demiştir. Yahya bin Main'nin onu tevsik ettiği de rivayet edilmiştir. Fakat Hafız İbn Hacer'in *'Takribu't Tehzib'* adlı eserinde zayıf olanları mertebelerine göre ayırırkan dördüncü mertebede olanlar için 'Bana göre bu eserin isnadı sahihtir. Fakat iki vecihle bu esere cevap verilir:

Birinci vecih: Bu eserde cehennemin fani olacağına dair bir delil yoktur. Bilakis bu eser, cehennemin baki kalacağına dair varid olan sahih hadislerle cem yapılması açısından muvahhitlere hamledilir. Bu nedenle Ubeydullah "Ashabımız 'muvahhidler kast edilmiştir' demiştir. Dolayısıyla bu eserde bahsedilenler müslümanlardan asi olup da cehenneme girenlere hamledilmesi kesinleşmiş oldu. Çünkü bu şekilde iki farklı delilin arası cem edilmiş olur.

İkinci vecih: Bu eserin kesinlikle cehennemin fani olacağını gösterir diyenlere deriz ki: 'Bu eser sahabenin sözüdür. Sahabenin sözü Kur'an ve Sünnet'e muhalif olursa kabul edilmez. Hatta İbn Akil 'İcma ile sahabenin, misli olan bir sahabi hakkındaki muhalif görüşleri hüccet olmadığına göre, bir sahabenin Kur'an ve Sünnet'e muhalif sözünün hüccet olarak nasıl kabul edilebilir?'

Allah Teâlâ cehennemin ebedi kalacağına dair Kur'an'da üç yerde zikretmiştir:

Nisa suresinde: **"İnkâr edip zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları (başka) bir yola iletecek de değildir. Ancak orada ebedî kalmak üzere cehennem onları yoluna (iletecektir). Bu da Allah'a çok kolaydır."**[563]

Ahzab suresinde: **"Şu muhakkak ki, Allah kâfirlere lanet etmiş ve onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır. (Onlar) orada ebedî olarak kalacaklar, (kendilerini koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır."**[564]

---

562 *Hud*, 11/106

563 *Nisa*, 4/168-169

564 *Ahzab*, 33/64-65

Scanned with CamScanner

Cin suresinde: **"(Benim yaptığım) ancak Allah katından olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğdir. Artık kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, bilsin ki ona, (kendi gibilerle birlikte) içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır."**[565]

Cehennemin ebedi olacağına dair varid olan hadisler oldukça çoktur. Bunların bir kısmını *'el-Edilletu ve'l Berahin Li İdahi'l Mu'tekadi's Selim ve'r Redu ala'l Muhalifin'* adlı kitabımızda zikrettik.

Bu söylediğimiz Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun cehennemin fani olacağını varsayımı üzerineydi. Yoksa sahih olan görüş bu eserin cehennemin fani olacağına dair bir delaleti yoktur. Bu nedenle Hazin tefsirinde Ebu Hureyre ve İbn Mesud eserleri için "Bu iki eserin sahih olduğunu varsayarsak bile Ehli Sünnet bunu cehenneme girdikten sonra cehennemden çıkarılan mü'minlerin boş kalan yerlerine hamledilir. Çünkü kati sahih deliller cehennemlik olan muvahhitlerin tamamının cehennemden çıkarılacağı, kafirlerin ise ebediyyen cehennemde kalacağı sabittir." Daha önce Bağavi'nin bu eser hakkındaki görüşünü vermiştik. Tekrar burada verme ihtiyacı duymuyoruz.

Tüm bu açıklamalardan sonra açığa çıkıyor ki sahabeden hiç kimsenin cehennemin fani olacağı sabit olmamıştır. Sahabeye böyle bir görüş nispet etmek kessinlikle hatadır. Sahabenin söylemediği bir şeyi söylemiş gibi göstermek büyük bir hata olup, inkar edilmesi gerekir.

Velhasıl: *'ez-Zevacir'* adlı eserin sahibi şöyle demiştir: "Sahabeden böyle bir görüş sabit olmamıştır. Velev ki böyle bir söylemlerinin olduğunu varsayarsak bile bunu alimlerin dediği gibi cehennemden asi olan müminlerden hiç kimse kalmayacak. Ancak kafirlerin cehennemde bulunduğu yerler tıkabasa tolu olacak, ebediyyen oradan çıkamayacaklar. Nitekim birçok ayette de bundan bahsedilir."[566]

565 *Cin*, 72/23

566 *Ez-Zevacir*, 1/37

Scanned with CamScanner

FASIL

Cehennemin fani olacağına delil olarak gösterilen eserler hakında verilen cevaplardan sonra, cehennemin fani olacağına dair delil olarak gösterilen ayetleri verip, ilim, adelet ve sika ehlinin kelamıyla onlara cevap vermek münasip geldi.

Cehennemin fani olacağına dair üç ayet delil olarak gösterilir:

En'am suresi: **"Allah da buyurur ki: Allah'ın dilediği hariç, içinde ebedî kalacağınız yer ateştir. Şüphesiz Rabbin hikmet sahibidir, bilendir."**[567]

Hud suresi: **"Rabbinin dilediği hariç, (onlar) gökler ve yer durdukça o ateşte ebedî kalacaklardır. Çünkü Rabbin, istediğini hakkıyla yapandır."**[568]

Nebe suresi: **"(Azgınlar) orada çağlar boyu kalırlar"**[569]

Bu ayetlere verilecek cevaplar: ilk ve ikinci ayette alimlerin farklı cevapları vardır[570]:

- Ayette geçen **"Rabbinin dilediği hariç"** manası; yani büyük günahlar işleyip de cehenneme giren muvahhitler hariç manasındadır. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den kafirlerin cehennemde ebediyen kalacağına, bir daha oradan çıkamayacağına dair hadisler sabit olmuştur. Aynı şekilde büyük günah işleyip de cehenneme giren müvahhitlerin cehennemden çıkarılacağına dair de hadisler sabit olmuştur.

- Bu bir 'yerine getirilmeyen istisnadır'. Mesela 'vallahi farklı bir şey bulursam seni döverim' dersin ancak dövmeye azimlisindir." Ferra bu kuralı zikretmiştir. Bu Kuran Ebu Salih'in İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan **"Rabbinin dilediği hariç"** ayetine yaptığı tefsirin manasıdır. İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*: "Allah Teâlâ 'dilediği hariç' demişti ancak onların da ebediyen cehennemde kalmasını dilemişti. Züccac: "Bu kuralın faydası şudur: Allah Teâlâ her ne kadar cehennemliklere merhamet etmek istediyse de bize onların ebediyen cehennemde kalacağını öğretmiştir." Bu görüşü İbnu'l Cevzi *'Zadul Mesir'* adlı eserinde de vermiştir.

---

567 *En'am*, 6/128

568 *Hud*, 11/107

569 *Nebe*, 78/23

570 Bkz: İbnu'l Cevzi, *Zadul Mesir*, 4/160, Şankiti, *"Mearicu's Suud"*, *"Def'u İbhami'l İddirab an ayati'l Kitab"*, 122

Scanned with CamScanner

• Hud suresindeki ayette "سوى" "الا" manasında kullanılmıştır. Yani mana şöyle olur: Yer ve gökler var olduğu müddetçe cehennemde kalacaklardır ancak Allah'ın daha da uzatması ve ebediyeti istemesi başka."

Bu konuda sekiz görüş vardır. Dileyen geri kalan görüşlere bakabilir. İmam Şankiti rahimehulllah *'Mearicu's Suud'* adlı eserinde bu görüşleri verdikten sonra şöyle demiştir: "Bu görüşlerden en doğru olanı birinci görüştür."

Ayette varid olan "**(Azgınlar) orada çağlar boyu kalırlar**" manası ise İmam Şankiti *'Mearicu's Suud'* adlı eserinde şöyle cevap vermiştir: "احقابا" "çağlar boyu" kelimesi nekire olarak getirilmiş bir zarftır. Bu kelimeden azabın herhangi bir vakitte biteceği anlaşılır... Buna verilecek cevap ise şudur: Allah Teâlâ Sad suresinde bu kapalılığa izah getirmiştir. Kuran'ı en iyi yine Kuran tefsir eder. Nebe suresinde geçen 'احقاب' 'çağlar boyu kelimesi kendisinden sonra gelen cümleyle mutaallıktır. Yani cehennemlikler çağlar boyu tattıkları tek şey kaynar su ve irindir. Bu asırlar bittikten sonra farklı azaplar tattırılır. Bu azap şekilleri ise sonu olmayan bir döngü içinde devam eder. Bu söylediklerimize delil ise Sad suresindeki ayettir: **"İşte (azap), onu tatsınlar; bir kaynar su ve bir irin. O azaba benzer çeşit çeşit başka azaplar da vardır."**[571] Nebe sureside geçen 'احقاب' 'çağlar boyun'da ise kaynar su, irin ve başka bir şey yoktur. Bizler bu çağların bitmesiyle cehennemde bir son bulur dersek, geriye zaman zarfı olmayan Sad suresi kalır. Bu da Kuran'a terstir. O halde ortaya çıkıyor ki 'çağlar boyun'dan kasıt irin ve kaynar su olduğu ortaya çıkar. Bu çağların bitmesiyle farklı azaplar yapılır."

Bazı alimler 'احقاب' 'çağlar boyunca'dan kastın süresiz bir zamanın kast edildiğini söyler. Abdurrezzak, Abd bin Humeyd, İbn Cerir ve İbnu'l Münzir Katade'den yaptıkları rivayette: "لَابِثِينَ فِيهَا اَحْقَاباً" "**(Azgınlar) orada çağlar boyu kalırlar**" ayeti hakkında "Ayyet geçen 'احقاب' kelimesi, kesintiyi uğramayan, bir sonu olmayan zaman demektir. Her bir çağdan sonra yeni bir çağ başlar."

Beğavi tefsirinde Hasan el-Basri'den yaptığı rivayette: "Allah Teâlâ cehennem ehli için bir azabın biteceğine dair bir müddet tayin etmemiştir. Bilakis "Orada çağlar boyu kalacaklardır" demiştir. Allah'a yemin olsun cehennemde her bir çağdan sonra yeni bir çağ başlar ebediyete kadar bu böyle devam eder. Çağlar boyuncanın süresi ebedilikten başka bir şey değildir."

571 *Sad*, 38/57-58

Scanned with CamScanner

Bu tefsirin doğruluğunu şu ayetler teyit eder: **"Ateşi yavaşladıkça onun alevini artırırız."**[572]

Bu açıklamayla Cehennemin fani olacağını söyleyenlerin delillerinin örümcek ağından daha basit olduğu ortaya çıkmış oldu.

572 *İsra*, 17/97

Scanned with CamScanner

FASIL

Bazı insanlar şöyle der: Buraya kadar anlattıklarına bakılırsa mütekaddim alimlerden cehennemin fani olacağını söyleyen falan falan alimler bidatçi olması gerekir.

Cevaben bunlara denilir ki: Böyle bir gereklilik batıldır. Böyle bir gerekliliği ancak cahil olan biri söyler. Muhakkik ilim ehlinden hiç kimse böyle bir gerekliliğin olduğunu söylememiştir. Ayrıca dikkat edilmesi gereken şöyle bir durum var ki alim olan biri bazen mercuh görüşü benimseyebilir. Müçtehit olduğu için hata da olsa yaptığı içtihadından dolayı sevap alır hatası da bağışlanır. Çünkü kendisine henüz hüccet ulaşmamış veya buna benzer bağışlanmayı gerektiren özürler var olabilir.

Ancak kendisine hüccet ulaştığı halde hatasında ısrar eden kişi tebdi' (bidatçi sayılır). Böyle bir kişi henüz kendisine hüccetin ulaşmadığı kişi gibi olamaz.

Bu konu önemli olup anlaşılması, üzerinde tedebbür edilmesi ve akledilmesi gerekir. Çünkü bu konu ilim talebesi için ilimden önemli bir kapı aralar. Şeyhul İslam *(rahimehullah)*'ın bu konu hakkında önemli bir açıklaması mevcutur. 'Fetava'[573] adlı eserinde şunları dile getirmiştir: "Mütekaddim bir imamdan sadır olmuş hatalı bir görüş çıktığını gördüğün zaman, hüccet kendisine ulaşmadığı için affedilir. Ancak hüccetin kendisine ulaştığı halde hatasında ısrar eden kişi affedilmez. Bu nedenle kabir azabıyla alakalı hadisler kendisine ulaştığı halde, kabir azabını inkar eden kişi bidatçi olarak görülür. Ölülerin, insanların sesini duyduğunu bilmeyen Aişe *(radıyallâhu anhâ)* ve benzeri kimseler kendilerine hüccet ulaşmadığından dolayı tebdi (bidatçi görmek) edilmez. Bu önemli bir asıl olup üzerinde tefekkür edilmesi gerekir. Faydalı bir konudur."

Tabiinden bazılarından özellikle akide konusunda birçok hatalı şeyler sadır olmuştur. Buna rağmen alimler bu hataları affedilen hatalar olarak görmüşlerdir. Ancak tabiinden sonra gelenler onların hatasını ısrarla sürdürmesi halinde bidatçi ve sapık olmakla itham edilir. Tabiinden bazılarının hatalı olan görüşlerinden bir tanesi de Allah Teâlâ'nın ahirette görünmeyeceğidir. Allah Teâlâ'nın **"Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parıldayacaktır. Rablerine bakacaklardır (O'nu göreceklerdir)"**[574] ayetini 'Allah Teâlâ'nın vereceği sevabı beklemektedirler' diye tefsir etmişlerdir. Nitekim bu görüş Mücahid ve Ebu Salih'ten[575] nakledilmiştir.

---

573 *El-Fetava*, 6/61

574 *Kıyamet*, 75/22-23

575 Bkz: *Fetava Şeyhul İslam*, 20/32

Scanned with CamScanner

Buna benzer daha birçok hatalı görüşler vardır. İlim ehlinden hiç kimse 'Rü'yetullahı inkar eden kişi, tabiinden bazı kimselerden rivayet ettiği için tebdi ve tadlil edilmez' dememiştir. Bu konudaki alimlerin görüşlerini aktarmamız meseleyi çok uzatır.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir konu vardır: o da birçok insan cehennemin yok olması gibi önemli bir mesele hakkında kendi şeyhini veya tabi olduğu kimseyi taklit ederek konuşurlar. Şeyhinden başkası söylemiş olsaydı inanmayacaktı ancak şeyhi söylediği için o da böyle itikat ediyor. Hatta aksini söyleyene düşmanlık besliyor. Böyle bir kimsenin üzerinde olduğu görüş, şeyhinin görüşünden dolayıdır. Böyle bir tabi, tabi olduğu kimse gibi değildir. Çünkü tabi olan kişi mukallit, ilmi ve dirayeti olmayan cahil biridir. İbn Receb[576] der ki: "Burada dikkat edilmesi gereken gizli bir durum vardır; o da bir çok alim bazen mercuh olan bir söz söylemiş, ancak müçtehit olduğundan dolayı yaptığı içtihadından ecir almıştır. Hatasından dolayı da bağışlanmıştır. Çünkü bazı kişiler tabi oldukları, hatalı dahi olsa içtihadını doğru bulup, taassuptan tabi olur. Çünkü, bazen kişi tabi olduğu kişi olduğu için hatalı dahi olsa içtihadını doğru bulup ona tabi olur.

Halbuki başkası böyle bir içtihatta bulunsaydı kabul etmeyecek, bu içtihadı benimseyenlere düşmanlık besleyecek, kendisine muvafık olanı ise dost belirleyecekti. Kendisine tabi olunan kişinin içtihadı hatalı dahi olsa, kastı hakka yardım etmektir. Kendisine tabi olunan kişinin içtihadı hatalı dahi olsa kasdı hakka yardem etmekti. Ancak tabi olanın durumu böyle değildir. O, tabi olduğu kişiyi hak kabul ettiği için sözlerine destek olup, onu yüceltmeye ve ona bir hata nispat etmemeye çalışır. Bu büyük bir desise olup, hakka yardım etme kasdını ortadan kaldırır. Bunu iyice anla! Çünkü bu çok önemli bir durumdur. Allah Teâlâ dilediği kişiyi doğru yola iletir."

576 *Camiul Ulum ve'l Hikem*, 312

Scanned with CamScanner

ON BEŞİNCİ RİSALE:

MEHDÎ HAKKINDA TARTIŞMALAR

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Beklenen mehdi olan Muhammed bin Abdullah, Âl-i Beyt'tendir. Peygamber değil veya nübüvvet iddiasında bulunan biri değildir. Mehdi hakkında varid olan hadisler mütevatir derecesine ulaşmıştır. Onun raşid bir halife olduğu söylenir. Ehli Sünnet'e göre, Mehdî bir beşerdir, peygamber ve masum (günah işlemekten korunan) değildir. Yeryüzü, zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi o da yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Onun görevi ıslah etmek, adaletle hükmetmek, zulüm ve haksızlığı bitirmek, vad'i kanunları ve cahiliye yasalarını hak ve hikmetle bitirmektir. Heves ve deliliğe ibtila olmuş, nefsi hastalıkların bütün bedenlerini sardığı, şeytanın her tarafı kuşatıp doğru yoldan saptırdığı deccal ve hurafelerle mücadele edecek.

Her yüzyılda ve her nesilde İslam ümmeti, doğru yoldan sapmış ilim bilmeyen, meşverete inanmayan sapkın kimseler tarafından imtihana tutulur. Onların hedefleri kötü, amaçları çirkin, hedefleri ise hastalıklıdır. Cehalet karanlığına boğulmuş, heva onları kuşatmış, dalalet onları esir almış, kalplerine yerleşmiştir. Yıkmayı güzel görür, ıslahı anlamazlar. Kendilerine muvafık olanları yüceltir, muhaliflerini bidatçi görür veya tekfir ederler. İnsanlara zulmeder, yeryüzünde fesadı yayarlar. Sapkınlıklarını kabullendirmek için yalan söylemeyi mübah görürler. Gerçek yüzlerini ortaya çıkaran alimlerle alay ederler.

Bu tür bitmeler, asrımızda çıkmış bir takım hasta kimselerdir. Kendilerini, önderleri olan ve onları saptıran büyüklerine nispet etmek amacıyla Mehdîler diye isimlendirmişlerdir. Kendilerine tabi oldukları kişi ise kendini beklenilen mehdi (Mehdi el-Muntazar) diye isimlendirmiştir. Hakikatlere karşı cahil kalmış, vakıayı bilmeyen, doğru ve yanlışı birbirine karıştırmıştır. Gurur ve kibre bürünmüştür. Gerçi bunda şaşılacak bir durum yoktur, çünkü bunlar dalalet ehlinin hastalıklarıdır.

Scanned with CamScanner

Yalancıların çokluğundan doğru söyleyeni yalanlar, kafa karıştıranların çokluğundan hakikatleri yok sayar. Halbuki hak apaçıktır, batıl ise gevelemekten başka bir şey değildir. Sahih hadislerde Mehdi'nin alametleri açıktır. Rafızilerin Mehdi hakkındaki hurafelerinden sakınmak gerekir. Mehdi konusunda sahih hadisleri reddetmekten, hakkı yalanlamaktan ve doğruluk konusunda tartışmaktan sakınmak gerekir. Yaşadığımız şu asırda çeşitli akımlar ortaya çıkmış, Mehdi hakkında insanlar çeşitli fırkalara ayrılmıştır:

Bir kısım insanlar Allah ve Rasûlünün emrettiği itidalli yoldan ayrılmış, bu önemli meselede orta yollu olmaktan çıkmıştır. Mehdiyi inkar etmekte aşırıya kaçmış, bunun bir hurafe olup hakikat olmadığını iddia etmiştir. Mehdi hakkında sahih haberleri ve mütevatir hadisleri yalanlamış, kesin hüccetleri reddetmiştir. Mehdinin bir palavra olduğunu, öncekilerin uydurmuş olduğu bir şey olduğunu iddia etmiştir. Bu tür düşüncede olanlar şöyle derler: "Mehdi iddiası başından sonuna kadar yalan ve yanlış inanç üzerine kurulmuştur. Aslen mehdilik konusu, nesilden nesle aktarılan bir hurafedir. İnsanları mehdi inancından vazgeçirmek ve kaçırmak için de sırf mehdilik inancı için kavimlerin birbirleriyle savaştığına dair yalanlar ortaya atarlar. Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: **"sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir."**[577]

Bu nedenle Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ümmetine, gayb aleminde meçhul, melek ve gönderilmiş bir peygamber olmayan, iman edilmesi zorunlu olan yeni bir din getirmeyen ademoğlundan birini tasdik etmeyi emretmiştir. Sonra da kıyamete kadar bu adamı tasdik ve tekzib edenlerin birbirleriyle savaşmaları sürmüştür. Şeriatin böyle bir şeyi getirmesi imkansızdır. Çünkü böyle bir şey sürekli bir fitneye sebep olan mikrop ve çözülemeyen bir problemdir. Halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* fitnelerle savaşmak için gönderilmiştir..."

Diğer bazıları da şöyle der: "Mehdilik inancı müslümanlarda sapmalara neden olmuştur. Çünkü müslümanlar içinde bir çok insan mehdilik iddiasında bulunmuş, böylece müslüman yöneticilere karşı çıkılmış, kanlar akıtılmıştır..."

İlim ve basiret ehli olan biri için, ilmi meseleye karşı cehalet, hükümde tutarsızlık ve Allah ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in emrettiği adaletten çıkmaktır. Nice insanlar bu konuya cahil ve ilmi bir usüle muhalif olmuşlardır. Niceleri orta yolu tutturmaktan uzak ve hakikati hedefleyen şeri diyaloglara karşı dengesiz davranmıştır. Niceleri de bu konuda hakkı bırakıp batıla dalmış, hidayeti bırakıp dalalete dalmıştır. Kuşku yok ki bu menheç ve fikirdeki hatadan kaynaklanır. Batıl için hakkı terk etmek caiz

577 *Tevbe*, 9/128

Scanned with CamScanner

değildir. Bir kavim nübüvveti iddia etti. Biz ne dedik? Cehmiye ve bu menheçte olanlar Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını nefyettiler diye biz Allah'ın isim ve sıfatlarını ta'til mi edelim? Haşa. İmam Ahmed *(rahimehullah)* şöyle demiştir: "Yapılan bir çirkinlikten dolayı Allah'ın sıfatlarından birini nefyetmeyiz."

Bir kısım insan da ellerinde bulunan hadisler sahih olmadığı, bu konuda Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den nakledilen hadisleri anlamadığından dolayı yaptıkları araştırmalardan dolayı ve hakkı aramada ısrarcı sonuçlar neticesinde içtihatta bulunarak mehdilik inancını inkar ettiler. İşte bunlar için bir ecir vardır. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Bir hakim (hakkı aramada bütün çabasını sarftettikten sonra) içtihad eder de doğruya isabet ederse ona iki ecir vardır. Doğruya isabet edemezse bir ecir vardır."* Bu hadisin sıhhatı hususunda ittifak edilmiştir.

Bir kısım insan da mehdi hakkında her söyleneni kabul ettiler. Doğru ile yanlışı birbirinden ayıracak bir kriter yoktu. Bu nedenle uydurma haberleri, yalan hikayeleri, sahih olmayan hadisleri doğru zannederek kabul ettiler. Ne idüğü belli olmayan kimselerin rivayet ettikleri senetleri kabul ettiler.

Bunlardan bir grup insan rüyalara göre inançlarını şekillendirdiler. Hak ile batılı, doğru ile yanlışı birbirine karıştırdılar. Mehdi hakkında varid olan sahih hadisleri, zayıf hadislerle ilişik kurdular. Böylece gülünç sonuçlar, şaz görüşler elde ettiler. Hatta bunlardan bazıları Mehdi'nin çıkış zamanını krallardan birin ölümüyle bağ kurdular. İşte tüm bunlar cehalet ve en büyük yalan olan zan üzere hareket ettiler.

Bir kısım insan da bu konuya karşı tam bir kafa karışıklığı yaşadı. İnanıp inanmama arasında hangi kararı vereceğini bilemedi. İnanan ve inkar eden, doğrulayan ve yalanlayan kimselerin arasında kaldı. Eskiden beri şöyle denilir: "Cahil sussaydı ihtilaf biterdi."

Alimlerin ve ıslah edicilerin yok olmasıyla beraber anarşi hakim oldu. Yaygaralar koparıldı. Kuran ve kaideler göz ardı edildi. Hevasına kapılan ve kalbinde hastalık bulunan herkes bir şey söyledi. Ehil olmayan herkes bu konu hakkında konuşmaya başladı. Aslanlar sahayı terk edince tilkiler zuhur etti.

Scanned with CamScanner

Bana haber verildi ki senden sonra ateş yakılacak

Senden sonra 'ey köpek meclisi' diye karşılıklı küfürleştiler

Her önemli iş için konuştular

Sen onların yanında olsaydın konuşamazlardı

Bir kısım insan da hakkı bilip hakka tabi oldular. Mehdi'ye iman edip, onu tasdik etti. Mehdi'nin Muhammed bin Abdullah *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in soyundan olacağına, onun Ehli Beyt'ten ve risalet kaynağından olacağını söylediler. Mehdi'nin ne bir peygamber ne de masum ne de nübüvvet iddia eden biri olduğunu söylediler. O da diğe insanlar gibi bir insan olacaktır. Tek fark Allah Teâlâ onu seçmiş ve ona birçok lütuflarda bulunmuştur: **"Rahmetini dilediğine ayırır. Allah üstün lütuf sahibidir."**[578] Bir diğer ayette: **"Bu, Allah'ın, dilediğine verdiği lütfudur. Allah'ın lütfu ve ilmi geniştir."**[579] İşte bunlar her asırda var olan hadis imamları ve seçkin alimlerin yoludur. Mehdi konusunda aşırıya kaçmazlar. Rüya ve kehanetle Mehdi'nin çıkış zamanını belirlemezler. Bu konuda tahrif edici bazı kimselerin Mehdilik iddiasında bulundu diye veya Mehdi'ye tabi olduğunu iddia edip onun masum olduğunu söyleyen cemaatlerden dolayı sabit olan rivayetleri inkar etmezler. Hak, iki dalalet arasında olan, iki azap arasında olan rahmet, iki batıl arasındaki vasattır.

Meşhur tabiinden olan Muhammed bin Sirin *(rahimehullah)* der ki: "Mehdi, bu ümmetten olacaktır. Mehdi, İsa *(aleyhisselam)*'a imamlık yapacaktır." İbn Ebi Şeybe *'Musannef'* adlı eserinde Ebu Usame'den o da Hişam'dan o da İbn Sirin'den rivayet etmiştir.

İmam Berbehari *'Şerhu's Sünne'* adlı eserinde der ki: "ve İsa *(aleyhisselam)*'ın nazil olup deccali öldüreceğine... ve Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in soyundan olacak birinin arkasında namaz kılacağına iman etmektir."

İmam İbn Hibban, *'Sahih'* adlı eserinde Mehdi hakkında birkaç bab açmıştır.

İmam İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'İğasetu'l Lehvan'* adlı eserinde şöyle der: "Müslümanlar, haçı kırması, domuzu öldürmesi, Yahudi ve Hıristiyanları öldürmesi için İsa bin Meryem *(aleyhisselam)*'ın gökten nüzulünü beklemektedirler. Ayrıca Ehli Beyt'ten olan, zulümle dolan yeryüzünü adaletle dolduracak olan Mehdi'nin de çıkmasını beklemektedirler."

---

578 *Al-i İmran*, 3/74

579 *Maide*, 5/54

Scanned with CamScanner

Yine İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'el-Menarü'l Münif'* adlı eserinde Mehdi hakkında bazı hadisler verdikten sonra şunları söylemiştir: "Her ne kadar bu hadislerin senetlerinde bazı zayıflıklar ve garabetler bulunsa da bunlar birbirlerini destekler mahiyettedir. Bu Ehlissünetin görüşüdür."

Sefarini akidesinde şunları dile getirmiştir:

Kıyamet alametiyle alakalı varid olan naslar

Kuşkusuz hepsi haktır

Bu alametlerden bir tanesi de hatem ve fasih olan

Muhammed Mehdi ve Mesihtir

Sefarini bu beyitlere yaptığı şerhte şunları zikretmektedir: "Mehdi hakkında çok farklı görüşler var. Hatta bazıları 'Mehdi İsa *(aleyhisselam)*'ın kendisidir' bile dedi. Ancak hak ehlinin üzerinde olduğu doğru görüş Mehdi'nin İsa *(aleyhisselam)* olmadığıdır. Mehdi, İsa *(aleyhisselam)*'dan önce çıkacaktır. Mehdi'nin çıkmasıyla alakalı da oldukça fazla rivayetler mevcuttur. Hatta bu rivayetler manevi mütevatir derecesine çıkmıştır. Ehli Sünnet arasında bu haberler yaygınlık göstermiş hatta akideden sayılmıştır."

Mehdi'nin İsa *(aleyhisselam)*'ın bizzat kendisinin olduğunu söyleyenler hiçbir delile sahip değillerdir. Mehdi konusunda sabit olan rivayetleri de zayıflatma kudretleri de yoktur. 'Mehdi, İsa *(aleyhisselam)*'ın kendisidir' hadisi ise hiçbir şekilde sabit değildir. Bu rivayeti İbn Mace *'Sünen'*[580]inde, Hakim *'Müstedrek'*[581]inde, Hatip *'Tarih'*[582]inde Yunus bin Abdu'l A'la el-Mısri tarikiyle rivayet etmiştir.

Nesai, Hakim, Beyhaki, Zehebi, Kurtubi, San'ani, Ebu'l Feth el-Ezdi bu hadiste bilinmezliğin olduğunu söylemişlerdir. Ebu'l Feth el-Ezdi: "Bu hadis Cerir bin Hazm, Hasan el-Basri *(rahimehullah)*'tan mürsel olarak rivayet etmiştir."

Zehebi *(rahimehullah)*, Yunus bin Abdul A'la'nın bu haberi Şafii *(rahimehullah)*'den işitmediğini söyler.

İbnu's Salah *'Emali'*sinde "Eban bin Salih, Hasan el-Basri *(rahimehullah)*'ı işitmemiştir.'

Beyhaki *(rahimehullah)*: Mehdi'nin çıkışıyla alakalı nas hükmünde olan hadisler is-

580 İbn Mace, 1341

581 *Müstedrek*, 4/441

582 *Tarihu Bağdad*, 5/361

Scanned with CamScanner

nat bakımından daha sahihtir."

Sıddik Hasan Han: "Mehdi ile alakalı hadislerin bazıları sahih, bazıları hasen, bazıları ise zayıftır. Mehdi'nin çıkışı asırlar boyu müslümanlar arasında meşhur olan bir olaydır."

Fasi *'el-Mirsad'* adlı eserinde:

Mehdi'nin haberi varid olmuştur

Birçok nakilde, birbirini destekleyen nakillerle

Tahkik ve irfan ehlinin bu konuda nasları oldukça çoktur.

İbn Kayım 'el-Menaru'l Münif' adlı eserinde der ki: "İmamiye olan Rafiziler'in dördüncü bir görüşü vardır ki Mehdi'nin Muhammed bin Hasan el-Askeri el-Muntazar olduğunu söylerler. El-Askeri, Hüseyin bin Ali *(radıyallâhu anhu)*'ın çocuklarındandır. Yoksa şehirlerde olup gözlerden kaybolan asaya varis olacak Hasan'ın kendisi değildir. Hasan, beşyüz yıldan daha fazla bir süredir Samarra mağarasına daha küçükken girmiştir. O günden bu güne daha onu gören hiç olmamıştır. Ne bir haber ne de bir izi bulunamamıştır. İmamiye Rafizileri, her gün atlarla Samarra mağarasının kapısında onu beklerler. Mağaranın ağzından 'Ey Mevlamız! Artık çık' diye ona seslenirler. Ardından eli boş oradan dönerler. İşte rafizilerin durumu budur. Ne kadar güzel söylemiş şair:

Cahilce kendisine seslendiğiniz mağaradakinin zamanı gelmedi

Akılsızlığınızdan dolayı affedildiniz çünkü siz

Anka ve cinlerle beraber üçüncüsünüz

Bu Rafiziler, ademoğlu karşısında utanç verici ve akılı başında insanların kendileriyle alay ettikleri gülünç bir duruma düştüler."

Ehli Sünnet'in söylemiş olduğu Mehdi'nin çıkmasıyla alakalı Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet edilen hadisler ise sahih senetlerle varid rivayet edilmiştir. Birçok alim bu hadislerin mütevatir derecesine çıktığını belirtmiştir. Şevkani *(rahimehullah)* konuyla alakalı bir risale yazmış risalenin adına da *'et-Tavdih fi Tevatüri ma cae fi'l Muntazar ve'd Deccal ve'l Mesih'* ismini vermiştir. Yazdığı bu risalede "Mehdi hakkında rivayet edilen mütevatir hadislerden elli tanesine vakıf olabildim. Bunlardan bazıları sahih, bazıları hasen, bazıları da zayıftır. Bu hadisler genel anlamda şüphe kaldırmayacak şekilde mütevatirdir. Hatta hadis usulünde kullanılan bütün mü-

Scanned with CamScanner

tevatir ıstılahlara uygundur." İmam Ebu'l Hasan el-Âbirri *'Menakitu'ş Şafii'* adlı eserinde şunları zikretmektedir: "Mehdi hakkında Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den varid olan haberler mütevatir ve müstefiddir. Mehdi, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ehli beytindendir. Yedi yıl yönetimi elinde tutar. Yeryüzünü adaletle doldurur. İsa *(aleyhisselam)* nazil olur deccali öldürmek için Mehdi'ye yardım eder. Mehdi ümmete imamlık eder, İsa *(aleyhisselam)* ise onun arkasında namaza durur."

Alimler, Âbirri'nin bu sözlerini nesilden nesle aktarmıştır. Örneğin İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'el-Menaru'l Münif'* adlı eserinde, Hafız el-Mizzi *(rahimehullah)* *'Tehzibu'l Kemal'* adlı eserinde, İbn Hacer *(rahimehullah)* ise *'Fethul Bari'* adlı eserinde zikretmiştir. Hiç kimse de Âbirri'yi bu konuda eleştirmemiştir.

Sıddik Hasan Han: "Rivayetleri farklı olsa da Mehdi hakkında varid olan hadisler olduça fazla olup, tevatür derecesine çıkmıştır." Alimlerin tevatür hakkındaki en doğrusu, mütevatir hadisin bir sınırının olmamasıdır. İmamları bir hadisi kabul ile telakki ettikleri vakit haberi ahad bile mütevatir olur."

Bu konu hakkında hadislerden bazıları:

Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Düyada sadece bir gün kalsaydı muhakkak ki Allah Teâlâ o günü uzatır ta ki o günde benden olan veya ehli beytimden olan bir adam gönderirdi; onun ismi benim ismime benzer, babasının ismi ise babamın ismiyle aynıdır. Zulüm ve adaletsizlikle dolu olan yeryüzünü adaletle dolduracaktır." Bu haberi Ebu Davud 'Sünen'[583]inde, Tirmizi, 'Cami'[584]inde, İbn Hibban 'Sahih'[585]inde ve daha başkaları Zaide, Ebu Bekr bin Ayyaş ve Amr bin Ubeyd tarikiyle rivayet etmişlerdir. İbn Hibban'da geçen hadisin lafzı şöyledir: "Onun adı benim adıma, sireti siretime benzer." Taberani, 'el-Kebir', Tirmizi, Ahmed, Bezzar ve Ebu Amr ed-Dani'de "Onun adı benim adıma benzer' lafzı geçer ancak "Babasının adı, babamın adıyla aynıdır" lafzı geçmez.

Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Dünyada bir gün dahi kalsa ehli beytimden biri malik olacak; onun ismi benim ismimle aynı olacak." Taberani, 'el-Kebir' adlı eserinde, Ebu Nuaym 'Hilye' adlı eserinde, İbn Adiy 'el-Kamil' adlı eserinde rivayet etmiştir.

583 *Ebu Davud, 4282*

584 *Tirmizi, 2231*

585 *İbn Hibban, 15/236*

Scanned with CamScanner

Tirmizi, İbn Hibban, Şeyhu İslam İbn Teymiye, öğrencisi Allame İbn Kayyım ve diğer hadis ehli bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir.

Ebu Davud 'Sünen'[586] adlı eserinde Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Mehdi bendendir (benim neslimdendir). Açık alınlı ve kemerli burunludur. Adaletsizlik ve zulümle dolu olan dünyayı insaf ve adaletle dolduracak ve yedi yıl hüküm sürecektir."

İbn Kayym 'el-Menaru'l Münif' adlı eserinde bu hadis için 'isnadı ceyyiddir' demiştir.

Hadisin ravileri arasında İmran el-Kattan vardır. Buhari onun hakkında 'saduktur, vehimlidir.' Darekutni: "Çokça muhalefeti ve vehmi vardır" denilir. Nesai onun hakkında 'zayıftır' demiştir. Bir grup hadis alimi de İmran el-Kattan'ın hadisleri salih olduğunu söylemiştir. İbn Hibban onu sikalar arasında saymıştır.

Bu hadise bir şahit olarak İmam Ahmed *(rahimehullah)*'ın 'Müsned[587]'inde şu hadis rivayet edilmiştir: "Yeryüzü zulüm ve adaletsizlikle dolmadıkça kıyamet kopmaz. Ardından ehli beytimden bir adam çıkar zulüm ve adaletsizlikle dolan dünyayı adalet ve insafla dolduracak." Ebu Nuaym el-Esbahani 'Hilye' adlı eserinde bu hadis hakkında "Ebu Sıddik o da Ebu Said'den rivayet edilen meşhur bir hadistir."

Müslim[588]'de geçen bir hadiste Ebu Nadre *(radıyallâhu anhu)* rivayet etti: Bizler Cabir bin Abdullah *(radıyallâhu anhu)*'ın yanında olduğumuz bir sırada şöyle dedi: "Irak ehline kafiz[589] ve dirhem vergilerinin gelmemesi yakındır." Bizler "Kim yapacak bunu? Diye sorduk. 'Acemler' dedi. Kafiz ve dirhemi yasaklayacaklar. Şam ehline dinar ve meda[590] vergileri gelmemesi yakındır.' Bizler "kim yapacak bunu? Diye sorduk. 'Rumlar' dedi ve bir süreliğine durdu sonra dedi ki: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Ümmetimin sonlarına doğru bir halife gelecek, sayılamayak kadar mal dağıtacak."

Ebu Nadre ve Ebu'l Ala'ya "Sizce bu kişi Ömer bin Abdulaziz olmasın? Hayır cevabını verdiler."

Heysemi ve Suyuti bu hadisi Mehdi'ye hamlettiler.

---

586 *Ebu Davud*, 4285

587 *Müsned*, 3/36

588 *Müslim*, 2913

589 Irak ehline has bir ölçü birimidir. Yaklaşık dört buçuk kilogram ağırlığa denk gelir.

590 Şam ehline has bir ölçü birimidir.

Scanned with CamScanner

Bazı hadislerde Mehdi'nin Hasan bin Ali *(radıyallâhu anhu)*'ın oğullarından biri olduğu geçer. Ebu Davud 'Sünen[591]' adlı eserinde "Ebu İshak dedi ki: Ali *(radıyallâhu anhu)* Hasan *(radıyallâhu anhu)*'ın oğlu baktı ve şöyle dedi: "Benim şu oğlum Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in de dediği gibi seyyiddir. Onun sulbünden bir adam çıkacak; peygamberinizin ismiyle isimlenecek, sirette değil ahlakta ona benzeyecek." Ardından "Yeryüzünü adaletle dolduracak" dedi."

Eserin bu isnadı zayıftır. Ebu İshak, Ali *(radıyallâhu anhu)*'den duymamıştır. Ayrıca eserde daha başka illetlerde mevcuttur.

İbn Kayyım *(rahimehullah)* 'el-Menarul Münif' adlı eserinde der ki: "Birçok hadis buna delalet eder. Mehdi'nin Hasan *(radıyallâhu anhu)*'ın oğullarından birinin olmasında ince bir sır vardır; Hasan *(radıyallâhu anhu)* Allah için hilafeti terk etmişti. Allah Teâlâ da onun oğullarından birine hak olan, adalet üzere kaim olan yeryüzünü adaletle dolduracak bir hilafeti ikame etmeyi nasip etti. Bu Allah'ın kulları arasındaki sünnetidir. Allah için bir şey terk edildiğinde, Allah onu muhakakk ona veya zürriyetine daha faziletlisini verir. Hüseyin *(radıyallâhu anhu)* için böyle bir şey olmadı. Çünkü Hüseyin *(radıyallâhu anhu)* hilafeti istemiş, onun için savaşmış ancak başarılı olamamıştı. Allah en doğrusun bilir."

Bazı müfessirler "لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْىٌ وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ" **"Bunlar için dünyada rezillik, ahirette de büyük azap vardır."**[592] ayette geçen 'خزى' kelimesinin Mehdi'nin çıkması olarak tefsir etmişlerdir.

İmam İbn Cerir et-Taberi rahimehulllah tefsirinde "Süddi rahimehulllah "لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْىٌ وَلَهُمْ" **"dünyada rezillik vardır"**ayeti hakkında şunları söyler: Mehdi çıkıp Kostantiniyye fethedilince Mehdi onları onları öldürür. İşte bu onların dünyadaki rezilliğidir. Büyük azap ise cehennem azabıdır. Cehennem azabı kendilerine hafifletilmez, orada öldürülmezler de."

Hafız İbn Kesir *(rahimehullah)*, 'Süddi, İkrime ve Vail bin Davud'un 'dünyada rezillik' kelmesini Mehdi'nin çıkması olarak ifade ettiklerini aktarmıştır. Ancak İbn Kesir *(rahimehullah)*, 'dünyadaki rezillik'in daha geniş anlamda olduğunu söylemiştir.

'Dünyada rezillik' bu müfessirlerin yaptığı bir içtihattır. Bununla alakalı hüccet ve istidlal olarak değil de ülfet ve şahit olarak işaretler varid olmuştur.

591 *Sünen*, 4290

592 *Bakara*, 2/114

Scanned with CamScanner

Bir çok imamın usulü böyledir; sahih delilleri ve sabit olan usülleri verdikten sonra bu gibi bilgileri de verirler. Mehdi'nin çıkacağını tasdik etmek kaçınılmazdır. Mehdi, ehli beyttendir. Adaletli bir yöneticidir.Adaleti yayacak, zulmü ortadan kaldıracaktır. Her hak sahibine, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şeriatine muvafiken hakkını verecektir. Mehdi çıktığında müslümanların Mehdi'ye biat etmesi, itaat etmesi ve yardım etmesi vaciptir.

Tabi bu kendini her Mehdi ilan edene yardım etmek gerektiği manasına gelmez. Deccaller çoktur. Sahtekarlar ise daha çoktur. Kalbinde hastalık olanların şerri ve tuğyanı artar. Her gün hevesine tabi olanların Mehidilik iddia ettiğini 'ben müjdelenen Mehdiyim' dediğini işitiyoruz. Halbuki şeytan onlara bu şekilde ilham etmiş, onu sapkınlığa sürüklemiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Gerçekten şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar."**[593] Bir başka ayette: **"Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz. Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar. O şeytan dostu kimse, en sonunda bize gelince arkadaşına: Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı, ne kötü arkadaşmışsın! der."**[594] Bu nedenle bunların orduları şeytanlardan oluşmuş, toplumun maskarası haline gelmiş, gözaçıp kapanıncaya kadar biten kimseler olmuşlardır. Bunlaran bazıları, rüyaları gerçek, hayalleri hakikat zannettiğinden dolayı başları belaya girmiştir: **"Allah bir topluma kötülük dilediği mi, artık onun için geri çevrilme diye bir şey yoktur."**[595] Bunlar, İslam ümmetinin başına, yapmış oldukları kötü fiil ve çirkin amellerle mihnete dönüşmüşledir. İddiaları kabul görmüş, fitnelere dönüşmüştür. Fasit akıllarını ve bozuk görüşlerini hakem tayin edip şeriatin önüne almışlardır. **"Zalimler için bu ne fena bir değişmedir!"**[596]

Bunlar biraz basiretli olup tarihe muttali olsalardı ders alırlardı. Üzerinde bulundukları sapkınlık ve tehlikeden vazgeçerlerdi. "Akıllı kişi yürüyeceği yola önce bakar, ahmak ise bakmadan yürür." Tarihin sayfalarını karıştırsalardı yaptıklarından vazgeçerlerdi. Mümin, bir delikten iki defa ısırılmaz. Fakat bunları ibret alması nerede! **"Allah bir kimseyi şaşkınlığa (fitneye) düşürmek isterse, sen Allah'a karşı, onun lehine hiçbir şey yapamazsın."**[597]

593 *En'am*, 6/121

594 *Zuhruf*, 43/36-38

595 *Ra'd*, 13/11

596 *Kehf*, 18/50

597 *Maide*, 4/41

Scanned with CamScanner

Basiret sahibi ve aklı selim olan İmam Ebu Abdullah Süfyan es-Sevri *(rahimehullah)* bu konuda teenniyle davranmış, acele ve anarşiye mahal vermemiştir. Hafs bin Ğiyas *(rahimehullah)* der ki: Süfyan es-Sevriy rahimehulllah'e "Ey Ebu Abdullah! İnsanlar Mehdi hakkında çok şeyler söylüyorlar. Sen bu konuda ne dersin? Diye sordum. Dedi ki: "Mehdi kapının önünden geçtiğinde insanlar etrafından toplanana kadar onun hakkında bir karar verme." Ebu Nuaym 'Hilye[598]' adlı eserinde bu rivayeti aktarmıştır.

İşte ilimde derinleşen alimlerin ve rabbani davetçilerin durumu böyledir. Uydurma ve boş sözler söylendiğinde şeriat nuruyla bakarlar. Kuran ve sünnet kendilerine neyi emrediyor ona bakarlar.

Nefsini kölelikten kurtarmakta ciddi, idrakinde becerikli, kendisine fayda vercek şeylere karşı hırslı olan bir insan, yüce himmetlere sahiptir. O, bu tür uyarıları ve müjdeleri en güzel bir şekilde kabul eder. Amelle bağlantılı en büyük güdü, Allah'ın dinini tebliğ etme, beşeriyeti uyandırma, insanlara, asıl dayanakları ve azimleri olan dinlerini öğretmedi ciddiyet, öncelikle çaba, Allah'ın şeriatini yeryüzünde güçlendirmeye bağlı çaba göstermek, insanları zillet, alçaklık, Allah'ın düşmanlarına güvenme ve kafirleri dost edinmekten uzaklaştırmaktır.

Çünkü Mehdi hakkındaki hadis ve buna benzer müjdeler, bu konuda çaba sarf edip, kurtuluş gemisine binmek, kalp ve kalıbı Allah'a bağlamak, salih amellerle Allah'la buluşmaya hazırlık, halis din ve safi akideyi yaymak, şeriatin değişmezlerini, akidenin asıllarını kalplere yerleştirmek için, en büyük tetikleyicidir. Buna delil ise Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şu sözüdür: "Altı şey gelmeden önce amel yapmakta acele edin; deccal, duman, dabbetül arz, güneşin batıdan doğması, her birinize özel olan ölüm ve kıyamet." İmam Müslim 'Sahih[599]'inde Katade tarikiyle Hasan el-Basri *(rahimehullah)*'tan o da Ziyad bin Riyah'tan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Kıyamet koptuğunda elinde bir fidan olan kişi Kıyamet kopmadan önce dikebiliyorsa diksin." İmam Ahmed 'Müsned[600]' adlı eserinde, Buhari 'el-Edebü'l Müfred[601]' adlı eserinde, Ebu Davud et-Tayalisi 'Müsned[602]' adlı eserinde, Abd bin Humeyd 'el-Müntehab min Müs-

598 *Hilye*, 7/31

599 *Müslim*, 2947

600 Ahmed, *Müsned*, 3/191

601 *el-Edebü'l Müfred*, 146

602 Tayalisi, *Müsned*, 3/545

Scanned with CamScanner

ned[603]' ve 'ed-Diya fi'l Muhtar[604]' adlı eserinde Hammad bin Seleme'den o da Hişam bin Zeyd'den o da Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir.

Bu hadisin farklı rivayetleri de mevcuttur. İbnu'l Arabi 'Mucem[605]' adlı eserinde Enes *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Kıyamet koptuğunda elinizde bir fidan varsa onu dikin." Hadisin bu tariki mahfuz değildir. İmam Ahmed 'Müsned[606]' adlı eserinde Veki'den o da Hammad bin Seleme'den o da Hişam bin Zeyd'en o da Enes *(radıyallâhu anhu)*'den rivayeti mahfuz olandır.

Bu hadisin bir başka vechi ise İbn Adiy 'el-Kamil[607]' adlı eserinde Ömer bin Habib el-Kadi tarikiyle Şu'be'den o da Hişam bin Zeyd'den o da Enes *(radıyallâhu anhu)*'den rivayet etmiştir.

Ancak bu tariki İbn Adiy inkar etmiş ve şöyle demiştir: "Bu, Şu'be'nin Hammad bin Zeyd'den rivayet ettiği hadistir. Ömer bin Habib'ten başkası bunu rivayet etmemiştir. Bu hadis, Hammad bin Seleme'nin Hişam bin Zeyd'den rivayet edilmesiyle bilinir."

Ömer bin Habib hakkında Buhari 'hakkında konuşmuşlardır' demiştir. İbn Main ve Nesai ise 'zayıftır' demiştir.

İslam alimleri, nübüvvetin mirasçıları olan alimler bunu idrak etmişlerdir. Davud bin Ebi Davud el-Medeni der ki: "Bana Abdullah bin Selam *(radıyallâhu anhu)* dedi ki: Ekin ekmek için bir vadideyken deccalin çıktığını duyarsan, vadiyi ıslah etmek için acele etme. Çünkü ondan sonra insanların geçimi olacaktır." Buhari, 'el-Edebül Müfred' adlı eserinde Süleyman bin Bilal tarikiyle rivayet etti: Süleyman "bana Yahya bin Said, Muhammed bin Yahya bin Hibban'dan o da Davud'dan haber verdi" dedi.

Alâi: "Bu haberlerden maksat, eceller gelmeden önce amellerde bulunmakta acele etmek, vakit tükenmeden önce zamanın kıymetini bilmektir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* en güzel bir şekilde zamanını değerlendirmiş öyleki ayakları şişene kadar ibadet etmiştir."

---

603 *el-Müntehab min Müsned*, 1214

604 *ed-Diya fi'l Muhtar*, 7/264

605 *Mucem*, 1/116

606 *Müsned*, 3/184

607 *el-Kamil*, 5/38

Scanned with CamScanner

Kadı 'amel etmekte acele edin' hadisi hakkında der ki: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, sayılan alametler gelmeden önce amel yapmakta acele edilmesini emretmiştir. Çünkü sayılan alametler geldiğinde insanlar amel yapamayacak veya tevbelerin ve amellerin kabul kapısı kapanacaktır."

Scanned with CamScanner

تبصير بواقع الرافضة

ON ALTINCI RİSALE:

RÂFİZÎLERİN HAKİKATİ

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle dediği sabit olmuştur: *"Yahudiler yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldı. Hristiyanlar ise yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldı. Benim ümmetim ise yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır."*[608]

Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste ise Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki bu ümmet, yetmiş üç millete bölünecek. Hepsi cehenneme girecek bir fırka hariç. O da cemaattir..."*[609]

Bu konu hakkında Avf bin Malik, Abdullah bin Amr bin As, Enes bin Malik, Sa'd bin Ebi Vakkas, İbn Mesud ve diğerleri rivayet etmiştir.

Yetmiş üç fırkaya bölünecek olan İslâm ümmetinin geriye kalan yetmiş iki fırkası dalalet ve bid'atçi fırka olup kafir değillerdir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *"onlar ateştedir"* demesi kafir oldukları veya cehennemde ebedi kalacakları manasına gelmez. Yakînen İslâm'a giren biri ancak yakîn ile İslâm'dan çıkar. Her kim imanın aslını bozacak bir söz söyler veya fiiliyatta bulunur veya itikatta olur da tekfir manileri ortadan kalkarsa mürted kafir olur. Yetmiş iki fırkadan sayılmaz.

Her kim Allah'a şirk koşar, peygamber ve salih insanları kendilerine dua ettikleri vasıtalar kabul eder, kendilerinden günahlarını bağışlamalarını, kalplere hidayet vermelerini, sıkıntıları gidermeleri isterse, puta secde ederse, Allah'tan başkası adına kurban ve adak keserse, Allah'a ve Rasûlüne söverse, Allah'la, ayetleriyle veya Allah Rasûlü ile istihzada bulunursa, mushafı küçümserse veya Kur'ân'dan bir ayeti küçümserse, haram olduğu icmâ edilen bir şeyi helal sayarsa veya helal olduğu icmâ

608 *Ahmed, 2/332, Ebu Davud, 4596, Tirmizi, 2640, İbn Mace, 3991*

609 *Ahmed, 4/102, Ebu Davud, 4597*

Scanned with CamScanner

edilen bir hükmü haram sayarsa, şeriatten olduğu icma edilen bir şeyi değiştirirse, vakıada şeriati tatbik etmekten imtina ederse veya mahlukata teşri hakkı verirse kafir olur. Alimler, imanın aslını bozacak söz söylenmesi, fiiliyatta bulunulması veya itikatta bulunması hususunda ihtilaf etmemiştir. Her kim bunlardan bir tanesini yaparsa tekfir edilir. Bu durum İslam ahkâmının okunmasının ve akidenin ders yapılmasının ve imanı bozan şeyleri öğrenmek için çaba sarfedilmesinin zaruri olduğunu gösterir. Çünkü putçuluk, hayatın birçok alanında tevhidi yok eder. İsna Aşeriyye Rafızilerinin yozlaşan akideleri, şaz görüşleri, fasit fikri yönelimleri, akla ve fikre ters gelen mantıkları, şer'i olarak kat'i bilinen birçok şeylere muhalif oldukları olmuştur. Onlar, Kur'ân ve dosdoğru olan İslâm dinini öğrenmekten uzaktırlar. Onların dini, yalan ve iftira üzere bina edilmiştir. Onların akideleri nifak ve hurafat üzere tesis edilmiştir. Bizler bunları kitaplarına, akidelerine ve vakılarına, hakka davet etmek, onları doğru yola iletmek maksadıyla muhakeme ediyoruz. Aynı zamanda bütün herkesi, onların dalaletlerinden ve üzerinde bulundukları kötü yoldan sakındırıyoruz. Onlara iftira atmıyor, zulmetmiyoruz. Onların hakikatini ortaya çıkarmak ve onları düzeltmek için hiçbir Allah'ın kulunun kafasını karşıtırmıyoruz. Kuşkusuz onların dünya hayatındaki çabaları boşa gitmiş onlar da bir şey üzerinde olduklarını zannediyorlardı. Sünneti inkar edip, akıl konusunda kibirlendiler. Böylece hurafelere ve doğru yoldan sapmalara düçar oldular. Onların kitapları ve akideleri, Samarra mağarasına girdikten sonra şu ana kadar gözlerden ırak 'Muhammed bin Hasan el-Askeri'nin beklenilen Mehdi olduğuna iman ederler. Şu ana kadar insanların kendisini görmemesi için gizlenmiştir.

Rafızilerin kitaplarında Mehdi'nin doğum kıssası verilmiştir. Annesi hamile olduğu halde farkında değildir. Mehdi'nin anne karnında kalma ve doğması bir gecede olur. Mehdi'nin doğumu, mağaraya girmesi, bugüne kadar mağarada kalması ve hakkında farklı hikayeler ve kıssalar anlatırlar. Kitaplarında daha bir çok zerre aklı olan insanın inanmayacağı şeyler anlatılır.

Yine kitaplarında geçen şeylerden bir tanesi de şudur: "Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* alemlere rahmet olarak gönderildi, Mehdi ise azap olarak gönderildi' denir. Ebu Cafer *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini anlatırlar: "İnsanlar, çıktığı zaman Kaim (mehdi)'in ne yapacağını bilselerdi birçoğu onu görmeyi istemezdi. İlk olarak Kureyş kabilesinden (öldürmeye) başlayacak. Öyle ki birçok insan 'Bu Ehli Beyt'ten değildir. Ehli Beyt'ten olsaydı merhametli olurdu' diyecek."

Yine anlattıklarına göre "Mehdi ilk olarak Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'yı kabirlerinden çıkaracak ve onları yakacaktır. Küllerini de rüzgara salacak ve mescidi

Scanned with CamScanner

yıkacaktır." Onlara ait şu kitaplarda bu bilgiler mevcuttur: *'Biharu'l Envar'*[610], İhsai'ye ait *'er-Rec'a'*[611], *'Envaru'n Nu'maniyye'*[612] ve diğer kitaplar.

Rafızi Emir Ali kendi grubu hakkında her gece akşam namazından sonra yıldızların çıkmasına kadar Samarra mağarasının kapısında toplandıklarını ve çıkması için Mehdi'nin ismiyle çağıracaklarını, uzun bir müddet bekledikten sonra evlerine dağıldıklarını söyler. Halbuki onlar nasıl boş bir arzu içinde olduklarının farkında değiller.

Bir diğer örnek onların inancına göre; "Hüseyin *(radıyallâhu anhu)*'nun şehid edildiği Kerbela, Kabe'den daha faziletlidir."

Cafer *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini söylerler: "Kabe toprağı şöyle dedi: "Kim benim gibi olabilir? Allah'ın evi benim üzerimde bina edildi. İnsanlar hep bana gelirler. Ben Allah'ın haram ve emniyet bölgesi kıldığı yerim.' Bunun üzerine Allah Teâlâ Kabe topraklarına vahyedip 'Sana verdiğim fazilet, Kerbela toprağına olan fazilete nispeten bir iğnenin denize sokup çıkarıldıktan sonra taşıdığı su kadardır. Kerbela toprağı olmasaydı seni faziletli kılmazdım. Kerbela toprağının barındırdığı olmayaydı ne seni ne de kendisiyle iftiharda bulunduğu Kabe'yi yaratırdım. Kerbela toprağına karşı mütevazi, zelil ol. Müstekbir olma. Aksi halde sana gazap eder ve seni cehennee atarım."

Onların cehaletini ve aptallıklarını gösteren bir diğer durum ise Kummi'nin şu rivayetidir: "Bizden bir çocuk bir aylık olduğunda, bir yaşını doldurmuş gibidir. Bizden olan bir çocuk, anne karnında konuşur ve Kur'ân okur. Emzirme sırasında rabbine ibadet eder. Melekler ona itaat eder, sabah akşam onun yanına inerler."

Rafiziler Ebu Bekir, Ömer ve Osman isminden ve bu isimle isimlenenlerden uzak dururlar. Onunla muamelede bulunmayı istemezler. Bu anlattıklarımız denizde bir damladır. Bunda şaşılacak bir şey yoktur. Bu, Kur'ân ve Sünnet'ten yüz çevirenlere verilen bir cezadır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz."**[613] **"Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz."**[614] Çünkü onlar Kur'ân'a muhalif olmak

610 *Biharu'l Envar*, 52/386
611 *er-Rec'a*, 186-187
612 *Envaru'n Nu'maniyye*, 1/141
613 *Taha*, 20/124
614 *Zuhruf*, 43/36

Scanned with CamScanner

üzere ittifak etmişlerdir. Kuş olsalar akbaba, hayvan olsalar eşek olurlardı."

Onların boş asıllarından ve itibar ettikleri usullerinden bir tanesi de şudur: "Takiye yapmayanın dini yoktur." Cafer bin Muhammed *(radıyallâhu anhu)*'ya yalanlar ve iftiralarda bulunmuşlardır, onun şöyle dediğini söylerler: "Dinin onda dokuzu takiyyedir. Takiyye yapmayanın dini yoktur."

İbn Babeveyh el-Kummi –Şialar'da Muhaddislerin reisi diye lakaplandırılmıştır-: "Takiyye yapmak vaciptir. Her kim takiyyeyi terk ederse namazı terk etmiş gibi olur."

Cemaleddin Ebu'l Muzaffer Rafiziler hakkında şu beyti yazmıştır:

Onlar söz ve amelde insanların en yalancısı

Mahlukat içinde cehalete en çok atılandır

Yaratılmışlar içerisinde en aklı kıt ve

Bütün hayırlardan gafildir

Şeriatin kabul etmediği her şerri kendilerinde barındırmış

İblisin ordusu, hatta süvari birliğidir

Rafiziler, Bağdat'taki İslam devletinin yıkılmasına vesile olmuşlardır. Vezir İbnu'l Alkami (Rafizi), Abbasi halifesi Mu'tasım'ın yanında temekkün sahibi olunca Müslümanların diyarını yıkmaları, alimlerini ve hayırlı insanlarını öldürmeleri için Tatarlarla gizli anlaşma yaptı. Böylece Allah'ın emri tamamlanmış oldu: **"Allah'ın emri mutlaka yerine gelecek, yazılmış bir kaderdir."**[615]

Rafizilerden söz sahibi olan bazı kimseler bu büyük ihaneti destekliyor, yapılan komployu övüyor, bu çirkin cerimeyi kutluyorlar. Nitekim Humeyni *'el-Hükûmetu'l İslamiyye'* adlı eserinde Nasiruddin et-Tusi'nin İslam hilafetini düşürmek kastıyla Mu'tasım'ın yanında vezir olup Hülagü'yle işbirliği yapmasını destekliyor. Hatta bu cürmün meşru olduğunu şu sözleriyle belirtiyor: "Caiz olan takiyyelerden bir tanesi de Şii birinin sultanların yanında görev almasıdır. Çünkü görüntü itibariyle böyle bir görev alması İslam ve Müslümanlara yardımdır. Bunun bir örneği Nasuriddin et-Tusi'nin yaptığıdır."

---

615 *Ahzab*, 33/38

Scanned with CamScanner

Rafızi Hâsari 'Nasiruşşirk[616] et-Tusi hakkında şöyle demiştir: "et-Tusi'nin meşhur yaptıklarından bir tanesi de şudur: "İran'ı Cengiz Han'ın torunlarından olan Tatar ve Moğol Türklerinin hükümdarı Hülagü Han'dan koruyan sultanın yanında vezir olmasıdır. Et-Tusi, kulları irşad etmek için tam bir hazırlık yaparak Sultan'la beraber selam diyarı olan Bağdat'a gelir. Orada, Abbasilerin mülkünü ve bunlara bağlı olan tebaaların hepsinin öldürülmesine vesile olup bağı ve fesat silsilesini yok etti. Öyle ki onların pis kanları nehirler gibi aktı. Onların Dicle nehrine akan kanları cehenneme akacaktır."

İslam tarihimiz, Rafızilerin Hak ve Sünnet ehline karşı yaptıkları birçok cürümlerle doludur. Onlar sürekli olarak Haçlılar ve müşriklerle beraber müslümanlara karşı durmuşlardır. Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Minhac'*[617] adlı eserinde şunları zikreder: "Rafızilerin veya birçoğunun, mümin ve kafirlerden iki kişi rableri hususunda tartıştığı zaman ve insanlar peygamberlerinin getirmiş oldukları hakikatler hususunda ihtilaf ettiğinde onlardan bazılarının iman ettiğini bazılarının da inkar ettiğini görürsün. İsterse bu ihtilaf söz veya ameli olsun farketmez. Müslümanlar ile Ehli kitap ve müşrikler arasında çıkan savaşlar buna bir örnek teşkil eder. Şialar, Müslüman ve ehli Kur'ân'a kaşı müşriklere ve ehli kitaba yardım ettiğini görürsün. İnsanlar, Şiaların Horasan'da Irak'ta Cezire'de Şam'da ve daha birçok yerde İslam ehline karşı müşriklerden olan Moğollara ve başka kimselere yardım ettiklerini defalarca tecrübe etmiştir. Bu olaylardan en büyüğü Hicri dört yüz ve yediyüzde olmuştur. Kafir Moğollar İslam beldesine doğru gelip Allah'tan başka kimsenin sayısını bilemediği kadar müslüman öldürdü. Şialar ise, müslümanlara karşı en büyük düşman, kafirlere karşı en büyük yardımcı oldular. Yahudilere olan yardımları da meşhurdur. Öyle ki insanlar, şiaları kendilerine hizmet eden bir eşek durumuna koymuşlardı."

Bunlar Rafiziler'in dini ile müslümanların dininin bir olmadığını, milletleri ise müminlerin milletinden farklı olduğunu gösterir. Onların İslam dinine bir faydası yoktur. Şeriatin kabul ettiği hükümleri ve değerli düzenleri kabul etmezler. Nitekim Rafızilerin siyasetçi ve büyüklerinden olan Nimetullah el-Cezairi, Ehli Sünnet hakkında şu sözleri dile getirmiştir: "Bizler, Ehli Sünnet'le aynı ilaha, aynı peygambere ve aynı imama inanmıyoruz. Çünkü onlar 'Bizim rabbimiz peygamberi Muhammed olan, peygamberden sonra halife ise Ebu Bekir olduğunu söyler. Biz böyle bir rabbe ve böyle bir peygambere inanmıyoruz. Çünkü peygamberinin halifesinin Ebu Be-

616 Şeyh Ulvan, dine yardım eden manasına gelen Nasiruddin demek yerine şirke yardım eden manasındaki Nasiruşşirk demeyi tercih etmiştir. **(Mütercim)**

617 *El-Minhac*, 1/20

Scanned with CamScanner

kir'in olduğu bir rab, bizim rabbimiz değildir. Böyle bir nebi de bizim nebimiz değildir."

Muhammed er-Radevi, Ehli Sünnet hakkında şöyle der: "İnsanlardan biri Ehli Sünnet'in Yahudi ve Hıristiyanlardan daha şerli olduğunu söylese doğru söylemiş olur. Böyle olduğuna dair yemin etse yemini yerine gelmiş olur."

Rafızilerin işlemiş olduğu küfür amelleri, İslam nevakızlarından olduğuna dair bütün müslümanlar icma etmiştir. İmanı bozan amelleri oldukça çoktur. Bunlardan bazıları şunlardır:

1- Rububiyet tevhidinde şirk koşmaları; Rafıziler, Allah'ın ilk olarak imamlarının nurunu yarattığını, bu nurdan da bütün ulvi ve süfli mahlûkâtın yaratıldığına itikat ederler.

2- İbadet (ubudiyet) tevhidinde şirk koşmaları; Allah'tan başkasına dua etme, kabirleri tavaf etme, kabih ehlini ilah olarak görme, Allah'tan başkasına kurban ve adak adama. Rafızi Muhammed Radevi: "Şiaların kabir ehlinden, ancak Allah'ın yapabileceği şeyleri istemesi, kabir ehlini Allah ile kendileri arasında bir aracı ve Allah'ın emrini yerine getirmek için istenilen şeyin yerine getirilmesi için şefaatçi kılınır.

3- Genel ve tafsilatlı olarak Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını nefyetmeleri ve Allah Teâlâ'yı selbiyat ve tezat sıfatlarla vasfetmeleri

4- Beda (ilkliği) Allah'a nispet etmeleri. Onlar nazarında bunun manası şudur: "Allah bir şey yapar ancak sonunun ne olduğunu bilmez. Böylece ilk verdiği hükmün zıttına bir hüküm verir."

5- Kuran'ın tahrif edildiğini iddia ederler. Kuran'da fazlalık ve eksikliğin olduğuna inanırlar. Rafızi Nimetullah el-Cezairi: "Ashabımız müstefit haberlerle hatta mütevatir haberle Kuran'da tahrif yapıldığına dair görüşbirliğine varmışlardır."

O şeytanlardan bir tanesi kitap yazmış kitabına da şu ismi vermiştir: *"Faslu'l Hitab fi Tahrifi Kitabi Rabbi'l Erbab"*[618]. Bu kitabında Kuran'da tahrif yapıldığına dair kendi imamlarının icmasının olduğunu aktarmıştır.

Onların bazı alimlerinden bu iddiaya yalanlama gelmişse de Şia avamından birçok kişi bunun bilmez.

618 Manası "Kuran'da tahrif olduğuna dair kesin söz"

Scanned with CamScanner

6- İmamları hakkında "Olmuş ve olacak şeyleri bilirler. Onlara hiçbir şey gizli kalmaz" demeleri. Cafer es-Sadık *(radıyallâhu anhu)* hakkında iftira atıp onun şöyle dediğini aktarmışlardır: "Vallahi bize ilklerin ve sonların ilmi verildi.' Ashabından biri ona: 'Size canım feda olsun! Gayb ilmini bilir misiniz?' Cafer es-Sadık: "Yazıklar olsun sana! Ben erkeklerin sulbünde ve kadınların rahminde ne olduğunu bile bilirim."

'el-Kafi' adlı kitaplarında şöyle denilmektedir: "İmamlar –Rafızi imamlar- geçmişte ne olduğunu gelecekte de ne olacağını bilirler. Gelecekte olanlar, onlara gizli kalmaz."

7- Çok az bir kısmı hariç bütün sahabeleri tekfir etmeleri: "Rafızi er-Radvi şöyle der: "Yeryüzünde var olan hiç kimse sahabelerin başında bulunan Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ın *(radıyallâhu anhum)* putperest olduğuna dair ihtilaf etmemiştir." Kitabın bir başka yerinde ise şöyle geçer: "Şeyhayn –Ebu Bekir ve Ömer'den *(radıyallâhu anhum)*- beri olmamıza gelince bu dinimizin zaruriyetlerindendir. Bu beraat, imamlarımıza ve liderlerimize olan muhabbetimizin doğruluğuna dair şeri bir emaredir. Ali *(radıyallâhu anhu)*'ya olan velayet, ancak şeyhandan teberri etmekle tamamlanır. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır."**[619]

Yine Ebu Cafer *(radıyallâhu anhu)*'ya şöyle bir iftar atmış, onun şöyle dediğini aktarmışlardır: "İnsanlar, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* vefat ettikten sonra üç kişi hariç mürted oldular.' Ben: "Kimdir bu üç kişi?" diye sordum. Dedi ki: "Mikdad, Ebu Zer ve Selman *(radıyallâhu anhum)*'dur.

8- Ebu Bekir es-Sıddik *(radıyallâhu anhu)*'nun kızı olan Aişe *(radıyallâhu anhâ)*'ya zina iftirasında bulunmaları; Halbuki Allah Teâlâ yedi kat semadan Aişe *(radıyallâhu anhâ)*'nın beri olduğunu bildirmişti. Ancak Rafızi *'es-Sıratu'l Müstakim'* adlı eserinde şöyle demiştir: "Ehli Sünnet, Allah Teâlâ'nın şu ayetiyle **"O temiz olanlar, iftiracıların söyledikleri şeylerden beridirler."**[620] Aişe'yi zinadan beri kılmıştır demişlerdir. Biz deriz ki: "Bu ayet Allah'ın peygamberini zinadan teberri etmesidir. Yoksa müfessirlerin icmasıyla Aişe'yi değil."

Bu ve buna benzer daha birçok büyük küfre düşüren sebepler vardır. Her kim bu akide onlardan bir taifeye aittir yoksa hepsine ait değildir derse hata etmiş olur. Yukarıda saydığımız inançlar, has avam, büyük küçük hepsinin ortak tevhid inançları-

619 *Bakara*, 2/256

620 *Nur*, 24/26

Scanned with CamScanner

dır. Özellikle de ibadet tevhidinde şirk koşmaları, sahabeyi tekfir etmeleri. Kitapları bunlarla doludur. Onların akidelerini, medreseleri belli ediyor. Geçtiğimiz Ramazan ayında müstakil olarak düzenlenen programda onların söylemleri akidelerini ortaya çıkarmış, iki görüş arasındaki ihtilafı gün yüzüne çıkarmıştır. Bu ihtilaf İslâm ile küfür ihtilafıdır. Onların küfürleri ihtilaf ihtimal etmez. Her kim onlar hakkında bizim söylediklerimizden başka bir şey söylüyorsa tevhidi ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirdiklerini anlamamış, hak ile batılı, küfür ile İslâm'ı bir arada tutmaya çalışıyordur. Bu apaçık bir sapıklık ve şer'i değişmezleri yok etmektir. Çünkü Rafızilerin şu anki ve geçmişteki akidesi şirk ve ta'tildir. Onlara ait internet siteleri açıkça Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabına ve mü'minlerin annesine şirk, küfür ve ta'n suçlamalarıyla doludur. İnternet vasıtasıyla kendi dinlerine girmenin ve koştukları şirke ortak olmanın ve sahabeyi tekfir etmenin, Ebu Bekir, Ömer, Osman ve mü'minlerin annelerini *(radıyallâhu anhum)* tekfir etmenin zorunlu olduğu nidasında bulunurlar.

Bu konuda bazı alim ve ilmiyle amil talebeler Şialarla mücadele etmek için internet ağı kurmuş, buradan onların şerrini ve düşmanlıklarını dizginlemek için *'Şebeketu'd Difa ani's Sünne (Sünneti Müdafaa Ağı)"* adlı web sitesi açmışlardır. Bu anlamda olumlu faaliyetlerde ve güzel çalışmalarda bulunmuşlardır. Allah Teâlâ onların yardımcısı olsun.

Bu güzel web sitesi takdiri, destek ve mükafatı hak ediyor. Web sitesi şu başlıklar barındırıyor:

1- Kur'ân ve Sünnet'e muvafık sahih akideyi yaymak

2- Sünnet'i müdafaa

3- Sahabeyi müdafaa ve onların hürmetlerini, temiz ırzlarını müdafaa

4- Rafızilerin ortaya attıkları şüphelere reddiye

5- Rafızilerin rezilliklerini ve tarihte işledikleri cürümleri yaymak

6- Rafızilerin kitaplarından yapılan alıntıları belgelemek

7- Cahil Rafızilerin ve avamlarının dindeki ne derece fasit bir durumda olduklarını gözler önüne sermek ve avamın kendi alimlerine nasıl bir ihanet içinde olduklarını göstermek

Scanned with CamScanner

Esefle söylemek gerekirse toplumumuzda ıslah ve davet akımında olduğunu zanneden fikri anlamda hezimete uğramış insanlar var. Bunlar, tevhid meselelerini basite alarak, Rafızilerin bid'atlerini hafife alarak, onların itikat ve usullerini naklederek kafaları karşıtırarak insanların karşısına çıkıyorlar. Bazen de Ehli Sünnet ile Rafızileri yakınlaştırma gibi iddialarla ortaya çıkıyorlar. Bizimle onların arasındaki ihtilafın cüzi ve içtihadi meselelerde olduğunu söylüyorlar. Vallahi bu tür kimseler büyük bir tehlike ve büyük bir mihnettir. Alemlerin rabbine sövmek ne zamandan beri basit bir mesele oldu? Veya sahabeye sövmek onları tekfir etmek ne zamandan beri içtihadi bir meseleye dönüştü? Ya da Rafızilerin uluhiyet tevhidiyle alakalı problemleri ne zamandan beri cüzi meseleler oldu?

Hezimete davet eden korkaklar sussun. Çünkü hak ile batılı yakınlaştırmak dalalettir. Ehli Sünnet toplumunda böyle bir karar yoktur. Hayır vallahi biz ve onlar bir araya gelemeyiz. Bizim ile onların arasındaki ihtilaf, akidenin aslı, özü ve Muhammedî risaletin özüyle alakalıdır.

Ehli Sünnet ile Rafızileri yakınlaştırmaya ait bütün davetler, Rafızilerin kitaplarındaki şeyleri itiraf, sahabeler hakkındaki akidelerini kabul etmektir. Bu ise İslam ve iman sıfatına küfür ve zındıklık sıfatı vermektir. Böyle bir şeyden Allah'a sığınırız. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"İşte O, sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'tır. Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapıklıktan başka ne kalır? O halde nasıl (sapıklığa) döndürülüyorsunuz?"**[621]

Acayip olan şu ki Rafızilerden yakınlaşmaya davet edenler kendi bozuk akidelerinden ve kötü fiiliyatlarından ödün vermiyorlar. Ancak Ehli Sünnet olduklarını zanneden kimseler yakınlaşma adı altında akidelerinden ödün veriyorlar. Onlar için prensiplerinden ve Ehli Sünnet'in adaletli esaslarından ödün veriyorlar. Rafiziler nazarında yakınlaşmanın asıl maksadı, bu zalim grubun akidesini elinden almaktır. Nitekim onların liderlerinden bazıları Halisi ve Abdulhuseyin el-Mûsevî gibileri açıkça bunu dile getirmişlerdir: "Bizler, ilk asrın insanlarını (sahabeleri) hesap mizanından geçirmeden önce onlarla (Ehli Sünnet) bir ittifak ve uzlaşı yapmamız mümkün değildir. Çünkü ilk asrın insanları, göz yumulması imkansız büyük ihtilaflar geride bırakmıştır."

621 *Yunus*, 10/32

Scanned with CamScanner

إتحاف أهل الفضل والإنصاف
بنقض كتاب ابن الجوزي
دفع شبه التشبيه وتعليقات السقاف

ONYEDİNCİ RİSÂLE:

İBNU'L CEVZÎ'NİN 'DEF'U ŞÜBEHİ'T TEŞBİH' KİTABININ VE SEKKAF'IN TA'LİKLERİNİN YANLIŞLIĞINA DAİR İNSAF VE FAZİLET SAHİPLERİNE İTHAF

– SÜLEYMAN BİN NÂSIR EL-ULVÂN –

MİNBER YAYINLARI

Scanned with CamScanner

بسم الله الرحمن الرحيم

MUKADDİME

Hamd, Allah'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım diler ve O'dan bağışlanma isteriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden Allah'a sığınırız. Allah, kime hidayet verdiyse artık onu saptıracak yoktur. Kimi de saptırmışsa artık ona hidayet verecek yoktur. Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir, hiçbir ortağı yoktur. Yine şahitlik ederim ki Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* O'nun kulu ve elçisidir.

Daha önce Hasan Sekkaf'ın İbnu'l Cevzî'ye ait olan *'Def'u Şübehi't Teşbih'* adlı kitabına yazdığı ta'likle alakalı reddiye mahiyetinde bir risale yazmıştım. O risalemde Sekkaf'ın yaptığı ta'likteki hatalarını beyan etmiş, selef âlimlerine ve ümmetin hayırlı kimselerine olan ön yargılarını beyan etmiştim. Kısa ve öz bir şekilde risalemi ele almış, daha sonra tafsilatlı bir şekilde hakka yardım, bâtılı def etmek mahiyetinde hem Sekkaf'a hem de İbnu'l Cevzî'nin kitabına reddiye mahiyetinde bir kitap yazacağımı söylemiştim. Özellikle Sekkaf ve İbnu'l Cevzî, birçok yerde bâtıl te'villeri zikrediyor, bu te'villerini de selef âlimlerine nispet ediyorlar. Böylece insanlara, bu bâtıl te'vili sanki selefin mezhebiymiş gibi bir vehim veriyorlar. Bunu yaparken selef alimlerinin bazı te'villerini naklediyorlar. Bu te'viller de ya sahih olmayan bir nakildir ya da tahrif edilmiş bir nakil oluyor. Nitekim ileride inşallah bunlara değineceğim. Zaten Sekkaf ve emsallari selef alimlerini önemsemezler, Selef'in görüşlerini ve sözlerini almazlar. Tam tersine Selef'i eleştirmekle beraber görüşlerini ve mezheplerini yok sayarlar. Bazen bunlar, Selef'in kitaplarına şüphe sokar, bu kitapların onlara nispet edilmesinin sahih olmadığını iddia ederler.

Hevalarına muvafık mücerret veya muharref görüşlerini gördüklerinde hemen onu hüccet olarak gösterirler. Bu görüş için gerekirse savaşırlar. O sözü ve söyleyeni kendi mezhebine nispet ederler. İşte bu hevaya tabi olmaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hevâ ve hevese uyma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin bir azap vardır."**[622]

622 *Sad*, 38/26

Scanned with CamScanner

Hiçbir âlimin zelle ve hatalarına tabi olunmaması gerekir. Çünkü âlimler masum değiller. Hata, beşere has bir şeydir. Allah'ın hatadan koruduğu kulları dışında herkes hata yapabilir. Allah Teâlâ ismet sıfatını yalnızca peygamber ve Rasûllere vermiştir. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Bütün ademoğlu hata yapar. Hata yapanların en hayırlısı tevbe edenlerdir."*[623]

Allah Teâlâ anlaşmazlık çıkması halinde Kur'ân ve Sünnet'e başvurulmasını, Kur'ân ve Sünnet'in hakem tayin edilmesini emretmiştir. Nitekim Allah Teâlâ: **"Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allah'a ve Rasûl'e götürün (onların talimatına göre halledin); bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir."**[624]

Bir konuyu Allah'a sunmak, hiçbir bâtılın içinde olmadığı kitabına götürmektir. Bir konuyu Allah Rasûlü'ne götürmek, bize miras olarak bırakılan gecesi gündüz gibi olan, kendisinden ancak sapkın olanların şüpheye düştüğü sünnetine götürmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah ve Rasûlü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."**[625]

Menhiyatı işleyip, emirleri terk ederek Allah'a ve Rasûlü'ne isyan eden herkes, apaçık sapıklıkta bir payı vardır.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözlerini kulak ardı eden veya Allah Rasûlü'nün sözlerine karşı içinde kin ve nefret besleyen veya Allah Rasûlü'nün sözlerine teslim olmayan kimsenin imandan nasibi yoktur. Nitekim Allah Teâlâ bu konuda kendi adının üzerine yemin etmiştir: **"Hayır, Rabbine andolsunki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."**[626]

623 *Tirmizi*, 4/568; *İbn Mace*, 4251. Hadisin senedi hasendir.

624 *Nisa*, 4/59

625 *Ahzab*, 33/36

626 *Nisa*, 4/65

Scanned with CamScanner

BÂTIL TE'VİLİ YOL EDİNENLER İLE TE'VİLDE HATA YAPANLARIN FARKI

Bâtıl te'vili kendine bir menhec ve yol edinip bunun üzerine mücadele eden bir kimse ile hata ve zelle işleyen kimse arasında fark olduğuna dair kuşku yoktur. İlki fasit te'vili kendine bir akide edinmiş, Kur'ân ve Sünnet'e sırt çevirmişlerdir. Nasları anlamada yardımcı olması için sahabe ve tâbiînden olan Selef'in sözlerine dönüp bakmamıştır. Hakka ulaşmak için doğru yolu takip etmemiştir. Meseleleri anlamada, Ca'd bin Dirhem, Cehm bin Savfan, Merisi, Râzî, asrımızın cehmiyesi Kevserî gibi kelam ve sapkın alimlerin fehimlerine başvurmuştur. Böyle bir kimse bid'atçı veya dalâlet ehli taifelere ilhak olur. İkincisi ise (te'vilde hata veya zelle eden âlim), bâtıl ve muharref te'villere başvurmaz, hedefinde hak vardır. Selef'in ilmi ve anlayışıyla Kur'ân ve Sünnet'i anlamaya çalışır. Fakat zellede bulunur, bir hadisi veya ayeti, zayıf bir hadisten veya meselenin aslını anlayamadığından dolayı veya başka bir sebepten dolayı te'vil eder. Bu durumda yaptığı hatası mağfurdur. Fakat hatasının farkına vardığında o hatadan yüz çevirir ve yaptığı hatayı beyan eder, hatasında devam etmez. Çünkü her hata yapan dalâlet ehli veya bid'atçi olmaz. Allah Teâlâ bu ümmetin yaptığı hataları ve unutkanlığından dolayı terk ettiği bir vecibeyi affetmiştir.

Zehebî, *Siyeru Alâmi'n Nübelâ*'da İbn Huzeyme'nin tercümesinde der ki[627]: "Şayet hakka tabi olduğundan dolayı imanı sahih olduğu halde ictihadında hata eden herkesin kanını heder edip, bid'atçi görseydik, imamlardan çok azı kurtulurdu." Bu çok açıktır. Selef alimlerinin buna işaret eden sözleri mevcuttur.

İlk taife ile ikinci taifeyi bir tutmak adaletsizliktir. Nasıl olur da hakkı ve doğruyu bulmak için araştırma yapan, bunun için bir çabaya giren, kastından sadık olduğu halde bir şüpheden dolayı doğruyu tutturamayan biri ile mütekellimlerin kitaplarını okuyup onlara tabi olan, bâtıl için mücadele eden, Kur'ân ve Sünnet naslarını kulak ardı eden, Selef alimlerini reddeden, Selef'e ta'n eden, dinde bilinmesi zaruri olan şeyleri inkar eden, hakka karşı inatçı davranan, nasları tahrif edip, naslara karşı mücadele giren, Selef âlimlerine ve bu ümmetin en hayırlı insanlarına söven, tevhidi şirk, şirki tevhid diye isimlendiren biri eşit olabilir?

Bu iki taifeyi bir tutan, hakkında ilmi olmadığı şeylerin peşine düşmüş, Kur'ân, Sünnet ve Selef âlimlerinin üzerinde olduğu hakka muhalefet etmiş olur.

---

627 *Siyerü Alâmin Nübelâ*, 14/376

Scanned with CamScanner

TENKİDDE ADİL OLMAK

Bir reddiye verirken aslolan reddiyenin ilmî ve adalete dayanıyor olması gerekir. Yoksa cahilce ve zalimce değil. Çünkü zulüm, Allah'ın gazabını celb eden bir şeydir. Zulüm, heva ehlinin sıfatlarındandır. Heva ehli, kitaplarında bâtıllarını yaymak için yalan ve zulme iltica ederler.

Sekkaf'ın *'Def'u Şübehi't Teşbih'* adlı esere yaptığı ta'likte ve birçok kitaplarında, tekfir ve bid'atçı ithamına dalmak için Selef alimlerine iftira atmış, Selef'in söylemediği şeyleri söylemiş gibi göstermiş, Selef'in söylediği sözleri hakka muhalif yorumlamıştır. Bu kitapta ilerde bu söylediklerimi göreceksin inşallah. Bu mizaç, bu asrın Cehmîye'si olan Kevserî'nin kitaplarında başvurduğu bir mizaçtır; Kevserî, nakillerinde doğruyu aramaz. Çoğu zaman ümmetin âlimlerinin ırzlarına laf atar ve onlara söver. Bu özellik sadece Kevserî ve öğrencilerine has değil, bilakis bu sıfat bid'at ve dalâletlerini yaymaya çalışan bütün heva ehlinde var olan bir sıfattır. Bunlar, sözlerinde ve fiillerinde adaletli olmazlar.

Söz ve adalette adalet, mü'minlerin sıfatıdır. Bu sıfatı Allah Teâlâ sever ve böyle olmayı emreder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Bir söz söyleyeceğiniz zaman adaletli olun."**[628] Bir başka ayette ise şöyle buyurur: **"Allah Teâlâ adaleti ve ihsanı emreder."**[629] O halde mü'min, kendisine iftira atılsa da yalan söylemez ve zulmetmez. Çünkü yalan ve iftira, münafıkların sıfatıdır.

Ehli Sünnet'in, zulüm ve yalan söyleyen birçok bid'at ehlinden hadis kabul etmediği meşhur olan bir durumdur. Nitekim ilim ehli kitaplarında bunu tedvin etmiştir. Çünkü bid'at ehlinin birçoğu, zalim, bağı ve adaletsizdir. Dalâletlerini yalanla yaymaya çalışırlar. Belleklerinde bürhan ve hüccet olarak sövme ve hakaret etmekten başka bir şey yoktur. Ehli Sünnet ise, kendilerine iftira atsalar da bid'at ehli hakkında yalan söylemezler. Çünkü Ehli Sünnet, Allah ve Rasûlü katında kınanan bir amel olduğunu bilirler. Onlar, adaleti sever ve adaletli olmayı emrederler. Zulme buğzeder, zulümden nehyederler.

Şeyhu'l İslâm İbn Teymiye *(rahimehullah)*, *el-Minhac*[630] adlı eserinde şunları dile getirir: "Adalet, yeryüzü ehli tarafından övülmüş, sevilmiş, adil kimselere senada bulunmuş ve sevilmiştir. Zulüm ise, buğzedilmiş, zemmedilmiş, kötü görülmüş, zalimler kınanmış ve buğzedilmiştir."

---

628 *En'am*, 6/152

629 *Nahl*, 16/9

630 *El-Minhac*, 5/127

Scanned with CamScanner

Bir başka yerde ise şöyle der: "Adalet, yeryüzü ehli tarafından ittifaken sevilmiş ve övülmüştür. Adalet, nefislere ekilen tohum, kalplerde adalet sevgisi yerleştirilmiştir. Kalpler adaleti sever ve över. Adalet, kalplerin bildiği bir şeydir. Zulüm ise kalplerin inkar ettiği, buğzettiği ve zemmettiği bir şeydir. Allah Teâlâ, insanlar adaletle hükmetsin diye Rasûlleri göndermiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik."**[631]

Yine aynı kitabın bir başka yerinde şöyle der[632]: ''Heva ehli arasında Haricilerden daha sadık ve daha abid kimse yoktur. Buna rağmen Ehli Sünnet, onlarla adalet ve insafla muamelede bulunur, onlara zulmetmez. Çünkü zulüm, daha önce de dediğimiz gibi mutlak olarak haramdır. Hatta Ehli Sünnet, Harici taifelerin kendi aralarında birbirlerinden daha adaletlidir. Hatta Rafızilerin kendi aralarında birbirlerine karşı tutumlarından daha adaletlidir. Hatta kendileri bunu itiraf ederler: "Siz Ehli Sünnet, bizim kendi aramızda birbirimize karşı davranışlarımızdan bize daha insaflısınız." Bunun sebebi onların ortak olduğu aslı, fasit bir asıl olup bu aslı zulüm ve cehalet üzerine bina etmişlerdir. Aynı zamanda diğer Müslümanlara da zulmetme noktasında müşterektirler. Böylece onlar, insanlara zulmederek yol kesiciler hükmüne girmişlerdir. Şüphe yok ki adaletli alim bir Müslüman, onlara karşı ve onların kendi aralarında birbirlerine göstermiş olduğu adaletten daha fazla adaletlidir. Mesela Hariciler, Ehli Sünnet ve'l Cemaat'i tekfir eder. Mutezilelerin çoğu, kendilerine muhalefet edenleri tekfir ederler. Rafızilerin çoğu da böyledir. Onlardan her kim, kendilerine muhalefet edenleri tekfir etmezse tefsik (fasık görme) edilir. Aynı şekilde heva ehlinin çoğu bid'at bir görüş ortaya atar, bu görüşe muhalif olanı da tekfir ederler. Ehli Sünnet ise peygamberin rablerinden getirmiş olduğu hakka tabi olur. Kendilerine muhalefet edenleri tekfir etmezler. Ehli Sünnet, hakkı en iyi bilen, mahlukata karşı en merhametli olandır. Nitekim Allah Teâlâ Müslümanları şöyle vasfetmiştir: **"Sizler, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz."**[633] Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)* bu ayeti tefsir ederken şöyle der: "Sizler, insanlar için çıkarılmış en hayırlı insanlarsınız..."

631 *Hadid*, 57/25

632 *El-Minhac*, 157

633 *Al-i İmran*, 3/110

Scanned with CamScanner

SIFATLARI İSPATTA ORTA YOL

Kendini Selef'e nispet eden bazıları, selefi söz ve fiiliyatında hatalı görüyor. Bu da bid'at ehlinin, selef menhecini tan etmek ve selefin akidesinde teşbih, tecsim veya te'vil olduğunu iddia etmek için bir fırsat yakalamış oluyor.

Kendini selefe nispet eden bazıları, bazı sıfatlarda mufavvide oluyor. Bunu da selefe nispet ediyor...

Kendini selefe nispet eden bazıları, bazı sıfatları tahrif ediyor, bunu da selefin bazı imamlarına nispet ediyor...

Bazıları da bazı usullerde Cehmiye ve Eşarilere muvafık olarak bu usullerin[634] doğru olduğunu zannediyor...

Bazıları da, doğru yol olduğunu zannederek ispatta aşırıya kaçıyor...

Bazıları da hadis ilmini bilmediği için zayıf veya uydurma hadislere dayanarak Allah'a sıfat nispet ediyor. Böylece bir çıkmazın ve problemin içine düşmüş oluyor.

Tüm bunların sözleri –selef mezhebini bilmeyenler nazarında-, hadis ve hadis ehline intisap ettiklerinden dolayı Ehli Sünnet'in sözleri zannediliyor. Fakat Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ve sahabilerin sözlerinden bihaber oldukları için, bâtılı selefe nispet ettiklerinden dolayı, birçoğunun asıl amacı iyi olsa da, bâtılı selefin işlediğini zannederek selefi karalıyorlar.

Bazıları da söylenen sözün Ahmed bin Hanbel'in mezhebi ve görüşü olduğunu zannediyor. Halbuki bu selef alimlerinden olanı İmam Ahmed ve diğer imamlara karşı yapılmış bir hatadır.

Sünnet'e ve sünnet alimlerine nispet edilen bu hatalardan dolayı –sünnet ve sünnet alimleri bundan beridir- bazı batıl ehli, selefin mezhebine tan eder, selefin mezhebini tecsim veya teşbih mezhebi olarak isimlendirir!!

Bu durum büyük bir zulüm ve adaletsizliktir. Sünnet ehlinden birinin yaptığı bir hata, bütün selef alimlerine nispet edilmez. Batıl sözler, selefin mezhebine nispet edilmez. Nasıl ki bir Müslüman bir münker işlediğinde, bu münkerinden dolayı Müslümanların dini tan edilmediği gibi, sünnet ehlinden birinin münker bir söz söylemesinden dolayı selefin mezhebi de tan edilmez.[635]

634 Bk: Şeyhul İslam İbn Teymiye, *Minhacu's Sünne*, 2/584

635 Bk: Şeyhul İslam, *Minhacu's Sünne*, 2/630-631

Scanned with CamScanner

Tüm bunlardan dolayı kişi, ancak ilmi dahilinde konuşması gerekir ki mezhebine bir kötülük dokunmasın, mezhebi heva ehlinin diline dolanmasın.

İbnu'l Cevzî -Allah onu affetsin- *'Def'u Şübehi't Teşbih'* adlı kitabında Ebu Abdullah bin Hamid, arkadaşı Kadı Ebu Ya'la ve İbnu'z Zağuni'ye reddiye vermiş, şöyle demiştir[636]: "Öyle kitaplar tasnif ettiler ki mezhebe halel getirdiler..' İbnu'l Cevzî birçok yerde haklı veya haksız onları tan etmiştir. İleride inşallah buna da değineceğiz. Kadı Ebu Ya'la ve selef mezhebine müntesip bazı alimlerin yaptığı bazı hatalara ta'lik yazmıştır. Hatta İbnu'l Cevzî onlar hakkında şöyle demiştir[637]: "Onların sözleri, sarih bir şekilde teşbih inancında olduğunu ifade eder."

Kadı Ebu Ya'la ve selefi tazim eden diğer alimlerin tafvid ve ispatta aşırıcılık gibi bazı hataları olabilir.[638] Ancak buna rağmen onlar İbnu'l Cevzî'den daha iyi durumdalar. Fakat bunların, İmam Ahmed ve diğer selef alimlerine ait olduğunu iddia ettikleri bazı hataları vardır. Bu nedenle bazı batıl ehli, selef-i salihin mezhebine bu yüzden tan etmiş, selef mezhebini tecsimle itham etmiştir.

Kadı Ebu Ya'la ve selef mezhebini tazim eden diğer alimler, tevfid ve ispatta aşırıya kaçmaları, hiçbir insana selefin mezhebini tan etmeyi uygun görmez veya bunların hatalarını selefe nispet ettirmeyi uygun görmez. Bilakis kişinin, onların hatalarını zulüm ve cehaletle değil ilmen ve adaletle beyan etmesi gerekir.

İbnu'l Cevzî -Allah onu affetsin- umumen selef mezhebini, hususen de İmam Ahmed *(rahimehullah)*'in mezhebini bilmediği için, Ebu Ya'la ve İbnu'z Zâğûnî'nin her söylediğini teşbih zannetmiş, bu nedenle -Allah onu affetsin- Allah'ın kendi nefsini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği sıfatları, Allah'ı mahlukata benzetmekten tenzih etmek iddiasıyla nefyetmiştir. Çünkü Allah Teâlâ'nın kendini vasfettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği şekilde vasfetmek, İbnu'l Cevzî'ye göre teşbihtir. İbnu'l Cevzî'nin sıfatları nefyetmesi ve teşbihi

636 *Def'u Şübehi't Teşbih*, 99

637 *Def'u Şübehi't Teşbih*, 101

638 Şeyhul İslam İbn Teymiye, *Der'u Teariḍu'l Akli ve'n Nakl*, 7/34: "Üçüncü çeşit ise onlar hadisleri ve eserleri işittiler, selefin mezhebini tazim ettiler ancak bazı usullerinde Cehmiye mütekellimlerini de (kendi usüllerine) ortak ettiler. Sünnet ve hadis imamlarının sahip olduğu Kur'an, hadis ve eser ilimlerine dair bihaberler. Ancak bunların sahih veya zayıflık açısından veya manalarını anlamak açısından değil. Bunlar, Cehmiye'ye ait bazı akli usullerini sahih zannederler. Bu ikisi arasında kalanları ise çelişki olarak görürler. İşte Ebu Bekir bin Furek, Kadı Ebu Ya'la, İbn Akil ve emsallerinin içine düştüğü durum budur. Bu nedenle bunlar bazen te'vil ehlinin tarikini tercih ederler. Nitekim İbn Furek ve emsalleri müşkil eserlerde bu yola başvururlar. Bazen de müşkil eserlerin manalarında mufavvide olurlar: "Bunlar zahir manasıyla alınır" derler. Nitekim Kadı Ebu Ya'la ve emsalleri de böyle yaparlar. Bazen de içtihadları farklılaşır; bazen tevfidi bazen de tevili tercih ederler."

Scanned with CamScanner

nefyetmekte aşırıya kaçması onu, Cehmiye ve diğer taifeler olan nufat –nefyediciler- mezhebine dahil etmiştir. Ayetleri ve hadisleri zahiri manası dışında aldığı, kerih te'villerde bulunduğu için güç duruma düşmüş, büyük bir sorumluluğun altına girmiştir. İnşallah bunların da beyanı ileride gelecektir.

Velhasıl: Kişi, yakinen ve kaynağını bilmediği müddetçe bir şeyi selefe nispet etmemesi gerekir ki selefin söylemediği bir şeyi söylemiş gibi yapsın. Bu yüzden onlara karşı hata işlemesin.

Bazı insanlar hadisi ve hadis ehlini tazim eder, selef mezhebine açıkça kendini intisap eder ve bu manada da hüsnü niyeti vardır. Fakat bu kişi bazı usullerde bid'at ehliyle muvafık olur, mezheplerine karşı cahil kaldığı için bazı batıl görüşlerine iştirak eder. Bu nedenle bâtıl ehli de onun hatalarına tutular, küçük bir hatayı büyütür, az bir hatayı çokmuş gibi gösterir. İşte bu heva ve zulüm ehli kimselerin yaptığı bir şeydir. Böyle birinin hatası selefe nispet edilmez, yaptığı hatadan dolayı selefin mezhebine tan edilmez. Çünkü hakkın üzerinde güneş gibi bir nur vardır. Batıl ise gecenin karanlığı gibi zulmetlidir. Bir Müslümana düşen, Allah'ın Kitab'ını ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Sünnet'ini insanların sözleri üzerine hakim kılması gerekir. İnsanların sözlerini Kur'an ve Sünnet'le tartması gerekir. Kur'an ve Sünnet'e muvafık olan sözleri alması, aksini ise reddetmesi gerekir. Onların hata ve zellelerine tutunmaması gerekir. İspatta aşırıya kaçan birinin hatasını ta'tile hamletmemesi gerekir. Çünkü böyle yapmak şeytanın işidir. Tam tersine ispatta aşırıya kaçanın sözlerini reddedip, hakkı ispat eder. Allah'ın kendini vasfettiği vasıfları nefyetmemesi, teşbih ve temsilde bulunmaması gerekir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, işitendir, görendir."**[639]

639 Şura, 42/11

Scanned with CamScanner

İBNU'L CEVZÎ VE SEKKAF'IN İDDİALARINA CEVAPLAR

Allah'tan yardım dileyerek sözünü etmiş olduğum İbnu'l Cevzî'nin *'Def'u Şübehi't Teşbih'* adlı kitabındaki hataları ve Hasan Sekkaf'ın bu kitaba yapmış olduğu ta'liklerdeki sapkınlıkları beyan etmeye başlıyorum.

Sekkaf, bu kitaba 84 sayfa mukaddime yazmıştır.

Bu mukaddimesinde ilk olarak; İbnu'l Cevzî'nin biyografisi

İkinci bab; Selef'in tevil yaptığına dair ispat

Üçüncü bab; Ahad haberin ilmi değil zannı ifade ettiğini

Dördüncü bab; Sahih hadis ve bununla alakalı malumatlar

Beşinci bab; Müşebbihe'nin hissi uluva dair istidlalinin iptali –Sekkaf'ın burada müşebbiheden kastı seleftir.-

Sekkaf'ın kitaba yaptığı mukaddimelerin geneli bundan ibarettir. Kitaba yaptığı ta'likleri zikrederken birçok zaman mukaddimeye geri döneceğim. İleride kitaba yapılan ta'like reddiye verirken yine mukaddimeye döneceğim inşallah. Sekkaf ile İbnu'l Cevzî'yi beraber zikredip ikisine birden reddiye vereceğim.

Allah'tan dileğim bana sözlerimde ve amelimde ihlası nasip etmesidir.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabın yüzüncü sayfasında şöyle der: "İsim ve sıfatları zahiri manasıyla aldılar. Ardından sıfatlara daha önce verilmemiş bir isim verdiler. Bu konuda ne naklen ne de aklen bir delilleri de yoktur. Nasları zahir manadan çıkarıp Allah Teâlâ hakkında vacip olan farklı manalara bakmadılar. Yine zahir manası, hudus –sonradan yaratılan- ifade eden şeylerin ilgasına bakmadılar..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bir kaç vecihle buna cevap verilebilir:

Birinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'İsim ve sıfatlarda zahir manasını aldılar" sözü;

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "İbnu'l Cevzî'nin 'zahir' kelimesinden kastı, isim ve sıfatların delalet ettiği manalarsa evet zahir manasıyla almak vacip olan bir emirdir. Mesela Allah'ın 'Semi –her şeyi hakkıyla işiten- ' ismi Allah Teâlâ için işitme sıfatının olduğu ispat eder. Alim –her şeyi hakkıyla bilen- sıfatı ise Allah Teâlâ için ilim sıfatını ispat eder. Rahim –çok merhamet eden- Allah Teâlâ için rahmet sıfatını ispat eder. Bu ispat ise bila temsil –herhangi bir şeye benzemeksizin- ve bila ta'til –manasını iptal etmeksizin- bir ispattır. Nitekim Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur."**[640] Allah'ın ne zatında ne fiillerinde ne de sıfatında benzeri yoktur. **"O, işitendir, görendir."**[641]

Şayet 'Onlar zahir manasını aldılar' sözünden kast ettiği mahlukatın sıfatlarına benzettiler ise; çünkü bazı bid'at ehli Allah Teâlâ'nın sıfatları için zahir manasının mahlukata benzediğine itikat eder. Ayrıca Allah Teâlâ'dan kendi nefsi için vasfettiği sıfatları nefyeder. Bu itikat ise iki açıdan hatalıdır;

Birincisi: Selef, Allah'ın sıfatlarını mahlukatın sıfatlarına benzetmemiştir. Her kim selefin, sıfatları mahlukatın sıfatlarına benzettiğini iddia ederse hata etmiş olur.

İkinci vecih: Sıfatların zahiri, mahlukatın sıfatlarını temsil veya teşbih ettiğini iddia ederse, ilimsizce bir söz söylemiş olur. Şüphe yok ki sıfatların zahiri, mahlukatın sıfatlarını temsil veya teşbih ettiğini iddia ederse hata etmiş, sapıtmış, Kur'an'a, sünnete ve ümmetin selefine muhalif olmuş olur. Nitekim Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, işitendir, bilendir."**[642] Bu ayetle Allah *(azze ve celle)* kendi nefsinden mahluka benzemeyi nefyetmiştir. Nefyden sonra Allah Teâlâ kendi nefsi için işitme ve görme sıfatlarını ispat etmiştir.

---

640 *Şura*, 42/11

641 *Şura*, 42/11

642 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

Fakat şu bilinsin ki sahabe, tabiin, dört imam ve diğer hidayet imamlarından hiç kimse sıfatların zahirinin temsili ifad ettiğini söylememiştir. Hatta bunların tamamı, manalarını anlamak, hakikatini ispat etmek ve mahlukatın sıfatlarına benzetmeyi nefyetmekle beraber sıfatların olduğu gibi inanılıp aktarılması üzerine ittifak etmiştir.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)*, *'el-Fetava'* adlı eserinin zımnında tab edilmiş *'Tedmüriyye'* adlı eserinde şöyle der[643]: "Üçüncü kaide: Birisi şöyle derse: 'Nasların ya zahiri kast edilir ya da zahiri kast edilmez.' Şöyle denilir; "zahirin lafzında icmal (genelleme) ve iştirak (ortak manayı ifade etme) vardır. Şayet sıfatların zahiri, mahlukatın sıfatlarına benzediğine veya mahlukatın özelliklerinden olduğuna itikat ederse şüphe yok ki kast edilen murad bu değildir. Fakat selef ve imamlar, bunları zahir olarak isimlendirmemiş, Kur'an'ın ve hadisin zahirinin küfür veya batıl olduğuna razı olmamışlardır. Allah *(sübhanehu ve teâlâ)*, kendi nefsini vasfettiği kelamında, küfür ve dalalet izhar olacağını en iyi bilendir.

Sıfatların zahir manasını bu şekilde alanlar iki açıdan hata ederler; bazen fasit manayı lafzın zahiri olarak alırlar. Böylece bu zahir lafzı zahire muhalif olacak şekilde te'vile muhtaç bırakmışlardır. Halbuki böyle bir ihtiyaç söz konusu değildir. Bazen de batıl olduğuna itikat ettikleri için lafzın zahir manası olan hak manayı reddederler..."

Şeyhul İslam *(rahimehullah)* sözlerine şöyle devam eder: "... Veya şayet birisi manasında münazaa olan nasların zahir manasının, manası üzerinde ittifak edilen nasların zahir mana cinsinden olduğuna itikat ederlerse, zahir olan bütün hepsinde kast edilen manadır. Çünkü Allah Teâlâ bütün her şeyi bildiğini, her şeye kadir olduğunu haber verdiğinde Ehli Sünnet ve Müslümanların imamı bunun zahir manasının alınacağına, zahir mananın murad edilen mana olduğuna ittifak etmişlerdir. Malumdur ki Ehli Sünnet, zahir manası alınır derken, Allah Teâlâ'nın ilminin bizim ilmimiz, kudretinin bizim kudretimiz gibi olduğunu kast etmemişlerdir.

Aynı şekilde Ehlisünnet, Allah Teâlâ'nın hakikaten hay –diri- ve hakikaten kadir ve hakikaten alim olduğuna ittifak etmeleri, mahlukat gibi hay, kadir ve alim olduğunu murad etmemişlerdir.

643 *El-Fetava*, 3/43

Scanned with CamScanner

Yine Ehli Sünnet'in, Allah Teâlâ'nın **"Allah onları sever. Onlar da Allah'ı severler"**[644], **"Allah onlardan razı, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır."**[645] ve **"Sonra arşa istiva etti."**[646] Bu ve buna benzer ayetler hakkında zahir manası alınır dedikleri rinde, zahir manadan kast edilen Allah'ın, mahlukatın istivası gibi istiva ettiği, mahlukatın sevmesi gibi sevdiği veya mahlukatın razı olması gibi razı olduğu manasına gelmez.

Şayet birisi, sıfatların zahiri, mahlukatın sıfatlarına benzediğini zannederse, bu durumda sıfatların zahirinden böyle bir benzerliğin kast edilmediğine inanması gerekir. Şayet sıfatların zahiri, Allah Teâlâ'ya yarışır ve O'na has olduğuna itikat ederse, böyle bir inanç, sıfatların zahirinin nefyedildiği ve asıl muradın bu yönde olduğunu nefyetmiş olmaz. Ancak nefye delalet eden bir delil olması müstesnadır. Aklen ve naklen bir sıfatın nefyi, ancak diğer sıfatları nefyeden bir şeyle olur. Bu durumda bütün sıfatlar için aynı şeyi söylemek mümkündür.

Bunu şöyle açıklayabiliriz bizim sıfatlarımızın bazıları ayan ve ecsamdır ki bunlar da el, yüz gibi bizde var olan parçalardır. Bazı sıfatlarımız ise manalar ve arazlardır ki bunlar da bizde kaim olan sıfatlardır; işitme, görme, konuşma, ilim ve kudret gibi.

Malumdur ki Allah Teâlâ, kendi nefsini hay, alim ve kadir olarak vasıflarken, hiçbir Müslüman bu sıfatların zahirinin murad edilmediğini, çünkü bu sıfatların mefhumu, bizim sıfatlarımızın mefhumuyla aynı olduğunu söylememiştir. Aynı şekilde Allah Teâlâ kendisi için 'Ademi kendi eliyle yarattı' derken de hiçbir Müslüman, bu cümlenin zahir manasının kast edilmediğini, çünkü Allah Teâlâ için zahir mananın mefhumu, bizim hakkımızdaki mefhum gibidir dememiştir.

Allah Teâlâ'nın bizzat kendisi, mahlukatlar gibi olmadığına göre, O'nun sıfatları da mahlukatın sıfatı gibi değildir. Mahlukatın sıfatını Allah'a nispet etmek, Allah'ın sıfatını mahlukata nispet etmek gibi olur. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Güneşi ve ayı gördüğünüz gibi Rabbinizi göreceksiniz."* Burada Allah Rasûlü, görmeyi görmeye benzetmiştir, yoksa görüneni görünene benzetmemiştir."

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Sıfatlara daha önce verilmemiş bir isim verdiler. Bu konuda ne naklen ne de aklen bir delilleri de yoktur' sözüne gelince, bu söz ilimsizce söylenen bir sözdür. Bunun aslı ta'tildir.

644 *Maide*, 4/54

645 *Beyyine*, 98/8

646 A'raf, 7/54

Scanned with CamScanner

Nitekim ilim, Allah Teâlâ'nın kendisini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği vasıflara sıfatlar ismini verdiğine delalet eder. Sahih akıl, sahih nakle muhalif olmaz. Allah'ın kendi nefsini vasıfladığı vasıflara sıfatlar ismi verildiğine dair sahih nakil olması halinde, aklı bu sahih nakle muvafık olup, muhalefet etmez. Ancak akıl fasti olduğu zaman bu akle itibar edilmez.

İlim ehli, Allah Teâlâ için, sahih naslarla sabit olan bütün sıfatları ispat etmiş, bunun dışına çıkmamışlardır. İlim ehli, Allah Teâlâ'yı ancak Allah'ın kendi nefsini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'a vasfettiği sıfatlarla vasfederler. Tahrif etmez, tekyif (mahiyet) ve temsil (benzetme) de bulunmazlar. İşte Allah ve Rasûlü'nün kelamına gerçek boyun eğme budur.

Allah Teâlâ'nın sıfatlarını tahrif ve manalarını nefyetmek büyük bir dalâlet içinde olduğuna delalet eder. Bu tür bir dalâlet ise Allah Teâlâ'ya atılmış en büyük bir iftiradır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"İslâm'a çağırıldığı halde Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez."**[647] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler."**[648]

Hangi iftira, Allah'ın isim ve sıfatlarını nefyetmek ve Allah'ı adem/yokluk sıfatıyla vasıflamaktan daha büyük bir iftira olabilir?

İbrahim *(aleyhisselâm)*, işitmeyen, görmeyen ve kendisine hiçbir fayda vermeyen putlara kulluk yapan babasını kınamıştır. Nitekim Allah Teâlâ, İbrahim *(aleyhisselâm)* hakkında şöyle buyurmuştur: **"Bir zaman o babasına dedi ki: Babacığım! Duymayan, görmeyen ve sana hiçbir fayda sağlamayan bir şeye niçin taparsın?"**[649] Bu ayet, Allah Teâlâ'nın işittiğine ve gördüğüne delalet eder. Aksi halde İbrahim *(aleyhisselâm)*'ın babası 'senin Rabbin ne işitiyor ne de görüyor' derdi.

Ne var ki Muattile, hâlıkın (yaratıcının) sıfatlarını, mahlukatın sıfatlarıyla tanırlar. Bu da onları Allah'ın sıfatlarını nefyetmeye götürüyor. Bunu yaparken de hâlıkın sıfatlarını mahlukatın sıfatlarına benzetmeyi nefyettiklerini iddia ediyorlar.

Ehli Sünnet, mahlukatın sıfatları hâlıkın sıfatlarına benzer dememiştir. Ne var ki bid'at ehli insanların kafasını bu şekilde karıştırıyor; sıfatları ispat edenler manasını da ispat etmiş olur, bu da mahlukatı hâlıka benzetmektir diyorlar. Bu söz onların cehaletini ortaya koyuyor.

647 *Saf*, 61/7

648 *Nahl*, 16/116

649 *Meryem*, 19/42

Scanned with CamScanner

İlim ehli, Allah'ın kendini vasfettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği sıfatlarla vasfetmek, hâlıkı mahlukata benzetmek demek değildir diyor. Her kim bunu iddia ederse, Allah'ın isimleri ve ayetlerine karşı ilhad etmiş, doğru sözü tahrif etmiş demektir. Bu yolu takip edenler, cehmiyenin yolunu takip etmiş demektir. Allah Teâlâ'nın rahmet, işitme, görme, iki el ve diğer sıfatlarla vasıflanması, mahlukatın da rahmet, işitme, görme ve iki el ile vasıflanması mümasele ve müşabeheyi gerektirmez. Hâlıkın rahmet sıfatı, mahlukun rahmet sıfatı gibi değildir. Hâlıkın işitme sıfatı, mahlukun işitme sıfatı gibi değildir... Bu durum, diğer sıfatları için de böyledir.

Selef alimleri nazarında bu bilinen bir durumdur. Sahabeler ve tabiin bunun üzerine icma etmiş, bu konuda şeytanın fıtratını bozduğu ve hevasına tabi olan bir kişi muhalefet etmiştir.

Allah'ın sıfatlarını nefyeden bid'at ehli, ilk olarak ta'tile düşmüşlerdir. Çünkü onlar, Allah Teâlâ'nın kendisini isimlendirdiği ve kendisini vasıflandırdığı sıfatları nefyetmiş oluyorlar. İkinci olarak da teşbihe düşmüşlerdir. Çünkü Allah'ı sıfatlarıyla vasıflamayanlar, Allah'ı cemadat ve noksan şeylere benzetmiştir. Allah Teâlâ, Cehmiye'nin ve Cehmiye'nin yolu üzerinde olanların söylemlerinden çok daha yüce ve münezzehtir.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Fetava'*[650] eseri zımnında basılan *'Tedmüriyye'* adlı eserinde şöyle der: "İnsanların birçoğu bazı sıfatlar veya sıfatların çoğu veya sıfatların tamamı hakkında mahlukatın sıfatlarına benzediği vehmine kapılır. Sonra bu şekilde anladığından dolayı sıfatları nefyetmeyi kast eder böylece dört sakıncalı duruma düşmüş olur;

Birincisi: Sıfatların, naslardan anladığı gibi mahlukatın sıfatları gibi olmasıdır; böylece nassın delalet ettiği manada (medlül) temsil (benzetme) olduğunu zanneder.

İkincisi: Nassı, temsil olarak anlayıp ta'til ettiği zaman, naslar, Allah'a layık sıfatları ispat eden delaletlerden muattıl olarak kalır. Böylece naslara karşı cinayet işlemiş, Allah'a ve Rasûlüne karşı kötü zanda bulunmuş olur. Çünkü Allah ve Rasûlü'nün sözlerinden batıl olan temsili anladığı için, Allah ve Rasûlü'nün, Allah Teâlâ'nın celaline yakışır ilahi sıfatları ispat eden sözlerini ta'til eder.

650 *Fetava*, 3/48

Scanned with CamScanner

Üçüncüsü: Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını ilimsizce nefyeder, bu nedenle Allah Teâlâ'ya yakışır sıfatlarına karşı Muattile olmuş olur.

Dördüncüsü: Allah Teâlâ'yı, kendi sıfatlarının aksine ölümlü ve cemâdâtın (cansızlar) veya ma'dûmun (yokluk) sıfatlarıyla vasıflar, böylece Allah Teâlâ'ya yakışır kemal sıfatları ta'til etmiş, Allah'ın sıfatlarını nakıs ve madum sıfatlara benzetmiş olur. Sıfatlara delalet eden nasları ta'til etmiş, nasların medlulünü, mahlukata benzetmiş olur. Böylece Allah'ın kelamında ta'til ve temsili cemetmiş, bu nedenle Allah'ın isim ve sıfatlarında dalâlete düşmüş olur..."

İbnu'l Cevzî bu konuda Allah'ın kemal sıfatlarını ta'til etmiş, sıfatların isimlendirilmesini bid'at olarak görmüştür. Halbuki *'Telbisü'l İblis'*[651] adlı eserinde sıfat ayetleri ve hadisleri hakkında şöyle demiştir: "Doğru olan, ayet ve hadisleri yorumlamaksızın ve hakkında konuşmaksızın okunmalıdır..." demiştir. Bu ise tevfiddir.

Yine *Telbisü'l İblis*[652] adlı eserinde: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, ashabının ve tabiinlerin üzerinde olduğu yol, hâlıkın ispatı ve sıfatlarını ispatı hususunda, ayetlerde ve haberlerde varid olduğu şekliyle yorumlamaksızın alınmalıdır..."

İbnu'l Cevzî'nin burada böyle söylemesi, *'Def'u Şübehi't Teşbih'* kitabında söylediğinin tam tersidir. Bu bile İbnu'l Cevzî'nin akidede çalkantı içinde olduğunu gösterir. İbnu'l Cevzî, bazen isim ve sıfatları ispat eder, bazen nefyeder, bazen de tevfid eder.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Fetava'*[653] adlı eserinde şöyle der: "Ebu'l Ferec İbnu'l Cevzî, bu konuda çelişkili davranmıştır. Ne nefiyde ne de ispatta sabit kalmamıştır. Nazım ve nesir olarak ispat hususunda, başka tasnifinde ispat ettiği birçok sıfatı bu tasnifinde inkar etmiştir. Bu nedenle İbnu'l Cevzî, bu konuda (sıfatların ispatı konusunda) birçok insanın düştüğü hataya düşmüştür; birçok yerde sıfatları bazen ispat etmiş, bazen nefyetmiştir. Ebu'l Vefa bin Akil ve Ebu Hamid el-Gazali de bu duruma düşmüştür."

---

651 *Telbisü'l İblis*, 101

652 *Telbisü'l İblis*, 102

653 *el-Fetava*, 4/169

Scanned with CamScanner

Üçüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin "Nasları zahir manadan çıkarıp Allah Teâlâ hakkında vacip olan farklı manalara bakmadılar. Yine zahir manası, hudus –sonradan yaratılan- ifade eden şeylerin ilgasına bakmadılar" sözüne gelince bu en büyük ve en çirkin cehalettir. İbnu'l Cevzî'nin böyle bir şey söylemesi, nasların zahirinin mahlukatın sıfatlarına benzemesinden kaynaklanır. Bu fasit anlayış, nasları anladığı şekliyle nefyetme alışkanlığı vermiştir. Bu yüzden önce ta'til sonra da teşbih hatasına düşmüştür. Bunun sebebi ise işte bu batıl anlayıştır. Daha önce bu anlayışın iptaline ve yanlışlığına dair reddiye verdik; Allah *(azze ve celle)* kemal sıfatlarla vasıflanmıştır. O'nun sıfatları, şanına yakışır sıfatlardır.

Batıl ehli bu konuda çok büyük hatalara düşmüştür. Onlardan bazıları Allah'ın kendini vasıfladığı bütün sıfatları nefyetmiş, bazıları da bazı sıfatları ispat edip bazılarını da nefyetmiştir. 'Allah'ın hayat sıfatı vardır ancak bizim hayatımız gibi değildir' derler. Allah Teâlâ'nın iki elinin, ayağının ve benzeri sıfatlarının olduğunu nefyederler. Bu bir tenakuzdur. Allah'a hayat sıfatı ispat eden biri, diğer sıfatlarını da ispat etmesi gerekir. Allah Teâlâ'ya ayak, iki el, işitme, görme ve benzeri sıfatlar ispat edenler, Allah'ın elinin biz insanların elinin gibi olmadığına, ayağının biz insanların ayağı gibi olmadığına dair ittifak ve icma etmiştir.

Ayrıca Allah'ın ayak, iki el, işitme ve görme gibi sıfatlarla vasıflanması teşbihi gerektirir diyenlere şöyle denilir; o halde teşbih, Allah için hayat ve kudret sıfatını ispat etmekte de olması gerekir. Allah Teâlâ'nın ayak, iki el ve suret sıfatıyla vasıflanması teşbihi gerektiriyorsa, Allah'ın hayat, ilim, kudret ve irade sıfatıyla vasıflanması da teşbihi gerektirmesi gerekir. Çünkü ikisi arasında bir fark yoktur. Ne var ki bid'at ehli bunu anlamıyorlar. Ortaya koydukları asılları kendi arasında mütenakızdır. Çünkü onların asılları/usülleri, cehalet, dalalet, Kur'an, Sünnet ve selef imamlarının icmasına muhalif olarak bina edilmiştir.

İbnul Cevzî'nin 'Zahir mananın kast edilmediğine işaret eden naslara bakmadılar..." sözü hakkında şöyle denilir: "Zahir" lafzı, müşterek bir lafız halini almıştır. Çünkü zahir lafzı, Kur'an ve Sünnet'e tabi olup kelam ehli ve kelam ilmine dalmayan ilim ehli nazarında, mütekellim alimlerin görüşünden etkilenen ve müminlerin yolunun dışındaki bir yola tabi olan kimselerin kullandığı manayla aynı değildir. Hiçbir ilim ehli Allah'ın arşa istivası, rahmeti, muhabbeti (sevgisi) ve benzeri sıfatlarının, mahlukun istivası, rahmeti ve muhabbeti gibidir dememiştir. Her kim böyle söylerse hâlıkı mahluka benzetmiş olur. Bu benzetme ise açık bir küfürdür. Ne var ki böyle bir kimseye hüccet ikame edilmediği müddetçe muayyen tekfir edilmez.

Scanned with CamScanner

Allah *(azze ve celle)*'nin benzeri hiçbir şey yoktur; ne zatında ne fiillerinde ne de sıfatında. Bu inanç katiyyen bilinmesi gereken bir inanç olup, bunun dışındaki batıl, yalan ve Müslümanların akidesini şüpheye koyan evhamların reddedilmesi gerekir.

Müslümanlar, şu ayette geçen **"Rahman, arşa istiva etti"**[654] ayetinin zahir manası hakkında Allah *(azze ve celle)*'nin mahlukatından âli olduğuna ve arşına istiva ettiğine dair icma ve ittifak etmişlerdir. İşte bu mana Yezid bin Harun *(rahimehullah)*'ın şu sözünde söylediği manadır: "Her kim 'rahman arşı istiva etti' cümlesinin, avamın kalbinde ikrar ettiği mananın hilafına alırsa o Cehmiye'dir."[655]

654 *A'raf*, 7/54

655 Abdullah bin İmam Ahmed bin Hanbel, *es-Sünne*, 1/123

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının yüzüncü sayfasında şöyle der: "Ardından sıfatları zati sıfatlar diye ispat ettikten sonra dediler ki: "Bizler bunların manasını lügat manasına hamletmeyiz dediler. Örneğin yed kelimesini nimete, Allah'ın kudreti, gelmesi gibi şeyler iyilik ve lütfa, Allah'ın bacağını zorluğa hamledilmez dediler. Bilakis bu kelimeleri bilinen manalarına hamlederiz. Zahir mana, ademoğlunun alışılmış olan sıfatıdır..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Sahabe, tabiin ve hidayet imamlarından hiç kimse sıfatların zahirinin ademoğlunun alışılmış sıfatı olduğunu söylememiştir. Bilakis bunlar, Allah Teâlâ için, Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiği isim ve sıfatları ispat etmişler, Allah'ı mahlukata benzetmekten nefyetmişlerdir. 'Her kim Allah'ı mahlukata benzetirse kafir olur, her kim Allah'ın kendi nefsini vasıfladığı sıfatları inkar edere kafir olur. Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatlar teşbih değildir' demişlerdir.

Allah'ın sıfatlarını zahir manasına hamletmek, mütekellimlerin görüşlerinden etkilenenlerin zannettiği gibi teşbih değildir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir."**[656] Burada Allah *(azze ve celle)* kendi nefsi için mahlukata benzemeyi nefyetmiştir. Ardından kendisi nefsi için sıfatlar ispat etmiştir. Allah'ın emrini akleden kimse için bu ayetten daha iyi bir beyan olamaz.

Şeyhul İslam İbn Teymiye, *el-Fetava*[657] adlı eserinde şöyle der: "... Zahir, heva ve farklı görüşlerin ortaya çıkmadan önce Müslümanların fıtratında var olandı. Zahir, Allah sübhanehu ve Teâlâ'nın celaline yaraşandır. Aynı şekilde bu zahir, Allah sübhanehu ve Teâlâ'nın isim ve sıfatları için de kullanılır; hayat, ilim, kudret, işitme, görme, kelam, irade, sevgi, gazap ve rıza gibi sıfatlar. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir? Böbürlendin mi, yoksa yücelerden misin? dedi."**[658] Hadiste ise şöyle buyrulmuştur: *"Rabbimiz her gece dünya semasına iner."* Bu ve buna benzer lafızlar bizim için kullanıldığında araz ve ecsam olarak alınır çünkü zatlarımız araz ve ecsamlardan oluşur. Ancak bu tür lafızlar Allah sübhanehu ve Teâlâ için kullanıldığında O'nun celaline yarışır bir şekilde anlaşılmalıdır. Nasıl ki 'zat', 'vücut' ve 'hakikat' lafızları hem Allah Teâlâ hem de kullar için kullanılıyorsa her iki durumda da zahiri manası alındığı gibi, Allah Teâlâ için bu lafızların zahiri, bizim hakkımızda kullanılan zahir manası gibi değildir..."

656 *Şura*, 42/11

657 *el-Fetava*, 33/175

658 *Sad*, 38/75

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî'nin 'Bizler bunların manasını lügat manasına hamletmeyiz dediler. Örneğin yed kelimesini nimete...' Buna cevaben denilir ki; bu konuda selef doğruyu söylemiştir. Çünkü yed kelimesini nimete hamletmek elbette doğru değildir. Bilakis nimet olarak almak en büyük tahriftir.

Şu ayette geçen yed kelimesini nimet olarak almak doğru olur mu? قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ **"Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir? Böbürlendin mi, yoksa yücelerden misin? Dedi."**[659] Yed kelimesini nimet olarak almak en büyük batıl ve en çirkin tahrif şeklidir. Çünkü Allah'ın nimetleri sayılamayacak kadar çoktur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız."**[660]

Allah Teâlâ'nın لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ **"İki elimle yarattığıma"** ayetinde geçen yed kelimesinin kudret olarak tefsir edilmesi, nimet olarak tefsir edilmesinden daha büyük bir tahriftir. Çünkü Allah *(azze ve celle)* bütün mahlukatı kudretiyle yaratmıştır. Adem *(aleyhisselâm)*'ın diğer mahlukat üzerinde bir meziyeti yoktur. Şeytanın fıtratını bozmadığı kimseler için bu apaçıktır.

İleride inşallah bu mesele hakkında daha detaylı bir izah, Allah Teâlâ'nın yed sıfatının hakiki manada alınması, yed'in kuvvet veya nimete hamledilmesinin doğru olmadığını, delilsiz bir şekilde kelamı zahir manasından farklı bir manaya alınmasının doğru olmadığına dair daha detaylı malumat verilecektir.

Allah Teâlâ'nın iki elinin varlığına dair –Allah'ın iki eli de sağdır- deliller Kur'an ve Sünnet'te oldukça fazladır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın kadrini gereği gibi bilemediler. Yeryüzü kıyamet gününde bütünüyle O'nun elindedir. Gökler de O'nun sağ eliyle dürülmüştür. O, onların ortak koştuklarından uzaktır, yücedir.."**[661]

Şayet bid'at ehli, Allah Teâlâ'nın iki elinin olduğunu ispat eden bir önceki ayeti tahrif edip, hem lügat hem de şer'an batıl olan kudret veya nimete hamletseler de acaba bu ayeti de nimet veya kudret olarak almaları sahih olur mu? İşte bunu yapmalarının imkanı yoktur. Çünkü **"Gökler de O'nun sağ eliyle dürülmüştür'** ayetini kudret veya nimet olarak almak doğru olmaz. Çünkü kudretin sağı veya nimetin sağı olmaz!!

---

659 *Sad*, 38/75

660 *İbrahim*, 14/34

661 *Zümer*, 39/67

Scanned with CamScanner

Bu manayı daha iyi izah eden Müslim'de geçen Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettiği şu hadistir: *"Hüküm vermede adaletli olan insanlar, Allah katında nurdan minberler üzerinde rahmanın sağındadırlar. Rahman'ın iki elide sağdır..."* Bu hadiste geçen iki eli hakkında iki kudreti veya iki nimeti sağdır demek doğru olmaz!!

Yed'den maksat kudret veya nimet olduğu iddiası batıl olduğuna göre Allah'ın ve Rasûlü'nün kelamına boyun eğmek gerekir. Hiçbir beşer, Allah'ı vasfetmekte Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den daha bilgili olamaz. Nitekim Allah Teâlâ kendi nefsini vasfettiği gibi Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* de vasfetmiş; Allah'ın iki elinin olduğunu söylemiştir. Bu iki el ise hakiki manadadır. O halde Allah Teâlâ için iki el ispat etmek vaciptir. Allah Teâlâ için iki el, bilatemsil ispat, bilateşbih tenzih edilir. Çünkü Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir."**[662]

Ayrıca İbnu'l Cevzî Allah Teâlâ için 'gelme' sıfatını 'iyilik' ve 'lütuf' manasına hamletmiştir. Bu şekilde bir mana selef ve tabiin mezhebine muhaliftir. Çünkü selef, Allah Teâlâ için 'gelme' sıfatını şanına yakışır bir şekilde ispat etmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفاً صَفاً **"Ve Rabbin gelip melekler de saf saf dizilince."**[663] Bu ayet hakkında 'Rabbinin iyiliği veya lütfu gelip...' manasını alırsa Allah Teâlâ'nın ayetleri hakkında dalâlete düşmüş, Yahudiler gibi kitabı tahrif etmiş olur.

Sekkaf, İbnu'l Cevzî'nin 'gelme' sıfatıyla alakalı yaptığı ta'likte şöyle der: "Daha önceden de dediğimiz gibi İmam Ahmed *(rahimehullah)*, **'Ve Rabbin gelip...'** ayetini 'sevabı geldi' manasında almıştır. Nitekim sahih bir senetle *'el-Bidaye ve'n Nihaye'* adlı eserde İmam Ahmed'den bu şekilde bir tefsir sabittir demiştir. Burada Sekkaf, örümcek ağından daha zayıf bir delile tutunmuştur.

Bu ümmetin selefi ve imamları Allah Teâlâ'nın 'gelme' sıfatını 'sevabı' diye tevil etmezler. Aynı şekilde rahmet sıfatını, 'nimetlendirmeyi irade etmek' diye, muhabbet/sevgi sıfatını 'rıza veya kabul alameti' diye, bacağı 'şiddet/zorluk' diye tevil etmezler. Beyhaki, İbn Kesir ve Cehmî olan Sekkaf'ın buna muhalif olarak İmam Ahmed *(rahimehullah)*'tan yaptıkları nakle birkaç vecihle cevap verilebilir:

662 *Şura*, 42/11

663 *Fecr*, 89/22

Scanned with CamScanner

Birinci vecih: Denilir ki Ahmed bin Hanbel *(rahimehullah)*'tan yapılan bu rivayet Hanbel'in ondan yaptığı rivayettir. Başkasının nakletmediği birçok rivayeti Hanbel, Ahmed *(rahimehullah)*'tan rivayet etmiştir. Hatta muhalif nakillerde yapmıştır.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)*, *Muhtasaru's Savaik*[664] adlı eserinde der ki: "Hanbel, rivayette Ahmed *(rahimehullah)*'tan ferd kalmıştır. Hanbel, Ahmed *(rahimehullah)*'ın mezhebine muhalif birçok ferd nakiller yapmıştır. Hanbel, Ahmed *(rahimehullah)*'tan meşhur olarak rivayet edilene muhalif olarak ferd rivayette bulunursa, Hallal ve arkadaşı Abdulaziz, Hanbel'den yapılan rivayeti ispat etmezler. Ebu Abdullah bin Hamid ve diğerleri ise böyle bir rivayeti ispat ederler. Ancak tahkik sonucu böyle bir rivayet Hanbel'in mezhebine şaz rivayet olarak kabul edilir. Bu durum füru meselelerde böyleyse akide meselelerinde hiç kabul edilmez."

İkinci vecih: Denilir ki İmam Ahmed *(rahimehullah)*'ın böyle söylemesi hasmını mecbur bırakma vechiyle söylemiştir.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-İstikame'*[665] adlı kitabında der ki: "İmam Ahmed *(rahimehullah)*'ın böyle söylemesi kendisiyle münazaada bulunanları mecbur bırakmasından dolayıdır. Çünkü münazaada bulunanlar, Rabb Teâlâ'nın gelme sıfatını tevil ederler."

İbn Kayyım *(rahimehullah)*: "Ahmed *(rahimehullah)*, hasmıyla muaraza etmek ve itikatlarında hüccet göstermeleri için mecbur bırakma amacıyla söylemiştir. Yoksa bu şekilde itikat ettiği için değil. Muaraza etmek, muaraza edilen şeye itikat edildiği manasına gelmez."[666]

Üçüncü vecih: İlk başta İmam Ahmed *(rahimehullah)*'ın böyle bir görüşü vardı daha sonra döndü. Çünkü İmam Ahmed *(rahimehullah)*'tan rivayet edilen birçok nakil, bütün sıfatlar hakkında tevil yapmadığına dair sarih bir şekilde rivayet edilmiştir. Hatta sıfat ayetlerini veya hadislerini tevil edenleri inkar etmiş, böyle yapanları kınamıştır. Hatta bazen de kendi meclisinden kovduğu bile olmuştur.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Fetava'*[667] adlı eserinde şöyle der: "Şüphe yok ki İmam Ahmed'den mütevatir olarak nakledilenler, bu rivayetle (sıfatları tevil ettiğine dair) çelişir. Buradan da açığa çıkıyor ki İmam Ahmed *(rahimehullah)* Allah'ın gelişini, emrinin gelişi olarak almaz, hatta böyle kabul edenleri inkar eder."

664 *Muhtasaru's Sevaik*, 395

665 *el-İstikamet*, 1/75

666 Bk: *Muhtasaru's Sevaik*, 391

667 *el-Fetava*, 5/401

Scanned with CamScanner

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* -*Muhtasaru's Sevaik*[668] adlı eserinde olduğu gibi- Hanbel'in rivayeti hakkında şöyle der: "Bu rivayet, ya şazdır veya İmam Ahmed bu görüşünden dönmüştür. Nitekim kendisinden yapılan birçok rivayet bunu gösterir. Veya bu rivayet hasmını mecbur bırakması ve onunla muaraza etmek için söylenmiştir yoksa onun mezhebi bu değildir. Bu ihtilafın bir benzeri İmam Malik'in mezhebinde de olmuştur. İmam Malik'ten ve selef imamlarının meşhur olan görüşü sıfat naslarını ikrar edip, tevil etmeyi yasaklamalarıdır. Ancak İmam Malik'ten yapılan bir rivayete göre *'Rabbimiz gök semasına iner'* hadisini 'Rabbimizin emri iner' diye tevil etmiştir. Bu rivayetin iki senedi vardır:

Birinci sened: İmam Malik'in katibi olan Hubeyb tarikiyle yapılmıştır. Rivayet eden Hubeyb ise, İmam Malik'in katibi Hubeyb değil, cerh ve tadil imamlarının yalancı ve hadis uydurduğuna dair ittifak ettikleri başka bir Hubeyb'tir. Hiçbir alim, bu Hubeyb'in rivayetine itimat etmemiştir.

İkinci sened: Mechul olup durumu bilinmeyen biri tarafından rivayet edilmiştir. İmam Malik'in ashabından bazıları bu rivayetin sabit olduğunu söylemiş, bazıları da sabit olmadığını söylemiştir. Çünkü İmam Malik'in meşhur ashaplarından hiç kimse onun hakkında herhangi bir nakilde bulunmamıştır."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Hak olan budur. Çünkü hadis ilmini ve İmam Malik'in mezhebini bilen hiç kimse, İmam Malik'ten Allah Teâlâ'nın gök semasına inişi (nüzul) tevil ettiğinin doğru olmadığını bilir. Hatta tevil ettiğini söylemek İmam Malik'e iftira atmaktır. Batıl ehli ise bu tür batıllarla uğraşır, manasını anlamak ve hakikatini ispat etmekle beraber olduğu gibi kabul edip aktarmayı gerektiren sarih nasları terk ederler.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *'el-Fetava'*[669] adlı eserinde İmam Malik'in nüzulü tevil ettiğine dair yapılan nakil hakkında şöyle der: "Aynı şekilde İmam Malik hakkında da böyle bir rivayetin olduğu söylenir. İmam Malik'in katibi olan Hubeyb bin Ebi Hubeyb tarikiyle rivayet ettiği söylenir. Fakat bu Hubeyb, ilim ehli tarafından nakillerinde yalancı olduğuna dair ittifak edilmiştir. Hiç kimse onun İmam Malik'ten yaptığı nakli kabul etmemiştir. Farklı bir tarikten de rivayet edildiği söylenir ki bunu da İbn Abdilber zikretmiş, bu rivayetin isnadında tanımadığımız biri vardır..."

668 *Muhtasaru's Sevaik*, 391

669 *el-Fetava*, 5/401

Scanned with CamScanner

Velhasıl ne İmam Ahmed'in ne de İmam Malik'in tevil ettiğine dair yapılan nakiller sahih değildir. Böyle bir tevil selefin mezhebinde yoktur. İmamlardan tevile dair yapılan nakillere –ki imamların tevil ettiğine dair nakiller ya hatadır, ya onlara atılmış bir iftiradır veya başka bir şeydir- ancak kalbinde hastalık ve sapkınlık olanlar inanır.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* -*Muhtasaru's Savaik*[670] adlı eserinde dediği gibi- çok iyi bir tespitte bulunmuştur:

"Fasıl: Bu anlamda dikkat edilmesi gereken bir kaide vardır: İmam Malik, İmam Ahmed veya başka imamlardan hakkında ihtilaf edilen bir ayet hakkında tevil yaptıkları sabit olmuşsa bu tevil, ayetin veya hadisin manası hakkında yapılan ihtilaftır. Bu ihtilaf ise bir ayet veya hadislerin tefsiri hakkında yapılan ihtilaftır. Bu ihtilaf, İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* ile Aişe *(radıyallâhu anhâ)*'nın **'Andolsun ki, onu bir başka inişte daha görmüştü'**[671] ayeti hakkında ihtilaf etmesi gibi bir ihtilaftır. İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* ayet hakkında 'Rabbini gördü' diye tefsir etmiş, Aişe *(radıyallâhu anhâ)* ise 'Cebrail *(aleyhisselâm)*'ı gördü' demiştir.

Aynı şekilde bu ihtilaf, İbn Mesud ve İbn Abbas *(radıyallâhu anhum)*'un **"Göğün açık bir duman getireceği günü bekle"**[672] ayeti hakkında yaptıkları ihtilaf gibidir. İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)* "Kureyş'e isabet eden açlıktır. Öyle ki Kureyşliler, kendisiyle gök arasını bir duman görünümünde görürdü' diye tefsir etmiştir. İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* ise: "Bu duman, kıyametten önce gelecek olan dumandır' diye tefsir etmiştir ki İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun bu tefsiri sahih olan tefsirdir... Gerçek hüccet, (ihtilaf eden) insanların arasını ayırandır."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Kur'an, Sünnet ve selefin icması buna delalet eder. Hüccet getirenin sözü, hüccet getiremeyenin sözünü iptal eder. Her ne kadar hüccet getiremeyen değerli bir alim olsa da yine de hüccet getirenin sözü kabul edilir. Hüccet ise Allah'ın ve Rasûlü'nün kelamıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allah'a ve Rasûl'e götürün; bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir."**[673] Allah'a götürmek, Allah'ın Kitab'ına götürmek, Rasûlü'ne götürmek ise Sünnet'ine götürüp Kur'an ve Sünnet'i hakem tayin etmektir.

---

670 *Muhtasaru's Savaik*, 391

671 *Necm*, 53/13

672 *Duhan*, 44/10

673 *Nisa*, 4/59

Scanned with CamScanner

Bizler, sıfat ayetleri ve hadisleri hakkında aramızda çıkan ihtilafları Kur'an ve Sünnet'e götürsek, Kur'an, Sünnet ve selefin icmasının batıl tevili reddettiğini ve Allah Teâlâ için sıfatların ispat edilmesi gerektiğini görürüz.

Bu sıfatlardan bir tanesi de Allah Teâlâ'nın gelme, nüzul gibi sıfatlarıdır. Allah *(azze ve celle)* kendi nefsi için varma/gelme sıfatını ispat etmiştir. Nitekim daha önce bununla alakalı ayeti vermiştik: **"Rabbin geldiği zaman..."** *(Fecr, 22)*

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Onlar, ille de buluttan gölgeler içinde Allah'ın ve meleklerinin gelmesini mi beklerler? Halbuki iş bitirilmiştir. (Allah nizamı artık değişmez.) Bütün işler yalnızca Allah'a döndürülür."**[674] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Onlar ancak kendilerine meleklerin gelmesini veya Rabbinin gelmesini mi bekliyorlar..."** Allah *(azze ve celle)* bu ayette meleklerin gelmesi ile kendisinin gelmesi arasını ayırmıştır ki bu çok açıktır. Mücahid *(rahimehullah)* **"veya rabbinin gelmesini bekliyorlar"** ayeti hakkında 'Allah Teâlâ kıyamette insanların arasında hüküm vermesi için gelecektir'' diye tefsir etmiştir.[675]

Bu ayeti ve ayetteki Allah *(azze ve celle)* için gelmeyi ispat eden manayı Cehmî Muattile olan Kevseri, Beyhaki'nin *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı eserine yaptığı ta'likte tahrif etmiştir. Kevseri orada şöyle demiştir: "Zemahşeri der ki: "Allah Teâlâ'nın azabı, kendisinden rahmet beklenen buluttan gelir. Böylece rahmetin beklendiği bir anda azabın gelmesi daha korkunç ve daha çetin olur. İmamu'l Harameyn der ki: هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ يَأْتِيَهُمُ اللهُ فى ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلٰئِكَةُ وَقُضِىَ الْاَمْرُ وَاِلَى اللهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ **"Onlar, ille de buluttan gölgeler içinde Allah'ın ve meleklerinin gelmesini mi beklerler? Halbuki iş bitirilmiştir. (Allah nizamı artık değişmez.) Bütün işler yalnızca Allah'a döndürülür."**[676] Ayette geçen 'فى' harfi 'ب' manasındadır. Fahreddin er-Razi: "Allah'ın emri'' olarak tefsir etmiştir..."

Tüm bunlar, kelimeleri yerinden ayırıp tahrif etmek, Ca'd bin Dirhem'den miras alının kerih tevillerle ayetlerin manasını aslından değiştirmektir.

Bu konuda önceden bahsettiklerimiz, 'gelme/varma' sıfatını batıl tevillerle tahrif edenlere yeterli reddiye verilmiştir.

Kevseri'nin 'Zemahşeri dedi ki' sözüne gelince:

---

674 *Bakara*, 2/210

675 Bk: İbn Cerir, 8/96, *Tefsiru Abdurrezzak*, 1/2/222, İbn Kesir, 2/200-201, *Muhtasaru's Sevaik*, 294-295, *ed-Dürrü'l Mensur*, 3/388

676 *Bakara*, 2/210

Scanned with CamScanner

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Her ne kadar Kevseri, Zemahşeri'den daha şerli biri olsa da, ancak Zemahşeri, kendisi Mu'tezilî olup Allah *(azze ve celle)*'nin kitabıyla oynayan, kelimeleri yerinden ayırıp tahrif eden birisidir.

Allame Hamd bin Atik *(rahimehullah)* *'ed-Dürerü's Seniyye'*[677] adlı eserinde der ki: 'Manalar hakkında en iyi araştırma yapan Zemahşeri'dir. Zemahşeri'nin bu konuda güzel bir tefsir kitabı vardır. Ne var ki kendisi Mu'tezilî olup, sıfatları nefyeden, fasit tevillerde bulunan, Allah hakkında batıl hükümler veren birisidir. Bununla beraber selefe söven, kınayan, selefi eksik bulan birisidir. Tefsiri akrep gibidir. Ehli Sünnet'ten ilimde derinleşen alimler dışında kimse bunu fark edemez.

Kevseri'nin Razi'den yaptığı nakil ise, ileride inşaallah Razi'nin durumunu beyan eden, nasıl bir itikatta olduğu, alimlerin hakkındaki söylemleri gelecek. Böylece Razi'yi tanımayanlar ona aldanmasınlar.

677 *ed-Dürerü's Seniyye*, 10/15

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının yüz birinci sayfasında şöyle der: "Ahmed bin Hanbel'in mezhebinde olmayana bir şeyi sonradan varmış gibi göstermekten kaçının. Ardından sizler şöyle dediniz: "Zahirine hamledilir. Kıdem/ayak sıfatının zahiri uzuvdur..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Selef, isim ve sıfatlarda lafızlara riayet etmeye özen göstermiştir. Allah Teâlâ hakkında naslarla gelen sıfatları ispat etmişlerdir. Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için nefyettiği şeyler nefyedilir.

İbnu'l Cevzî'nin 'Kıdem/ayak sıfatının zahir manası uzuvdur' demesi dinde bid'at çıkarmaktır. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Allah Teâlâ için ayak sıfatını ispat etmiştir. Nitekim *Sahîhayn* ve diğer hadis kitaplarında Enes *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: *"Cehennemlikler her cehenneme atıldığında cehennem 'daha var mı?' der. Ta ki Allah (azze ve celle) ayağını basacak bu sefer cehennem 'yeter yeter' diyecektir."* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Rabb Teâlâ için ayak sıfatını ispat etmiştir. Ancak bir uzuv hakkında konuşmamıştır. Aynı şekilde ondan sonra gelen ashab da ne nefy ne de ispat bakımından bir uzuvdan söz etmemişlerdir. (Olduğu gibi okuyup/inanıp aktarmışlardır.)

Heva ehli, bu tür lafızlar hakkında konuşur, insanları kafa karışıklığı, cehalet ve dalalete sokarlar. Çünkü bu tür lafızlar, mücmel lafızlardır. Hem hakkı hem de batılı ihtimal eder. Bid2at ehli bu tür lafızlarla, batıl, hakkı tekzib ve batılı tasdik etmekten başka bir şeyi murad etmezler.

Birçok ilim ehlinin özellikle de Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)*'ın da ikrar ettiği bir asıl vardır ki; bu tür lafızlar –cisim, hayyiz, araz, carihe- mütekellimin muradı anlaşılmadıkça ne nefyedilir ne de ispat edilir.

Scanned with CamScanner

Cehmiye, Eş'ariler, İbadiye ve diğer bid'at ve heva ehli kimseler, Hâlık'ın sıfatını ancak mahlukun sıfatlarıyla anlarlar. Onlar, Allah Teâlâ için ayak sıfatını ispat ettiğinde, mahlukatın da ayağı olduğuna göre Hâlık'ı mahluka teşbih etmiş zannederler. –Allah Teâlâ böyle bir şeyden münezzehtir-. Allah Teâlâ'nın sıfatlarının tamamını veya bir kısmını nefyederlerken de bu fasit anlayışla nefyederler.

Bazı cahil kimseler şöyle der: "İstivânın zahir manasında dokunma/temas/bitişiklik vardır. Ayak ve iki el ise uzuvdur..." Bu ve bu gibi lafızlar hakkında dinde olmayan şeyi dine sokarlar. Bu tür muhdes lafızlarla, Kur'an ve Sünnet'te geçen sıfatları nefyederler. Bu ise en büyük cehalet ve dalalettir.

Bütün Müslümanlara düşen vecibe, yalnızca Allah'ın Kitab'ında ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Sünnet'inde var olan şeyleri söyleyip, şüphe ve kafa karışıklığı doğuran muhdes lafızları terk etmeleridir. Şayet bu tür lafızlarda bir hayır olsaydı Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* muhakkak onu söyler, sonrasında da ashabı bu tür lafızları yayardı. Çünkü ashab, hayra karşı en hırslı olandır. Onlar bu tür lafızlar hakkında nefy ve ispattan konuşmadığına göre bu tür lafızlar hakkında konuşmak bid'at ve dalalet olup, dinde olmayanı dindenmiş gibi göstermektir.

Velhasıl ayak sıfatıyla alakalı sarih naslar varid olmuştur. Dolasıyla 'cariha/uzuv' gibi mücmel bid'at lafızlarla ayak sıfatı reddedilmez. Her kim Allah Teâlâ'nın bu tür şüphelerle ayak sıfatını nefyederse Kur'an, Sünnet ve selefin icmâsına muhalefet etmiş olur. Bunlara muhalefet edenler de her ne kadar kafir veya zındık olmasa da ancak Müslümanlar arasına şüphe sokan dinlerini ifsad eden sapkın bid'atçi biri olabilir.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının 102'ci sayfasında şöyle der: "Her kim Allah Teâlâ zatıyla istivâ etti derse, Allah Teâlâ'yı hissiyat mecrasına sokmuştur. Kendisiyle aslın yani aklın sabit olduğu bir şeyin ihmal edilmemesi gerekir. Bizler akılla Rabbimizi tanırız. Akılla Allah Teâlâ'nın kadim olduğuna hükmettik. Şayet sizler 'hadisleri okur hakkında konuşmayız' derseniz size kimse bir şey demez. Sizin istivâyı zahir manada almanız çirkin bir şeydir. Selef-i Salihin'den olan şu adamın (Ahmed bin Hanbel) mezhebinde olmayanı mezhebindenmiş gibi yapmayın. Siz o adamın mezhebine kabih şeyler eklediniz. Ta ki Hanbelî dendiği zaman akla Mücessime gelmeye başladı..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Bu batıl söze birkaç vecihle cevap verilir:

Birinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Her kim Allah Teâlâ zatıyla istiva etti derse, Allah'ı hissiyat mecrasına sokmuş olur..." Bu söz Kur'an ve Sünnet'e muhaliftir. Bu şu demek değildir; Selef alimleri 'Allah arşa istivâ etti' dediklerinde bunun dışında bir şey demezlerdi manasına gelmez. Heva ehlinin, selef alimlerine 'böyle yapmak Allah'ı hissiyat mecrasına sokmaktır' demeleri batıldır. Çünkü heva ehli –daha önce geçtiği üzere- Hâlık'ın sıfatını mahlukun sıfatından anladıklarını anlıyorlar. Bu yüzden bid'at lafızlar kullanıyorlar. Bununla beraber bu bid'at lafızlarla sarih nasları nefyediyorlar. Böylece ilk önce bid'at işlemiş oluyorlar. İkinci olarak ta'tilde bulunuyor, üçüncü olarak da teşbihte bulunmuş oluyorlar.

İleride inşallah istiva ve 'zat' lafzı hakkında malumat verilecektir.

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Şayet sizler 'Hadisleri okur, hakkında konuşmayız' derseniz size kimse karşı gelmez' sözü hakkında şöyle denilir: Sıfatlar hakkındaki ayetler ve hadisleri, Allah'ın muradı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in muradını anlamaya çalışmaksızın okumak büyük bir sapkınlıktır. Bu düşüncedeki mezhebe mufavvida mezhebi denir. Bir de cahilane bu mezhebi selef mezhebi olarak sunmakta, selefin yolunun bu olduğunu söylemektedirler. Böyle bir iddiada bulunmak ya onlara iftira atmaktır –heva ehli için yalan söylemek çok basit bir şeydir- ya da yapılan bir hatadır. Çünkü selef mezhebi, sıfat ayetlerini ve hadislerini okurken manalarını anlamak ve ayet veya hadisin delalet ettiği manaya itikat etmektir. Mesela Allah Teâlâ'nın rahmet vasfı, Allah'ın kullarına merhamet ettiği rahmetinin olduğunu gösterir. Allah Teâlâ'nın işitme sıfatıyla sıfatlanması, kullarının sözlerini işittiği 'işitme' sıfatının olduğunu gösterir... Batıl ehli, bu tür sıfatlara tevili musallat etmiştir; böylece kimileri Allah Teâlâ'dan rahmet, işitme gibi sıfatları nefyetmiştir. Bazıları da 'bu lafızlar Allah Teâlâ için ispat edilir fakat manaları akledilmez, bu sıfatlarla

Scanned with CamScanner

ne murad edildiği anlaşılmaz' demiştir. Bu kısımdan olan bazıları da şöyle demiştir: 'Sıfat ayetleri veya hadisleri avâma okunmaz.' Böyle bir inanç, dinin en büyük asıllarından birini ta'til (inkar/yok sayma) etmektir.

Nitekim Allâme İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)* *'Medaricü's Salikin'*[678] adlı eserinde şöyle demiştir: 'Bir kul, Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarına iman edip, Rabbine karşı onu cehalet sınırından kurtaracak şekilde sıfatları öğrenmedikçe marifet sahibi –hatta iman sahibi- kılamaz. Çünkü sıfatlara iman ve sıfatları öğrenmek, İslam'ın esası, imanın kaidesi ve iman şeceresinin semeresidir..."

Şeyhul İslam İbn Teymiye *'er-Redd ala't Tavaifi'l Mulhide'* adlı eserinde 'Avâmın yanında sıfat ayetleri ve hadisleri okunmaz' diyen kimseler hakkında uzun uzadıya yer vermiştir. Dileyen oraya bakabilir.[679]

Allâme İbn Kayyım, mufavvida mezhebini beyan edip onları sınıflandırırken şöyle demiştir[680]: "Üçüncü sınıf: Ashabu't Techil şöyle demiştir: "Sıfatlar hakkındaki naslar, manaları akledilemeyen lafızlar olup Allah ve Rasûlü'nün bu lafızlardan kast edilen muratları bilinmemektedir. Lakin bizler bu lafızları mana vermeksizin okuruz. Bu tür lafızların ancak Allah'ın bildiği tevilleri vardır. Bu tür lafızlar bizim nazarımızda **"Kâf. Hâ. Yâ. Ayn. Sâd"**[681], **"Hâ. Mîm. Ayn. Sîn. Kaf"**[682] ve **"Elif. Lâm. Mîm. Sâd"**[683] ayetleri gibidir. Bu tür lafızlar hakkında bize bir bilgi gelse bu bilgiler hakkında teşbih veya temsile itikat etmez, manalarını bilmez, tevil edenleri inkar eder ve ilmini Allah Teâlâ'ya havale ederiz."

Bunu söyleyenler bu inancın selef inancı olduğunu zannederler. Selefin isim ve sıfatların manalarını bilmediğini, Allah Teâlâ'nın **"Ellerimle yarattığıma"**[684] ayetini veya **"Yeryüzü kıyamet gününde bütünüyle O'nun elindedir"** ayetini veya **"Rahman arşa istiva etti"** ayetini ve bunlara benzer sıfat ayetlerinin manalarını anlamadıklarını zannederler.

Bu mezheb iki asıl üzere kurulmuştur:

Birincisi: Bu tür naslar müteşabihtendir.

678 *Medaricü's Salikin*, 1/363

679 *El-Fetava el-Mısriyye*, 6/327

680 *Muhtasaru's Sevaik*, 540

681 *Meryem*, 19/1

682 *Şura*, 42/1-2

683 *A'raf*, 7/1

684 *Sad*, 38/75

Scanned with CamScanner

İkincisi: Müteşabih ayetlerin te'vilini ancak Allah Teâlâ bilir.

Bu iki asıldan, muhacir, ensar ve diğer sahabe ve tabiinin cahil olduğu manası çıkar. Onlar sıfatlarla alakalı ayetleri okuyup manalarını bilmediğini, sıfat ayetleriyle neyin murad edildiğini bilmedikleri ortaya çıkar. Bu mezhebin görüşüne göre Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in de sıfat ayetlerini okurken manasını bilmediği ortaya çıkar.

Ardından çok büyük bir çelişkiye düştüler. Dediler ki: 'Sıfatlarla alakalı ayet veya hadislerin zahir manası alınır. Zahirine muhalif te'vil etmek batıldır. Bununla beraber bu tür lafızların te'vilini de ancak Allah bilir!!'

Nasıl olur da sıfatlar hakkında te'vili ispat ederler de sonra da 'zahiri manası alınır' derler. Ardından bu tür lafızların te'vilini ancak Allah bilir derler?!

Bundan daha çirkin bir çelişki olabilir mi?

Bunlar, müteşabihte, bu tür nasları müteşabih olarak algılamak ve müteşabihlerin manasını da ancak Allah bilir demekte hata etmişlerdir.

Bu üç mukaddimede de hata ettiler. Bu hataya düşmelerin sebebi doğru olmayan tevillerden ve muattilenin tahrifatlarından korumaktır. Böylece kendilerine tüm kapıları kapattılar. 'Hatayı kabul etmiyoruz, doğruya da ulaşamayız' dediler. Böylece emredilen ayetler üzerinde tedebbür ve nasların manalarını akletmeyi terk ettiler. Sıfatlar hakkında inzal edilen mücerret lafızlara taabbüd ettiler. Bu lafızların, manalarını akletmeksizin, tedebbür ve tefekkür etmeksizin tevil edilmesi ve taabbüd edilmesi için inzal edildiğini zannettiler. Bu lafızları da tevil ve tahrif için açık hedef aline soktular. Nitekim tahayyül ashabı da bu tür lafızları hakikati olmayan misaller olarak algıladılar."

İbnu'l Cevzî'nin 'Şayet sizler 'hadisleri okur hakkında konuşmayız' deseydiniz size kimse bişey demezdi' sözü hakkında ise şöyle denilir;

İnkar eden ancak kendi nefsine zarar verir, ancak kendi nefsini helak eder. Batıl ehlinin inkarı ve hak ehline karşı durmaları hak ehline zarar vermez. Çünka heva ehli, zulüm, haddi aşma ve cehalet ehlidir. Siretleri belli, menheçleri açıktır. Hak ehli ise hakkı beyan etmekten kaçınmaz. Özellikle de dinin asıllarından biri olan böyle bir meselede muattile ve batıl ehlinin tepkisinden ve bunların hak ehline saldırmasından dolayı hak ehli hakkı söylemekten kaçınmaz. Kur'an ve Sünnet üzere davası bina edilmiş hak sahibi kimseye Allah Teâlâ muhakkak kendisine eziyet eden ve sal-

Scanned with CamScanner

dıran düşmanlar musallat eder. Allah *(azze ve celle)*, hak ehline karşı düşmanlık besleyen, onlara iftira atan düşmanlarının burnu yere sürtünse de dinine ve kitabına yardım edendir.

Allahım! Bu nitelikte ve mezhepte olan kimselerden sana sığınırız!

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Sıfatların zahir manasıyla almanız çirkin bir iştir' sözüne gelince, şöyle cevap verilir: Sıfatları zahir manasına hamletmek ve tahrif, ta'til, tekyif veya temsilde bulunmaksızın Allah için hakikatini ispat etmek Kur'an ve Sünnet'in gösterdiği bir yoldur.

İbnu'l Cevzî'nin 'kabih olan şey sıfatların zahir manalarıyla, mahlukatın sıfatlarına benzetmektir' demesi doğrudur. Fakat hiçbir selef alimi 'sıfatların zahiri temsildir' dememiştir. Nitekim Şeyhul İslam *'et-Tedmuriyye'*de bunun izah etmiştir.

Scanned with CamScanner

Aynı şekilde seleften hiç kimse hâlıkın sıfatlarını mahlukatın sıfatlarına benzetmemiştir. Her kim böyle bir görüşü selefe nispet ederse hata etmiş olur. Bid'at ehli, sıfatları naslara muvafık olarak ispat edenleri Müşebbihe'ye nispet ederler. Onları zahirle amel edenler diye nispet ederler. Zahir ise onlar nazarında temsil manasına gelir. Buna dikkat etmek gerekir.

Dördüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Sizler (Ahmed bin Hanbel'in) mezhebini öyle bir şeye bürüdünüz ki Hanbelî dendiğinde akla ilk gelen mücessimelik olmuştur' sözüne ise şöyle cevap verilir; İmam Ahmed'in mezhebine intisap edenlerin çoğunluğu, isim ve sıfat konusunda ve diğer konularda selef mezhebi üzerinedir. Bu konuda onların mezhebi, diğer mezheplere nispeten delillere daha yakındır. Güzel itikatlarıyla, Kur'an ve Sünnet'ten yola çıkarak, batıl te'vili, tahrifi ve ta'tili terk ederek, bid'at ehlinden uzaklaşarak, ithamlarından kaçınarak, bid'at ehlinin bid'atlerini ortaya çıkararak, bid'at perdelerini yırtarak imamlarının mezhebini süslemişlerdir. Bu nitelikte olan birini Mücessime diye isimlendirmek, kötü itikat sahibi olmaktan kaynaklanır, bid'at ve dalaletle yoğrulmuş niyetlerini ortaya çıkarmış olur. Allah'ın kendisi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları ispat edenlere, bid'at ehlinin Haşeviye, Mücessime vs gibi çeşitli yalan lakaplar takması onlara zarar vermez.

Ebu Hatim ve diğer selef ulemâsı şöyle der: "Bid'at ehlinin en belirgin özelliği, eser ehli hakkında gıybet etmesidir. Zındıkların alameti ise eser ehlini Haşevî diye isimlendirmesidir. Bu isimlendirme Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in eserlerini iptal etmektir. Cehmiye'nin en belirgin özelliği ise Ehli Sünnet'i Müşebbihe ve Nabite diye isimlendirmesidir..." Mütekaddim ve müteahhir bid'at ehlinin kitaplarına bakan birisi Ebu Hatim *(rahimehullah)*'ın söylediğinin ne kadar doğru olduğunu anlar. Kevserî, Sekkaf ve emsalleri olan Cehmîlerin kitapları selef alimlerine sövmekle, selef'i tecsimle suçlamakla ve onları Haşevî diye vasfetmekle doludur.

Sırat-ı müstakim salikleri, doğru yoldan ayrılmaz, kınayıcının kınamalarından dolayı da bu yolu terk etmezler. Bilakis kınamalar ve eleştiriler, inandığı doğru yolda daha çok mutmain olmayı, hakkı daha iyi bilmeği ve hakka daha sıkı tutunmayı arttırır.

Allâme İbn Kayyım Allah *(azze ve celle)*'nin bazı sıfatlarını zikrettikten sonra şunları kaleme almıştır: "Bizleri Mücessime diye isimlendirmenizden dolayı Allah'ın sıfatlarını nefyedecek değiliz. Aynı şekilde, Rafızilerin sahabeyi sevenleri ve onları dost edinenleri Nevasib olarak isimlendirmesinden dolayı sahabeleri sövecek değiliz. Kaderiye'nin, sıfatları ispat edenleri Cebrî diye isimlendirmesinden dolayı Rabbi-

Scanned with CamScanner

mizin kadrini düşürecek ve O'na iftira atacak değiliz. Hadis düşmanlarının bizi Haşevî diye isimlendirmesinden dolayı Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in, Allah'ın isim, sıfat ve fiillerini reddedecek değiliz. Muattile Firavunlarının Mücessime ve Müşebbihe diye isimlendirmesinden dolayı Rabbimizin sıfatlarını, uluv sıfatını, arşına istiva etmesini inkar edecek değiliz.

Eğer arşa istivayı ispat etmek tecsimse,

O halde ben mücessimeyim

Eğer sıfatları ispat etmek teşbihse,

Böyle bir teşbihten sakınmam

İstivasını, sıfatlarını veya kelam sıfatını,

İnkar etmek tenzih ise,

Böyle bir tenzihten rabbimin tevfikiyle tenzih ederim

Allah en iyi bilen ve en yüce olandır.[685]

685 *es-Sevaik*, 3/940

Scanned with CamScanner

Sekkaf, kitabın 102'nci sayfasının 18 rakamlı talikinde şöyle der: Allame İbnu'l Esir *'el-Kamil'* adlı eserinde şöyle der: "Hasan-ı Basrî *(rahimehullah)* şöyle der: "Muaviye'de dört haslet vardı. Bu dört hasletten bir tanesi bile olsa helak etmeye yeter; Sahabilerle meşveret yapmadan, fazilet sahipleri olduğu halde kılıç zoruyla ümmetin başına gelmesi, kendisinden sonra içkici, kumarcı, ipek giyen, tambur çaldıran oğlu Yezid'i halef tayin etmesi, Ziyad'ın kendi çocuğu olduğu iddiasında bulunması; halbuki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem) 'Çocuk yatağın sahibi olan kocaya aittir. Zina edene de taşla recm vardır.'* ve Hicr bin Adiy –kendisi abid sahabelerden bir tanesiydi– ve ashabını öldürmesi."

Scanned with CamScanner

Sekkaf kitabın 236'ncı sayfasına yaptığı talikte şöyle der: "Muaviye bin Süfyan, insanlara raşid halife olan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in amcasının oğluna Cuma günü minberlerde lanet ettirendir. Bu laneti de sanki Cuma hutbesinin bir erkanı haline sokmuştur. *Sahih-i Müslim*[686]'de geçen bir hadiste Sehl bin Sa'd *(radıyallâhu anhu)* hakkında şöyle geçer: 'Medine'ye Mervan ailesinden bir adam görevlendirildi. Bu adam Sehl bin Sa'd'ı çağırıp Ali'ye sövmesini emreder. Sehl *(radıyallâhu anhu)* bu teklifi reddeder. Adam 'bunu söylemeyi reddediyorsan o halde 'Allah, Ebu Turab'a lanet etsin de...' Yine de Sehl *(radıyallâhu anhu)* bunu yapmamıştır.

Ben derim ki (İbnu'l Esir): Muaviye, Muğire bin Şu'be'yi Kufe'ye vali atadığında ona şöyle dedi: "Bir hasleti terk etmeyi vasiyet etmeyi terk edecek değilim; Ali'ye sövmeyi ve zemmetmeyi terk etme." *(İbnu'l Esir, el-Kamil)*

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Bu sözlere iki açıdan cevap verilir;

Mücmel ve mufassal:

Mücmel olan cevap: Cehmî Sekkaf'tan Hasan el-Basri *(rahimehullah)*'ın Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun durumuyla alakalı sözlerinin sıhhat derecesi nedir sorulması gerekir. İbnu'l Esir'in *'el-Kamil'* adlı eserindeki sözü de kafi değildir. *el-Kamil*'de geçen Muaviye *(radıyallâhu anhu)* hakkında sözler ilim namına bir şey ifade etmez. Çünkü İbnu'l Esir, birincisi bu aktardıklarını senetle rivayet etmemiştir.

İkincisi de siyer ve tarih ehli kimseler, ister sahih olsun veya olmasın vakıf oldukları haberleri olduğu gibi zikrederler. Siyer ve tarih ehlinden çok az kimse naklettiği haberlerin doğruluğunu araştırır.

İlim ve insaf sahibi bir kimse, Hasan el-Basrî *(rahimehullah)*'tan rivayet edilen bu haberin doğru olmadığını, aksine yalan olduğunu yakinen anlar.

Bunun delili ise şudur; Hasan *(rahimehullah)*'ın bu eserini Muhammed bin Cerir et-Taberi *'Tarih'*[687] edlı eserinde rivayet etmiştir. Taberi rivayet ederken 'Ebu Muhannef, Sak'ab bin Züher'den o da Hasan el-Basri'den rivayet etmiştir' demiştir. Bu senet ise mevzu (uydurma)'dır. Ebu Muhannef –asıl adı Lut bin Yahya-: Bunun haberleri metruktur. Onun haberleriyle ancak onu tanımayanlar veya Şialar hüccet getirirler. Sahabe hakkında rivayet edilen yalan hikayelerin çoğunluğu bir tarikten rivayet edilmiştir.

686 *Sahihi Müslim*, 4/1874 (2409)

687 *Tarihu't Taberi*, 3/232

Scanned with CamScanner

Ebu Hatim *'el-Cerh ve't Ta'dil'*[688] adlı eserinde 'Ebu Muhannef'in hadisleri metruktur' demiştir.

İbn Main 'Ebu Muhannef'in rivayetleri önemsizdir' demiştir.

İbn Adi *'el-Kamil'*[689] adlı eresinde: "İbn Main'in bu söylediği imamların sözlerine muvafıktır. Çünkü Lut bin Yahya hem künyesiyle hem de ismiyle meşhurdur. Selef-i salihin hakkındaki haberleri rivayet eder. Şia olduğu için Selef-i Salihin'e dil uzatması uzak bir ihtimal değildir.

Darekutni 'Ebu Muhannef zayıftır' demiştir.

Zehebi, *Siyeru Alemin Nübela*, 3/419: "Ebu Muhannef, haberleri rivayet eder, ona güvenilmez...' demiştir. Bu eserin batıl, uydurma olduğu ortaya çıktığına göre, bu eserle istidlalde bulunarak değerli sahabi Muaviye bin Ebi Süfyan *(radıyallâhu anhu)*'nun değerini düşermeye çalışmak en büyük dalalet ve sapkınlıktır. İşte bu faydalı ilimden iflas etmiş kişinin azığıdır. Davasına, batıllığına ve fücuruna destek verecek bir delil bulamadığı zaman hemen yalan ve iftiraya başvurur. Sahabeye iftira atmak, sahabenin söylemediği bir şeyi söylemiş gibi yapmaktan daha büyük yalan ve iftira olabilir mi?

Sika İmam Ebu Zur'a *(rahimehullah)*: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sahabelerinden birini noksanlıkla itham eden birini gördüğünde bil ki o zındıktır. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* indimizde haktır. Böyle kimseler, şahitlerimize cerhte bulunarak böylece Kur'an ve Sünnet'i yok etmek istiyorlar. Böyle kimseleri cerh etmek daha evladır. Çünkü bunlar zındıktır." *(Hatib, el-Kefalet)*[690]

Müslümanlar, Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun bu ümmetin başına gelen en faziletli sultanlardan olduğuna ittifak etmişlerdir.[691]

Muaviye *(radıyallâhu anhu)* Mekke'nin fethinde Müslüman olanlardandır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile beraber çeşitli gazvelere katılmıştır. Bu gazvelerden bir tanesi de Huneyn gazvesidir. Allah *(azze ve celle)* Kur'an'da Huneyn gününde Rasûlü'ne ve Mü'minlerin üzerine sekine indirdiğini bildirmiştir. Muaviye *(radıyallâhu anhu)* da Huneyn gazvesine şahit olmuş, üzerine sekinet inenlerden olmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Andolsun ki Allah, birçok yerde (savaş alanlarında) ve Huneyn savaşında size yardım etmişti. Hani çokluğunuz size kendinizi beğendir-**

688 *el-Cerh ve't Ta'dil*, 7/182

689 *El-Kamil*, 6/2110

690 *El-Kefale*, 97

691 Bk: Şeyhul İslam İbn Teymiye, *el-Fetava*, 4/478

Scanned with CamScanner

miş, fakat sizi hezimete uğramaktan kurtaramamıştı. Yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonunda (bozularak) gerisin geri dönmüştünüz. Sonra Allah, Rasûl'ü ile müminler üzerine sekînetini (sükûnet ve huzur duygusu) indirdi, sizin görmediğiniz ordular (melekler) indirdi de kâfirlere azap etti. İşte bu, o kâfirlerin cezasıdır."[692]

Muaviye *(radıyallâhu anhu)* kendisinden önce geçenlerin izini takip etmiş, onların siretini örnek almış ve en güzel bir şekilde onlara tabi olmuştur. Allah Teâlâ önceden geçenlerden (sahabelerden) ve onlara en güzel bir şekilde tabi olanlardan razı olmuştur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"(İslâm dinine girme hususunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük kurtuluştur."**[693] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: **"Muhammed Allah'ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, ekicilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelendirir. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükâfat vâdetmiştir."**[694]

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* bu ayet hakkında şöyle demiştir: "Bu ayet mutlak olarak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile beraber iman edenleri kapsar."[695]

Ben derim ki (Şeyh Ulvan); Bu ayet ve bir önceki ayette bütün sahabelerin fazileti, onları sevmek gerektiğini, onlara ihtiram gösterilmesi gerektiği ve kalpleri onlara ısındırmak için sadece güzelliklerinden bahsedilmesi gerektiği hükmü ortaya çıkar. Sahabenin yaptığı hatalardan el çekmeyi, konuşmamayı, aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda dilimizi tutmak gerektiği ortaya çıkar. Böylece kalpler onlardan nefret etmez. Sahabelere düşman olan, onlara buğzeden, söven, kusurlu bulan veya sahabelerden herhangi birini kusurlu bulanları cezalandırmak gerektiği ortaya çıkar.

---

692 *Tevbe*, 9/25-26

693 *Tevbe*, 9/100

694 *Fetih*, 48/29

695 Bk: İbn Teymiye, *el-Fetava*, 4/463

Scanned with CamScanner

Bu iki ayette ve diğer ayetlerde Rafızilerin sapkınlıkları, pislikleri ve Kur'an ve Sünnet'ten ne kadar uzak oldukları ortaya çıkar. Nitekim birçok ilim ehli onları tekfir etmiştir.

İmam Malik *(rahimehullah)* ليغيظ بهم الكفار **"kâfirleri öfkelendirir"**[696] ayetinden Rafızilerin küfrünü ortaya çıkarmıştır.

İbn Kesir *(rahimehullah)* tefsirinde bu ayet hakkında şöyle demiştir: "Çünkü Müslümanlar kafirleri öfkelendirir. Her kim sahabeye öfkelenirse, bu ayetten dolayı kafir olur."

Bir grup alim bu görüşe muvafık olmuştur.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Akidetu'l Vasıtiyye'* adlı eserinde şöyle demiştir: "Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in asıllarından bir tanesi de şudur: Kalpleri ve dilleri Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabına karşı selamettedir. Nitekim Allah Teâlâ onları şu şekilde vasfetmiştir: **"Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin!"**[697]

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Rafıziler ve onların mesleğinde olan batıl ve ilhad ehli, Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in, sahabeye ihtiram etme gerekliliği, onların sövmemek, kınamamak ve yaptıkları yanlışları zikretmemek gerektiğine dair mezhebine muhalefet etmişlerdir. Allah *(azze ve celle)* ise, bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma dediklerini haber verir. Rafıziler ise cehalet, sapkınlık ve kötü itikatlarından dolayı sahabeye lanet okur ve onlara söverler. Halbuki onlar için istiğfarda bulunmakla emrolunmuşlardı. Ancak onlar Kur'an ve Sünnet'e muhalefet ettiler, hevalarına tabi oldular.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'Zadu'l Mead'*[698] adlı eserinde şöyle der: "Bu nedenle Malik, İmam Ahmed ve diğer İslam alimleri Rafızilerin fey malından haklarının olmadığını, çünkü onların muhacir, ensar ve onlardan sonra gelip 'Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla' diyenlerde olmamış-

696 *Fetih*, 48/29
697 *Haşr*, 59/10
698 *Zadu'l Mead*, 5/869

Scanned with CamScanner

tır. Bu görüş Medine alimlerinin görüşüdür. Şeyhul İslam İbn Teymiyye bu görüşü tercih etmiştir. Kur'an, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in fiili ve hulefa-i raşidinin fiiliyatı buna delalet eder."

Şu zamanda Rafızilerin önceden geçen sahabelere karşı tuğyanları daha da artmış, küfürleri çoğalmış, Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'dan açıkça teberri etmişlerdir. Bununla beraber birçok kişi bunlara kaşı mütesahil davranmış, makam peşine düşmüşlerdir. Peki din nerede kaldı? Nerede kaldı el-vela ve'l bera akidesi? Onlara kılıç çekmek nerede kaldı? İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn. Din başta olduğu gibi tekrar garip bir hale döndü. Bid'at ve fücur ehli bid'atlerini ve fücurlarını açıktan işlemeye başladı. Ümmetin en hayırlı kimselerine sövmeye başladılar. Değerlerini düşürmek için onlara iftiralar atıyorlar. Allah Teâlâ yardımcımız olsun.![699]

Velhasıl Muaviye bin Süfyan *(radıyallâhu anhu)* fazilet sahibi sahabilerden olup ona muhabbet duymak, ihtiram etmek ve dost benimsemek vaciptir.

Muaviye ve Ali *(radıyallâhu anhumâ)* arasında olan olaylar ise, selef alimlerinin birçoğunun bu konudaki görüşü aralarında çıkan anlaşmazlıktan elini ve dilini tutmaktır.

Ehli Sünnet, Ali bin Ebu Talib *(radıyallâhu anhu)*'nun Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'ya nazaran hakka daha yakın olduğuna delalet eder. Ancak bu durum Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun konumunu ve faziletini yok saymaz. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Bir hakim hükmedeceği zaman ictihad edip hükmederse; doğruya isabet ederse kendisine iki ecir vardır. Hataya isabet ederse bir ecir vardır."* Şeyhayn ve diğer hadis alimleri Amr bin As *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

---

699 Allame İbn Kesir *(rahimehullah)* ***el-Bidaye ve'n Nihaye***, 14/310' adlı eserinde mü'minleri sevindiren münafıkları öfkelendiren çok önemli bir kıssa zikretmiştir. İbn Kesir *(rahimehullah)* H.666 havadisleri hakkında şöyle der: "Ayın on yedisi Perşembe günü adı Muhammed bin İbrahim eş-Şirazi olan bir adam Emevi Camii'nde Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'ya söverken yakalanıp Maliki olan Cemaluddin el-Müsellati'nin yanına götürülür. Kadı onu tövbeye çağırır sonra da dövme cezası verilir. Kendisine ilk vurulduğunda adam 'Allah'tan başka ilah yoktur Ali, Allah'ın velisidir' der. İkinci kez vurulduğunda adam Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'ya söver. Bunun üzerine halk onu alıp yaralayacak şekilde dövmeye başlarlar. Neredeyse adam ölecek dereceye gelmişti. Kadı insanların durmasını istedi ancak bunun başaramadı. Rafızi olan adam bu sefer sahabelere lanet okuyarak 'sahabeler dalalet üzereydiler' demeye başladı. Bunu söyledikten sonra adam Sultan naibinin huzuruna çıkartıldı. Adamın 'Sahabeler dalalet üzereydiler' söylediğine şahitlik edildi. Kadı bu sefer kanının akıtılması hükmünü verdi. Adam beldenin en işlek yerine götürülüp boynu vuruldu. İnsanlar da onu ateşe verdi. Adam, Ebu Ömer medresesinde eğitim almış daha sonra Rafızi olmuştu. Hanbeli ona kırk gün hapis cezası verdi. Ancak hapis bir fayda vermemişti. Adam her gittiği yerde sahabelere sövüyordu. Ta ki Emevi Camii'nde mezhebini izhar etmiş, bu hareketi ölümüne sebep olmuştu."
Günümüz kadıları bu şekilde hükmetse ne güzel olurdu. O gün o adama verilen hüküm günümüz Rafızilerine verilseydi ne güzel olurdu. Günümüz Rafızilerinin küfrü, o gün öldürülen Rafızi'nin küfründen daha büyüktür. İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn.

Scanned with CamScanner

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Akidetu'l Vasitiyye'* adlı eserinde Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in bazı usüllerini zikretmiş ve şöyle demiştir[700]: "Sahabiler arasında çıkan anlaşmazlığa karışmaz, dillerini tutar ve şöyle derler: "Sahabilerin hataları hakkında rivayet edilen bu eserlerden bazıları yalan, bazıları ziyadeleştirilmiş, bazıları eksik anlatılmıştır. Sahih olanı ise sahabelerin bu anlaşmazlıklarda mazur görülmeleridir; ya ictihad edip doğruya isabet etmişlerdir, ya da ictihad edip ictihatlarında hataya isabet etmişlerdir.

Ehli Sünnet bununla beraber sahabilerin büyük veya küçük günahtan masum olmadığına itikat eder. Bilakis sahabilerin de günah işleyebileceğine inanır. Sahabiler, bir hata yapmışsa da imana ilk girmeleri ve faziletleriyle kendilerinden sadır olan günahlar affolunmuştur. Hatta kendilerinden sonra gelenlerden affolunmayan hatalar, sahabiler için affolunmuştur. Çünkü sahabilerin yaptığı seyyielerini yok edecek hasenatları, kendilerinden sonra gelenler yapamamıştır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sahabilerin en hayırlı asır olduklarını, sahabilerin bir müd miktarınca yaptığı sadaka, kendilerinden sonra gelecek Uhud Dağı kadar altın tasadduk etmesinden daha hayırlı olduğunu söylemiştir. Ayrıca şayet sahabilerden bir günah sadır olmuşsa, o günahtan tövbe etmiş veya o günahı yok edecek hasenatlar işlemiş veya İslam'a girme önceliğinden dolayı affedilmiş veya şefaate en hak sahibi olmaları açısından Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şefaatine nail olmuş veya işlediği günaha keffaret olacak musibetlerle imtihan olmuşlardır.

Günahlar hakkında durum böyleyse, ictihad mahalli olan durumlar nasıl olur; ya doğruya isabet etmiş dolayısıyla iki ecir almışlardır veya ictihadlarında hataya isabet etmişler dolayısıyla bir ecir almışlardır. Hata bağışlanan bir şeydir.

Ayrıca sahabilerin inkar edilen/hoş görülmeyen fiileri, Allah'a ve Rasûlü'ne iman etmeleri, Allah yolunda cihad ve hicret etmeleri, yardım, faydalı ilim ve salih amel-ler gibi mehasinleri ve faziletleri yanında çok basit kalır.

İlim ve basiretle sahabilerin siretlerine ve sahip oldukları faziletlerine bakan birisi, onların peygamberlerden sonra en hayırlı kimseler olduğunu, bir benzerleri görülmediğini, ümmetler içerisinde var olan en hayırlı nesil olduklarını yakinen anlar."

İkinci vecih: Sekkaf'ın İbnü'l Esir'den Muaviye *(radıyallâhu anhu)* hakkında aktardığı 'Muaviye meşveretsiz halifeliği devraldı. Halbuki o zamanlar sahabiler vardı...' nakli hakkında daha önce söylediğimiz gibi Hasan el-Basri *(rahimehullah)* böyle bir şey söylememiştir. Bu rivayet ihtilaflı olup yalanlanmıştır.

700 Şeyhul İslam İbn Teymiye, *el-Fetava*, 3/154-155

Scanned with CamScanner

Ayrıca bu Muvaviye *(radıyallâhu anhu)* hakkında söylenen bir yalandır. Yalan imanın zıddıdır. Sahabe hakkında yalan söylemek, başkaları hakkında yalan söylemek gibi değildir. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim bir mümine iftira atarsa, söylediği şeyden tövbe edinceye kadar onu cehennemliklerin bulunduğu irin çukuruna atar."* Bu hadis sahihtir. Ebu Davud ve diğer hadis alimleri Abdullah bin Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Ebu Davud ve diğer muhaddislerin Müstevrid *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Her kim bir Müslümanın ırzına dil uzatması karşılığında bir şey yerse, Allah Teâlâ da ona mukabil cehennemde mislini yedirir. Her kim bir Müslümanın ırzına dil uzatmak karşılığında bir elbise giyerse Allah Teâlâ da karşılığında ona cehennem ateşini giydirir. Her kim de gösteriş ve riya da bulunursa Allah Teâlâ da kıyamet günü yaptığı bu gösteriş ve riyasını herkese gösterir."*

Muaviye *(radıyallâhu anhu)* halifelik makamını iddia edildiği gibi meşveretsiz almamıştır. Hasan bin Ali *(radıyallâhu anhumâ)* ona halifeliği teslim etmiş ve ona biat etmiştir. Hasan *(radıyallâhu anhu)* böyle yaparak Müslümanların kanının akıtılmasının önüne geçmiştir. Muaviye ve Hasan *(radıyallâhu anhumâ)* ikisi de ordusuyla beraber yola çıkmış fakat –elhamdulillah- aralarında savaş çıkmamıştır. Bu yıla da insanların bir araya toplanmasından dolayı 'Âm'ul Cemaat/Cemaat yılı' denmiştir.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Hasan bin Ali *(radıyallâhu anhumâ)* hakkında şöyle söylemiştir: *"Umulur ki Allah onun vesilesiyle iki Müslüman grubun arasını ıslah eder."* Buhari, Ebu Bekre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *'el-Fetava'*[701] adlı eserinde şöyle der: "Bu hadis, Hasan *(radıyallâhu anhu)* ve ashabının mü'min olduğu gibi Muaviye *(radıyallâhu anhu)* ve ashabının da mü'min olduğuna delalet eder. Hasan *(radıyallâhu anhu)*'nun yaptığı Allah Teâlâ ve Rasûlü katında övülen, razı olunmuş bir ameldi."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Hasan *(radıyallâhu anhu)* halifeliği Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'ya teslim etmesiyle -Allah'a hamdolsun- büyük hayırlara vesile olmuştur.

Şeyhul İslam İbn Teymiyye *(rahimehullah)*, *el-Fetava* (6/232) adlı eserinde şöyle der: "Müslüman melikler içerisinde, karşılaştırma yapıldığında Muaviye *(radıyallâhu anhu)* en hayırlısıdır..."

---

701 *El-Fetava*, 4/467

Scanned with CamScanner

Velhasıl her kim Muaviye *(radıyallâhu anhu)* bu ümmetin başına kılıç zoruyla, meşveretsiz olarak geçmiştir derse cahilliğinden demiştir. Bu iftiranın Rafızilerden çıktığı uzak bir ihtimal değildir. Böyle yaparak Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'ya saldırmak istemişlerdir. Çünkü onlar yalancı ve iftiracı kimselerdir. Hatta onlar masum kimselere en çok iftira atanlardır.

Üçüncü vecih: Abid sahabilerden biri olan Hucr bin Adiy *(radıyallâhu anhu)*'yu öldürmesi' sözüne gelince iki açıdan buna cevap verilebilir:

Birincisi: Hucr *(radıyallâhu anhu)*'nun sahabi olması hakkında alimler ihtilaf etmişlerdir. Bazıları sahabe olduğunu söylemiştir ki İbn Sa'd gibi birçok ilim ehli onun sahabi olduğunu söylemiştir.

İkincisi: Hucr *(radıyallâhu anhu)* sahabi değildir. Onun sahabi olduğuna dair sarih bir delil yoktur. İbn Kesir *(rahimehullah)* *'el-Bidaye ve'n Nihaye'*[702] adlı eserinde Ebu Ahmed el-Askeri'nin şöyle dediğini aktarır: "Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun Hucr *(radıyallâhu anhu)*'yu öldürdüğüne dair olan rivayetler munkatıdır." Bu rivayetler Fesevi'nin *'el-Marifet ve't Tarih'* adlı eserinde ve Hakim, *'Müstedrek'* adlı eserinde ve daha birçok eserde tahric edilmiştir.

Bunlardan bir tanesi Hakim'in *Müstedrek*[703] adlı eserinde İsmail bin Aliye, Hişam bin Hisan'dan o da İbn Sirin'den yaptığı şu rivayettir: Ziyad hutbesini uzatır. Hucr bin Adi (*radıyallâhu anhu*) ise 'namaz vakti geldi' der. Ziyad ise hutbesine devam eder. Hucr *radıyallâhu anhu)* 'namaz vakti geldi' der ve eliyle çakıl taşlarına vurur. Bunun üzerine insanlar da elleriyle çakıl taşlarına vururlar. Ziyad hutbesini kesip namaz kıldırır. Ardından Muaviye *radıyallâhu anhu)*'ya bu durumu bildiren bir mektup yazar. Muaviye *radıyallâhu anhu)* ise cevap mahiyetine bir mektup yazarak Hucr *radıyallâhu anhu)*'yu kendisine göndermesini ister. Hucr *radıyallâhu anhu)* Muaviye *radıyallâhu anhu)*'nun huzuruna çıktığında 'Esselamu aleyke ey Emirül Müminin!' der. Muaviye *(radıyallâhu anhu)* 'Emirül müminin ben miyim? Seni affetmeyeceğim' der ve öldürülme emrini verir. Hucr *(radıyallâhu anhu)*'yu alıp götürürlerken Hucr *(radıyallâhu anhu)* iki rekat namaz kılması için onlardan müsaade ister. Onlar da kendisine izin verirler. Hucr *(radıyallâhu anhu)* iki rekat namaz kıldıktan sonra 'prangalarımı çözmeyin, kanımı yıkamayın ve beni kanlı elbiselerimle defnedin. Çünkü ben bu şekilde davacı olacağım' der. O şekilde öldürülür.

---

[702] *El-Bidaye ve'n Nihaye*, 8/50

[703] *Müstedrek*, 3/469

Scanned with CamScanner

Hişam: 'Muhammed bin Sirin'e şehid hakkında sorulduğunda Hucr *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini zikreder.' Bu senet sahihtir.

Bir başka rivayette şöyle geçer: "Muaviye *(radıyallâhu anhu)* Medine'ye geldiğinde Aişe *(radıyallâhu anhâ)*'nın yanına gider. Aişe *(radıyallâhu anhâ)* 'Hucr'a ne oldu' diye sorar. Muaviye *(radıyallâhu anhu)*: 'Ey Mü'minlerin annesi! İnsanların salahiyeti için bir adamın öldürülmesini, insanların ifsadını ihya etmekten daha hayırlı buldum' der.[704]

Bu esere bakıldığında Muaviye *(radıyallâhu anhu)* Hucr *(radıyallâhu anhu)*'yu insanlar arasında fitne çıkarma korkusundan dolayı öldürdüğü ortaya çıkıyor. Muaviye *(radıyallâhu anhu)* müctehiddir. Eğer bu hükmünde doğruya isabet etmişse iki ecir alır. Hataya isabet etmişse bir ecir alır. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den bu konuda *Sahihayn* ve diğer hadis kitaplarında Amr bin As *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayetler varid olmuştur.

Sekkaf'ın Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'yu eleştirmesi ve ta'n etmesi en büyük zulümdür. Çünkü Muaviye *(radıyallâhu anhu)* hatalı olsa bile, onun misali Halid bin Velid *(radıyallâhu anhu)* misali gibidir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* Halid bin Velid *(radıyallâhu anhu)*'yu Beni Cuzeyme'e göndermiş, Halid *(radıyallâhu anhu)* onları İslam'a davet etmiştir. Ancak Beni Cuzeyme 'اسلمنا' 'bizler müslüman olduk' yerine 'صبأنا' 'bizler sabii olduk' dedikleri için Halid *(radıyallâhu anhu)* bazılarını öldürdü, bazılarını da esir aldı. Bu olay üzerine Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* iki defa *'Allahım! Ben, Halid bin Velid'in yaptığından beriyim'* demiştir. Bu hadis Buhari'de geçer, Abdullah bin Amr *(radıyallâhu anhu)* hadisidir.

Bir diğer örnek Usame bin Zeyd *(radıyallâhu anhu)*'dur. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* onu Hirka'ya gönderir. Usame *(radıyallâhu anhu)*: 'Ben ve ensardan biriyle beraber bir adama rastladık. Adam 'La ilahe illallah' deyince ensarlı onu öldürmekten el çekti. Ancak ben mızrağımla onu öldürdüm. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yanına gelip kendisine durum arz edilince *'Ey Usame! 'La ilahe illallah' diyen birini mi öldürdün?'* dedi. Ben de 'adam kendini kurtarmak için La ilahe illallah dedi' dediğim halde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem) 'Sen La ilahe illallah diyen birini mi öldürdün'* diye soruyordu. Bu soruyu o kadar tekrar etti ki keşke bugünden önce Müslüman olmamış olsaydım diye temenni ettim.' *Sahihayn* hadisidir.

704 İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n Nihaye*, 8/50: "Ahmed Affan'dan o da İbn Aliye'den o da Eyyüb'den o da Abdullah bin Ebi Müleyke ve diğerlerinden rivayet etmiştir."

Scanned with CamScanner

Bir diğer örnek de Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ashabından oluşan bir gruptur. Koyunlarını güden bir adamın yanlarından geçerken adamın koyunlarını alıp Allah Rasûlü *(radıyallâhu anhu)*'e getirdiler. Bunun üzerine Allah Teâlâ şu ayeti inzal buyurdu: **"Ey iman edenler! Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayıp dinleyin. Size selam verene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek «Sen mümin değilsin» demeyin. Çünkü Allah'ın nezdinde sayısız ganimetler vardır. Önceden siz de böyle iken Allah size lütfetti; o halde iyi anlayıp dinleyin. Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır."**[705]

Bu hadisi Ahmed, Tirmizi ve diğer muhaddisler Semmak, o da İkrime'den o da İbn Abas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir. Semmak'ın İkrime'den yaptığı rivayet muzdaribtir. Ancak Buhari ve Müslim'de bu hadisin şahitleri vardır.[706]

Usame, Halid ve bir grup sahabinin yaptığı şeyler ictihad yoluyla yapılmıştır, yoksa heva, asabiyet ve zulümden dolayı yapılmamıştır.

Bu ümmet, yaptığı hatadan affolunmuştur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Rabbimiz unutur veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma."**[707] *Sahih-i Müslim*'de geçen İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun merfu hadisinde şöyle geçer: "Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurdu: '(Bakara suresinde geçen) Bu isteğinizi yerine getirdim."[708]

Yapılan bir hata için böyleyse durumu belli olmayan, işin gerçeğinin bilinmediği durumlar için nasıldır?

Muaviye *(radıyallâhu anhu)* için söylenebilecek en düşük ihtimal hata eden bir müctehiddir denilebilir. Bu durumda olan biri için günahkardır denmez. Adaleti ve insanlara olan merhameti avam ve havas arasında meşhurdur. Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'ya ta'n eden çerçöp Rafızilere itibar edilmez.

705 *Nisa*, 4/94

706 *Fethul Bari*, 8/258, *Müslim*, 3025

707 *Bakara*, 2/286

708 Nevei, *Şerhu Sahih-i Müslim*, 2/146

Scanned with CamScanner

Dördüncü vecih: Sekkaf'ın 'Muaviye bin Ebi Süfyan, insanlara Raşid halifelerden olan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in amcasının oğluna Cuma günleri minberlerde lanet okutturmayı sünnet haline getirendir..." sözü hakkında şöyle cevap verilir; Bu iddia sahih bir nakle ihtiyaç duyar. Sekkaf, bu konuda böyle bir hüccet belirtmemiştir. Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun siretini okuyan birisi bu naklin ona atılmış bir iftira olduğunu bilir. Çünkü Rafıziler, Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'yu kınayan hadisler ve hikayeler uydurmuşlardır.

İlginç olan şu ki Rafıziler Ali *(radıyallâhu anhu)*'ya sövülmesine razı olmaz, biz de buna razı olmayız. Bununla birlikte Rafıziler Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'ya söver, onlara lanet okurlar. Hangisi daha kötüdür; Ali *(radıyallâhu anhu)*'ya sövmek mi yoksa Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'ya mı? Sekkaf ise yalan hikayelerle Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'ya ta'n eder, anacak her ne kadar Rafızilerin Ebu Bekir ve Ömer *(radıyallâhu anhumâ)*'ya sövmelerine razı olmasa bile bu konuda Rafızilere ta'n etmez.

Bazı alimler –bazı tarih kitaplarda zikredildiği gibi- Ali ve Muaviye *(radıyallâhu anhumâ)* arasında savaş olduğu gibi lianın da olduğunu zikreder. Ali *(radıyallâhu anhu)* hayatına baktığımızda kendisi vefat ettikten sonra Muaviye *(radıyallâhu anhu)* tarafından insanlara minberlerde lanet okutmasından ziyade kendisi lanet okuduğu geçmez.

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(radıyallâhu anhu)* *'el-Minhac'*[709] adlı eserinde Rafızilerin sözlerine cevaben şunları zikreder: "Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'nun Ali *(radıyallâhu anhu)*'ya lanet okumasına gelince; iki taraf arasında savaş çıktığı gibi lianda olmuştur. İki taraf arasında birbirlerinin reislerine dualarında lanet okumuştur. Elle savaşmak, dille lanetleşmekten daha tehlikelidir. Tüm bunlar ister günah olsun ister doğru veya yanlış ictihad olsun, tevbe, günahları yok eden hasenatlar, günahlara keffaret olan musibetler ve diğer ameller vesilesiyle Allah'ın mağfiretine ve rahmetine nail olmuşlardır..."

Beşinci vecih: Sekkaf'ın 'Muaviye, Muğire bin Şu'be'yi Kufe'ye vali olarak atayınca ona 'sana olan vasiyetimi terk etme 'Ali'yi zemmetmeyi ve kınamayı terk etme' sözüne şöyle cevap verilir: Bu da Rafızilerin uydurduğu bir şeydir. İbn Cerir tarih kitabında[710] şöyle der: "Rafızilerin ne sarih bir aklı, ne sahih bir nakli, ne makbul bir dini ne de düzgün bir dünyaları vardır. Bilakis onlar en cahil ve en yalancı bir kavimdir. Dinlerinde her türlü zındık ve mürted vardır. Aynı şekilde Hristiyan, İsmaili ve diğer taifelerden de onların dininde mevcut. Onlar, ümmetin en hayırlı kimselerine düşmanlık besliyor, Allah'ın düşmanı olan Yahudi, Hristiyan ve müşrikleri dost edi-

709 *El-Minhac*, 4/468

710 *Tarihu't Taberi*, 3/218

Scanned with CamScanner

niyorlar. Ümmetin en hayırlılarını müdafaa eden mütevatir haberlere inanmıyor, yalan olduğu bilinen uydurma haberlere inanıyorlar. Onları en iyi tanıyan Şa'bi'nin de dediği gibi onlar 'Dört ayaklı hayvanlardan olsalardı eşek, uçan hayvanlardan olsalardı akbaba olurlardı.' Bu nedenle onlar, en şaşkın ve en iftiracı kimselerdir. Mesela Muaviye *(radıyallâhu anhu)* hakkında söyledikleri iftiralar gibi. Halbuki Muaviye *(radıyallâhu anhu)* tevatür yoluyla sabittir ki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* başkasını emir tayin ettiği gibi onu da tayin etmiştir. Allah Rasûlü ile beraber cihad etmiş, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yanında emin biri olup vahiy katipliği yapmıştır. Vahiy katipliği yaparken Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ona ithamda bulunmamıştır. İnsanları en iyi bilen, Allah'ın diliyle ve kalbiyle hakkı söylettirdiği Ömer bin Hattab *(radıyallâhu anhu)* onu vali olarak tayin etmiş, valiliğinde ithamda bulunmamıştır..."

Scanned with CamScanner

Sekkaf kitabın 103. sayfasında der ki: 'Hanbeliler arasında Ehli Beyt'e buğz etme veya onlara ihtiram etmeme yaygındır. Muaviye taifesini dost edinme veya örümcek ağından daha basit hüccetlerle Muaviye'yi destekleme meşhurdur. Allah Teâlâ nurunu tamamlamıştır. Bizler bu günlerde Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Ehli Beyt'ine intisap etmekle iftihar eden özellikle de Efendimiz Ali ve Fatıma *(radıyallâhu anhumâ)*'nın çocukları olan Hasan ve Hüseyin *(radıyallâhu anhumâ)*'nın ehlinden olmakla iftihar edenleri görüyoruz. Allah'a hamdolsun ki Muaviye ve zürriyetiyle iftihar eden kimseyi daha görmedik..."

Sekkaf'ın bu sözlerine şöyle cevap verilebilir: "Böyle bir şeyi ancak cahil biri söyler. Cehmiye'nin tamamı cahildir zaten. Ehli Sünnet'e Nâsıbî[711] diyen Rafiziler

711 Sözlükte "bir şeyi ortaya dikmek; birine karşı kötülük ve düşmanlık besleyip bunu izhar etmek" anlamındaki nasb kökünden türeyen nâsıbe kelimesi "kin ve düşmanlık besleyenler" mânasına gelir (Lisânü'l-'Arab, "nṣb" md.). Nâsıbe (nâsıbiyye, nevâsıb), İmâmiyye Şiası literatüründe Hz. Ali'ye, evlâtlarına ve taraftarlarına karşı olan zümrelere verilen bir isimdir.
İmâmiyye Şiası, fikirlerine muhalefet edilmesi ve kendilerine karşı takıyye uygulanması gereken muhaliflerini "ehl-i hilâf" diye belirtir. Ehl-i hilâf içinde muhalefetleri ileri durumda olanlara nâsıbe denilir. Bunlar genellikle Hâriciler ve Emeviler olarak düşünülürse de zaman zaman kapsamın genişletilerek ehl-i hilâfın tamamını içine aldığı görülür. Bazı Şii müellifleri, yetmiş üç fırkaya ayrılacağı bildirilen İslâm ümmetinin Şia ve Ehl-i sünnet olmak üzere iki ana fırkada toplanabileceğini, her ikisinin de iyi ve kötü olmak üzere iki isimle anılabileceğini belirterek "Ehl-i sünnet" tabirinin aslında güzel bir adlandırma olup mensupları kendilerini bununla anarken muhaliflerinin onları nâsıbe diye isimlendirdiğini ifade eder (Murtazâ Dâî Haseni Râzî, s. 28, 208, 209). Buna göre Ehl-i sünnet'in tamamının nâsıbe kapsamı içinde yer alması gerekir. Ancak muhaliflerini ehl-i hilâf ve özellikle Ehl-i sünnet'i "âmme" olarak isimlendiren Şii âlimlerinin çoğu, Şia'nın Râfıza (Revâfız) diye adlandırılmasına benzeyen bu görüşe itibar etmemiştir. Diğer taraftan imamın nasla tayin edilmesi gerektiğini belirten Şii görüşü karşısında imâmetin seçimle (biat) gerçekleşeceğini ileri sürenlerin nâsıbe diye anıldığı, ayrıca, "Kişinin Sünni olması için Ali'den nefret etmesi gerekir" diyerek Zeyd b. Ali'ye karşı mücadele edenlerin de nevâsıb ismini aldığı belirtilmekteyse de (M. Cevâd Meşkûr, s. 513) bunlardan ilki nâsıbeyi umumileştireceği, diğeri de Zeyd b. Ali zamanında Ehl-i sünnet kavramının henüz yerleşmemiş olduğu gerekçesiyle kabul görmemiştir. "Yemin ederim ki bize harp ilân eden nâsıb, sevmediğimiz şeyleri yüzümüze karşı söyleyen kimseden daha çok sıkıntı vermez" meâlinde Ca'fer es-Sâdık'a nisbet edilen bir ifadeden (Küleynî, II, 222-223) nâsıb veya nâsıbînin "imamlara ve onların aile fertlerine karşı düşmanlık besleyen ve mücadeleye kalkışan kimse" anlamında kullanıldığı anlaşılır. Bu telakkiye göre başka fırkalara mensup da olsa düşmanlık beslemeyen, kin ve intikam arzusu duymayanlar nâsıbe kavramı içinde yer almaz.
Şii hadis mecmualarında nâsıbeye dair bilgi verilirken peygamberlerin ve Şii müminlerin cennetin çamurundan, nâsıbenin ise kokmuş balçıktan yaratıldığı (a.g.e., II, 3), nâsıbi ile karşılaşılıp tokalaşmak zorunda kalındığında elin yıkanmasının gerektiği (a.g.e., II, 650), aç kalan bir müminin nâsıbiye gidip yemek istemesinin açlıktan ölmesinden daha kötü olduğu (a.g.e., II, 204), Allah için iyilik yapan bir müminin âhirette, kendisine daha önce iyilik yapmış olan nâsıbiler dışındaki bütün çevresini cehennemden çıkaracağı (a.g.e., II, 197-198) gibi değerlendirmeler özellikle Ca'fer es-Sâdık'a izâfe edilmiştir. Şii fakihleri de fıkıh kitaplarının çeşitli bölümlerinde nâsıbeyle ilgili hükümler vazetmişlerdir. Buna göre bir nâsıbînin elini soktuğu su necis sayıldığı için kullanılmaz, ayrıca onun arkasında namaz kılınmaz, nâsıbînin cenazesi yıkanmaz. Zekât ve sadaka-ı fıtır nâsıbîye verilemeyeceği gibi bir Şii'nin -babası dışında- herhangi bir nâsıbînin yerine haccetmesi de câiz görülmemiştir. Şii bir erkek nâsıbi bir kadınla evlenemez, durum evlendikten sonra anlaşılırsa boşanması gerekir. Köle âzat etmek övgüye lâyık

Scanned with CamScanner

de Cehmiye'den daha cahildir. Ebu Hatim *(rahimehullah)* şöyle der: "Rafızîliğin alameti, Ehli Sünnet'i Nasibe diye isimlendirmesidir...' Her kim değerli sahabi Muaviye *(radıyallâhu anhu)*'yu savunur ve ırzını muhafaza eder, Rafızilerin onun hakkında söylediği sözlerden nefret eder, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* zamanındaki konumuyla kabul eden kimseye, dalalet ehli tarafından Nâsıbî yaftası takılır.

Sekkaf'ın 'Bizler bu günlerde Allah Rasûlü *((sallallahu aleyhi ve sellem))*'in ailesine intisap etmekle iftihar eden kimseleri görüyoruz' sözüne gelince kuşku yok ki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in nesebi çok değerli bir nesebtir. Bu nesebe intisap etmek şereftir. Fakat Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ailesine intisab etmek, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in gösterdiği yola muhalefet eden kimseye bir fayda vermez. Nitekim Allah Rasûlü şöyle buyurmuştur: *"Ameli kendisini geri bırakan kimseyi nesebi ilerletmez."* Müslim[712], Ebu Salih, Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Amel olmadan Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ailesine intisab etmek fayda verseydi, Ebu Talib, Ebu Leheb ve küfür üzere ölen diğer kafirlere fayda verirdi. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Sûr'a üfürüldüğü zaman, (işte) o gün ne aralarında soy sop yakınlığı kalacak, ne de birbirlerini arayıp soracaklardır. Artık kimin tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse, işte onlar da kendilerini ziyana uğratanların ta kendileridir. Onlar cehennemde ebedî kalacaklardır."**[713]

Ayrıca şöyle denilebilir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ailesine veya başka bir aileye olan intisaplıktan dolayı iftihar etmek Allah Rauslü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünneti değil, cahiliye amelindendir. Nitekim Sünnet buna işaret etmiştir. *Sahih-i Müslim*'de geçen bir hadiste Ebu Sellam'a Ebu Malik el-Eşari rivayet etmiş Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Ümmetimin asla terk etmeyeceği dört haslet cahiliyedendir; soy ile iftihar etmek, nesebi zemmetmek –insanların nesebini ayıplamak-, yıldızlardan yağmur istemek ve dövünerek ağlamak. Dövünerek ağlayan kadın ölmeden önce tövbe etmezse kıyamet günü üstünde katrandan bir gömlek ve cildinde uyuz hastalığından bir zırh giydirilmiş bir şekilde haşrolunur."*

---

bir davranış olmakla birlikte nâsıbî olan köleyi âzat etmek çirkin bir hareket sayılmış, kefâretin nâsıbîye verilmesi câiz kabul edilmemiştir. Nâsıbî'nin kestiği hayvanın etinin yenip yenmeyeceği konusunda ise kesinlikle yenilmeyeceği, zaruret ve takıyye halinde yenilebileceği, besmele çekilmişse yenmesinin câiz olduğu şeklinde üç farklı görüş ortaya konulmuştur (daha geniş bilgi için bk. Kohlberg, s. 99-105). (Mütercim, TDV, İlgili Madde)

712 *Şerhu Sahih-i Müslim*, 17/21-22

713 *Müminun*, 23/101-103

Scanned with CamScanner

Ebu Davud Hişam bin Sa'd el-Medeni'den o da Said bin Ebi Said'den o da babasından o da Ebu Hureyr *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti; Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz Allah sizden cahiliye gururunu ve atalarla övünme adetini gidermiştir. İnsanlar iki gruptur; iyi, takva sahibi ve günahkar, bedbaht kişi. İnsanlar Adem'in çocuklarıdır. Ve Allah, Adem'i topraktan yaratmıştır. Ya bazı insanlar cehennem yakıtı olan kavimlerle övünmeyi bırakırlar ya da onlar Allah katında, burnuyla pislik götüren bok böceğinden daha değersiz olurlar."*

Sekkaf kitabın 106. sayfasına yaptığı 22 rakamlı talikte şöyle diyor: "... Ne gariptir ki İbn Teymiye, *Minhacu's Sünne*'ye yaptığı hamişi olan *el-Muvafakat* adlı kitabında Allah Teâlâ için hareket ve intikal ispat ediyor bunu da selefe nispet ediyor. Halbuki İbn Teymiye'nin bu dediği doğru değildir. Selef kelamı şeriatta hüccet yerine geçmez."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): Sekkaf'ın bu söylediklerine şöyle cevap verilebilir: İbn Teymiye *(rahimehullah)*'a söven Eşari itikadında olan Sübki, Cehbel el-Kelabi ve diğerleri ölmüşlerse de onlara varis olan ve Cehmî Kevserî ve Kevserî'ye adım adım tabi olan çeşitli bid'atler ortaya çıkarıp insanlar arasında yayan, dalaletini kitaplara geçiren, ümmetin en hayırlılarını tekfir eden, alimlere iftira atan ve alimlerin söylemediği şeyleri söylemiş gibi yapan Sekkaf gibi kimseler onlardan daha çok iftira ve yalan atmışlardır.

Irzı muhafaza etmiyor, yaratıcıdan korkmuyorsan

Yaratılmışlardan da utanmıyorsan dilediğini yap

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)*'ın düşmanların ve hasetçileri tarafından gördüğü eziyet alimler ve ilim talebeleri nazarında meşhurdur. İbn Teymiye hakkında batıl şeyler ortaya atılmış, söylemediği şeyleri söylemiş gibi göstermiş, kendisine batıl şeyler nispet edilmiştir. Hatta İbn Teymiye'ye alemin kadim olduğu görüşü bile nisbet edilmiştir. Halbuki Şeyh *(rahimehullah)* diğer kitaplarında nakli ve akli delillerle bu görüşü reddiye verir.

Bütün taifeleriyle bid'at ehli, zulüm, adaletsiz ve cehalet ehli olduğu için ve kendilerinde de Ehli Sünnet'ten olan muhakkik alimlere gösterecekleri ne bir delil ne de bir bürhan olmadığı için yalan ve iftiraya, söylenen sözü farklı manaya hamletmeye, tazim edilmeyecek şeyleri tazimde bulunmuşlardır. İşte Sekkaf, Şeyhul İslam İbn Teymiye'ye Allah Teâlâ için hareket ve intikalı ispat ettiği sözünü isnat ediyor. Bunu yaparken yalan söylemenin cezasından ve insanları doğru yoldan ayırmanın cezasından korkmamıştır. Bununla beraber Allah Teâlâ için hareket, nassın sustuğu her-

Scanned with CamScanner

hangi bir şeyin söylemediği bir şeydir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den veya herhangi bir sahabeden ispatına dair bir delil varid olmamıştır. Aynı şekilde nefyine dair de bir delil varid olmamıştır. Hak manayı da fasit manayı da ihtimal edebilir. Önemli olan kişinin mezhebi ve o mezhebi korumasıdır.

Şeyhul İslam ibn Teymiye *(rahimehullah)*, Sekkaf'ın kendisine nispet ettiği gibi Allah Teâlâ için hareket ispat etmemiştir. İbn Teymiye *'Der'u Tearidu'l Akl'i ve'n Nakl'* adlı eserinde alimlerin sözlerinden bahsetmiş, ancak tercihte bulunmamıştır. İşte Şeyhin *Der'u Tearidu'l Akli ve'n Nakl*[714] adlı eserinde Harb el-Kirmani, Osman bin Said ed-Darimi ve diğerlerini zikrettikten sonra söylediği sözler: 'Bilakis bunlar hareket lafzını izah etmişlerdir. Zaten bu görüş mütekaddim ve müteahhirden olan sünnet ve hadis imamlarının görüşüdür. Harb el-Kirmani bu görüşün kendisiyle karşılaşmış olduğu Ahmed bin Hanbel, İshak bin Rahuveyh, Abdullah bin Zübeyr el-Humeydi ve Said bin Mensur gibi Sünnet imamlarının görüşü olduğunu zikretmiştir. Osman bin Said ve bazıları şöyle der: "Hareket, hayatın gerekliliğidir. Çünkü her canlı hareket eder." Bu inancı nefyedenleri, selef imamlarının ittifaken tadlil ve tebdi ettikleri sıfatları nefyeden Cehmiye'nin görüşü olduğunu söylemişlerdir. Nuaym bin Hammad el-Huzai, Buhari, Ebu Bekir bin Huzeyme, Ebu Ömer bin Abdilber ve emsalleri olan bir diğer selef alimleri ise, diğerlerinin ispat ettiklerinin manasını ispat ederler. Bunu da fiil ve benzeri isimlerle isimlendirirler. Bu gruptan bazıları ise mutlak olarak hareket lafzını kullanmaktan imtina ederler. Çünkü böyle bir şey eserlerde varid olmamıştır. İmam Ahmed'in ashabından olan Ebu Bekir Abdulaziz, Ebu Abdullah bin Batta ve emsalleri gibi olan alimler de bu gruptakilerin görüşlerine muvafık olmuştur. Teymîler, İbn Za'ferani ve diğer bazıları da sıfatları nefyeden İbn Kullab'ın ashabının görüşlerine muvafık olurlar..."

İşte Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)*'ın *el-Muvafakat* adlı kitabında geçen, Sekkaf'ın Şeyh için Allah'a hareket ve intikal ispat ettiğini iddia ettiği ibaresi budur. Şeyhin bu sözlerinde intikal bahsi geçmemesine rağmen, kendi batılını ispat etmek için her zamanki adeti gereği Sekkaf kendiliğinden ekleme yapmıştır.

Hareket bahsine gelince Şeyhin sözlerini yukarıda olduğu gibi harfi harfine verdik. Şeyh uzaktan yakından kendi görüşü olarak hareketi ispat etmemiştir. Şeyh sadece alimlerin görüşlerini ve sözlerini aktarmıştır.

Nitekim Şeyh *(rahimehullah)* *'el-İstikamet'*[715] adlı eserinde şöyle der: "Aynı şekilde 'hareket' lafzını Ehli Sünnet ve Hadis alimlerinden bir grup ispat etmiştir. Harb bin

714 *Der'u Tearidu'l Akli ve'n Nakl*, 2/7 Reşad Salim tahkikli, 2/4 Minhacü's Sünne Hamişi

715 *el-İstikamet*, 1/70

Scanned with CamScanner

İsmali el-Kirmani, Humeydi, Ahmed bin Hanbel, Said bin Mensur, İshak bin İbrahim gibi kendisiyle karşılaştığı bazı şeylerden aktardığı *'es-Sünne'* adlı eserinde zikretmiştir. Aynı zamanda Osman bin Said ed-Darimi de bu görüşü *'en-Nakd ala Bişr el-Müreysi'* adlı eserinde zikretmiş, bu görüşün Ehli Sünnet'in mezhebi olduğunu söylemiştir. Bu görüş, Şia'dan olan felsefecilerin, Kerramiye, ilk felsefecilerin ve *'el-Muteber'* eserin sahibi Ebu'l Berekat ve diğer müteahhir alimlerin görüşü olduğunu söylemiştir. Ebu'l Hasan et-Temimi, Ebu Süleyman el-Hattabi, arazın hadis oluşuyla alemin hadis olduğunu ispat eden Ebu'l Hasan el-Eşari, Kadi Ebu Bekir bin Bakillani, Ebu'l Vefa bin Ukayl ve Mutezile'nin alemin hadis oluşunu bu yolla ispat eden herkes hareketi nefyeder. Aynı zamanda ilk felsefeciler ve İbni Sina ve diğer müteahhir felsefecilerin görüşü de bu yöndedir.

İmam Ahmed, hareketi nefyedenleri inkar etmiştir. İmam Ahmed'in 'hareket' lafzını ispat ettiği kendisinden sabit olmamıştır. Ancak ispat ettiği envaları, ispat eden bir kişi hareket cinsine idrac etmiştir. İmam Ahmed, nüzul hadisini rivayet etip 'Allah Teâlâ hareketsiz, intikalsiz veya herhangi halde inmemiştir' diyen kişiyi duyduğunda inkar etmiş 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in dediği gibi de. Çünkü o Allah'a karşı senden daha kıskançtır' demiştir.

Kendisinden nakledilen bir risalede 'hareket' lafzını ispat ettiği geçer. Nitekim Harb bin İsmail'in yazdığı *'el-Akide'* adlı eserde de bu ispata yer verilmiştir. Bu 'akide' İmam Ahmed'den sabit olmamış, lafızlarını Harb bin İsmail yazmıştır. Yoksa *'el-Akide'*de geçen lafızlar İmam Ahmed'e ait değildir. Ebu Bekir el-Hallal *'es-Sünne'* adlı kitabında ve İmam Ahmed'in kitabını bilen Iraklılar da böyle bir şey zikretmemişlerdir. Aynı zamanda İmam Ahmed'in sözlerini nakletmekle bilinen alimler de, özellikle böyle büyük bir risalede olduğu gibi İmam Ahmed'den böyle bir şey nakletmemişlerdir..."

İşte Şeyhin tutumu budur. 'Hareket'le alakalı sair kitaplarında da sadece alimlerin sözlerine ve delillerine yer vermiştir.

Şeyh *(rahimehullah)* kendi kitaplarında birçok yerde şöyle demiştir: "Selef alimleri, Allah Teâlâ hakkında ispat veya nefyettikleri sıfatlar hususunda Kur'an ve hadiste geçen lafızlara müracaat ederlerdi. İspat veya nefy hususunda sonradan çıkarılan (muhdes) lafızlar kullanmazlardı. Bilakis kullandıkları bütün manalar sahih olup Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in haber verdiği lafızlardır. Bid'at lafızların bir kuralı yoktur. Her kavim kendince diğer bir kavmin murad etmediği bir manayı murad edebilir. 'Cisim' 'hayyiz'[716] 'cebr' gibi lafızlar buna örnektir. Ancak Allah Rasûlü *(sal-*

716 Mutlak boşluk, cismin işgal ettiği farzedilen hacim, mekân. **(Mütercim)**

Scanned with CamScanner

lallâhu aleyhi ve sellem)'in kullandığı lafızlar böyle değildir. Allah Rasûlü'nün bütün lafızlarından kast edilen murad anlaşılır. Her ne kadar birisi kullanılan lafzın muradını bilmese de Allah Rasûlü'nün mücmel olarak kullandığı lafza iman etmesi vaciptir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in haber vermediği sahih bir mana takdir edilse bile hiç kimsenin takdir edilen bu manayı müslümanların dinine sokması caiz değildir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in haber verdiği lafızları tam tersi olup, o lafızları tasdik etmek vaciptir.

Bid'at lafızlar, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu birçok hakikati yalanlar. Bu muradı, Allah Rasûlü'nün muradını ve bid'at lafızları ortaya çıkaranların muradını bilenler anlar.

Muhdes olan kelam ilmi yaygınlık kazandığında, Kur'an ve Sünnet'e muhalif şeyler içine dahil oldu. Böylece kelamla Kur'an ve Sünnet'e muarız olmaya başladılar. Böylece çıkardıkları lafızlarla yaptıkları açıklamalardaki kasıtları ve lügat veya akli olarak hüccet getirdikleri şeyler, bir mü'minin bu tür bir dalalet ve bidate dalmasını engellemeye veya –şayet girmişse- bundan kurtulmaya, kendini Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'e iman etmeye muarız olan zahir ve batın şeylerden koruması için yeterli açıklıktadır..."[717]

Ayrıca farzı misal Şeyhul İslam *(rahimehullah)*'ın Allah Teâlâ için hareket ispat ettiğini söylesek bile bu onun ne dinine ne de ilmine bir zarar verir. Çünkü Şeyh bu ictihadında doğruya isabet ederse iki ecir, hataya isabet etmişse bir ecir vardır. Yaptığı hata ise affolunmuştur. Çünkü Şeyh *(rahimehullah)*, ilim ve ictihad ehlidir. Bu gibi bir meselede, kasden fasit bir mana kast edilmesi dışında muhalif tadlille itham edilmez. Şunu iyi biliyoruz ki Allah Teâlâ'dan hareket sıfatını nefyeden heva ehli, Kur'an, Sünnet ve selefin icmaıyla sabit olan hayat, gelme, nüzul gibi Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını nefyetmeyi kast ediyor...

Sekkaf'ın Şeyh hakkında o görüşü selefe nispet etmesi ise yalandır. Şeyhul İslam *(rahimehullah)* seleften bazılarından 'hareket' sıfatını ispat ettiğine dair nakilde bulunmuştur ki şeyh, bu naklinde sadıktır. Selefin kitapları ortadadır. O kitaplara bakıldığında şeyhin doğru söylediği ortaya çıkacaktır. Şeyh *(rahimehullah)* 'selefin tamamı bu görüştedir' dememiştir. Sadece seleften bazılarının bu görüşte olduğunu zikretmiştir.

717 Bk: *el-Fetava*, 5/432

Scanned with CamScanner

Sekkaf'ın 'Selef sözü şeriatta hüccet olarak kabul edilmez" sözü mücmel bir sözdür. Şayet Sekkaf'ın muradı seleften bazılarının sözü, delil zikretmediği müddetçe hüccet değildir ise bu doğrudur. Çünkü asıl hüccet Allah'ın ve Rasûlü'nün sözüdür. Ancak Sekkaf, bütün selefin sözü hüccet değildir diyorsa bu hatadır. Çünkü selefin ittifakı ve icmaı hüccettir. Selefin mezhebi hak ve doğru olandır. Onların mezhebinden ayrılmak, mü'minlerin yolunun dışına çıkmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Kim, kendisine hidayet (doğru yol) besbelli olduktan sonra peygambere karşı çıkar, mü'minlerin yolundan başkasına uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir."**[718]

İbn Kudame *(rahimehullah)* *'Zemmu't Tevil'*[719] adlı eserinde şöyle der: "Selefe tabi olmanın vücubiyeti Kur'an, Sünnet ve icma ile sabittir. Kitaplardaki ifadeler de buna delalet eder; çünkü selef ya doğruya isabet eder veya hataya isabet eder.

Doğruya isabet etmişseler onlara tabi olmak vaciptir. Çünkü doğruya ittiba etmek vaciptir. İtikatta hata üzere olmak haramdır. Şayet selef doğruya isabet etmişlerse; sırat-ı müstakim üzeredirler. Selefe muhalif olanlar, cehennem yoluna doğru giden şeytanın yoluna tabi olanlardır. Allah Teâlâ selefin yoluna ittiba edilmesini emretmiş, o yolun dışında başka bir yola sapmayı nehyetmiştir: **"İşte bu, benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır. İşte size bunları Allah sakınasınız diye emretti."**[720]

Her kim selefin hatalı olduğunu iddia ederse, İslam'ın bütün haklarını yermiş olur. Çünkü selefin, diğerlerine nispeten İslam'ın tamamında hata üzere olması caiz olsaydı, selefin naklettiği haberlerin nakledilmesi uygun olmaz, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettikleri mucizeleri sabit olmazdı. Böylece rivayet batıl olur, şeriat zeval bulurdur. Halbuki bir müslümanın böyle bir şeyi söylemesi ve böyle bir itikatta olması caiz değildir.

Çünkü selef, ya bu sıfatların te'vilini bilmiştir ya da bilmemişlerdir. Eğer onlar bilmemişlerse biz nasıl bilebiliriz? Şayet bilmişler de susmuşlarsa, bize de düşen susmaktır.

718 *Nisa*, 4/115

719 *Zemmu't Te'vil*, 115

720 *En'am*, 6/153

Scanned with CamScanner

Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*, sıfatlar hakkında varid olan haber ve ayetler hakkında susan selefimizdir. Allah Rasûlü ise Allah'ın bütün mahlukatı üzerindeki bir hücceti olup ona ittiba etmek bize vacip, ona muhalif olmak ise bize haramdır. Allah Teâlâ, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sırat-ı müstakim üzere olduğuna, insanlara bu yolu gösterdiğine şahitlik etmiş, onu seveni Allah sevmiş, ona asi olan Allah karşı asi olduğunu haber vermiştir: **"Kim Allah'a ve Rasûlüne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır."**[721] **"Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve O'nun koyduğu sınırları aşarsa, Allah onu ebedî kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır."**[722]

721 *Ahzab*, 33/36

722 *Nisa*, 4/14

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının 107. sayfasında şöyle der: "Fasıl: Şayet şöyle bir soru sorulsa: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i teşbihi andıran lafızları söylemesine iten sebep nedir? Biz şöyle cevap veririz: "Algılar (beş duyu organıyla oluşan algılar) mahlukata galip gelmiştir. Bu nedenle algı dışındaki mahlukat başka bir şeyi neredeyse bilmiyorlardı..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Buna verilecek cevap şudur: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* teşbihi anımsatan lafızlar kullanmamıştır. Allah Rasûlü'nün zikrettiği Allah Teâlâ'nın sıfatlarıdır; rahmet, gazab, rıza, işitme, görme... vesaire. Bu tür sıfatlar, selim fıtrata sahip Cehmiye ve Muattile pisliğine bulanmamış kimse nazarında teşbihi anımsatmaz.

Bid'at ehli, Hâlık'ın sıfatlarını mahlukatın sıfatları gibi algıladıkları için Allah *(azze ve celle)*'nin isim ve sıfatlarını atıl hale getirdiler. Bunun sebebi Kur'an ve Sünnet'e olan cehaletleriydi. Bu nedenle onlar ilk önce temsilde bulundular, ikinci olarak da ta'tilde bulundular.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* kalabalık topluluk karşısında Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını zikrederdi. Kalabalık sahabe topluluğu ise hiçbirini bilmemezlikten gelmez/reddetmezdi. Şayet Allah Rasûlü'nün söyledikleri teşbihi anımsatsaydı sahabeler soru sormaya koyulur, akıllarında soru işareti kalırdı. Fakat selim fıtrata sahip fasit akideyle kirlenmemiş olan sahabeler zikredilen sıfatları inkar etmemiş, hiçbir işkal de ortaya çıkmamıştır. Bilakis ikrar, iman ve ispat etmişlerdir. Allah *(azze ve celle)*'nin ne zatında ne sıfatlarında ne de fiillerinde **'O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, görendir'**[723] olduğunu bilmişlerdir. Ancak sahabeler için ahkam ayetleri tam tersineydi. Birçok ahkam kafalarını karıştırmış bu nedenle hemen bunlarla alakalı Allah Rasûlü'ne soru sormuşlar, detaylı bilgi almışlardır.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* şöyle demiştir -*'Muhtasaru's Sevaik'*[724] adlı kitabında da böyle geçer-: "İnsanlar birçok ahkama taalluk eden meseleler hakkında münazaa etmelerine rağmen sıfat ayetleri ve haberleri hakkında münazaada bulunmamıştır. Bilakis sahabe ve tabiin sıfatları ikrar etmiş, manalarını anlamak ve hakikatlerini ispat etmekle beraber olduğu gibi inanıp aktarmışlardır. Bu durum sıfatları beyan etmede en etkili yol olduğunu gösterir. Sıfatları beyan etmek en ehemmiyetli bir durumdur. Çünkü sıfatlar kelime-i şehadeti tahkik etmek, sıfatları ispat etmek

723 *Şura*, 11

724 *Muhtasaru's Sevaik*, 17

Scanned with CamScanner

tevhidin gerekliliğindendir. Allah *(sübhanehu ve teâlâ)* ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* gerekli beyanı yapmıştır. İlimde derinleşen kimseler nazarında kafa karıştırıcı bir durum bırakmamıştır.

Velhasıl ahkamların manasını ancak havastan olan insanlar anlayabilir. Sıfat ayetlerini ise, manasını havas da avamda anlayabilir. Yani kast ettiğim sıfatın asıl manasıdır yoksa mananın künhünü veya keyfiyetini değil..."

Velhasıl Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* teşbihi anımsatan lafızlar kullanmamıştır. Ancak batıl ehli sıfatlar hakkındaki ayet ve hadisleri ancak teşbihi gerektiren şekilde anlamıştır. Çünkü batıl, onların anlayışından kaynaklanmıştır. Yoksa hiçbir sahabe ve tabiin veya hiçbir hidayet imamı –Malik, Hammad bin Zeyd, Hammad bin Seleme, Yezid bin Harun, Evzai, Ahmad, Buhari, İbn Huzeyme ve Darekutni *(rahimehumullah)*...- veya din ve ilim ehlinden olan hiç kimse Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in teşbihi anımsatan lafızları kullandığını söylememiştir.

Kur'an, Sünnet ve selefin icması, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözlerinin teşbihi anımsattığı sözünün batıl olduğuna delalet eder. Allah'tan bizi sırat-ı müstakime; peygamberlerin, sıddıkların, şehidlerin ve salihlerin yoluna iletmesini dileriz.

Scanned with CamScanner

Sekkaf kitabın 108. sayfasında 24 no'lu rakamla Allah Rasûlü'nün *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* **cariyeye 'Allah nerede?" sözü hakkında şöyle demiştir:** "Bu hadis *Sahih-i Müslim*'de sabit değildir. Çünkü *'Sahih-i Müslim'* dışında sahih senetlerle sabit olduğuna göre Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* cariyeye *'Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik eder misin?'* diye sormuştur. Buradan da ortaya çıkıyor ki asıl ihtilaf bu hadisi rivayet eden ravilerin tasarrufundan kaynaklanıyor. Dolayısıyla 'Allah nerede?' lafzı ihtimal mahallidir. İhtimalli olan şeylerle istidlal olmaz..."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Allah Rasûlü'nün *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* cariyeye *'Allah nerede?'* sorusu ümmet tarafından icma mahallidir. Hiçbir ilim ve din ehli bu hadisi inkar etmemiştir. İlim ve din ehli bu hadisi kabul ile telakki etmiş, bu hadise teslim olmuştur. Hatta İmam Zehebi *(rahimehullah)* *'el-Uluv'*[725] adlı kitabında şöyle demiştir: 'Uluv hakkında mütevatir olarak varid olan hadislerden bir tanesi de Muaviye bin Hakem es-Sülemi hadisidir...'

Kevserî, Ğumari, Sekkaf gibi asrımızın heva ehli insanları bu hadise ta'n etmişlerdir. Çünkü bu hadise ta'n etmek Allah'ın mahlukatı üzerindeki âliliğini inkar etmek üzere bina edilmiştir. Halbuki Müslümanlar Allah'ın semanın üzerinde olup arşına istiva ettiğine dair ittifak etmişlerdir. Kur'an, Allah'ın mahlukatı üzerinde âli olduğuna dair ispatla doludur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **"O, kullarının üstünde mutlak hâkimiyet sahibidir. O, hüküm ve hikmet sahibidir, (her şeyden) hakkıyla haberdardır."**[726]

"Göktekinin sizi yere geçirivermeyeceğinden emin mi oldunuz? (O zaman) bir de bakarsınız yeryüzü şiddetle çalkalanıyor. Yahut göktekinin, üzerinize taş yağdıran rüzgâr göndermeyeceğinden mi emin oldunuz? O zaman, uyarım nasılmış bileceksiniz!"[727]

"Üzerlerinde hâkim ve üstün olan Rablerinden korkarlar ve emrolundukları şeyleri yaparlar."[728]

"Fakat Allah onu kendisine yükseltmiştir. Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir."[729]

---

725 *El-Uluv*, 16

726 *En'am*, 6/18

727 *Mülk*, 67/16-17

728 *Nahl*, 16/50

729 *Nisa*, 4/158

Scanned with CamScanner

"Her kim şan ve şeref istiyorsa bilsin ki, şan ve şeref bütünüyle Allah'a aittir. Güzel sözler ancak O'na yükselir. Salih ameli de güzel sözler yükseltir. Kötülükleri tuzak yapanlar var ya, onlar için çetin bir azap vardır. İşte onların tuzağı boşa çıkar."[730]

"Hani Allah şöyle buyurmuştu: "Ey İsa! Şüphesiz, senin hayatına ben son vereceğim. Seni kendime yükselteceğim. Seni inkâr edenlerden kurtararak temizleyeceğim ve sana uyanları kıyamete kadar küfre sapanların üstünde tutacağım. Sonra dönüşünüz yalnızca banadır. Ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında aranızda ben hükmedeceğim."[731]

"O, âlidir, büyüktür."[732]

"O, âlidir, büyüktür."[733]

Bu ve buna benzer daha birçok ayetler, Allah'ın mahlukatının üzerinde olduğuna delalet eder.

Allah'ın mahlukatı üzerinde olduğuna delalet eden hadisler ise oldukça fazla olup, tevatür derecesine ulaşmıştır. Bu konuda Müslümanlar icma etmiştir. Kur'an ve Sünnet'i tahrif eden, selim fıtrat ve sahih akıldan uzak Cehmiye, Muattile ve benzerleri bu konuda boğulmuş kalmışlardır.

Buhari[734] ve Müslim'[735]de geçen Ebu Said el-Hudri *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Ben, semada olanın güvenilir kişisi olduğu halde bana güvenmiyor musunuz? Bana sabah akşam semadan haber gelir..."*

Müslim'de geçen bir hadiste: *"Allah'ın arşı su üstündeydi' 'O, yüce arşın rabbidir'* babında Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)* der ki: Zeyneb *(radıyallâhu anhâ)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in zevcelerine karşı kendini överek 'Sizi aileleriniz evlendirdi beni ise Allah Teâlâ yedi kat semanın üzerinden evlendirdi' derdi."

730 *Fatır*, 35/10

731 *Al-i İmran*, 3/55

732 *Bakara*, 2/255

733 *Sebe*, 34/23

734 *Fethul Bari*, 8/67

735 Nevevi, *Şerhu Sahihi Müslim*, 7/162

Scanned with CamScanner

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in mirac kıssası, Allah Teâlâ'nın mahlukatı üzerine âli sıfatına sahip olduğuna dair en büyük ispattır. Bu kıssa *'Sahihayn'* ve diğer hadis kitaplarında Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'dan o da Malik bin Sa'sa *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'İctimau'l Cuyuşi'l İslamiyye*[736] adlı eserinde Mirac kıssası hakkında 'Mirac kıssası mütevatirdir...' demiştir.

Allah'ın uluv sıfatına delalet ettiğine dair verdiğimiz bu deliller daha devede kulak kalır.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in cariyeye *'Allah nerede?'* sorusu Allah'ın âli olduğuna en büyük ispattır. Bu hadisi tad'ifte bulunanlara 'bizimle sizin aranızdaki hakem isnaddır' demek vardır. Nitekim Abdullah bin Mübarek *(rahimehullah)* 'bizimle sizin aranızda isnad vardır' demişti. İmam Müslim *'Sahih'*inde rivayet etmiştir.[737]

Cariye hadisini araştırmakla sahih olduğu ortaya çıkar. Kaldı ki bu hadis *Sahih-i Müslim*'de yer alıyor. İlim ehli ise *Sahih-i Müslim*'i kabul ile telakki etmiş, bu hadise teslim olmuşlardır. Ancak bu konuda bazı hadisler, hadis imamları tarafından tenkit edildiği olmuştur.

İmam Müslim *'Sahih*[738]'te şöyle der: "... Muaviye bin Hakem es-Sülemi rivayet etti...; "Uhud ve Cevaniye'den önce koyunlarımı güden bir cariyem vardı. Bir gün kurtlar koyunlarımdan bir tanesini yediler. Ben de insanoğluyum. İnsanların mallarını kaybettiğinde üzüldekleri gibi bende koyunum için üzüldüm, bu yüzden cariyeme bir tane vurdum. Sonra Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yanına gelereke durumu haber verdim. Allah Rasûlü büyük bir hata yaptığımı söyleyince ben de 'Ey Allah'ın Rasûlü! Cariye mi azat edeyim mi?' dedim. Allah Rasûlü *'Cariye'yi bana getir'* dedi. Cariye Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in huzuruna varınca ona *'Allah nerede?'* diye sordu. Cariye 'semada' cevabını verdi. *'Ben kimim?'* diye sorunca cariye 'Sen Allah'ın Rasûlüsün' cevabını verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü *'Cariyeyi azat et. Çünkü o mümindir."*

736 *İctimau'l Cuyuşil İslamiyye*, 47

737 Nevevi, *Şerhu Sahihi Müslim*, 1/88

738 Nevevi, *Şerhu Sahihi Müslim*, 5/20

Scanned with CamScanner

Ahmed[739], Ebu Davud[740], Nesai[741], Malik, Muvatta[742], İbnu'l Carud, el-Muntekа[743], Ebu Uvane[744] ve diğerleri Yahya bin Ebi Kesir'den o da Hilal bin Ebi Meymune'den o da Ata bin Yesar'dan o da Muaviye bin Hakem'den rivayet etmiştir.

Malik *(rahimehullah)*, Hilal'den o da Ata'tan o da Ömer bin Hakem'den rivayet etmiştir. Doğru olanı ise Muaviye bin Hakem olmasıdır.

Bu hadisin senedi Şeyhayn'ın şartı üzeredir, ravilerinin tamamı ise sikadır.

Alimler ve muhaddisler bu hadise mutabaatta bulunmuştur. Onlar arasında bu hadisin sıhhatine muhalif bir şey söylediklerini görmedim. Hiç kimsenin bu hadisi tad'if ettiğini de görmedim. Bu da bu hadisin bütün alimler nazarında kabul gördüğünü gösterir. Hatta bu hadisin manasını tahrif eden, hadisini delaletini farklı yerlere çekenler bile bu hadisin senedine ta'n etmemişlerdir.

739 *Ahmed*, 5/20

740 *Ebu Davud*, 5/447

741 *Nesai*, 1/142

742 *Muvatta*, 3/14

743 1/193

744 *Ebu Uvane*, 2/141

Scanned with CamScanner

Kevseri, Ğumari ve Sekkaf gibi kimseler ilim ehlinin icmaına muhalif olmuş, bu hadisin sıhhatinde şüphe duymuşlardır. Böylece cehaletlerini ve kelimeyi doğru manasından tahrif ettiklerine dair kendileri üzerine şahitlik etmişlerdir.

Muaviye bin Hakem'in hadisi Ahmed[745] ve Malik[746]'in Zühri tarikiyle yaptığı şu rivayete muhalif değildir: "Ubeydullah bin Abdullah bin Utbe bin Mesud, Ensar'dan bir adamdan rivayet etti: Ensarlı adam siyahi cariyesiyle beraber geldi: "Ey Allah'ın Rasûlü! Mümin bir köle azat etme borcum var. Eğer sen bu cariyeyi mümin olarak görüyorsan onu azat etmek istiyorum' dedi. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* cariyeye *'Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik eder misin?'* cariye 'evet' dedi. *'Benim Allah'ın Rasûlü olduğuna şahitlik eder misin?'* Cariye 'evet' dedi. *'Öldükten sonra tekrar dirilmeye iman eder misin?'* diye sordu cariye 'evet' diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Rasluü *'Bu cariyeyi azat et'* dedi.

Bu hadis sahihtir. Muaviye bin Hakem'in hadisi ise bundan daha sahihtir. İki arasında bir münafilik yoktur. Kaldı ki Ensarlı adamın hadisi, Muaviye bin Hakem'in hadisine bir illet niteliğindedir. Çünkü iki hadiste nakil cihetiyle sabittir[747]. Muaviye bin Hakem'in hadisinin Ensarlı adamın hadisinden dolayı illetli bulmak hatadır. Çünkü iki hadis arasında ikisiyle de amel edilmesi açısından bir münafilik yoktur. Çünkü bu kıssa çeşitli şekillerde varid olmuştur.

Ayrıca Muaviye bin Hakem hadisi Ensarlı adamın hadisinden daha sahihtir. Dolayısıyla Ensarlı adamın hadisinin illetlendirilmesi –tabi bir illet varsa- Muaviye bin Hakem'in hadsinin illetlendirilmesinden daha evladır.

Muaviye'nin hadisinin sahih olduğu ortaya çıktığına göre, bu hadiste 'Allah nerede?' sorusu olduğuna göre, Cehmiye'de bunu inkar edip, sahih hadisin delaletine muhalif olduğuna göre bundan daha büyük bir cehalet olamaz.

İmam Ebu Muhammed Abdulğani bin Abdulvahid el-Makdisi *(rahimehullah)* Muaviye hadisini ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in cariyeye *'Allah nerede?'* sorusunu zikrettikten sonra şöyle der: "En büyük cehalet, en büyük akılsızlık ve en büyük sapkınlık kişinin 'Allah nerede?' sorusunu sormayı caiz görmemesidir. Halbuki şeriatin sahibi bizzat kendisi *'Allah nerede?'* sorusunu sormuştur."[748]

---

745 *Ahmed*, 3/451

746 *Muvatta*, 4/85 (Zurkani Şerhi)

747 Bk: Zehebi, *el-Uluv*, 17-18, *Şerhu'z Zurkani ala Muvatta Malik*, 4/86, Şeyh Selim el-Hilali, *Difa an Hadisi'l cariye*, 24-25

748 *el-İktisad fi'l İ'tikad*, 89

Scanned with CamScanner

Sekkaf'ın; 'Allah nerede?' lafzı ihtimal mahalli olmuştur. İhtimal mahalli olan bir şeyle istidlal yapılmaz' sözü doğru değildir. Çünkü varid olan ihtimal sahih değildir. Varid olan ihtimal sahih olmadığına göre böyle bir ihtimal söz konusu olamaz. Ayrıca ihtimalin olduğu bir şeyle istidlal yapılamaz sözü doğru olmayan bir sözdür. Çünkü zayıf ihtimal, sahih hadisle istidlalde bulunmayı düşürmez. Aksi halde bid'at ehlinin ortaya atmış olduğu bid'at ihtimallarden dolayı onlarca hadisle istidlalde bulunulamazdı. Bid'at ehli kendi fasit akidelerine muvafık olmayan bütün hadislere ihtimal şüphesi atardı.

Ancak sahih deliller üzere bina edilen ihtimal için ilim ve din ehli, ortada zahir bir tearuz varsa imkan dahilinde naslar arasını cem etmeye çalışırlar. Çünkü şayet zahiren bir tearuz varsa sahih naslar arasını cem etmek sahih görüşe göre olması gereken bir durumdur.

Scanned with CamScanner

Sekkaf kitabın 108. sayfasında yaptığı 25 rakamlı ta'likte şöyle der: "İmam Buhari *(rahimehullah)*, Hafız Beyhaki'nin *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı kitabının 298'nci sayfasında –Kevseri'nin yaptığı tahkikle- kendisinden yaptığı nakle göre Allah Teâlâ'nın 'gülme'sini 'rahmet' olarak tevil etmiştir. Aynı zamanda 'gülme'yi 'rıza' olarak da tevil etmek sahihtir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Üç vecihle bu sözün batıl olduğu ortaya çıkar:

Birincisi: Sekkaf'ın İmam Buhari'den 'gülme'yi 'rahmet' olarak tevil ettiği nakil hatadır, İmam Buhari *(rahimehullah)*'tan böyle bir nakil sahih değildir.

Sekkaf'ın 'Beyhaki, İmam Buhari'den nakletmiştir' söylemesi kafi gelmez. Sadece Beyhaki'nin Buhari'den naklettiğini söylemiş ancak bunun için bir senet zikretmemiştir. Beyhaki'nin *'el-Esma ve's Sıfat'* kitabında bunun zikretmesi böyle bir naklin sabit olduğu manasına gelmez. Sadece böyle bir nakille Buhari *(rahimehullah)*'ın sıfatları tevil ettiğini kesin bir dille ifade etmek caiz değildir.

Nitekim İbn Hacer *Fethu'l Bari*[749] adlı eserinde bu nakil hakkında şöyle demiştir: "Elimize geçen nüshalarda Buhari'den böyle bir nakil görmedim." Aynı zamanda 'gülme'yi 'rahmet' olarak tevil etmek Kur'an, Sünnet ve bu ümmetin selefinin icmasına muhaliftir.

Bu ümmet, Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatlarda olduğu gibi Allah'ı gülme sıfatıyla da sıfatlandırmışlardır. Mesela 'Buhari'[750] ve 'Müslim'[751]de geçen Ebu'z Zinad'ın A'raç'tan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan yaptığı rivayette Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah, birinin diğerini öldürdüğü ikisinin de cennete girdiği iki adama güler. Birisi Allah yolunda cihad eder diğeri onu öldürür. Sonra öldüren kişi tevbe eder o da şehid olur."*

Buhari[752] ve Müslim'[753]de –hadisin lafzı Buhari'ye ait- Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ederler: "Bir adam Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yanına gelir. Allah Rasûlü zevcelerine haber yollayıp bu adama verebilecekleri bir şey var mı diye sordurtur. Allah Rasûlü'nün zevceleri yanlarında sudan başka bir şey olmadığı haberini yollayınca Allah Rasûlü sahabelere *'Bu adamı kim evinde misafir edecek?'* diye

749 *Fethul Bari*, 8/632

750 *Fethul Bari*, 6/39

751 *Müslim*, 1890

752 *Fethul Bari*, 7/119

753 *Müslim*, 2045

Scanned with CamScanner

sorar. Ensar'dan bir adam misafir edebileceğini söyler. Ensarlı, adamı alarak evine götürür. Eşine 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in misafirine ikramda bulun der...' Hadisin devamında şöyle geçer: 'Sabah vakti olunca Ensarlı, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in yanına gider. Allah Rasûlü ona *'Allah bu gece misafirinize yaptığınız davranışınızdan dolayı size güldü –veya şaşırdı-...'* dedi.

İmam Müslim *'Sahih'*[754]inde Hammad bin Seleme tarikiyle şu hadisi rivayet eder: 'Bize Sabit, Enes *(radıyallâhu anhu)*'dan o da İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"En son cennete bir adam girecektir; (sırat köprüsünden geçerken) bazen yürüyerek bazen de sürünerek cennete girmek için ilerler. Bazen de cehennem ateşi onu yakar. Adam (sıratı) geçtiğinde geriye dönüp bakar.'* İbn Mesud güler ve oradakilere 'neden güldüğümü sormayacak mısınız?' der. Oradakiler 'neden gülüyorsun?' diye sorunca Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* de bunu anlatırken gülmüş sonra bize *'neden güldüğümü sormayacak mısınız?'* demişti. Biz de neden gülüyorsun diye sorunca şöyle dedi: *'(Sırat köprüsünden geçen adam) Ey Rabbim! Sen alemlerin Rabbi olduğun halde benimle istihzada mı bulunuyorsun?'* diye sorunca alemlerin Rabbi güler ve *'ben seninle istihzada bulunmuyorum. Lakin ben dilediğim şeye kadirim' der."*

Bu sahih hadisler Allah Teâlâ için gülme sıfatının olduğunun ispatıdır. Nasıl ki bizler Allah Teâlâ için hayat sıfatını ispat ettiğimizde mahlukatın hayatı gibi olmadığını biliyosak, aynı şekilde Allah Teâlâ için gülme sıfatını ispat ettiğimizde mahlukatın gülmesi gibi olmadığını biliyoruz. O halde Allah Teâlâ için gülmek, kemal sıfattandır. Allah Teâlâ için gülme sıfatı noksan bir sıfat değildir.

Ahmed bin Nasr: "Süfyan bin Uyeyne'ye Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *'Allah Teâlâ gökleri bir parmağına koyar...'* hadisini ve *'Allah şaşırır'* hadisini bir de *'Allah Teâlâ güler'* hadisini sordum. Bana dedi ki: 'Bunlara keyfiyetsiz bir şekilde olduğu gibi inanır, ikrar eder, rivayet ederiz."[755]

İmam Acurri *'eş-Şeria'*[756] adlı eserinde şöyle der: 'Muhammed bin Hüseyin dedi ki: Allah bizi ve sizi söz ve amelde doğruya isabet edenlerden kılsın. Bilin ki hak ehli Allah *(azze ve celle)*'yi, Allah'ın kendisini vasıfladığı sıfatlarla veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatlarla veya sahabenin[757] Allah'ı vasıfladığı sıfatlar-

754 *Müslim*, 187

755 *El-Hücce fi Beyani'l Mehacce*, 1/437-438

756 *Eş-Şeria*, 277

757 Sahabe erkek veya kadından rivayeti sahihse ref hükmünde olur. Çünkü böyle bir konuda sahabenin kendi içtihadıyla konuşması mümkün değildir.

Scanned with CamScanner

la vasıflarlar. Bu görüş ittiba edip ibtida (bid'at çıkarmayan) kimselerin mezhebidir. Allah'ın gülme sıfatı hakkında 'nasıl güler?' sorusu sorulmaz. Bilakis teslim olunur ve iman edilir ki Allah *(azze ve celle)* güler. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den ve sahabelerden bu şekilde rivayet edilmiştir. Bunu ancak ehli hak nazarında durumu iyi olmayan kimseler inkar eder. Aklımıza geldiği kadarıyla bundan bahsedeceğiz. Allah doğruya ulaştırandır. Güç ancak âli ve azim olan Allah'a aittir."

Ardından Muhammed bin İshak *(rahimehullah)* konu hakkında bazı hadisler zikrettikten sonra şöyle der: "Tüm bu hadislere iman eder hakkında 'nasıl?' sorusu sormayız. Bu sünnetleri (hadisleri) nakledenler taharet, zekat, oruç, hac, cihad ve sair helal ve harama taalluk eden hükümler hakkındaki sünnetleri nakledenlerdir. Alimler bu nakilleri onlardan en güzel bir şekilde telakki etmiştir. Bu sünnetleri ancak mutezile mezhebinde olanlar inkar etmiştir. Her kim bu sünnetlere muarız olur veya reddeder veya 'nasıl?' sorusu sorarsa ona ithamda bulunun ve ondan sakındırın."

İmam Hafız Ebu'l Kasım el-Esfahani *'el-Hücce fi Beyani'l Mehacce*[758] adlı eserinde şöyle der: "Ebu Ma'mer el-Huzay dedi ki: 'Her kim Allah Teâlâ'nın konuşmadığını, görmediğini, işitmediğini, şaşırmadığını, gülmediğini, gazaplanmadığını... iddia eder –sıfatlar hakkında varid olan hadisleri zikrettikten sonra- o kişi Allah'ı inkar etmiştir. Böyle birini bir kuyu başında gördüğünüzde onu kuyuya atın."

Heva ehlinden biri çıkıp 'gülme sıfatı mecazdır veya gülmekten murad rızadır' derse büyük bir hata işlemiş olup Ehli Sünnet ve'l Cemaat'e muhalefet etmiş olur. Çünkü kelamda aslolan hakikattir mecaz değil.

Gülmekten maksat rızadır davası ise selef itikadına terstir.

Heva ehlinin gülmeyi rıza olarak tevil etmesi bu konuda tenakuz içinde olduklarına, Allah'ın kitabına ve Allah Rasûlü'nün sünnetine karşı cehaletlerini gösterir. Ayrıca sarih akla olan muhalefetlerine de bir delildir. Çünkü heva ehli gülme sıfatını rıza olarak tevil ettiklerinde Allah Teâlâ için rıza sıfatını ispat etmiş olurlar. Halbuki onlar bu rıza sıfatını nefyederler. La ilahe illallah! Allahu ekber! Heva ehli ne kadar da cahil ve kadar da bir tenakuz içindedir!

Sahih nakle muhalefet etmiş, sarih akle karşı kibirleniyorlar.

İkincisi: Sekkaf'ın Kevseri'yi 'İmam Muhaddis' olarak vasıflaması mutabık olmayan bir vasıflamadır. Çünkü Kevseri, sadece Cehmiyelikte imamdır. Nitekim Kevseri kitaplarını, beş yüz ve çeşitli beldelerde daha fazla alimin tekfir ettikleri

758 *El-Hücce fi Beyani'l Mehacce*, 1/440

Scanned with CamScanner

Cehmiye mezhebi inancıyla doldurmuştur. Tevhid ve akide ehline karşı düşmanlığını ve buğzunu ilan etmiştir. Hak etmediği halde birçok alime sövmekle beraber onları tekfir etmiştir.

Kevseri'nin kitaplarına ve yaptığı taliklere bakan birisi –Kevseri'nin kitaplarına yalnızca bid'atlerini ortaya çıkarmak için bakılmasını uygun görüyor, bunun dışında bakılmasını uygun görmüyorum- birçok kelimeyi tahrif ettiğini, selef akidesine şiddetli düşmanlık besleyen, halefin mezhebini de yaydığını görür. İbn Huzeyme, Şeyhul İslam İbn Teymiye ve öğrencisi Allame İbn Kayyım'ı tecsimle suçlamış, hadislerle dalga geçmiştir. Bid'atine ve fücuruna muhalif olan hadislere, *Sahihayn*'da geçse bile ta'n etmiştir. Tad'if edemediği yerlerde de hadisin delaletine şüphe düşürmeye çalışmış, manasında tartışma oluşturmuştur.

Tüm bunlarla beraber *'el-Ecvibetu'l Fadile', 'er-Ref ve't Tekmil'* ve *'Kevaidu fi Ululmil Hadis'* kitapların mualliki (talikte bulunan kişi) bu kitaplara tazim ettiğini, hak etmediği yanlış hatalı vafıslarla nitlediğini görüyoruz. Bununla beraber muallik, Şeyhayn'ın, İbn Teymiye'yi ve İbn Kayyım'ı sevdiğini dile getirir.

Cehmî Kevseri'nin sevgisiyle fitneye düşen muallik *'el-Ecvibetu'l Fadile'* kitabına mukaddime yapmadan önce şunları kaleme almıştır: "Bu kitabı, muhakkiklerin üstadı, hücce, muhaddis, fakih, usulcü, mütekellim, tarihçi, nekkad İmam Leknevi'nin kitaplarını tavsiye eden ve onun kitaplarına teşvik eden İmam Muhammed Zahid el-Kevseri'ye hediyedir..."

Kevseri'yle fitneye düşen bu muallikin burnu yere sürtünse bile Kevseri'nin gerçek yüzü şudur;

Kevseri'nin hangi tahkikinden bahsediyorsun? Kevseri selef mezhebini mi yayıyor yoksa halef mezhebini mi? Şayet selef mezhebini yayıyorsa Kevseri'nin kitapları ve talikleri bizzat kendisini tekzib eder. Halefin mezhebini yayıyorsa meftun muallik nazarında bu tahkik midir? Yoksa büyük bir cürüm ve tecehhüm müdür?

Kevseri hakkında 'hüccet' demesine gelince bu en büyük cehalettir. Çünkü Kevseri hüccet değil bilakis hiçbir önemi ve değeri olmayan Cehmî biridir. 'Nekkad' demesine gelince bu da muallikin başka bir cahilliğidir. Kevseri'nin kitapları ve talikatları selef mezhebini tenkit etmekten, selefin kitaplarına ta'n etmekten, selefin itikadında ve teliflerine şüphe düşürmekten başka bir şeyi yok. Bu en büyük dalalettir.

Scanned with CamScanner

Kevseri'nin 'nekkad' olarak vasıflanması –ki durum böyledir- apaçık bir dalalet ve selef mezhebini tahrif etmektir. Selefin bid'at ehlinden, kitaplarından uzak durmanın gerekliliği, onlarla beraber oturmamaya dair söyledikleri meşhurdur, Sünnet kitaplarında zikredilmiştir.

İmam Begavi *(rahimehullah)* *'Şerhu's Sünne'*[759] adlı eserinde şöyle der: "Sahabe, tabiin, etbau tabiin ve sünnet alimleri, bid'at ehline düşman olup onlardan uzak durmaya dair ittifak etmiş, icma etmişlerdir."

Bid'at ehlini –hem de nasıl bir bidat? Cehmiye bidati!!- ve kitaplarını öven ve onların kitaplarına rağbet ettiren herkes onları seviyor demektir. Her kim bir kavmi severse onlarla beraber haşrolunur. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Kişi sevdiğiyle beraberdir."* Buhari, Müslim ve diğer muhaddisler Enes *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir.

Selef alimleri Cehmiye'nin durumunu beyan etmiş, gerçek yüzlerini ortaya koymuş, küfürlerini izhar etmişlerdir. Hatta İbnu'l Mübarek *(rahimehullah)* şöyle demiştir: "Yahudi ve Hıristiyanların sözlerini anlatmam, Cehmiye'nin sözlerini anlatmaktan bana daha sevimli gelir."[760]

Darimi şöyle der: "İbnu'l Mübarek *(rahimehullah)* doğru söylemiştir. Çünkü Cehmiye'nin Allah Teâlâ'nın sıfatlarını ta'til eden sözleri, Yahudi ve Hıristiyanların sözlerinden daha dehşet vericidir..."

O halde buna rağmen nasıl olur da ilim iddiasında ve selefe ittiba iddasında bulunan biri Cehmiye'nin başı olan birini övebilir?

İmam Buhari *(rahimehullah)* *'Halku Ef'Ali'l İbad'*[761] adlı eserinde şöyle der: "Ben, Cehmiye'nin küfrünü bilmeyenler dışında onları tekfir etmeyenlerin cahil olduğuna inanıyorum."

İmam Darimi *(rahimehullah)* *'er-Reddu ala'l Cehmiye'*[762] adlı eserinde Ali *(radıyallâhu anhu)*'nun zındıkları öldürdüğüne dair bir hadisi zikrettikten sonra şunları der: "Bizim için Cehmiye, Ali *(radıyallâhu anhu)*'nun öldürdüğü zındıklar hakkında bize ulaşan bilgilere göre daha beter bir durumda, daha açık bir küfürde, Allah'ın kitabını ve Allah'ın sıfatlarını tevil etmede daha kötü durumda olduğunu görüyoruz. "

---

759 *Şerhu's Sünne*, 227

760 Darimi, *er-Reddu ala'l Cehmiye*, 21

761 *Halku Ef'ali'l İbad*, 11

762 *Er-Reddu ala'l Cehmiye*, 173

Scanned with CamScanner

Üçüncüsü: Sekkaf'ın 'Gülmenin tevil edilmesi sahihtir. Gülmeyi rıza olarak tevil etmek de sahihtir" sözü sahih değildir, tahriftir. Allah *(azze ve celle)* gülme sıfatıyla sıfatlanmıştır. Nitekim bu konuda varid olan naslar sahihtir. Bu nedenle bizler Allah Teâlâ için gülme sıfatını bila temsil ispat, bilata'til tenzih ederiz. Çünkü Allah *(azze ve celle)* **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir'** *(Şura, 11)*.

Garip olan şu ki Sekkaf Allah Teâlâ için rıza sıfatını ispat etmezken burada gülme sıfatını rıza olarak tefsir etmekte!! Bu konuda nasıl bir tenakuz ve kafakarışıklığı içinde olduğunun göstergesidir.

Bid'at ehlinden sadır olan bu tenakuz, bazı akıl sahiplerini tevbe etmeye, pişman olmaya ve –umumen- Kur'an ve Sünnet'e mebni selef mezhebine dahil olmaya teşvik etmiştir. Nitekim Ebu'l Meali'nin babası Ebu Muhammed el-Cuveyni bunlardan bir tanesi olmuş, Allah Teâlâ'nın sıfatları hakkında nasihat babından bir kitap yazmıştır. Bu 'nasihat'[763]inde şöyle der: "Ben bir zamanlar üç meselede hayretler içerisindeydim; 'sıfat meselesi', 'Fevkiyet (Allah Teâlâ'nın semada olması) meselesi' ve 'Kur'an'daki harf ve ses meselesi'. Bulunduğu asırda bu konular hakkında yazılmış kitaplardaki farklı görüşler arasında hayretler içindeydim; sıfatların tevili ve tahrifi, olduğu gibi inanılıp aktarılması, bu sıfatlara vakıf olunması veya tevil, ta'til, teşbih ve temsil olmaksızın ispat edilmesi.

Allah'ın kitabında ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinde bu sıfatların hakikatlerini beyan eden naslar buldum. Aynı şekilde uluv ve fevkiyeti ispat eden, harf ve sesi ispat eden naslar buldum.

Ardından mütekellim alimlerin müteahhir olanları kendi kitaplarında istivayı kahr ve istila olarak tevil eden, Allah'ın dünya semasına inmesini emrinin inmesi olarak tevil eden, Allah'ın iki elini iki nimeti ve iki kudreti olarak tevil eden, Allah'ın ayağını doğruluk olarak tevil edenleri ve buna benzer şeyler buldum.

Sonra bununla beraber Allah'ın kelamını harf ve ses olmaksızın zatında kaim kılanları, harfler ise Allah'ın zatında kaim olan manalardan ibareti kılanları gördüm.

763 Nasihat babında yazdığı bu yazısı *'en-Nasihatu fi Sıfati' Rab'* adlı altında kitaplaştırılmış ve tabedilmiştir. El-Mektebu'l İslami tarafından basılan bu kitap İbn Şeyh Haremeyn'e nispet edilmiştir. Ancak bu bilinenin aksinedir.

Scanned with CamScanner

Bu görüşte olanlar veya bir kısmı benim nazarımda bir değere sahiptir. Mesela Şafi Eşari fukahasından bazı alimler bunlardandır. Çünkü ben Şafii *(rahimehullah)*'ın mezhebi üzereyim. Onlardan dinimin farzlarını ve ahkamlarını öğrendim. Böyle değerli şeyhlerin bu tür görüşlere sahip olduğunu gördüm. Onlar benim şeyhlerimdir, onlar hakkındaki itikadım tamdır.

Ardından ben kalbimde bu teviller hakkında bir rahatsızlık duydum, kalbim bu tevillere mutmain olmadı. Tevilde bir zulmet ve bulanıklık gördüm. Kalbimin daraldığını, ferahlamadığını hissetim.

Kafam karışmış, kalbim daralmıştı. Hasr ve teşbih korkusundan dolayı uluv, istiva ve nüzul sıfatlarını mutlak olarak ispat etmekten çekiniyordum.

Bununla beraber Kur'an ve Sünnet'te varid olan naslara baktığımda bu manaların hakikatlerine delalet ettiğini gördüm. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in açıkça Rabb Teâlâ'yı yukarıda saydığım vasıflarla vasıfladığını gördüm. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in meclisine alim de, cahil de zeki de aptal da ve bedevi Arapların da geldiğini biliyordum. Ardından Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Rabbi hakkında söylediği vasıfları –ne nassen ne de zahiren- mütekellim fukaha şeyhlerimin yaptığı gibi mesela istivayı istila diye, Allah'ın gök semaya inmesini Allah'ın emrinin inmesi diye asıl hakikatlerinden çevirip tevil ettiğini görmedim.

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in de insanları Allah Teâlâ'yı vasıfladığı fevkiyet, iki el ve benzeri sıfatların zahir manalarına inanmaktan sakındırdığını da görmedim. Mesela Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den sıfatların medlulü dışında batıni manaların olduğunu görmedim. Mesela fevkiyeti mertebinin fevkiyeti olarak, eli nimet eli olarak ve saire tevil edildiğine dair bir nakil yapıldığını görmedim..."

Ardından şöyle der: "Mezhepler ve görüşler arasında hayretler ve kafa karışıklığı içinde kalmaya devam ettim. Ta ki Allah Teâlâ bana lütufta bulundu. Bu zayıf kula, kalbi mutmain olacak, içindeki sıkıntıları dindirecek ve hak tüm nuruyla açık bir şekilde ortaya çıkacak şekilde hakkın yüzünü gösterdi. İnşallah bunlardan bazılarını açıklayacağım." Bundan sonra uluv, fevkiyet ve istiva meselesi hakkındaki itikadını zikrediyor.

Scanned with CamScanner

Daha sonra sözlerini şu şekilde bitiriyor: "Bu risalenin kendisine ulaşıp da inkar etmeyen, gece gündüz hakkı bulmak için rabbine muhtaç olan, sıfatlar hakkında naslar üzerine düşünen, sıfatların nüzulüyla ve manaları hakkında düşünen ve sıfatları bilmekle mahlukattan ne istendiğini düşünen kula Allah rahmet etsin. Allah kimin kalbini açmışsa, sıfatlardan asıl maksadın Rabbi tanımak, sıfatlarla Allah'a teveccüh etmek, sıfatların hakikatlerini Allah'ın celaline ve azametine layık bir şekilde tevil, ta'til, tekyif, temsil, inkar ve tevakkuf etmeksizin ispat etmektir. Bu kadarı ibret alanlar ve hakkı görmek isteyenler için yeterlidir."

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının 108. sayfasında şöyle der: "Ayrıca Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* sıfat hadislerini bir seferde zikretmemiştir. Bazı zamanlarda bahsetmiştir. Bu nedenle sıfat hadislerini tertibli bir şekilde bablar halinde telif edenler büyük bir hata yapmışlardır."

Sekkaf ise İbnu'l Cevzî'nin bu sözüne 26 numarala talikinde şöyle der: "Sıfat hadislerini tertipli bir şekilde bablar halinde alarak büyük bir hata yapanlardan bir tanesi İbn Huzeyme'nin *'et-Tevhid'* adlı kitabıdır. Nitekim Fahruddin er-Razi bu kitabı 'Kitabu'ş Şirk' diye isimlendirmiştir. Nitekim İbn Huzeyme böyle bir tasnifte bulunduğu için pişman olmuş bu yaptığından geri dönmüştür. Nitekim Hafız Beyhaki'ye ait *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı kitapta bununla alakalı iki isnat verilmiştir. Bir diğer kitap ise İbn Ahmed'e nispet edilen *'es-Sünne'* kitabıdır. Yine Hallal'a ait *'Sünne'* kitabı da bu türdendir. Bu tür kitaplar içinde açık bir şekilde tecsim ve uydurma rivayetler bulundurmaktadır."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "İbnu'l Cevzî'nin 'Tertibli bir şekilde bablar halinde sıfatları telif edenler büyük bir hata yapmıştır' sözü doğru olmayan bir sözdür. Bilakis tam anlamıyla hatadır. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* kendisinden hadis yazılmasına izin vermiştir. Allah Rasûlü'nün bu iznine sıfat hadisleri de evveliyet babından girer. Sıfatların bir kitapta cem edilmesi Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarına vakıf olmayı daha kolaylaştırır.

Sıfatların bir kitapta cem edilmesinin şer'i olarak hiçbir şekilde mahzur değildir. Allah'ın kendisini ve Rasûlü'nün Allah'ı vasıfladığı sıfatları hakkıyla ispat eden selef alimlerinden hiçbiri sıfatların bir kitaba cem edilmesini menetmemiştir.

Sıfat hadislerini cem edenler, bid'at ehilin başlarını kaldırıp dalaletlerini yaymaya, Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını inkar etmeye başlayınca bir kitap halinde cem etmeye başladılar. Ehli Sünnet'ten birçok alim sıfatların müstakil bir kitapta toplanmasını uygun buldu. Böylece sıfatlara iman etmeyen veya bir kısmına iman edip bir kısmını inkar edenlerin hevası bu şekilde def edilecektir. Sıfatları cem edenler çok güzel bir iş yapmışıtır. Bunu inkar eden heva ehline itibar edilmez."

Ne gariptir ki heva ehli, taharet, namaz gibi fıkhi ahkamlarla alakalı hadisleri bir araya, müstakil bir kitaba topluyorlar ki bu özünde güzel olan bir şeydir, ancak sıfatlarla alakalı hadisleri mustakil bir kitapta toplamayı uygun görmüyorlar. Halbuki – Kuran ve sünnetin delalet ettiği gibi- isim ve sıfatlar özen göstermek fıkhi ahkamlara özen göstermekten daha önemlidir. Her kim sıfat hadislerini bir yerde veya müstakil bir kitapta bir araya getirmeyi inkar ederse, o halde taharet hadislerini cem edip

Scanned with CamScanner

müstakil bir kitap tasnif eden ümmetin bütün alimlerini de inkar etsin.

Sekkaf'ın 'Fahruddin er-Razi, İbn Huzeyme'ye ait 'Kitabu't Tevhid' kitabını 'Kitabu'ş Şirk' olarak isimlendirmiştir' sözüne iki vecihle cevap verilir:

Birinci vecih: Razi –asıl ismi Muhammed bin Ömer'dir- bilinmeyen tanınmayan biri değildir. Bilakis kitapları meşhurdur. Onun kitaplarını okuyan halini anlar. Kendisi mütekellimlerin başı olup, bu konuda mütehassıstır. Kendisine ait *'Mefatihu'l Ğayb'* adlı meşhur bir tefsir kitabı mevcut. Bu kitabını mütekellimlerin görüşlerini doldurmuş ve Eşari mezhebini desteklemiştir.

Yine kendisine ait *'el-Mahsul'* adlı bir kitabı olup bazı alimler bu kitap hakkında şöyle demiştir:

Usulü'd dinde bir mahsul vardır hasılı,

Tahsil edildiğinde dinsiz bir cehalet ortaya çıkar

Dalaletin ve açık şirkin aslıdır içindeki bilgiler

Çoğunluğu şeytanların ilhamıdır

Bir diğer kitabı ise *'es-Sirru'l Mektub fi's Sihri ve Muhatebeti'n Nucum'*dur. İlim ve tahkik ehlinden birçoğu kitaptaki bilgilerin sarih küfür olduğunu dile getirmiştir. İbn Teymiye *(rahimehullah) 'Nakdu'l Mantık'*[764] adlı eserinde şöyle der: "Razi, yıldızlara ve putlara ibadet etmek için bu kitabını tasnif etmiştir. Ve bunların güzel ve faydalı olduğuna dair de deliller ikame etmiş, teşvikte bulunmuştur. Daha sonra tevbe edip İslam'a dönmemişse müslümanların ittifakıyla mürteddir."

Zehebi *'Mizanul İ'tidal'*[765] adlı eserinde şöyle der: "Razi'ye ait *'es-Sirru'l Mektub'* adlı kitabında açık sihir vardır. Umulur ki Razi Allah Teâlâ'nın izniyle bu telifinden tevbe etmiştir."

Şeyhul İslam İbn Teymiye *'Nakdul Mantık'*[766] adlı eserinde şöyle der: "Kelamı felsefeyle harmanlayan büyük mütekellim alimlerinin, gizli sırların ve ilimlerinin olduğunu söylediklerini görürsün. Ancak en akılsız ve dinsiz birisi dahi bunları tedebbür ettiği zaman, böyle büyük alimlerin içine düşebileceğini zan dahi edemediği cehalet ve dalalete düştüğünü görür. Hata bazen böyle şeylerin onlardan sadır olaca-

764 *Nakdu'l Mantık*, 47

765 *Mizanul İ'tidal*, 3/340

766 *Nakdu'l Mantık*, 52-53

Scanned with CamScanner

ğını inkar eder. Mesela Ebu Abdullah er-Razi'nin, İbn Sina ve Aynu'l Kudat el-Hemedani'nin izini takif ettiği *'Tefsiru'l Mirac'* adlı eserinde mirac hadisini uzun bir siyak, garip isimler ve ne sahih ne hasen ne zayıf hadislerin bulunduğu hiçbir Müslümanın kitabında bulunmayan bir tertible verdiğini görürsün. Böyle bir rivayeti tarikatçi veya kendisine vaaz veren şeytanlar veya bazı zındıklar uydurmuştur. Ayrıca Razi hadis ve tefsir kitaplarında mevcut olan mirac hadisesini bilmemesiyle beraber, bu kitaplardan yüz çevirip hiçbir alimden işitilmemiş ve ilimde hiçbir eseri bulunmayan kimselerden alıntı yaparak, müneccim olan sapkın dinsizlerin yorumuyla yorumlamıştır. Allah Rasûlü'nün miraca yükselmesini fikriyle feleklere yükselmesi olarak yorumlamıştır. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in miraç yolculuğunda gördükleri peygamberlerin ise yıldızlar olduğunu; ayın Adem *(aleyhisselâm)*, güneşin İdris *(aleyhisselâm)* olduğunu söylemiştir. Cennetteki dört nehrin dört element olduğunu söylemiştir. Allah Rasûlü'nün mutlak vacibul vücudu bildiğini söyler sonra bunları yüceltir. Sonra da bu tür bilgileri de, müminlerin ve alimlerin fehimlerinden sakınılması gereken sırlı bilgiler olduğunu söylemiştir. Hatta Razi'yi tazim eden bir grup kimse bu tür bilgileri gördüğü zaman oldukça şaşırırlar. Kendisine mutaassıp bazı kimseler onu müdafaa eder. Hatta Razi'nin durumunu bilen bazı şeyhler kendi hattıyla o nüshayı yazarak Razi'nin *'el-Metalibu'l Aliye'* adlı kitabına eklemiş, o kitapta felsefecilerin ve mütekellimlerin sözlerine yer vermiştir..."

Razi'nin durumunu anlatan alimlerin sözleri oldukça çoktur. Razi böyle bir dalaletteyken, alimlerin kabul ile telakki ettikleri İbn Huzeyme *(rahimehullah)*'a ait bir kitabı böyle çirkin bir sözle itham eden Razi'nin sözüyle istidlalde bulunmak cehalettir.

İkinci vecih: İbn Huzeyme'nin kitabı değerli bir kitaptır. Tevhid hakkında tasnif edilmiş en hayırlı kitaplar arasında yer alır. Nitekim İbn Huzeyme bu kitabı, bid'atlerin çoğaldığı, birçok beldede hak ehlinin yok olduğu, batılın zayıf imanlı kimseler üzerinde etki ettiği ve insanlar arasında garip bir zamanın hüküm sorduğu bir dönemde telif etmiştir.

İbn Huzeyme kitabın telif etme sebini beyan ederken şunları kaleme alır: "Garip bir zamanda yaşıyoruz. Ben kelam cinsinden herhangi bir şeyin karıştığı bir kitabı tasnif etmeyi kerih görüyordum. En büyük uğraşımız, eskiden beri birçok kişinin küfre girdiği kelam ilmi, muattilenin nefyedip inanmadığı Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatları ve fıkıh kitabı olmana diğer çeşit kitaplardan arındırılmış fıkıh kitaplarını tasnif etmekti.'

Scanned with CamScanner

Ben öyle inanıyordum ki benimle heva ehli arasında meclisimizde kelamla alakalı yaptığımız münazarada ve meclislere ve münzarala katılan ashabımıza muhalifimize galip gelmemizle, mezhebimizin sıhhatini ve muhalif mezheplerinin batıllığına dair kitaplar tasnif etmeye kafidir, bu konu üzerinde daha fazla durmaya ihtiyaç bırakmıyor.

Hakkımızda Allah *(azze ve celle)*'nin Levhi Mahfuz'da, hiç kimsenin kendisinden kaçamayacağı ve kendisinden kaçıp bir sığınak bulamadığı kaderi gerçekleşince, ilimden iktibas edenler, ilim öğrenme ve öğretmekten bizi men etti. Muattile ve Kaderiye'den olan batıl ve sapkın ehlinin meclislerine giden yeni ilim ve hadis öğrencilerinden bazılarının, bu iki cins ilim hakkında doğru ve haktan ayrılıp dalalet ve sapkınlığa düşmesinden korktum. Bu nedenle bu iki cins ilmi bir arada toplayan bir tasnifi; kulların kesbinden önce geçerli olan kader ve önceden yazılmış kadayı ispat ve Allah *(azze ve celle)*'nin, sağından solundan önünden ve arkasından hiçbir batılın yanaşamadığı Kuran'da kendi nefsini vasıfladığı ve Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahih sabit senetler adalet ehlinin mevsul olarak rivayet ettiği hadislerdeki Allah'ın sıfatlarını tamanına imanı ispat etmekle yazdım ki Allah'ın hak ve doğruyu idrak etme muvaffakiyeti ve razı olduğu şeyleri elde etme muvaffakiyeti veren kimselerin kitabımıza baktığında ilimden bu iki cinste eser ehlinin mezhebinin hak olduğunu, heva ve dalaletlerinde boğulmuş bidat ehlinin mezheplerinin batıl olduğunu bilsin. Allah'a dayanır, ondan doğru yolu isterim. Güç ve kuvvet âli ve azim olan Allah'a aittir."

İbn Huzeyme *(rahimehullah)* kitabında ayetlerin siyakı ve Allah Teâlâ'nın; işitme, görme, iki el, ayak, nefs, ilim ve kelam gibi sıfatlarına delalet eden hadisleri zikretmekle insanın gönlünü ferahlatmış, derdine derman olmuştur. Bu kitabında ayrıca şüphecilerin şüphelerini def etmiş, muattilenin ta'tilini def etmiştir.

Rablerini, yaratıcılarını tanımayan; dilleri ve yazdıkları kitaplarının şahitlik ettiği gibi tevhidi şirk, şirki tevhid olarak telakki eden bazı hayret ehli ve Muattile ehli kimselerin iddia ettiği gibi bu şirk midir?

İbnul Kayyım *(rahimehullah)* Muhtasaru's Sevaik[767] adlı eserinde der ki: "İlginçtir ki onlar, kemal derecesinde olmasına rağmen Rasûllerin tevhidini şirk, tecsim ve teşbih olarak isimlendirmişlerdir. Kendi muattile inançlarını, ilhatlarını ve haddi aşmışlıklarını da nihayet derecede noksanlığına rağmen tevhid olarak isimlendirmişlerdir.

767 *Muhtasaru's Sevaik*, 108

Scanned with CamScanner

Rasûllere tabi olanları, Allah Teâlâ'yı noksan görenlere nispet etmiş, bütün kemalı yok emişlerdir. Kendileri için ise kemalatı ispat edip noksanlığı tenzih ettiklerini iddia etmişlerdir. İşte bu cehmiye ve muattilenin tevhididir..."

Apaçık vahye muhakeme olup yalan ehlinin hezeyanlarını kulak ardı edenler için İbn Huzeyme'nin Tevhid kitabının yekînî bilgileri içerdiğini, sadra şifa verdiğini anlar. Razi ve emsalleri olan Muattile ehlinin kitapları ise teşbih ve ta'til inancıyla dolu olduğunu anlar. Muattile ehli, Rasûllerin ve nazil olan kitapların getirmiş olduğu tevhidi şirk olarak isimlendirirler. Cehm bin Safvan ve Ca'd bin Dirhem'den tevarüs yoluyla aktarılan muattile inancını ise tevhid olaraka isimlendirirler.

Sekkaf'ı 'İbn Huzeyme bu tasnifinden pişman olmuştur. Nitekim 'el-Esma ve's Sıfat' adlı eserde bununla alakalı İbn Huzeyme'den iki isnad aktarılmıştır" sözü ise yalan ve iftiradır. Yalan imanın zıttıdır. Heva ehli için yalan söylemek ne kadar da basit olmuş!!

İbn Huzeyme *(rahimehullah)*'tan pişman olup bu tasnifinden rücu ettiğine dair herhangi bir nakil yoktur. Beyhaki el-Esma ve's Sıfat adlı eserinde bu konuya değinmemiştir. Uzaktan yakından böyle bir meseleden bahsetmemiştir bile. Beyhaki sadece İbn Huzeyme ile o asırda yaşayan bazı kimselerle olan kelam meselesinden bahseder. İbn Huzeyme'nin tasnif ettiği 'et-Tevhid' adlı kitaptan söz etmez.

Kevseri ise dalaleti, cehmiyeliği ve birçok menkul ve makula muhalif olmasına rağmen Sekkaf'ın zikretmiş olduğu İbn Huzeyme'nin pişman olduğu veya o kitaptan rücu ettiğinden bahsetmemiştir. Bilakis Cehmiye Kevseri şöyle demiştir: "İbn Huzeyme 'et-Tevhid' kitabını telif etmiş, ancak kendi nefsine kötülük etmiştir" demiştir. Kevseri, İbn Huzeyme'nin bu telifini ispat etmiş, bu kitaptan rücu ettiği veya pişman olduğunu zikretmemiştir. 'Kendi nefsine kötülük etmiş' sözü ise kendisinin ve Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için ispat ettiği sıfatları ispat etmeyen bidat ehlinin görüşüdür.

Velhasıl İbn Huzeyme *(rahimehullah)* hayatı boyunca rabbine kavuşuncaya kadar selef akidesini savunmaya, halef mezhebini ise çürütmeye devam etmiştir.

İbn Huzeyme *(rahimehullah)*'ın üzerinde öldüğü mezhep –tercemelerde sözleri hala nakledilmeye devam ediliyor- 'Haber sahih olduğunda Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yanında hiç kimsenin söz hakkı yoktur' dir.[768]

768 Bk: *Tezkiretu'l Huffaz*, 2/728

Scanned with CamScanner

İbn Huzeyme *(rahimehullah)*: "Her kim Allah'ın semanın üzerinde arşa istiva ettiğini ikrar etmezse kafirdir, kanı helaldir, mali ise müslümanlara ganimettir."

Bir başka yerde de şöyle der: "Kuran Allah'ın kelamıdır. Her kim Kuran için 'mahluktur' derse kafir olur tevbe etmeye davet edilir. Tevbe ederse tevbesi kabul edilir aksi halde mürted olarak öldürülür ve müslümanların kabristanına defnedilmez."

İşte bunlar İbn Huzeyme *(rahimehullah)*'ın itikadından birer kesittir. Kuran, sünnet ve selef icmasının sıhhatine delalet ettiği bu sözlerden rücû etmek akıl karı mıdır? Yoksa akıllı bir kimsenin söylemekten çekindiği bidat ve heva ehlinin yalanlarından mıdır?

Allah Teâlâ'dan kalplerimizi hidayetten ayırmamasını ve bize katından merhamet etmesini dileriz.

Sekkaf'ın 'İbn Huzeyme'nin 'et-Tevhid' adlı kitabının bir benzeri de İbn Ahmed'e nispet edilen 'es-Sünne' kitabıdır. Ayrıca Hallah'ın da 'es-Sünne' kitabı da bu türdendir' sözü büyük bir iftiradır. **"Ağızlarından çıkan bu söz ne büyük oldu! Yalandan başka bir şey söylemiyorlar."**[769]

Selef kitaplarının şirk kitabı olarak telakki edilmesi en büyük ve en çirkin batıllardandır. Ne söylediğini bilen birisi böyle şeyler söylemez. Çünkü yarın Allah Teâlâ'nın huzurunda hesap vereceğini bilir.

Hangi cürüm, selef kitapları hakkında konuşmaya cüret edip onları şirk ile vasıflamaktan daha büyük olabilir?!!

Sekkaf'ın 'İçeriğinde sarih bir tecsim olan bu gibi kitaplar..." sözü hakkında daha önce bu sözün batıl olduğu geçmişti. Bidat ehli, kendi hak ettikleri vasıflarla Ehlisünnet'i vasıflıyorlar.

-Allah'a hamdolsun ki- Allah Teâlâ'nın kendisini ve Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği haberlerde teşbih ve tecsim yoktur. Asıl teşbih Allah Teâlâ'nın sıfatlarını nefyetmekte ve Allah'ı adem (yoklukla) vasıflamakta vardır.

Ey Cehmiye! Sizler Allah Teâlâ için rahmet, rıza, gazab, muhabbet, uluv, arşa istiva, iki el, ayak, suret, baldır, parmak, gülme, gelme, nüzul, kelam, işitme ve görme sıfatlarını ispat etmiyorsanız ademi mabud edinmiş, mabudunuzu da eksiklikler ve madumatlara benzetmişsiniz.

769 *Kehf*, 18/5

Scanned with CamScanner

Hangi küfür bundan daha büyük olabilir? Hangi teşbih, halıkı madumatlara teşbih etmekten daha büyük olabilir? Muattile kendisinden kaçtığı şeye farkında olmadan düşmüş.

Cehmiye'nin mezhebini bilen ve onların hakiki hallerini vakıf olan, bununla beraber sahabe, tabiin ve tebe-i tabiin anlayışı üzere Kuran ve sünnet delillerini bilen birisi bunların küfrünü bilir. Hidayet imamlarının söylediklerinin doğruluğunu anlar. Nitekim İbnu'l Mübarek şöyle demiştir: "Cehmiye dışında her kavim neye ibadet ettiklerini bilir."[770]

Ebu Abdullah el-Buhari *(rahimehullah)* da şöyle demiştir: "Cehmiye ve Rafızinin arkasında namaz kılmakla, Yahudi ve Hıristiyan birinin ardında namaz kılma arasında bir fark görmüyorum..."[771]

Begavi'ye ait *Şerhu's Sünne*[772] adlı kitaba talik yapan iki muallikin İmam Buhari'nin *(rahimehullah)* yukarıda geçen sözü hakkında 'İmam Buhari'nin bu sözü, selef ve haleften cumhur ulemanın muvafık olmadığı aşırılık ve ifrattır. Buhari nasıl böyle bir görüşü öne sürer? Halbuki kendi tahric ettiği 'Sahih'inde cehmiye, harici ve diğer birçok fırkalardan birçok hadis rivayet etmiştir. Madem Buhari onların küfrüne hükmediyorsa nasıl onlardan hadis rivayet edebiliyor?" sözüne birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: Bu iki muallikin 'cumhur ulemanın muvafık olmadığı..." sözünün hiçbir değeri yoktur. Buhari'ye muvafık olmayan cumhur ulemanın kim olduğunu zikretmemişlerdir. Ehli Sünnet'in cumhuru mu yoksa bid'at ehlinin cumhuru mu? Şayet birincisiyse böyle bir iddia hatadır. Çünkü bu konuda cumhur ulema Buhari'ye muvafıktır. Bunu öğrenmek için selef alimlerinin 'Sünne' kitaplarına bakılabilir. Yok eğer ikincisi kast edilmişse zaten bidat ve dalalet alimlerine itibar edilmez.

İkinci vecih: İki muallikin 'Buhari nasıl böyle bir görüşe sahip olabilir? Halbuki Buhari tahric ettiği *'Sahih'*inde Cehmiye ve Haricilerden birçok rivayette bulunmuştur' sözüne gelince bu da delilsiz ve ilimsizce söylenmiş bir sözdür. Çünkü İmam Buhari *(rahimehullah)* Rafizi ve Cehmiye'den hadis tahricinde bulunmamıştır.[773]

---

770 Buhari, *Halku Ef'ali'l İbad*, 16

771 Buhari, *Halku Ef'ali'l İbad*, 13

772 *Şerhu's Sünne*, 1/228

773 İsmail bin Aliyye –Kutubi sitte'nin ricallerinden- Cehmiyelikle suçlanmıştır. Bunun sebebi de İsmail bin Aliyye 'Kur'an mahluktur' demesiydi. Şayet böyle söylediği doğruysa, bu görüşüne muarız tevbe ettiğine delalet eden sözü nakledilmiştir. İsmali bin Aliyye şöyle demiştir: "Kur'an Allah'ın kitabı olup mahluk değildir."

Scanned with CamScanner

Kaldı ki bu iki muallikin iddia ettiği gibi İmam Buhari *'Sahih'* adlı eserinde Rafızi ve Cehmiye'den birçok hadis rivayet etmemiştir. İmam Buhari'nin Harici'den hadis rivayet etmesine gelince Harici, Cehmi veya Rafızi gibi değildir. Çünkü Cehmiye ve Rafiziler, Haricilerden daha şerlidir. Nitekim bu tahkik ehli nazarında malumdur. Hariciler, Cehmiye ve Rafızilerden çok daha doğru sözlülerdir. Mutlak manada en yalancı taife Rafızilerdir.[774]

İmam Şafii *(rahimehullah)* şöyle demiştir: "Heva ehli arasında Rafızilerden daha çok yalan şahitlikte bulunan bir kavim görmedim."

Rafızileri zemmetme ve onlardan hadis rivayet etmeme hususunda selef ulemasın oldukça fazla nakil vardır. Çünkü Rafiziler çokça yalan söyleyen, yalan söylemekte ve yalan şahitlikte bulunmakla diğer heva ehlinden ayrı bir yeri vardır.

Velhasıl Cehmiye ve Rafızilerin tekfirinde aşırıcılık ve ifrat yoktur. Çünkü Rafızi ve Cehmiye'nin mankul ve makule muhalefetleri meşhur olan, bilinen bir durumdur. Büyük alimlerden ziyade yeni ilme başlamış bir ilim talebesi bile bunları bilir.

Denildiğine göre bazıları İsmail hakkında hata etmiş 'Kıyamet günü Bakara ve Al-i İmran sureleri bir bulut şeklinde sahibini (bu iki sureyi okuyana) savunmak için gelir' hadisini rivayet ettiği için Kur'an'ın mahluk olduğu sözü kendisine nispet edildiği söylenmiştir. İbn Aliyye'ye 'Bu iki surenin dili var mıdır?' diye sorulduğunda 'evet var. Yoksa nasıl konuşacaklar?' cevabını vermiştir.
Fadl bin Ziyad: 'Ebu Abdullah Ahmed bin Hanbel'e Vüheyb ve İbn Aliye hakkında sordum. Dedi ki: 'Vuheyb bana daha çok sevimli geliyor. İbn Aliyye ise ölene kadar bayağı konuşmaya devam ediyordu." Ben 'İbn Aliye insanlar içinde söylediklerinden dönmüş ve tevbe etmemiş miydi? Ahmed bin Hanbel: 'Evet tevbe etti. Bana ulaştığına göre İbn Aliyye, Muhammed el-Emin İbn Harun'nun yanına gider. İbn Harun önü görünce saldırmaya başlar; Ey falan falanın çocuğu Kuran'ın mahluk olduğunu mu söylüyorsun?' der. İbn Aliyye ise şöyle cevap verdi 'Canım sana feda olsun. Alimin yaptığı bir zelleydi.' Zehebi, *el-Mizan*, 1/219: "İbn Aliyye görüşünden tevbe etmiş, susmayı tercih etmiştir. Bakınız: *Siyeru Alemin Nübela*, 9/110-112, *Tehzibu't Tehzib*, 1/243
İbn Aliyye hakkında hülasai kelam: İbn Aliye ya Kur'an mahluktur demiş ancak daha sonra tevbe etmiştir. Veya bazıları onun hakkında yalan yanlış söylemlerde bulunmuştur.
Bişr bin Sırri hakkında Cehmi olduğu söylentisi hakkında ise Zehebi *'el-Mizan*, 1/318 adlı eserde şöyle demiştir: "Bişr bin Sırri Cehmiye görüşünden rücû etmiştir."
Şunu iyi bilmek gerekir ki kendisi hakkında her Cehmi veya Rafızi denilene inanmamak gerekir. Bunu ispat edecek güneş gibi bir beyyine, bürhan ve delil olması gerekir. Allah en doğrusunu bilir.

774 Bk: Şeyhu'l İslam, *Minhacu's Sünne*, 1/59-63

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî, kitabının 110. sayfasında 'Rabbin geldi' (Fecr, 22) ayeti hakkında 'yani rabbinin emri geldiğinde' demiş 'Bu ayetin te'vil edilmesi gerekir. Ahmed bin Hanbel de böyle söylemiştir. Ayetin bu manada alınmasını akli deliller sarfetmiştir. Çünkü Allah Teâlâ için intikal caiz değildir."

Ben derim ki: İbnu'l Cevzî, tefsirinin birçok yerinde Allah Teâlâ'nın gelişini 'emrinin gelişi' olarak tevil etmiştir. Enam 158'inci ayette **'veya rabbin gelir'** ayeti hakında 'Hasan el-Basri: 'veya rabbinin emri gelir' diye tevil etmiştir. Zeccac: 'veya rabbinin helaki ve intikamı gelir; ya acil bir azap veya âcil bir azaptır, yani kıyametteki azaptır" demiştir.

İbnu'l Cevzî bu iki sözü nakletmiş, hiçbir şekilde takibte bulunmamıştır. Halbuki bu iki söz de selef mezhebine muhaliftir. İbnu'l Cevzî'nin Hasan el-Basri'den yaptığı rivayet ise sahih değildir. Uydurma bir nakildir.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî "Onlar, ille de buluttan gölgeler içinde Allah'ın ve meleklerin gelmesini mi beklerler?"[775] ayeti hakkında 'Bir grup selef alimi bu tür ayetler hakkında konuşmamayı tercih etmiştir. Kadı Ebu Ya'la, Ahmed'den rivayet ettiğine göre şöyle demiştir: 'Allah'ın gelmesinden murad kudreti ve emrinin gelmesidir.' Nitekim nahl 33'ncü ayete bunu beyan etmişti."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Daha önce İmam Ahmed'den nakledilen te'vil hakkındaki cevap verilmişti; bu te'vil yapılan bir hataydı ya da İmam Ahmed'den Allah'ın gelmesinin ispatı hakkında yapılan sahih nakillere muhalif şaz bir nakildir.

Ayrıca Allah Teâlâ'nın gelmesini emrinin gelmesi diye te'vil etmek doğru değildir. Bir ayeti delilsiz ve bürhansız te'vil etmek en büyük tahrif ve ilhaddır. Şayet gelmekten maksat Allah Teâlâ'nın emrinin gelmesi olsaydı Allah Teâlâ muhakkak bunu buyururdu. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**(Kafirler) kendilerine meleklerin gelmesinden ve rablerinin emrinin gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar?**"[776] Ne var ki bir diğer ayette "**Rabbin geldiğinde**"[777] demesi Allah Teâlâ'nın gelmesine ispattır. Allah Teâlâ kıyamet günü insanların arasında hüküm vermek için gelecektir.

Sünnette de Allah Teâlâ'nın gelmesini ispat eden hadisler mevcuttur. Nitekim 'Buhari'[778] ve 'Müslim'[779]de Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen hadiste insanlar şöyle dediler: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler kıyamet günü Rabbimizi görecek miyiz?' Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*: *"Sizler bulutsuz bir gecede ayı görmekte bir sorun yaşıyor musunuz?"* 'Hayır. Ey Allah'ın Rasûlü!' Allah Rasûlü: *"Sizler bulutsuz bir günde güneşi görmekte bir sorun yaşıyor musunuz?"* İnsanlar 'Hayır ya Rasûl Allah!' Allah Rasûlü: *"İşte sizler Rabbinizi böyle göreceksiniz. Allah Teâlâ insanları kıyamet gününde bir araya toplayacaktır. Ardından 'Herkes kendisine ibadet ettiği şeye tabi olsun' der. Bunun üzerine güneşe tapanlar güneşe, aya tapanlar aya, tağutlara tapanlar da tağutun peşinden gidecektir. Geriye içlerinde münafıkların da olduğu bu ümmet kalacaktır. Sonra Allah Teâlâ gelir 'ben sizin Rabbinizim' der. İnsanlar 'Rabbimiz bize gelinceye kadar burada kalacağız. Rabbimiz bize geldiğinde biz onu tanırız' der. Ardından Allah Teâlâ insanların tanıdığı surette geldiğinde 'ben sizin rabbinizim' der. Bunun üzerine insanlar 'Sen bizim rabbimizsin' derler ve rabbe tabi olurlar..."*

---

775 *Bakara*, 2/210

776 *Nahl*, 16/33

777 *Fecr*, 89/22

778 *Fethul Bari*, 13/419

779 182

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ'nın gelmesini, emrinin gelmesi olarak te'vil etmek muhdes, bid'at bir te'vildir. Ne Allah Rasûlü ne de sahabeden hiç kimse böyle bir te'vilde bulunmamıştır.

İbnu'l Cevzî'nin 'Ahmed bin Hanbel 'ayetin bu şekilde sarfedilmesi akli delillerdendir. Çünkü Allah Teâlâ için intikal caiz değildir' demiştir' sözü hakında şöyle denilir:

İmam Ahmed *(rahimehullah)*'dan yapılan bu nakil yalandır. Ayrıca intikal delili nasları asıl manasında sarf edip murad edilen mananın dışına çıkarmaz.

İntikal lafzının ise Sünnet'te bahsi geçmemiştir; dolayısıyla böyle bir talille Allah *(azze ve celle)*'nin gelme/varma sıfatını nefyetmek caiz değildir. Çünkü Allah'ın kendi nefsini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ın vasfettiği sıfatları, intikal gibi ne Kur'an'da ne de Sünnet'te varid olmayan lafızlarla nefyetmek, ispat ve nefiyde Kur'an ve Sünnet'in lafızlarını müraat eden selef mezhebinin dışına çıkmaktır.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının 110'nuncu sayfasında şöyle der: 'Ammi birisi **"Sonra Arşa istiva etti" (A'raf, 154)** ayeti hakkında soru sorarsa ona şu cevap verilir: İstiva malumdur, keyfiyeti gayr-ı makuldur. Arşa istiva etmeye iman etmek vaciptir, hakkında soru sormak ise bid'attir..."

İbnu'l Cevzî kitabının 112'nci sayfasında istiva ayeti hakkında şöyle der: 'Selefin tamamı bu ayeti, tefsir ve tevil etmeksizin olduğu gibi okuyup geçerler..."

Kitabın 127'nci sayfasında ise: "Bazı müteahhir alimler bu sıfatı duyuların muktezasına hamletmişlerdir. İstiva hakkında şöyle derler: "Allah Teâlâ zatıyla arşa istiva etmiştir." Bunu duyularıyla anlamışlardır. Şöyle ki bir şeye istiva eden kişi ancak zatıyla o şeyin üzerine istiva edebilir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): İbnu'l Cevzî kitaplarının birçok yerinde mufavvida mezhebini tercih eder; özellikle de istiva meselesinde. İbnu'l Cevzî bu mezhebin, selef mezhebi olduğunu zanneder. Bu düşünce ise selef mezhebine karşı hata işlemek ve bu mezhebi bilmemekten kaynaklanır.

İbnu'l Cevzî'nin bazı durumlarda tevfide bazı durumlarda da te'vile meyletmesi akidede kafa karışıklığı yaşadığına, isim ve sıfat tevhidinde belli bir kaideyi oturtmadığına delildir.

Garip olan şu ki tefvid inancında olanlar kendi mezhebi için İmam Malik ve diğer selef alimlerinin sözünü delil getirir: 'Keyfiyeti gayrı makul, istiva gayrı mechuldür."[780]

İmam Malik ve diğer selef alimlerinin bu sözünde tefvid inancı yoktur. Tam tersine düşünen ve akledenler için Allah *(azze ve celle)* hakkında arşa hakiki anlamda istiva ettiğinin ispatı vardır.

'Keyfiyeti gayrı mechuldür' sözünden murad keyfiyeti bilmeyi nefyetmek vardır. Yoksa burada murad tahrif ehlinin zannettiği gibi sıfatın hakikatini nefyetmek yoktur. Bizler Allah'ın nasıl istiva ettiğini bilmeyiz. Aynı şekilde bizler Allah'ın zatının keyfiyetini de bilmeyiz. Fakat selef alimleri arasında tartışma götürmeyen bir konu var ki bizler istivanın manasını biliyoruz. İşte bu selefin 'istiva gayrı mechuldür' sözünün manasıdır. Dolayısıyla selef keyfiyeti nefyeder, ancak istiva sıfatının hakikatini nefyetmez.

780 *Şerhu Usuli İ'tikadi Ehli's Sünneti ve'l Cemaat*, 3/398

Scanned with CamScanner

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Fetava'*[781] adlı eserinde şöyle der: "Rabia ve Malik'in 'İstiva gayrı mechuldür, keyfiyeti gayrı makul, istivaya iman etmek ise vaciptir" sözü, 'geldiği gibi bila keyf okuyup geçin' sözüyle muvafıktır. Alimler, istivanın keyfiyetini bilmeyi nefyetmiştir, yoksa istiva sıfatının hakikatini nefyetmemiştir.

Şayet selef alimleri mücerret lafza iman edip Allah'a yakışır bir şekilde manasını fehmetmemiş olsalardı 'istiva gayrı mechül, keyfiyeti ise gayrı makul' ve 'geldiği gibi bilakeyf okuyup geçin' demezlerdi. Çünkü istiva bu durumda mucem harfleri gibi malum olmaz meçhul olurdu.

Ayrıca istiva lafzının bir manası anlaşılmasaydı keyfiyetini bilmeyi nefyetme ihtiyacı duyulmazdı. Sıfatlar ispat edildiğinde, keyfiyetini bilmeyi nefyetmeye ihtiyaç duyulur.

Ayrıca haberi sıfatları –veya mutlak olarak sıfatları- nefyeden birisi 'bila keyf' demeye ihtiyaç duymaz. 'Allah arşın üzerinde değildir' diyen biri 'bilakeyf' demeye ihtiyaç duymaz. Şayet selefin mezhebi sıfatları nefyetmek olsaydı 'bilakeyf' demezlerdi.

Ayrıca 'geldiği gibi okuyup geçin' sözü, olması gereken manaya delaletinin olduğunu gerektirir. Çünkü gelen sıfatlar, bir manaya delalet edecek lafızlarla gelmiştir. Şayet sıfatların delaleti nefydilmişse o zaman şöyle denilmesi gerekirdi: 'Sıfatların lafızlarını, anlaşılan manasının murad edilmediği inancıyla okuyup geçin.' Veya 'sıfatların lafızlarını, Allah'ın sıfatlarının delalet ettiği hakiki manayla vasıflanmadığı inancıyla okuyup geçin' denilirdi. Bu durumda 'geldiği gibi okuyup geçin' ve 'bila keyf' gibi sözler söylenmezdi. Çünkü sabi olmayan bir şeyin keyfiyetini nefyetmek lağvdır..."

İmam Malik'in sözüyle tefvid inancı hakkında istidlalde bulunanların sözü batıl olduğu bilindiğine göre İbnu'l Cevzî'nin de böyle bir hataya düştüğü anlaşılır. Bu konuda İbnu'l Cevzî, tefvid inancının selef mezhebi olduğunu söylemesiyle büyük bir iddiada bulunmuş, bu konuda icma nakletmiştir.

Saydu'l Hatır[782] adlı eserinde der ki: "Her kim ayet ve hadisleri okur da ziyade etmezse, bir zararı olmaz. İşte bu selefin yoludur.'

781 *El-Fetava*, 5/41

782 İbnu'l Cevzî, *Saydul Hatır*, 84

Scanned with CamScanner

Yine *Saydu'l Hatır*[783] adlı eserde öyle bir söz söylüyor ki bu söz onun tefvid inancına daldığı ve Kur'an, Sünnet ve icmânın sıhhatine delalet ettiği selef mezhebine olan uzaklığına delalet eder. O sözü de şudur: "Kendisine İbn Abdilber denilen Endülüslü bir adamın *'et-Temhid'* adlı eserinde Allah Teâlâ'nın dünya semasına nüzulü hakkında[784] söylediği söz beni şaşırttı. İbn Abdilber şöyle diyor: 'Nüzul hadisi Allah Teâlâ'nın arşın üzerinde olduğuna delalet eder. Çünkü öyle olmasaydı hadiste 'nüzul/inme' kelimesinin kullanılmasının bir manası olmazdı.' Böyle bir şeyi ancak Allah *(azze ve celle)*'yi tanımayan cahil biri söyleyebilir. Çünkü böyle söylemek hissi olarak bilinen cisimlerin inişiyle eşdeğerdir. Yani Allah Teâlâ'nın sıfatını cisme kıyaslamış oldu. Böyle kimselerin esere ittibaı nerede kaldı..."

İbnu'l Cevzî tefsirinde[785] **"Sonra Allah arşa istiva etti' (A'raf, 54)** ayeti hakkında şöyle der: "Selefin, bu ayeti okumaktan başka herhangi bir tefsirde bulunmadığı üzerine icmâsı olmuştur..."

İbnu'l Cevzî'nin bu sözü yanlıştır, selef mezhebi olmaktan ziyade selef mezhebinin tamamına muhaliftir.

Selef mezhebinin ayetleri ve hadisleri manasını bilmeden, ayetin ve hadisin delaletini bilmeden sadece okuyup geçmeleriyle uzaktan yakından alakası yoktur. Nitekim Allah Teâlâ Kur'an'ı tedebbür etmeyi emretmiş, tedebbür etmeyenleri zemmetmiştir: **"Hâla Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık bulurlardı."**[786] **"Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?"**[787] sıfat ayetleri de tedebbür etme emrine dahildir. Bir müslümanın manası olmayan lafızları tedebbür etmekle emrolunması mantıklı mı?

Allah Teâlâ **"Rahman arşa istiva etti"** dediğinde bu ayetten üç mana istifade ederiz:

Birincisi: Allah Teâlâ için rahman isminin ispatı

İkincisi: Arşın varlığının ispatı

Üçüncüsü: Allah Teâlâ'nın hakiki manada arşa istiva ettiğinin ispatı

783 *Saydu'l Hatır*, 84

784 İbn Abdilber *(rahimehullah)*'ın nüzul hadisi hakkındaki sözü için bk: *et-Temhid*, 7/129

785 3/213

786 *Nisa*, 4/82

787 *Muhammed*, 47/24

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî'nin 'selef ayeti okumaktan ziyade bir şey yapmazdı' iddiası selefin mezhebini ve onların sözlerinin hakikatini bilmemesinden kaynaklanır. Nitekim Selef alimlerinin sözleri İbnu'l Cevzî'nin iddiasını çürütür:

Evzai *(rahimehullah)*: 'Bizler ve tabiinin tamamı şöyle derdik: 'Allah Teâlâ arşının üzerindedir. Bizler, Sünnet'te varid olan Allah Teâlâ'nın sıfatlarına iman ederiz."[788]

Yezid bin Harun: "Her kim, rahman arşa istiva etti dendiğinde avamın kalbinde ikrar olunan mananın dışında bir manaya olduğunu iddia ederse o Cehmi'dir."[789]

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *el-Fetava*[790] adlı eserinde şöyle der: "... İstiva lafzından kast edilen mana, ta'til veya temsil tahrifiyle bozulmamış selim fıtrata sahip müslüman avamın nazarında zahir manası kast edilir. Nitekim imameti, değeri ve fazileti hakkında ittifak edilen etba-i tabiinden olan Yezid bin Harun el-Vasiti'nin kast ettiği mana budur..."

Ali bin Hasan bin Şekik: "Abdullah bin Mübarek'e 'Rabbimiz *(azze ve celle)*'yi nasıl tanıyacağız?' diye sorduğumda şu cevabı verdi: "Rabbimiz yedinci semada arşının üzerindedir. Cehmiye'nin dediği gibi şöyle demeyiz: "Rabbimiz burada yeryüzündedir/her yerdedir.' Bu söz Ahmed bin Hanbel'e istiva hakkında sorulduğunda şöyle dedi: "Ebu Ömer et-Tilimneki şöyle dedi: "Ehli Sünnet'ten olan müslümanlar Allah'ın zatıyla arşa istiva ettiğine dair icma etmişlerdir' demiştir..

Ahmed bin Hanbel şöyle dedi: "Ehli Sünnet, Allah Teâlâ'nın mecaz olarak değil hakikaten arşı istiva ettiğine dair icma etmişlerdir..."[791]

İmam İbn Huzeyme *(rahimehullah)*: "Her kim Allah'ın yedi kat semada arşına istiva ettiğini ikrar etmezse o kişi kafirdir, tevbeye davet edilir. Tevbe ederse tevbesi kabul edilir. Tevbe etmezse boynu vurulur. Cesedi ise müslümanların ve müslümanlarla anlaşmalı gayrı müslimlerin rahatsız olmayacağı bir çöplüğe atılır. Malı fey olarak alınır. Hiçbir müslüman ona varis olmaz. Çünkü 'müslüman kafire varis olmaz'[792]..."

Rabbin arşa istiva etmesi hakiki manada alınması gerekir. Rabb *(azze ve celle)*'nin diğer sıfatları da böyledir. Bu inanç, selef alimleri arasında ittifak edilen bir durumdur.

---

788 Beyhaki, *el-Esma ve's Sıfat*, 2/150

789 Abdullah bin Ahmed, *es-Sünne*, 1/123

790 *El-Fetava*, 33/178

791 *İctimau'l Cuyuşi'l İslamiyye*, 76

792 Hakim, *Mariftu Ulumi'l Hadis*, 84, İbn Kudame, *el-Uluv*, 185

Scanned with CamScanner

İmam İbn Abdilber *(rahimehullah)* *et-Temhid*[793] adlı eserinde şöyle der: "Ehli Sünnet, Kur'an ve Sünnet'te varid olan tüm sıfatları ikrar etmek, bu sıfatlara iman etmek, mecaz manaya değil hakiki manaya hamletmek üzere icma etmişlerdir. Ancak Ehli Sünnet sıfatların keyfiyetinin peşine düşmez, belli bir sıfatla sınır belirlemez. Cehmiye ve Mu'tezile'nin tamamı ve Haricilerin tamamı sıfatları inkar eder, hiç bir sıfatı hakiki manada almaz. Her kim sıfatları ikrar ederse o kişinin Müşebbihe olduğunu iddia ederler. Sıfatları ispat edenler nazarında bunlar mabudu nefyedenlerdir. Hak ise Allah'ın Kitabı ve Rasûlü'nün Sünnet'ini söylediğini söyleyenlerdir ki onlar da Ehli Sünnet ve'l Cemaat alimleridir, elhamdulillah..."

Selefin bu konuda oldukça sözleri mevcuttur. Hasılı selef alimleri arasında Allah *(azze ve celle)*'nin hakikaten arşa istiva ettiği konusunda bir tartışma yoktur. Seleften bazıları Allah Teâlâ zatıyla arşa istiva ettiğini söylemiştir.[794] Zat lafzı ne Kur'an'de ne de Sünnet'te sahih olarak varid olmamıştır. Dolayısıyla bu konuda varid olan hadisler geldiği gibi okunup geçilir. Bizler Allah Teâlâ'ın arşına hakikaten istiva ettiğine itikat ederiz.

Allah Teâlâ'nın zatıyla arşa istiva ettiğine dair varid olan hadisler sarihtir. Ancak zat lafzıyla varid olmamıştır. Zat lafzını kullananlar, Allah *(azze ve celle)*'nin hakikaten arşa istiva ettiğini inkar eden Cehmiye, Muattile ve Mufavvida'ya reddiye vermek için kullanmıştır. Zat kelimesinin, sapkın bid'atçileri bitirmek için bu anlamda kullanılmasında bir beis yoktur. Çünkü mana bunu gerektirir. **'Rahman arşa istiva etti'** *(Taha, 5)* denildiği zaman burada manadan haber verilir yoksa lafızdan değildir. Nitekim bu mana tahkik ehli nazarında malumdur. Zat lafzını kullanmayanlar ise, istiva hakkında varid olan sahih hadislerin bu anlamda sarih olduğunu ikrar etmekle beraber naslarda geçmediği için zat lafzında tevakkuf etmiştir. Allah en iyisini bilendir.

793 *Et-Temhid*, 7/145

794 Tulemniki bu konuda icma olduğunu söylemiştir.

Scanned with CamScanner

Sekkaf kitabın 111. sayfasına yaptığı 35 rakamlı ta'likte İbrahim el-Harbi hakkında şöyle der: "İbrahim el-Harbi şöyle demiştir –nitekim *'Siyeru Alemin Nübela* (9/343) adlı eserde Maruf el-Kerhi'nin tercemesinde mevcuttur-: 'Marufun kabri, tecrübeyle sabit tiryaktır.'

Ben derim ki (Şeyhu Ulvan): "Her müslümanın şu iki önemli aslı bilmesi gerekir:

Birinci asıl: Allah'tan başkasına ibadet edilmez.[795]

---

795 Buna uluhiyet tevhidi denir. Uluhiyet tevhidi; bütün ibadet çeşitlerinde Allah'ı birlemektir.
Sekkaf tevhidin bu şeklini iptal etmiş, *'et-Tendid bimen addede't Tevhid...'* adlı risalesinde putperestliğini ilan etmiştir. Bu risalesinde, tevhidin üç kısmı olan uluhuyet tevhidi, rububiyet tevhidi, isim ve sıfat tevhidini iptal etmiş, böyle bir taksimin kınanmış bid'at bir taksim olduğunu iddia etmiştir.
Bu zamanda kendisiyle imtihan olduğumuz bu cahil, çeşitli bid'atler ve dalaletler yazıp yayıyor. Hatta açık küfürler dahi yayıyor. Sekkaf, tevhidin sadece rububiyet tevhidi olduğunu, ibadet tevhidi ve isim ve sıfat tevhidinin olmadığını iddia ediyor.
Risalesinin 18. safasında isim ve sıfat tevhidi hakkında 'teşbih ve tecsimdir' diyor.
Risalesinin 32. sayfasında ise putçuluğunu şöyle ilan ediyor: "Mücerred nida, istiğase, korku, reca, tevessül veya tezellül ibadet olarak isimlendirilmez..."
Risalesinin 33. sayfasında ise şöyle der: "Bir mahluka istiğasede bulunmak ona ibadet etmek demek değildir. Nitekim *Sahihayn*'da şu hadis sabit olmuştur: *"Güneş, kıyamet günü yaklaştırılır ta ki güneşin sıcaklığından akıtılan terler kişinin kulağına kadar yükselir. İnsanlar bu haldeyken Adem (aleyhisselam)'dan istiğasede bulunur. Sonra Musa (aleyhisselam)'la ardından da Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ile istiğasede bulunur. Böylece Allah Rasûlü mahlukat arasında hüküm verilsin diye şefaatte bulunur."* Bazı cahillerin, ölüye yapılan her türlü nida ona ibadet etmektir demesi ise tam bir cehalettir..."
Ben derim ki: Asıl cehalet, yaşayan, yapmaya kadir olan birinden istiğasede bulunmak ile ölü ve gaip olan kimselerden istiğasede bulunmak, fayda celb etmeyi ve zararı def etmeyi istemek arasında bir fark koymamaktır. Bu ikinci çeşit istiğase, Sekkaf ve Allah'tan başkasına istiğasede bulunan etbaları burnu yere sürtünse de tartışmasız büyük şirk çeşididir. Allah Teâlâ, Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i peygamber olarak gönderdiğinde, ölü ve gaipte olanlara dua etmek ve bunu emredilmiş dua konumuna getirmeğe karşı verilen mücadeleden daha büyüktü?
Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: **"Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Güneşi ve Ay'ı da koyduğu kanunlara boyun eğdirmiştir. Her biri belirli bir vakte kadar akıp gitmektedir. İşte bu, Allah'tır, Rabbinizdir. Mülk yalnızca O'nundur. Allah'ı bırakıp da ibadet ettikleriniz, bir çekirdek zarına bile hükmedemezler. Eğer onları çağırsanız, çağrınızı duymazlar. Duysalar bile çağrınıza karşılık veremezler. Kıyamet günü de sizin ortak koştuğunuzu inkâr ederler. Bunları sana hiç kimse, hakkıyla haberdar olan (Allah) gibi haber veremez." *(Fatır, 13-14).*** Sekkaf, ölülere ve gaipte olanları çağırmanın şirk olmadığına inanır. Şirk ancak rububiyet veya fayda, zarar ve meşiet gibi rububiyete has olan bir hususiyetin olduğuna inanmanın olduğunu söyler. Nitekim bunun yazdığı risalesinin 34. sayfasında kaleme almıştır. Sekkaf'ın putçuluk inancına daldığına, tevhidi bilmediğine, Rasûllerin ve kitapların gönderiliş amacını bilmemesine dair delillerden bir tanesi de *'İrğamu'l Mübtedi'* adlı risalesinin 3. sayfasında yazdığı mukaddimesidir: "Tevessül, istiğase ve Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'den şefaat talep etmek müekket menduplardandır..." İşte bu Sekkaf'ın dalaletine, Kur'an ve Sünnet'ten uzak olduğuna ve kabre tapanlarla aynı inançta olduğuna en büyük ve en açık delildir. Buraya kadar Sekkaf hakkında zikrettiklerim devede kulak kalır. Çünkü onun kitaplarının tamamı bidat ve dalalete davet eder. Bu adamdan ve kitaplarından sakının. Çünkü bu adam cehennem davetçilerinden bir davetçidir.

Scanned with CamScanner

İkinci asıl: Yalnızca Rasûllerin diliyle emredildiği şekilde ibadet edilir.

Birinci asıl la ilahe illallah'ın manasıdır. İkinci asıl ise Muhammedun Rasûllullah'ın manasıdır. Bu da Allah Rasûlü'nün emrettiğine itaat etmek, haber verdiği şeyleri tasdik etmek ve nehyettiği şeylerden ictinab etmek demektir.

Ne zaman ki muhdes ve bid'at şeylerle Allah'a ibadet edilirse 'Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür' şehadeti azalır, bazen de tamamen yok olur.

Bu iki asıl oturduğu zaman, Allah *(azze ve celle)*'nin peygamberleri göndermesi ve kitapları nazil etmesinin tek sebebi yalnızca kendisine ibadet edilmesi, kendisine hiçbir şeyin şirk koşulmaması gerektiği anlaşılır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."**[796] **"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz. Umulur ki, böylece korunmuş (Allah'ın azabından kendinizi kurtarmış) olursunuz."**[797] **"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."**[798] **"Andolsun ki biz, «Allah'a kulluk edin ve Tâğut'tan sakının» diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik."**[799]

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in gösterdiği yolun dışında farklı bir yolla Allah'a ibadet edilmez. Çünkü Allah Teâlâ'ya muhdes ve bid'at şeylerle ibadet etmek sahibine reddedilmiştir. Nitekim Buhari ve Müslim'de geçen bir hadiste Aişe *(radıyallâhu anhâ)* der ki: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Kim dinimizde olmayan bir şeyi yaparsa reddedilir."* Müslim'in rivayetinde ise şöyle geçer: *"Kim dinimizde olmayan bir amelde bulunursa reddedilir."*

İmam Ebu Davud, Tirmizi ve diğer muhaddisler İrbad bin Sariye *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur: *"Size Allah (azze ve celle)'den korkmanızı, habeşli bir köle dahi olsa emirinizi işitip itaat etmenizi tavsiye ederim. Kuşkusuz benden sonra yaşayacak olanlar büyük ihtilaflar görecektir. Size düşen benim ve raşid halifelerin sünnetine tutunun. Azı dişlerinizle sarılın. Dinde sonradan çıkarılan şeylerden kaçının. Çünkü her bid'at dalalettir."*

Salih insanların kabirlerinin başında Allah'a ibadet etmek, kabirlerin yanında duada bulunmak, nehyedildiğimiz sonradan çıkarılan şeylerden ve şirk vesilelerindendir. Şayet böyle yapmak hayırlı olsaydı Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ümmete sünnet kılardı. Halbuki Allah Rasûlü tebliğ görevini yerine getirmiş, emaneti oldu-

796 *Zariyat*, 51/56

797 *Bakara*, 2/21

798 *Nisa*, 4/36

799 *Nahl*, 16/36

Scanned with CamScanner

ğu gibi teslim etmiş, ümmete nasihatte bulunmuştur. Cennete yaklaştıran bir amel olmasın ki muhakkak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bize onu göstermiştir.

İmam Ahmed ve diğer muhaddisler hasen bir senetle Ebu Zer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayetle: "Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* bizi terk ettiğinde, havada kanatlarıyla hareket eden bir kuş hakkında bile bize bilgi vermiştir."

Şayet salih insanların kabirlerinin yanında ibadet etmek meşru olsaydı veya bu kabirlerin yanında dua etmek meşru olsaydı muhakkak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* açıklar, hayra en hırslı olan sahabelerin tamamı da onu yapardı. Böyle bir şeyi yapmadıklarına göre bidat, dalalet ve şirke bir vesile olduğu anlaşılır.

Sekkaf'ın İbrahim el-Harbi hakkında 'Maruf'un kabri, tecrübeyle sabit tiryaktır' sözüne iki vecihle cevap verilir:

Birinci vecih: Harbi hakkında yapılan naklin tashih edilmesi talep edilir ve Zehebi'nin *'Siyer'* adlı eserinde bunu zikretmesi, senet zikretmediği müddetçe hüccet olarak kabul edilmez.

Zehebi –Allah kendisini affetsin- bu ve buna benzer hikayeleri herhangi bir araştırma yapmadan nakletmekte mütesahil davranmıştır. Zehebi'nin *'Siyerü A'lâmin Nübelâ'* adlı eserini okuduğumda birçok ilginç bilgiye rastladım. Nasıl olur da bu tür bilgileri hiç araştırmadan nakleder. Halbuki aktardığı bazı bilgiler Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in gönderiliş amacına terstir. Zehebi *(rahimehullah)*'a düşen bunları reddetmek veya zikretmemekti. Çünkü bu tür nakiller selef mezhebine muhaliftir. Nitekim Zehebi kendisi de birçok tasnifle bu dine hizmet etmiş selef alimlerinden biridir.

Yaptığım araştırmada siyer ve tarihçilerin nakilde mütesahil olduğunu gördüm.

İkinci vecih: Velev ki Harbi hakkında nakledilen bilginin sahih olduğunu farzetsek bile müslümanların üzerinde icma ettiği külli kaide olan 'her insanın sözü alınır da atılır da ancak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in sözü hariç' kaidesince Harbi'nin sözü, Kuran, sünnet ve sahabenin gösterdiği yola ters olduğundan dolayı hatalıdır, kabul edilmez.

Ne ilginçtir ki Zehebi *'Siyer'*[800] adlı eserinde İbrahim el-Harbi'nin sözüne yaptığı talikte şöyle der: "İbrahim el-Harbi burada kabrin yanında zorda kalanın duasına icabet edilir. Çünkü mübarek bir yerde yapılan duaya icabet edilir...'

800 *Siyeru Alemin Nübela*, 9/343

Scanned with CamScanner

Zehebi'nin böyle söylemesi şaşılacak bir şey. Çünkü böyle bir şey bidat ve şirk vesilesidir.

İbadetlerin mebnası tevkifidir, görüş veya istihsan ile değildir. Aksi halde dileyen dilediğini söyler, her yönden bid'at kapıları açılırdı.

İbrahim el-Harbi'ye nispet edilen bu sözü veya bu manadaki sözü iptal eden durumlardan bir tanesi Ebu Ya'la el-Musili'nin *'Müsned'*[801]inde Ali bin Ömer babasından o da Ali bin Hüseyin *(radıyallâhu anhu)*'dan yaptığı şu rivayettir: Ali bin Hüseyin *(radıyallâhu anhu)*, bir adamın Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kabrinin yanındaki bir boşluğa girdiğini ve orada dua ettiğini görür. Adama 'Babamdan o da dedemden o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet ettiği bir hadisi sana aktarayım mı? Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Kabrimi bayram yeri, evlerinizi ise kabirlere çevirmeyiniz. Muhakkak ki nerede olursanız olun bana vereceğiniz selam bana ulaştırılır."* Hadisin isnadında bir beis yoktur.

Bazılarının Ali bin Ömer'den dolayı bu hadisi tadif etmesi doğru değildir. Çünkü bir grup alim Ali bin Ömer'den hadis rivayet etmiştir. Onun hadisleri hasendir.[802] Çünkü bir raviden bir grup alim rivayette bulunup hakkında münker bir şey zikredilmediğinde hadisi hüccet konumunda olur. Bu görüş sahih olan görüştür. Muhaddislerin birçoğunun menheci böyledir.

İmam Darekutni *(rahimehullah) 'Sünen'*[803] adlı eserinde şöyle der: "Hadis ehli, tanınmayan bir adamın ferdi rivayetiyle hüccet vermez. Ancak ravileri adaletli, meşhur olan birinin haberiyle veya cehaletin kendisinden kaldırıldığı bir adamın haberiyle hüccet verilir. Cehalet isminin birinden kaldırılması ise iki veya daha fazla kişinin kendisinden hadis rivayet etmesiyle olur. Durum böyle olunca cehalet ismi kendisinden kaldırılır, o zaman bilinen biri olur..."

---

801 *Müsned*, Ebu Ya'la, 1/245

802 Buhari *et-Tarihu'l Kebir* (2/3-289) adlı eserinde onu zikretmiş, ancak hakkında cerh veya tadilden söz etmemiştir.

803 Darimi, *Sünen*, 3/174

Scanned with CamScanner

Darekutni'nin bu sözü tahkik sonucu söylenmiş bir sözdür. Ahmed, Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi ve Nesai gibi mütekaddiminin menhecini incelerse Darekutni'nin bu sözünün doğru olduğunu anlar.

İbnu'l Kattan, Malik bin Haber ez-Ziyadi hakkında 'Malik, adaleti sabit olmayanlardandır' sözü hakkında Zehebi 'İbnu'l Kattan burada hiç kimsenin Malik'in sika olduğunu söylemediğini kast etmiştir' demiştir.

*'Sahihayn'*ın ravilerinden hiç kimsenin tevsik etmediği birçok kişi vardır.

Cumhur, bir cemaatin kendisinden rivayette bulunduğu ve hakkında da münker bir şey olmayan şeyhlerin rivayet ettiği hadisler sahihtir, görüşündedir. Buradan açığa çıkıyor ki Ali bin Ömer'den dolayı bu hadisi tad'if edenlerin tad'ifi sahih değildir. Bilakis tahkik ehli menhecine göre bu hadis sabittir.

Hadisin ayrıca şahitleri de mevcut: İmam Abdurrezzak *'el-Musannef'*[804] adlı eserinde: Sevri'den de İbn İclan'dan o da Süheyl adlı bir adamdan o Hasan bin Hasan bin Ali *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Kabirlerin yanında duran bir kavmi gördü; onları nehyetti ve şöyle dedi: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Kabrimi bayram yeri edinmeyin. Evlerinizi de kabirlere çevirmeyin. Dilediğiniz yerde bana salat getirin. Muhakkak ki salavatlarınız bana ulaştırılır."*

Vehasıl Ma'ruf'un veya diğer salih insanların kabirlerinin yanında dua etmek bid'at ve şirke vesiledir. Cahil bir adamın kalkıp kabirdekinden bir şeyler istemesi uzak bir ihtimal değildir. Özellikle de cehaletin çok olduğu beldelerde bu ihtimal çok daha yüksektir.

Nitekim şu zamanımızda birçok beldede cehalet yaygınlaşmış, din garip bir hale gelmiştir. Mücrim zalim yöneticiler mü'min kullara musallat olmuştur. Dizginleri bid'at ve mülhidlerin eline vermişlerdir. Bu şekilde onlar da yeryüzünde fesat yaymaya başlamışlardır. İnnâ lillah ve inna ileyhi râciûn!

804 *Musannef*, 3/577

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî 'Def'u Şübehi't Teşbih' adlı kitabının 113. sayfasında şöyle der: "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin vechi baki kalır."**[805] Müfessirler bu ayetin tefsiri hakkında 'Rabbinin zatı baki kalır' derler. Yine şu ayette: **"Allah'ın vechini murad ederler"**[806] ayeti hakkında da 'Rablerini isterler' diye tefsir etmişlerdir. Dehhak ve Ebu Ubeyde **"O'nun vechinden başka her şey yok olacaktır"**[807] ayeti hakkında yani 'O'dan başka her şey yok olacaktır' diye tefsir etmişlerdir. Görüşlerini inkar ettiğimiz kimseler vechin bir sıfat olup zata zaid has bir isimdir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "Nerede böyle bir şey söylemişler. Hissiyatla bilmelerinden başka onların bir delili var mı? Onların bu görüşleri teb'îdi (bölüşme/parçalanma) gerektirir. Şayet onların dediği gibi olsaydı ayette geçen mana 'Allah'ın vechi dışında zatı da helak olur' manasına gelirdi.

İbn Hamid: "Allah için vecih sıfatını ispat ederiz. Ancak baş ispat etmek caiz değildir."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "İbn Hamid'in bu cüretkar sözlerine tüylerim diken diken oldu. Baş dışında ne kadar da teşbihe muhtaç kalmış!

Bu şüpheye iki açıdan cevap verilebilir: mücmel ve mufassal

Mücmel: Kur'an, Sünnet ve ümmetin selefi ve imamlarının icması Allah Teâlâ'nın vechi olduğuna delalet eder. Aynı şekilde Allah Teâlâ'nın iki eli, işitme, görme, ilim, hayat, ayak ve diğer Allah'ın kendisini vasıfladığı veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasıfladığı sıfatları vardır. Allah için vech sıfatını bilatemsil ispat, bilata'til tenzih etmek vaciptir. Çünkü Allah Teâlâ **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, görendir."**[808] Nasıl ki Allah Teâlâ için bir zatlara benzeyemen bir zat ispat ederiz, aynı şekilde Allah Teâlâ için benzeri olmayan, teşbihi olmayan bir vech de ispat ederiz.

Allah'ın sıfatlarını nefyeden Cehmiye gibi fırkalar Allah'ın vech sıfatını da nefyetmişlerdir. Kelimenin yerini değiştirmiş, tahrif etmişlerdir. Hak ve batılı ihtimal eden mücmel ibareler kullanmışlardır. Ancak bu ibarelerle sadece batılı kast etmişlerdir ki insanların akıllarını karıştırsınlar.

---

805 *Rahman*, 55/27

806 *En'am*, 6/52

807 *Kasas*, 28/88

808 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

Bu tür mücmel lafızları bid'at ehli dillerini sürekli dolar ki böylece Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını nefyetsinler.

Allah'ın Kitab'ına ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Sünnet'ine tutunmakla, onların batıllıklarından ve şüphelerinden necat bulunabilir.

Kur'an ve sahih Sünnet'te Cehmiye ve diğer sıfatları nefyeden fırkalara birçok reddiye, şüphelerini def eden, batıllarını yok eden deliller vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın vechi dışında her şey yok olacaktır."**[809] **"Celal ve ikram sahibi rabbinin vechi baki kalacaktır."**[810]

Sahih-i Buhari[811]'de rivayet edilen bir hadiste Cabir bin Abdullah *(radıyallâhu anhu)*: **"De ki: «Allah'ın size üstünüzden ... bir azap göndermeye gücü yeter"**[812] ayeti nazil olduğunda Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* *'Allahım! Vechine sığınırım'* dedi. **"veya ayaklarınızın altından... bir azap göndermeye gücü yeter"** ayeti nazil olduğu zaman Allah Rasûlü *'Allahım! Vechine sığınırım'* dedi. **"ya da birbirinize düşürüp kiminize kiminizin hıncını tattırmaya gücü yeter"** ayeti nazil olduğunda Allah Rasûlü *'Bu daha kolaydır'* dedi.

Bu hadis Allah'ın vechini ispat eden sahih sarih bir nastır. Vech ise zati sıfatlardandır. Allah Teâlâ için vech sıfatını ispat eden delillerden bir tanesi de Müslim'in Ebu Musa *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği şu hadistir: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* aramızdayken ayağa kalkıp beş kelime söyledi: *"Allah (azze ve celle) uyumaz; uyumak kendisine yakışmaz da. Gündüz yapılan amellerden önce gece ameli Allah'a yükseltilir. Gece amelinden önce gündüz ameli yükseltilir. O'nun hicabı nurdur* –Ebu Bekir *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayetinde O'nun hicabı ateştir diye geçer- *Şayet Allah, hicabını kaldırsa vechinin nuru, gözünün gördüğü her şeyi yakar."*

Cehmiye bu hadisi ve manasını inkar etmişlerdir; sağır olmuş, kör olmuşlardır.

Eş'ariler ise bu hadisi tahrif edip fasit te'villerle tevil ederler: Ya vechi zat olarak tefsir edip böylece vech sıfatını nefyederler ya da başka kerih te'villerle te'vilde bulunurlar.

809 *Kasas*, 88

810 *Rahman*, 55/27

811 *Fethul Bari*, 13/388

812 *En'am*, 6/65

Scanned with CamScanner

İlim ehli nazarında Cehmiye, Mu'tezile, Eş'ari ve diğer sapkın taifelerden olanları kızdıracak Allah Teâlâ için vech sıfatını ispat eden delillerden bir tanesi şudur; Buhari[813] ve Müslim[814] geçen bir hadiste Ebu Bekir bin Abdullah bin Kays babasından o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etti: *"İki cennet vardır ki kapları ve içindeki şeyler gümüştendir. Diğer iki cennette daha var ki kapları ve içindeki şeyler altındandır. Adn cennetinde cennetlikler ile rablerine bakmalarının önündeki tek engel Allah'ın vechindeki kibriya ridasıdır."*

Hadiste geçen 'vechindeki' lafzı Allah Teâlâ için hakikaten vech olduğuna ispattır.

Batıl ehli bu hadisi, Allah'ın vech sıfatına delalet eden diğer hadislerde yaptıkları gibi bunu da tevil ettiler. Hatta İyad şöyle demiştir: "Her kim hadiste geçen kelamı zahir manasıyla alırsa tecsime düşmüştür..."!!

Bu yanlıştır. Çünkü Allah Teâlâ'nın sıfatlarını ispat etmek tecsim değildir. Nitekim selef alimleri Allah'ın kendisi için ispat ettiğini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları, bila temsil ispat, bila ta'til tenzih etmiştir.

Bütün insanlara düşen vecibe Allah'ın ve Rasûlü'nün kelamına teslim olmak, Allah Teâlâ için misaller vermemek/O'nu bir şeye benzetmemektir. Çünkü bu en büyük dalalet ve ilhattır.

Hâlıkın sıfatını mahlukatın sıfatlarıyla anlayan kimse mücessime ve müşebbihedir.

Allah Teâlâ'nın vech sıfatının ispatına delillerden bir tanesi de Ebu Davud[815]'un hasen bir senetle Abdullah bin Mübarek'ten o da Hayve bin Şüreyh'ten rivayet ettiği şu hadistir: Ukbe bin Müslim'le karşılaştığımda ona 'Bana ulaştığına göre Abdullah bin Amr bin As *(radıyallâhu anhu)*'nun Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in mescide girdiğinde şöyle dediğini rivayet etti: *"Kovulmuş şeytandan, yüce Allah'a ve şerefli vechinde ve kadim sultanına sığınırım."* Huveyye bin Şureyh: Bu doğru mu? Ukbe: Evet doğru. 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* böyle söylediği zaman Şeytan şöyle dedi: *"Günün geri kalanında da benden korundun."*

813 *Fethul Bari*, 13/4223

814 *Müslim*, 180

815 Ebu Davud, 1/124

Scanned with CamScanner

'Şerefli veche' ibaresi Allah Teâlâ'nın vechinin ispatına delildir.

Vech'in zat olduğunu iddia edenlere, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in ilk olarak yüce Allah'tan sonra da şerefli vechiyle istiazede bulunması reddiyedir. Çünkü atıf muğayereyi gerektirir.

Allah Teâlâ'nın vechinin ispatına dair sahabeden birçok hadis ve eser rivayet edilmiştir. Birçok ilim ehli bu hadis ve eserleri kitaplarında tahric etmişler, kabul ile telakki etmiş, hadis ve eserde varid olana teslim olmuşlardır. Hiç kimse de bunu inkar etmemiştir.

İmam İbn Huzeyme *(rahimehullah)* *'et-Tevhid'* adlı eserinde Allah Teâlâ'nın vechi olduğunu ispat eden ayetleri verdikten sonra şöyle der: "Bizim ve Hicaz, Tihame, Yemen, Irak, Şam ve Mısır ehlinden olan bütün alimlerimizin mezhebi şudur; bizler Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiği vasıfları ispat ederiz. Dilimizle ikrar eder, kalplerimizle tasdik ederiz. Yaratıcımızın vechini herhangi bir mahlukun vechine benzetmeyiz. Rabbimiz mahlukata benzemekten münezzeh, muattilenin söylemlerinden beridir/yücedir. Sıfatları iptal edenlerin yokluğa inanmasından Rabbimiz beridir. Çünkü sıfatı olmayan bir şey yokluktur. Allah Teâlâ, muhkem kitabında kendini ve peygamberimiz Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in diliyle sıfatları inkar eden Cehmiye'nin söylemlerinden münezzehtir..."

İbn Huzeyme *(rahimehullah)*: "Bizler ve bütün bölgelerdeki alimlerimiz 'Mabudumuz *(azze ve celle)*'nin, Allah'ın bize muhkem kitabında öğrettiği şekliyle vechi vardır deriz..."

Mufassal cevaba gelince birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: İbnu'l Cevzî **"Celal ve ikram sahibi rabbinin vechi baki kalır"**[816] ayeti hakkında 'müfessirler bu ayetin manası hakkında 'Rabinin zatı kalır' diye tefsir etmiştir' demiştir. Ancak bu tefsir şekli müfessirlerin genel görüşüymüş gibi genellemede bulunmak yanlıştır. İbnu'l Cevzî'den önce yaşayan bazı müfessirler bu ayete farklı mana vermiş, farklı şekilde tefsir etmişlerdir. Durum böyle olunca tefsir hakkında bir veya birkaç kitap tasnif etmek hak üzere olmak manasına gelmez.

İmam Ebu Cafer Muhammed bin Cerir et-Taberi *(rahimehullah)* tefsirinde;

816 *Rahman*, 55/27

Scanned with CamScanner

وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُوالْجَلَالِ وَالْإِكْرَام كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ **"Yer yüzünde bulunan her canlı yok olacak. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin vechi bâki kalacak"**[817] ayeti hakkında şöyle der: 'Yeryüzünde var olan ins ve cinlerin tamamı helak olacaktır. Geriye Ey Muhammed! Celal ve ikram sahibi rabbinin vechi kalacaktır. Ayette geçen ذُوالْجَلَالِ وَالْإِكْرَام kısmı, "الوجه" kelimesinin sıfatıdır. Bu nedenle "ذو" raf olarak okundu...

Bu ayetin tefsiri hakkında tahkik ehlinin mezhebi budur. Vechi, zat olarak tefsir edenler hata etmiş, Cehmiye yolunda gitmiştir."

İmam İbn Huzyme *(rahimehullah)* *'Kitabu't Tevhid'*[818] adlı eserinde şöyle der: "Cehmiye'den bazı cahiller Allah *(azze ve celle)*'nin bu ayette 'الجلال' lafzını kendi nefsine izafe etmiştir. Şöyle ki: تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَام **"Büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir."**[819] Celal ve ikram sahibi olanın Allah'ın vechi değil, bizzat kendisinin olduğunu iddia etmişlerdir."

Ebu Bekir: "Ben derim ki –başarı Allah'tandır-: Arap lügatını bilmeyen biri ancak böyle bir iddiada bulunur. Çünkü Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُوالْجَلَالِ وَالْإِكْرَامAyette 'الوجه'/el-vech' kelimesini dammeli olarak zikretmiştir. 'الرب'/Rab' kelimesini ise 'el-Vech' kelimesine izafeli olarak getirmiştir. Şayet ayette-ki ذُوالْجَلَالِ وَالْإِكْرَام ibaresi 'الرب' kelimesine dönseydi ذى الجلال والاكرام olarak okunacaktı. Nitekim bu örnek olarak Allah Teâlâ bir başka ayette şöyle buyurmuştur: تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَام "[820] Bu ayette 'الجلال والاكرام' kelimesi 'الرب' kelimesine sıfat olarak geldiği için 'ذى' olarak okunmuştur. Ancak ilk ayette 'الوجه' kelimesine sıfat olarak geldiği için 'ذو الجلال والاكرام' olarak okunmuştur. Ey Akıl sahipleri! Arap hitabı mefhumu olan bu beyanı iyi anlayın. Doğrudan şaşmayın yoksa yanlış yollara sapmarsınız.

Bu iki ayet, Allah'ın vechinin Allah'ın sıfatlarından bir sıfat olduğuna delalet eder, yoksa Allah'ın vechi Allah'ın bizzat kendisi olduğuna değil. Veya Allah'ın vechinin başka bir manaya geldiğine değil. Nitekim muattile cehmiye bu inanç üzeredir. Şayet Allah'ın vechi Allah'ın bizzat kendisi olsaydı ayet şöyle okunacaktı: وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَام. Arapçayı doğru düzgün bilmeyen, Kur'an ve Sünnet üzere olan eser ehli alimler aleyhinde kitaplar yazanın birinin hakkı nedir?

---

817 *Rahman*, 55/26-27

818 *Kitabu't Tevhid*, 1/51

819 *Rahman*, 55/78

820 **"Büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir."** ***(Rahmân, 78)***

Scanned with CamScanner

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* *Muhtasaru's Sevaik*[821] adlı eserinde şöyle der: "Kuşkusuz hiçbir milletin dilinde bir şeyin vechi, bizzat kendisi olduğu manasına gelmez. Bir Muattil rabbin vechine şu şekilde misal verir; duvarın vechi yani kendisi, elbisenin vechi yani kendisi, gündüzün vechi yani gündüzün kendisi, bir emrin vechi yani bir emrin kendisi der. Cevaben şu müşebbihe muattile'ye deriz ki: Buradaki vech, zatın kendisi manasına gelmez. Bilakis söylediğinin aksine bir duvarın vechi, iki taraftan bir tarafıdır. Yani bir duvarın vechi, arkasının mukabilidir. Aynı şekilde Kabe'nin vechi/yüzü ve arkası, buradaki vech hakikidir ancak kendisine izafe edilene nispeten böyledir. Kendisine izafe edilen şey bina ise onun vechi binanın cinsinden olur. Aynı şekilde elbisenin vechi, iki tarafından bir tarafıdır. Bu taraf ise elbisenin cinsindendir. Aynı şekilde gündüzün vechi, gündüzün ilk kısmıdır. Yoksa gündüzün tamamına gündüzün vechi denmez. İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)* şöyle der: "Gündüzün vechi, gündüzün ilk bölümüne denir. Gündüzün sadır da böyledir. Bir bedevi şöyle der: Ona gündüzün vecih, gündüzün sadrında geldim. Rebi bin Ziyad'a şu şiiri okur:

Her kim Malik'in ölümünden dolayı seviniyorsa

Gündüzün vechinde/gündüzün ilk bölümünde kadınlarımızın yanına gelsin

Vech kelimesi lügat olarak 'her şeyin önü' anlamındadır. Çünkü ön, kendisiyle karşılaşıldığında ilk görünen kısımdır. Bir görüşün veya bir işin vechi ise doğru olduğu görünümüdür. Yani vech kelimesini kendisine izafe edilen şeye göre değişir. Zamana izafe edilirse, vech zaman olur. Hayvana izafe edilirse vech hayvan olur. Elbiseye veya duvara izafe edilirse yine ona göre değişkenlik gösterir. Şayet vech **'Onun benzeri hiçbir şey yoktur**[822]'a –Yani Allah Teâlâ'ya izafe edilirse Allah Teâlâ'nın vechi olur."

Ben derim ki (Şeyh Ulvan): "İbnu'l Cevzî, bazı kitaplarında tevil edip, bazı kitaplarında ispat ettiği için. Akide de çalkantılı bir duruma sahiptir. Nitekim İbnu'l Cevzî'den Kur'an ve Sünnet'in delalet ettiği şekliyle Allah Teâlâ için vech sıfatını ispat ettiği de rivayet edilmiştir.

Kendi kitabı olan *'Mecalisu İbni'l Cevzî'*de vechi, zat olarak te'vil edenlere reddiye verir: "Mutezile'nin 'vech'den murad zattır' sözü batıldır. Çünkü Allah Teâlâ vechi kendi nefsine izafe etmiştir. Muzaf, muzafun ileyh ile aynı şey değildir. Çünkü bir şeyin kendisi, yine kendine izafe edilemez..."

821 *Muhtasaru's Sevaik*, 337

822 *Şura*, 11

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî'nin burada dediği haktır. Fakat İbnu'l Cevzî bu görüşü üzerinde durmuyor. Farklı kitaplarında çeşitli çalkantılar var. Bazen ispat ediyor, bazen de nefyediyor. Çoğu zaman da mufavvida oluyor. Nitekim *'Telbisu İblis'*[823] adlı eserinde şöyle der: "Bazı insanlar şöyle diyor: "Allah'ın vechi vardır. Vech, Allah'ın zatından zaid olan bir zait sıfatıdır. Nitekim Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ **"Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin vechi bâki kalacak."** Allah Teâlâ'nın el ve parmağı vardır. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Allah gökleri bir parmağının üzerine koyar"*, Allah'ın ayağı da vardır... ve buna benzer haberlerde varid olan şeyler. Tüm bunlar duyu mefhumundan istihrac edilmiştir. Asıl doğru olan görüş ayet ve hadislerin yorumu yapılmadan ve hakkında konuşulmadan okunup geçilmesidir..."

823 *Telbisu İblis*, 101

Scanned with CamScanner

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî: "Görüşlerini kabul etmediğimiz kimseler vechin, Allah Teâlâ'nın zatının dışında zaid bir isme has olan bir sıfat olduğunu söylerler. Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- : "Nereden bu görüşe vardılar? Duyu yoluyla öğrendikleri dışında iddialarının bir delili yoktur!!"

Cevaben şöyle deriz –Şeyh Ulvan-: "Vech sıfatının, Allah'ın zatına zaid bir isim olup olmadığı mücmel olup doğruya da yanlışa da ihtimal edebilir.

Kuran ve sünnette varid olmayan, sahabenin söylemediği mücmel lafızlar kafa karışıklığına neden olur. Bu yüzden selamet yolu tafsilattadır: Her kim Allah Teâlâ için vech sıfatını ve sahih naslarla varid olan diğer sıfatları ispat eder de 'Allah'ın sıfatları zatı üzerine zaittir' derse kast ettiği muradı şudur; Sıfatları nefyedenlerin ispat ettiği sıfatlara zaittir. Çünkü sıfatları nefyedenler, Allah Teâlâ için sıfatlardan arınmış mücerred zatı ispat ederler. Yoksa onlar Allah Teâlâ için vech, el, ayak, suret veya kelam sıfatını ispat etmezler. Bilakis sadece sıfatlardan mücerred zatı ispat ederler. Bu inanç ise selef alimlerinin ittifakıyla dalalettir. Çünkü sıfatlardan mücerred bir zat düşünülemez. Bidat ehli, mücmel lafızlarla insanların kafasını karıştıyorlar ki maksatları bilinmeden muratlarına ersinler. Bu nedenle bidat ehli Allah Teâlâ için vech veya diğer sıfatlarını ispat etmezler. 'Vech, zattan zaid bir sıfattır' diyenleri ayıplarlar. Bununla beraber Allah Teâlâ'nın sıfatlar hakkında 'Zattan zaittir' diyenlerin muradı yani sıfatları nefyedenlerin ispat etttiğine zaittir demek istiyorlar.

Şeyhu'l İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* ***el-Fetava***[824] adlı eserinde şöyle der: Sıfatları ispat edenler 'Ben Allah Teâlâ'ya zatına zait sıfatlar ispat ediyorum' derse yani 'bizler sıfatları nefyedenlerin ispat ettiği zata zait olarak sıfatlar ispat ediyoruz' demektir. Çünkü sıfatları nefyedenler, sıfatlardan mücerret zatı ispat ettiklerine itikat ederler. İspat ehli der ki: Bizler, sıfatları nefyedenlerin ispat ettiğine zait sıfatlar ispat ediyoruz diyoruz. Ancak mevcut olan zat ise, sıfat olmaksızın varlığı tasavvur edilemez. Bilakis sıfatsız bir zata inanan kimse sanki şöyle demiş olur: Ben, canlı olmayan, konuşamayan, kendi nefsiyle veya başkasıyla kaim olmayan, kudreti olmayan, hayatı, hareketi ve duruşu olmayan bir insan ispat ediyorum...' veya şöyle demiş olur: "Dalı, gövdesi, lifi... olmayan bir hurma ağacı ispat ediyorum.! Böyle bir ispat hariçte ve aklen hakikati olmayan bir ispattır. Bu nedenle selef ve imamlar sıfatları nefyedenleri muattile olarak isimlendirirlerdi. Çünkü her ne kadar onlar söyledikleri sözün ta'tili gerektirdiğinin farkında olmasalar bile söylediği sözün aslı Allah Teâlâ'nın zatını ta'tildir. Bilakis onlar Allah Teâlâ'yı mütenakız olan iki vasıfla vasıflarlar: Allah Teâlâ mevcuttur, kadimdir vaciptir. Sonra da Allah Teâlâ'nın varlığının

824 *El-Fetava*, 5/326

Scanned with CamScanner

levazımatlarını nefyediyorlar. Dolasıyıyla söylediklerin sözün aslı şu oluyor: Allah Teâlâ mevcuttur, mevcut değildir. Haktır hak değildir, yaratıcıdır yaratıcı değildir!!! Böylece Allah'tan iki tezatı nefyediyorlar: bunu yaparken de ya iki tezatı nefyetmeyi açıklıyorlar veya ikisinden biri hakkında haber vermekten kaçınıyorlar..."

İbnu'l Cevzî'nin 'Duyularla bildikleri dışında onların bir delili yoktur' sözü ise nasları bilmemesinden ve selef alimlerinin üzerinde olduğu görüşü bilmemekten kaynaklanıyor. Nitekim selef alimleri Allah Teâlâ için vech sıfatını hakiki anlamda ispat etmek üzere ittifak etmişlerdir.

Bazı alimlerin 'Vech, zata aid bir isme has bir sıfattır' sözünden maksat ise, Allah Teâlâ'nın kendisi için ispat ettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için ispat ettiği sıfatları nefyeden muattile'nin nefyettiği sıfatlara zaittir demek isterler.

Üçüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Şayet dedikleri gibi olsaydı Allah'ın vechi dışında zatı da helak olurdu' sözü ise cehalet ve fasit bir görüştür. Çünkü bizler 'كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ'[825] ayetinde geçen 'الوجه' kelimesinden maksat 'zatı' veya 'bizzat kendisi' olduğunu kabul etsek bile bu durum Allah Teâlâ'nın vechini nefyetmeye delil olmaz. Çünkü vech sıfatını ispat eden deliller oldukça fazladır. Cehmiye ve muattileye itibar edilmez. İmam İbn Huzeyme *(rahimehullah)*'ın *'et-Tevhid'*[826] adlı kitabında söylediği gibi ayetin manası[827] şu şekilde olur: 'Allah Teâlâ, beka için değil fena/yok olması için yarattığı mahlukatı hakkında yok olmasını hükmettiği zaman kendisi için helak olmayı nefyetmiştir. Rabbimiz, zati sıfatlarından herhangi birinin yok olmasından münezzehtir..."

Dördüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'İbn Hamid şöyle dedi: Bizler Allah için vech ispat ettik. Ancak baş ispat etmeyi caiz görmeyiz. Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- İbn Hamid'in böyle cüretkar sözler söylemesinden tüylerim diken diken oldu. Baş dışında ne kadar da teşbihe muhtaç kalmış."

İbnu'l Cevzî'ye şöyle cevap verilir: Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları ispat eden, Kur'an ve sahih hadis dışına çıkmayan kimse sırat-ı müstakim üzere yol almış, yeniden dirilinceye kadar Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in izin takip etmiştir.

---

825 **'O'nun vechinden başka her şey yok olacaktır.'** *Kasas*, 88

826 *Et-Tevhid*, 24

827 **O'nun vechinden başka her şey yok olacaktır.'** *Kasas*, 88

Scanned with CamScanner

Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları inkar edenler veya tahrif edenler veya hoş görmediği için tüyleri diken diken olanlar doğru yoldan sapmış, sıfatları nefyeden cehmiye ve muattilenin yolunda gitmiştir.

Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in asıllarından biri de şudur: Allah Teâlâ ancak Allah'ın kendini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği vasıflarla sıfatlanır.

Bu asıla sarılmak, azı dişle tutunmak vaciptir. Özellikle de iptal edicilerin, kafa karıştıranların ve teşbihte bulunanların çabaları sırasında bunu yapmak gerekir.

Kendisine tutunduğunda asla sapıtılmayacak olan bu asıl öğrenildiği zaman, Allah Teâlâ için vech sıfatını ispat eden sahih sarih nasların varid olduğu da bilinir. Nitekim bazı nasları biz daha önce verdik. Her kim bunu inkar ederse, Allah'ın kavlini ve Allah Rasûlü'nün verdiği haberi inkar etmiş demektir. Bu ise en büyük dalalet ve en çikin batıldır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."**[828]

Sıfat ayetlerini ve hadislerini reddeden veya tahrif edenler vallahi bu ayetin muhatabıdırlar.

İbn Hamid'in 'Başı ispat etmeyi caiz görmüyoruz' sözündeki kastı ie bu konuda bir nassın gelmediğidir. Şayet bu konuda nas varid olsaydı, Allah'ın ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in gazabından kurtulmak için hemen kabul ederdik. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"O'nun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar."**[829] İmam Ahmed *(rahimehullah)* şöyle der: '-Ayette geçen- Fitnenin ne olduğunu bilir misin? Fitne şirktir. Allah Rasûlü'nün bazı sözlerini reddedenlerin kalbine bir şey düşüp, sapıtırlarlar böylece helak olurlar."

Bu nedenle Allah Teâlâ'nın başı ile alakalı bir nas varid olmadığı için İbn Hamid böyle bir görüş ortaya atmamıştır.

828 *Nisa*, 4/65

829 *Nur*, 24/63

Scanned with CamScanner

İbn Hamid'in bu sözünde ne gibi bir ayıp olabilir?

İbnu'l Cevzî'nin bu inkarı yersizdir. Çünkü İbn Hamid, Allah Teâlâ için vech sıfatını ispat etmiştir. Naslar bu şekilde gelmiştir. Her kim İbn Hamid'i bu konuda inkar ederse, ayet ve sahih hadisleri reddetmiş olur. Bu ise büyük bir dalalet ve apaçık bir sapıklıktır. Allah Teâlâ'dan selamet ve afiyet isteriz.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî 'Def'u Şübehi't Teşbih' adlı kitabının 113. sayfasında 'وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِيَ'[830] **ve** [831]'وَٱصْنَعِ ٱلْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا' müfessirler ayette geçen 'باعيننا' kelimesini 'gözetimimiz altında' diye tefsir etmişlerdir. Ebu Bekir el-Enbar: Ayette 'عين' lafızının çoğul olarak 'اعين' olarak verilmesi araplar nazarında tek hükmündedir. Örneğin خرجنا فى السفر الى البصرة cümlesinde 'خرجنا' lafzı cemi olarak verilmiştir. Ancak Allah Teâlâ'nın bir adeti gereği emir verdiği zaman 'biz emrettik, biz nehyettik' der.

Kadı Ebu Ya'la, 'ayn/gözün zata zaid bir sıfat olduğunu söylemiştir. Öncesinde de Ebu Bekir İbn Huzeyme bu görüşe varmıştır. İbn Huzeyme ayet hakkında 'Rabbimizin kendisiyle gördüğü iki gözü vardır' demiştir.

Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- : Bu, delili olmayan bir bidattir. Allah Teâlâ için iki gözün ispat edilmesini, Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in 'Allah şaşı değildir' hadisinden yola çıkarak delilu'l hitab olarak ortaya attıkları bir görüştür. Halbuki hadiste Allah Teâlâ'dan noksanlık nefyedilmiştir. Allah Teâlâ'nın parçalara ayrılmayacağı sabit olunca, hayal edilen sıfatlar arasında vech sıfatı olmadı."

Ben derim ki –Şeyh Ulvan- : Bu cahilliklere karşı mücmel ve mufassal olmak üzere iki açıdan cevap verilir:

Mücmel cevap: Sahabe, tabiin ve kıyamete kadar onlara en güzel bir şekilde tabi olan selef alimleri, Allah Teâlâ için, ancak Allah'ın kendisini vasfettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ı vasfettiği sıfatların tahrif, ta'til, tekyif veya temsil olmaksızın ispat edileceği üzere ittifak etmiştir. Aynı zamanda isim ve sıfat konusunda kıyasın dahil edilemeyeceği, bu konuda kıyasa mahal olmadığı üzerine de ittifak etmişlerdir. Bu nedenle bizler Allah Teâlâ için ancak işitme yoluyla gelen –Kuran ve sünnet- isim ve sıfatları ispat ederiz.

İşitme yoluyla sıfatlardan bir tanesi de Allah Teâlâ için müfret olarak varid olan göz sıfatıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِيَ"[832] Başka bir ayette ise cemi lafızla gelmiştir: "فانك بأعيننا"[833] Sünnette Allah Teâlâ için iki gözü olduğuna dair rivayetler mevcuttur.

---

830 **"...Gözümün önünde yetiştirilesin diye"** *Taha*, 39

831 **""Gözlerimizin önünde... gemiyi yap."** *Hud*, 37

832 **"... Ve gözümün önünde yetiştirilesin diye..."** *Taha*, 39

833 **"Çünkü sen gözlerimizin önündesin."** *Tur*, 48

Scanned with CamScanner

Bütün müslümanların buna iman etmesi, Allah Teâlâ için hakikaten iki göz ispat etmeleri gerekir. Bu konuda varid olan delillere teslim olup, boyun eğmesi, Allah Teâlâ için misaller vermekten kaçınması, tahrif etmemesi ve nasları delilsizce hakiki manasından çıkarıp farklı manalar vermemesi gerekir.

Herevi *'el-Erbain'*[834] adlı eserinde 'Allah Teâlâ için iki gözün ispat edilmesi' babında senediye beraber Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'nun hadisini vermiştir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Hiçbir peygamber olmasın ki muhakkak ümmetini tek gözlüden –Deccal- sakındırmış olmasın. Dikkat edin o –deccal- tek gözlüdür. Sizin rabbiniz (azze ve celle) ise tek gözlü değildir. Onun –deccal- iki gözü arasında 'ك ف ر' 'K,F,R' yazılmıştır."*

Bu hadisi Buhari[835] ve Müslim[836] Şu'be tarikiyle Katade'den rivayet etmiştir. Katade der ki: 'Enes bin Malik *(radıyallâhu anhu)*'yu şöyle derken işittim... Buhari[837] ve Müslim ayrıca bu hadisi Nafi tarikiyle İbn Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan o da Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den rivayet etmiştir."

İmam Darimi *(rahimehullah)* *'er-Reddu Ala Bişr el-Merisi'*[838] adlı eserinde şöyle der: "Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in 'Allah tek gözlü değildir' hadisinin tefsirinde Allah Teâlâ'nın tek gözlüye hilafen iki göze sahip olduğu ortaya çıkar."

Darimi *(rahimehullah)*: 'İnsanlar nazarında avar kelimesinin manası görmeyen/kör manasındadır. E'var ise, iki gözle görmenin zıttı olan tek gözle görmeye denir."

İmam Ebu Bekir İbn Huzeyme *(rahimehullah)* *'et-Tevhid'*[839] adlı kitabında şöyle der: "Her müminin Allah Teâlâ için, Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiği göz sıfatını ispat etmesi vaciptir. Mümin olmayanalar ise Allah tebareke ve Teâlâ için, Allah'ın muhkem kitabında, Allah Teâlâ'nın kendisi hakkında **"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik"** dediği Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in beyanıyla ispat etmesi gerekir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ise Allah'ın iki gözü olduğunu beyan etmiştir. Allah Rasûlü'nün beyanı, iki kapak arasına yazılan, mihraplarda ve kitaplarda okunan Kur'an ile muvafıktır..."

---

834 *El-Erbain*, 64

835 *Fethul Bari*, 13/389

836 *Müslim*, 2933

837 *Fethul Bari*, 13/389

838 *er-Reddu Ala Bişr el-Merisi*, 48

839 *Et-Tevhid*, 1/97

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ için iki göz ispat etmek selef alimleri tarafından ittifak edilen bir şeydir. Kura'da göz lafzının, müfred zamire izafeli olarak müfret olarak, cemi zamirine izafe olarak cemi lafızla gelmesi Allah Teâlâ'nın bir gözü olduğu anlamına gelmez. Aynı şekilde cemi lafzı, Allah Teâlâ'nın birden fazla gözü olduğu manasına da gelmez. Kuran'da gelen deliller, sünnetin açıkladığı hale hamledilir. Böylece problem ortadan kalkar.

Allame Muhakkik İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'Sevaik'*[840] adlı eserinde şöyle der: "... Müfred olarak gelen göz zikri, müfred zamire izafeli olarak gelmiştir. Gözler lafzı ise cemi zamirine izafeli olarak gelmiştir. Göz lafızının müfred olarak zikredilmesi Allah Teâlâ'nın bir tane tek gözü olduğu manasına gelmez. Nasıl şöyle demek gibi: Gözümün önünde bunu yapacağım, gözümün üstüne sana geleceğim, gözümün üzerinede taşıyacağım... derken bir tek gözünün olduğu manasına gelmez. Şayet birisi Allah Teâlâ'nın kelamından zahir manasını anlarsa acemi sayılır. Ancak göz lafzı, zahir veya mudmer isme izafe edilirse lafza benzerlikten dolayı cemi olması daha iyidir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "تجرى بأعيننا"[841] Bir diğer ayette: "وَٱصۡنَعِ ٱلۡفُلۡكَ بِأَعۡيُنِنَا"[842] Bu durum yed meselesinde müfrede izafe edilmesine benzer. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "بِيَدِكَ ٱلۡخَيۡرُ", [843]"بيده ٱلۡمُلۡكُ"[844]. Yed lafzı cemi zamire izafe edildiğinde yed kelimesi de cemi yapılır: "أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا خَلَقۡنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتۡ أَيۡدِينَآ أَنۡعَٰمٗا فَهُمۡ لَهَا مَٰلِكُونَ"[845] Aynı şekilde yed ve gözün zahir cemi ismine izafe edilmesi de böyledir: "ظَهَرَ ٱلۡفَسَادُ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ بِمَا كَسَبَتۡ أَيۡدِي ٱلنَّاسِ"[846] Bir diğer ayette ise: "قَالُواْ فَأۡتُواْ بِهِۦ عَلَىٰٓ أَعۡيُنِ ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَشۡهَدُونَ"[847]

Kuran ve sünnette, Allah Teâlâ'ya hem müfred, hem müsenna hem de cemi bir şekilde izafeli gelmiştir. Ayn/göz lafzı da Allah Teâlâ'ya müfred ve cemi bir şekilde izafeli olarak gelmiştir. Sünnette ise göz lafzı Allah Teâlâ'ya müsenna olarak izafe edilmiştir. Nitekim Ata, Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etmiştir: Allah Rasû-

---

840 *Es-Sevaik*, 1/205

841 **"... Gözlerimizin önünde akıp gidiyordu"** *Kamer*, 14

842 **"... Gözlerimizin önünde... gemiyi yap"** *Hud*, 37

843 Ayetin tamam meali: **"Hükümranlık elinde olan Allah, yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir."** *Mülk*, 1

844 **"...Hayır senin elindedir."** *Al-i İmran*, 26

845 **"Görmediler mi ki, biz onlar için, ellerimizin eseri olan hayvanlar yarattık da onlar bu hayvanlara sahip oluyorlar."** *Yasin*, 71

846 **"İnsanların kendi elleriyle işledikleri (kötülükler) sebebiyle karada ve denizde bozulma ortaya çıkmıştır."** *Rum*, 41

847 **"(Bir kısmı da) "O hâlde haydi, onu insanların gözleri önüne getirin. Belki (bu konuda) şahitlik ederler" dediler."** *Enbiya*, 61

Scanned with CamScanner

lü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Bir kul namaza kalktığı zaman rahmanın iki gözü arasına kalkar. Kul namazda sağ-sola döndüğü zaman Rabbi ona 'Nereye yöneliyorsun? Senin için benden daha hayırlı olana mı?' der."*

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *'Rabbiniz şaşı değildir'* hadisinde kast edilen mananın Allah'ın bir tane tek gözü olduğu değildir. Çünkü bir gözün olması apaçık tek gözlü olmaktır. Allah Teâlâ böyle bir şeyden münezzehtir.

'Ey Allah'ım! Uyumayan gözünle bizi koru' diye dua eden bir kişinin bu duasından Allah'ın bir tek gözü olduğu anlaşılır mı? Böyle bir duadan Allah'ın bir tek gözü olduğunu anlayan bir kişi ancak akılsız gafil biri olabilir?

Halef bin Temim: Bize Abdulcebbar bin Kesir rivayet etti: İbrahim bin Edhem'e yırtıcı bir hayvan olduğu haber verilince İbrahim bin Edhem: Ey Aslan! Şayet bize bir şey yapmakla emrolunduysan yap. Yoksa git buradan' diye nida etti. Bunun üzerine aslan kuyruğunu sallayarak dönüp gider. İbrahim bin Edhem arkadaşına dönerek şu duayı yapmalarını ister: 'Allahım! Uyumayan gözünle bizi koru. Bizi himaye et. Kudretinle bize merhamet et. Temennimiz sen olduğun müddetçe bizi helak etme.'

Osman ed-Darimi: Tek gözlülük, iki gözle görmenin zıttıdır. Nitekim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* deccal hakkında şöyle buyurmuştur: *"O –deccal- tek gözlüdür. Rabbiniz ise tek gözlü değildir."* Selef alimleri Allah Teâlâ'nın iki göze sahip olduğunu şu ayetle delil getirmişlerdir: "تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا" "**[Gemi, inkâr edilen kimseye (Nuh'a) bir mükâfat olarak] Gözlerimizin önünde yüzüyordu.**"[848]

Allah Teâlâ'nın iki gözünün olduğunu açıkça izah edenlerden bir tanesi de Ebu'l Hasan el-Eşari'dir. Bütün kitaplarında bunu dile getirmiştir. *'el-Makalat', 'el-Muciz', El-İbane'* adlı kitaplarında şöyle der: "Genel anlamda bizler Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini... ikrar ederiz'... sözlerine şöyle devam eder 'Allah Teâlâ arşa istiva etmiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**Rahman arşa istiva etti.**"[849] Allah Teâlâ'nın vechi vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin vechi bâki kalacaktır.**"[850] Allah'ın iki eli vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: " بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ" "**Hayır, O'nun iki eli de açıktır, dilediği gibi verir.**"[851] Bir başka ayette ise şöyle

848 *Kamer*, 54/14
849 *Taha*, 20/5
850 *Rahman*, 55/27
851 *Maide*, 5/64

Scanned with CamScanner

buyurmuştur: "قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسۡجُدَ لِمَا خَلَقۡتُ بِيَدَيَّ" **"Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?"**[852] Allah'ın bilakeyf iki gözü vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "تَجۡرِي بِأَعۡيُنِنَا" **"[Gemi, inkâr edilen kimseye (Nuh'a) bir mükâfat olarak] Gözlerimizin önünde yüzüyordu."**[853]

İşte Ebu'l Hasan el-Eş'ari'nin görüşü. İnsanlar ne ondan önce ne de ondan sonra ayette geçen 'gözler' lafzından Allah'ın birçok gözünün olduğu şeklinde anlamamıştır. Aynı şekilde 'eller' lafzından da Allah'ın bir yanında birçok elinin olduğu şeklinde algılamamıştır. Taki bu cehmiye gelinceye kadar; Kuran'a diş geçirmiş, ayette geçen eller ve gözler lafızlarının zahirinin alınmasını gerekiğini iddia etmiştir. Onun ve emsallerinin böyle söylemesindeki kastı, kendisini tebdi ve tadlil eden Ehli Sünnet ve'l Cemaat'i kötülemektir. Eskiden de şimdiki zamanlarda da cehmiyenin durumu hep böyle olmuştur. Onların bu tutumu Allah'ı, Rasûlü'nü ve Kur'ân'ı kötülemektir. **"De ki: "Çalışın, yapın. Yaptıklarınızı Allah da, Rasûlü de, mü'minler de göreceklerdir. Sonra gaybı da, görülen âlemi de bilen Allah'ın huzuruna döndürüleceksiniz. O da size bütün yapmakta olduğunuz şeyleri haber verecektir."**[854]

Mufassal cevaba gelince; birkaç vecihle açıklanabilir:

Birinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'وَلِتُصۡنَعَ عَلَىٰ عَيۡنِيٓ **'Gözümün önünde yetiştirilesin diye...'**[855] ve 'وَٱصۡنَعِ ٱلۡفُلۡكَ بِأَعۡيُنِنَا **'Gözlerimizin önünde... gemiyi yap'**[856] ayetleri hakkında 'Müfessirler burada ki mananın 'gözetimimiz altında' manasını vermişlerdir' demesi iki vecihle yanlıştır:

Birinci vecih: Müfessirlerin tamamı bu iki ayeti bu şekilde tefsir etmemişlerdir. İbnu'l Cevzî'nin ibaresi ise sanki bütün müfessirler böyle diyormuş gibi algılanıyor ki bu yanlış bir algıdır. Çünkü İbn Cerir –tefsiri en değerli ve en meşhur tefsir kitapları arasında yer alır- **'Gözlerimiz önünde ... gemiyi yap'** ayeti hakkında 'Allah'ın gözü önünde ve vahyi gereği sana emrettiği şekilde yap' diye tefsir etmiştir.

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin iki ayet hakkında yaptığı tefsir yanlıştır. Çünkü şayet Allah Teâlâ, 'وَلِتُصۡنَعَ عَلَىٰ عَيۡنِيٓ **'Gözümün önünde yetiştirilesin diye...'** ayetiyle 'emrimle yetiştirilesin diye' murad etseydi'ولتصنع بأمري' derdi.

852 *Sad*, 38/75
853 *Kamer*, 54/14
854 *Tevbe*, 9/105
855 *Taha*, 20/39
856 *Hud*, 11/37

Scanned with CamScanner

Ayeti 'Gözetimimiz altında' diye yorumlayanlar hakkında 'şüphe yok ki geminin yapılması elbetteki Allah'ın gözetimi altındadır. Olması gereken bir şeydir. Ancak ayetin manası bu değildir. İlk önce Allah Teâlâ için iki gözün ispat edilmesi gerekir, ondan sonra görmenin gerekliliği olan şeylerin zikredilmesinde bir beis yoktur.

Fakat heva ehli sıfatlar hakkında ayetleri levazımatları/bağlayıcılarıyla tefsir ediyor, hakikatini nefyediyorlar. Böyle bir şey Allah ve Rasûlüne karşı haddi aşmaktır.

İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun, وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا **'Gözlerimizin önünde... gemiyi yap'** ayeti hakkında 'Allah Tebareke ve Teâlâ'nın gözü önünde' diye mana vediği sabit olmuştur. Beyhaki, *el-Esma ve's Sıfat*[857] adlı eserinde Muhammed bin İshak es-Sağani'den o da Haccac bin Muhammed'den o da İbn Cüreyc'ten o da Ata el-Horasani'den o İkrime'den o da İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan bu haberi rivayet etmiştir. Ravilerin tamamı sikadır.

Aynı şekilde Katade de 'Allah'ın gözü önünde' diye mana vermiştir. Nitekim İbn Cerir tefsirinde ondan bu rivayeti yapmıştır.

Cehmi olan Kevserî, *'el-Esma ve's Sıfat'* adlı kitaba yaptığı İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun az önceki eseri hakkında şöyle der: "Hadisin senedinde Haccac el-Mesisi vardır ki bu adam ömrünün sonuna doğru kendisinde ihtilat olmuştur. Ata'yı ise Buhari tad'if etmiştir. İkrime ise muhtelefun fihtir." Bu ancak cahil, ilimde nasibi olmayan, selefi salihin anlayışıyla Kur'an ve Sünnet'e bakmayan bir kişinin sözü olabilir.

Çünkü Kevserî'nin 'Haccac el-Mesisi ömrünün sonuna doğru kendisinde ihtilat olmuştur' sözü hakkında şöyle denilir:

857 *El-Esma ve's Sıfat*, 2/41

Scanned with CamScanner

Nitekim *'Tehzibu'l Kemal'*[858] ve *'Tehzibu't Tehzib'*[859] adlı eserlerde Haccac el-Mesisi'nin biyografisinde bazı alimlerin tad'if ettiği zikredilmiştir. Bu durum mutlak olarak Haccac'ın rivayet ettiği hadisleri etkilemez. Çünkü Haccac hakkında Bağdad'a döndüğü zaman hafızasının değiştiği söylenmiştir. Haccac'ın İbn Cüreys'ten rivayet ettiği hadis ise Bağdat'da döndükten sonra rivayet ettiği hadislerden değildir.

Haccac bu tefsiri İbn Cerir'den imla yoluyla işitmiştir. Nitekim Ahmed bin Hanbel bunu zikretmiş şöyle demiştir: "İbn Cerir'in yanıda bir tefsir kitabı yoktu ki üzerine imlada bulunsun."

Yahya bin Main: "Mualla er-Razi bana dedi ki 'İbn Cerir'in ashabını Basra'da gördüm. Onlar arasında Haccac'tan daha sabit birini görmedim." Yahya: 'İbn Cerir için ashabından en sabit olan Haccac'dı."

Ebu Müslim el-Müstemli: 'Tek gözlü Haccac Bağdat'tan Suğr'a H.190 yılında gitti. Kendisine 'Bu tefsiri sen İbn Cerir'den mi duydun?' diye sorduğumda 'Bu tefsiri, bu uzun hadisleri ve 'Haddesena İbn Cerir' dediğim her şeyi İbn Cerir'den duydum' cevabını verdi."

'Buhari, Haccac'ı tad'if etmiştir' sözü ise doğrudur. Buhari'nin bir adamı tad'if etmesi, mutlak olarak adamın zayıf olduğu, hadisiyle hüccet verilemeyeceği manasına gelmez. Nitekim Ata'yı hadis imamları ve sika imamlar tevsik etmiştir.

İmam Ahmed *(rahimehullah)* Ata hakkında 'sikadır' demiştir.

İbn Main *(rahimehullah)* Ata hakkıknda 'sikadır' demiştir.

Darekutni'de onu tevsik etmiştir. Yakub bin Şeybe: 'Ata sikadır; fetva ve cihad ehli olmasıyla bilinir.'

Buhari ise Nuh suresi tefsirinde ise Ata'nın hadsini tahric etmiştir. Fakat alimler Ata hakkında 'Ata'nın İbn Ebi Rebah mı yoksa Ata el-Horasani mi olduğu konusunda ihtilaf etmişlerdir. Abdurrezzak tefsirinde açıkça Ata'nın Ata el-Horasani olduğunu söylemiştir.

Velhasıl Ata el-Horasani hadisiyle hüccet verilen biridir. Hadis ve hadis nekkad alimlerinin çoğu bu görüştedir. Allah en doğrusunu bilendir.

---

858 *Tehzibu'l Kemal*, 5/456

859 *Tehzibu't Tehzib*, 2/181

Scanned with CamScanner

'İkrime ise muhtelefun fihtir' sözü ise boş bir sözdür. Asıl ihtilaf hakkında tadif olmayan ravilerin tevsik edilmesi hakkında vardır. İkrime sika hafız biridir. Buhari ve müslim İkrime'nin hadislerini kitaplarında tahric etmişlerdir. İkrime ayrıca bir grup sahabeden de hadis rivayetinde bulunmuştur.

İbn Main, Nesai gibi hadis alimleri İkrime'ye tevsik etmiştir.

İmam Buhari *(rahimehullah)*: 'Ashabımızdan her kes İkrime'yle hüccet verir."

Bazıları İkrime'nin hadisi hakkında konuşmuştur. Bunun sebebi ise İkrime'nin görüşünden dolayı olduğu söylenmiştir. Yoksa İkrime hadiste hüccettir. İkrime hakkında söylenen sözler İkrime'yi ta'n etmez. Hakkında konuşulan bütün ravilerin hadisi atılabilir. Dolayısıyla cerh eden kişinin sözlerini araştırmak ve doğrusuna vakıf olmak gerekir.

Velhasıl İkrime hadiste hüccettir. Kevserî'nin hiçbir değeri olmayan, herhangi bir kural kaideye binaen söylediği sözlerle ortaya attığı kargaşa, düşünmeden rastgele söylediği sözlerdir.

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Kadı Ebu Ya'la 'göz' sıfatının zata zaid olduğunu söylemiş, öncesinde de Ebu Bekir bin Huzeyme bu görüşe varmıştır. İbn Huzeyme ayet hakkında 'Rabbimizin kendisiyle gördüğü iki gözü vardır' sözü hakkında şöyle denilir:

Kadı Ebu Ya'la'nın 'Göz, zata zaid bir sıfattır' sözünden maksat sıfatları nefyedenlerin ispat ettiği zattan zaittir. Çünkü sıfatları nefyedenler, Allah Teâlâ için sıfatlardan soyutlandırılmış bir zat ıspat ederler. Selef alimleri ise bu konuda onlara muhalefet eder, Allah Teâlâ için, Allah'ın kendisi ve Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sıfatları ispat ederler.

Lafız ve sıfat, zattan zait bir sıfattır veya zait değildir Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den ve sahabeden rivayet edilmemiştir; hak ve batılı ihtimal eder.

Ne var ki sıfatları ispat edenlerin 'Zat'a zait sıfattır' sözlerinden maksat yani nefyedenlerin ispat ettiğinden zait bir sıfattır. Bu mana ise haktır. Allah Teâlâ'nın sıfatlarını inkar veya tahrif eden, Allah Teâlâ için ne vech, ne işitme, ne görme ne de iki göz... ne de zati sıfatları ve fiili sıfatların da çoğunu ispat etmeyen bidat ehli mabutlarını ve rablerini mütenakız şeylere benzettiler. Allah Teâlâ onların söylemlerinden münezzehtir.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî'nin Ebu Ya'la ve İbn Huzeyme'ye yaptığı ayıp hiçte yerinde değildi. Aslında bu ayıp, ümmetten Allah'ın iki gözü vardır diyen kimselere yapılmış bir ayıptır. İbn Huzeyme, Allah'ın iki gözü vardır diyen ilk kişi değil ki özellikle İbn Huzeyme inkar edilsin, ayıplansın. Heva ehli bunu düşünebilseydi akıllarının fesadını, içinde bulundukları tenakuzu ve kafa karışıklığını bilirlerdi. Aslında Allah Teâlâ için hakikaten iki göz vardır deyip, insanların bu şekilde iman etmeye davet edenlere ta'n ettiklerini bilirlerdi.

Üçüncü vech: İbnu'l Cevzî'nin 'bu delili olmayan bir bidattir. Onlar Allah Teâlâ için Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in 'Kuşkusuz Allah tek gözlü değildir' hadisinin delili hitabından yola çıkarak Allah Teâlâ için iki gözünün olduğunu ispat etmiştir' sözüne gelince; daha önce Allah Teâlâ'nın iki gözünün var olduğuna dair delilleri verdik. Allah Teâlâ için iki göz ispat etmek dinde bidat çıkarmak değildir. Tam tersine Allah'ın iki gözünü nefyetmek, Allah Teâlâ'yı noksan sıfatlarla vasıflamak asıl bid'at çıkarmaktır. Bu ta'tilin aslıdır.

İbnu'l Cevzî'nin 'Onlar Allah Teâlâ için Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in *'Kuşkusuz Allah tek gözlü değildir'* hadisinin delilu hitabından yola çıkarak Allah Teâlâ için iki gözünün olduğunu ispat etmiştir' sözü hakkında şöyle denilir; böyle bir meselede delilu hitap hüccet olmaz. Nitekim alimler bu kounda icma etmişlerdir. Allah Teâlâ için ise iki gözünün var olduğunu ispat etmişlerdir.

Daha önce kati mütevatir naslarla Allah Teâlâ'nın vechi ve diğer sıfatlarının olduğunu ispat ettik. Bununla beraber İbnu'l Cevzî bunları inkar etti ve bunlara akli hüccetlerle zahir manasından farklı bir mana verdi. Öyle ki akıl bile böyle bir şeyden utanır oldu. İbnu'l Cevzî'nin 'Delilu hitaptan çıkardı' sözü Allah Teâlâ için iki gözünün olduğun ispat etmeye mani değildir.

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî 'Def'u Şübehi't Teşbih' adlı kitabının 114. sayfasında 'قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسۡجُدَ لِمَا خَلَقۡتُ بِيَدَيَّ' **"Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?"**[860] **ayeti hakkında** 'Yed, lügatte nimet ve ihsan manasına gelir. Nitekim şair şöyle demiştir:

Ne zaman Haşimoğullarının kapısında mola versen

Rahatlar, haşimoğullarının faziletlerinden bir yed (ihsan) bulursun

Yahudilerin 'وَقَالَتِ ٱلۡيَهُودُ يَدُ ٱللَّهِ مَغۡلُولَةٌ' **"Bir de Yahudiler, "Allah'ın eli bağlıdır" dediler"**[861] sözü ise yani –haşa- Allah cimridir/infakta bulunmaz manasındadır. Yek kelimesi kuvvet manasına da gelir. Şöyle denilir: 'ما لنا بهذا الامر من يد' yani 'Bu işe gücümüz yetmez' manasındadır.

'بَلۡ يَدَاهُ مَبۡسُوطَتَانِ' **'Hayır, O'nun iki eli de açıktır'**[862] ayeti ise yani Allah'ın nimeti ve kudreti açıktır manasındadır.

'قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسۡجُدَ لِمَا خَلَقۡتُ بِيَدَيَّ' **"Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?"** ayeti ise yani 'kudretimle ve nimetimle' yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?' manasındadır.

Hasan el-Basri *(rahimehullah)* 'يَدُ ٱللَّهِ فَوۡقَ أَيۡدِيهِمۡ' **"Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir"**[863] bu ayeti 'yani minneti ve ihsanı onların elinin üzerindedir' manasındadır.

Ben derim ki -İbnu'l Cevzî- Bu görüş muhakkiklerin görüşüdür.

Kadı Ebu Ya'la: 'Ayette geçen iki el, 'iki el' olarak isimlendirilen Allah'ın zait sıfatlardandır."

Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- Bu delilsizce ortaya atılan rey görüşüdür.

İbn Akil: 'Bu ayetin manası 'yani ben yarattım' demektir. Nitekim şu ayette ona benzer: 'ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتۡ يَدَاكَ' **'(Ona), "İşte bu kendi ellerinin önceden işledikleri yüzündendir'**[864] Yani 'senin önceden gönderdiklerin' manasındadır' demiştir.

860 *Sad*, 38/75
861 *Maide*, 5/64
862 *Maide*, 5/64
863 *Fetih*, 48/10
864 *Hac*, 22/10

Scanned with CamScanner

Şimdi Allah'tan yardım dileyerek bu batıllıkları kaldırmak için ben derim ki –Şeyh Ulvan-; bu iddialara birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: Kelamda aslolan hakiki manasına hamledilmesidir. Yani kelamı hakiki manasına hamletmeyi engelleyen bir karine olmadığı müddetçe kelamda hakiki manadan mecaz manasına hamletmek caiz değildir.

İkinci vecih: Kelamın lügatta caiz olan şeye hameledilip, zahir kelamın terk edilmesi bozukluğua, kast edilen muradın anlaşılmamasına neden olur. Ayrıca konuşan kişinin konuşmasından kast edilen mana veya maksat bilinmeden konuşanın sözü zabıt altına alınamaz. Ancak eski ve yeni müslümanlar ve Allah'ın mahlukatı üzerinde yaratmış olduğu fırtarata tezattır.

Üçüncü vecih: Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarının lügavi manalara hamledilmesi veya hakikat değil de mecaz manaya hamledilmesi Allah *(azze ve celle)*'nin kemal sıfatlarının ta'til edilmesidir. Dolayısıyla böyle bir inanca sahip birisi Allah Teâlâ için ilim, hayat, işitme, basar ve diğer sıfatlar ispat edemez.

Dördüncü vecih: Kelamın hakiki olmayan manasına hamledilmesi, Allah *(azze ve celle)*'nin kullarından anlamadıkları şeyleri istiyormuş gibi veya zahiri murad edilemeyen birisi anlamamış olabilir.

Beşinci vecih: Her ne kadar lügatte yed kelimesinin nimet veya bazı yerlerde kuvvet olarak caiz olsa da bu kelimeyi her şeyde mutlak olarak kullansa bir beis olmaz. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: 'لما خلقت بيدى' **'İki elimle yarattığıma...'** ayetine bakarak 'kudretimle yarattım veya nimetimle yarattım' demek sahih değildir. Çünkü Allah'ın nimetleri çeşit çeşittir. Allah'ın nimetleri iki nimetle sınırlancak değildir. Çünkü böyle bir şeyi akıllı biri demez. Allah Teâlâ **'Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız.'**[865]

Ayette geçen ': 'لما خلقت بيدى' **'İki elimle yarattığıma...'**[866] ayetinde geçen 'iki el' kudret manasına hamledilir.' Böyle bir şey söylemek de fasittir. Çünkü kudret bir tane sıfattır. Allah Teâlâ 'ان القوة لله جميعا' **'Bütün kuvvetin Allah'ın olduğunu'**[867]

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* şöyle der: 'اليدين' –iki el- lafzı tesniye sigasıyla geldiği zaman ne nimet anlamında ne de kudret anlamında kullanılır. Çünkü araplarda tekil lafzı, cemi için kullanılabilir. Öneğin şu ayette olduğu gibi: 'إِنَّ ٱلْإِنسَـٰنَ

865 *İbrahim*, 14/34

866 *Sad*, 38/75

867 *Bakara*, 2/165

Scanned with CamScanner

لَفِى خُسْرٍ 'İnsan gerçekten ziyan içindedir.'[868] Aynı şekilde cemi lafzı tekil için de kullanılabilir. Örneğin şu ayette olduğu gibi: 'ٱلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ ٱلنَّاسُ إِنَّ ٱلنَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ' **'Onlar öyle kimselerdir ki, halk kendilerine, "İnsanlar size karşı ordu toplamışlar..."**[869] Bir de cemi lafzı, tesniye yerine de kullanılabilir. Mesela şu ayette olduğu gibi: 'صَغَتْ قُلُوبُكُمَا' **'-İkinizin- kalpleriniz kaydı.'**[870] Ne var ki tekil lafzın tesniye veya tesniye lafzın tekil lafız için kullanılmasının bir aslı yoktur. Çünkü bu lafızlar aded lafızlarıdır; kendi manalarına ait naslardır. Kendi manasının dışına aşmaz. 'عندى رجل' 'Yanımda bir adam vardır' dendiğinde iki adam kast edilmez. 'عندى رجلان' 'Yanımda iki adam vardır' derken 'yanımda adamlar vardır' kast edilmez. Çünkü tekil isim cinse, cins isimde ise ortak manaya sahiptir. Aynı şekilde cemi isminde de cins manası vardır. Cins ise tekilin var olmasıyla olur. Mesela 'لما خلقت بيدى' **'İki elimle yarattığıma...'**[871] ayetinde 'يدى' kelimesinden kudret manasının kast edilmesi caiz değildir. Çünkü kudret tek bir sıfattır. Dolayısıyla tesniye bir lafızla tekil kast edilmesi caiz değildir..."

'اليدين' 'iki el' kelimesinin kuvvet manasına geldiği iddiasının fasit olduğuna delalet eden delillerden bir tanesi de şudur: *'Adaletli olan insanlar Allah katında rahman (azze ve celle)'nin sağında nurdan yapılmış minberlerde oturacaklardır. Rahmanın iki eli de sağdır...'* Müslim, Abdullah bin Amr'dan rivayet etmiştir. İbn Mendeh *'er-Reddu ala'l Cehmiye'*[872] adlı eserinde 'Bu hadis ittifakla sabittir' demiştir.

O halde ey muattile herif! Bu durumda 'Allah'ın iki eli de sağdır' cümlesinin 'Allah'ın iki kuvveti de sağdır' demek doğru olur mu?

Kuvvetin sağı olur mu?

Şayet evet olur diyorsanız akıl sahiplerine muhalefet etmiş olur, cahil, aptal, ahmak ve ğafil kimselerden olursunuz. Şayet yok diyorsanız bu durumda size düşen teslim olmak, boyun eğmek, Allah Teâlâ için hakikaten iki el ispat etmektir. Bundan sonra da hakka karşı inad etmeyin. Mahşer günü için inad ne kötü bir azıktır.

Altıncı vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Yahudilerin **'Allah'ın eli bağlıdır'** *(Maide, 64)* sözünden maksatları yani Allah Teâlâ infak etmez, -haşa- cimridir demektir. Ayette geçen el kuvvet manasındadır' sözü sahih değildir. Bilakis batıl bir manadır. Akabin-

868 *Asr*, 103/2

869 *Al-i İmran*, 3/173

870 *Tahrim*, 66/4

871 *Sad*, 38/75

872 *Er-Reddu ala'l Cehmiye*, 73

Scanned with CamScanner

de gelen şu ayet o manayı iptal eder: **'Bilakis Allah'ın iki eli de açıktır'** *(Maide, 64)* O halde 'Allah'ın iki nimeti de açıktır' demek sahih olmaz. Çünkü Allah'ın nimetleri, icmaen ve zaruriyyen iki nimetle sınırlanamaz. Dolayısıyla asıl maksadın Allah Teâlâ için hakikaten iki elin sabit olduğudur. Nitekim ilim ve iman ehli bu mana üzerinde icma etmişlerdir. Kuran, sünnet ve selefi salihinin anlayışıyla nurlanmamış bidat ve dalalet ehli dışında hiçkimsenin bu konuda münakaşa ettiğni bilmiyorum.

İmam İbn Huzeyme *(rahimehullah)*: 'Muattile cehmiye **'Bilakis O'nun iki eli de açıktır'** ayeti hakkında 'Allah'ın iki nimeti açıktır' manasını vermişlerdir. Böyle bir mana tevil bile değil tebdildir.

Onların davasının mütenakız olduğuna delillerden bir tanesi şudur; Allah'ın nimetleri çoktur. Bu nimetleri yüce yaratıcıdan başkası sayamaz. Allah'ın iki eli vardır daha fazlası değil. Nitekim Allah Teâlâ İblis'e –Allah'ın laneti onun üzerine olsun- şöyle demiştir: ''قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسۡجُدَ لِمَا خَلَقۡتُ بِيَدَيَّ **'Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?'**[873] Bu ayette Allah *(azze ve celle)* bize, Adem *(aleyhisselâm)*'ı kendi iki eliyle yarattığını öğretmiştir. Her kim Allah'ın Adem'i nimetiyle yarattığını iddia ederse Allah'ın kelamını değiştirmiş olur.

Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur: 'وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦ **'Oysa kıyamet günü yeryüzü, bütünü ile O'nun avucu içindedir. Gökler de O'nun sağ elinde dürülmüştür.'**[874] İman ehli yeryüzünün tamamının kıyamet gününde Allah'ın iki nimetinden bir tanesinin kabzasında, diğer nimet kabzasında ise göklerin dürüldüğü şeklinde olmayacağı, böyle bir mananın sahih olmadığını bilir.

Müminlerden akıl sahipleri, cehmiyenin iddia ettiği böyle bir iddianın cehalet veya cehaletten daha şerli olan cahilmiş gibi görünmek olduğunu akletmezler mi? Tam tersine yeryüzünün tamamı, kıyamet gününde Rabbimiz *(azze ve celle)*'nin bir elinde olacak, gökler ise Allah'ın sağ elinde dürülmüş bir şekilde olacaktır. Allah'ın sağ eli ise diğer elidir. Allah'ın iki eli de sağdır. İkisinde de sol yoktur. Rabbimiz *(azze ve celle)*nin solunun olmasından münezzehtir. Çünkü iki elinden birinin solda olması mahlukların alametlerindendir. Rabbimiz *(azze ve celle)* ise mahlukata benzemekten münezzehtir.

873 *Sad*, 38/75

874 *Zümer*, 39/67

Scanned with CamScanner

Lügat cihetiyle sana söylediklerimi anladığında, cehmiyenin Allah'ın kitabındaki **'Bilakis O'nun iki eli de açıktır'** ayetini tevil değil tahrif ettiğini anlayacak ve yakinen inanacaksın.

Şayet Cehmiye'nin iddia ettiği gibi yed'in manası nimet olsaydı ayeti منبسطة veya بل يداه مبسوطة diye okunacaktı. Çünkü Allah'ın nimetleri sayılamaycak kadar çoktur. Allah'ın nimetlerinin iki nimetten daha fazla olmaması imkansızdır. Allah *(azze ve celle)* بل يداه مبسوطتان **'Bilakis O'nun iki eli de açıktır'** dediği zaman Allah'ın kendi nefsi için iki el ispat ettiği anlaşılır. Bil ki bu iki el de açıktır dilediği şekilde infak eder. Ayet aynı zamanda yedin manasının nimet manasında olmadığına da delalet eder.

Allah *(azze ve celle)* Yahudilerin şöyle söylediğini bildirmiştir: **'Yahudiler Allah'ın eli kapalıdır dediler.'** Allah *(azze ve celle)* ise onlara cevap mahiyetinde şöyle buyurdu: **'Söylediklerinden ötürü kendi elleri bağlansın ve lânete uğrasınlar! Hayır, O'nun iki eli de açıktır.'**[875] Yakinen bütün müminler Allah'ın **'söylediklerinden ötürü kendi elleri bağlansın'** sözüyle Yahudilerin nimetlerini kast etmediği bilir. Ne Yahudiler böyle bir şey kast etmiş, ne de Allah, Yahudilere cevap verince böyle bir şeyi murat etmiştir. Allah onların söylemiş olduğu **'Allah'ın eli bağlıdır'** sözüne cevap vermiştir. Böylece müminlere iki elinin de açık olduğunu dilediği kimseye infakta bulunduğunu öğretmiştir...'

Yedinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسۡجُدَ لِمَا خَلَقۡتُ بِيَدَيَّ **'Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?'**[876] ayeti hakkında 'yani kudretimle ve nimetimle yarattığıma...' manasındadır' sözü üç vecihle batıldır:

Birinci vecih: Kuvvet ve nimet tesniye lafzıyla gelmemiştir

İkinci vecih: 'Şayet kudret veya nimetin tesniye lafzıyla gelmesi sahih olsa bile ittifaken bu ayette tesniye olması batıldır. Çünkü Adem *(aleyhisselâm)*'ın sair mahlukat üzerinde farklı bir özelliği yoktur. Her şey Allah'ın kudretiyle yaratılmıştır. Dolayısıyla bu durumda Adem *(aleyhisselâm)*'ın diğer insanlar üzerinde bir meziyeti yoktur' gibi bir düşünce batıldır. Nitekim Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *'Adem, Musa aleyhimesselâm ile Rabbi huzurunda tartıştı, Adem, Musa'yı tartışmada yendi: Musa (aleyhisselam) 'Sen, Allah'ın kendi eliyle yarattığı ve ruhundan üfürdüğü Adem misin?...'*

875 *Maide*, 5/64

876 *Sad*, 38/75

Scanned with CamScanner

Musa *(aleyhisselâm)*'ın *'... Allah'ın kendi eliyle yarattığı...'* ibaresi, Adem *(aleyhisselâm)*'ın sair mahlukattan ayrı bir özelliği olduğu açıkça ortaya çıkıyor. Aksi halde Musa *(aleyhisselâm)*'ın *'Allah seni kendi eliyle yarattı'* sözünün bir faydası olmazdı. Çünkü bütün mahlukat, Allah sübhanehu ve teâlâ'nın kudretiyle yaratılmış olacaktı.

Aynı şekilde *Sahihayn*'da geçen şefaat hadisinde Enes *(radıyallâhu anhu)* rivayet ettiği hadis Adem *(aleyhisselâm)*'ın Allah'ın bizzat kendi eliyle yaratmasında diğer mahlukat üzerinde bir özelliği olduğunu ortaya koyar. Çünkü hadiste: *'Allah Teâlâ insanların kıyamet günü bir araya toplar. İnsanlar kendi aralarına konuşup 'Rabbimize bizim için şefaat edecek birini bulsak da rabbimiz bizi bulunduğumuz şu sıkıntıdan kurtarsa.'... 'İnsanlar Adem (aleyhisselam)'ın yanına gelerek 'Sen Adem'sin. Mahlukatın babasısın. Allah seni kendi eliyle yarattı...'*

Burada yed/el kelimesinin kudret veya nimete hamledilmesi, en büyük sapma ve Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kelamını tahrif etmektir.

Müminlerin kıyamet gününde Adem *(aleyhisselâm)*'a *gelip 'Sen insanlığın babasısın. Allah seni kendi eliyle yarattı...'* demeleri zahir bir delil olup, Cehmi olandan başkası bu konuda münakaşa çıkarmaz.

Üçüncü vecih: Allame İbnu'l Kayyım *(rahimehullah)*: **'لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ' 'İki elimle yarattığıma'** ayetindeki mezkur terkibin bizzat kendisi, kelamın kudret manasına hamledilmesini reddder. Çünkü Allah Teâlâ yaratmayı bizzat kendi nefsine nispet etmiştir. Sonra da fiili yed kelimesine müteaddi yapmış, ardından da kelimeyi tesniye olarak getirmiştir. Sonra da 'بيدى' kelimesinin başına, 'كتبت بلقلم' 'kalemle yazdım' örneğinde olduğu gibi 'ب' harfi cerini getirmiştir. Böyle bir nas sarih olup hiçbir şekilde mecazı ihtimal etmez.

Mesela şu örneklerde mecaz kabul edilebilir **'بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ' 'kendi ellerinizin (önceden yapıp) gönderdiklerinin karşılığıdır.'**[877] veya **'ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ' '(Ona), "İşte bu kendi ellerinin önceden işledikleri yüzündendir."**[878] Çünkü buralarda fiil, başlangıçta yed kelimesine nispet edilmiş ve özellikle zikredilmiştir. Çünkü yed/el, çoğunlukla yapılan işte en fazla kullanılan organdır.

Bu nedenle hayvanların yaratılması, insanlığın atası olan Adem *(aleyhisselam)*'ın yaratılmasıyla eşit olmadığı için Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **'أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَآ أَنْعٰمًا فَهُمْ لَهَا مٰلِكُونَ' 'Görmediler mi ki, biz onlar için, ellerimizin**

877 *Al-i İmran*, 3/182

878 *Hac*, 22/10

Scanned with CamScanner

eseri olan hayvanlar yarattık da onlar bu hayvanlara sahip oluyorlar.'[879] Allah Teâlâ bu ayette fiili, ellere izafe etmiş, yed kelimesini cemi olarak vermiştir. Eydi/eller kelimesinin başına da 'ب' harfi cerini de dahil etmemiştir. İşte bu üç fark, iki durumun üçündü duruma ilhak edilmesini iptal eder.

Adem *(aleyhisselâm)*'ın yaratılmasıyla diğer mahlukatın yaratılışı arasında bir meziyet konulmaması en büyük batıllıktır. Çünkü Muattile bu şekilde Adem *(aleyhisselâm)* ile İblis ve hayvanları yaratılış açısından dinde eşit kılmıştır...'

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *el-Fetava*[880] adlı eserinde: '... bir fiil, faile izafe edilirse ve bu fiil 'ب' harfi cerriyle yed kelimesine mütaaddi yapılırsa; örneğin "لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ" **'İki elimle yarattığıma'** ayetinde olduğu gibi, bu durumda Allah'ın fiili bizzat kendi iki eliyle yaptığına dair açık bir nas olur. Bu nedenle konuşan veya yürüyen birinin 'فعلت هذا بيديك'[881] demesi caiz olmaz. Ancak şöyle diyebilir 'فعلته يداك'.[882] Çünkü sadece 'فعلت' demesi fiile izafe edilmei için yeterlidir. Şayet hakikaten eliyle yaptığını kast etmemişse, bu durumda gereksiz yere ziyade yapılmış olur. Ancak arap ve acem kelamında –inşallah- fasih olan birinin 'فعلت هذا بيدى' demesi veya 'فلان فعل هذا بيديه' demesi halinde tek kastı hakikaten eliyle yaptığı bir şeyden başkasını kast etmediğini bilir. Kendisinin elinin olmaması veya kendisinin bir eli olmasına rağmen fiilin başkası tarafından yapılması caiz değildir.

Sekizinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Hasan el-Basri, "يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ" **'Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir'**[883] ayeti hakkında 'yani Allah'ın minneti ve ihsanı, onların üzerinedir' diye tefsir etmiştir. Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- bu görüş muhakkiklerin görüşüdür' sözünü cevaben denilir ki: Hasan el-Basri'den yapılan bu naklin sahih olduğunu varsaysak bile –ki bu naklin sahih olduğunu hayal bile etmem- bu nakil yine de Allah Teâlâ'nın iki eli olduğunu nefyetmez. Çünkü Hasan el-Basri'nin bu ayetin lazımıyla tefsir etmesi, cehmiye, muattile, mutezile ve eşarilerin yaptığı gibi her yerde mutlak olarak gelen sıfatı Allah Teâlâ'dan nefyetmez.

İbnu'l Cevzî'nin 'Bu görüş muhakkiklerin görüşüdür' sözü ise sahih değildir. Çünkü tahkik edildiğinde bu ayet, diğer ayetler gibi Allah Teâlâ için hakikaten yed sıfatına delalet eder. Yed kelimesinin minnet veya nimet olarak tevil edilmesi ise zan ve tahminden başka bir delili yoktur. Muhakkiklerin kelamı ise tam tersinedir.

---

879 *Yasin*, 36/71

880 *El-Fetava*, 6/366

881 Bunu senin elinle yaptım

882 Bunu sen yaptın

883 *Fetih*, 48/10

Scanned with CamScanner

Ebu'l Hasan el-Eşari *'el-İbane'* adlı eserinde 'Şayet bize şöyle bir soru gelse: 'Allah'ın iki elinin olduğuna inanıyor musunuz? 'evet var' deriz. Nitekim Allah *(azze ve celle)*'nin "يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ" **'Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir"** ve لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ **'İki elimle yarattığıma'** ayetleri buna delalet eder.

İmam Ebu Bekir bin Huzeyme *(rahimehullah)* 'Yüce Yaratıcı *(azze ve celle)* hakkında yedin ispatı babında' şöyle der: 'Allah Teâlâ'nın iki eli vardır. Nitekim Allah Teâlâ bize indirmiş olduğu muhkem kitabında Adem *(aleyhisselâm)*'ı kendi iki eliyle yarattığını bildirmiştir. Allah *(azze ve celle)* İblis'e 'قَالَ يَٰٓإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ' **'Allah: Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni meneden nedir?'**[884] demiştir. Yahudiler 'وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ يَدُ ٱللَّهِ مَغْلُولَةٌ' **'Bir de Yahudiler, "Allah'ın eli bağlıdır" dediler'** dediğinde Allah *(azze ve celle)* onları yalanlayarak 'بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ' **'Hayır, O'nun iki eli de açıktır, dilediği gibi verir'**[885] demiştir. Allah Teâlâ bize şunu öğretmiştir: 'وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطْوِيَّٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ' **'Oysa kıyamet günü yeryüzü, bütünü ile O'nun avucu içindedir. Gökler de O'nun sağ elinde dürülmüştür.'**[886] Bir başka ayette ise şöyle buyurmuştur: 'يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ' **'Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir.'**[887]

İbn Huzeyme *(rahimehullah)* kitabının 'Allah'ın elini ispat eden yedi sünnet zikri babı' bölümünde 'Allah'ın elinin üstte olduğu beyanı'nda şöyle der: Allah Teâlâ muhkem kitabında şöyle haber vermiştir **'Allah'ın eli onların elinin üzerindedir.'** Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ile şöyle buyurmuştur: *'Allah'ın eli üstte olandır'* demiş yani *'Allah'ın eli, veren ve alanın elinin üzerindedir.'*

Allah'ın hakikaten iki elinin var olduğuna dair İbn Huzeyme ve Ebu'l Hasan el-Eş'ari bu şekil zikretmiştir. Bunları da Kuran ve sünette varid olna birçok nastan istidlalde bulunmuşlardır. Bu naslardan bir tanesi ' 'يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ' **'Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir** ' ayetidir. Yed kelimesinin Allah'a izafe edilmesi 'يد الله', bu sıfatın hakikaten Allah için ispat olduğuna delalet eder, minnet, ihsan veya başka farklı batıl tevillerle yapılan tevili iptal eder.

Dokuzuncu vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Kadı Ebu Ya'la: 'Ayette geçen iki el, 'iki el' olarak isimlendirilen Allah'ın zati sıfatlardandır' demiştir. Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- bu söz delilsiz olarak reye dayalı söylenmiştir' sözü hakında şu cevap verilir: Ebu Ya'la *(rahimehullah)*'ın, Allah Teâlâ için iki el ispat ettiği sözü, bütün selef alimlerinin

884 *Sad*, 38/75

885 *Maide*, 5/64

886 *Zümer*, 39/67

887 *Fetih*, 48/10

Scanned with CamScanner

sözüdür. Yani Ebu Ya'la'yı kınamanın bir manasıy yok. Çünkü bu sözü sadece Ebu Ya'la söylememiştir. Kendi reyine göre de bir şey dememiştir. Kur'an ve Sünnet bu görüşün sahih olduğuna delalet eder, aksi görüşlerin ise ifsadına delalet eder.

İmam Acurri *(rahimehullah)* *'eş-Şeria'*[888] adlı eserinde şöyle der: 'Cehmi'ye –Allah *(azze ve celle)*'nin Adem *(aleyhisselâm)*'ı kendi eliyle yarattığını inkar eder- Kuran'ı inkar ettin, sünneti reddettin ve ümmete muhalefet ettin denilir...'

Ben derim ki –Şeyh Ulvan-: 'Daha önce Kur'an'dan birçok farklı yerde, Allah Teâlâ'nın hakikaten iki elinin olduğuna dair deliller verildi. Bunları tahrif eden veya seleften varid olmamış tevillerle tevil eden kimselerin söylemlerini boşa çıkarttık.'

888 *Eş-Şeria*, 323

Scanned with CamScanner

Allah Teâlâ için hakikaten iki elinin olduğunu ispat eden hadisler ise oldukça fazladır:

Bunlardan bir tanesi şudur: Müslim[889] Ebu Musa *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *'Allah (azze ve celle), güneş batıdan doğuncaya kadar gündüz günah işleyenler tevbe etsin diye gece elini açar, gece günah işleyenler tevbe etsin diye gündüz elini açar.'*

İmam Buhari *'Sahih'*inde[890] Abdullah bin Dinar'dan o da Ebu Salih'ten o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *'Her kim helal kazancından bir hurma değerinde tasaddukta bulunsa –Allah temiz/helal olandan başkasını kabul etmez- muhakkak ki Allah sağ eliyle onu kabul eder, sonra da sizden birinizin sıpasını büyüttüğü gibi yapılan tasadduku büyütür ta ki yapılan tasadduk dağ kadar büyür."*

İmam Müslim *(rahimehullah)* *'Sahih'*inde[891] Said bin Ebi Said'den o da Said bin Yesar'dan o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini işitir: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Temiz şeylerinden kim ne tasadduk ederse -ki Allah sadece temizi kabul eder- Rahmân onu sağ eliyle alır -ki O'nun her iki eli de sağdır- bu sadaka bir tek hurma bile olsa, O, Rahmân'ın avucunda dağdan daha iri oluncaya kadar büyür, tıpkı sizin bir tayı veya bir boduğu büyütmeniz gibi (O da sadakanızı büyütür)."*

Hadiste geçen 'Rahman onu sağ eliyle alır' ibaresi, nimet veya kudret olarak tevil edenlerin tevilini iptal eder.

Bu hadiste ayrıca Allah Teâlâ'nın avucunu ispatı vardır.

Bu hadis hakkında İbn Mendeh *(rahimehullah)* 'İttifakla bu hadis sabittir. Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan farklı turukları vadır...'

İmam Buhari[892] ve Müslim[893] -hadisin lafzı Buhari'ye ait- Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği hadiste şöyle der: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *'Allah yeryüzünü kabzeder, sağ eliyle gökleri dürer ve sonra şöyle der: 'Ben melik olanım. Nerede yeryüzündeki melikler?'*

---

889 *Müslim*, 2759

890 *Buhari*, 3/278

891 *Müslim*, 1014

892 *Fethul Bari*, 8/551

893 *Müslim*, 2787

Scanned with CamScanner

İmam Müslim'in Abdullah bin Ömer *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste şöyle der: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i minberdeyken şöyle dediğini işittim: *'Cebbar olan Allah (azze ve celle) yeryüzü ve gökleri iki eliyle alır.'*

Buhari[894] ve Müslim[895]'de geçen bir hadiste –hadisin lafzı Buhari'ye aittir- Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: *"Allah'ın eli doludur; gece-gündüz vermesi elindekini azaltmaz. Görmüyor musunuz Allah, yeri ve gökleri yarattığı günden beri vermesine rağmen elindeki hiçbir şey eksilmemiştir?' 'Allah'ın arşı suyun üstündedir. Diğer elinde ise mizan vardır; -dilediği- zaman alçaltıp yükseltir.'*

Bu ve bu manada daha bahsetmediğimiz dünyanın her yerindeki alimlerin kabul ile telakki ettikleri, teslim oldukları, inkar etmedikleri hadisler Allah'ın hakikaten iki elinin olduğunu ispat eder. Bu tür hadisleri ancak cehmiye ve bu minvalde olanlar inkar eder. Böylece Kur'an, Sünnet ve selefin icmasına muhalefet etmişler; hakkı yalanlamış, batılı tasdik etmişlerdir.

İmam Secezi *'er-Risale Li Ehli'z Zebid'*[896] adlı risalesinde şöyle der: 'Ehli Sünnet, Allah sübhanehu ve Teâlâ'nın iki elinin olduğuna dair ittifak etmişlerdir. Kur'an ve eserlerde bu anlamda naslar varid olmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ **"İki elimle yarattığıma..."**[897] Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ise şöyle buyurmuştur: *'Allah'ın iki eli de sağdır...'*

Yed kelimesini kudret veya nimet diye tevil edenler cahil ve sapkın kimselerdir.

İmam Darimi *(rahimehullah) 'er-Reddu Ala Bişr el-Merisi'*[898] adlı eserinde Allah Teâlâ için iki eli ispatına dair delilleri zikrettikten sonra şöyle der: 'Bu babla alakalı birçok hadisler mevcuttur. Ancak bizler çok uzamasın diye birçoğunu buraya almadık. Allah'ın iki eli olduğuna dair zikrettiklerimiz açık bir beyan ve zahir delaletler olup, sapık Merisi'nin, yaptığı te'ville bütün Arap ve acemin diline ters olan tevilinin hilafınadır. Birisi kendi aklına şu eserleri sunsun acaba arap ya da acem birisinin aklı yed kelimesini rızık, helal veya haramlar diye tevil edecek mi?

---

894 *Fethul Bari*, 13/393

895 *Müslim*, 993

896 *er-Risale Li Ehli'z Zebid*, 173

897 *Sad*, 38/75

898 *Er-Reddu Ala Bişr el-Merisi*, 33

Scanned with CamScanner

Öyle inanıyorum ki Merisi, yaptığı tevilinin sapkınlık ve imkansız bir dava olduğunu, aslı yalanlamak olduğunu kendisi de biliyor. İmkansız tevillerle yalanını kabul ettirmeye çalışıyor ki cahil kimseler yalanın farkına varmasın. Her ne kadar cahil ehli Merisi hakkında kafa karışıklığı yaşasa da ilim ehli ona karşı yakin üzeredir. Allah'ın dininden çıkmış birisi, yaptığı teville ancak Allah'ın kendisini saptırdığı, kalbi, kulağı ve gözünün üzerine perde çekmiş kimseleri inandırabilir.

Bizler Adem *(aleyhisselâm)*'ın zürriyetinden Merisi kadar hasetçi birini daha görmedik. Çünkü Merisi, Adem *(aleyhisselâm)*'ın faziletlerini nefyediyor, Allah'ın yarattığı diğer mahlukatlarla bir tutuyor. Halbuki Adem *(aleyhisselâm)*'ı diğer mahlukatlardan ayıran en büyük fazileti Allah'ın onu kendi eliyle yaratmasıdır. Böylece Allah, onu kendi eliyle yaratarak diğer tüm nebi, Rasûl ve meleklerden daha faziletli kılmıştır. Musa *(aleyhisselâm)* Adem *(aleyhisselâm)*'la münazara ederken Musa *(aleyhisselâm)* 'Sen, Allah'ın seni kendi eliyle yarattığı kimsesin' demişti. Şayet bu durum Adem *(aleyhisselâm)*'a has olmasaydı Adem *(aleyhisselâm)*'ı bu faziletle has kılmazdı. Çünkü Merisi'ye göre Adem ve Musa *(aleyhimesselâm)*'ın yaratılışı eşittir. Bu nedenle bizler şöyle deriz: 'Adem *(aleyhisselâm)*'ın çocuklarından ondan daha hasetçi ve inatçısı yoktur. Çünkü Merisi, Allah'ın Adem *(aleyhisselâm)*'ı diğer enbiya, Rasûl ve meleklerden üstün kıldığı fazileti nefyetmiştir...'

Onuncu vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'İbn Akil 'ayetin manası şudur; 'yani benim yarattığım' şu ayette olduğu gibi: 'ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ' **'(Ona), "İşte bu kendi ellerinin önceden işledikleri yüzündendir'**[899] bu ayetteki mana yani 'senin kendin önceden işlediklerin yüzündendir' manasındadır' sözü hakkında şöyle cevap verilir: 'La ilahe illallah Allahu ekber! Bu büyük bir tahrif ne çirkin bir söz böyle! Ne Allah ne Rasûlü böyle batıl bir tahrife razı olmazlar. Ayetin manası zahir ve anlaşılırdır. Ayette bir kapalılık yoktur. Ayette Allah Teâlâ için hakikaten iki el isaptı vardır.

İbnu'l Cevzî ayete 'Benim yarattığım' diye mana vermesi sahih manayı delilsiz bir şekilde farklı bir manaya çekmektir. 'لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ' -Sad, 75- ayetinde 'يدى' kelimesinin başına 'ب' harfinin gelmesi, Allah *(azze ve celle)*'nin Adem *(aleyhisselâm)*'ı hakikaten iki eliyle yarattığına dair sarih bi nastır. İki el Allah *(azze ve celle)*'nin zati sıfatlarındandır. Şayet ayetteki mana muattilenin dediği gibi 'Benim yarattığım' olsaydı Adem *(aleyhisselâm)* için başkasına karşı bir hususiyeti olmazdı ve Musa *(aleyhisselâm)*'ın Adem *(aleyhisselâm)*'a 'Sen, Allah'ın kendi eliyle yarattığı kimsesin'demesi manasız olurdu. Kelimullah olan Musa *(aleyhisselâm)*'ı manasız konuşmaktan tenzih ederim.

899 *Hac*, 22/10

Scanned with CamScanner

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'el-Fetava'*[900] adlı eserinde şöyle der: "Ayete 'Benim yarattığım' diye mana vermek caiz değildir. Çünkü onlar böyle bir şey yaptığında fiili yed kelimesine izafe ederler. Böyece fiilin yed kelimesine izafesi, yed'in failine izafesi olur. Örneğin bazı ayetlerde şöyle geçer: "ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ" "**(Ona), "İşte bu kendi ellerinin önceden işledikleri yüzündendir."**[901] "ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ" ""**Bu, kendi ellerinizin (önceden yapıp) gönderdiklerinin karşılığıdır."**[902] "أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَآ أَنْعٰمًا فَهُمْ لَهَا مٰلِكُونَ" "**Görmediler mi ki, biz onlar için, ellerimizin (kudretimizin) eseri olan hayvanlar yarattık da onlar bu hayvanlara sahip oluyorlar."**[903]**..."**

900 *El-Fetava*, 6/366

901 *Hac*, 22/10

902 *Al-i İmran*, 3/183

903 *Yasin*, 36/71

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî 'Def'u Şübehi't Teşbih' adlı kitabının 118. sayfasında "يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ" 'O gün baldır açılır...'[904] ayeti hakkında şöyle der: 'İbn Abbas, Mücahid, İbrahim en-Nehai, Katade ve cumhuru ulema **'işlerin zorlaşacağı'** diye mana vermişlerdir. Şu örnekte olduğu gibi: 'قامت الحرب على ساق' 'Savaş kızıştı.' Bazıları da şu örneği verir: 'اذا شمرت عن ساقها الحرب شمرا' 'Savaş için paçalar sıvandığı vakit' İbn Kuteybe: "Bu cümlenin aslı, bir adam önemli bir işe giriştiği zaman ciddi manada tahammüle ihtiyaç duyar. Bu nedenle 'الساق' kelimesinden 'şiddet' istiare edilmiştir. Ferra, Ebu Ubeyd, Sa'leb ve lügat alimleri böyle der. Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: 'ان الله عز وجل يكشف عن ساقه' *'Muhakkak ki Allah (azze ve celle) şiddeti izale eder'* manasındadır. Burada 'ساق' kelimesini kendisine izafe etmiştir..."

İbnu'l Cevzî 'Kadı Ebu Ya'la, ayette geçen 'الساق' kelimesinin zati sıfat olduğunu söylemiştir. Aynı şekilde 'يضع قدمه فى النار' hadisi için de 'قدم' kelimesinin de zati sıfatlardan olduğunu söylemiştir...'

İbnu'l Cevzî: 'Ben derim ki 'الساق' -baldır- kelimesinin 'القدم' –ayak- kelimesiyle beraber kullanılması katışıksız teşbihtir...'

Ben derim ki –Şeyh Ulvan-: 'Bu sözlere iki şekilde cevap verilebilir; mücmel ve mufassal cevaplar:

Mücmel cevap: Denilir ki Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* tebliğ görevini yerine getirmiş, emaneti eda etmiş, ümmete nasihat etmiştir. Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in beyan ettiği şeyler içerisinde en fazla ihtimam gösterilmesi gereken şey Allah'ın isim ve sıfatlarıyla alakalı beyanıdır. Aynı zamanda isim ve sıfatların beyan, diğer ahkamların beyanından daha önemlidir. Çünkü Allah Teâlâ'yı isim ve sıfatlarıyla bilmek, imanın esasıdır. Nitekim Allah Rasûlü bu konuyu en açık bir şekilde beyan etmiştir. Böylece havas ve avam herkes bu konuyu öğrenmiş, hiç kimse bu konu hakkında bilgisiz kalmamıştı. Sahabelerin hiçbirinin zihninde Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarını ispat etmenin yaratıcıyı yaratılana benzetmek gibi bir düşünce gelmemişti. Ancak cehmiyenin ve cehmiye mantığında olan iftira, dalalet ve Allah'ın dininde aşırıya gidenlerin kalplerine fasit manalara gelmiştir.

Allah Teâlâ, sıfatlarının yarattığı mahlukatın sıfatlarına benzemesinden münezzehtir. Fakat heva ve dalalet ehli yaratıcının sıfatlarını ancak yaratılanın sıfatlarından anlayabiliyorlar.

---

904 *Kalem*, 68/42

Scanned with CamScanner

Selef alimleri, Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için ispat ettiği sıfatları, bilatemsil ispat, bilata'til tenzih ederler. **"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O hakkıyla işiten, hakkıyla görendir."**[905] Her kim Allah'ı mahlukata benzetirse kafir olur. Her kim de Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için vasfettiği vasıfları inkar ederse o da kafir olur.

Selef alimleri arasında Allah *(azze ve celle)* için sıfatları ispat etmek teşbih ve temsil olmadığına dair bir tartışma yoktur. Asıl temsil ve teşbihe, Allah'ın kendi nefsi için vasfettiği veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ'yı vasfettiği sıfatları nefyedenler düşer.

Allah *(azze ve celle)*'nin sıfatlarından bir tanesi olup da bidat ehlinin kabul etmediği ve Allah Teâlâ'nın ispat etmediği sıfatlardan bir tanesi de baldır sıfatıdır. Bidat ehli ise bu sıfatın ispat edilmesini halıkın mahlukuna teşbihi gerektirir derler. Bu ise büyük bir dalalet, apaçık bir iftiradır. Allah'ı vasfetmekte Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den daha bilgili kimse yoktur. Herhangi bir muarız veya çelişkinin olmadığı sahih sünnetti, baldır sıfatını Allah Teâlâ için ispat etmiştir. Nasıl ki bizler Allah Teâlâ için zat sıfatını ispat ettiğimizde zevatlara benzetmiş olmuyorsak, aynı şekilde baldır veya diğer sıfatları da Allah Teâlâ için ispat etmemiz teşbih olmaz. Çünkü Allah *(azze ve celle)*'nin benzeri hiçbir şey yoktur; ne zatında ne sıfatında ne fiillerinde. Bizler Allah Teâlâ için sıfatlarını ispat eder, mahlukata benzetmekten nefyederiz. Bu ise imanın hakikati, tahrif ve batıl ehlinden beraattir. Baldır sıfatında olduğu gibi Allah Teâlâ için nasla sabit olan bir sıfatı, muattilenin teşbihi gerektirir gibi iddialarından dolayı nefyetmeyiz. Bilakis bizler Allah Teâlâ hakkında Kur'an ve Sünnet'te varid olan sıfatları ispat eder, buna muhalif olanları, Kuran ve sünnette muhalif oldukları için ayıplarını ortaya koyar, cahil görür, sapık kabul ederiz.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ" **"O gün baldır açılır..."** Yani o gün Allah azze ve cele baldırını açar.

İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen 'Bu ayette kıyamet, kıyametin kopuşu ve şiddeti kast edilmiştir' rivayeti ise bazı alimler tarafından tadif edilmiş bazıları tarafından da tashih edilmiştir.

İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet edilen en sağlam rivayet Ferra'nın *'Meani'l Kuran'*[906] adlı eserinde şöyle der: 'Bana Süfyan, Amr bin Dinar *(radıyallâhu anhu)*'dan o

905 *Şura*, 42/11

906 Meani'l Kuran, 3/177

Scanned with CamScanner

da İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti ki İbn Abbas "يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ"ayetini okudu ve şöyle dedi: 'Kıyamet, kıyametin kopuşu ve şiddeti kast edilmiştir...'

İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun bu ayete yaptığı tefsirle hüccet ikame edilmez. Çünkü Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizzat kendisi bu ayet hakkında İbn Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun hilafına tefsir etmiştir. Çünkü bu ayet, sahih görüşe göre Allah Teâlâ'nın baldır sıfatı olduğuna delalet eder.

Darimi'nin *'Sünen'*inde İbn İshak tarikiyle rivayet ettiği şu hadis buna delalet eder: Said bin Yesar *(radıyallâhu anhu)* dedi ki: Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini işittim: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *'Allah bütün insanları bir yerde toplayacağı zaman bir münadi şöyle seslenir: 'Her kavim –dünyadayken- ibadet ettiği şeyin peşinden gitsin.'* Böylece her kavim kendisine ibadet ettiği şeye tabi olur. Geriye bazı insanlar olduğu hal üzere kalır.

- Allah Teâlâ: 'İnsanlar gitti siz neden burada kaldınız?

- İnsanlar: 'Bizler ilahımızı bekliyoruz.'

- İlahınızı tanıyor musunuz?

- Bize tarif edersen tanırız.

Bunun üzerine Allah Teâlâ onlara baldırını gösterir. Allah Teâlâ'nın baldırını gören insanlar hemen secdeye kapanırlar. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ' **"Baldır açılıp secde etmeye davet edildiğinde buna güç yetiremezler."**[907] Münafıklar o gün secde etmeye güç yetiremez. Ardından Allah Teâlâ müslümanları cennete sevkeder..." Bu hadisin senedi hasendir. Muhammed bin İshak saduktur. Hadisi ise Hasan el-Basri *(rahimehullah)* tarafından sarih bir şekilde sima yoluyla aldığını söylemiştir. Hadisin geri kalan ricalleri ise sika olup, birbirlerinden işitmişlerdir.

Yukarıda verilen hadis Allah Teâlâ'nın baldır sıfatının olduğunu açıkça ispat eder ve ayet hakkında söylenilene diğer tevilleri ispat eder. Hadiste geçen 'فيكشف لهم عن ساقه' ibaresi Allah Teâlâ'nın baldır sıfatının olduğunu açıkça ispat eder. Çünkü hadiste geçen 'الساق' kelimesinin 'şiddet' olarak alınması kesinlikle caiz değildir. Hadiste Allah Rasûlü'nün 'Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ' "Baldır açılıp secde etmeye davet edildiğinde buna

907 *Kalem*, 68/42

Scanned with CamScanner

güç yetiremezler' sözü ayetten murad baldırdır. Darimi'nin *'er-Reddu ala'l Cehmiye'*[908] adlı eserinde Ebu Avane'den rivayet ettiği hadis bu rivayet destekler: "A'meş, Ebu Salih'ten o da Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* "'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ' ayeti hakkında şöyle buyurdu: 'Allah *(azze ve celle)* – o günbaldırını açar.'

Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in bu ayete yaptığı tefsir, muhalif olarak rivayet edilen bütün sözleri iptal eder. Ve Allah Rasûlü'nün bu tefsiri bu ayetin sıfat ayetlerinden olduğuna açıkça delalet eder. Ayetin muradı ise Allah Teâlâ için baldır sıfatının ispatıdır.

İmam Ebu Abdullah el-Buhari *(rahimehullah)* *'Sahih'*[909] adlı eserinde 'Baldır açıldığı Gün Babında' Adem, Leys'ten o da Halid bin Yezid'den o da Said bin Ebu Hilal'den o da Zeyd bin Eslem'den o da Ata bin Yesar'den o da Ebu Said *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet etti: Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i şöyle derken işittim: *'Rabbimiz –o günbaldırını açar. Bunun üzerine bütün mümin erkek ve mümin kadınlar secdeye kapanır. Geriye dünyada riya ve gösteriye secde eden insanlar kalır. Bunlar secde etmek istediğinde sırtı –secde edemeyecek şekilde- bir tabakaya dönüşür."*

İmam Ahmed'in oğlu Abdullah *'es-Sünne'*[910] adlı eserinde ve Taberani *'el-Kebir'*[911] adlı eserinde Zeyd bin Ebi Enise tarikiyle Minhal bin Amr'den o da Ebu Ubeyde bin Abdullah'tan o da Mesruk bin Ecda'den rivayet etti: Bize Abdullah bin Mesud *(radıyallâhu anhu)* Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in şöyle dediğini rivayet etti: *'Allah, belli bir günde –mahşerde- ilkleri ve sonları bir araya getirir. –Mahşer alanında- kırk yıl boyunca ayakta kalırlar. Gözleri ise semaya dikilmiş aralarında hükmün verilmesini beklerler. Allah (azze ve celle) bir bulut içinde arşından kürsüsüne iner. Ardından bir münadi şöyle nida eder: 'Ey İnsanlar! Sizi yaratan, size rızık veren ve kendisine kulluk edip hiçbir şeyi şirk koşmamanız için size emreden rabbinizin, her insanın dünyadayken kendisini dost edinip kulluk ettiği şeyin peşinden gitmesine razı oldunuz mu? Bu rabbinizin böyle yapması adaletli değil midir? İnsanlar: 'Evet adaletlidir' derler. Münadi: 'O halde her kavim dünyadayken kendisini takip edip ibadet ettiği şeyi takip etsin' der.*

İnsanlar ayrılmaya başlarlar. Herkese, dünyadayken kendisine ibadet ettiği şeyin benzeri yapılır; kimisi güneşe tabi olur, kimisi aya tabi olur, putlara, taşlara ve benzeri şeyleri takip eder."

908 *Er-Reddu ala'l Cehmiyye*, 40

909 *Fethul Bari*, 8/663

910 *Es-Sünne*, 1/520

911 *El-Kebir*, 9/417

Scanned with CamScanner

Dünyadayken İsa *(aleyhisselam)*'a ibadet edenlere, İsa *(aleyhisselam)*'ın şeytanı İsa *(aleyhisselam)* suretinde gösterilir, Uzeyr'e kulluk edenler Uzeyr'in şeytanı Uzeyr suretinde gösterilir. Geriye Muhammed *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* ve ümmeti kalır.

Ardından Allah *(azze ve celle)* farklı bir şekle bürünerek insanlara gelir: 'İnsanların ayrıldığı gibi siz neden ayrılmıyorsunuz? İnsanlar: 'Bizim bir ilahımız vardır.' Allah Teâlâ: 'Onu görürseniz tanır mısınız? İnsanlar: 'Bizimle ilahımız arasında –tanınma- alameti vardır. O'nu görürsek –o alamet sayesinde O'nu- tanırız.' Allah Teâlâ: Nedir o alamet? İnsanlar: 'Baldırını açacaktır.' O sırada Allah Teâlâ baldırını açar. Bunun üzerine sırtında tabaka bulunan her kes secdeye kapanacaktır. Sırtları öküz boynuzu gibi olan bir kavim secdeye kapanamayacaktır. Secde edilmeye davet edildiklerinde secde etmeye güç yetiremeycekler. Çünkü bunlar dünyadayken secde etmeye davet edildiklerinde sağlıklı oldukları halde secde etmemişlerdi..." Bu hadisin senediyle hüccet ikame edilir.

Zehebi *(rahimehullah)* *'el-Uluv'*[912] aldı eserinde bu hadis için: 'İsnadı hasendir' demiştir.

El-Erbain[913] adlı eserde: 'Bu hadis sahihtir.'

Bu hadisi Hakim *'Müstedrek'*[914] adlı eserinde, İbn Huzeyme ise *'et-Tevhid'*[915] kitabında rivayet etmiştir. İkisi de Ebu Halid ed-Dalani tarikiyle Minhal bin Amr'dan o da Ebu Ubeyde'den o da Mesruk'tan o da Abdullah bin Mesud'dan rivayet etmiştir.

Hakim bu hadisi verdikten sonra şöyle der: 'Bu hadisin ravileri sikadır. Ancak Buhari ve Müslim, sahabe hakkında sünnetten inhiraf ettiği zikredildiğinden Ebu Halid ed-Dalani'den hadis tahric etmemiştir. Ancak mütekaddim alimlerin tamamı Ebu Halid hakkında doğru ve itkan sahibi olduğuna dair şahitlikte bulunmuştur. Dolayısıyla bu hadis sahih olup, Buhari ve Müslim tarafından tahric edilmemiştir. Ebu Halid ed-Dalani, Kufe ehli imamları arasında hadislerinin cem edilebildiği birisidir.'

Ben derim ki –Şeyh Ulvan-: 'Dalani, Minhal'den yaptığı rivayette mütabaat yapılmıştır. Zeyd bin Ebi Enise –daha önce geçtiği gibi- Abdulah bin Ahmed ve Taberi'de mütabaat yapmıştır.

---

912 *El-Uluv*, 73

913 *El-Erbain*, 122

914 *Müstedrek*, 4/589

915 *Et-Tevhid*, 2/583-584

Scanned with CamScanner

Zeyd ise sikadır. İbn Main, İbn Sa'd ve başka kimseler kendisini tevsik etmiştir.

Buradan anlaşılıyor ki bu hadis sabittir ve hüccettir.

El-Münziri *(rahimehullah)* *'et-Terğib ve't Terhib'* adlı eserinde bu hadisi İbn Ebi Dünya ve Taberani'ye nispet ettikten sonra hadisi tashih etder.

İbn Huzeyme *(rahimehullah)* *'et-Tevhid'*[916] adlı eserinde Süfyan tarikiyle şu hadisi rivayet eder: "Mesleme –İbn Kuheyl-, Ebu Za'ra'dan rivayet etti: Abdullah *(radıyallâhu anhu)*'nun yanında Deccal'den bahsedilince şöyle dedi: 'Ey İnsanlar sizler Deccal çıktığında üç fırkaya ayrılacaksınız...' sonra hadisi uzun uzadıya söyledi ve sözüne şöyle devam etti: 'Ardından Allah Teâlâ farklı bir surete bürünür insanlara 'Kime kulluk edersiniz?' diye sorar. İnsanlar: 'Allah'a kulluk edip hiç kimseyi O'na ortak koşmayız.' Allah Teâlâ: 'Rabbinizi tanır mısınız? 'Rabbimiz her şeyden münezzehtir. Bize kendini tarif ederse tanırız.' O sırada Allah Teâlâ baldırını açır. Bu gören bütün mümin erkek ve kadınlar secdeye kapanır.' Bu hadis mevkuf ve hasen hadis olup merfu hükmündedir. Çünkü böyle bir hadisin içtihad yoluyla söylenmesi imankansızdır.

Velhasıl Allah Teâlâ için baldır sıfatı ispat etmek kesin olan bir durumdur. Çünkü bununla alakalı Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den ve bir grup sahabeden sarih naslar sabit olmuştur.

Mufassal cevaba gelince bu da birkaç vecihle açıklanabilir:

Birinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin cumhuru ulemadan naklen onların, 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ' ayetine, 'işlerin zorlaşacağı' manasını vermişlerdir sözü sahih değildir. Sünnet hakkında yazılmış kitapları okuyan birisi bu sözü batıl ve doğru olmadığını anlar.

İkinci vecih: Şayet İbnu'l Cevzî'nin cumhurdan yaptığı bu naklin sahih olduğunu varsaysak bile bu nakil, onların sözlerinin doğruluğuna diğer görüşün batıl olduğuna delalet etmez. Cumhurun her görüşü doğru olacak diye bir şey yok. Çünkü hak çoğunlukla bilinmez. Hak ancak deliller ve bürhanlarla bilinir. Az önce hiçbir muarızın olmadığı Allah Teâlâ için baldır sıfatını ispat eden deliller verdik.

Ayrıca şöyle de denilebilir: Şayet İbnu'l Cevzî'nin iddiası doğru olsa bile yine de cumhurun Allah Teâlâ için baldır sıfatını nefyettiğine delalet etmez. Bu sadece bidat ehlinin aksine cumhurun ayetten anladığı manadır. Çünkü bidat ehli ne Kuran'dan ne de sünnetten Allah Teâlâ için baldır sıfatını ispat etmezler.

916 *Et-Tevhid*, 2/428-429

Scanned with CamScanner

Üçüncü vecih: Baldır sıfatının 'şiddet' olarak tefsir edilmesi sahih değildir. Nitekim İbn Mendeh'in 'er-Reddu ala'l Cehmiye' adlı eserinde Abdurrezzak tarikiyle Sevri'den o da Mesleme bin Küheyl'den o da Ebu Za'ra'dan o da İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'dan yaptığı rivayette İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)* 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ' **'O gün baldır açılacağı vakit'** ayeti hakkında 'Allah Teâlâ'nın iki baldırı' diye tefsir etmiştir.

Ebu Abdullah: 'İbn Mesud *(radıyallâhu anhu)*'un kıraatinde bu ayet: 'يكشف' diye okunur yani 'ى' harfi fethalı 'ش'harfi ise kesralı okunmaktadır.'

Bu kıraata binaen ayete 'iki şiddetli işin zorlaşacağı vakit' manası verilmesi sahih olmaz.

Dördüncü vecih: Arap lügatında 'كشفت الشدة عن القوم' 'Kavimden şiddet kaldırıldı' denilir yoksa 'كشفت عنها' denmez. Nitekim Mesela şu ayet buna örnektir: "فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ ٱلْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ" **"Fakat biz onlardan azabı kaldırınca bir de bakmışsın sözlerinden dönüyorlar."**[917] Bir başka ayette ise: وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِم مِّن ضُرٍّ لَّلَجُّوا فِى طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ **"Biz onlara merhamet edip başlarına gelen zararı giderseydik, yine de azgınlıkları içinde bocalayıp kalırlardı."** Azap ve şiddet ortaya çıkarılandır, yoksa giderilen değildir.

Aynı zamanda orada şiddet/sıkıntı ortaya çıkmış ve daha da artmıştır. Bu sıkıntı/şiddet ise cennete girmeden bitmez. Orada –ayette- secdeye etmeye davet edilmezler. Davet edildikleri şey insanların içinde bulunduğu sıkıntıdan daha şiddetli bir sıkıntılı duruma davet edilirler.

Beşinci vecih: Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah)* *'Nakdu Esasi't Takdis'* adlı eserinin üçüncü cüzünde şöyle der: 'Kuşkusuz bunlar 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ' ayetini şiddetin ortaya çıkması/işlerin zorlaşması olarak tevil ederler. (Baldırın açılacağı ile alakalı) Hadislerde Allah Teâlâ insanların kendisini tanıdığı bir surette geldiğinde kendi baldırını onlara açacak, insanlar da secdeye kapanacaktır. Allah Teâlâ'nın insanlara tanıdığı bir surette gelmesini rahmetinin veya cömertliğinin izharı olarak tevil edilmesi tahrif ve Kur'an ve Sünnet'in tefsirinde tenakuza sebebiyet verir."

Altıncı vecih: Lafızlarda aslolan hakiki manasına hamledilmesidir. Ta ki o lafzı hakiki manasından çıkarıp başka bir manaya sarf edilinceye kadar. Mesela 'يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ' ayeti Allah Teâlâ için, baldır sıfatını bilatemsil ispat, bilata'til tenzih ederek ispatına delildir. Çünkü Allah *(azze ve celle)* **'O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.'**[918]

---

917 *Zuhruf*, 43/50

918 *Şura*, 42/11

Scanned with CamScanner

Ayette geçen 'الساق' kelimesinin hakikati baldırdır. Delil olmadan bu mananın dışına çıkılmaz. Bid'at ehlinin yanında ise halıkın mahluka benzetilmesi iddiasından başka bir delilleri yoktur. Bidat ehli akleden bir topluluk olsaydı sözlerinin teşbihe görtürdüklerini anlarlardı.

Yedince vecih: İbnu'l Cevzî'nin, Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in 'ان الله عز وجل يكشف عن ساقه' sözü hakkında 'Bu bir izafedir manası ise 'Allah Teâlâ şiddeti ortaya çıkarır'manasındadır' sözü merduttur, selef mezhebine muhaliftir, kelimeyi yerinden ayırarak yapılan bir tahriftir.

Hadisin zahiri Allah Teâlâ için baldır sıfatının ispatı vardır. Dolayısıyla diğer sıfatların ispatı gibi tahrif, ta'til, tekyif ve temsilde bulunmaksızın baldır sıfatının ispatı da vaciptir.

İşte imanın hakikati budur; Allah'ın kendi nefsi için ispat ettiğini ispat etmek, kendi nefsi için nefyettiğini nefyetmektir.

Sekizinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Kadı Ebu Ya'la, baldırın Allah'ın zati sıfatı olduğu görüşüne varmıştır. Benzer bir konuda Allah'ın ayağını cehennemin üstüne koymasında da böyledir. Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- Baldırın ayakla beraber zikredilmesi katışıksız teşbihtir' sözü hakkında ben –Şeyh Ulvan- derim ki:

İbnu'l Cevzî'nin bu sözünde hidayet namına hiçbir şey yoktur. Bilakis bu sözde zülumatlar üstüne zülumatlar vardır:

Mesela İbnu'l Cevzî'nin 'Kadı Ebu Ya'la baldırın zati bir sıfat olduğu görüşüne varmıştır' sözü hakkında:

Bu hak bir sözdür. Çünkü Kur'an ve Sünnet'ten varid olan deliller buna delalet eder. Her kim bunu inkar ederse Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'i ve bize bunu nakleden sahabesini inkar etmiş demektir.

'Benzer bir konuda Allah'ın ayağını cehennemin üstüne koymasında da böyledir' sözü hakkında:

Bu da itikat edilmesi ve kendisine teslim olunması gereken bir haktır. Çünkü ayak Allah'ın zati sıfatlarından tahrif, ta'til, tekyif ve temsil yapılmaksızın iman edilmesi gerekir.

Scanned with CamScanner

Buhari[919] ve Müslim[920]'de geçen bir hadiste Enes *(radıyallâhu anhu)* rivayet etmiştir: Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "لا تـزالُ جهنَّـمُ تقـول: هـل مِـن مَزِيـد، حتى يضعَ ربُّ العِزَّةِ فيها قَدَمَه، فتقولُ: قَطِ قَطِ وعِزَّتِك، ويُزوَى بعضُها إلى بعضٍ"

'-İnsanlar cehenneme atıldıkça- Cehennem 'daha fazla yok mu?' demeye devam eder. Ta ki İzzet sahibi olan Allah tebareke ve Teâlâ üzerine ayağını koyar. Cehennem 'İzzetine yemin olsun ki yeter! yeter!' der. Cehennemin parçaları birbirine dürülür."

Hadiste geçen 'قدمه' kelimesindeki 'ه' harfi Allah *(azze ve celle)*'ye döner. Bu hadis sahih olup, Allah Teâlâ için sarih bir şekilde ayak sıfatını ispat eder.

Buhari[921] ve Müslim[922], Ebu Hureyre *(radıyallâhu anhu)*'dan rivayet ettikleri bir hadiste Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Cennet ve cehennem birbiriyle münakaşa ettiler. Cehennem: 'Bana mütekebbirler –kibirli- ve zorbalar girer. Cennet: 'Bana ancak güçsüz ve yoksul insanlar girer' der. Bunun üzerine Allah tebareke ve Teâlâ cennette 'Sen benim rahmetimsin. Seninle dilediğim kullara rahmet ederim.' Sonra cehenneme 'Sen de beni azabımsın. Seninle dilediğim kullara azap ederim. İkiniz de dolacaksınız.' Cehennem, Allah Teâlâ üzerine ayağını koymadıkça dolmaya devam edecektir. Allah Teâlâ cehennemin üzerine ayağını koyduğunda 'yeter yeter' diyecek. İşte o zaman cehennem dolmuş olacak bazı bölümleri bazılarının üzerine kapanacaktır. Allah (azze ve celle) yarattığı hiçbir mahlukatına zulmetmeyecek. Cennet ise, Allah (azze ve celle) onun için mahlukat inşa edecektir."*

İbn Ebi Şeybe *'el-Arş vema ruviye fihi'*[923] adlı eserinde, Darimi *'er-Reddu ala Bişr el-Merisi'*[924] adlı eseri, İmam Ahmed'in oğlu Abdullah *'es-Sünne'*[925] adlı eserinde, Darekutni *'es-Sıfat'*[926] adlı eserinde, Hakim *'Müstedrek'*[927] adlı eserinde ve daha bir çok muhaddis sahih bir senetle Abdullah bin Abbas *(radıyallâhu anhu)*'nun şöyle dediğini rivayet eder: *'Kürsü, Allah Teâlâ'nın iki ayağını koyduğu yerdir. Arş ise büyüklüğü takdir edilemez."*

---

919 *Fethul Bari*, 8/594-13/368

920 *Müslim*, 2848

921 *Fethul Bari*, 8/595

922 *Müslim*, 2846

923 *el-Arş vema ruviye fihi*, 79

924 *er-Reddu ala Bişr el-Merisi*, 67

925 *Es-Sünne*, 1/301

926 *Es-Sıfat*, 49

927 *Müstedrek*, 2/282

Scanned with CamScanner

İmam Darimi *(rahimehullah)* *'en-Nakd'* adlı eserinde: 'Sahih ve meşhurdur' demiştir. Hakim ise 'Bu hadisi Şeyhayn'ın –Buhari ve Müslim- şartı üzerine sahihtir. Ancak tahric etmemişlerdir.'

Bu eser merfu hükmündedir. Çünkü gaypla alakalı bir emirdir. Gaypla alakalı olan bir işi sahabi kendi görüşüyle bildirmez. Böyle durumlarda içtihada mecal yoktur.

Bu eserde Allah Teâlâ için iki ayağının olduğu ispatı vardır. Bizde Allah Teâlâ için bunu ispat eder, **'O'nun hiçbir benzeri yoktur. O hakkıyla işiten ve hakkıyla görendir'**[928] olduğuna iman ederiz.

Ahmed bin Hanbel *(rahimehullah)*: 'Sıfat hadisleri geldiği gibi inanılıp aktarılır.'

Her kim sıfatla alakalı hadisleri veya ayetleri, tahrif veya tevil ederse cehmiyenin izinden gitmiş olur. Her kim de inkar ederse o kişi uçurumun kenarındadır.

İmam Hammad bin Selem –kendi zamanında bid'at ehline karşı en sert tavır takının biriydi-: (Bu tür hadisleri inkar edeni gördüğünüz zaman, onu dinsizlikle itham edin.'

İmam Abdurrahman bin Mehdi *(rahimehullah)*'ın yanında Cehmiye'nin sıfat hadislerini nefyettiği, Allah Teâlâ'nın böyle bir şeyle vasıflanmasından münezzehtir' dedikleri zikredilince: 'Bazı kavimler Allah'ı tazim etmeye çalışırken helak oldu. Onlar şöyle diyorlardı: 'Allah, kitaplar veya peygamberler göndermeye ihtiyaç duymaz.' Ardından şu ayeti okudu: **'Allah'ın kadrini gereği gibi bilemediler. Çünkü, "Allah, hiç kimseye hiçbir şey indirmedi" dediler.'**[929] Ardından sözlerine şöyle devam etti: 'Mecusiler tazim cihetiyle helak olmadılar mı? Nitekim mecusiler şöyle demişlerdi: 'Allah, bizim kendisine ibadet etmemize ihtiyaç duymaz. Fakat bizler, O'na bizden daha yakın olan birine ibadet edelim.' Böylece güneşe ibadet etmeye, secde etmeye başladılar. Bunun üzerine Allah *(azze ve celle)* şu ayeti inzal buyurdu: **'İyi bilin ki, halis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp da başka dostlar edinenler, "Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" diyorlar.'**[930]''

İbnu'l Cevzî'nin 'Baldırın ayakla beraber zikredilmesi katışıksız teşbihtir' sözü cahilane bir söz olup halıkın sıfatını ancak mahlukun sıfatlarıyla bilen birinin sözüdür. Halbuki daha önce saf teşbihten kaynaklanan böyle bir fasit görüşün batıl olduğunu söylemiştik.

928 *Şura*, 42/11

929 *Enam*, 6/91

930 *Zümer*, 39/3

Scanned with CamScanner

İbnu'l Cevzî kitabının 120. sayfasında şöyle der: 'İbn Hamid dedi ki: 'Allah'ın zati sıfatı olarak baldırının olduğuna iman etmek vaciptir. Her kim bunu inkar ederse kafir olur.

Ben derim ki –İbnu'l Cevzî- Ammi olan birisi böyle bir şey söyleseydi kabih bir söz olurdu. Nasıl olur da ilme intisab etmiş biri böyle söyleyebilir? Tevil edenler bile bunlarda daha mazeretli sayılır. Çünkü onlar lügat açısından olayı değerlendirdiler. Bunlar ise Allah'ın zatı için baldır ve ayak ispat ettiler. Öyle ki Allah Teâlâ için bir tecsim ve suret ortaya koydular.'

Ben derim ki –Şeyh Ulvan-: 'İbnu'l Cevzî'nin bu sözlerine birkaç vecihle cevap verilebilir:

Birinci vecih: İbn Hamid'in 'Allah'ın zati sıfatı olarak baldırının olduğuna iman etmek vaciptir' sözü sahih bir sözdür. Kuran ve sünnetten varid olan deliller bu görüşü teyit eder ve destekler. Bu konuda muhalif olanlar zemmedilmeye müstahaktır. Çünkü muhalif olan kişi Allah Teâlâ'nın kendi nefsi için ispat ettiğini veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiğini ispat etmemiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **'Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.'**[931] O halde –vallahi- Allah'ın isim ve sıfatlarını ta'til edenler veya tahrif edenler, ayette emredilen tahkimden nasibini almamış olanlardır.

İkinci vecih: İbnu'l Cevzî'nin İbn Hamid'in 'Her kim bunu inkar ederse kafir olur' sözünü inkar etmesi, yersiz bir inkardır. Çünkü her kim Allah'ın kitabından olan bir ayeti inkar ederse Kuran'ın tamanını inkar etmiş böylece kafir olmuş olur. Her kim de Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bir hadisini inkar ederse bütün hadisleri inkar etmiş böylece apaçık bir sapıklığa düşmüş olur. Bu konuda alimleri sözü oldukça çoktur.

Allah Teâlâ kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkar edeneri zemmetmiştir: **"Yoksa siz Kitab'ın (Tevrat'ın) bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayatında rezil olmaktan başka bir şey değildir. Kıyamet gününde ise onlar azabın en şiddetlisine uğratılırlar. Çünkü Allah, yaptıklarınızdan habersiz değildir."**[932]

---

931 *Nisa*, 4/65

932 *Bakara*, 2/85

Scanned with CamScanner

İmam Berbehari *(rahimehullah)* der ki: 'Her kim Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in bir hadisini inkar ederse bütün eserleri inkar etmiş olur. Ve o kişi yüce Allah'ı inkar etmiş olur.'

İmam İshak bin Rahuyeh: 'Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'den kendisine, sıhhatini ikrar ettiği bir haber ulaşıp ta takiye yapmaksızın haberi reddederse kafir olur."

Bu haberi Ebu Muhammed bin Hazm *(rahimehullah)* *'el-İhkam'*[933] adlı eserinde Muhammed bin Nasr el-Mervezi'nin İshak bin Rahuyeh'ten rivayet ettiğini zikeder.

Ebu Ma'mer el-Huzeli: 'Kim Allah'ın konuşmadığını, görmediğini, işitmediğini, şaşırmadığını, gülmediğini, gazaplanmadığını...-sıfat hadislerini zikretti- o kişi Allah'ı inkar etmiştir. Böyle birinin bir kuyu başında olduğunu görürseniz onu kuyuya atın."

Tüm bunlar tekfir-i umum için geçerlidir. Bu tür söylemleri olan, bu tür bir inancı olan biri muayyen tekfir edilmez. Ta ki hüccet üzerine ikame edilinceye kadar. Çünkü cahil ve tevil eden kişi kendine has hükümleri vardır.

Daha önceden tekfir hususunda tekfirle alakalı sözlerini zikretmiştik. Tekfiri batılda ısrar eden, inat eden, Kur'an ve Sünnet'in delillerinden yüz çeviren kişiye hamledilebilir.

Allame İbn Kayyım *(rahimehullah)* *'el-Kafiyetu'ş Şafiye fi'l İntisar Li'l Firkati'n Naciye'*[934] adlı eserinde şu beyitlere yer vermiştir:

Şahit ol ki onlar sizi tekfir etmezler

Söylediğiniz küfür sözlerinden dolayı

Çünkü sizler onlar nazarında cehalet ehlisiniz,

Ne küfür ne de iman sahibisiz

Küfrün hakikatini bilmiyorsunuz hatta,

İmanın hakikatini dahi bilmiyorsunuz

Ancak inad etip, reddettiğinizde,

Falan kişinin sözünden dolayı Allah Rasûlü'nün sözlerini

933 *El-İhkam*, 1/97

934 *el-Kafiyetu'ş Şafiye fi'l İntisar Li'l Firkati'n Naciye*, 127

Scanned with CamScanner

İşte o zaman sizler

Cehennem ehli olan ins ve cinler arasında en büyük kafirsiniz

Şeyhul İslam İbn Teymiye *(rahimehullah) 'el-Minhac'*[935] adlı eserinde şöyle der: "Onlardan –imamlardan- bazılarının, bazı sözler sarf eden kişiyi tekfir ettiklerine dair sözler nakledilmiş. Onların maksadı şudur; Yani bu söz küfür sözüdür, sakınsın. Bir sözün küfür olması, cahil ve tevil etmekle beraber her o sözü söyleyen kişinin tekfir edileceği manasına gelmez. Çünkü muayyen bir şahsın küfrünün sabit olması, onun hakkında ahirette vaidin –cehenneme girme tehtidi- sabit olması gibidir. Bunun da bazı şartları ve manileri vardır...'

İbn Teymiye *(rahimehullah) 'el-Mesailu'l Mardiniyye'*[936]: 'Bu konuda işin aslı şudur; bir söz küfür sözü olabilir. Bu nedenle bu sözü söyleyen kişi için umum anlamda tekfir edilebilir. Yani 'böyle söyleyen biri kafirdir' denilebilir. Lakin küfür sözü söylemiş muayyen biri için, hüccet ikame olmadığı müddetçe muayyen tekfir edilmez. Aynı durum vaid naslarında da böyledir. Nitekim Allah sübhanehu ve Teâlâ şöyle buyumuştur: **"Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, ancak ve ancak karınlarını doldurasıya ateş yemiş olurlar ve zaten onlar çılgın bir ateşe (cehenneme) gireceklerdir."**[937] Bu ve benzeri vaid nasları haktır. Fakat muayyen şahıs için kullanılmaz. Kıble ehlinden olan biri hakkında cehenneme gireceğine dair şahitlik yapılmaz. Çünkü böyle birinin şartlar yerine gelmediği veya maniler sabit olmadığından dolayı kendisine vaidin ilhak olmaması caizdir. Kendisine haram ulaşmamış veya yaptığından tevbe etmiş olabilir. Belki de işlediği günahı yok eden büyük haseneleri olabilir. Veya günahlarına kefaret olacak musibetlere uğramış olabilir. Şefaat izni verilmiş birinin kendisine şefaat etmiş olabilir. Söyleyenin tekfir edildiği sözler bu şekilde ele alınır. Belki de küfür sözü söyleyen kişiye hakkı gösteren naslar ulaşmamış olabilir, belki de ulaşmasına rağmen yanında sabit olmamıştır veya nasları anlamamış olabilir. Belki de aklına bazı şüphelere takılmış Allah Teâlâ bundan dolayı affetmiştir...'

Üçüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Tevilciler onlardan daha mazurdurlar. Çünkü onlar işin lügat manasına baktılar' sözü hakkında şöyle denilir:

935 *El-Minhac*, 5/240

936 *el-Mesailu'l Mardiniyye*, 71

937 *Nisa*, 4/10

Scanned with CamScanner

Tevilcilerin her şeyde kelamı hakikat manasından çıkarıp lügat manasına sarfetmesi ne müstakim bir menheç ne de sahih bir meslektir. Bilakis kelimeyi yerinden oynatarak yapılan bir tahrifattır.

Allah Teâlâ'nın birçok sıfatında ta'til ehli lügatın falan manaya delalet ettiğini veya şu manayı ima ettiğini söyler. Lügat ehlinin kelamına baktığımızda muattilenin iddia ettikleri bu sözü söyleyen hiçbir alimi bulmayız. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: 'الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى' **"Rahman arşı istiva etti."**[938] Muattile 'استوى' kelimesine 'استولى' 'İstila etti' manasını vermişlerdir. Lügat ve arap dili alimleri 'استوى' kelimesini 'استولى' manasına geldiğini bilmezler. Çünkü muattile Allah'ın emrine karşı, arap diline karşı cahillerdir. Nakilde ise yalancıdırlar.

Ayrıca muattile işi lügat açısından ele alması, muhacir ve ensarı cehaletle suçlamayı gerektirir. Çünkü onlar lügatı en iyi bilen, lügatın manasını en iyi anlayabilen insanlardı. Ancak hiçbirisi Allah'ın ve Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in kelamıyla oynayan, bunun bir lügat gereksinimi olduğunu söyleyen tahrifçi tevilcilerin yaptığını yapmadılar. Şayet Allah Teâlâ hakkında 'baldır' sıfatı şiddet manasına gelseydi veya ayak sıfatının yer manasına gelseydi veya gülme sıfatının rıza manasına gelseydi muhakkak Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)* konunun ehemmiyetine binaen muhakkak beyan ederdi.

Velhasıl bütün akıl sahipleri nazarında kelamda aslolan hakikat manasının murad edilmesidir. Delil olmaksızın bu aslın dışına çıkılmaz.

Dördüncü vecih: İbnu'l Cevzî'nin 'Bunlar Allah için baldır ve ayak ispat ettiler. Öyle ki Allah Teâlâ için bir tecsim ve suret belirlediler' sözü hakkında şöyle denilir: Allah Teâlâ için baldır ve ayak ispat edenler Kur'an ve Sünnet'ten nakledilmiş apaçık delillerden dolayı ispat etmiştir. Mesela Kur'an, Allah'ın baldırının olduğunu isapt eder. Dolayısıyla Allah Teâlâ hakkında tahrif, ta'til, tekyif ve temsil olmaksızın baldır sıfatını ispat etmek gerekir. Sünnet de aynı şekilde Allah Teâlâ hakkında baldır ve ayak sıfatını ispat eder. Bu iki sıfat Allah Teâlâ'nın zati sıfatlarındandır.

İşte bu bütün selef alimlerinin sözüdür. Bu iki sıfatın ispat edilmesi hususunda aralarında bir ihtilafın olduğunu bilimyorum. Aynı şekilde Allah'ın kendi nefsi için ve Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah için ispat ettiği sair sıfatlar da böyledir.

938 *Taha*, 20/5

Scanned with CamScanner

Her kim, Allah Teâlâ için baldır ve ayak sıfatını ispat etmenin tecsim olduğunu iddia ederse Allah Teâlâ'ya iftira atmış olur, hakkında ilmi olmayan şeyi söylemiş olur. Bu da dalaletin aslıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "**De ki: "Rabbim ancak, açık ve gizli çirkin işleri, günahı, haksız saldırıyı, hakkında hiçbir delil indirmediği herhangi bir şeyi Allah'a ortak koşmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır."**[939] Bir başka ayette ise "**Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur."**[940]

-Allah'a hamdolsun- Allah'ın kendi nefsi veya Allah Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için vasfettiği sıfatlarda teşbih ve tecsim yoktur. Asıl teşbih Allah'ın sıfatlarını nefyetmek ve O'nu ademle vasıflamaktır. Nitekim Allah'ın kendi nefsi için veya Allah Rasûlü *(sallallâhu aleyhi ve sellem)*'in Allah Teâlâ için ispat ettiği vasıfları nefyeden muattile bu inançtadır. Rablerinin kitabına ve peygamberlerinin sünnetine sarılan ve azı dişleriyle Kur'an ve Sünnet'e tutunan Ehli Sünnet'e mücessime ve müşebbihe lakabını veriyorlar.

Allah *(azze ve celle)*'ye baldır, ayak, suret, vecih, işitme, görme ve iki göz vasfını vermek teşbih ise müşebbihe olmaya razıyız. Çünkü nazarımızda isimler hakikatleri değiştirmez.

Fakat maazallah Allah'ı bu şekilde vasfetmek teşbih değildir. Asıl teşbih, Allah'ın ayağı benim ayağım gibidir, Allah'ın baldırı benim baldırım gibidir, Allah'ın eli benim elim gibidir demektir. Selef alimleri bu tür söylemleri olanlara karşı çıkmıştır. Allah Teâlâ için kendisine layık sıfatlar ispat etmekle beraber, mahlukatın sıfatlarını kendisinden nefyetmemiz peygamberler ve gönderilmiş olan elçilerin takip ettiği yoldur.

İmam Ebu Hatim *(rahimehullah)*: 'Cehmiye'nin alameti, Ehli Sünnet'i Müşebbihe ve Nabite olaraka isimlendirmesidir.

939 A'raf, 7/33

940 İsra, 17/36

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

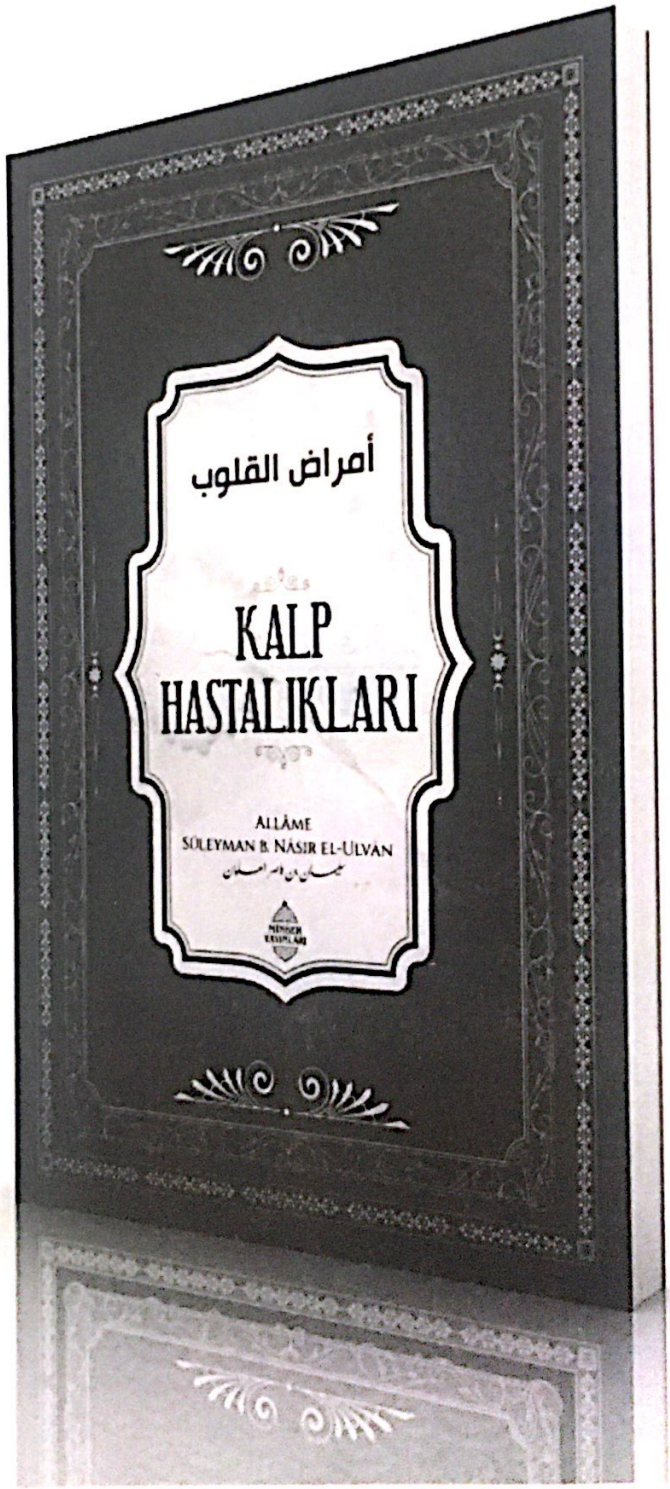

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

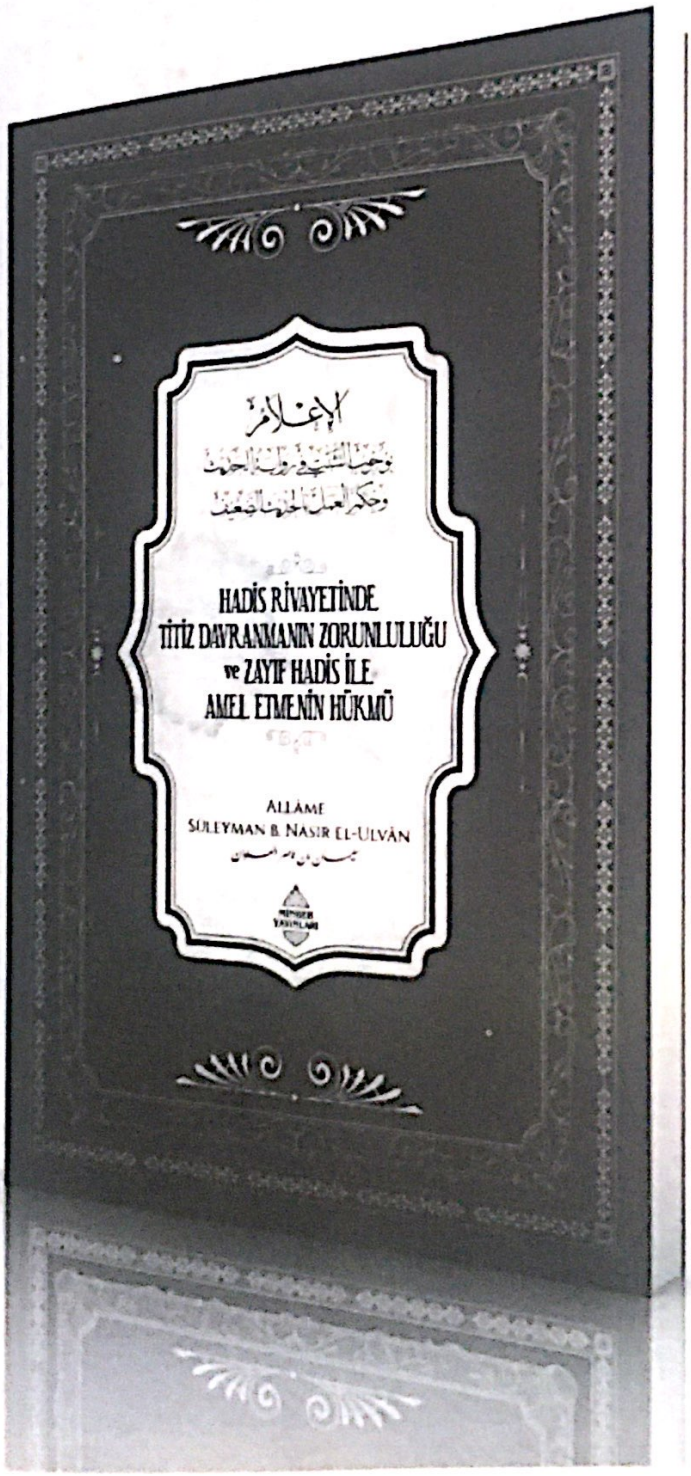

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

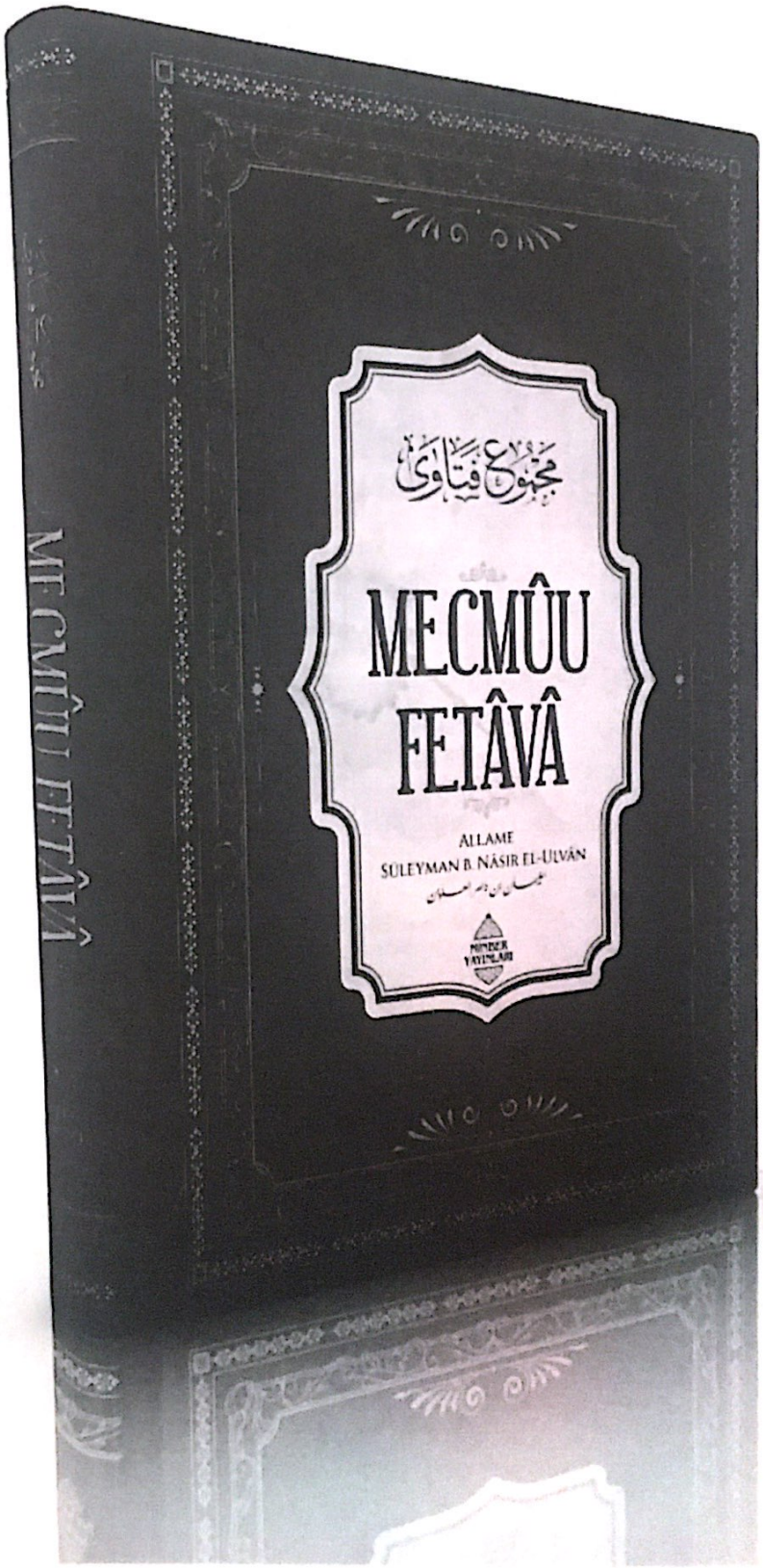

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

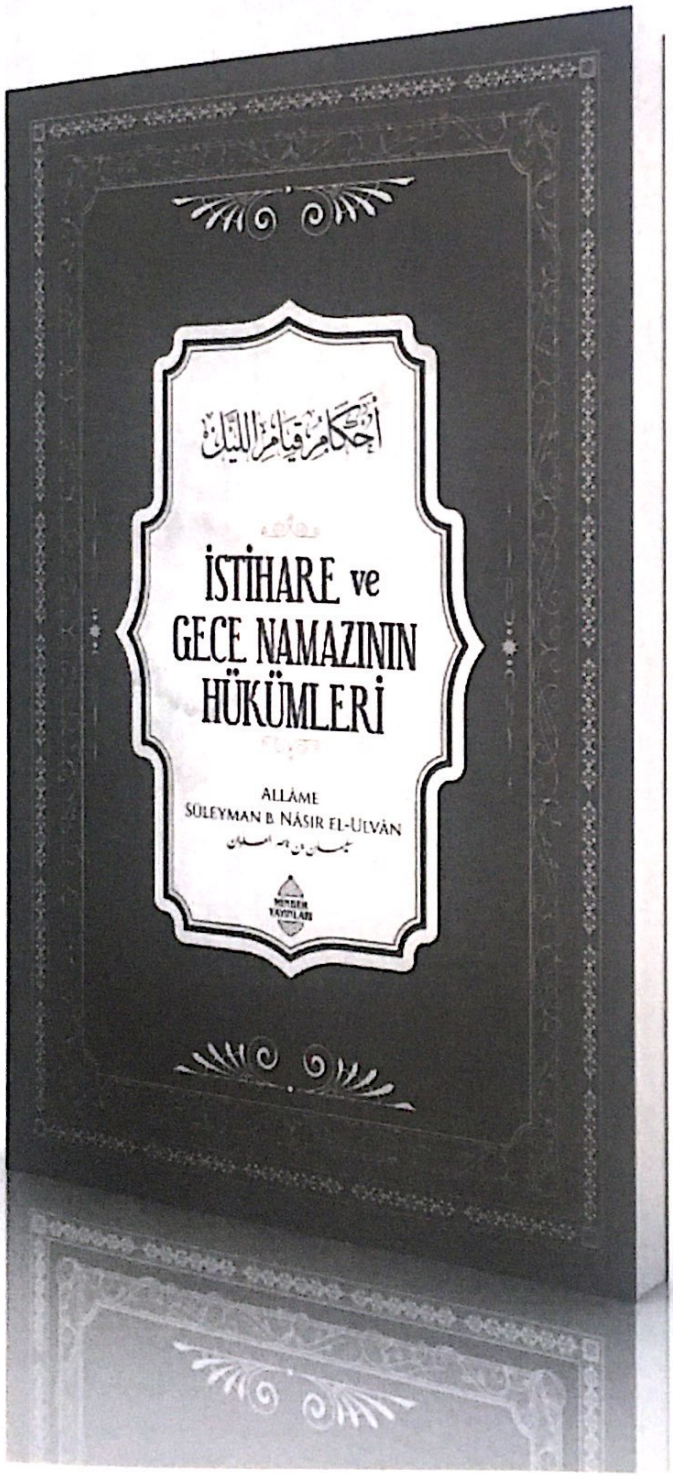

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

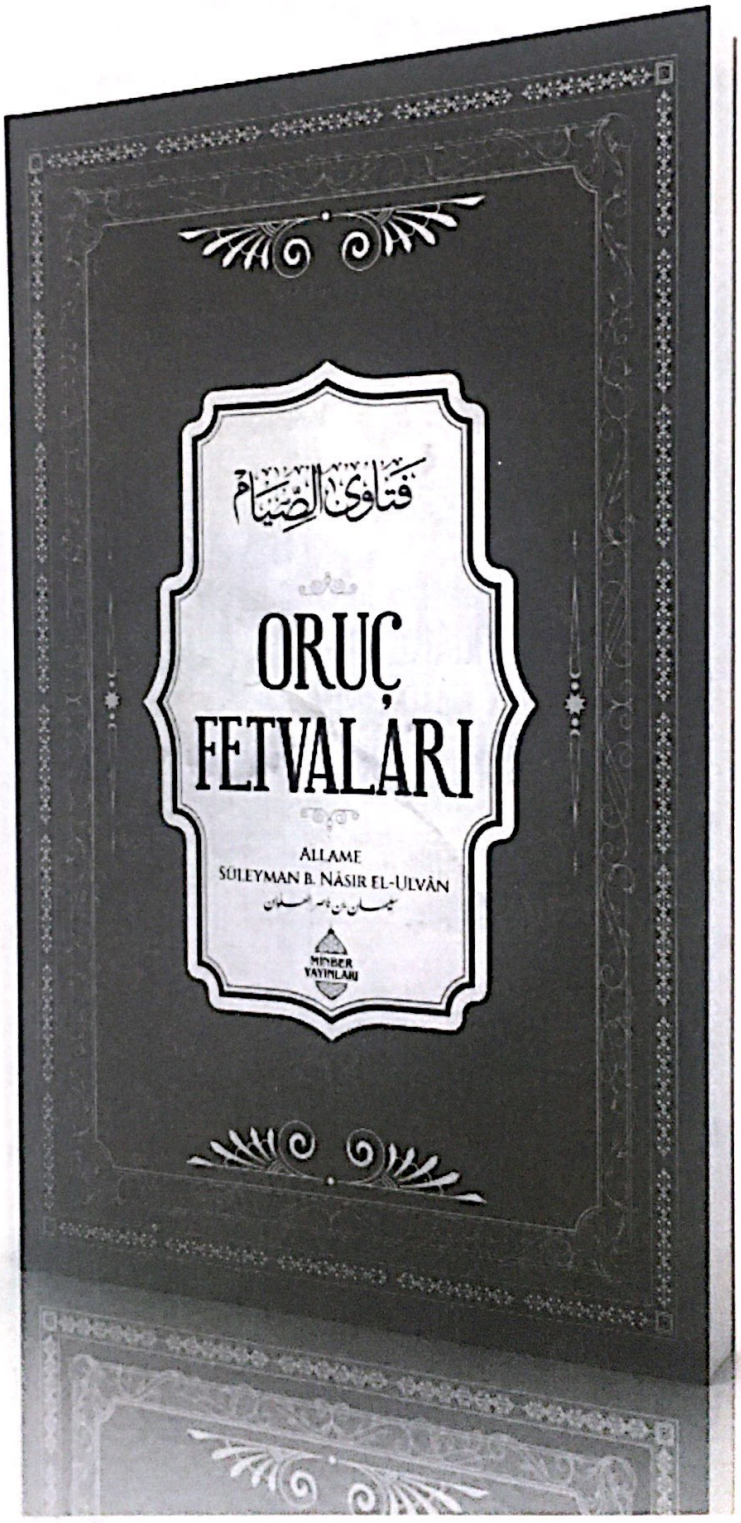

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARINDAN ÇIKAN DİĞER ESERLER

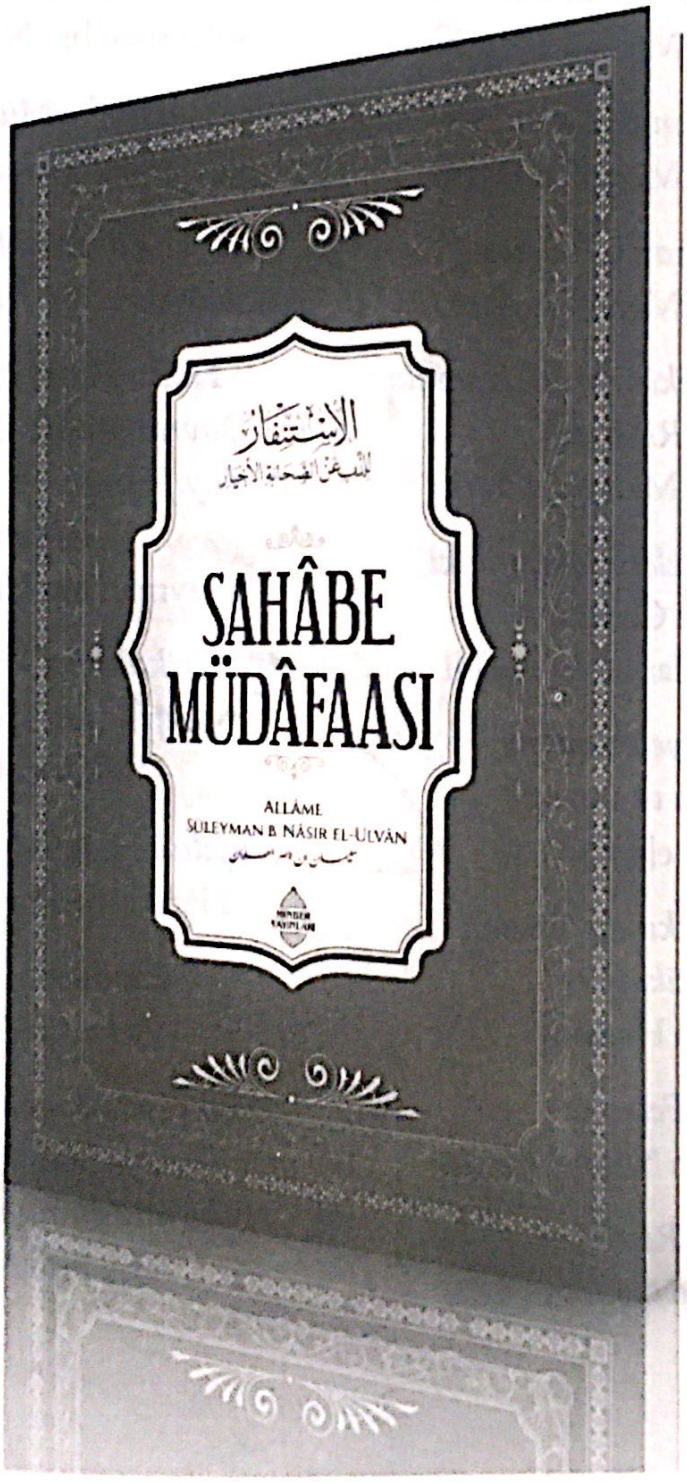

Scanned with CamScanner

MİNBER YAYINLARI'NDAN ÇIKAN ESERLER

Mecmûu Fetâvâ,(2 Baskı)
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Hicab (Kuruntu ve Hakikat Arasında Din ve Fıtrattaki Yeri)
Abdulaziz bin Merzûk et-Tarîfî

İhtilât (Haremlik-Selamlık)
Abdulaziz bin Merzûk et-Tarîfî

İslâm'ı Bozan Unsurlar
Abdulaziz bin Merzûk et-Tarîfî

İslâm Akîdesindeki Önemli Konular (Şam Risalesi)
Abdulaziz bin Merzûk et-Tarîfî

Önemli Meseleler Hakkındaki Suâllere Cevaplar
Ahmed bin Hamûd el-Hâlidî

el-Hâiriyye Fetvaları (64 Soru ve Cevap)
Nâsır el-Fahd

Tevhîd Hakkında Önemli Hakikatler
Ali bin Hudayr

Oruç Fetvaları
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Akâid Risâleleri
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

İstihâre ve Gece Namazının Hükümleri
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Kalp Hastalıkları
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Sahâbe Müdâfaası
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Zindan Notları
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Hadis Rivayetinde Titiz Davranmanın Zorunluluğu ve Zayıf Hadis İle Amel Etmenin Hükmü
Süleyman bin Nâsır el-Ulvân

Amerikalılara Yardım Edenin Küfrünün Açıklanması
Nâsır el-Fahd

Faydalı Hatırlatmalar Silsilesi
Hâris bin Ğâzi en-Nazzâri

Günahların Zararları
Zekeriya Ahmed

Fikrî ve Akidevî Akımların Türkiye Müslümanlarına Etkisimüslümanlarına Etkisi
Tarık Ebû Abdullah

Scanned with CamScanner

AKÂİD RİSÂLELERİ

Elinizdeki eser Şeyh Süleyman bin Nâsır el-Ulvân'ın Akâid alanında yazmış olduğu 17 risaleden oluşmaktadır.

Temel itikadi konuların dışında cehennemin fani olup olmaması, Mehdi meselesi, sıfatlar bahsi, tekfir konusu ve Ebu'l Ferec İbnu'l Cevzî ile Sekkâf'a yazdığı reddiyelerden oluşmaktadır.

Aynı zamanda hâkimiyyet, İslâm'ı bozan unsurlar, üç temel esas konularında geniş bilgilere yer veren eser, Mürcie, Şia gibi bozuk akımların da tehlikesine dikkat çekmiştir.

9 786257 138642

Scanned with CamScanner